

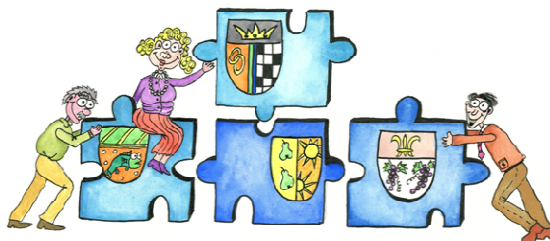
Strategie území správního obvodu ORP Ostrava

v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, podpory zaměstnanosti a podnikání a životního prostředí - kvality ovzduší

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

březen 2015

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Obsah:

1. Úvod	9
1.1. Základní informace o strategii	9
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	11
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	12
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována	12
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží	12
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty	13
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	15
2.1. Profil území správního obvodu	15
2.1.1. Identifikace správního obvodu	15
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	16
2.1.2.1. Obyvatelstvo a obce	16
2.1.2.2. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu	19
2.1.2.3. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce	25
2.1.2.4. Doprava	32
2.1.2.5. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace	33
2.1.2.6. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví	33
2.1.2.7. Technická infrastruktura	35
2.1.2.8. Rekreace, památky a cestovní ruch	35
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	37
2.1.3.1. Aktéři regionálního rozvoje	40
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu	42
3. Téma 1.: Školství	44
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	44
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	44
3.1.1.1. Základní legislativa	45
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu	46
3.1.2.1. Obecné informace	46
3.1.2.2. Základní vzdělávání	53
3.1.2.3. Předškolní vzdělávání	63
3.1.2.4. Vývoj počtu dětí v MŠ a ZŠ do r. 2027	68
3.1.2.5. Zařízení pro péči o děti do 3 let	69

3.1.2.6.	Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby, ZUŠ	70
3.1.2.7.	Financování školství.....	74
3.1.2.8.	Investiční potřeby obcí ve školství a možnosti financování z externích zdrojů.....	76
3.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	77
3.1.3.1.	Analýza cílových (dotčených) skupin	77
3.1.3.2.	Analýza rizik – registr rizik	80
3.1.4.	SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání.....	83
3.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	85
3.2.	Návrhová část pro oblast školství.....	89
3.2.1.	Struktura návrhové části	89
3.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	91
3.2.2.1.	Vize	91
3.2.2.2.	Problémové oblasti.....	92
3.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	99
3.2.4.	Indikátory	105
3.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	110
3.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	110
3.3.2.	Systém změn strategie	112
3.3.3.	Akční plán	112
3.4.	Závěr a postup zpracování.....	115
3.4.1.	Shrnutí	115
3.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	115
3.5.	Přílohy.....	116
4.	Téma 2.: Sociální služby.....	117
4.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	117
4.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	117
4.1.1.1.	Základní legislativa	118
4.1.2.	Popis sociálních služeb ve správním obvodu.....	119
4.1.2.1.	Zařízení sociálních služeb	119
4.1.2.2.	Druhy sociálních služeb	122
4.1.2.3.	Financování sociálních služeb.....	128
4.1.2.4.	Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	132
4.1.2.5.	Dobrovolnická činnost v ORP	133
4.1.2.6.	Očekávaný vývoj ve správním obvodu	134

4.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	136
4.1.3.1.	Analýza cílových (dotčených) skupin	136
4.1.3.2.	Analýza rizik – registr rizik	138
4.1.4.	SWOT analýza oblasti sociálních služeb	141
4.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	143
4.2.	Návrhová část pro oblast sociálních služeb	146
4.2.1.	Struktura návrhové části	146
4.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	148
4.2.2.1.	Vize	149
4.2.2.2.	Problémové oblasti.....	149
4.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	157
4.2.4.	Indikátory	164
4.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	169
4.3.1.	System monitorování a hodnocení realizace strategie	169
4.3.2.	System změn strategie	171
4.3.3.	Akční plán	171
4.4.	Závěr a postup zpracování.....	174
4.4.1.	Shrnutí	174
4.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	174
4.5.	Přílohy.....	175
5.	Téma 3.: Odpadové hospodářství.....	176
5.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	176
5.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	176
5.1.1.1.	Základní legislativa	176
5.1.2.	Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu	177
5.1.2.1.	Vymezení území a působení svozových společností	178
5.1.2.2.	Identifikace problémů	179
5.1.2.3.	Situační analýza	183
5.1.2.4.	Černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP.....	201
5.1.2.5.	Finanční analýza	232
5.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	234
5.1.3.1.	Analýza cílových (dotčených) skupin.....	234
5.1.3.2.	Analýza rizik – registr rizik v oblasti.....	239
5.1.4.	SWOT analýza oblasti	243

5.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	245
5.2.	Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství.....	248
5.2.1.	Struktura návrhové části	248
5.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	250
5.2.2.1.	Vize	250
5.2.2.2.	Problémové oblasti.....	251
5.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	261
5.2.4.	Indikátory	267
5.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	272
5.3.1.	System monitorování a hodnocení realizace strategie	272
5.3.2.	System změn strategie	274
5.3.3.	Akční plán	274
5.4.	Závěr a postup zpracování.....	277
5.4.1.	Shrnutí	277
5.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	277
5.5.	Přílohy.....	278
6.	Volitelné téma: Podpora zaměstnanosti a podnikání.....	279
6.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	279
6.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	279
6.1.1.1.	Základní legislativa	279
6.1.1.2.	Možné zaměření budoucí meziobecní spolupráce.....	280
6.1.2.	Popis zaměstnanosti a podnikání ve správním obvodu	282
6.1.2.1.	Informace o městech a obcích správního obvodu z pohledu zaměstnanosti a podnikatelských příležitostí.....	282
6.1.3.	Ekonomická situace území	288
6.1.3.1.	Zaměstnanost v ORP Ostrava podle odvětví.....	291
6.1.3.2.	Struktura a počet ekonomických subjektů.....	297
6.1.3.3.	Identifikace velkých podniků a hlavních zaměstnavatelů v ORP.....	298
6.1.3.4.	Specifické problémy ORP v oblasti podnikání a na trhu práce.....	302
6.1.3.5.	Vývoj nezaměstnanosti v ORP a struktura uchazečů o zaměstnání.....	303
6.1.4.	Popis situace a tendence v podpoře zaměstnanosti a podnikání	311
6.1.4.1.	Klíčoví aktéři podporující podnikání a zaměstnanost.....	311
6.1.4.2.	Podpora z fondů EU a investiční pobídky	313
6.1.4.3.	Výdaje obcí a měst	314

6.1.4.4.	Podnikatelská činnost obcí	315
6.1.4.5.	Rozvojové plochy a brownfieldy.....	318
6.1.4.6.	Rozvoj sociálních podniků v území ORP	320
6.1.4.7.	Směřování meziobecní spolupráce.....	320
6.1.4.8.	Vybrané příklady indikátorů v rámci správního obvodu zaměřené na zaměstnanost v rámci MOS	322
6.1.5.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	322
6.1.5.1.	Analýza cílových (dotčených) skupin	322
6.1.5.2.	Analýza rizik – registr rizik v oblasti.....	326
6.1.6.	SWOT analýza oblasti	328
6.1.7.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	330
6.1.8.	Nástin možných variantních návrhů v oblasti zaměstnanosti a podnikání	331
6.2.	Návrhová část pro oblast volitelného tématu	338
6.2.1.	Struktura návrhové části	338
6.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	340
6.2.2.1.	Vize	340
6.2.2.2.	Problémové oblasti.....	341
6.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	349
6.2.4.	Indikátory	354
6.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	359
6.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	359
6.3.2.	Systém změn strategie	361
6.3.3.	Akční plán	361
6.4.	Závěr a postup zpracování.....	364
6.4.1.	Shrnutí	364
6.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	364
6.5.	Přílohy.....	365
7.	Téma aglomerace: Životní prostředí (kvalita ovzduší)	366
7.1.	Analytická část: definice a analýza řešeného problému	366
7.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	366
7.1.1.1.	Vymezení území aglomerace.....	366
7.1.1.2.	Identifikace společného tématu pro aglomeraci	367
7.1.1.3.	Legislativní rámec v oblasti kvality ovzduší	369
7.1.2.	Popis kvality ovzduší.....	369

7.1.2.1.	Stav kvality ovzduší v ORP Ostrava.....	369
7.1.2.2.	Lokální topeniště jako zdroje znečišťování.....	375
7.1.2.3.	Doprava jako zdroj znečišťování.....	376
7.1.2.4.	Znečištění pocházející z Polska	377
7.1.3.	Hlavní aktéři v oblasti kvality ovzduší.....	379
7.1.4.	Podpora zlepšení kvality ovzduší z externích zdrojů	381
7.1.4.1.	Podpora ze strukturálních fondů v období 2007-2013	381
7.1.4.2.	Programy mimo OPŽP	383
7.1.4.3.	Možnosti financování z fondů EU pro vybrané návrhy zlepšení kvality ovzduší v ORP Ostrava	383
7.1.5.	Analýza cílových skupin a rizik v oblasti kvality ovzduší.....	386
7.1.6.	SWOT analýza	389
7.1.7.	Souhrn výsledků analýz a nástin variantních řešení.....	390
7.1.7.1.	Návrhy řešení.....	390
7.2.	Návrhová část pro téma aglomerace: životní prostředí – kvalita ovzduší	392
7.2.1.	Struktura návrhové části	392
7.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	394
7.2.2.1.	Vize	395
7.2.2.2.	Problémové oblasti (okruhy).....	395
7.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	403
7.2.4.	Indikátory	408
7.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	413
7.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	413
7.3.2.	Systém změn strategie	415
7.3.3.	Akční plán	415
7.4.	Závěr a postup zpracování.....	418
7.4.1.	Shrnutí	418
7.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	418
7.5.	Přílohy.....	419
8.	Závěr, kontakty.....	420
9.	Přílohy.....	423
9.1.	Seznam příloh	423
I.	Přílohy k tématu školství	424
II.	Přílohy k tématu sociální služby	444
III.	Přílohy k tématu odpadové hospodářství	448

IV.	Přílohy k tématu podpora zaměstnanosti a podnikání	474
V.	Přílohy k tématu aglomerace	494
9.2.	Seznam tabulek, grafů, map a obrázků	495
9.2.1.	Seznam tabulek	495
9.2.2.	Seznam grafů	500
9.2.3.	Seznam obrázků	501
9.2.4.	Seznam mapových podkladů.....	502
9.3.	Seznam zkratk.....	503

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tab. 1.1: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Ostrava v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a zaměstnanost a podnikání.
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a zaměstnanost a podnikání.
Řešené území	Správní obvod ORP Ostrava
	Počet obyvatel správního obvodu: 335 561
	Počet obcí ve správním obvodu: 13
	Rozloha správního obvodu: 33 152 ha
Názvy obcí správního obvodu	Města: Ostrava, Vratimov, Klimkovice, Šenov
	Obce: Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Olbramice, Stará Ves nad Ondřejnicí, Václavovice, Velká Polom, Vřesina, Zbyslavice
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Město Ostrava
Koordinátor tvorby strategie	Kateřina Bonito (KMOS)
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP Ostrava
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů dne 28. 4. 2014. Schváleno na shromáždění starostů dne 17. 6. 2014
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace..., První schválená aktualizace ze dne
Související legislativa	Zákon o obcích

Doba realizace strategie	2014 - 2015
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Ostrava
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Ostrava realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Ostrava a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována členy realizačního týmu.
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. volitelné téma: zaměstnanost a podnikání
Téma aglomerace: životní prostředí - kvalita ovzduší	

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 13 obcí, z toho Ostrava, Vratimov, Šenov a Klimkovice mají statut města.

Tab. 1.2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci
	Název obce: Čavisov Počet obyvatel: 526 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Dolní Lhota Počet obyvatel: 1445 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Horní Lhota Počet obyvatel: 805 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Klimkovice Počet obyvatel: 4395 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Olbramice Počet obyvatel: 660 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Šenov Počet obyvatel: 6219 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Stará Ves nad Ondřejnicí Počet obyvatel: 2750 Zapojení do tvorby strategie: ano

Znak	Údaje o obci
	Název obce: Václavovice Počet obyvatel: 1937 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Velká Polom Počet obyvatel: 2051 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Vratimov Počet obyvatel: 7130 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Vřesina Počet obyvatel: 2888 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Zbyslavice Počet obyvatel: 619 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Ostrava Počet obyvatel: 304 136 Zapojení do tvorby strategie: ano

Počty obyvatel jsou aktuální ke dni 1. 1. 2014. Ve všech případech se jedná o počet obyvatel obce včetně cizinců s trvalým pobytem. Celkový počet obyvatel v ORP OSTRAVA činí 335 561. Ve městě Ostrava obyvatel rok od roku ubývá. Mnozí Ostravané, převážně absolventi univerzit, migrují za práci a lepší kvalitou života do Prahy či zahraničí, rodiny s dětmi mají tendence se usazovat na venkově, tj. ve SO ORP či SO okolních ORP. Okolním obcím tak počet obyvatel roste, kapacita základních a mateřských škol se naopak snižuje. Sociální služby ve většině případů zajišťuje a zastřešuje jádrové město Ostrava, vzhledem k dopravní dostupnosti (dojezd do Ostravy z okolních obcí cca 15 min) to občanům nečiní potíže. Větší obce/města mají zájem o výstavbu domovů pro seniory, ale na realizaci a následný provoz nemají dostatek finančních prostředků. Vřesina, spolu s okolními obcemi zvažuje využití budoucích dotačních titulů právě pro tento účel. Občanská vybavenost obcí se liší a souvisí s počtem obyvatel a polohou obce. Např. obec Čavisov nemá ani školu, ani poštu ani obchod s potravinami. Tramvajová linka prochází obcí Dolní Lhotou, se kterou Čavisov sousedí, Čavisov je však oddělen táhlým strmým kopcem, cesta na tramvajovou zastávku pak občanům Čavisova trvá zhruba 12min pěšky po silnici bez chodníku. Starostové malých obcí se však často potýkají s řešením stížností svých občanů, než zásadních problémů.

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP Ostrava realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Ostrava a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a Ostrava je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Kateřina Bonito a Jiří Hudec.

Strategie byla zpracována členy realizačního týmu, tj. Pavla Kozáková, Adam Pavlas, Jana Krátká, Simona Švarcová, Marcela Vávrová, Marie Obroučková, Václav Palička a Lucie Kudelová.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

Při zpracování strategie byly zohledňovány potřeby všech zúčastněných obcí. Malé obce měly prostor konfrontovat své zájmy spolu se zájmy velkého jádrového města, které zároveň mohlo ostatním městům předložit v jednotlivých oblastech příklady dobré praxe.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tab. 1.3: Relevantní významné strategické dokumenty

Název dokumentu	Kde jej lze získat
Stát	
Zásady urbánní politiky	http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Zasady-urbanni-politiky
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020	http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020
Územní agenda EU 2020	http://www.mmr.cz/cs/Evropska-unie/Uzemni-agenda-Evropske-unie
Politika územního rozvoje	http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky
Plán odpadového hospodářství ČR	http://mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr
Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009 - 2012	http://www.mpsv.cz/files/clanky/7759/Priority_rozvoje_soc_sluzeb.pdf
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2011 - 2015	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009
Kraj	
Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje	http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/upl_0151.html
Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje na léta 2010-2020	http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rk_ris_10-20.html
Program rozvoje Moravskoslezského kraje na období 2010–2012	http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rk_prk_10-12.html
Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020	http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rk_srk_9-20.html
Politika životního prostředí Moravskoslezského kraje	http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/cz/temata/koncepce/politika-zivotniho-prostredi-moravskoslezskeho-kraje-30262/
Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje	http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/cz/temata/koncepce/plan-odpadoveho-hospodarstvi-moravskoslezskeho-kraje-11/

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji na léta 2010 – 2014	http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/soc/sprss_2010-2014.pdf
---	---

Malé obce na území ORP nemají zpracované strategické dokumenty. Některé obce jsou sdruženy do mikroregionů, v rámci kterých mají zpracovány strategické dokumenty. Území mikroregionů, jehož některé obce ORP jsou členy, zasahuje z větší části mimo území ORP, resp. sídlem DSO jsou obce jiných ORP.

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Správní obvod ORP Ostravy leží na severovýchodním okraji České republiky, v Moravskoslezském kraji. Z hlediska širších regionálních vztahů je správní obvod ORP Ostravy součástí hornoslezské kamenouhelné pánve, jejíž těžišťe je na území Polska.

ORP Ostrava se rozkládá v prostoru mezi Podbeskydskou pahorkatinou a Nízkým Jeseníkem, v prostoru Ostravské pánve, která spolu s Moravskou bránou tvoří od pradávna významnou komunikační spojnici Moravy a Slezska, v celoevropském pohledu pak Pobaltí se Středomořím.

Správní území obce s rozšířenou působností Ostrava:

- všechny městské obvody města Ostravy: Hošťákovice, Hrabová, Krásné Pole, Lhotka, Mariánské Hory a Hulváky, Martinov, Michálkovice, Moravská Ostrava a Přívoz, Nová Bělá, Nová Ves, Ostrava – Jih, Petřkovice, Plesná, Polanka nad Odrou, Poruba, Proskovice, Pustkovec, Radvanice a Bartovice, Slezská Ostrava, Stará Bělá, Svinov, Třebovice, Vítkovice
- města: Klimkovic, Šenov, Vratimov
- obce: Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Olbramice, Stará Ves nad Ondřejnicí, Václavovice, Velká Polom, Vřesina, Zbyslavice.

Uvedených 12 obcí kromě statutárního města Ostravy je tvořeno celkem 14 katastrálními územími.

Výměra řešeného území je 331,51 km².

Mapa 2.1: Administrativní členění správního obvodu

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

2.1.2.1. Obyvatelstvo a obce

Tab. 2.1: Charakteristika území ORP

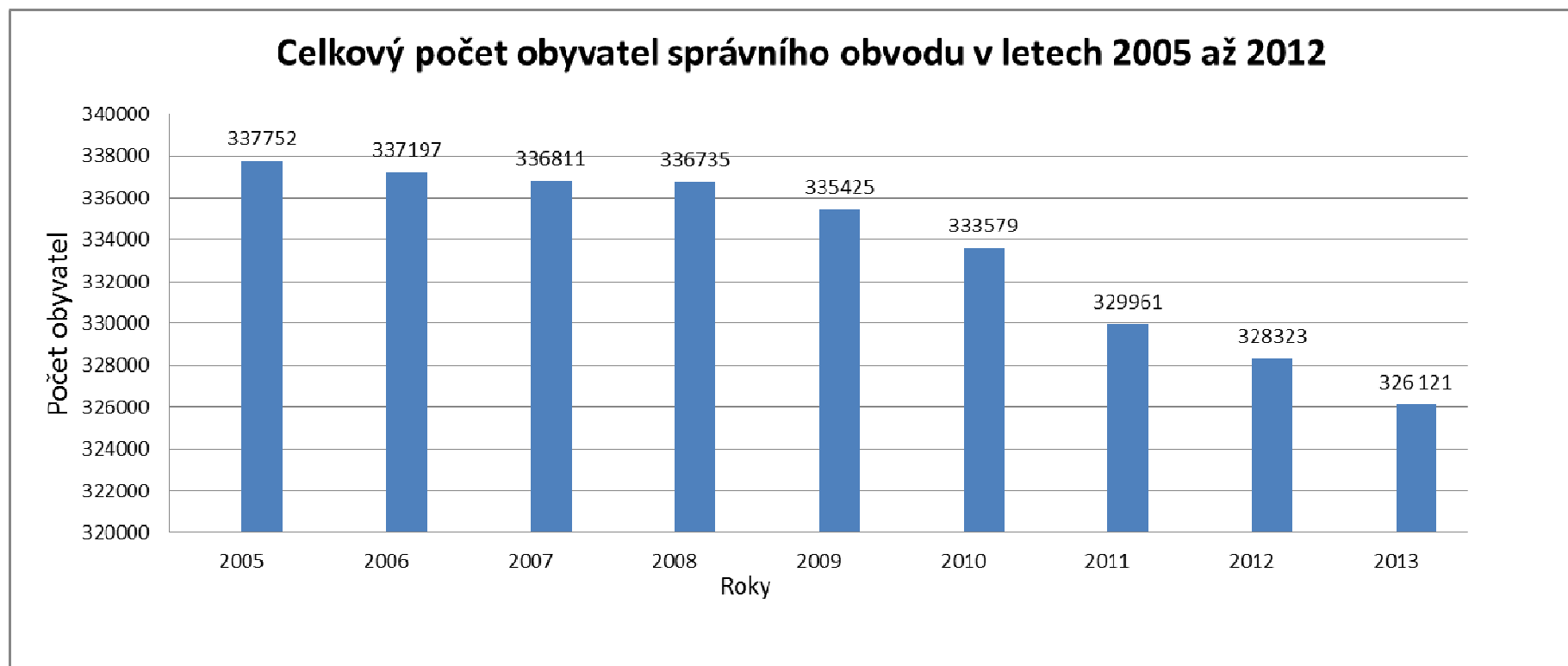
OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	13	13	13	13	13	13	13	13
Počet částí obcí	55	55	55	55	55	55	55	55
Počet katastrálních území	53	53	53	53	53	53	53	53
Počet obcí se statutem města	4	4	4	4	4	4	4	4
Počet obcí se statutem městyse	0	0	0	0	0	0	0	0
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	33 153,53	33 152,66	33 151,59	33 148,55	33 150,26	33 149,78	33 150,13	33 151,82
zemědělská půda	15 890,96	15 858,97	15 787,60	15 716,77	15 603,36	15 568,20	15 550,39	15 530,56
lesní pozemky	5 250,11	5 255,12	5 317,44	5 338,53	5 381,79	5 378,30	5 381,11	5 380,96
zastavěné plochy	2 385,40	2 385,96	2 356,19	2 370,37	2 364,17	2 365,66	2 311,86	2 274,15
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	1 018,8	1 017,1	1 016,0	1 015,8	1 011,8	1 006,3	995,4	990,4

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz

Tab. 2.2: Demografický vývoj obyvatel v území ORP

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		337752	337197	336811	336735	335425	333579	329961	328323
v tom:	muži	163 020	162 954	162 875	163 180	162 617	161 553	159 947	159 236
	ženy	174 732	174 243	173 936	173 555	172 808	172 026	170 014	169 087
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	49380	48104	47515	47101	46911	46987	47003	46972
	15 - 64	241621	241088	240250	239134	236576	233725	228459	225158
	65 +	46751	48005	49046	50500	51938	52867	54499	56193
Průměrný věk (celkem)		39,9	40,1203	40,3234	40,5181	40,7353	41	41,29	41,55
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		95%	100%	103%	107%	111%	113%	116%	120%
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	25277	24677	24305	24150	24102	24017	24051	24027
	15 - 64	119798	119678	119436	119362	118230	116920	114469	112984
	65 +	17945	18599	19134	19668	20285	20616	21427	22225
Průměrný věk		38,1	38,4	38,6	38,8	39,0	39,2	39,5	39,8
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		71,0%	75,4%	78,7%	81,4%	84,2%	85,8%	89,1%	92,5%
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	24103	23427	23210	22951	22809	22970	22952	22945
	15 - 64	121823	121410	120814	119772	118346	116805	113990	112174
	65 +	28806	29406	29912	30832	31653	32251	33072	33968
Průměrný věk		41,4	41,7285	41,9261	42,1444	42,3915	42,6	42,93	43,18
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		119,5%	125,5%	128,9%	134,3%	138,8%	140,4%	144,1%	148,0%
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)									
celková		-954	-555	-386	-76	-1310	-1846	-1864	-1638
přirozená		-136	-11	13	171	-48	-91	-499	-443
stěhováním (mechanická)		-818	-544	-399	-247	-1262	-1755	-1365	-1195

Mapa 2.2: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz

Ostrava v posledním desetiletí zaznamenává obrovský úbytek obyvatel. Obyvatelé města migrují za prací především do hlavního města Prahy či zahraničí. Rovněž, procesem sub urbanizace dochází k vylidňování středu města. Lidé se stabilnějším a perspektivnějším ekonomickým zázemím se stěhují za hranici města Ostravy, do SO ORP Ostravy nebo směrem do Pobeskydí, tzv. na venkov. Některé obvody města Ostravy řeší problémy sociálně vyloučených lokalit.

2.1.2.2. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tab. 2.3: Stručná charakteristika školství v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	13	100%	
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	5	38%	neúplné školy se nacházejí v Ostravě, Dolní Lhotě, Olbramicích, Václavovicích, Vřesině a Zbyslavicích
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	6	46%	úplná škola v obcích Ostrava, Klimkovice, St. Ves n.O., Šenov, Velká Polom a Vratimov
Počet středních škol:	44	15%	v Ostravě a Klimkovicích, včetně soukromých a církevních
-obory gymnázií	16	8%	z toho 9 zřízených krajem (vč. Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, p. o.), 1 církví a 6 soukromých zřizovatelů (vč. pobočky školy PORG, která má sídlo v Praze); v tom 2 soukromé SŠ mají gymnázium i SOŠ
-obory středních odborných škol a praktických škol	29	15%	z toho 17 zřízených krajem a 12 soukromých
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	11	8%	z toho 7 zřízených krajem a 4 školy soukromé; mnohé SŠ mají jak studijní odborné obory, tak učební obory, pouze 1 je pouze učilištěm
Počet základních uměleckých škol	14	31%	včetně soukromé AVE ART Ostrava, dále v obcích Klimkovice, Šenov a Vratimov
Počet konzervatoří	1	8%	
Počet jazykových škol	1	8%	
Počet vyšších odborných škol	6	8%	z toho 4 soukromé VOŠ
Počet vysokých škol	3	8%	z toho 1 soukromá VŠ

Zdroj: Seznam škol a školských zařízení, http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_seznam.html

Tab. 2.4: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	36	69%	KMO + 26 poboček, vědecká knihovna, 3x městská knihovna, 5x obecní nebo místní knihovna
Stálá kina	7	23%	V Ostravě 5x, Vratimově a Klimkovicích
Divadlo	11	8%	4x p. o., 1x s.r.o., 6x o. s.
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	9	15%	8x v Ostravě a Muzeum v Klimkovicích
Galerie (vč. poboček a výstavních sálů)	15	8%	pouze v Ostravě
Kulturní zařízení ostatní	16	15%	zahrnuto: filharmonie, centra kultury 2x, kulturní domy 6x + 1x ve Vratimově, kulturní kluby 4x, Ostravské výstavy a ČEZ Aréna
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	6	15%	v Ostravě a Vratimově
Koupaliště a bazény	9	23%	z toho letní koupaliště v Ostravě 3x, ve Vratimově a Klimkovicích
-z toho kryté	4	15%	bazén v Ostravě-Porubě, Ještěrka a Čapkárna a bazén v sanatoriích Klimkovic
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	192	100%	
Tělocvičny (vč. školních)	149	92%	není v Čavisově
Stadiony otevřené	15	54%	
Stadiony kryté	6	8%	pouze v Ostravě

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Zimní stadiony kryté i otevřené	5	15%	v Ostravě a Vratimově
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	81	69%	

Zdroj: internetové stránky SMO, Moravskoslezského kraje a vlastní šetření

Tab. 2.5: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	6	8%	Sdružená ambulantní zařízení a jejich detašovaná pracoviště se nacházejí pouze na území města Ostravy
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	5	8%	
Ambulantní zařízení	9	8%	
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	5	8%	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	165	85%	vyjma Olbramic a Zbyslavic

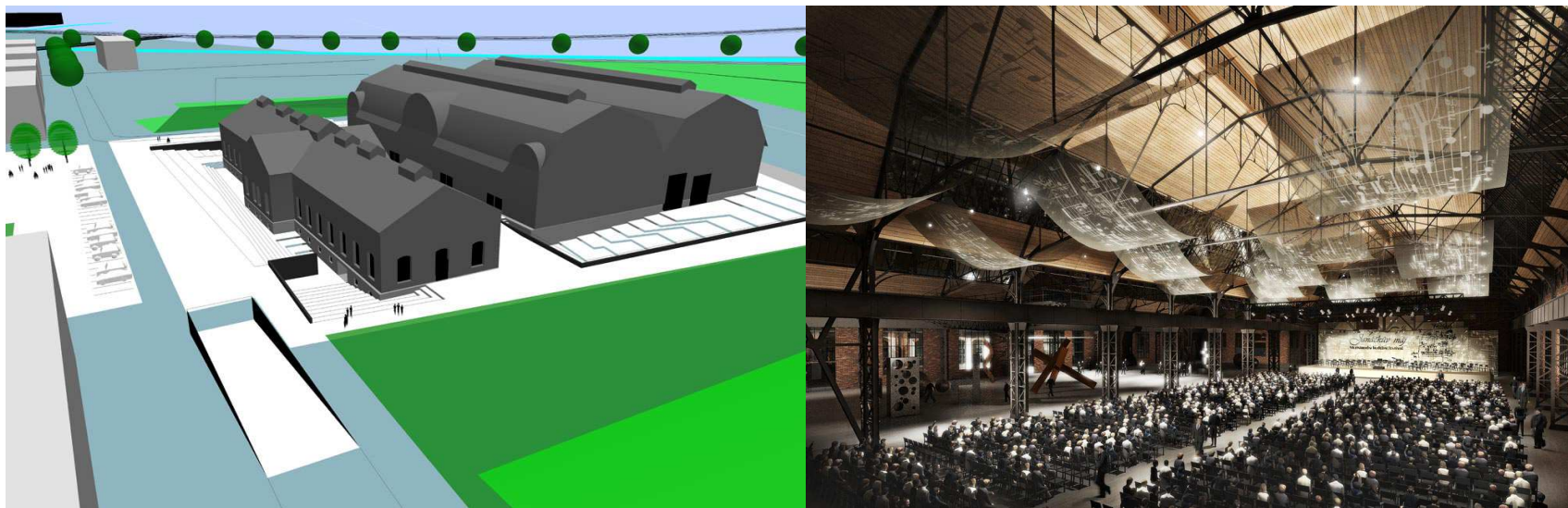
Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	65	46%	ordinace v Ostravě, Vratimově, Klimkovicích, Velká Polom, Šenov a Staré Vsi n. O.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	218	46%	ordinace v Ostravě, Vratimově, Klimkovicích, Velká Polom, Šenov a Staré Vsi n.O.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	49	31%	ordinace v Ostravě, Vratimově, Klimkovicích, Šenově.
Zařízení lékárenské péče	127	54%	včetně detaš. pracoviště, včetně výdejen zdravotnických prostředků a očních optik
Nemocnice	3	8%	
Odborné léčebné ústavy	1	8%	hospic
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	8%	
Ostatní lůžková zařízení	9	8%	

Zdroj: Registr zdravotnických zařízení, <https://snzr.uzis.cz/viewzz/rzz.htm>

Občanská vybavenost v ORP Ostrava je na vysoce kvalitní úrovni - např. dostupnost a vybavenost zdravotnických zařízení, velká nabídka volnočasových aktivit vč. kultury, sportovního zázemí, dostatek bytů a jejich dobrá vybavenost. Město právě dokončuje několik strategických projektů v oblasti občanské vybavenosti (viz vizualizace a stručný popis níže). Ostrava má připraven zásobník kvalitních projektů pro nové programové období, které budou zaměřeny především na zlepšení kvality ovzduší, dopravní infrastruktury, podporu zaměstnanosti a vzdělanosti, sociální inkluzi vyloučených skupin a lokalit a na zlepšení kvality života ve městě a jeho okolí. Přestože většina služeb je situována ve městě Ostrava, vzhledem k dopravní provázanosti a krátké dojezdové vzdálenosti z ostatních obcí ORP, je dostupnost výše uvedených služeb v rámci ORP přívětivá pro všechny jejich obyvatelé.

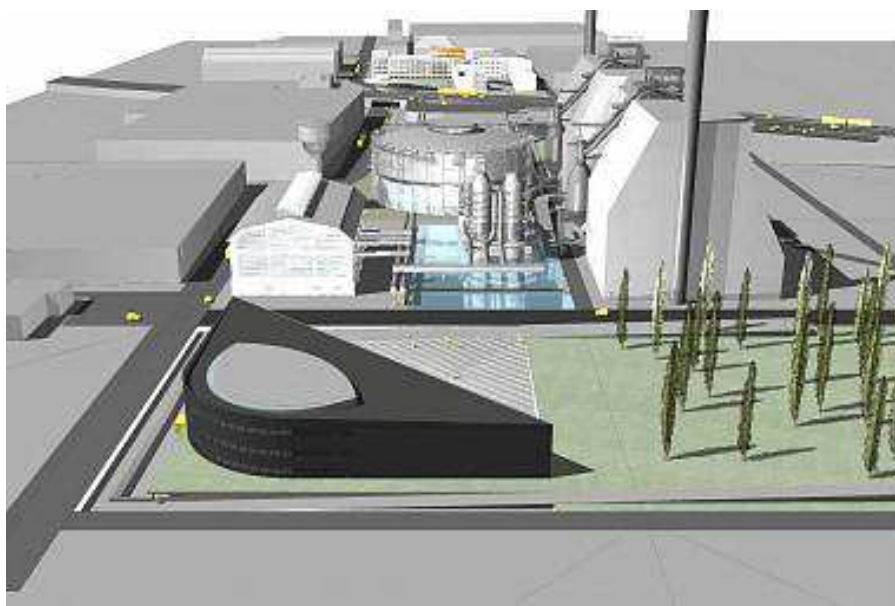
Vizualizace některých strategických projektů města Ostravy v oblasti volnočasových aktivit určené nejen pro jejich obyvatele

Obrázek 2.1: Trojhalí Karolina

Objekt sloužící k pořádání kulturně-spoločenských akcí, např. veřejné bruslení, trhy, jarmarky, koncerty nebo taneční zábavy. Budova ústředny bude využívána jako sportovní hala se dvěma multifunkčními hřišti, které umožní hrát basketbal, volejbal, badminton, či florbal. Otevření areálu veřejnosti se předpokládá na léto 2014.

Zdroj: webové stránky

Obrázek 2.2: Svět vědy a techniky

Na ploše 14 000 metrů čtverečních vyrostou celkem čtyři „světy“ s trvalými expozicemi a jeden svět určený pro výstavy dočasné. Stálicemi bude Dětský svět, Svět vědy a objevů, Svět civilizace a Svět přírody. Ten bude rozlohou největší, zabere celé jedno patro a taky venkovní zahradu. Malí i velcí návštěvníci si tady tak budou moci hrát, objevovat i odpočívat. Otevření centra veřejnosti se předpokládá na podzim 2014.

Obrázek 2.3: Atletická hala Vítkovice

Atletická hala bude sloužit především pro potřeby tréninku atletů SSK Vítkovice a pořádání závodů. V ČR je v současné době pouze jediná regulérní hala na trénink atletiky a na pořádání závodů pro MČR a mezinárodních mítinků – je v Praze. Uvedení do provozu cca polovina roku 2015

Zdroj: webové stránky

2.1.2.3. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tab. 2.6: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		156 319	82 753	73 566	
v tom:	zaměstnaní	136 935	72 923	64 012	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	110 398	56 706	53 692
		zaměstnavatelé	4 438	3 151	1 287
		pracující na vlastní účet	14 516	9 538	4 978
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	6 846	3 332	3 514
		ženy na mateřské dovolené	2 606	-	2 606
	nezaměstnaní	19 384	9 830	9 554	
Ekonomicky neaktivní celkem		151 577	64 073	87 504	
z toho	nepracující důchodci	75 380	28 718	46 662	
	žáci, studenti, učni	44 719	22 236	22 483	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		18 122	10 611	7 511	

Zdroj: www.czso.cz, období: 26. 3. 2011

Tab. 2.7: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			84 278
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		61 409
	v tom	v rámci obce	46 916
		do jiné obce okresu	5 305
		do jiného okresu kraje	6 444
		do jiného kraje	1 723
		do zahraničí	1 021
	vyjíždějící do škol		22 869
	v tom	v rámci obce	17 430
mimo obec		5 439	

Zdroj: www.czso.cz, období: 26. 3. 2011

Tab.2.8: Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			145 439	
v tom:	tvořené 1 rodinou		84 552	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	38 612
			se závislými dětmi	25 389
		neúplné	bez závislých dětí	8 913
			se závislými dětmi	11 638
	tvořené 2 a více rodinami		1266	
	domácnosti jednotlivců		52 216	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		7 405	

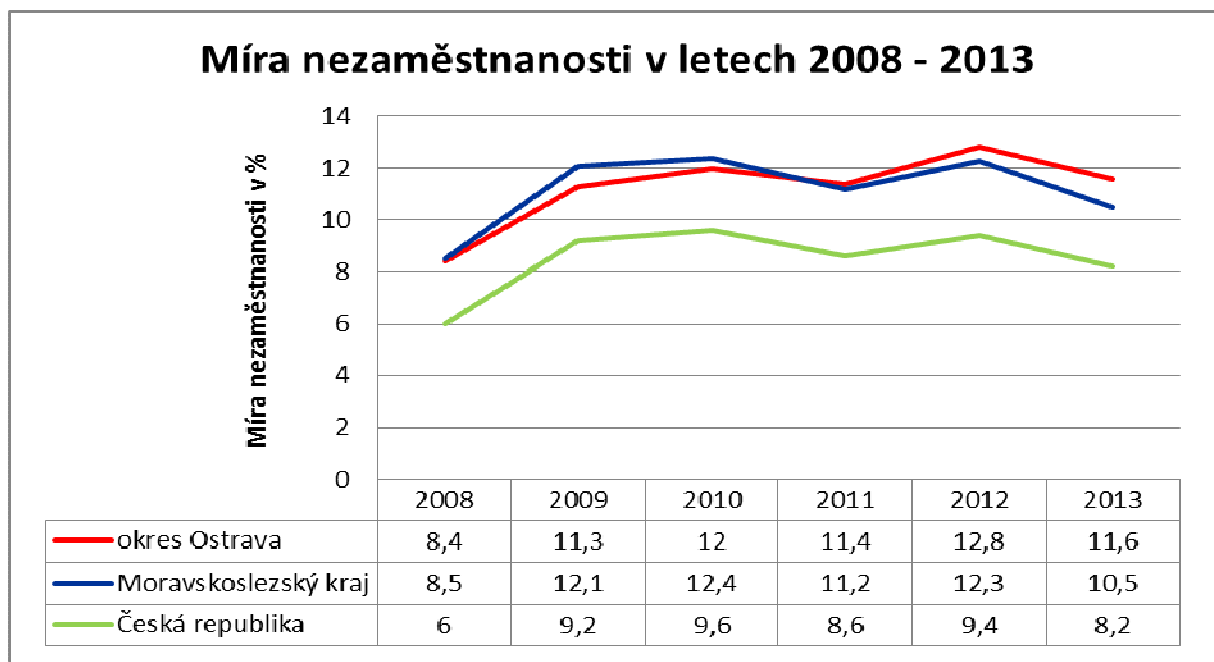
Zdroj: www.czso.cz, období: 26. 3. 2011

Tab. 2.9: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	31 052	30 445	27 318	23 931	17 853	15 362	20 400	21 732	21 327	19 350
z toho (%):	11%	11%	12%	13%	16%	16%	11%	11%	10%	x
občané se zdravotním postižením	3 435	3 428	3 317	3 222	2 875	2 496	2 320	2 392	2 220	x
z toho (%):	6%	6%	5%	4%	4%	4%	4%	5%	4%	5%
absolventi	2 013	1 893	1 353	1 029	629	623	829	1 001	954	872
z toho (%):	52%	53%	55%	54%	53%	42%	33%	41%	43%	45%
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	16 214	16 287	15 017	12 853	9 396	6 503	6 696	8 813	9 122	8704
Volná pracovní místa	681	955	1 112	3 523	4 247	4 272	889	1 441	1 715	x
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	45,6	31,9	24,6	6,8	4,2	3,6	22,9	15,1	11,9	x
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	17,92	17,57	14,87	12,93	9,50	8,30	11,51	11,92	11,20	11,5

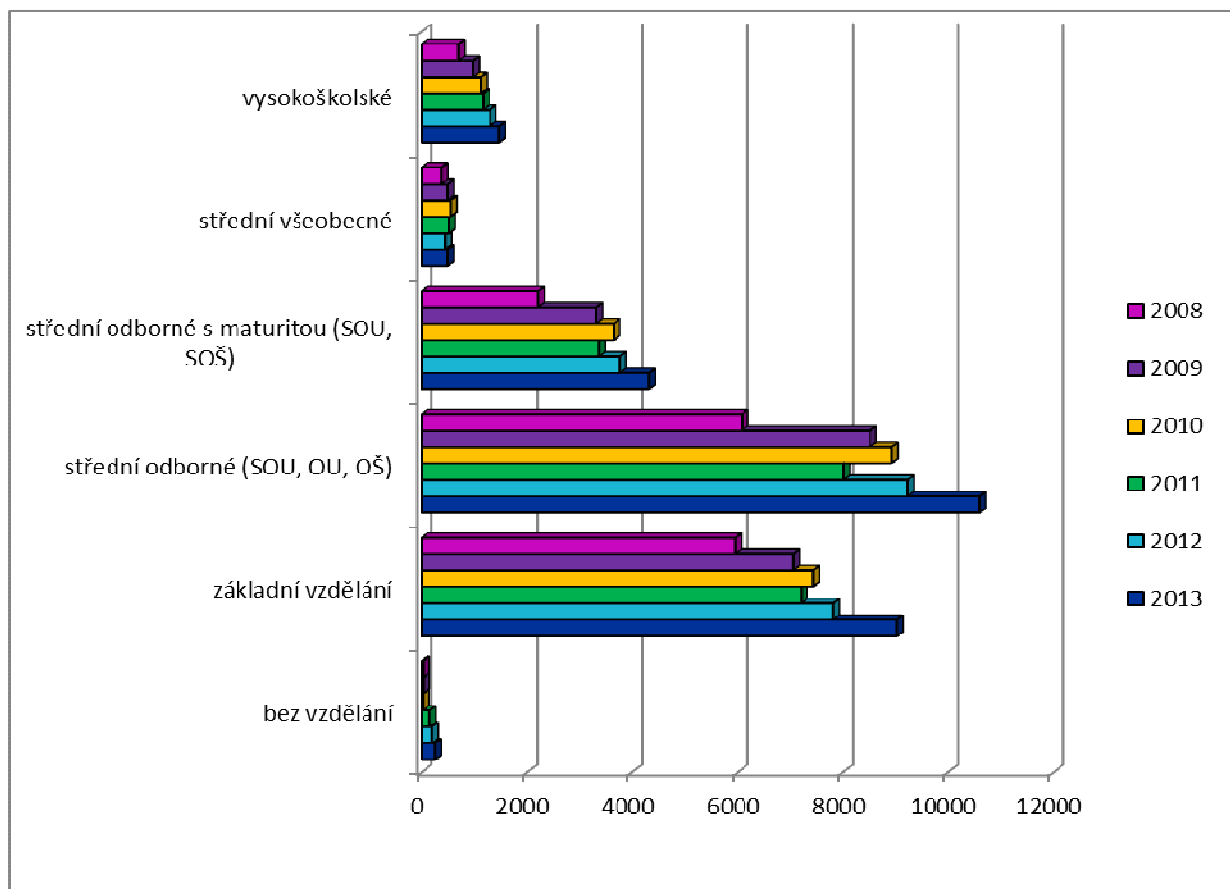
Zdroj: www.czso.cz, období: 26. 3. 2011

Mapa 2.3: Míra nezaměstnanosti

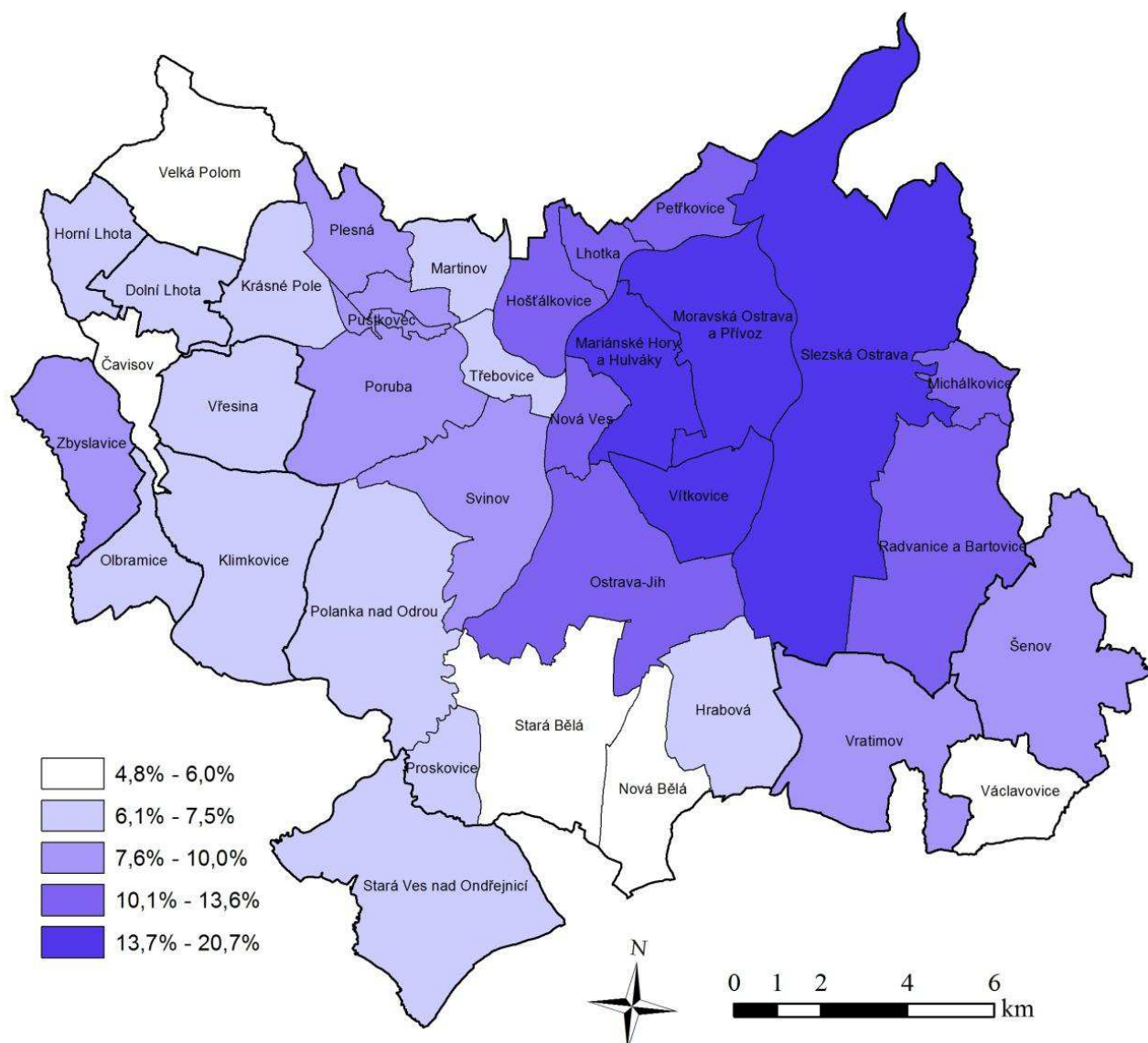
Zdroj: vlastní zpracování

Mapa 2.4: Kvalifikační struktura uchazečů o zaměstnání v okrese Ostrava (ORP) a její vývoj

Zdroj: vlastní zpracování

Mapa 2.5: Podíl nezaměstnaných osob v okrese Ostrava podle jednotlivých obcí a městských obvodů (v %) k 31. 12. 2013

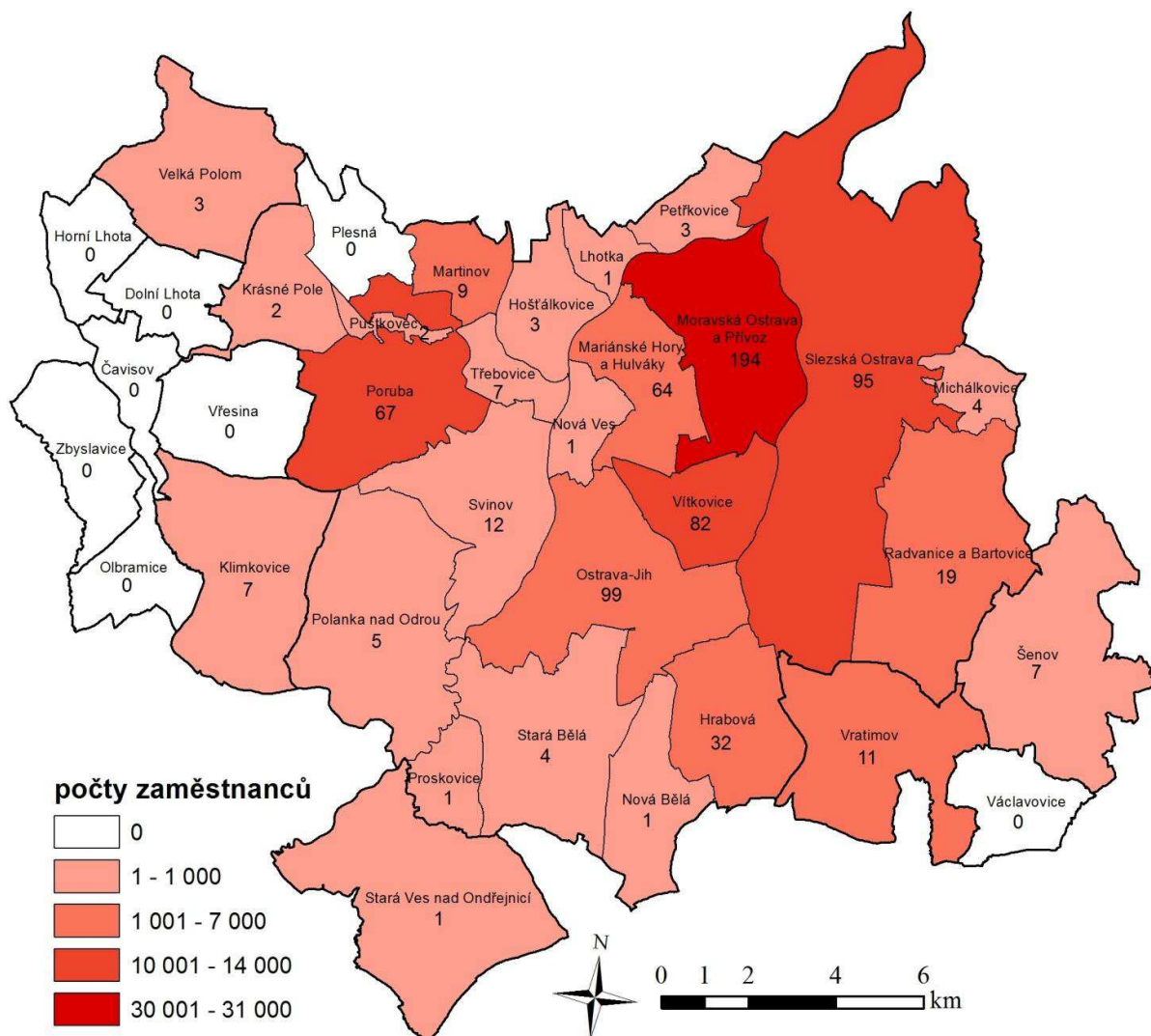
Zdroj: Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava v roce 2013 a předpokládaný vývoj v roce 2014

Tab. 2.10: Charakteristika trhu práce v území ORP

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	69 393	70 310	70 934	71 696	72 986	73 697	74 943	76 491	77 565	76 890
fyzické osoby celkem	52254	52576	52386	52281	52415	51472	52155	52950	53570	52150
z toho zemědělstí podnikatelé		15	96	100	111	124	147	155	169	177
vyjádření v %	0%	2%	14%	14%	15%	17%	20%	20%	22%	23%
právnícké osoby celkem	13 099	13 651	14 416	15 226	16 569	18 206	19 614	20 590	21 058	21 787
z toho obchodní společnosti	7128	7320	7596	7969	8391	8987	9530	10197	10794	11297
vyjádření v %	54%	54%	53%	52%	51%	49%	49%	50%	51%	52%
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,0	1,1	1,2	1,3
průmysl celkem	11,0	11,1	11,2	10,9	10,7	10,7	10,8	10,8	10,9	10,7
stavebnictví	8,1	8,4	8,5	8,6	9,0	9,3	9,6	9,7	9,7	9,8
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	37,2	36,3	35,7	35,6	34,9	33,6	32,9	32,3	31,7	31,4

Zdroj: www.czso.cz

Mapa 2.6: Zaměstnanost s počty monitorovaných firem se stavem 26 a více pracovníků v jednotlivých obcích a městských obvodech v ORP k 31. 12. 2013

Zdroj: Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava v roce 2013 a předpokládaný vývoj v roce 2014

ORP Ostrava má relativně vysokou míru nezaměstnanosti ve srovnání se zbytkem České republiky, což je strukturální problém, související s restrukturalizací těžkého průmyslu. Vývoj nezaměstnanosti kopíruje vývoj celé ČR. Ostrava je zároveň okrese, do kterého se nejvíce dojíždí za prací a nejméně se z něj vyjíždí za prací v rámci Moravskoslezského kraje. Šancí, jak se vypořádat s nezaměstnaností, je zvýšené úsilí o podporu inovačně a růstově orientovaných projektů a podniků, které mohou vytvořit nová konkurenceschopná pracovní místa. K tomu je ale zapotřebí zvýšit kvalifikaci pracovníků.

2.1.2.4. Doprava

Ostrava představuje pro Moravskoslezský kraj významný dopravní uzel z hlediska silniční a železniční dopravy, navíc disponuje mezinárodním Letištěm Leoše Janáčka Ostrava v Mošnově a je také potenciálním přístavem pro říční dopravu. Město leží na trase VI. evropského multimodálního koridoru TEN, jenž vede na území České republiky ve směru sever – jih od hranic Polska přes Ostravu Moravskou branou a dolnomoravskými úvaly k hranicím Rakouska.

Městská hromadná doprava i příměstská doprava je již téměř 15 let provozována v rámci integrovaného dopravního systému ODIS v regionu Moravskoslezského kraje. ODIS sdružuje 11 dopravců a obsluhuje většinu území Ostravska, Opavska, Bruntálska, Krnovska, Třinecka, Těšínska a Novojičínska celkově cca 299 obcí a měst regionu. Provozuje celkem 457 linek, z toho 17 tramvajových, 20 trolejbusových, 396 autobusových a 24 železničních linek. Celková délka linek činí 8 556 km.

Výkonná přepravní síť Dopravního podniku Ostrava, a.s., s provozní/linkovou délkou 458,4/1 058,5 km, obsluhuje v rámci ODIS na území města Ostravy celkem 84 linek. Z celkového počtu 632 vozidel je 294 nízkopodlažních. K dispozici je pro cestující 111 ks automatů na výdej jízdenek a 14 prodejen jízdních dokladů a více než 500 dalších prodejních míst.

Silniční doprava - Ostrava je napojena na hustou a kvalitní síť silnic I. třídy, propojující města průmyslové aglomerace a sousední regiony, značná část těchto silnic je vícepruhových se středním dělicím pásem. Městská silniční komunikační síť přesahuje délku tisíc kilometrů. V roce 2009 dobudovaná dálnice D47/D1 (Via Moravica), trasovaná ve směru od napojení na stávající evropskou dálniční síť u Brna, přes Ostravu, je od r. 2012 propojena hraničním přechodem Veřňovice – Gorzyczki na polskou dálnici A1 směřující přes Gliwice na Gdaňsk (Helsinki).

Železniční doprava - Město je významným železničním uzlem se silnou dálkovou i příměstskou dopravou, a to jak osobní, tak nákladní. V případě příměstské osobní dopravy je spojení v Ostravě zajišťováno pravidelnou intervalovou nabídkou spojů. V rámci uzlu se nalézají pět železničních stanic a pět železničních zastávek. Vedle ČD působí na hlavním tahu mezi Prahou a Ostravou konkurenční dopravce RegioJet a Leo Express.

Letecká doprava - Mezinárodní „Letiště Leoše Janáčka Ostrava“ je vzdáleno 25 km od centra Ostravy. Je největším regionálním letištěm v ČR, se vzletovou a přistávací dráhou s parametry 3 500 x 63 m a kapacitou více než milionu ročně přepravovaných osob. Zajišťuje vnitrostátní (s pravidelnou linkou do Prahy) i mezinárodní lety, plánované i neplánované. V roce 2013 jsou provozovány pravidelné linky do Prahy, Vídně, Paříže a Londýna, v letním období také do destinací Antalya, Burgas, Heraklion, Kavala, Lamezia Terme, Larnaca, Mallorca, Rhodos a Split.

Letiště je vybaveno pro odbavování leteckého nákladu, včetně skladových zařízení. Disponuje terminály pro odbavení cestujících v počtu 1 + 1.

Cyklistická doprava - V roce 2012 byla zahájena jedna z největších staveb pro cyklistickou dopravu – cyklostezky podél Ostravice, které se stanou koridorem cyklotrasy Ostrava – Beskydy vedoucí až na Ostravici. Délka značených cyklistických stezek v Ostravě k 31. 12. 2012 je 206 km tras.

2.1.2.5. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Nerostné suroviny - ložiska černého uhlí a zemního plynu. V roce 1763 bylo ve slezské části Ostravy objeveno bohaté ložisko kvalitního černého uhlí, což mělo za následek vytvoření těžkého průmyslu - založení železáren.

Průmyslová výroba - V podílu průmyslu převažují hutnictví železa, chemický průmysl, těžké strojírenství, výroba elektrické energie a stavebnictví. V těžkém průmyslu přetrvává nadále vysoká koncentrace především v hutnictví, soustředěném do dvou velkých hutních kombinátů. Se zastavením těžby uhlí v roce 1994 na území města Ostravy se stává problematickým i další provoz několika stávajících koksoven a úpraven ve městě. Vedle koksochemických jsou to především chemické závody. Stále negativněji se z hlediska dalších potřeb a směru rozvoje města projevuje malé zastoupení odvětví zpracovatelského průmyslu, především lehkého strojírenství, dřevozpracujícího, textilního a potravinářského průmyslu.

Stavebnictví - V investiční výstavbě se vzhledem k vysoké koncentraci obyvatelstva velmi rychle doplňovala infrastruktura výstavbou nových benzinových čerpacích stanic a obchodní síť ve formě hypermarketů a supermarketů (Albert, Kaufland, TESCO, Bauhaus, Baumax, IKEA, SCONTO, OBI Market, MAKRO, Carrefour ČR, Hornbach, INTERSPAR, Hruška). Probíhají rekonstrukce domů, mostů, výstavba průmyslových zón. Probíhá přestavba přednádražního prostoru Hlavního vlakového nádraží Ostrava - Svinov. Probíhá výstavba železničního koridoru - Rakousko - Břeclav - Přerov - Ostrava - Petrovice - Polsko. V bytové výstavbě bylo v Ostravě v roce 2009 dokončeno 742 bytů a zahájeno 589 bytů.

Řemesla - Ostrava i celý MSK se vyznačuje nízkým podílem podnikatelů, malých a středních podniků.

Komerční služby - Ostrava má několik velkých nákupních center - Karolina, Futurum, Avion a mnoho dalších menších středisek. Nabídka ovšem převyšuje poptávku, proto řada komerčních služeb není schopna čelit stávající konkurenci a postupně zaniká.

Inovace - Ve městě a kraji dnes existuje řada firem zabývajících se špičkovými technologiemi a hi-tech produkty. Rozvíjí se výzkumná a vývojová zázemí zahraničních firem, které v regionu mají své výrobní závody. V Ostravě se nachází vědeckotechnologický park, který umožňuje propojení obchodních aktivit s prostředím vědy a výzkumu a následné využití jejich výsledků v praxi. Nejnověji bylo v Ostravě vybudováno Národní centrum excelentního výzkumu v oblasti informačních technologií, v rámci kterého funguje tzv. superpočítač, který umožňuje provádět rozsáhlé vědecko-výzkumné výpočty, které zvyšují konkurenceschopnost subjektů využívajících dané infrastruktury.

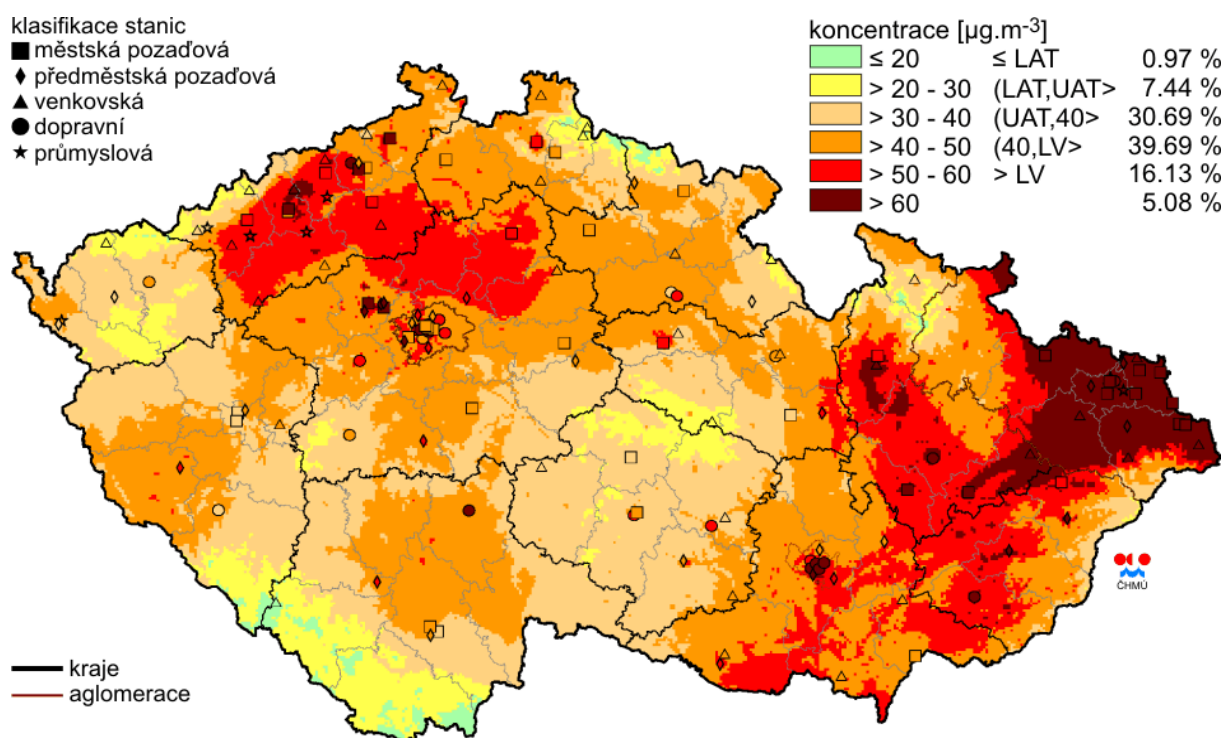
2.1.2.6. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Vzhledem k vysoké koncentraci těžkého průmyslu má město dlouhodobě značně znečištěné životní prostředí, zvláště ovzduší. Nejvýznamnější látkou ovlivňující kvalitu ovzduší je rakovinotvorný benzenopyren a polévatý prach (PM10), díky nimž patří Ostrava ve znečištění k nejzamořenějším oblastem České republiky. Ve srovnání s ostatními městy v Evropě je na tom Ostrava například stejně jako Paříž. Dalším významným problémem životního prostředí v ORP Ostrava jsou staré ekologické zátěže a to zejména v provozovaných průmyslových podnicích i v průmyslových areálech s ukončeným provo-

zem. Přestože Ostrava splňuje limit předpisu EU pro koncentraci PM₁₀ v ovzduší na 40 µg/m³, speciálně v zimních měsících, bývá denní limit překračován a kvalita ovzduší při inverzi v Ostravě bývá velmi nepříznivá. Každopádně, emise polévatého prachu se snížily od roku 1998 až o 40 %. Projekty modernizace výroby největšího znečišťovatele- Arcelor Mittal slibují do budoucna pokračování v pozitivním trendu snižování polévatého prachu v ovzduší.

Koncentrace oxidu siřičitého a oxidu dusíku v ovzduší je v Ostravě vysoká, ale je výrazně nižší než například v Ústeckém kraji. Významný vliv na imisní situaci v Ostravě má znečištění ovzduší pocházející z Polska (Katovice) a Karvinska. V roce 2006 byla koncentrace tuhých látek v ovzduší na Karvinsku a Katovicku téměř o 50 % vyšší než v Ostravě. V 10 % dnů je výrazně ovlivňováno zdroji emisí z Polska. Dále, kontaminace půdy, podzemních vod a povrchových toků - v oblasti čistoty vod dochází v posledních letech k významnému zlepšování ve většině sledovaných ukazatelů. Velký vliv na zlepšování jakosti povrchových vod na území Ostravy mělo zprovoznění ústřední čistírny odpadních vod v Ostravě - Přívoze v roce 1997. Nejvýznamnější zátěží jsou skládky odpadu známé pod názvem laguny OSTRAMO. Skládku tvoří 4 laguny. Skládky je v současnosti zaplněna odpadem z rafinérské výroby a stavebních sutí z demolice provozních budov. Neodstranění starých ekologických zátěží v Dolní oblasti VÍTKOVIC, představují riziko kontaminace ostatních území a zabránění realizace revitalizačních projektu.

Mapa 2.7: Množství PM₁₀ částic v ovzduší v roce 2010

Pole 36. nejvyšší 24hod. koncentrace PM₁₀ v roce 2010

2.1.2.7. Technická infrastruktura

Voda:

Zdroj – povrchová a podzemní voda s následnou úpravou

Zajišťují – Severomoravské vodovody a kanalizace, a. s. a Ostravské vodárny a kanalizace a.s. Podíl zásobovaných pitnou vodou z veřejné vodovodní sítě je 86 %.

Kanalizace:

Jednotná a oddílná kanalizační síť

Mechanicko - biologické čištění na ČOV – 90 % odpadních vod

Provozovatel – Ostravské vodárny a kanalizace a. s.

Teplo:

Soustava centralizovaného zásobování teplem je provozována společností Dalkia Česká republika, a.s., která vytápí více než 85 tisíc domácností.

Elektřina:

Zásobování elektrickou energií zajišťuje společnost ČEZ a. s., Dalkia Česká republika, a.s.

Potřeba je kryta z 35% z místních zdrojů a zbytek z celostátní rozvodné sítě. Distribuční rozvodná síť NN 400/230, 50 HZ.

Plyn:

Dodávky a distribuci zajišťuje Severomoravská plynárenská, a.s. (člen RWE Group), ČEZ a.s

Medium – zemní plyn.

Distribuce je zajišťována rozvodnou sítí VTL, STL, NTL plynovodů včetně regulačních stanic.

Odpady:

Zpracování tuhých odpadů zajišťuje především spol. OZO Ostrava, s.r.o. v rámci integrovaného systému pro oblast s 400 tis. obyvateli. Dalšími zpracovateli odpadů jsou např. spol. Van Gansewinkel, a.s., A.S.A., spol. s r.o. nebo AVE odpadové hospodářství, s.r.o.

Telekomunikace:

Ve městě působí několik provozovatelů kabelové televizní sítě. Provoz telekomunikační sítě zajišťuje Telefónica O2 Czech Republic, a.s. Síť je digitalizovaná, kvalita spojení a rychlost uspokojování požadavků je na úrovni Prahy a Brna.

Město a okolí je kvalitně pokryto sítěmi mobilních operátorů Telefónica O2, T – Mobile a Vodafone. Pokrytí u všech mobilních sítí již dosahuje téměř 100 % obyvatelstva.

Pokrytí území města rozhlasovým a televizním signálem je velmi dobré. Pro přístup na internet a datové přenosy je město pokryto rádiovými sítěmi.

2.1.2.8. Rekreace, památky a cestovní ruch

Cestovní ruch v městě Ostravě se snaží desítkami různorodých akcí, ať již hudebních festivalů (Colours of Ostrava, mezinárodní festival Janáčkův máj a Janáčkovy Hukvaldy), divadelních, folklorních či sportovních, přilákat turisty. Dostatek zeleně a hojnost příměstských lesů dává Ostravě možnost budovat řadu sportovišť. V Ostravě je jedno z největších přírodních koupališť v ČR. Bohatá průmyslová historie města Ostravy zanechala jeho obyvatelům i návštěvníkům také bohaté technické

dědictví, unikátní technické národní kulturní a kulturní památky - Landek Park, Hlubina, Dolní Oblast Vítkovic (multifunkční aula GONG, U6 - Malý svět techniky a Svět Techniky (v realizaci), dále Hornické muzeum OKD a expozice v národní kulturní památce Dole Michal dobře mapují historii hornictví. V Ostravě se nachází také ZOO, které v posledních letech prošlo významnou modernizací a rozšířením expozic.

Tab. 2.11: Návštěvnost turistických cílů - TOP 10 v r. 2012

Pořadí	Název objektu	tis. návštěvníků	kraj
1	Pražský hrad	1 623	Praha
2	Zoologická zahrada	1 286	Praha
3	AquaPalace Praha	782	Praha
4	Židovské muzeum	553	Praha
5	Dolní oblast Vítkovic, Landek Park	533	Moravskoslezský
6	Zoologická zahrada Zlín (Lešná)	488	Zlínský
7	Národní galerie	435	Praha
8	Zoologická zahrada Ostrava	435	Moravskoslezský
9	Zoologická zahrada Plzeň	423	Plzeňský
10	Centrum Babylon Liberec	399	Liberecký

Zdroj: agentura CzechTourism

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

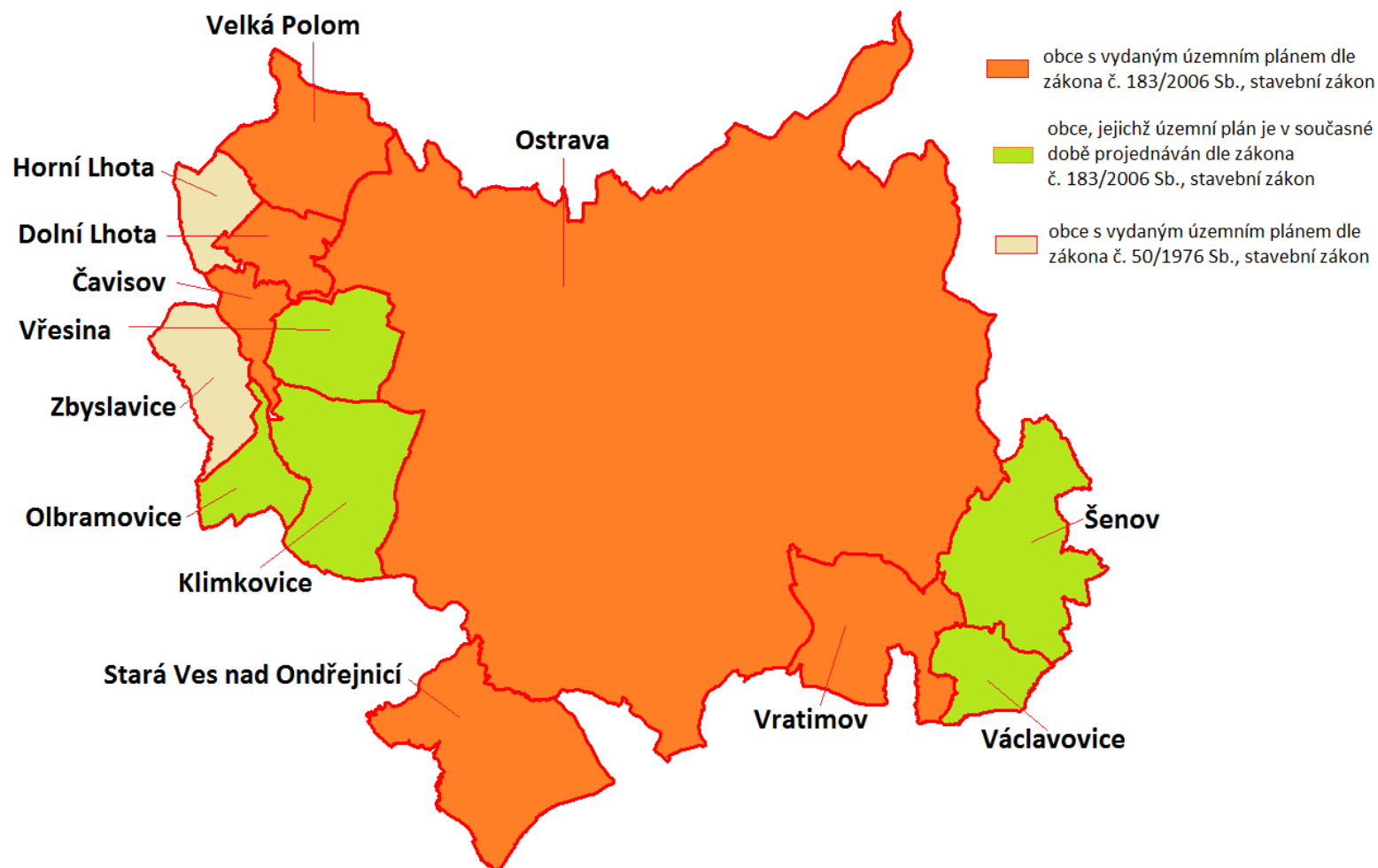
Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tab. 2.12: Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	6	46%	Vydané územní plány dle zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon mají tyto obce: statutární město Ostrava, Dolní Lhota, Čavisov, Velká Polom, Vratimov, Stará Ves nad Ondřejnicí
Počet obcí s plánem v přípravě	5	38%	V současné době jsou projednávány územní plány dle zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon v těchto obcích: Klimkovice, Václavovice, Olbramovice, Šenov, Vřesina
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	10	77%	Pouze obce, které jsou součástí mikroregionu/MAS, SP je za mikroregion/MAS, obce nemají svůj vlastní SP z důsledku vysokých nákladů na zpracování

Zdroj: vlastní šetření

Mapa 2.8: Obce, které mají územní plán

Zdroj: vlastní zpracování

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plynou následující významná omezení, příležitosti či limity.

Každá obec má ve svém územním plánu svá vlastní kritéria a omezení. Musí respektovat Politiku územního rozvoje (PÚR) platnou pro celé území republiky, podstatná je zde priorita 26, podle které se nikde nesmí vymezovat zastavitelné plochy v záplavových územích. Další úkoly plynou ze Zásad územního rozvoje MS kraje (ZÚR), jež také musí být zapracovány do všech územních plánů obcí. Poslední aktualizace územně analytických podkladů Moravskoslezského kraje proběhla v roce 2013. Podle výkresu uspořádání území kraje náleží téměř celé území ORP do oblasti nejvyššího tzv. republikového významu.

Vnější vazby území na regionální a nadregionální úrovni, případně příhraniční spolupráce

K vnějším aktérům působícím na území ORP patří na jedné straně aktéři veřejného, soukromého/ podnikatelského a neziskového sektoru, kteří do území lokalizují své aktivity, na druhé straně jde o hierarchicky vyšší aktéry veřejné sféry, kteří v rámci svých politik rozvoj území ORP přímo nebo nepřímo podporují či jinak ovlivňují. Nejbližším nadregionálním aktérem je zejména Moravskoslezský kraj. Na vyšších úrovních se jedná o Českou republiku, jednotlivá ministerstva a jim podřízené organizace, Svaz měst a obcí České republiky, Spolek pro obnovu venkova ČR, Národní síť Místních akčních skupin České republiky a další organizace, na nejvyšší úrovni jde nesporně o vazbu na Evropskou unii. Mezinárodní vztahy představují především přeshraniční partnerské vztahy s městy a obcemi. Nejvýznamnějšími partnerskými městy města Ostravy jsou např. Katowice, Drážďany, Pittsburgh, Coventry, Košice. Město Ostrava je rovněž členem Euroregionu Silesia.

2.1.3.1. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tab. 2.13: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město	4	Statutární město Ostrava, Klimkovice, Šenov, Vratimov. Všechna města se podílejí na rozvoji svého území. Statutární město Ostrava je zasahuje svými činnostmi také mimo území svého správního obvodu.
Obec	9	Ostatní obce ORP pečují o vlastní rozvoj území.
Ostatní obce SO	0	
Kraj	1	Moravskoslezský kraj vstupuje do regionálního rozvoje z pozice výkonu kraji svěřené státní správy a samosprávy. Mezi nejvýznamnější úlohy patří zejména správa silnic, zřizování středních škol, nemocnic apod.
Stát	1	-
Státní instituce	-	Na území ORP sídlí velká řada státních institucí, které svou činností přímo i nepřímo ovlivňují regionální rozvoj. Blízká přítomnost úřadů, případně jejich poboček napomáhá při spolupráci v této oblasti.
Mikroregion	4	Matice slezská, Povodí Ondřejnice, Sdružení obcí Bílovecka
MAS	1	Slezská brána
Významný zaměstnavatel	-	viz tabulka 2.14 - Nejvýznamnější zaměstnavatelé
Škola	-	Na území ORP sídlí velké množství vzdělávacích institucí (ZŠ, MŠ, SŠ, VŠ, VOŠ). Nejvýznamnější úlohu v regionálním rozvoji hrají vysoké školy (VŠB, TU Ostrava, Ostravská univerzita, Vysoká školka podnikání, a.s.), které jsou zařazeny v mnoha strategických projektech řešících regionální rozvoj.

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 2.14: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v území ORP

Název zaměstnavatele	počet za- městnanců k 31. 12. 2013	počet za- městnanců k 31. 12. 2012	počet za- městnanců k 31. 12. 2011	odvětví
ArcelorMittal Ostrava, a. s.	3998	3 999	4756	hutnictví
Fakultní nemocnic Ostrava	3200	3 194	3184	zdravotnictví
VŠB-TU Ostrava	2746	2 643	2511	vzdělávání
Tieto Czech, s. r. o.	2011	1 952	1948	obchod
Dopravní podnik Ostrava, a. s.	1890	1 939	1944	doprava a spoje
Městská nemocnice Ostrava	1898	1 896	1924	zdravotnictví
VÍTKOVICE HEAVY MACHINERY, a. s.	1446	1 610	1568	strojírenství
VÍTKOVICE POWER ENGINEERING, a.s.	1568	1 610	1503	strojírenství
SUNGWOO HITECH, s. r. o.	1460	1 505	1552	výroba motorových vozidel
Česká pošta, s. p., Severní Morava	1399	1 402	cca 1400	doprava a spoje
HRUŠKA, s. r. o.	1178	1 210	1228	obchod
EVRAZ VÍTKOVICE STEEL, a. s.	1080	1 111	1387	hutnictví
ArcelorMittal Tubular Products Ostrava, a. s.	1022	1 035	1055	hutnictví
Ostravská univerzita v Ostravě	1036	982	-	vzdělávání
Vítkovická nemocnice, a. s.	805	807	-	zdravotnictví
VÍTKOVICE MECHANIKA, a. s.	801	793	701	strojírenství
Hayes Lemmerz Czech, s. r. o.	677	749	726	automobilový průmysl
OKK Koksovny, a. s.	726	732	732	zpracování tuhých a plyných paliv
Třinecké železářny, a. s., provoz VT	713	699	714	hutnictví
ArcelorMittal Engineering Products Ostrava, a. s.	654	651	770	hutnictví
Hutní montáže, a. s.	485	580	616	výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení
PÉGATRON Czech, s. r. o.	517	548	1015	elektrotechnika

Zdroj: ÚP ČR, krajská pobočka v Ostravě

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tab. 2.15: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
➤ Geografická poloha na pomezí tří států s vazbou na rozvojové oblasti v přilehlých částech Polska a Slovenska	➤ Nízká úroveň podnikatelské aktivity v menších obcích
➤ Existence významného sídelního centra s dobrou občanskou vybaveností	➤ Vysoká míra nezaměstnanosti, nízká zaměstnatelnost části pracov. sil
➤ Dobrá dostupnost a obslužnost železniční a automobilové sítě, existence a technické parametry mezinárodního letiště Leoše Janáčka Ostrava-Mošnov	➤ Zhoršená kvalita životního prostředí, špatná kvalita ovzduší
➤ Využití potenciálu Ostravy pro cestovní ruch	➤ Vysoká zátěž sídel hlukem z dopravy
➤ Relativně příznivá věková struktura obyvatelstva	➤ Poškozená krajina
➤ Dostatek bytového fondu, probíhající výstavba nových bytů a rekonstrukce staršího bytového fondu	➤ Nedostatečná občanská vybavenost malých obcí
➤ Rozvinuté školství vč. nabídky vysokých škol	
Příležitosti:	Hrozby:
➤ Silný potenciál lidských zdrojů, potenciální vysoce kvalifikovaná pracovní síla absolventů vysokých škol	➤ Dlouhodobé pokračování a prohlubování globální ekonomické recese, propouštění velkých zaměstnavatelů
➤ Modernizace průmyslových provozů a technické infrastruktury s důrazem na úspory energie a ochranu prostředí (snížení emisní a imisní zátěže území)	➤ Zpomalení (zastavení) trendu modernizace průmyslových provozů a technické infrastruktury v důsledku ekonomické krize
➤ Kvalitní sanace a rekultivace území brownfields	➤ Nárůst dopravy a s tím spojený nárůst znečištění ovzduší a hluku
➤ Rostoucí zájem obyvatel o sociální služby, občanskou vybavenost	➤ Zastavení (zpomalení) trendu postupné revitalizace stávajících lokalit a vznik nových brownfields v důsledku ekonomické krize
➤ Podpora meziobecní spolupráce	➤ Úbytek kvalifikovaných pracovních sil přesunem do hospodářsky stabilnějších regionů
	➤ Stárnutí obyvatelstva a nedostatečná kapacita a kvalita zdravotnických sociálních služeb především mimo Ostravu

SO ORP Ostrava má vzhledem ke své strategické poloze a rozvojovým projektům, které se v současnosti na jeho území realizují nebo již byly dokončeny, velký potenciál rozvoje, a to jednak v oblastech cestovního ruchu, vzdělanosti, sociální infrastruktury, ale rovněž pro inovace a modernizace technologií v průmyslu, rozvoj vědy a výzkumu, a s tím související vznik nových pracovních míst. Obrovskou výzvou pro samosprávy zůstává i nadále stav životního prostředí a šance na jeho zlepšení, které snižuje celkovou kvalitu života a zapříčiňuje tak odchod ekonomicky aktivních a vzdělaných obyvatel do jiných regionů.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolní výchovy a základního školství s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, spole-

českými skupinami a organizacemi, o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

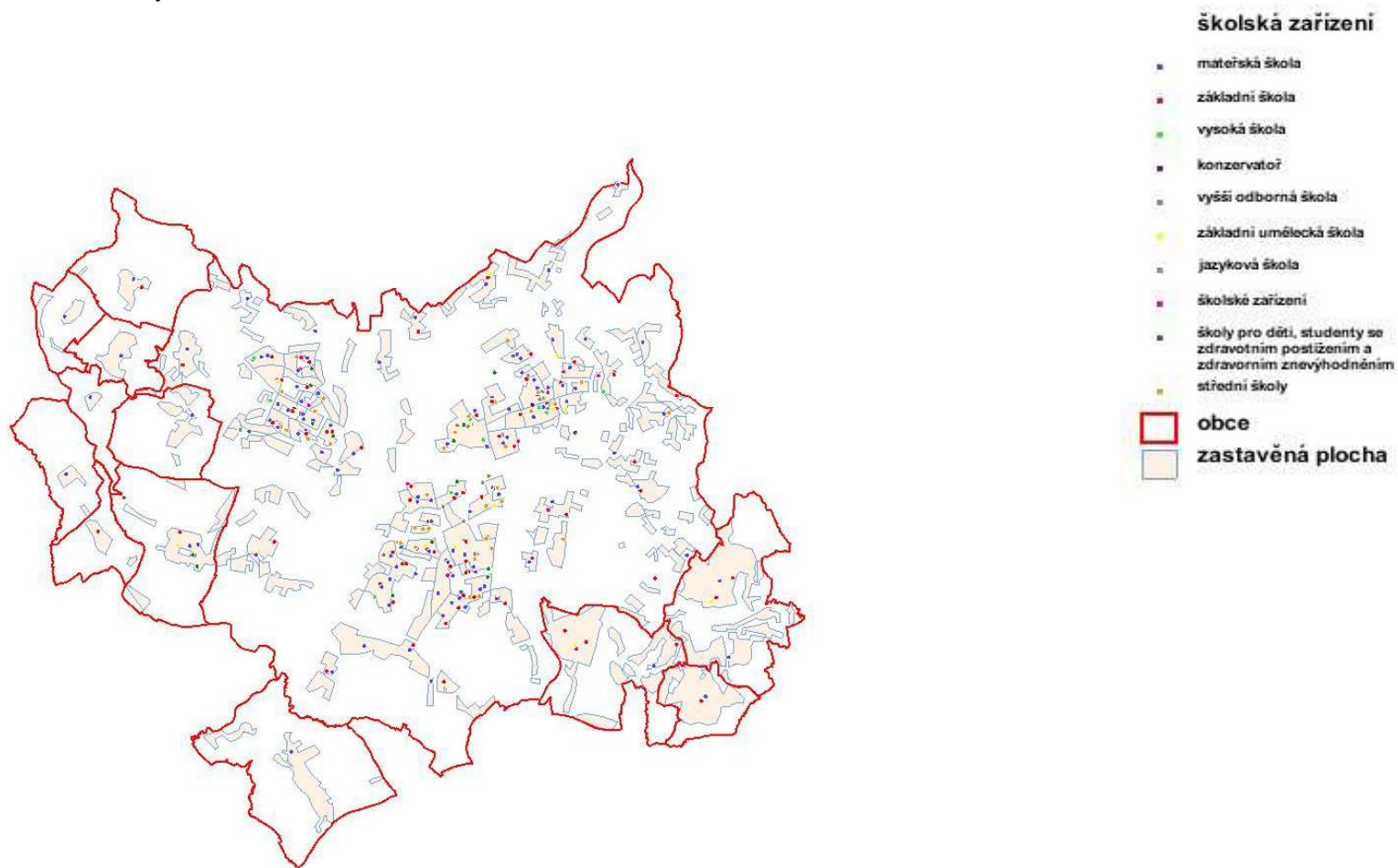
3.1.1.1. Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnicích
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu

3.1.2.1. Obecné informace

Mapa 3.1: Rozmístění škol a školských zařízení na území ORP Ostrava

Statutární město Ostrava, <http://www.ostrava.cz>
<http://gisova.ostrava.cz>

1 : 199906

10000 metrů

V ORP Ostrava se nachází 13 obcí, které lze členit do skupin dle počtu obyvatel:

- nad 100 000: Ostrava
- 5 000 - 9 999: Šenov a Vratimov
- 2 000 - 4 999: Klimkovice, Stará Ves nad Ondřejnicí a Vřesina
- 1 000 - 1 999: Dolní Lhota, Václavovice a Velká Polom
- 500 - 999: Čavisov, Horní Lhota, Olbramice a Zbyslavice

V každé obci se nachází minimálně jedna mateřská škola (MŠ). Ze čtyř nejmenších obcí se jen ve dvou nachází základní škola (ZŠ), a to jen 1. stupeň, přičemž ZŠ je sloučená s MŠ. Mezi jiná školská zařízení se řadí střediska volného času/domy dětí a mládeže (SVČ) a základní umělecké školy (ZUŠ). Víceletá gymnázia, která zajišťují vzdělávání druhého stupně ZŠ, se nacházejí pouze v Ostravě.

Tab. 3.1: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání

Skupina obcí s počtem obyvatel	2012/2013										celkem
	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	
Počet obcí	0	0	4	3	3	2	0	0	0	1	13
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň			0	1	2	3				75	81
Počet ZŠ – jen 1. stupeň			2	2	1	2				11	18
Počet MŠ			4	5	6	4				117	136
Gymnázia			0	0	0	0				12	12
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ)			2	2	2	0				22	28
Počet jiných zařízení			0	0	1	3				15	19

Zdroj: Výkazy MŠMT; počet škol včetně poboček, nikoliv dle ředitelství; včetně soukromých, církevních a krajských škol; počet sloučených škol dle počtu takových ředitelství

Tab. 3.2: Vývoj počtu škol a školských zařízení v předcházejících letech (počet škol a školských zařízení ve vybraných školních rocích)

2011/2012											
Počet obcí	0	0	4	3	3	2	0	0	0	1	13
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň			0	1	2	3				75	81
Počet ZŠ – jen 1. stupeň			2	2	1	2				12	19
Počet MŠ			4	4	6	4				115	133
Gymnázia			0	0	0	0				12	12
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ atd.)			2	2	2	0				23	29
Počet jiných zařízení (SVČ a ZUŠ)			0	0	1	3				17	21

2009/2010											
Počet obcí	0	1	3	3	3	2	0	0	0	1	13
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň		0	0	1	2	3				82	88
Počet ZŠ – jen 1. stupeň		0	2	2	1	2				10	17
Počet MŠ		1	3	3	6	4				113	130
Gymnázia		0	0	0	0	0				11	11
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ atd.)		0	2	2	2	0				23	29
Počet jiných zařízení (SVC a ZUŠ)		0	0	0	1	3				16	20

Pozn.: Ve školním roce 2009/2010 a dříve patřila obec Čavisov do skupiny obcí s počtem obyvatel 200 až 499, v následujícím roce překročila hranici počtu 500 obyvatel.

2007/2008											
Počet obcí	0	1	3	3	3	2	0	0	0	1	13
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň		0	0	1	2	3				82	88
Počet ZŠ – jen 1. stupeň		0	2	2	1	2				10	17
Počet MŠ		1	3	3	5	4				110	126
Gymnázia		0	0	0	0	0				11	11
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ atd.)		0	2	2	2	0				22	28
Počet jiných zařízení (SVC a ZUŠ)		0	0	0	1	2				16	19

2005/2006											
Počet obcí	0	1	3	3	3	2	0	0	0	1	13
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň		0	0	1	2	3				82	88
Počet ZŠ – jen 1. stupeň		0	2	2	1	2				6	13
Počet MŠ		1	3	3	5	4				107	123
Gymnázia		0	0	0	0	0				10	10
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ atd.)		0	2	2	2	0				5	11
Počet jiných zařízení (SVC a ZUŠ)		0	0	0	1	2				18	21

Zdroj: Výkazy MŠMT; počet škol včetně poboček, nikoliv dle ředitelství; včetně soukromých, církevních a krajských škol; počet sloučených škol dle počtu takových ředitelství

Ve sledovaných letech počet škol v ORP Ostrava roste, nejvíce počet mateřských škol a to zejména v Ostravě. Vzrostl rovněž počet základních škol, které mají pouze 1. stupeň. V Ostravě od roku 2010 naopak došlo k rušení či sloučení některých základních škol. V obcích mimo Ostravu je situace počtu škol a školských zařízení v průběhu let téměř neměnná.

Školy/školská zařízení v jednotlivých obcích ORP

Tab. 3.3: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
celkem škol	187	136	99	13	6	20	32	12
Ostrava	168	117	86	10	5	20	31	12
Čavisov	0	1	0	0	0	0	0	0
Dolní Lhota	2	1	1	0	0	0	0	0
Horní Lhota	0	1	0	0	0	0	0	0
Klimkovice	3	3	1	1	0	0	0	0
Olbramice	1	1	1	0	0	0	0	0
Stará Ves nad Ondřejnicí	1	2	1	0	0	0	0	0
Šenov	3	2	2	1	0	0	0	0
Václavovice	1	2	1	0	0	0	0	0
Velká Polom	1	2	1	0	0	0	0	0
Vratimov	5	2	3	1	1	0	1	0
Vřesina	1	1	1	0	0	0	0	0
Zbyslavice	1	1	1	0	0	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení; včetně soukromých, církevních a krajských ZŠ a MŠ. Není zahrnutá ZŠ a MŠ při zdravotnickém zařízení v Klimkovicích, p. o., není zahrnuta Základní škola Ostrava-Zábřeh, V Zálomu 1, p. o., která byla v r. 2012 zrušena.

Na území statutárního města Ostrava se nachází 90 % škol a školských zařízení z celého ORP. Ve dvou nejmenších obcích (Čavisov a Horní Lhota) není zřízená žádná škola, nachází se tam pouze pobočky mateřských škol.

Školy speciální nebo se speciálními třídami se kromě Ostravy (celkem 51 ZŠ nebo MŠ) nachází ve Vratimově (1 MŠ) s počtem 2 speciálních tříd.

Ve Vratimově se nachází jediné SVČ mimo Ostravu. ZUŠ kromě Ostravy se nachází ve třech dalších největších městech: Klimkovice, Šenov a Vratimov. V Ostravě je 12 gymnázií s nižším stupněm, z toho 3 soukromé a 1 církevní.

Tab. 3.4: Soukromé školy/školská zařízení

Název obce	celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
Ostrava	14	7	8	4	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

Soukromé školy se nacházejí pouze v městě Ostrava (celkem 14 ředitelství v šk. r. 2012/2013). V počtu ZŠ a gymnázií je zahrnuta škola PORG Ostrava, jež má sídlo v Praze. Není zahrnutá Soukromá základní škola a mateřská škola ve Vratimově, s.r.o., která byla zrušena.

Tab. 3.5: Církevní školy / školská zařízení

Název obce	celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
Ostrava	4	1	2	1	0	1

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

Církví jsou zřízeny 4 školské instituce, nacházející se v Ostravě, z toho 2 ZŠ, dále Biskupské gymnázium a Salesiánské středisko volného času Don Bosco.

Pracovníci ve školství**Tab. 3.6: Pracovníci ve školství ve školním roce 2012/2013 a předcházejících letech**

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	1074,3	809,3	265,0
základní školy	2029,9	1571,1	458,7
základní umělecké školy	40,6	34,6	6,0
školní družiny a kluby	208,6	208,6	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	77,1	39,2	37,9
zařízení školního stravování	562,7	0,0	562,7
celkem rok 2012/2013	3993,2	2662,9	1330,3

2011/2012			
mateřské školy	1061,1	793,4	267,7
základní školy	2047,1	1577,8	469,3
základní umělecké školy	41,5	35,4	6,1
školní družiny a kluby	202,3	202,3	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	76,3	39,5	36,9
zařízení školního stravování	563,8	0,0	563,8
celkem rok 2011/2012	3992,1	2648,4	1343,8

2009/2010			
mateřské školy	996,8	741,9	254,9
základní školy	2136,3	1636,2	500,1
základní umělecké školy	41,7	35,5	6,2
školní družiny a kluby	199,0	199,0	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	74,1	37,1	37,1
zařízení školního stravování	569,6	0,0	569,6
celkem rok 2009/2010	4017,6	2649,8	1367,8

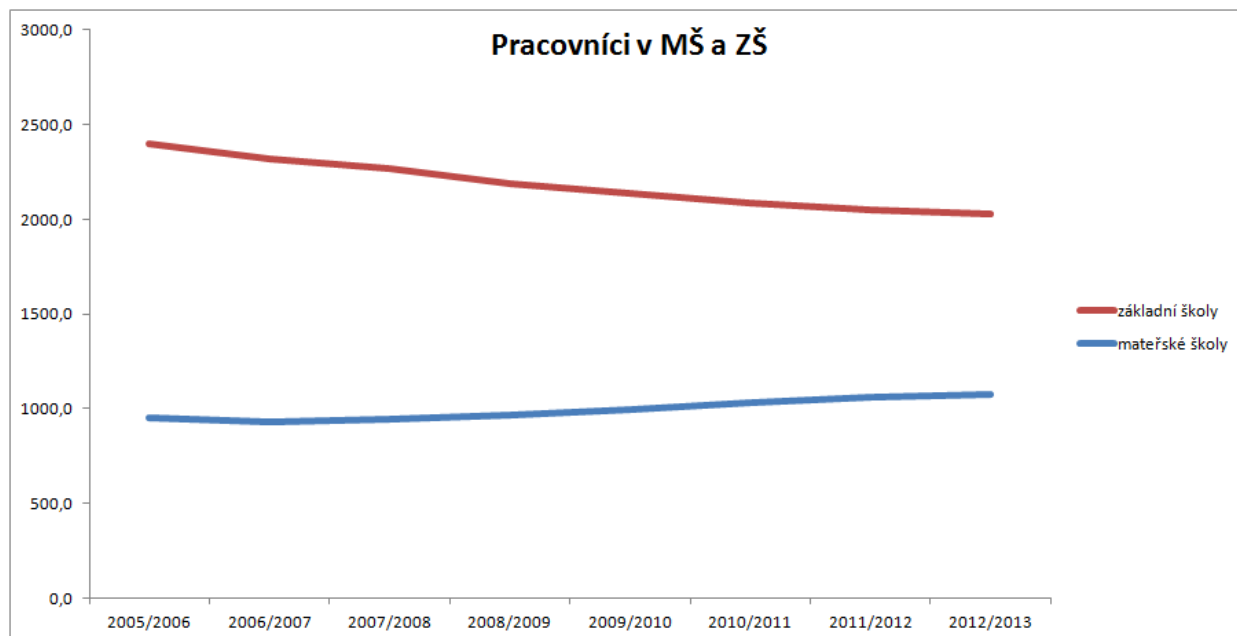
2007/2008			
mateřské školy	948,1	698,2	249,9
základní školy	2264,8	1740,4	524,4
základní umělecké školy	41,6	35,5	6,1
školní družiny a kluby	187,1	187,1	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	70,9	34,5	36,4
zařízení školního stravování	587,6	0,0	587,6
celkem rok 2007/2008	4100,1	2695,7	1404,4

2005/2006			
mateřské školy	951,3	692,9	258,4
základní školy	2398,7	1847,7	551,0
základní umělecké školy	41,3	35,4	5,9
školní družiny a kluby	185,4	185,4	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	72,6	36,5	36,1
zařízení školního stravování	625,0	0,0	625,0
celkem rok 2005/2006	4274,2	2797,9	1476,4

Zdroj: Výkazy MŠMT; pouze obecní školy a zařízení (data k 31. 12. 2012, 2011, 2010...)

Se zvyšujícím se počtem MŠ stoupá i počet pedagogů v MŠ. Naopak počet pedagogů v ZŠ klesá, stejně jako počet nepedagogických pracovníků. Stoupá počet pracovníků ve ŠD a ŠK a ve střediscích pro volný čas. Celkový počet pracovníků ve školství od r. 2005 klesal, počet pedagogů však v posledních 2 letech opět mírně roste.

Graf 3.1: Počet pracovníků v MŠ a ZŠ

Zdroj: Výkazy MŠMT, vlastní zpracování

3.1.2.2. Základní vzdělávání

Zřizovateli základních škol jsou zejména obce (v Ostravě městské obvody), dále v ORP Ostrava se nacházejí krajské ZŠ, školy zřízené soukromým subjektem nebo církví. Úplné ZŠ jsou tvořeny všemi ročníky 1. až 9. třídy, neúplná škola má ročníky jen prvního stupně.

Tab. 3.7: Počet ZŠ za ORP

zřizovatel	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
obec	79	63	16
kraj	11	10	1
církev	2	2	0
soukromá ZŠ	7	6	1
celkem	99	81	18

2011/2012			
obec	80	64	16
kraj	11	9	2
církev	2	2	0
Soukromá ZŠ	7	5	2
celkem	100	80	20

2009/2010			
obec	80	65	15
kraj	15	12	3
církev	2	2	0
Soukromá ZŠ	8	7	1
celkem	105	86	19

2007/2008			
obec	81	66	15
kraj	15	12	3
církev	2	2	0
Soukromá ZŠ	9	9	0
celkem	107	89	18

2005/2006			
obec	79	68	11
kraj	13	12	1
církev	2	2	0
Soukromá ZŠ	7	6	1
celkem	101	88	13

Zdroj: Výkazy MŠMT; v počtu krajských škol je zahrnuta ZŠ Jeseniova, Ostrava-Kunčice, zřizovaná MŠMT, která je součástí dětského domova. Není zahrnuta Základní škola při zdravotnickém zařízení, Klimkovic, p.o.

Počet ZŠ mírně klesá rušením či slučováním zejména krajských a obecních škol v Ostravě. V průběhu let byly zrušeny např. tyto obecní školy: ZŠ V Zálomu (zrušena v r. 2012), ZŠ Matrosova 14, Ostrava-Hulváky a ZŠ Rostislavova 7, Ostrava-Vítkovice (zrušeny v r. 2010).

Z celkového počtu 99 ZŠ je 80 % zřízeno obcí, zbytek krajem, církví nebo jsou to soukromé ZŠ. 80 % škol má ročníky 1. i 2. stupně.

Tab. 3.8: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP

Název obce	počet škol malotřídních	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětítřídní	vícetřídní
celkem škol	11	0	4	7	0	0	0
Ostrava	8		3	5			
Čavisov	0						
Dolní Lhota	0						
Horní Lhota	0						
Klimkovic	0						
Olbramice	1			1			
Stará Ves n. O.	0						
Šenov	0						
Václavovice	0						
Velká Polom	0						
Vratimov	1			1			
Vřesina	0						
Zbyslavice	1		1				

Zdroj: Výkazy MŠMT; včetně soukromých, církevních a krajských a zřizovaných MŠMT, šk. r. 2012/2013

Malotřídní ZŠ je škola, která má v jedné třídě více ročníků. Z počtu 18 neúplných ZŠ je malotřídních 11 škol a to v obcích Zbyslavice, Olbramice, škola ve Vratimově a několik ZŠ v Ostravě. Jedná se o školy, které mají 2 nebo 3 třídy na prvním stupni.

ZŠ zřizované v ORP

Tab. 3.9: ZŠ zřizované obcemi

školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	79	49	1060	14	23309	1489,3	15,7	21,7	295,1
2011/2012	80	47	1078	15	23244	1514,3	15,3	21,3	290,6
2010/2011	79	48	1081	12	23281	1517,9	15,3	21,3	294,7
2009/2010	80	49	1114	15	23615	1556,5	15,2	20,9	295,2
2008/2009	80	49	1137	19	24468	1606,6	15,2	21,2	305,9
2007/2008	81	50	1177	21	25585	1675,8	15,3	21,4	315,9
2006/2007	80	49	1202	28	26708	1721,3	15,5	21,7	333,9
2005/2006	79	71	1257	32	28469	1780,3	16,0	22,1	360,4

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

V průběhu let klesá počet tříd, což kopíruje počet žáků. V r. 2012 je však už patrné mírné zvýšení počtu žáků, tedy se zvýšil i ukazatel počet žáků na pedagoga i počet žáků na třídu. Průměrnou školu navštěvuje zhruba 300 žáků.

Tab. 3.10: ZŠ zřizované krajem a MŠMT

školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	11	8	9	101	930	154,8	6,0	8,5	84,5
2011/2012	11	7	7	100	877	155,7	5,6	8,2	79,7
2010/2011	15	8	4	106	895	162,3	5,5	8,1	59,7
2009/2010	15	8	3	112	933	168,2	5,5	8,1	62,2
2008/2009	16	8	3	118	981	175,8	5,6	8,1	61,3
2007/2008	15	8	3	118	976	177,9	5,5	8,1	65,1
2006/2007	14	8	4	121	1028	175,9	5,8	8,2	73,4
2005/2006	13	1	6	119	1089	176,6	6,2	8,7	83,8

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

V počtu je obsažena 1 ZŠ (dětský domov se ZŠ), zřizovaná MŠMT. ZŠ zřizované krajem jsou zejména se speciálními třídami. Počet žáků na pedagoga i na třídu je mnohem menší než u obecních škol.

Tab. 3.11: Soukromé ZŠ

školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	7	5	18	41	561	75,1	7,5	9,5	80,1
2011/2012	7	5	15	41	509	71,2	7,1	9,1	72,7
2010/2011	9	5	13	43	495	70,8	7,0	8,8	55,0
2009/2010	8	5	11	41	460	65,4	7,0	8,8	57,5
2008/2009	8	5	9	43	432	66,6	6,5	8,3	54,0
2007/2008	9	4	7	44	459	65,6	7,0	9,0	51,0
2006/2007	7	4	5	40	402	59,3	6,8	8,9	57,4
2005/2006	7	4	5	39	390	52,2	7,5	8,9	55,7

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

Počet tříd v soukromých školách se mírně zvedá, v r. 2012 činí 5 % ze všech tříd. Počet žáků na pedagoga i na třídu je poloviční oproti školám zřizovaných obcemi.

Tab. 3.12: Církevní ZŠ

školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	2	1	11	9	316	27,1	11,7	15,8	158,0
2011/2012	2	1	10	8	292	25,0	11,7	16,2	146,0
2010/2011	2	1	11	7	307	22,9	13,4	17,1	153,5
2009/2010	2	1	10	8	291	23,4	12,4	16,2	145,5
2008/2009	2	1	11	7	299	32,6	9,2	16,6	149,5
2007/2008	2	1	10	10	293	32,8	8,9	14,7	146,5
2006/2007	2	1	9	9	275	28,0	9,8	15,3	137,5
2005/2006	2	1	10	8	270	26,7	10,1	15,0	135,0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

V Ostravě působí dvě církevní základní školy. Počet žáků na pedagoga i na třídu je nižší než u obecních škol.

Tab. 3.13: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	jiné
celkem	90	90	30	99	86	8
Ostrava	79	79	24	88	76	8
Čavisov	0	0	0	0	0	0
Dolní Lhota	1	1	0	1	0	0
Horní Lhota	0	0	0	0	0	0
Klimkovice	1	1	0	1	1	0
Olbramice	1	1	1	1	1	0
Stará Ves nad Ondřejnicí	1	1	1	1	2	0
Šenov	1	1	0	1	1	0
Václavovice	1	1	1	1	1	0
Velká Polom	1	1	1	1	2	0
Vratimov	2	2	0	2	0	0
Vřesina	1	1	1	1	1	0
Zbyslavice	1	1	1	1	1	0

Zdroj: Seznam škol a školských zařízení; včetně soukromých, církevních a krajských ZŠ; není zahrnuta ZŠ a MŠ při zdravotnickém zařízení, Klimkovice, p. o.

Počet základních škol (ZŠ) v této tabulce se rovná počtu ředitelství (nejsou započítány pobočky). Součástí 1/3 ZŠ je mateřská škola (MŠ). Většina ZŠ má školní družinu (ŠD) nebo školní klub (ŠK) a také školní jídelnu (ŠJ). Mezi jiné součásti ZŠ jsou počítány 2 internáty, 3 speciální pedagogická centra a 3 přípravné stupně ZŠ speciálních.

Tab. 3.14: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP

Název obce	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
celkem	79	1074	23309	295,1	21,7
Ostrava	66	953	20703	313,7	21,7
Čavisov	0	0	0	0,0	0,0
Dolní Lhota	1	5	86	86,0	17,2
Horní Lhota	0	0	0	0,0	0,0
Klimkovice	1	18	405	405,0	22,5
Olbramice	1	3	47	47,0	15,7
Stará Ves nad Ondřejnicí	1	10	227	227,0	22,7
Šenov	2	27	668	334,0	24,7
Václavovice	1	5	91	91,0	18,2
Velká Polom	1	15	285	285,0	19,0
Vratimov	3	30	649	216,3	21,6
Vřesina	1	6	123	123,0	20,5
Zbyslavice	1	2	25	25,0	12,5

Zdroj: Výkazy MŠMT

Z celkového počtu 79 ZŠ zřizovaných obcemi je 13 škol v obcích mimo město Ostravu. Obec Čavisov a Horní Lhota nemá ZŠ. Z celkového počtu žáků 88 % navštěvuje školy v Ostravě. Nejvyšší průměrný počet žáků na třídu je v Šenově. Ve 4 obcích jsou ZŠ s počtem žáků nižším než 100.

Tab. 3.15: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	79	63	16
Ostrava	66	57	9
Čavisov	0	0	0
Dolní Lhota	1	0	1
Horní Lhota	0	0	0
Klimkovice	1	1	0
Olbramice	1	0	1
Stará Ves nad Ondřejnicí	1	1	0
Šenov	2	1	1
Václavovice	1	0	1
Velká Polom	1	1	0
Vratimov	3	2	1
Vřesina	1	0	1
Zbyslavice	1	0	1

Zdroj: Výkazy MŠMT; pouze ZŠ zřizované obcemi

Z celkového počtu škol zřizovaných obcemi je 20 % škol pouze s 1. stupněm (tzv. neúplné školy), z toho většinou v obcích mimo Ostravu.

Pracovníci v ZŠ

Tab. 3.16: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP

ORP		fyzické osoby	přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	celkem	z toho ženy
celkem učitelé		1776	1489,3	1286,0
v tom vyučující	na 1. stupni	1776	720,7	688,3
	na 2. stupni		768,6	597,7

Zdroj: Výkazy MŠMT

Z celkového počtu přepočtených učitelů pracuje na ZŠ 86 % žen, z toho více na 1. stupni.

Tab. 3.17: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP

ORP		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	53	51	39,6	38,4
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	21	18	20,9	17,9
psychologové		3	3	2,5	2,5
speciální pedagogové		2	2	0,6	0,6
výchovní poradci		70	63	x	x

Zdroj: Výkazy MŠMT

Na ZŠ a MŠ zřizované obcemi působí 74 asistentů pedagoga pro žáky se zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním a 70 výchovných poradců.

Tab. 3.18: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočten. pracovníka
2012/2013	99	25116	1746,3	14,4
2011/2012	100	24922	1766,2	14,1
2010/2011	105	24978	1773,9	14,1
2009/2010	105	25299	1813,5	14,0
2008/2009	106	26180	1881,6	13,9
2007/2008	107	27313	1952,1	14,0
2006/2007	103	28413	1984,5	14,3
2005/2006	101	30218	2035,8	14,8

Zdroj: Výkazy MŠMT; včetně soukromých, církevních a krajských ZŠ

V průběhu let se počet žáků i učitelů v základních školách snižoval. V roce 2012/2013 je ale už patrný mírný nárůst žáků, tím vzrostl také počet žáků na jednoho učitele.

Tab. 3.19: Průměrný počet žáků ve třídě v ORP ve vybraných letech

Název údaje	2005/2006		2007/2008		2009/2010		2011/2012		2012/2013	
	hodnota	% z celkov. počtu žáků	hodnota	% z celkov. počtu žáků	hodnota	% z celkov. počtu žáků	hodnota	% z celkov. počtu žáků	hodnota	% z celkov. počtu žáků
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných:										
- obcemi	21,3	94%	20,6	94%	20,1	93%	20,5	93%	20,8	93%
- jinými subjekty	8,8	6%	8,5	6%	8,4	7%	9,0	7%	9,3	7%
Průměrný počet dětí celkem	18,6		17,7		17,3		18,2		18,5	

Zdroj: Výkazy MŠMT

Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ se rovná součtu průměrných počtu dětí ve třídě jednotlivých škol a děleno počtem škol. Procenta dle zřizovaných škol jsou počítány z celkového počtu žáků ZŠ.

Základní školy zřizované obcemi navštěvuje ve školním roce 2012/2013 93 % žáků a průměrný počet žáků ve třídě je 20,8. V ostatních školách (krajské, církevní a soukromé) je průměrný počet žáků ve třídě mnohem nižší (průměr 9,3 žáků/třída).

Tab. 3.20: Počet absolventů ZŠ v ORP ve vybraných letech

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006		2007/2008		2009/2010		2011/2012		2012/2013	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	v 1. – 5. ročníku	6	1	0	0	0	0	0	1	1	0
	v 6. ročníku	10	4	5	1	4	1	1	0	0	1
	v 7. ročníku	28	8	23	3	26	4	36	0	39	3
	v 8. ročníku	78	33	88	30	96	19	104	26	121	27
	v 9. ročníku	3541	202	3197	177	2900	189	2258	134	2190	155
	v 10. ročníku	0	22	0	23	0	17	0	23	0	25
žáci, kteří přešli do SŠ											
v tom	z 5. ročníku	385	0	340	2	318	1	330	0	358	0
	ze 7. ročníku	74	0	74	1	63	0	62	0	67	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		107	0	30	0	38	1	52	0	33	0

Zdroj: Výkazy MŠMT; absolventi ZŠ včetně soukromých, církevních a krajských škol

S klesajícím počtem dětí v základních školách, klesá i počet absolventů ZŠ v 9. ročníku. V průběhu let však stoupá počet žáků, kteří ukončili školní docházku předčasně na 2. stupni ZŠ (v 7. a 8. ročníku).

Počet žáků, kteří přešli na střední školy (SŠ) z 5. nebo 7. ročníků (v r. 2012/2013 celkem 425) i počet žáků 1. ročníku s dodatečným odkladem (v r. 2012 odkladů 33) je stabilní.

Tab. 3.21: Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v ORP

	celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
ředitelství celkem	18	12	1	1	4
MŠ pro děti se zdravotním postižením	5	4	0	0	1
MŠ při zdravotnickém zařízení	1	1	0	0	0
ZŠ pro žáky se zdravotním postižením	4	2	0	0	2
ZŠ při zdravotnickém zařízení	1	1	0	0	0
základní škola praktická	9	6	1	0	2
základní škola speciální	2	1	0	1	0
přípravný stupeň ZŠ speciální	3	2	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení; započítána ZŠ a MŠ při zdravotnickém zařízení, Klimkovice, p. o.

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je určeno celkem 15 škol (příp. sloučených organizací), ty obsahují 6 mateřských škol. Nejvíce těchto škol je zřizováno krajem.

Popis ZŠ a jejich kapacita

Přehled základních škol v ORP ve školním roce 2012/2013, včetně kapacity a počtu dětí, je uveden v příloze (Tabulka 1: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013).

Kapacita ZŠ převyšuje počet žáků (jedná se ale o kapacitu stavební, na mnoha školách je počet volných míst nižší, než je uvedeno, např. z důvodu zřízení odborných učeben apod.). Z celkové kapacity je ve školách zřízených obcemi 37 775 míst (93 %).

Tab. 3.22: Očekávaný vývoj počtu žáků ZŠ ve správním obvodu v ORP

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	36 167	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2013	25 462	10 705	70%
Předpoklad počtu žáků ke konci r. 2018	26 900	9 267	74%
Předpoklad počtu žáků ke konci r. 2023	25 150	11 017	70%

Zdroj: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit (kapacita ZŠ v Ostravě), Seznam škol a školských zařízení, Výkazy MŠMT (počet žáků v r. 2013), vlastní výpočet (předpoklad pro r. 2018 a 2023)

Kapacita ZŠ je vypočtena součtem 29 546 míst v obecních ZŠ v Ostravě (údaj z r. 2013, tzv. upravená kapacita - nezapočítání odborných učeben apod.) + 3 648 ostatní obce ORP + 1787 krajské ZŠ + 318 církevní + 868 soukromé ZŠ (data z r. 2012).

Předpoklad počtu žáků v ZŠ vychází z údajů Projekce obyvatelstva v krajích¹ v pětiletých věkových skupinách. ORP Ostrava tvoří průměrem 26,29 % obyvatel Moravskoslezského kraje. Na základě počtu žáků v ZŠ ve šk. roce 2013/2014 byly poměrem k vývoji počtu dětí v ORP Ostrava vytvořen odhad počtu žáků v ZŠ v roce 2018 a 2023.

Základní školy v Ostravě mají nadbytečné kapacity. V některých městských obvodech již proběhla optimalizace škol (byly zrušeny některé ZŠ). Soukromé školy mají nepatrný vliv na celkovou kapacitu základního školství. Počet žáků se v současnosti mírně zvyšuje, v celkovém počtu škol v ORP má však mírný příbytek či úbytek žáků malý vliv. Dle odhadu vývoje bude počet žáků nejvyšší v r. 2019 a v následujících letech pak bude postupně nenávratně klesat.

Vzhledem k demografickému vývoji a zejména s nárůstem obyvatel ve venkovských satelitech musí některé menší městské obvody Ostravy a okolní obce v nejbližších letech řešit nárůst dětí v ZŠ. Například Šenov plánuje využít podkrovních místností ZŠ pro vytvoření nových tříd. Z pohledu celkové kapacity ZŠ za celé ORP se poměr počtu žáků/kapacita škol v následujících letech dle odhadu zvýší ze 70 % pouze na 74 % v r. 2018, a to za předpokladu neměnné kapacity.

3.1.2.3. Předškolní vzdělávání

Mateřské školy (MŠ) v ORP Ostrava jsou zřizovány zejména obcemi (v Ostravě městskými obvody), dále také krajem, církví nebo soukromým subjektem.

Tab. 3.23: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP ve vybraných letech

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
obec	124	10048	372	9534	42	514
kraj	4	172	1	14	15	158
církev	1	27	1	27	0	0
soukromník	7	127	8	115	2	12
celkem	136	10374	382	9690	59	684

2011/2012						
obec	125	10003	370	9520	40	483
kraj	4	198	2	54	14	144
církev	1	25	1	25	0	0
soukromník	4	67	4	60	1	7
celkem	134	10293	377	9659	55	634

¹ www.scitani.cz/csu/2014edicniplan.nsf

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2009/2010						
obec	121	9327	351	8861	40	466
kraj	5	244	3	82	15	162
církev	1	28	1	28	0	0
soukromník	3	47	2	41	1	6
celkem	130	9646	357	9012	56	634

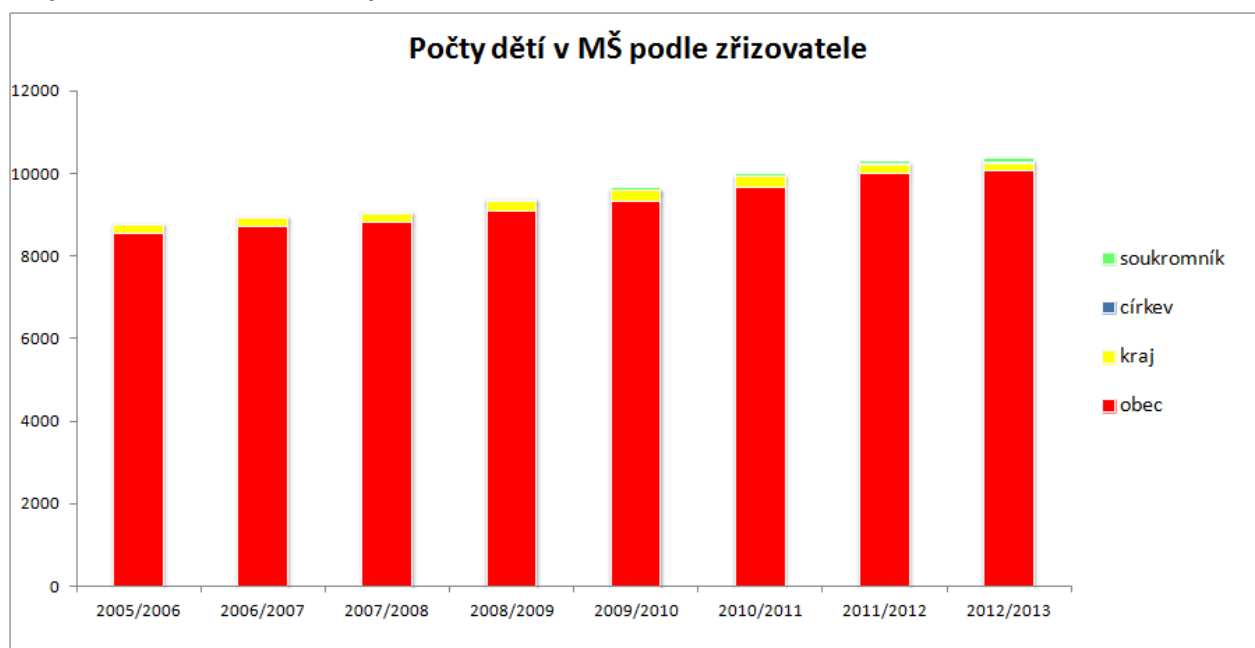
2007/2008						
obec	119	8810	336	8365	39	445
kraj	5	215	3	70	14	145
církev	1	25	1	25	0	0
soukromník	2	30	1	26	1	4
celkem	127	9080	341	8486	54	594

2005/2006						
obec	116	8551	333	8113	39	438
kraj	4	192	4	82	10	110
církev	1	24	1	24	0	0
soukromník	2	26	1	20	1	6
celkem	123	8793	339	8239	50	554

Zdroj: Výkazy MŠMT; není zahrnuta mateřská škola při zdravotnickém zařízení v Klimkovicích, p. o.

V ORP Ostrava se nachází 136 mateřských škol (šk. r. 2012/2013). MŠ zřizované obcemi navštěvuje 97 % dětí. O 3 % z celkového počtu dětí navštěvujících MŠ se dělí krajské MŠ, církevní a MŠ zřizované soukromými subjekty, které dohromady tvoří 9 % z celkového počtu MŠ. Krajské MŠ jsou velkou většinou se speciálními třídami. Počet mateřských škol ve sledovaných letech postupně roste, a to také díky zvyšujícímu se počtu soukromých MŠ v posledních 3 letech. Roste počet dětí i ve speciálních třídách mateřských škol.

Graf 3.2: Počet dětí v mateřských školách

Zdroj: Výkazy MŠMT, vlastní zpracování

MŠ zřizované v ORP

Tab. 3.24: MŠ zřizované obcemi

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	124	57	414	10048	793,8	12,7	24,3	81,0
2011/2012	125	52	410	10003	793,1	12,6	24,4	80,0
2010/2011	121	57	402	9652	763,8	12,6	24,0	79,8
2009/2010	121	57	391	9327	732,4	12,7	23,9	77,1
2008/2009	121	57	384	9090	721,2	12,6	23,7	75,1
2007/2008	119	54	375	8810	674,6	13,1	23,5	74,0
2006/2007	118	56	372	8720	637,3	13,7	23,4	73,9
2005/2006	116	55	372	8551	647,0	13,2	23,0	73,7

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

Postupem let roste počet dětí v MŠ, jsou zřizovány nové obecní MŠ, zejména pobočky stávajících MŠ, tedy i nové třídy. Počet dětí na třídu však také stoupá. Počet dětí na pedagoga je vyrovnaný.

Z počtu tříd v MŠ zřizovaných obcemi bylo v roce 2005 tříd 39 speciálních, tento počet se postupně zvyšoval na 42 speciálních tříd v r. 2012.

Tab. 3.25: MŠ zřizované krajem

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	4	3	16	172	30,1	5,7	10,8	43,0
2011/2012	4	2	16	198	32,0	6,2	12,4	49,5
2010/2011	5	2	19	255	37,0	6,9	13,4	51,0
2009/2010	5	3	18	244	37,2	6,6	13,6	48,8
2008/2009	5	3	18	242	37,7	6,4	13,4	48,4
2007/2008	5	3	17	215	35,5	6,1	12,6	43,0
2006/2007	4	3	14	196	31,5	6,2	14,0	49,0
2005/2006	4	3	14	192	32,2	6,0	13,7	48,0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

MŠ zřizované krajem jsou většinou speciální nebo se speciálními třídami a mají tedy poloviční počet dětí na pedagoga než školy obecní.

Tab. 3.26: Soukromé MŠ

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	7	1	10	127	17,0	7,5	12,7	18,1
2011/2012	4	2	5	67	7,1	9,4	13,4	16,8
2010/2011	4	2	5	63	8,1	7,8	12,6	15,8
2009/2010	3	1	3	47	4,6	10,2	15,7	15,7
2008/2009	2	1	2	32	3,0	10,7	16,0	16,0
2007/2008	2	1	2	30	2,8	10,7	15,0	15,0
2006/2007	2	2	2	34	2,8	12,1	17,0	17,0
2005/2006	2	2	2	26	2,8	9,3	13,0	13,0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

V posledních dvou letech přibývá počet soukromých mateřských škol, včetně tzv. firemních MŠ. Ve šk. roce 2012/2013 se téměř dvounásobně zvedl počet dětí v těchto školkách oproti roku předcházejícímu. Počet dětí na pedagoga je o málo větší než u krajských MŠ, tedy mnohem nižší než u obecních MŠ. Soukromé MŠ mají většinou pouze jednu třídu a kapacita jednotlivých MŠ je tedy velmi nízká.

Tab. 3.27: Církevní MŠ

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	1	0	1	27	1,5	18,0	27,0	27,0
2011/2012	1	0	1	25	1,2	20,8	25,0	25,0
2010/2011	1	0	1	25	1,2	20,8	25,0	25,0
2009/2010	1	0	1	28	1,0	28,0	28,0	28,0

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2008/2009	1	0	1	28	1,0	28,0	28,0	28,0
2007/2008	1	0	1	25	1,2	20,8	25,0	25,0
2006/2007	1	0	1	28	1,0	28,0	28,0	28,0
2005/2006	1	0	1	24	1,3	18,5	24,0	24,0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

V ORP Ostrava se nachází pouze jedna církevní MŠ s 1 třídou, přičemž počet dětí na třídu i počet dětí na pedagoga je v průměru nejvyšší ze všech MŠ.

Pedagogičtí pracovníci v MŠ

Tab. 3.28: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ zřizovaných obcemi

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	793,8	94,1	12%
2011/2012	793,1	113,1	14%
2010/2011	763,8	86,3	11%
2009/2010	732,4	74,2	10%
2008/2009	721,2	58,9	8%
2007/2008	674,6	30,7	5%
2006/2007	637,3	24,2	4%
2005/2006	647,0	33,9	5%

Zdroj: Výkazy MŠMT

V průběhu let roste počet pedagogů v obecních mateřských školách, ale do r. 2011 také procento nekvalifikovaných pedagogů.

Tab. 3.29: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ zřizovaných krajem, církví a soukromých MŠ ve školním roce 2012/2013

zřizovatel	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
kraj	30,1	1,9	6%
církev	1,5	0	0
soukromník	17,0	5,0	29%

Zdroj: Výkazy MŠMT

Největší procento nekvalifikovaných pedagogů mají soukromé mateřské školy. U krajských a církevních MŠ je naopak počet nekvalifikovaných pedagogů velmi nízký až nulový. Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013

Popis MŠ a jejich kapacita

Přehled mateřských škol v ORP ve školním roce 2012/2013, včetně kapacity, počtu dětí a počtu neuspokojených žádostí, je uveden v příloze (Tabulka 2: Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013).

Kapacita mateřských škol (11 009 míst) je vyšší než celkový počet 10 374 dětí v MŠ ve šk. r. 2012/2013. Avšak neuspokojených žádostí do MŠ bylo v r. 2012 téměř 600, a to díky nerovnoměrné možnosti absorpce a poptávky po umístění dětí v jednotlivých MŠ. Nejvyšší poptávka/neuspokojené žádosti je v Ostravě-Porubě a okrajových částech Ostravy i v dalších obcích ORP. Kapacita obecních MŠ je 10 557 míst. Ostatní MŠ (krajské, církevní a soukromé) mají dohromady necelých 500 míst, tedy tvoří 5 % z celkové kapacity.

Tab. 3.30: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet dětí)	Počet dětí / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	11 251	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	10 504	747	93%
Předpoklad počtu dětí ke konci r. 2018	9 650	1 600	86%
Předpoklad počtu dětí ke konci r. 2023	8 650	2 600	77%

Zdroj: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit (kapacita MŠ v Ostravě), Seznam škol a školských zařízení, Výkazy MŠMT (počet žáků v r. 2013), vlastní výpočet (předpoklad pro r. 2018 a 2023)

Kapacita MŠ je vypočtena součtem 9566 míst v obecních MŠ v Ostravě (údaj z r. 2013) + 1077 ostatní obce ORP + 251 krajské MŠ + 40 církevní (údaje z r. 2012) + 317 soukromé a firemní MŠ (data z r. 2013).

Předpoklad počtu dětí v MŠ vychází z údajů Projekce obyvatelstva v krajích² v pětiletých věkových skupinách. ORP Ostrava tvoří průměrem 26,29 % obyvatel MSK kraje. Na základě počtu dětí v MŠ ve šk. roce 2013/2014 byly poměrem k vývoji počtu dětí v ORP Ostrava vytvořen odhad počtu dětí v MŠ v r. 2018 a 2023. Předpokládaný vývoj struktury obyvatel v Ostravě kopíruje vývoj struktury obyvatel ČR. Lidí v nejnižších věkových kategoriích bude pomalu ubývat.

Ostrava město má dostatečné kapacity mateřských škol. Vznik nových soukromých a firemních školek (v roce 2013 existuje již 12 takových MŠ) má v celkovém souhrnu nepatrný vliv na zvýšení kapacity. V MŠ se vzhledem k demografickému vývoji nepředpokládá rozšíření kapacity. V okrajových městských obvodech a obcích však stále může být nedostatečná kapacita způsobena přistěhováním obyvatel.

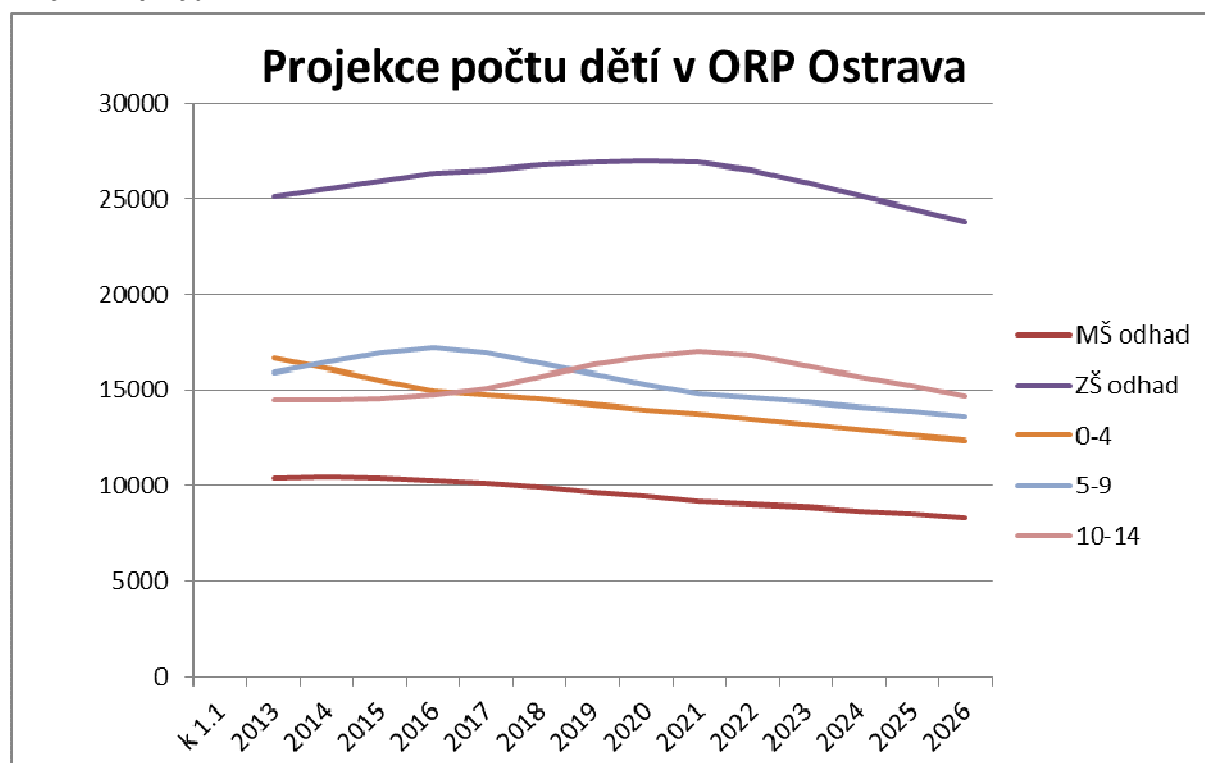
Vzhledem k demografickému vývoji se při stávající kapacitě mateřských škol v ORP průměrná naplněnost školek sníží z 93 % v roce 2013 na 77 % v roce 2023.

3.1.2.4. Vývoj počtu dětí v MŠ a ZŠ do r. 2027

Na základě předchozích údajů o předpokládaném počtu dětí a kapacitě v MŠ a ZŠ bylo vytvořeno grafické zpracování vývoje počtu dětí/žáků (prognóza) v pětiletých věkových kategoriích a počtu dětí/žáků v MŠ a ZŠ do roku 2027.

² www.scitani.cz/csu/2014edicniplan.nsf

Graf 3.3: Vývoj počtu dětí/žáků v MŠ a ZŠ

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.2.5. Zařízení pro péči o děti do 3 let

Tab. 3.31: Popis zařízení pro péči o děti do 3 let v ORP ve školním roce 2012/2013

Obec	Instituce	Rozsah věku dětí (v měsících)		Kapacita	Volná místa (k 31. 12. 2013)
		od	do		
Celkem				152	30
Ostrava (Třebovice a Jih)	Soukromé jesle Mrňousek	12	60	29	5
Ostrava (Mar. Hory a Hulváky a Poruba)	Jesle Bumbřík	6	36	35	11
Ostrava (Mariánské Hory a Hulváky)	Budulínek soukromé jesle	0	48	24	4
Ostrava (Moravská Ostrava a Přívoz)	Jesle myška Ostrava	8	36	10	0
Obec	Instituce	Rozsah věku dětí (v měsících)		Kapacita	Volná místa (k 31. 12. 2013)
Ostrava (Třebovice)	Anglická školka a jesle MONTY	12	36	8	0

Ostrava (Poruba)	Jesle a miniškola U Slunečnice	12	60	14	10
Ostrava (Martinov)	Rodinné centrum Martínek (miniškola)	24	6 let	12	---
Ostrava (Jih)	KUKY dětský klub (hlídání dětí)	12	8 let	---	---
Ostrava (Jih)	Dětský klub Jižánek	24	7 let	20	---

Zdroj: www.topskolky.cz, internetové stránky jednotlivých zařízení a telefonické dotazy.

Pozn. Jesle a miniškola U Slunečnice je v provozu od ledna 2014, DK Jižánek od března 2014.

V ORP Ostrava se nenacházejí žádná zařízení jeselského typu či jiné zařízení pro péči o děti mladší 3 let zřizované obcemi nebo krajem. Uvedená zařízení jsou soukromá a působí v Ostravě. Jesle Mrňoušek a Bumbřík mají každý dvě pobočky v jiných částech Ostravy.

Kapacita šesti zařízení jeselského typu k 31. 12. 2013 byla celkem 120 míst, přičemž byly zaplněné ze 75 %. V Ostravě ve školním roce 2013/2014 působí dále celkem 12 soukromých nebo firemních mateřských škol s celkovou kapacitou 317 míst, které přijímají i děti mladší tři let. Další školky (např. Firemní školka statutárního města Ostravy) vznikají v průběhu tohoto školního roku.

3.1.2.6. Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby, ZUŠ

Školní družiny a školní kluby (ŠD a ŠK)

Tab. 3.32: Školní družiny a školní kluby v ORP ve vybraných letech

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem	31	254	96	350
obcemi	256	7395	192	7587
církví	2	33	3	36
soukromou osobou	24	263	85	348
celkem	313	7945	376	8321

2011/2012				
krajem	31	309	44	353
obcemi	243	6777	430	7207
církví	1	30	0	30
soukromou osobou	25	271	69	340
celkem	300	7387	543	7930
ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2009/2010				
krajem	27	232	96	328

obcemi	237	6792	237	7029
církví	1	30	0	30
soukromou osobou	19	232	86	318
celkem	284	7286	419	7705

2007/2008				
krajem	26	240	96	336
obcemi	220	6362	167	6529
církví	1	25	0	25
soukromou osobou	16	206	103	309
celkem	263	6833	366	7199

2005/2006				
krajem	24	161	67	228
obcemi	206	5577	57	5634
církví	1	31	0	31
soukromou osobou	16	207	23	230
celkem	247	5976	147	6123

Zdroj: Výkazy MŠMT

Počet oddělení školních družin nebo školních klubů ve sledovaných letech roste, s tím stoupá také počet zapsaných účastníků. Jedná se zejména o školní družiny, které navštěvují žáci 1. stupně ZŠ. Do počtu účastníků z 1. stupně jsou započítáni také účastníci z přípravné třídy a přípravného stupně ZŠ.

Tab. 3.33: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedag. pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	37	34	0	4	3	0
obcemi	271	263	0	0	0	2
církví	3	3	0	0	0	0
soukromou osobou	30	24	1	4	4	7
celkem	341	324	1	8	7	9

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školních družinách a klubech pracovalo ve školním roce 2012/2013 celkem 341 vychovatelů (z toho 95 % žen). Ostatní pedagogičtí pracovníci jsou v zanedbatelném počtu.

Základní umělecké školy (ZUŠ)

Tab. 3.34: Počet ZUŠ podle zřizovatelů v obcích ORP

Název obce	ZUŠ zřizované		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem

celkem	10	3	0
Ostrava	9	1	0
Klimkovice	1	0	0
Šenov	0	1	0
Vratimov	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

V ORP Ostrava se nachází celkem 13 základních uměleckých škol (ZUŠ) ve čtyřech obcích. ZUŠ jsou zřizovány zejména krajem (10 ZUŠ). Obcí zřizovaná ZUŠ se nachází jedna v Ostravě a dále v Šenově a Vratimově.

Tab. 3.35: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP

ZUŠ v obcích	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
celkem	386	285,6
Ostrava	334	250,3
Klimkovice	16	10,9
Šenov	13	7,3
Vratimov	23	17,1

Zdroj: Výkazy MŠMT

Mezi pracovníky krajských i obecních ZUŠ jsou započtení interní i externí učitelé. Mnozí učitelé v jednotlivých ZUŠ pracují na snížený úvazek.

Střediska volného času (SVČ)

Tab. 3.36: Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP

Název obce	SVČ zřizované		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
celkem	0	5	1
Ostrava	0	4	1
Vratimov	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Střediska volného času (SVČ) jsou zřizovaná většinou obcemi. Kromě města Ostravy (celkem 5 SVČ) se nachází 1 SVČ pouze ve Vratimově. Církví je zřizované 1 SVČ (Salesiánské středisko volného času Don Bosco v Ostravě).

Tab. 3.37: SVČ zřizované obcemi v ORP

Název obce	počet zájmových útvarů (kroužků)	počet účastníků			
		žáci, studenti	děti	ostatní	celkem
celkem	479	3552	790	447	4789
Ostrava	356	2651	677	426	3754

Vratimov	123	901	113	21	1035
----------	-----	-----	-----	----	------

Zdroj: Výkazy MŠMT

Pět obecních SVČ v ORP nabízelo ve školním roce 2012/2013 celkem téměř 500 zájmových kroužků, které navštěvovalo 4,8 tisíce účastníků, zejména žáci a studenti.

Tab. 3.38: Údaje o pracovnících SVČ v ORP

SVČ v ORP	pedagogičtí pracovníci				ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepočt. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepočt. stav	fyzický stav
celkem	394	46	45	348	121	48	41,9	73
Ostrava	307	42	41	265	112	45	38,9	67
Vratimov	87	4	4	83	9	3	3	6

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve všech střediscích volného času zřizovaných obcemi i církví pracuje celkem 515 pracovníků, z toho 82 % tvoří externí pracovníci. Poměr pedagogických pracovníků je 3:1 k ostatním pracovníkům.

Školní jídelny

Tab. 3.39: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

Název obce	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	180	32944	10096	15671	48675
Ostrava	155	28829	9065	13592	43596
Čavisov	1	27	24	0	110
Dolní Lhota	2	180	45	83	210
Horní Lhota	1	27	24	0	-
Klímkovice	4	708	148	337	905
Olbramice	1	85	28	47	65
Stará Ves nad Ondřejnicí	2	464	89	199	660
Šenov	4	883	168	535	950
Václavovice	1	164	68	79	200
Velká Polom	3	551	112	256	629
Vratimov	4	756	222	410	1150
Vřesina	1	207	75	108	150
Zbyslavice	1	63	28	25	50

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení (kapacita kuchyně)

Školní jídelna (ŠJ) nebo výdejna se nachází v každé obci. V celkovém počtu stravovaných ve školním roce 2012/2013 bylo přes 27 tis. dětí, žáků a studentů (vč. z nižších stupňů gymnázií). Ostatních strávníků bylo 5,8 tisíce. Cílová kapacita kuchyně převyšuje o 30 % počet stravovaných.

Tab. 3.40: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP

Školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
krajem	153	123,0
obcemi	687	550,8
církví	6	3,9
soukromé	24	11,9
celkem pracovníků	870	689,6

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školních jídelnách zřizovaných krajem, obcemi, církví i soukromým subjektem pracuje celkem 870 osob (690 přepočtených osob).

3.1.2.7. Financování školství

Školy mají dva základní zdroje financování. Přímé náklady na vzdělávání (na mzdové náklady, pomůcky a ostatní neinvestiční náklady) jsou hrazeny ze státního rozpočtu, kdy MŠMT rozděljuje prostředky dle státních normativů (počtu žáků) na jednotlivé krajské úřady, které si pak stanovují vlastní krajské normativy (více na <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/skoly.html>) a podle nich přerozdělují peníze na jednotlivé školy.

Provoz a investice do škol a školských zařízení zřízených obcemi jsou hrazeny prostřednictvím obecních rozpočtů. Do obecních rozpočtů přicházejí peníze na školství prostřednictvím rozpočtového určení daní. Na jednoho žáka dostává obec přibližně 8 tis. Kč. Statutární město Ostrava (SMO) poskytuje svým městským obvodům, které jsou zřizovateli základních a mateřských škol, dle metodiky SMO pro sestavení rozpočtu, neinvestiční účelové dotace dle počtu žáků v obvodě v předcházejícím roce ve výši přibližně 7 tis. Kč na žáka. Náklady na provoz škol jsou však zpravidla vyšší, takže obce své školy dotují z vlastních zdrojů podle svých možností.

Tab. 3.41: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (v tis. Kč)

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	234 015	238 763	231 636	270 265	281 007	277 863	325 324	289 075
ZŠ (jen 1. stupeň)	-	-	2 220	1 777	1 863	1 344	1 929	1 538
MŠ	66 590	72 540	77 541	79 401	106 871	107 105	120 652	116 882
ZUŠ a SVČ	18 297	22 291	20 026	36 847	40 605	37 448	42 358	44 899
ostatní	25 487	17 664	16 606	15 375	18 888	39 006	29 944	30 178
celkem	344 389	351 258	348 029	403 665	449 234	462 766	520 207	482 572

Zdroj: data poskytnuta Ministerstvem financí, třídění dle vyhlášky MF ČR č. 323/2002 Sb. (platné pro rok 2013)

V tabulce se jedná o běžné výdaje, a to paragraf: 3111 Předškolní zařízení (MŠ); 3113, 3118 (ZŠ 1. i 2. stupeň); 3117 (ZŠ jen 1. stupeň); 3231 a 3421 (ZUŠ a SVČ). Do řádku ostatní jsou započítány částky na paragrafech 3141 Školní stravování, 3143 Školní družiny a kluby, 3119 Ostatní záležitosti.

Nejvíce finančních prostředků na provoz školních zařízení zřizovaných obcemi bylo vynaloženo v roce 2011 (520 mil. Kč). Na této částce se podílí z více jak 60 % provoz ZŠ.

Tab. 3.42: Celkové investiční výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (v tis. Kč)

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	118 740	221 992	116 370	165 063	181 183	378 319	89 720	151 299
ZŠ (jen 1. stupeň)	-	-	8 490	1 294	621	-	1 992	383
MŠ	9 752	32 397	44 761	28 776	34 830	98 459	70 383	36 471
ZUŠ a SVČ	11 455	14 678	9 956	3 459	12 938	5 176	1 697	3 717
ostatní	70 547	13 970	10 739	7 240	1 175	7 477	6 529	1 229
celkem	210 494	283 037	190 316	205 832	230 747	489 431	170 321	193 099

Zdroj: data poskytnuta Ministerstvem financí, třídění dle vyhlášky MF ČR č. 323/2002 Sb. (platné pro rok 2013)

Jedná se o kapitálové výdaje dle odvětvového třídění, viz tabulka výše. Investiční výdaje do školství v obcích byly nejvyšší v roce 2010, v dalších letech prudce klesly.

Tab. 3.43: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP (v tis. Kč)

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
mzdové prostředky celkem	867 360	905 643	923 624	920 870	946 196	944 925	1012 185	1026 774	
z toho	platy	863 890	901 914	918 202	916 379	938 728	939 150	1005 125	1021 408
	ostatní osobní náklady	3 470	3 729	5 422	4 491	7 468	5 775	7 060	5 366
související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	354 162	368 682	366 126	359 985	359 875	349 483	368 824	390 747	
neinvestiční výdaje celkem	1221 522	1274 325	1289 750	1280 855	1306 071	1294 408	1381 009	1417 521	

Zdroj: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit

Přímé náklady na vzdělávání od státu, zejména mzdové prostředky, ve školách a školských zařízeních zřízených obcemi v ORP v průběhu sledovaných let vzrostly o 15 %. Celkové přímé neinvestiční výdaje obcí v ORP v oblasti školství se blíží k 1,5 mld. Kč.

Tab. 3.44: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	374 059 000	37 227	385
základní školy	799 021 000	34 059	1 060
gymnázia	-	-	-
stravování MŠ, ZŠ	118 350 000	4 362	60
školní družiny a kluby	85 230 000	11 181	35
základní umělecké školy	16 396 000	18 547	17
využití volného času	24 465 000	163	0,4
celkem použité finanční prostředky	1 417 521 000	6 461	143

Zdroj: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit

Více jak polovina přímých nákladů na vzdělávání bylo v roce 2013 určeno základním školám. Z hlediska nákladovosti na jednotku výkonu u škol a školských zařízení zřizovaných obcemi byly nejvyšší náklady na předškolní vzdělávání. Nejvíce prostředků na ostatní neinvestiční náklady (ONIV) na jednotku výkonu bylo vynaložených v základních školách, nejméně ve střediscích volného času. Jednotkou výkonu je dítě/žák/student/strávník.

3.1.2.8. Investiční potřeby obcí ve školství a možnosti financování z externích zdrojů

V příloze tohoto dokumentu jsou uvedeny investiční záměry obcí a za město Ostravu záměry jednotlivých městských obvodů, které vyplynuly z vlastního šetření investičních potřeb do základního nebo předškolního vzdělávání v budoucích letech (Tabulka 3: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ a MŠ do roku 2023). Celkové odhadované náklady investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ a MŠ vyšly ve výši cca 1,5 mld. Kč.

Investiční potřeby vznikají také ve střediscích volného času, v Ostravě jsou ve výhledu investice SVČ ve výši necelých 30 mil. Kč pro nejbližší tři roky (např. zateplení budov SVČ, zpřístupnění SVČ imobilním osobám, rekonstrukce a revitalizace budov a vybavení).

Projekty plánované v roce 2014 (cca 500 mil. Kč) jsou již většinou v realizaci nebo mají zajištěné financování, často pomocí externích zdrojů (např. dotace z Operačního programu Životní prostředí na snížení energetických ztrát nebo z Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko na zlepšení kvality výuky).

Pro výhledové záměry se budou hledat zdroje financování. Jednou z možností jsou fondy Evropské unie. Pro programovací období 2014-2020 je výhled těchto podporovaných aktivit:

1. Snižování energetické náročnosti veřejných budov a výměna zdroje tepla v budovách za bezemisní nebo nízkoemisní (OP Životní prostředí)

2. Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání – např. zkvalitnění kapacit pro předškolní vzdělávání, vybudování a úpravy budov a učeben pro potřeby žáků se SVP, rozvoj vnitřní konektivity škol a připojení k internetu, modernizace vybavení na podporu klíčových kompetencí (Integrovaný regionální operační program)
3. Rozvoj inkluzivního vzdělávání, zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ, zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích (OP Výzkum, vývoj a vzdělávání)

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

3.1.3.1. Analýza cílových (dotčených) skupin

Mezi dotčené skupiny v oblasti předškolního a základního vzdělávání se řadí rodiče, kteří mají děti v MŠ či ZŠ nebo mají zájem o MŠ, ZŠ, dále děti a žáci navštěvující školy a školská zařízení, pedagogové a další zaměstnanci ve školství. Dotčenou skupinou jsou také obce ORP a další zřizovatele škol (soulukromé subjekty, církve, kraj).

Tab. 3.45: Analýza cílových skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Opatření
<i>Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kvalitní vzdělávání dětí a žáků ➤ dostupnost škol MHD 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nezájem rodičů o dění ve škole 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zapojení rodičů do aktivit škol ➤ nabídka rozmanitých ŠVP ➤ dotační programy na zlepšení kvality výuky, úhrada např. plavecké výuky z veřejných financí, ozdravné programy pro děti ➤ speciální vzdělávání v MŠ (např. logopedické třídy)
<i>Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ možnost umístění dětí v MŠ, ZŠ ➤ rozmanitá nabídka škol, možnost alternativního školství 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatečná kapacita některých škol ➤ špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území ➤ nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ široká nabídka škol a dostatek volných míst, možnost výběru ➤ přestavba, přístavba, rekonstrukce nevyužitých prostor na třídy ➤ dojíždka do vzdálenějších škol (spádovost dětí v Ostravě na celé území) ➤ zřízení zařízení pro děti mladší tři let
<i>Děti v MŠ a žáci v ZŠ</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kvalitní výuka ➤ nabídka zájmových činností a mimoškolních aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ malá motivace žáků ➤ odchod chytrých dětí ze ZŠ na víceletá gymnázia ➤ zvyšující se kriminalita ve školách, šikana ➤ snižující se kredit pedagogů v ZŠ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ oceňování žáků a žákovských kolektivů ➤ omezení počtu víceletých gymnázií ➤ zapojení výchovných poradců a psychologů do škol ➤ podpora technické a finanční gramotnosti dětí ➤ možnost mimoškolních aktivit ➤ programy prevence kriminality

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Opatření
<i>Pedagogové a další zaměstnanci</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podmínky pro kvalitní výuku 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ malá motivace pedagogů ➤ špatné řízení škol ➤ nedostatečně kvalifikovaní učitelé ➤ stále se měnící podmínky pro výuku, změny výukových programů ➤ nízké pravomoci a autorita učitelů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ oceňování pedagogů ➤ výběr aprobovaných pedagogů, spolupráce s pedagogickou fakultou OU, další vzdělávání pedagogických pracovníků, zavedení standardů pro pedagogy ➤ vytvoření důstojného zázemí pro pedagogy ve volných prostorách škol ➤ zákon na ochranu osobnosti pedagogů
<i>Představitelé obce (zřizovatelé ZŠ, MŠ)</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kvalitně vybavené školy ➤ budovy škol v dobrém technickém stavu ➤ optimální kapacita škol ➤ spolupráce malých obcí při zřizování škol 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatek financí na investice a vybavení ➤ nedostatek financí na provoz, opravy a na platy ➤ nedostatek dětí / příliš mnoho dětí ➤ rušení dopravních spojů ➤ nezájem či neochota obcí na spolupráci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ využití externích zdrojů na vybavení ➤ snižování energetických ztrát školních budov ➤ zajištění předfinancování pro získání dotací ➤ slučování tříd, optimalizace sítě škol ➤ úzká spolupráce škol a zřizovatelů (v Ostravě jsou zřizovateli městské obvody) ➤ spolupráce malých obcí při zřizování škol ➤ víceúčelové využití rozšiřovaných prostor, využití nadbytečné kapacity škol pro zřízení odborných učeben, odpočinkových zón apod. ➤ podpora investorů (zvýšení zaměstnanosti)
<i>Ostatní zřizovatelé (mimo obce)</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vhodné podmínky pro vznik a působení škol 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatečné prostory pro školy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nabídka dotačních programů (fin. podpora ze strany města) ➤ zajištění vhodných prostor pro soukromé školy

3.1.3.2. Analýza rizik – registr rizik

Rizika jsou rozdělena do pěti oblastí – finanční rizika (souvisí se způsobem financování), organizační rizika (týkají se například rozmístění škol, demografie, chování obcí a kraje), právní rizika (legislativa), technická rizika (např. stav budov, vybavení), věcné (souvisejí věcně s řešeným tématem).

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika (v tabulce sloupec „V“) pak je součinem pravděpodobnosti a dopadu (hodnota významnosti 1 až 25). Vlastníci jednotlivých rizik jsou instituce odpovědné za řízení a monitorování daného rizika.

Tab. 3.46: Registr rizik předškolního a základního vzdělávání správního obvodu

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	4	12	optimalizace sítě škol	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	2	6	využití externích zdrojů (např. dotace EU), spolupráce obcí a škol při získávání financí (zajištění předfinancování, metodická pomoc)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	3	3	9	slučování tříd (zvýšení průměrného počtu dětí ve třídě), změna normativů odvíjejících se od počtu dětí ve třídě	Obec zřizující ZŠ, MŠ, stát
Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika

	P	D	V		
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	1	2	2	zlepšení dopravní dostupnosti, rušení nevyužitých škol	Obce daného území
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	4	3	12	víceúčelové využití rozšiřovaných prostor pro MŠ, ZŠ, zamezení odlivu obyvatel Ostravy např. zvýšením zaměstnanosti	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	1	2	2	komunikace mezi obcemi a dopravci	Obce, kraj (týká se hlavně obcí mimo Ostravu)
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	1	2	2	navázání užší spolupráce mezi zřizovateli a školami, spolupráce obcí při zřizování škol	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy ze strany kraje	2	3	6	změna financování regionálního školství s důrazem na kvalitu výuky, změna normativů pro SVČ z žákohodin na potencionálního klienta	Obce daného území, kraj
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	2	2	4	včasná reakce na chystané změny	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	1	2	2	včasná reakce na chystané změny	Obce daného území
Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V		

Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	2	6	hledání externích zdrojů, využití dotačních možností na snížení energetických ztrát budov	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	2	3	6	využití externích zdrojů (např. dotace EU)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	3	2	6	oceňování pedagogů, komunikace mezi školami a zřizovateli (v Ostravě jsou to městské obvody, které mají ke školám blíže než magistrát)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	2	3	6	dotační programy na zkvalitnění výuky, rozvoj partnerství škol, výměny žáků a pedagogů, podpora technické a finanční gramotnosti dětí, omezení odchodu dětí ze ZŠ na víceletá gymnázia	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	4	2	8	integrace menšin do většinové společnosti, zabránění vzniku ghett, zvýšení kvality výuky, zlepšení dopravní dostupnosti	Konkrétní ZŠ, MŠ
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	1	2	2	pečlivý výběr pedagogů, standardy pro pedagogy	Konkrétní ZŠ, MŠ

Zdroj: vlastní zpracování; konzultace se starosty obcí a s pracovníky SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit

3.1.4. SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání

Tab. 3.47: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostupnost, dobré rozmístění škol ➤ široká nabídka škol (školy soukromé, církevní, se zaměřením na jazyky apod.), nabídka alternativního školství (waldorfské, Montessori) ➤ dostatečná kapacita škol, rezervy pro vytvoření nových tříd v budoucnu ➤ zmapována aktuální kapacita škol a školek v Ostravě ➤ moderní vybavení, odborné učebny ➤ činnost ŠD a ŠK ve školách, mimoškolní spolupráce s dalšími organizacemi ➤ třídy pro žáky se SVP, speciální vzdělávání v MŠ (logopedie, saunování aj.) ➤ stabilizovaný a kvalifikovaný pedagogický sbor, oceňování pedagogů ➤ investice do škol od zřizovatele ➤ spolupráce malých obcí s okolními obcemi na zřízení škol (např. u MŠ v Čavisově je zřizovatelem Dolní Lhota) ➤ spádovost dětí na celé území Ostravy, ➤ dostatečná kapacita školních jídelen ➤ možnost neformální vzdělávání (SVČ) ➤ vzdělávání jako priorita pro strategický rozvoj města Ostravy ➤ podpora vzdělávání ze strany města (široké dotační programy Ostravy, např. na bilingvní výuku, volnočasové aktivity škol atd.), ozdravné programy v MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ konkurence mezi školami ➤ špatná komunikace mezi školami, někde špatná komunikace se zřizovatelem ➤ nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní školy ➤ malá kapacita některých MŠ ➤ nedostatek tříd v ZŠ ve městech (Šenov, Vratimov) ➤ volná místa v mnoha školách v Ostravě, nízký průměrný počet dětí ve třídách a tedy nedostatek financí na platy ➤ konkurence 2. stupně ZŠ a gymnázia (odchod chytrých dětí ze ZŠ) ➤ chybí střední školství v obcích mimo Ostravu ➤ vybavení některých škol a SVČ, špatný technický stav budov (zejména MŠ) ➤ nedostatek volnočasových aktivit ➤ chybí zařízení jeselského typu, nevyhovující doba otevření MŠ ➤ málo výživná strava ve ŠJ ➤ nízké pravomoci a autorita učitelů, rostoucí agresivita, šikana ➤ začleňování národnostních menšin ➤ bezbariérový přístup do škol ➤ předčasné ukončování školní docházky ➤ investice od státu

Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostupnost škol, dostatek míst v MŠ a ZŠ ➤ vznik soukromých a firemních MŠ ➤ rozvoj zájmové činnosti, zlepšení nabídky mimoškolních aktivit ➤ zapojení výchovných poradců a psychologů do škol ➤ další vzdělávání pedagogických pracovníků, noví učitelé (existence pedagogické fakulty v Ostravě) ➤ motivace učitelů, zavedení standardů pro pedagogy ➤ posílení finančních toků na pomůcky a projekty ➤ využití nadbytečné kapacity škol pro zřízení odborných učeben, kabinetů, odpočinkových zón apod., v MŠ pro lehárny a tělocvičny, víceúčelové využití rozšiřovaných prostor pro MŠ a ZŠ ➤ zvýšení kvality výuky, podpora technické a finanční gramotnosti dětí ➤ rozvoj partnerství škol, příhraniční spolupráce, mezinárodní spolupráce, výměna žáků a pedagogů ➤ programy prevence kriminality dětí ➤ celoživotní učení ➤ peníze z EU na zlepšení vybavenosti škol vč. MŠ a snižování energetických ztrát školských budov, poskytnutí předfinancování projektů škol ze strany zřizovatele, metodická pomoc ➤ alternativní typy škol, vznik dětských skupin ➤ spolupráce malých městských obvodů a obcí na zřizování škol ➤ změna financování regionálního školství (důraz na kvalitu výuky) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatek finančních prostředků na provoz škol ➤ nárůst/nedostatek dětí ➤ špatné řízení školy, neschopnost koordinace a komunikace ➤ nezájem či neochota obcí na spolupráci ➤ chybí propojení na trh práce ➤ malé pravomoci pedagogů, odchod učitelů, špatný motivační systém ➤ další nárůst odlivu vzdělaných osob z Ostravy ➤ vznik dalších soc. vyloučených lokalit ➤ nezájem rodičů ➤ výpadek daňových příjmu Ostravy a související nižší podpora vzdělávacích aktivit ➤ stále se měnící legislativní podmínky (změny výukových programů a podmínek pro výuku)

Oproti statutárnímu městu Ostrava, ve kterém se nachází 87 % škol a školských zařízení (přičemž školy mají dostatečnou kapacitu, jsou různorodé atd.), ostatní okolní obce pociťují jiné silné a slabé stránky. Města jako Šenov, Vratimov, Václavovice, zejména z důvodu přistěhování nových rodin, mají zájem rozšiřovat MŠ a ZŠ.

V obcích mimo Ostravu se nenachází sekundární vzdělávání, města by uvítala střední školy, učiliště (v Klimkovicích např. vzdělávání pro lázeňství).

Z dotazníkového šetření v rámci projektu a z osobních konzultací vyplývá, že obce mají zájem o zřízení zařízení pro děti od 2 do 3 let. Nabízí se možnost spolupráce pro obce v dojezdové vzdálenosti. Malé městské obvody a obce si svých škol cení, i když malé zařízení mají vysoké provozní náklady, obce je nebudou chtít rušit. Pro tyto případy je cesta možné spolupráce jednotlivých obcí (např. v jedné obci zůstane školka a v druhé ZŠ nebo jen 1. stupeň). Jako dobrý příklad lze uvést MŠ v Čaviso-
vě, kde zřizovatelem je obec Dolní Lhota, která si vykazuje počet dětí pro přímé náklady a obec Čavisov hradí náklady na provoz budovy (chce si MŠ v obci udržet).

Pravomoc zřizovat MŠ a ZŠ v Ostravě je svěřena městským obvodům, které znají lépe místní podmínky a mají ke školám blíže, než kdyby byly řízené centrálně magistrátem města. V ostravském regionu je nadbytek pedagogů, nejsou tedy problémy s aprobací, a to zejména díky pedagogické, přírodovědecké i filosofické fakultě Ostravské univerzity, a také důsledkem dřívějšího rušení škol.

Díky nadbytečné kapacitě některých škol je možné využít volné prostory pro zřízení odborných učeben, informačních center, odpočinkových zón, důstojných prostor pro pedagogy, v mateřských školách pro lehárny a tělocvičny, školní družiny a kluby mohou mít samostatné prostory. V případě zvýšené poptávky v budoucnu vzniká rezerva pro snadné vytvoření nových tříd.

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Základní údaje o školství

Do ORP Ostrava spadá hlavní centrum celého regionu – statutární město Ostrava, dále tři města s počtem okolo 5 tis. obyvatel (Vratimov, Šenov a Klimkovic) a dalších 9 malých obcí. Z velikosti jednotlivých obcí vyplývají různé problémy, které obce pociťují ve vztahu k předškolnímu a základnímu vzdělávání. Ostrava, ve které se nachází 87 % škol a školských zařízení, má dostatečnou kapacitu škol se širokou nabídkou a odborným a finančním zázemím. Okolní obce se potýkají naopak s mnohdy nedostatečnou kapacitou škol, omezenou nabídkou vzdělávání na svém území a složitější dopravní dostupností škol.

Ve dvou nejmenších obcích (Čavisov a Horní Lhota) není zřízená žádná škola, nacházejí se tam pouze pobočky mateřských škol (MŠ). Základních škol (ZŠ) je v ORP Ostrava celkem 99 (zřizované obcí, krajem, církví i soukromé). Speciální třídy kromě Ostravy má pouze MŠ ve Vratimově, ve Vratimově se nachází jediné středisko volného času (SVČ) mimo Ostravu. Základní umělecké školy (ZUŠ) se nacházejí v Ostravě (10 ZUŠ) a ve třech dalších největších městech: Klimkovic, Šenov a Vratimov.

V Ostravě je 12 gymnázií s nižším stupněm. Celkový počet pracovníků ve školství od r. 2005 klesal, počet pedagogů však v posledních 2 letech opět mírně roste.

Předškolní vzdělávání

V ORP Ostrava se nachází 136 MŠ. Jejich počet mírně stoupá, roste počet dětí i ve speciálních třídách MŠ. Jsou zřizovány nové MŠ, zejména pobočky stávajících MŠ, tedy i nové třídy. Počet dětí na třídu v MŠ však také stoupá. V MŠ ve šk. r. 2012/2013 byl počet dětí na třídu 24,3, na 1 pedagogický úvazek 12,7 a na školu průměrný počet dětí 81. V krajských MŠ jsou tyto průměrné počty poloviční. Na rozdíl od obecních MŠ se soukromé MŠ vyznačují nízkým počtem dětí na třídu (12,7), i na pedagoga (7,5).

Kapacita MŠ je vyšší než počet dětí, zároveň však jsou evidovány neuspokojené žádosti do MŠ (v r. 2012 téměř 600). Nejvyšší neuspokojená poptávka po umístění dětí v MŠ je v Ostravě-Porubě, okrajových městských obvodech a hlavně v okolních obcích ORP. Ve městě Ostravě není problém umístit dítě do předškolního zařízení, kapacita mateřských škol je dostačující, někde jsou i volná místa. Rodičům se ale ne vždy musí podařit zapsat dítě přímo do školky, kterou si vybrali, ale obecně nabídka převyšuje poptávku. V obecních MŠ je 10 557 míst, tedy 95 % z celkové kapacity. V mateřských školách se vzhledem k demografickému vývoji nepředpokládá výrazné rozšíření kapacit. Ostrava má do budoucna dostatečné kapacity MŠ, může se předpokládat nárůst počtu míst snad jen v okrajových částech města (např. stavba školky v Nové Bělé). Vznik nových soukromých a firemních školek má v celkovém souhrnu nepatrný vliv na zvýšení kapacity MŠ.

Základní vzdělávání

Počet ZŠ v ORP Ostrava mírně klesá rušením či slučováním zejména krajských a obecních škol v Ostravě. Z celkového počtu škol je 20 % ZŠ tvořeno jen 1. stupněm, většinou v obcích mimo Ostravu. Z počtu 18 neúplných ZŠ je malotřídních 11 škol. Z celkového počtu 99 ZŠ je 80 % zřízeno obcí, ostatní krajem, církví nebo soukromým subjektem. Základní školy zřizované obcemi navštěvuje 93 % žáků. V obecních ZŠ je ve šk. r. 2012/2013 průměrný počet dětí na třídu 21,7, na pedagoga 15,7 a na školu 295,1. ZŠ zřizované krajem jsou zejména se speciálními třídami, počet dětí na pedagoga i na třídu je tedy mnohem menší než u obecních škol. Počet tříd v soukromých školách se mírně zvedá, v r. 2012 činí 5 % všech tříd, počet dětí na třídu i na pedagoga je poloviční oproti obecním školám. V Ostravě fungují 2 církevní základní školy.

Součástí třetiny ZŠ je i mateřská škola. Většina ZŠ má školní družinu nebo klub a také školní jídelnu. Počet oddělení školních družin nebo klubů ve sledovaných letech roste.

Z celkového počtu 79 ZŠ zřizovaných obcemi je 13 škol v obcích mimo statutární město Ostrava. Obec Čavisov a Horní Lhota nemá ZŠ. Z celkového počtu 25,1 tisíce žáků navštěvuje školy v Ostravě 88 % žáků. Nejvyšší průměrný počet žáků na třídu je v Šenově. Ve 4 obcích jsou ZŠ s počtem žáků nižším než 100. Na ZŠ tvoří ženy 86 % z celkového počtu přepočtených učitelů. Na školách působí asistenti pedagoga a výchovní poradci. Ve školních družinách a klubech pracuje celkem 341 vychovatelů (95 % žen).

V průběhu let se počet žáků i učitelů snižoval. V roce 2012/2013 je ale patrný mírný nárůst žáků, tím vzrostl počet žáků na jednoho učitele (průměr 14,4 za všechny ZŠ v ORP). Na rozdíl od klesajícího počtu absolventů ZŠ v 9. ročníku, stoupá počet žáků, kteří ukončili školní docházku předčasně (v 7. a 8. ročníku ZŠ). Počet žáků, kteří přešli do SŠ z 5. nebo 7. ročníků (v r. 2012/2013 celkem 425) i počet žáků 1. ročníku s dodatečným odkladem (v r. 2012 odkladů 33) je stabilní.

V ORP Ostrava je celkem 15 škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho 6 mateřských škol. Většinu těchto škol je zřizováno Moravskoslezským krajem.

Kapacita ZŠ převyšuje počet žáků. Z celkové kapacity je v obecních ZŠ 37 775 míst (93 %). Soukromé školy mají nepatrný vliv na celkovou kapacitu. Počet žáků se mírně zvyšuje, v celkovém počtu škol má však mírný přírůstek či úbytek žáků malý vliv. Dle vlastního zpracovaného odhadu vývoje³ bude počet žáků nejvyšší v r. 2019 (necelých 27 tisíc) a v následujících letech pak bude postupně nenávratně klesat (v r. 2023 počet žáků 25 tis.). Menší městské obvody Ostravy a okolní obce však v nejbližších letech vzhledem k demografickému vývoji a zejména s nárůstem obyvatel díky stěhování musí řešit nárůst dětí v ZŠ. Například Šenov plánuje využití podkrovních místností ZŠ pro vytvoření nových tříd. Z pohledu celkové kapacity ZŠ za celé ORP se však procento naplněnosti škol dle odhadu zvýší ze 70 % pouze na 74 % v r. 2018 za předpokladu neměnné kapacity.

ZUŠ, SVČ a školní jídelny

Základní umělecké školy jsou zřizovány zejména krajem, zřizovaná obcí se nachází 1 ZUŠ v Ostravě a dále v Šenově a Vratimově. Celkový počet pedagogických pracovníků v ZUŠ je 386 (285,6 na přepočtené osoby). Ze šesti středisek volného času je 5 zřizovaných obcemi (z toho 4 v Ostravě) a 1 SVČ je církevní. Ve šk. r. 2012/2013 SVČ zřízená obcemi nabízela celkem téměř 500 zájmových kroužků, které navštěvovalo 4,8 tisíc účastníků, zejména žáci a studenti. Pracovníci SVČ jsou tvořeni zejména externími zaměstnanci – pedagogy.

Školní jídelna nebo výdejna se nachází v každé obci ORP Ostrava. Z celkového počtu 33 tisíc stravovaných ve školních jídelnách zřizovaných obcemi tvoří děti, žáci a studenti 82 % strávníků. Cílová kapacita kuchyně převyšuje o 30 % počet stravovaných. Ve školních jídelnách pracuje celkem 810 osob, z toho 84 % v jídelnách zřizovaných obcemi.

Zařízení pro péči o děti do 3 let

V ORP Ostrava se nenacházejí žádné zařízení jeselského typu zřizované obcemi nebo krajem. V Ostravě funguje 6 soukromých zařízení pro děti mladší tři let s kapacitou 120 míst k 31. 12. 2013, přičemž byly zaplněné ze 75 %. Dále zde působí 12 soukromých nebo firemních mateřských škol s celkovou kapacitou 317 míst, které přijímají i děti mladší tři let.

Financování

Na provozní výdaje školských zařízení zřizovaných obcemi v ORP Ostrava bylo nejvíce finančních prostředků vynaloženo v r. 2011 (520,2 mil. Kč), v r. 2012 výdaje činily 482,6 mil. Kč. Na této částce se podílí z více jak 60 % provoz ZŠ. Zbytek tvoří MŠ, ZUŠ a SVČ, provoz školního stravování, školní družiny a školní kluby aj.

Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje zařízením zřízených obcemi byly v r. 2013 ve výši 1 417,5 mil. Kč, z toho mzdové prostředky činily 1 026,8 mil. Kč. Mzdové prostředky, zejména platy, v průběhu sledovaných let (2006 – 2013) vzrostly o 15 %. Více jak polovina přímých nákladů na vzdělávání bylo určeno základním školám (téměř 800 mil. Kč).

Z hlediska nákladovosti na jednotku výkonu (dítě, žák, strávník) byly nejvyšší náklady na předškolní vzdělávání (37,2 tisíc).

³ Tab. 3.22: Očekávaný vývoj počtu žáků ZŠ ve správním obvodu v ORP

Vlastním šetřením byly zjištěny nezbytné investiční potřeby týkající se ZŠ nebo MŠ do roku 2023 ve většině obcí a městských obvodech Ostravy. Celkové odhadované náklady plánovaných investic vyšly ve výši 1,5 mld. Kč. Projekty plánované v r. 2014 (cca 500 mil. Kč) jsou již většinou v realizaci nebo mají zajištěné financování, často pomocí externích zdrojů (např. dotace z Operačního programu Životní prostředí na snížení energetických ztrát nebo z Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko na zlepšení kvality výuky).

Pro výhledové záměry se budou hledat nové zdroje financování. Pro programovací období 2014-2020 je výhled těchto podporovaných aktivit:

- snižování energetické náročnosti veřejných budov a výměna zdroje tepla v budovách (OP Životní prostředí),
- podpora zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání – např. zkvalitnění kapacit pro předškolní vzdělávání, vybudování a úpravy budov a učeben pro potřeby žáků se SVP aj. (Integrovaný regionální operační program),
- rozvoj inkluzivního vzdělávání, zvýšení kvality předškolního vzdělávání, zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích (OP Výzkum, vývoj a vzdělávání).

Analýza cílových skupin a rizik

Nejčastější problémy, se kterými se cílové skupiny v oblasti školství potýkají, je nedostatečná kapacita některých škol a předškolních zařízení, vč. zařízení jeselského typu, dále nedostatek financí na běžný provoz, platy a špatný technický stav budov.

Z dotazníkového šetření Svazu měst a obcí v rámci projektu v jednotlivých obcích ORP Ostrava vyplynula témata v oblasti školství, které by obce v rámci meziobecní spolupráce mohly řešit, a to společnou nabídku zájmových činností a mimoškolních aktivit, čerpání dotací a finančních prostředků z externích zdrojů a optimální naplněnost tříd.

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“ (základní a předškolní vzdělávání), na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z odborníků k danému tématu – pracovníků odvětvových odborů Magistrátu města Ostravy, a zástupců obcí ORP Ostrava. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

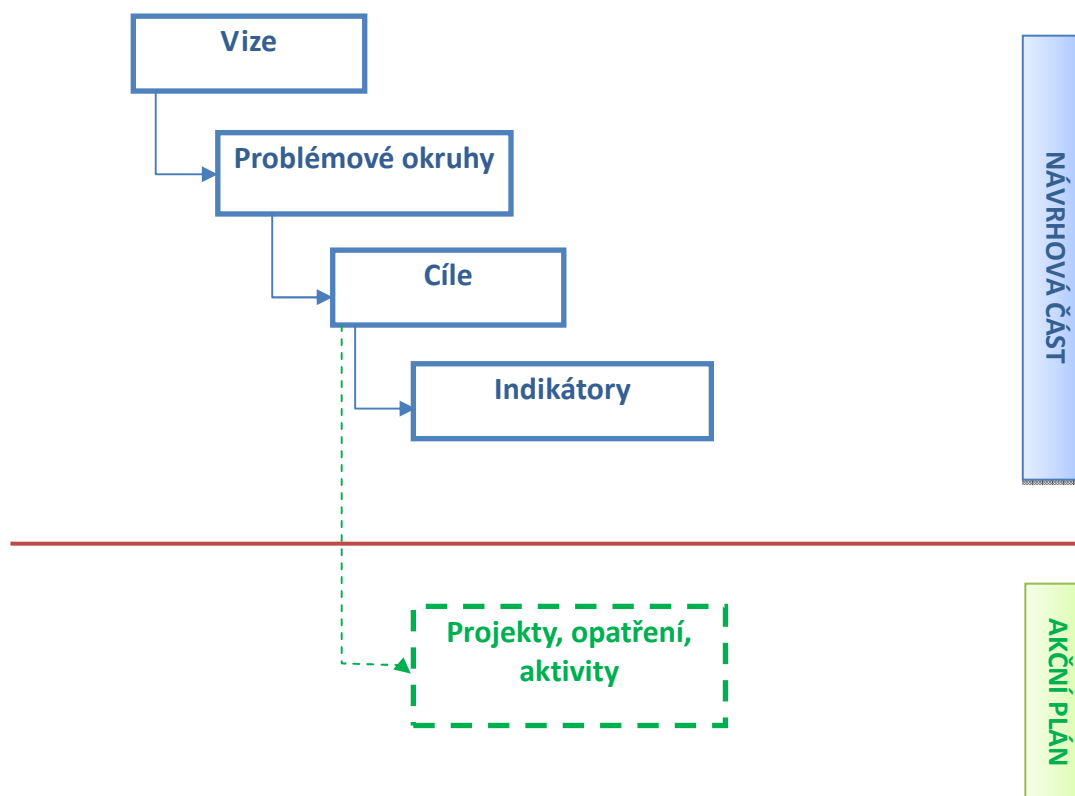
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 3.1: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů je uvedena v níže uvedeném schématu.

Obrázek 3.2: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast školství

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“			
Školství	Disproporce v kapacitě ZŠ a MŠ v obcích ORP	Omezené možnosti péče o děti mladší tři let	Spolupráce aktérů v oblasti školství
	1.1. Optimalizovat kapacitu ZŠ a MŠ v obcích ORP a využít uvolněné prostory k zlepšení kvality výuky nebo jiným činnostem	2.1. Zvýšit kapacitu zařízení pro děti mladší tři let	3.1. Zvýšit nabídku volnočasových a mimoškolních aktivit na území škol a možnost neformálního vzdělávání pro děti a mládež
	1.2. Nastavit spolupráci mezi obcemi v přijímání dětí/žáků do MŠ a ZŠ		3.2. Spolupracovat při čerpání dotací a grantů na zlepšování kvality výuky a vybavenosti škol a školských zařízení

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

V tomto bodě je popsána vize a popis problémových oblastí. Vizi chápeme jako stav, který má nastat na konci období dokumentu (předpoklad 2023) a současně jako nástroj marketingu.

3.2.2.1. Vize

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“

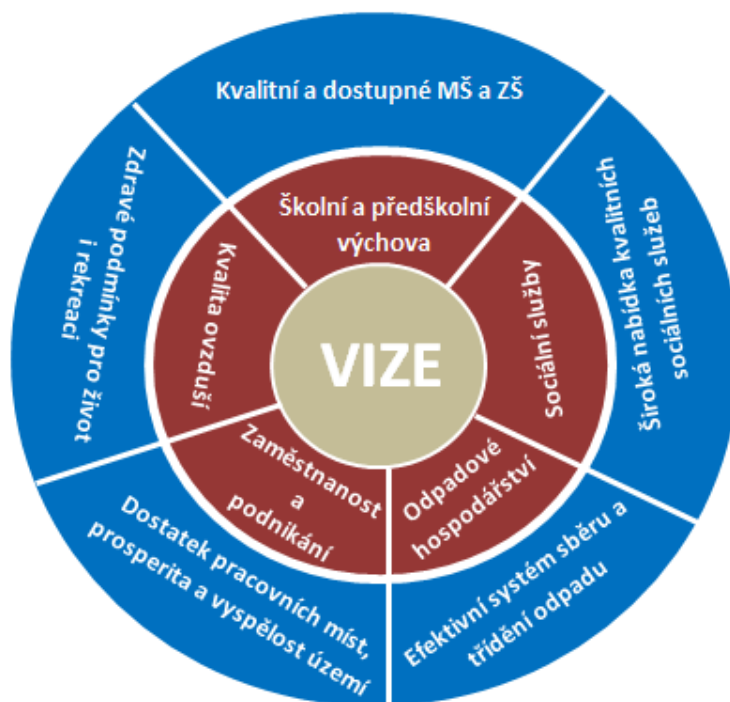
Správní obvod ORP Ostrava je ekonomicky prosperující a vyspělou průmyslovou oblastí, zajímavou pro investory.

Jeho obyvatelé mají možnost se zde kvalitně vzdělávat, mají dostatek atraktivních pracovních příležitostí a širokou nabídku kvalitních služeb dostupných všem věkovým skupinám. Je zde zdravé životní prostředí a rozmanité příležitosti pro trávení volného času a rekreaci. Navzdory výrazným rozdílům mezi jádrovým městem a ostatními obcemi byla nastavena kvalitní spolupráce založená na pravidelné komunikaci.

Ostrava a okolí nabízí svým obyvatelům takové podmínky pro život, díky kterým zde mají důvod žít.

Strategie ORP Ostravy reaguje na identifikované problémy a potřeby a je postavena na pěti klíčových pilířích (odpovídajících problémovým oblastem) a k nim přiřazeným strategickým cílům.

Obrázek 3.3: Strategie ORP Ostrava

3.2.2.2. Problémové oblasti

Na základě výstupů z analytických prací a jednání se zástupci obcí ORP Ostrava a dalšími odborníky byly identifikovány následující tři společné problémy v oblasti předškolního a základního vzdělávání:

- I. Disproporce v kapacitě ZŠ a MŠ v obcích ORP
- II. Omezené možnosti péče o děti do 3 let
- III. Spolupráce aktérů v oblasti školství

I. Disproporce v kapacitě ZŠ a MŠ v obcích ORP

Věcné argumenty

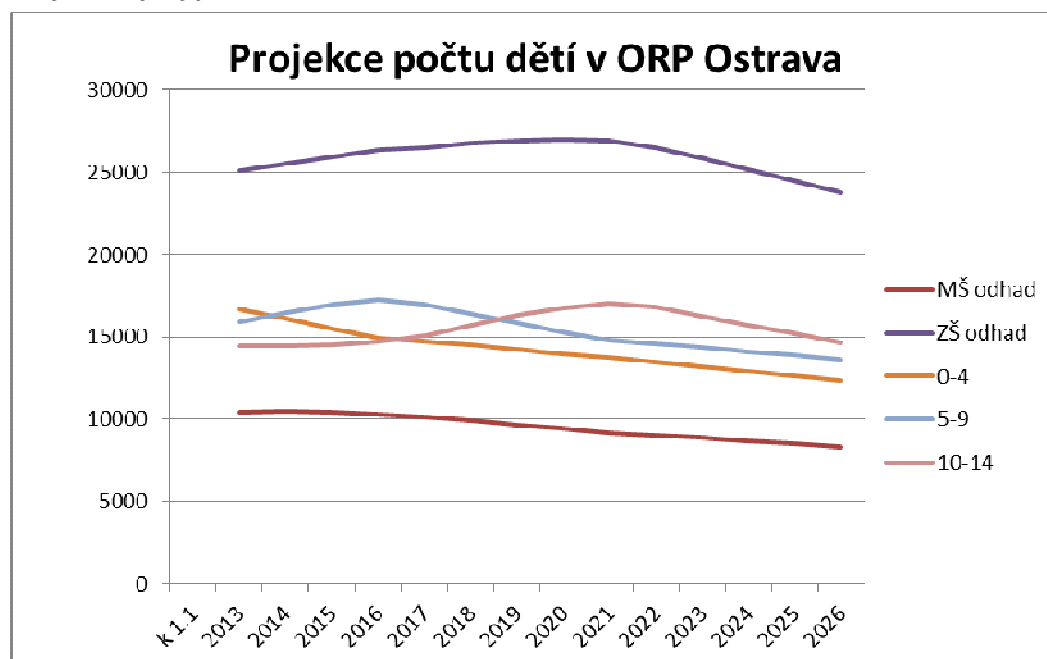
Nejčastější problémy, se kterými se cílové skupiny v oblasti školství potýkají, je omezená kapacita některých základních škol a předškolních zařízení. Jako významné riziko v oblasti školství v rámci analýzy byl dále identifikován nepříznivý demografický vývoj, tedy úbytek dětí ve školách, což může mít za následek nedostatek financí na platy i na běžný provoz a opravy budov škol. V ORP Ostrava se problém kapacity škol a školských zařízení člení na dvě větve dle současného stavu v jednotlivých obcích a prognózy do budoucna. Na jedné straně se vyskytuje mnohdy nedostatečná kapacit ZŠ a MŠ, díky dočasnému zvýšení počtu narozených dětí a migraci rodin na okraj měst, na druhé straně, zejména v budoucnu, bude zapotřebí využít uvolňující se prostory škol.

ORP Ostrava má v současné době dostatečné pokrytí základními školami. Kapacita ZŠ převyšuje počet žáků, ve městě Ostrava již v minulých letech došlo k rušení či slučování několika málo škol. V celkovém součtu je převyšující kapacita i u mateřských škol, avšak v okrajových městských obvo-

dech Ostravy (Poruba a okolí) a okolních obcí ORP jsou evidováni neuspokojení žadatele o přijetí do mateřských škol (v r. 2012 téměř 600 odmítnutých žádostí).

Dle vlastního zpracovaného odhadu demografického vývoje bude počet žáků v základních školách v ORP Ostrava nejvyšší v r. 2019 (necelých 27 tisíc) a v následujících letech pak bude postupně nenávrtně klesat (v r. 2023 počet žáků 25 tis.). Tento nepatrný nárůst žáků v nejbližších pěti letech se bude dotýkat zejména menších městských obvodů Ostravy a okolních obcí s omezenou kapacitou ZŠ, kde již nyní jsou vysoké počty dětí ve třídách, např. Šenov, Vratimov, Olbramice a další. V mateřských školách se při stávající kapacitě průměrná naplněnost sníží z 93 % v roce 2013 na 77 % v roce 2023.

Graf 3.4: Vývoj počtu dětí/žáků v MŠ a ZŠ

Zdroj: vlastní zpracování

Příčiny problému

Území ORP Ostrava je nesourodé z hlediska dostupnosti a kapacity škol a školských zařízení. Vyšší porodnost v předcházejících letech způsobila větší zájem o mateřské školy, mnohé školky neuspokojily všechny žadatele. Tento přírůstek dětí se nyní přesouvá do základních škol. Na základě prognózy počtu obyvatel do roku 2027 však bude lidí v nejnižších věkových kategoriích pomalu ubývat.

Na kapacitu škol má také vliv migrace obyvatelstva do oblastí s novou bytovou výstavbou (okrajové části města a obce okolo Ostravy), tedy nárůst počtu dětí v těchto místech a klesající počet dětí na většině území města Ostravy.

Na území města Ostravy se rozrůstají v posledních letech soukromé (i firemní) mateřské a základní školy a víceletá gymnázia (ke konci r. 2013 počet 12 MŠ, 8 ZŠ). Vznik takových zařízení má však v celkovém souhrnu nepatrný vliv na zvýšení kapacity všech škol na území ORP, zejména z důvodu nízkého počtu dětí/žáků na třídu/školu.

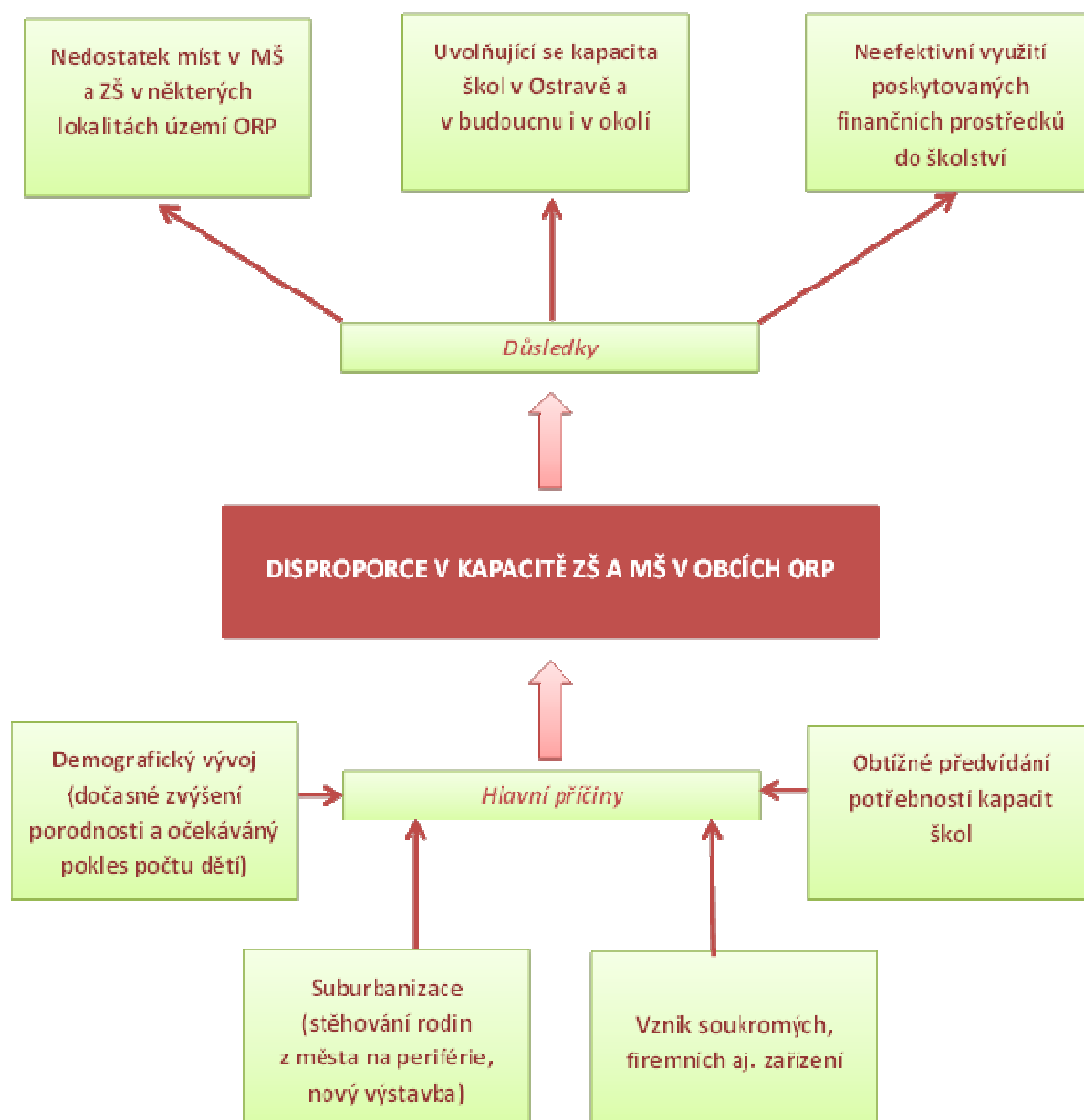
Prvotní příčinou nedostatku míst ve školách nebo vzniku nadbytečné kapacity je mnohdy neznalost obcí/zřizovatelů o potřebnosti kapacit a obtížné plánování v návaznosti na demografický vývoj, územní plán, vznik soukromých škol a jiných aspektů.

Důsledky neřešení problému

Nepřizpůsobením absorpce a poptávky po umístění dětí v jednotlivých školách v návaznosti na demografický vývoj může vzniknout v některých místech ORP Ostrava dočasný nedostatek míst v mateřských a základních školách. Následný pokles počtu žáků bude mít za následek uvolňující se kapacitu škol a vznik volných prostor na území města Ostravy a v budoucnu i v okolních obcích.

Nízké průměrné stavy ve třídách mají vliv na nedostatek finančních prostředků na platy pedagogů (tzv. přímé náklady) i na výši získaných finančních prostředků na provoz škol a investice, které obec dostává prostřednictvím rozpočtového určení daní na jednoho žáka. Neprovedení optimalizace škol bude mít záporný vliv na efektivní využití poskytovaných finančních prostředků do školství na přímé i provozní náklady.

Obrázek 3.4: Strom problémů k problémovému okruhu I.

II. Omezené možnosti péče o děti do 3 let

Věcné argumenty

Česká republika má ve srovnání s jinými vyspělými státy malou zaměstnanost žen s dětmi. Jedním z důvodů je to, že matky nemohou pro své malé potomky najít hlídání, nemohou tak chodit do práce. Obce zařízení jeselského typu zřizovat nemusí a mateřské školy děti mladší tři let přijímají omezeně, tedy pokud mají volnou kapacitu a pouze děti s určitou vyspělostí (bez plen apod.).

V ORP Ostrava se nenachází žádné zařízení jeselského typu či jiné zařízení pro péči o děti do 3 let zřizované obcí nebo krajem. V Ostravě funguje 6 soukromých zařízení pro děti mladší tři let s kapacitou 120 míst (k 31. 12. 2013). Dále zde působí 12 soukromých nebo firemních mateřských škol s celkovou kapacitou 317 míst, které přijímají i děti mladší tři let. Za soukromé zařízení však vydá rodina i několikanásobně víc finančních prostředků než jsou průměrné výdaje v zařízeních zřizovaných obcí.

Z dotazníkového šetření v rámci projektu a z osobních konzultací vyplynulo, že v obcích je zájem o zařízení pro děti mladší tři let. Zřízení zařízení jeselského typu je však pro obec provozně náročné.

Příčiny problému

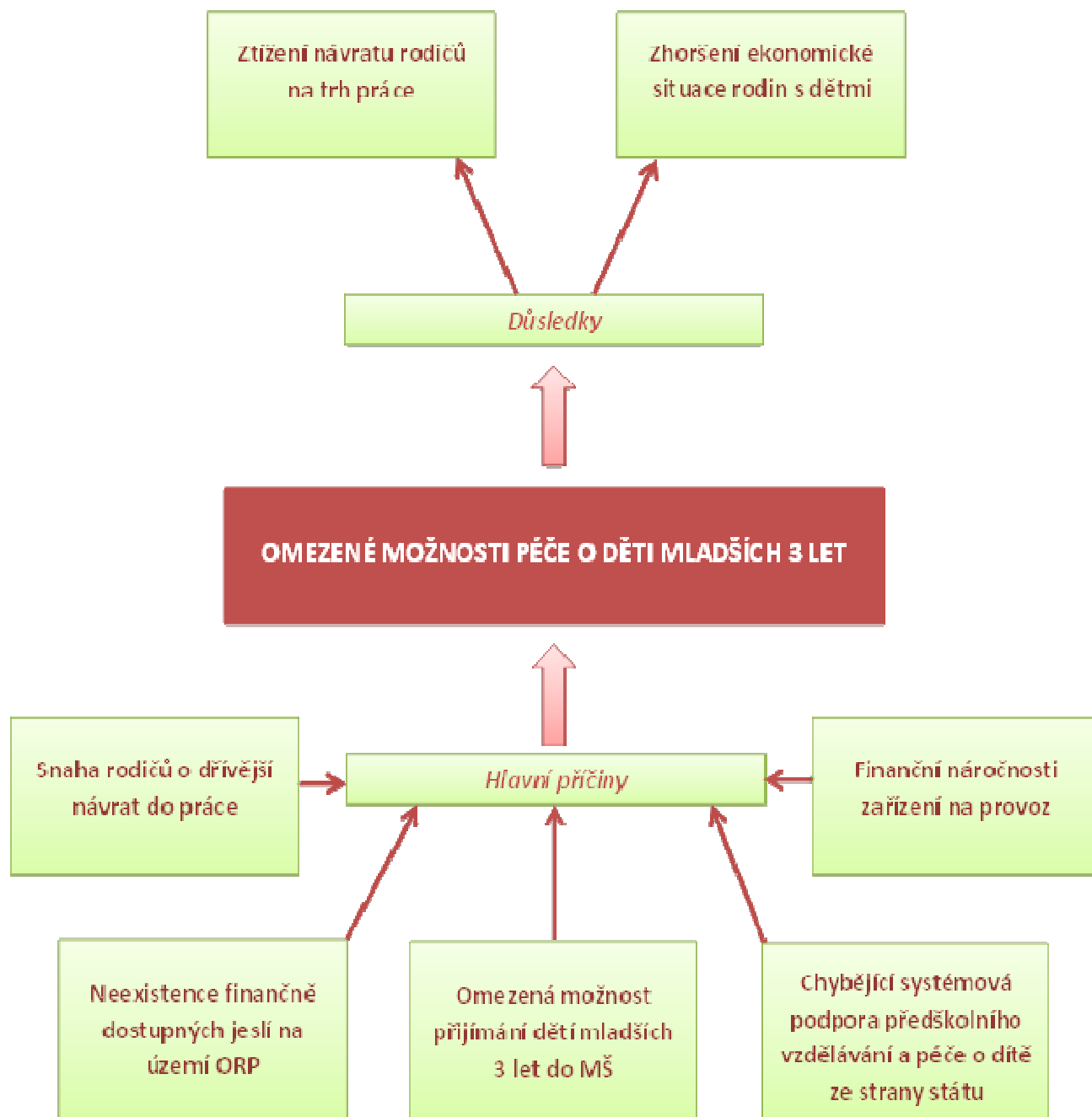
Ze strany státu zatím chybí systémová podpora předškolního vzdělávání a péče o dítě. Jesle pro děti od půl roku do tří let se dříve provozovaly jako zdravotnické zařízení. Pokud jsou zřizovateli obce, jsou zařízení jeselského typu financovány z rozpočtů obcí, které na jejich provoz nedostávají žádné příspěvky ze státního rozpočtu. Výše poplatku hrazená rodiči se pohybuje měsíčně od cca 1.000 Kč do cca 15.000 Kč a je závislá na zřizovateli a typu docházky. Náklady zařízení na jedno dítě měsíčně činí 8.000 až 12.000 Kč.

V současnosti (od dubna 2013) je službu péče o děti možné provozovat i jako vázanou živnost „Péče o dítě do tří let věku v denním režimu“ podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, podle něž je stanovena pouze povinnost splnit odbornou způsobilost podnikatele a osoby, která činnost zajišťuje, a také povinnosti splnit hygienické požadavky. Poskytovat služby péče o děti mladší tři let (zpravidla od 2 let) mohou také mateřské školy podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), pokud mají volnou kapacitu. Zatím jen poslaneckou sněmovnou (červen 2014) je schválen nový typ služby, definovaný jako služba hlídání a péče o dítě v dětské skupině, která je poskytována na nekomerčním základě a jejím účelem není generování zisku. Pro zřizovatele budou dětské skupiny daňově uznatelný náklad a rodiče si výdaje na hlídání dětí budou moci odečíst ve formě slevy na dani.

Důsledky neřešení problému

Neexistence zařízení jeselského typu či jiných zařízení pro děti mladší tři let, které by byly finančně únosné pro většinu rodin, ztíží dřívější návrat rodičů na trh práce, což může mít za následek ztrátu pracovních návyků, a nepovede ke zlepšení ekonomické situace rodin s dětmi.

Obrázek 3.5: Strom problémů k problémovému okruhu II.

III. Spolupráce aktérů v oblasti školství

Věcné argumenty

Na základě dotazníkového šetření a pozdější diskuse s představiteli obcí vzešel problémový okruh, který zahrnuje v rámci meziobecní spolupráce jak řešení společné nabídky zájmových činností a volnočasových a mimoškolních aktivit, společnou podporu místních zájmových sdružení, sportovních klubů a neziskových organizací, jejich spolupráci se školskými zařízeními k uskutečňování zájmových aktivit přímo na půdě školy, tak spolupráci mezi jednotlivými obcemi či školami za účelem sdílení zkušeností a společných postupů vedoucích ke zlepšování kvality výuky, včetně získávání finančních prostředků.

V každé obci ORP Ostrava je zřízena alespoň jedna pobočka mateřské či základní školy. Střediska volného času existují pouze v Ostravě (celkem 5 zařízení, přičemž mohou působit na více místech) a jedno ve Vratimově. V ORP Ostrava se nachází celkem 13 základních uměleckých škol, a to ve čtyřech obcích, přičemž poptávka převyšuje kapacitu. Také počet oddělení školních družin nebo školních klubů roste, tak jak stoupá počet zájemců o účast. Školy jsou vhodným prostředím i pro odpolední trávení volného času dětí, návštěvu kroužků apod. S budoucím klesajícím počtem žáků se rozšíří volné prostory ve školách, které se budou moci využít pro volnočasové a mimoškolní aktivity.

Vlastním šetřením byly zjištěny nezbytné investiční potřeby týkající se ZŠ nebo MŠ do roku 2023 v obcích a městských obvodech Ostravy. Celkové odhadované náklady plánovaných investic jsou ve výši 1,5 mld. Kč. Získání a účelné čerpání finančních prostředků, zejména z externích zdrojů (EU aj.), nejen na zlepšení technické vybavenosti škol, ale i kvalitu výuky, je často problémem, a jako řešení se nabízí spolupráce více škol či obcí.

Příčiny problému

Obce mají malou možnost ovlivňovat kvalitu vzdělávání, tedy motivačně ovlivňovat výkon pedagogických pracovníků. Nabídka volnočasové a mimoškolní aktivity na území školy je často omezená či nedostačující. Rozšíření nabídky kroužků mnohdy naráží na finanční možnosti obce či školy. Není legislativně upravena podpora mimoškolních aktivit ve školách, učitelé nejsou motivováni k této činnosti. Zároveň není legislativně upravena zodpovědnost pedagogů za děti pro aktivity mimo vzdělávání. Rozšíření nabídek aktivit středisek volného času na území dalších škol je limitováno finančními prostředky poskytovanými krajským úřadem (dle zákohodin) pro školská zařízení.

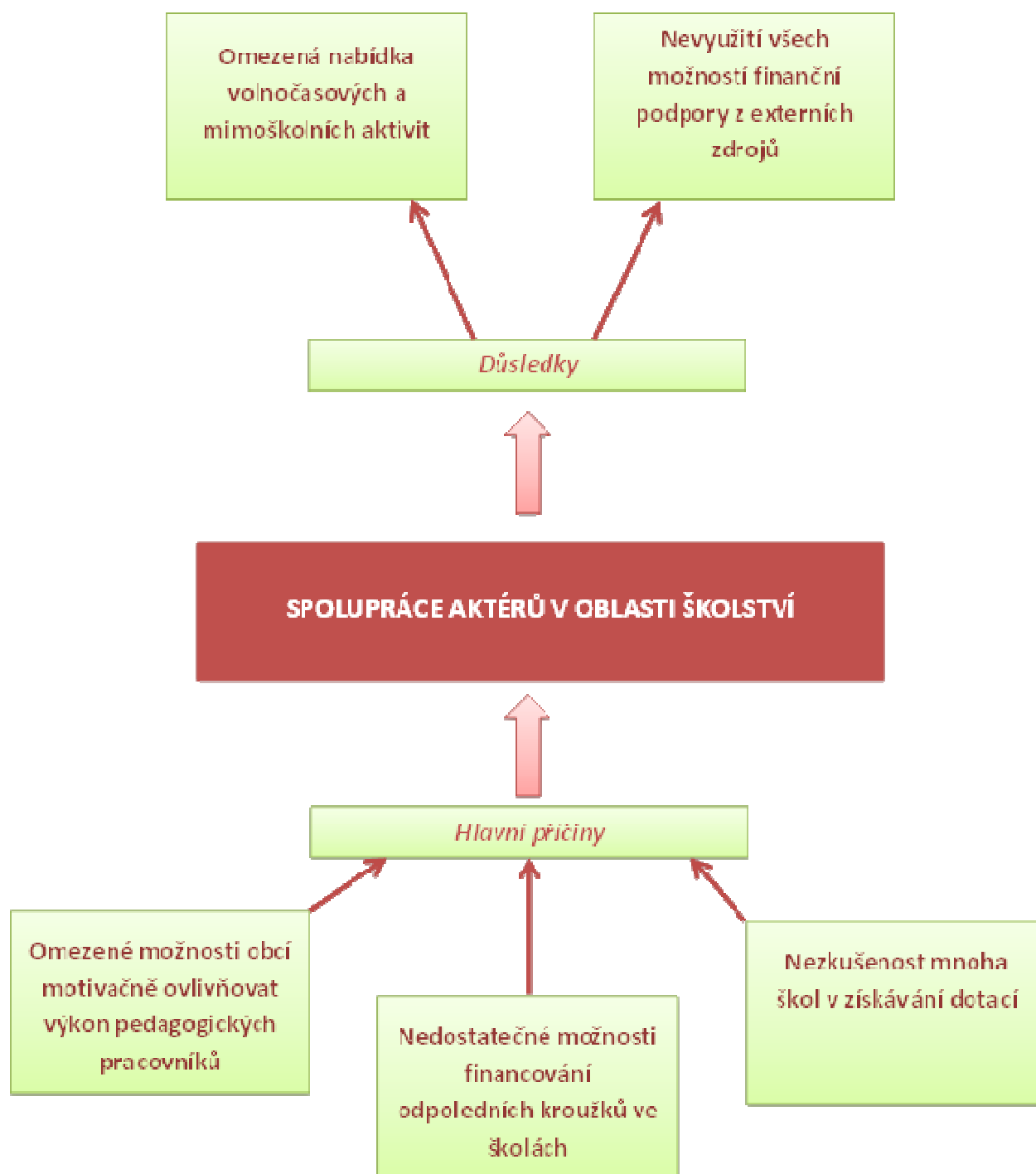
Pro mnoho obcí je obtížné získávání finančních prostředků z grantů a operačních programů na zlepšování kvality výuky, vybavenosti škol a školských zařízení. Školní instituce zpracovávají žádosti o dotace většinou samostatně na své vlastní náklady, případně jsou žádosti realizovány formou služeb prostřednictvím dodavatelské firmy. To je často nedosažitelné pro menší školy, které nemají administrativní ani finanční kapacity.

Důsledky neřešení problému

V případě neřešení uvedeného problémového okruhu v rámci meziobecní spolupráce nedojde k zhoršení stávající situace aktéru v oblasti školství, ale také nedojde k možnému zlepšení. Nebudou lépe využívány všechny možnosti podpory realizace projektů financovaných z EU či jiných grantových programů směřujících k lepší vybavenosti škol a podmínek vzdělávání, včetně energetických opatření. Nedojde k rozvoji zájmové činnosti, zlepšení nabídky mimoškolních aktivit pro děti. Děti budou mít

omezené možnosti smysluplně trávit svůj volný čas. Na slabé úrovni zůstane komunikace mezi školami, i mezi školami a zřizovatelem. Nevyužití možných dotačních programů na zkvalitnění výuky, rozvoje partnerství škol, může mít vliv na nízkou kvalitu výuky v jednotlivých školách.

Obrázek 3.6: Strom problémů k problémovému okruhu III.

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

V této kapitole byly definovány cíle ve vymezených problémových tématech. Cíle jsou podrobně popsány a jsou navržena opatření k realizaci cílů.

Problémový okruh 1	Disproporce v kapacitě ZŠ a MŠ v obcích ORP
Cíl 1.1	Optimalizovat kapacitu ZŠ a MŠ v obcích ORP a využít uvolněné prostory k zlepšení kvality výuky nebo jiným činnostem
Popis cíle	<p>Území ORP Ostrava je nesourodé z hlediska dostupnosti a kapacity škol a školských zařízení z důvodu demografického vývoje i migrace. Vyšší porodnost v předcházejících letech způsobila větší zájem o mateřské školy, mnohé školky neuspokojily všechny žadatele (zejména v obcích s vyšším podílem mladých rodin). Tento přírůstek dětí se nyní přesouvá do základních škol. Na základě prognózy počtu obyvatel do roku 2027 však bude lidí v nejnižších věkových kategoriích pomalu ubývat.</p> <p>V návaznosti na identifikovaný nepříznivý demografický vývoj, tedy úbytek dětí ve školách, dojde ke snižování počtu vyučovacích tříd a uvolní se prostory ve školách. Nízké průměrné stavy ve třídách mohou mít vliv na nedostatek finančních prostředků na platy pedagogů (tzv. přímé náklady) i na výši získaných finančních prostředků na provoz škol a investice, které obec dostává prostřednictvím rozpočtového určení daní na jednoho žáka.</p> <p>Prvotní příčinou nedostatku míst ve školách nebo vzniku nadbytečné kapacity je mnohdy neznalost obcí/zřizovatelů o potřebnosti kapacit a obtížné plánování v návaznosti na demografický vývoj, územní plán, vznik soukromých škol a jiných aspektů.</p> <p>Cílem je řídit kapacity škol (ZŠ a MŠ) tak, aby byly přiměřené předpokládanému vývoji počtu dětí/žáků, a společně tak hledat efektivnější organizační a finanční zabezpečení vzdělávání žáků na území ORP.</p> <p>Díky nadbytečné kapacitě některých škol bude možné využít volné prostory pro zřízení odborných učeben, informačních center, odpočinkových zón, důstojných prostor pro pedagogy, v mateřských školách pro lehárny a tělocvičny, školní družiny a kluby mohou mít samostatné prostory. V případě zvýšené poptávky v budoucnu vzniká rezerva pro snadné vytvoření nových tříd.</p> <p>Cílem je tedy na základě provedené analýzy využít uvolněné třídy ke zvýšení komfortu pro realizaci školních vzdělávacích programů, případně využít uvolněné prostory škol k jiným účelům - pro volnočasové činnosti dětí a mládeže nebo sociální služby (nízkoprahová zařízení, terénní práci aj.).</p>

Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat výhledovou studii potřebnosti kapacit MŠ a ZŠ (analýza budoucího vývoje, nastavení předávání informací a spolupráce mezi školami, obcemi) <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Společně hledat efektivnější organizační a finanční zabezpečení vzdělávání žáků; využít zkušeností při slučování menších samostatných MŠ do větších celků nebo při slučování se základními školami • Využít grantových programů určených na rozšíření stávajících kapacit škol, rekonstrukci a modernizaci budov <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • V případě zjištěné potřeby rozšiřovat kapacity škol (nový výstavba, rekonstrukce) s ohledem na budoucí variabilní využití • Využít uvolněné prostory ve školách k zlepšení kvality výuky (zřízení odborných učeben, informačních center, odpočinkových zón, důstojných prostor pro pedagogy, v mateřských školách lehárny a tělocvičny apod.) • Variabilně využívat volných kapacit škol dle aktuálního demografického vývoje – využít stávající volné kapacity ZŠ pro MŠ a naopak, využít volných kapacit například pro volnočasové činnosti dětí a mládeže nebo sociální služby
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Zpracování výhledové studie potřebnosti kapacit MŠ a ZŠ
Správce cíle	starosta města Šenov

Problémový okruh 1	Disproporce v kapacitě ZŠ a MŠ v obcích ORP
Cíl 1.2	Nastavit spolupráci mezi obcemi v přijímání dětí/žáků do MŠ/ZŠ
Popis cíle	<p>Obecný trend klesajícího počtu dětí má za následek nevyužitou kapacitu škol, celková kapacita ZŠ na území ORP převyšuje počet žáků. V celkovém součtu je převyšující kapacita i u mateřských škol, avšak v okrajových městských obvodech Ostravy (Poruba a okolí) a okolních obcích ORP jsou evidováni neuspokojení žadatele o přijetí do mateřských škol.</p> <p>Nesourodost území je dána i vlivem migrace obyvatelstva do oblastí s novou bytovou výstavbou (okrajové městské obvody a některé obce okolo Ostravy), kde dochází k nárůstu počtu dětí, tedy nedostatku míst v MŠ i ZŠ, a klesajícímu počtu dětí na většině území města Ostravy.</p>

	<p>Nízké průměrné stavy ve třídách mají za následek vysoké provozní náklady takových škol. Trendem však není rušení škol, škola hraje v životě každé obce významnou komunitní roli. Pro všechny tyto případy je cesta možné spolupráce jednotlivých obcí, například v jedné obci zůstane školka a v druhé ZŠ nebo jen 1. stupeň ZŠ.</p> <p>Cílem není stavět nové školy ani ve velké míře rušit stávající školy, ale umožnit v dojezdové vzdálenosti docházku dětí/žáků do škol i v okolních obcích / městských obvodech. Specifickým cílem pak může být nastavení spolupráce při zajištění letního prázdninového provozu v MŠ především v malých obcích (zajištění střídavého provozu MŠ mezi jednotlivými obcemi).</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> Právní analýza a nastavení spolupráce mezi dotčenými obcemi v přijímání dětí/žáků do škol <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Nastavení finančního vypořádání při přijetí dítěte/ žáka do MŠ/ZŠ v jiné obci/městském obvodě <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Případné vytvoření odloučeného pracoviště větší mateřské/základní školy pro pokrytí nedostatečných kapacit a pro zachování MŠ/ZŠ v menší obci Spolupráce při zajištění letního prázdninového provozu v MŠ v obcích v dojezdové vzdálenosti
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet obcí zapojených do sdílení kapacit ZŠ a MŠ v ORP
Správce cíle	starosta města Šenov

Problémový okruh 2	Omezené možnosti péče o děti mladší tři let
Cíl 2.1	Zvýšit kapacitu zařízení pro děti mladší tři let
Popis cíle	<p>V ORP Ostrava se nenacházejí žádná zařízení jeselského typu či jiná zařízení pro péči o děti do 3 let zřizované obcí. Mateřské školy děti mladší tři let přijímají omezeně, tedy pokud mají volnou kapacitu a pouze děti s určitou vyspělostí. V městě Ostrava fungují soukromá zařízení pro děti mladší tři let i soukromé mateřské školy, které přijímají děti i mladší tři let. Za soukromé zařízení však vydá rodina i několikanásobně víc finančních prostředků než jsou průměrné výdaje v zařízeních zřizovaných obcí. Zřízení obecního zařízení jeselského typu je však pro obce finančně náročné, zejména s ohledem na provoz takového</p>

	<p>zařízení.</p> <p>Cílem je zvýšení kapacit zařízení jeselského typu či jiných zařízení pro děti mladší tři let, které by byly finančně únosné pro většinu rodin, a které umožní dřívější návrat rodičů na trh práce, tedy i zlepšení ekonomické situace rodin s dětmi. Řešením je využít volných kapacit v MŠ pro zřízení tříd pro děti mladší tři let. V mateřských školách v ORP Ostrava se při stávající kapacitě průměrná naplněnost sníží z 93 % v roce 2013 na 77 % v roce 2023. V nevyužitých prostorách tak mohou vzniknout třídy pro nejmenší děti.</p> <p>Druhým způsobem dosažení cíle je zřízení společného zařízení pro péči o děti do 3 let pro více obcí v dojezdové vzdálenosti. A třetím způsobem je podpora vzniku soukromých či firemních zařízení pro děti mladší tři let ze strany obce (zvýhodněný nájem, dotace na provoz, příspěvek rodičům apod.).</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Právní analýza možných způsobů zřízení zařízení pro péči o děti do 3 let nebo finanční podpory takových zařízení, nastavení spolupráce pro obce v dojezdové vzdálenosti • Zmapování zájmu rodičů o péči pro děti od 0 - 3 let v jednotlivých obcích ORP <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využití grantových programů, určených například na sladování rodinného a pracovního života, které podporují vznik zařízení pro péči o dítě • Vyčlenění finančních prostředků na zřízení a provoz zařízení péče o děti mladší tři let nebo na podporu jiných zařízení <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zřízení společného zařízení pro děti do 3 let pro více obcí • Využití volných kapacit v MŠ pro zřízení tříd pro děti mladší tři let • Podpora vzniku soukromých či firemních zařízení pro děti mladší tři let, poskytování příspěvků na péči
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet zařízení pro děti mladší 3 let společných pro více obcí
Správce cíle	starosta města Šenov

Problémový okruh 3	Spolupráce aktérů v oblasti školství
Cíl 3.1	Zvýšit nabídku volnočasových a mimoškolních aktivit na území škol a možnost neformálního vzdělávání pro děti a mládež
Popis cíle	<p>Školy jsou mimo svou hlavní vzdělávací činnost vhodným prostředím i pro odpolední či víkendové trávení volného času dětí, návštěvu kroužků a podobně. Nabídka volnočasové a mimoškolní aktivity pro děti a mládež na území školy je zejména v malých obcích omezená či nedostačující z důvodu nedostatku finančních prostředků a tedy i malé motivace pedagogických pracovníků a vychovatelů. Zároveň není legislativně upravena podpora mimoškolních aktivit ve školách. S budoucím klesajícím počtem žáků se rozšíří volné prostory ve školách, které se budou moci využít mimo jiné pro volnočasové a mimoškolní aktivity.</p> <p>Cílem je meziobecní spolupráci zvýšit nabídku zájmových činností a volnočasových a mimoškolních aktivit pro děti a mládež, podporovat místní zájmová sdružení, sportovní kluby a neziskové organizace a jejich spolupráci se školskými zařízeními, uskutečňovat zájmové aktivity přímo na území školy.</p> <p>Dalším řešením cíle je podpora vzniku nových středisek volného času nebo vzniku poboček stávajících SVČ, například v uvolněných prostorách škol. Střediska volného času existují pouze v Ostravě (celkem 5 školských zařízení) a ve Vratimově. Případné rozšíření nabídek aktivit SVČ v dalších oblastech ORP by bylo možné, pokud školská zařízení nebudou limitována finančními prostředky poskytovanými krajským úřadem (dle žákohodin).</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření + B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úprava školského zákona pro aktivity mimo školu – zodpovědnost pedagogů za děti mimo vzdělávání • Tlak na změnu financování školských zařízení, změna normativů pro SVČ z žákohodin na potencionálního klienta • Dosažení financování mimoškolních aktivit ve školách ze státního rozpočtu (platy učitelů vedoucích kroužek) <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využít příklady dobré praxe při zavádění volnočasových a mimoškolních aktivit v jednotlivých školách • Podpořit místní zájmová sdružení, sportovní kluby a neziskové organizace a jejich spolupráci se školami • Podpořit vznik nových nebo poboček stávajících SVČ
Název indikátorů	

k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet obcí zapojených do koordinace mimoškolních aktivit
Správce cíle	starosta města Šenov

Problémový okruh 3	Spolupráce aktérů v oblasti školství
Cíl 3.2	Spolupracovat při čerpání dotací a grantů na zlepšování kvality výuky a vybavenosti škol a školských zařízení
Popis cíle	<p>Ke zkvalitňování podmínek pro výuku a zlepšení technické vybavenosti škol (např. hřiště, interaktivní tabule, počítače apod.) výrazně pomáhají různé projekty a grantové programy, které mohou obce i školy využívat (evropské, národní, krajské).</p> <p>Ze šetření investičních potřeb týkajících se ZŠ či MŠ na území ORP pro následující období vyplynulo, že existují záměry v odhadované výši nejméně 1,5 mld. Kč, a to jak na snížení energetické náročnosti budov, tak i na zlepšení kvality výuky, včetně sportovních aktivit.</p> <p>Pro mnoho obcí a menších škol je obtížné získávání a účelné čerpání finančních prostředků z operačních programů EU a jiných grantů, protože nemají potřebné administrativní ani finanční kapacity. Jako řešení se nabízí spolupráce více škol či obcí v rámci ORP.</p> <p>Pro evropské programovací období 2014-2020 je výhledově plánována podpora obdobných aktivit jako v minulém období, a to je snižování energetické náročnosti veřejných budov, modernizace vybavení škol na podporu klíčových kompetencí, zkvalitnění kapacit předškolního vzdělávání aj.)</p> <p>Cílem je lépe využívat všech možností podpory z projektů EU či jiných grantových programů směřujících k lepší vybavenosti škol a podmínek vzdělávání, včetně energetických opatření, a to spoluprací mezi jednotlivými obcemi či školami, sdílením zkušeností a společným postupem. Je možnost využít realizace spojených projektů, o jejichž administraci a finanční krytí by se podělilo více obcí či škol, čímž by se v rámci integrovaných projektů zvýšila šance úspěchu při schvalování a realizaci projektů. Společným zpracováním projektů by došlo minimálně k úspoře nákladů na zpracování žádosti o dotace.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Nastavení spolupráce, včetně finančního vypořádání, při realizaci společných projektů pro více obcí, škol <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Vyhledání vhodných grantových dotačních titulů

	C. Věcná opatření <ul style="list-style-type: none"> • Poskytování metodické pomoci školám a zřizovatelům a předávání zkušeností při přípravě a realizaci projektů • Zřízení projektového manažera pro školy (tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce a školy) • Realizace integrovaných projektů, které řeší problémy více škol najednou
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet společných projektů na zlepšování kvality výuky a vybavenosti škol
Správce cíle	starosta města Šenov

3.2.4. Indikátory

V této kapitole jsou popsány indikátory, jimiž se bude měřit úspěšnost nastavené strategie. K hodnocení cíle byly stanoveny indikátory výstupu, k problémovým výstupům indikátory výsledku. Ke každému indikátoru je stanovena jednoduchá metodika měření a cílový stav.

Problémový okruh	1. Disproporce v kapacitě ZŠ a MŠ v obcích ORP		
Číslo indikátoru	1-1		
Název indikátoru	PRŮMĚRNÝ POČET ŽÁKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL		
Měrná jednotka	průměrný počet žáků/třída		
Správce měřítka	starosta města Šenov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Max. 25	Max. 25
Skutečnost	21,7		
Popis měřítka:	Pro zajištění kvalitní výuky na základních školách je nutný optimální počet dětí ve třídě. Nadměrným počtem žáků ve třídách se vytrácí individuální přístup a věnovaná péče a kvalita výuky může klesat. Naopak nízký počet žáků ve třídě má negativní vliv na finanční zabezpečení škol. Indikátor umožňuje sledovat průměrný počet žáků ve třídě v SO ORP Ostrava, přičemž je vhodné nepřekročit hranici 25 žáků ve třídě.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet žáků všech základních škol zřizovaných obcí v SO ORP Ostrava k počtu tříd základních škol zřizovaných obcí		
Zdroj čerpání dat:	Výkazy MŠMT		

Problémový okruh	1. Disproporce v kapacitě ZŠ a MŠ v obcích ORP		
Číslo indikátoru	1-2		
Název indikátoru	POČET NEUSPOKOJENÝCH ŽÁDOSTÍ V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH		
Měrná jednotka	počet odmítnutých žádostí v MŠ		
Správce měřítka	starosta města Šenov		

Roky	2013	2017	2020
Plán		500	300
Skutečnost	621		
Popis měřítka:	Nedostatečná kapacita jednotlivých mateřských škol, demografické výkyvy, stěhování rodin na okraj měst aj. má vliv na počet odmítnutých dětí do mateřských škol. K poklesu počtu neuspokojených žádostí do MŠ může dojít optimalizací kapacit škol v obcích SO ORP Ostrava a nastavením meziobecní spolupráce.		
Metodika a výpočet:	Součet neuspokojených žádostí vykazovaných mateřskými školami zřizovanými obcemi v SO ORP Ostrava v daném roce		
Zdroj čerpání dat:	Výkazy MŠMT		

Cíl	1.1 Optimalizovat kapacitu ZŠ a MŠ v obcích ORP a využít uvolněné prostory k zlepšení kvality výuky nebo jiným činnostem		
Číslo indikátoru	1.1-1		
Název indikátoru	ZPRACOVÁNÍ VÝHLEDOVÉ STUDIE POTŘEBNOSTI KAPACIT MŠ A ZŠ		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	starosta města Šenov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Pro zajištění optimální kapacity základních a mateřských škol v obcích ORP Ostrava za účelem efektivnějšího organizačního a finančního zabezpečení vzdělávání žáků na území ORP je nutná znalost obcí/zřizovatelů o potřebnosti kapacit v návaznosti na současný stav, demografický vývoj, územní vývoj obce aj.		
Metodika a výpočet:	Odpověď na otázku, zda byla zpracována výhledová studie potřebnosti kapacit mateřských a základních škol v SO ORP Ostrava a její pravidelná aktualizace v tříletém intervalu.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – správce cíle		

Cíl	1.2 Nastavit spolupráci mezi obcemi v přijímání dětí do MŠ a žáků do ZŠ		
Číslo indikátoru	1.2-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO SDÍLENÍ KAPACIT ZŠ A MŠ V ORP		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	starosta města Šenov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	3
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	Z důvodu disproporce kapacit MŠ a ZŠ v rámci ORP Ostrava (nedostatku míst v některých částech a naopak volných míst v mnoha školách) je vhodné nastavit spolupráci mezi obcemi i městskými obvody v přijímání dětí do školských zařízení z jiných obcí. Indikátorem je počet obcí v ORP,		

	<p>kteře se zapojily do sdílení kapacit svých škol, přičemž předpokladem je nastavení finančního vypořádaní při přijetí dítěte/ žáka do MŠ/ZŠ v jiné obci/městském obvodu nebo vytvoření odloučeného pracoviště MŠ/ZŠ v jiné obci (jako například MŠ v obci Čavisov).</p>
Metodika a výpočet:	Počet obcí SO ORP Ostrava sdílejících kapacitu svých škol pro děti/ žáky z jiných obcí
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí

Problémový okruh	2. Omezené možnosti péče o děti mladší tři let		
Číslo indikátoru	2-1		
Název indikátoru	PODÍL DĚTÍ NAVŠTĚVUJÍCÍ MŠ MLADŠÍCH TŘÍ LET		
Měrná jednotka	% dětí (mladších 3 let)		
Správce měřítka	starosta města Šenov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		11,5	12
Skutečnost	10,7		
Popis měřítka:	<p>Z důvodu omezených možností péče o děti mladší tři let a snahy mnohých rodičů o dřívější návrat do práce, indikátor sleduje procento počtu dětí mladších 3 let navštěvujících mateřské školy zřizované obcemi. Předpokladem je zvýšení či upravení kapacit zařízení tak, aby byly přístupné i pro zvyšující se počet dětí mladších tří let.</p>		
Metodika a výpočet:	Podíl počtu dětí mladších tří let na celkovém počtu dětí navštěvujících mateřské školy, které jsou zřizované obcemi, v ORP Ostrava, v daném školním roce v procentech		
Zdroj čerpání dat:	Výkazy MŠMT – počet dětí MŠ celkem, počet dětí mladších tří let v MŠ		

Cíl	2.1 Zvýšit kapacitu zařízení pro děti mladší tři let		
Číslo indikátoru	2.1-1		
Název indikátoru	POČET ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI MLADŠÍ 3 LET SPOLEČNÝCH PRO VÍCE OBCÍ		
Měrná jednotka	počet zařízení		
Správce měřítka	starosta města Šenov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	<p>Z důvodu nedostatku vhodných zařízení / míst pro děti mladší tři let je nutné zvýšit kapacity zařízení formou meziobecní spolupráce, například využitím volných kapacit v MŠ pro zřízení tříd pro děti mladší tři let nebo zřízením společného zařízení pro péči o děti v dojezdové vzdálenosti. Indikátorem je počet takových zařízení.</p>		
Metodika a výpočet:	Počet zařízení, zřizovaných obcí/obcemi/DSO v rámci SO ORP Ostrava, pro děti mladší tři let společných pro více obcí (tj. zařízení, které mohou navštěvovat děti z jiných obcí)		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Problémový okruh	3. Spolupráce aktérů v oblasti školství		
Číslo indikátoru	3-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO A ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	starosta města Šenov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Ukazatelem měřítka meziobecní spolupráce, konkrétně spolupráce aktérů v oblasti školství (obcí a škol) v rámci ORP, která přispěje ke zlepšení kvality a dostupnosti MŠ a ZŠ i neformálního vzdělávání, je zapojení jednotlivých obcí.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí SO ORP Ostrava zapojených do aktivit meziobecní spolupráce týkající se oblasti předškolního a základního vzdělávání		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	3.1 Zvýšit nabídku volnočasových a mimoškolních aktivit na území škol a možnost neformálního vzdělávání pro děti a mládež		
Číslo indikátoru	3.1-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO KOORDINACE MIMOŠKOLNÍCH AKTIVIT		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	starosta města Šenov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Za účelem zlepšení trávení volného času dětí a s předpokladem využití volných prostor škol je sledován počet obcí ORP, které se zapojí v rámci meziobecní spolupráce do podpory a řešení společné nabídky zájmových činností, volnočasových a mimoškolních aktivit pro děti a mládež na území škol.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí SO ORP Ostrava zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do koordinace mimoškolních aktivit a neformálního vzdělávání pro děti a mládež		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	3.2 Spolupracovat při čerpání dotací a grantů na zlepšování kvality výuky a vybavenosti škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	3.2-1		
Název indikátoru	POČET SPOLEČNÝCH PROJEKTŮ NA ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY VÝUKY A VYBAVENOSTI ŠKOL		
Měrná jednotka	počet společných projektů		
Správce měřítka	starosta města Šenov		

Roky	2013	2017	2020
Plán		2	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Spolupráce více obcí či škol v získávání financí z externích zdrojů (dotací a grantů) přispěje ke zlepšení kvality výuky a vybavenosti mateřských a základních škol a školských zařízení. Měřítkem je počet úspěšných projektů.		
Metodika a výpočet:	Počet zrealizovaných společných projektů spolufinancovaných z externích zdrojů, které řeší problémy více škol a školských zařízení najednou z různých obcí ORP Ostrava od roku 2014		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – správce cíle, resp. projektový manažer		

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tab. 3.48: Složení řídicí skupiny

Složení řídicí skupiny
Dosud nestanoveno

(tabulka bude doplněna)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tab. 3.49: Přehled správců cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Optimalizovat kapacitu ZŠ a MŠ v obcích ORP a využít uvolněné prostory k zlepšení kvality výuky nebo jiným činnostem	starosta města Šenov
1.2	Nastavit spolupráci mezi obcemi v přijímání dětí do MŠ a ZŠ	starosta města Šenov
2.1	Zvýšit kapacitu zařízení pro děti mladší tří let	starosta města Šenov
3.1	Zvýšit nabídku volnočasových a mimoškolních aktivit na území škol a možnost neformálního vzdělávání pro děti a mládež	starosta města Šenov
3.2	Spolupracovat při čerpání dotací a grantů na zlepšování kvality výuky a vybavenosti škol a školských zařízení	starosta města Šenov

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tab. 3.50: Přehled gestorů indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1-1	Průměrný počet žáků základních škol	starosta města Šenov
1-2	Počet neuspokojených žádostí v mateřských školách	starosta města Šenov
1.1-1	Zpracování výhledové studie potřebnosti kapacit MŠ a ZŠ	starosta města Šenov
1.2-1	Počet obcí zapojených do sdílení kapacit ZŠ a MŠ v ORP	starosta města Šenov
2-1	Podíl dětí navštěvující MŠ mladších tří let	starosta města Šenov
2.1-1	Počet zařízení pro děti mladší 3 let společných pro více obcí	starosta města Šenov
3-1	Počet obcí zapojených do meziobecní spolupráce v oblasti předškolního a základního vzdělávání	starosta města Šenov
3.1-1	Počet obcí zapojených do koordinace mimoškolních aktivit	starosta města Šenov
3.2-1	Počet společných projektů na zlepšování kvality výuky a vybavenosti škol	starosta města Šenov

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tab. 3.51: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu

Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednáání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako proces dlouhodobý a opakovaný, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tab. 3.52: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tab. 3.53: Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

V rámci tématu školství – základní a předškolní vzdělávání byly na základě provedené analýzy identifikovány tři problémové oblasti, a to disproporce v kapacitě základních a mateřských škol v obcích ORP Ostrava, omezené možnosti péče o děti mladší tři let a spolupráce aktérů v oblasti školství. První a třetí problémová oblast má každá dva cíle, prostřední oblast jeden cíl. Celkem tedy v rámci tohoto tématu sledujeme 5 tematických cílů.

V první oblasti věnované kapacitě mateřských a základních škol, a to kapacitě nadbytečné i nedostačující díky demografickému a lokálnímu vývoji, byly zvoleny dva cíle: optimalizovat kapacity ZŠ a MŠ v obcích ORP, včetně využití uvolněných prostor k zlepšení kvality výuky a jiným činnostem, a nastavit spolupráci mezi obcemi v přijímání dětí a žáků do MŠ a ZŠ v jiných obcích v rámci ORP Ostrava.

V rámci druhé oblasti věnované omezeným možnostem péče o děti mladší tři let je jediným cílem zvýšení kapacit zařízení pro děti mladší tři let.

Třetí a poslední oblast spolupráce aktérů v oblasti školství obsahuje dva rozmanité cíle. Prvním cílem je zvýšit nabídku volnočasových a mimoškolních aktivit na území škola a možnost neformálního vzdělávání pro děti a mládež. Druhým cílem je spolupráce při čerpání dotací a grantů na zlepšování kvality výuky a vybavenosti škol a školských zařízení v ORP Ostrava.

Všech pět cílů navržených v rámci tématu školství mají spolu jednoho správce – starostu města Šenov. Naplňování všech cílů bude sledováno prostřednictvím nastavených indikátorů.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část tématu školství v oblasti základního a předškolního vzdělávání byla zpracována v období od září 2014 do prosince 2014. Do její tvorby bylo zapojeno zhruba 10 osob, a to členové realizačního týmu, členové pracovní skupiny k oblasti školství a motivující starostové. Prvotní návrh zpracoval pracovník pro analýzy a strategie. Tento návrh byl postupně připomínkován v rámci celého realizačního týmu, poté v rámci expertní pracovní skupiny a následně s motivujícími starosty na setkání dne 24. 11. 2014. Celý dokument budou schvalovat starostové na 2. oficiálním shromáždění představitelů obcí, které se uskuteční v dubnu 2015.

3.5. Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Tabulkové výstupy zpracované v rámci analytické části

Tabulka 1: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Tabulka 2: Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013

Tabulka 3: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ a MŠ do roku 2023

Příloha č. 2: Vazba na OP VVV - PO 3 a IROP – SC 2.4

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

4.1.1.1. Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

Základní strategické dokumenty týkající se sociálních služeb v ČR a Moravskoslezském kraji:

- Bílá kniha v sociálních službách http://www.mpsv.cz/files/clanky/736/bila_kniha.pdf
- Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 http://www.mpsv.cz/files/clanky/14540/NAP_2013-2017_070114.pdf
- Kontext transformace pobytových sociálních služeb http://www.mpsv.cz/files/clanky/8679/Kontext_transformace_pobytovych_sociálních_sluzeb.pdf
- Úmluva o právech osob se zdravotním postižením <http://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Umluva-ve-sbirce.pdf>
- Koncepce kvality sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (včetně transformace pobytových sociálních služeb), 2008 <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/strategicke-materialy-13175/>
- Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2009 – 2013 <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/strategicke-materialy-13175/>
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji na léta 2010–2014 <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/strategicke-materialy-13175/>

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu

Územní a správní uspořádání, velikost města Ostravy, počet obyvatel a množství organizací, které poskytují sociální služby i související aktivity, jsou předpokladem pro specifickou strukturu systému sociálních služeb v ORP Ostrava.

4.1.2.1. Zařízení sociálních služeb

Zákon o sociálních službách definuje 20 druhů zařízení poskytující sociální služby.

Tab. 4.1: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	6
Denní stacionáře	4
Týdenní stacionáře	2
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
Domovy pro seniory	14
Domovy se zvláštním režimem	7
Chráněné bydlení	3
Azylové domy	11
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	2
Nízkoprahová denní centra	2
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	12
Noclehárny	4
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	36
Sociálně terapeutické dílny	4
Centra sociálně rehabilitačních služeb	5
Pracoviště rané péče	1
Intervenční centra	1
Služby následné péče	4
celkem	122

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb a webové stránky Českého statistického úřadu, stav k 31. 12. 2012

V ORP Ostrava se dle uvedených zdrojů nachází 122 zařízení sociálních služeb. Kromě Domova pro seniory, p. o. v Klimkovicích, sídlí všechna zařízení v Ostravě.

U některých zařízení na území města je zřizovatelem poskytovatel, jehož sídlo není v ORP Ostrava: Slezská Diakonie (chráněné bydlení, odlehčovací služby aj.) – sídlo poskytovatele je v Českém Těšíně, Armáda spásy v ČR (azylové domy aj.) sídlí v Praze, ANIMA VIVA o. s. – Opava, Podané ruce, o. s. – Frýdek-Místek, Bílý kruh bezpečí, o. s. - Praha., Centrum psychologické pomoci, p. o. – Karviná, a další celostátní organizace poskytující zejména odborné sociální poradenství (např. Rada seniorů České republiky, o. s., Fond ohrožených dětí).

Mimo ORP Ostrava působí zařízení Terapeutické komunity Renarkon, jehož zřizovatelem je Renarkon, o.p.s. (společnost založena Statutárním městem Ostrava) a zařízení se nachází v obci Čeladná (ORP Frýdlant nad Ostravicí). Klienty tohoto zařízení jsou jak obyvatelé Ostravy, tak i z ostatních míst v ČR.

Mimo sociální poradny je nejvíce zařízení typu domovy pro seniory (14 zařízení), nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (12 zařízení) a azylové domy (11 zařízení). V ORP Ostrava se dále nachází 3 domovy pro osoby se zdravotním postižením (ZP), 7 domovů se zvláštním režimem a 4 noclehárny.

Tab. 4.2: Zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Centra denních služeb			2	2		2
Denní stacionáře			1	1		2
Týdenní stacionáře			1	1		
Domovy pro osoby se zdravotním postižením			3			
Domovy pro seniory			8	3	1	2
Domovy se zvláštním režimem			6			1
Chráněné bydlení			0	2		1
Azylové domy			3	3		5
Domy na půl cesty						1
Zařízení pro krizovou pomoc				1		1
Nízkoprahová denní centra				1		1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež				3		9
Noclehárny			1	1		2
Terapeutické komunity						
Sociální poradny	1	1	1	7		26
Sociálně terapeutické dílny			1			3
Centra sociálně rehabilitačních služeb				1		4
Pracoviště rané péče						1
Intervenční centra						1
Služby následné péče						4
Ostatní						
celkem	1	1	27	26	1	66

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, stav k 31. 12. 2012

Zřizovateli zařízení sociálních služeb jsou obce (Statutární město Ostrava a Klimkovice), církve a další neziskové organizace. Obce zřizují na prvním místě domovy pro seniory a dále domovy se zvláštním režimem. Zařízení zřízené obcemi tvoří necelou ¼ všech zařízení.

V celé řadě služeb jsou výhradními poskytovateli služeb, zejména terénních a ambulantních služeb, nestátní neziskové organizace.

Mezi právní formy organizací, pod které spadají poskytované služby, se řadí občanské sdružení, církevní právnické osoby, příspěvkové organizace, obecně prospěšné společnosti aj.

Tab. 4.3: Kapacita zařízení sociálních služeb

Druh sociálních služeb	pobytová			ambulantní				terénní			
	klienti	intervence	lůžka	klienti	kontakty	intervence	lůžka	klienti	kontakty	intervence	hovory
Centra denních služeb				91							
Denní stacionáře				108							
Týdenní stacionáře			33								
Domovy pro osoby se ZP			217								
Domovy pro seniory	26		1555								
Domovy se zvláštním režimem			394								
Chráněné bydlení	69		9								
Azylové domy			374								
Domy na půl cesty			19								
Zařízení pro krizovou pomoc	5	2	9	6		6		1		1	
Nízkoprahová denní centra				64				1			
Nízk. zařiz. pro děti a mládež				473				60			
Noclehárny							138				
Terapeutické komunity											
Sociální poradny				15		3599		51		3185	
Sociálně terapeutické dílny				90							
Centra sociálně rehabilit. služeb				41				14			
Pracoviště rané péče				80				80			
Intervenční centra				200		600		10		80	
Služby následné péče			12	16							
Ostatní	91		163	1149	3			1249	178	10	1

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, stav k 31. 12. 2012. Jedná se o okamžitou kapacitu poskytovaných služeb (maximální počet klientů v daném časovém okamžiku).

Kapacita pobytových soc. služeb v ORP Ostrava je 2976 lůžek nebo klientů, z toho 1555 lůžek v domovech pro seniory (vč. 26 lůžek v Klimkovicích) a 394 lůžek v domovech se zvl. režimem, 374 lůžek v azylových domech a 217 v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

Ambulantní služby mají kapacitu 2333 klientů (nejvíce nízkoprahová zařízení pro děti a mládež), 4205 intervencí (zejm. soc. poradenství) a 138 lůžek v noclehárnách.

Kapacita terénní služeb je 1466 klientů a 3276 intervencí.

Dle výzkumného šetření, v rámci Analýzy současného stavu sociálních služeb v Moravskoslezském kraji, 2012, kde poskytovatelé hodnotili dostatečnost kapacity své služby vzhledem k počtu uživatelů, kteří jejich službu využívají, více než desetina poskytovatelů v kraji považuje kapacitu služby za nedostatečnou, potřebovala by své služby rozšířit. V Ostravě se konkrétně jedná o tyto služby: odborné sociální poradenství, domovy pro seniory, azylové domy, terénní programy, soc. aktivizační služby pro rodiny s dětmi i pro seniory i osoby se ZP, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, odlehčovací služby osobní asistence a služby následné péče. Dále také viz evidence odmítnutých zájemců o sociální službu (kap. 4.1.3 c) Další potřebné analýzy).

4.1.2.2. Druhy sociálních služeb

V ORP Ostrava je zajištěno poskytování všech 33 druhů sociálních služeb vymezených zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Nejčastějším typem sociálních služeb jsou služby sociální prevence (46 %), následovány službami sociální péče (39 %).

Tab. 4.4: Počet jednotlivých typů sociálních služeb v rámci ORP

	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	27
Služby sociální péče	Osobní asistence	4
	Pečovatelská služba	12
	Tísňová péče	1
	Průvodcovské a předčitatelské služby	1
	Podpora samostatného bydlení	2
	Odlehčovací služby	7
	Centra denních služeb	6
	Denní stacionáře	5
	Týdenní stacionáře	2
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
	Domovy pro seniory	14
	Domovy se zvláštním režimem	10
	Chráněné bydlení	3
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Služby sociální prevence	Raná péče	2
	Telefonická krizová pomoc	1
	Tlumočnické služby	3
	Azylové domy	12
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	1

Krizová pomoc	2
Intervenční centra	1
Nízkoprahová denní centra	2
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	7
Noclehárny	4
Služby následné péče	4
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	15
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	9
Sociálně terapeutické dílny	3
Terapeutické komunity	1
Terénní programy	8
Sociální rehabilitace	9

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit, oddělení koncepce a rozvoje sociálních služeb (za město Ostrava) a vlastní šetření, data za r. 2012

V ORP Ostrava je poskytováno celkem 183 služeb (údaje za r. 2012), z toho na území statutárního města Ostrava 180 služeb, jejichž poskytovateli jsou organizace zřízené statutárním městem Ostrava, organizace zřízené městskými obvody a nestátní neziskové organizace.

V ostatních obcích ORP Ostrava jsou poskytovány celkem další 3 služby a to: v Klimkovicích je zřízena příspěvková organizace Domov pro seniory Klimkovice a města Vratimov a Šenov jsou poskytovateli pečovatelské služby. Ve Vratimově rovněž působí organizace Podané ruce, o. s., která poskytuje služby osobní asistence handicapovaným dětem a starým lidem, přičemž sídlo společnosti je ve Frýdku-Místku a kancelář má v Ostravě. Působí zde rovněž nestátní zdravotnické zařízení POMAD, se sídlem ve Frýdku-Místku, poskytující mj. domácí zdravotní péči a mobilní hospic. Obyvatelé menších obcí v ORP mají menší potřebu sociálních služeb, případně využívají zařízení v okolí.

Nejčastějším typem sociálních služeb je sociální poradenství. Ze služeb sociální péče se v ORP Ostrava nachází 14 domovů pro seniory a 12 pečovatelských služeb. Nejčastějšími službami soc. prevence jsou soc. aktivizační služby pro rodiny s dětmi (15x) a azylové domy (12x).

Tab. 4.5: Počet sociálních služeb dle cílových skupin uživatelů v Ostravě

	Druh sociální služby	senioři	občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi	občané se zrakovým postižením	občané se sluchovým postižením	občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením	občané s civilizačním onemocněním	děti a rodina	občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení	romské etnikum	prevence kriminality a protidrogová prevence
	Sociální poradenství	2	2	3	1	3		6		5	5
Služby sociální péče	Osobní asistence	2				2					
	Pečovatelská služba	10									
	Tísňová péče	1									
	Průvodcovské a předčítatelské služby			1							
	Podpora samostatného bydlení		1			1					
	Odlehčovací služby	5				2					
	Centra denních služeb	4				2					
	Denní stacionáře	1				4					
	Týdenní stacionáře	1				1					
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením					3					
	Domovy pro seniory	13									
	Domovy se zvláštním režimem	6	3						1		
	Chráněné bydlení		2			1					
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1									
Služby sociální prevence	Raná péče			1		1					
	Telefon. krizová pomoc	z důvodu anonymity uživatelů služby nelze jednoznačně přiřadit k cílové skupině									
	Tlumočnické služby			1	2						
	Azylové domy							7	5		
	Domy na půl cesty								1		
	Kontaktní centra										1
	Krizová pomoc		1					1			
	Intervenční centra										1
	Nízkoprah. denní centra								2		
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež									6	2
	Noclehárny								4		
	Služby následné péče		1								3
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi							8		7		

	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se ZP	2		3	1	3					
	Sociálně terapeut. dílny					3					
	Terapeutické komunity										1
	Terénní programy							1	3		3
	Sociální rehabilitace		4	3				2			
celkem služeb		48	14	12	4	26	0	22	16	21	16
		senioři	občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi	občané se zrakovým postižením	občané se sluchovým postižením	občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením	občané s civilizačním onemocněním	děti a rodina	občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení	romské etnikum	prevence kriminality a protidrogová prevence

Zdroj: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit (Zpráva o plnění cílů a opatření Akčního plánu KPO za rok 2012)

V rámci komunitního plánování sociálních služeb v Ostravě jsou uživatelé sociálních služeb členěni do deseti cílových skupin.

Nejvíce sociálních služeb je zaměřeno na seniory (domovy pro seniory, pečovatelská služba, odlehčovací služby aj.). Pro občany s duševním nebo smyslovým postižením je určeno zejména odborné sociální poradenství a sociálně aktivizační služby. Občané s mentálním a tělesným postižením potřebují zejména pobytovou a ambulantní soc. péči (denní stacionáře, domovy pro osoby se ZP, odlehčovací služby).

Pro cílovou skupinu děti a rodina jsou zajišťovány soc. aktivizační služby, odborné poradenství a azylové domy. Pro občany ohrožené soc. vyloučením a vyloučené jsou zejména v nabídce noclehárny a azylové domy, na romské etnikum jsou zaměřeny nízkoprahová zařízení a soc. aktivizační služby.

Tab. 4.6: Počet klientů jednotlivých typů sociálních služeb v Ostravě v r. 2012

	Druh sociální služby	Klienti celkem	Klienti z Ostravy	Mimoostravští klienti
	Sociální poradenství	10 999	9 625	88%
Služby sociální péče	Osobní asistence	212	175	83%
	Pečovatelská služba	2 145	2 138	100%
	Tísňová péče	119	74	62%
	Průvodcovské a předčitatelské služby	26	17	65%
	Podpora samostatného bydlení	71	55	77%
	Odlehčovací služby	388	324	84%
	Centra denních služeb	124	110	89%

	Denní stacionáře	134	118	88%	16	12%
	Týdenní stacionáře	42	31	74%	11	26%
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	235	214	91%	21	9%
	Domovy pro seniory	1 860	1 716	92%	144	8%
	Domovy se zvláštním režimem	525	396	75%	129	25%
	Chráněné bydlení	31	24	77%	7	23%
	Soc. služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	251	211	84%	40	16%
	Druh sociální služby	Klienti celkem	Klienti z Ostravy		Mimoostravští klienti	
Služby sociální prevence	Raná péče	104	37	36%	67	64%
	Telefonická krizová pomoc	3 148	nelze přiřadit z důvodu anonymity uživatelů			
	Tlumočnické služby	264	57	22%	207	78%
	Azylové domy	796	647	81%	149	19%
	Domy na půl cesty	57	47	82%	10	18%
	Kontaktní centra	244	244	100%	0	0%
	Krizová pomoc	1 189	916	77%	273	23%
	Intervenční centra	259	259	100%	0	0%
	Nízkoprahová denní centra	1 653	1 653	100%	0	0%
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1 532	1 530	100%	2	0%
	Noclehárny	1 259	802	64%	457	36%
	Služby následné péče	184	143	78%	41	22%
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	2 548	2 460	97%	88	3%
	Soc. aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1 130	690	61%	440	39%
	Sociálně terapeutické dílny	84	80	95%	4	5%
	Terapeutické komunity	38	3	8%	35	92%
	Terénní programy	1 856	1 836	99%	20	1%
Sociální rehabilitace	507	350	69%	157	31%	

Zdroj: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit (Analýza potřeb občanů města Ostravy v kontextu sociálních služeb 2013)

Sociální služby v ORP Ostrava jsou poskytovány z 96 % na území města Ostravy, avšak klienti nejsou pouze z Ostravy, ale i z okolních obcí a měst (13 %).

Nejvíce mimostravských klientů kromě terapeutické komunity mají služby sociální prevence (raná péče 64 %, tlumočnické služby 78 %, soc. aktivizační služby pro seniory a osoby se ZP 39 % a noclehárny 36 % mimostravských klientů). Mimostravští klienti využívají také tísňovou péči, odlehčovací služby a osobní asistence.

Nízkoprahová denní centra a zařízení pro děti a mládež i intervenční a kontaktní centra navštěvují pouze obyvatelé Ostravy. Ze služeb soc. péče je ze 100 % pouze klientům z Ostravy poskytována pečovatelská služba, minimálně z 90 % slouží pro klienty z Ostravy domovy pro seniory a domovy pro osoby se ZP. Problémem je pak zajištění potřebných pobytových sociálních služeb pro obyvatele okolních obcí (zejména pro seniory).

Nejvíce uživatelů mají domovy pro seniory (1860 klientů v r. 2012 v Ostravě a 31 klientů v Klimkovicích), následují noclehárny (1259 klientů). Děti a mládež jsou uživateli domovů pro osoby se zdravotním postižením (235 klientů) a nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (1532 klientů). Sociální poradny v r. 2012 evidovaly 11 tis. klientů.

Dle vlastního šetření se obsazenost u většiny zařízení soc. služeb, kromě odborného poradenství, pohybuje mezi 76 – 100 %. Mnozí poskytovatele sociálních služeb musejí odmítat žadatele o konkrétní službu, ať už z kapacitních nebo zdravotních důvodů.

Tab. 4.7: Evidence odmítnutých zájemců o sociální službu

	Druh sociální služby	z kapacitních důvodů		ze zdravotních důvodů	
		počet odmítnutí	počet služeb	počet odmítnutí	počet služeb
	Sociální poradenství	83	12	1	1
Služby sociální péče	Osobní asistence	31	1		
	Pečovatelská služba	12	4		
	Tísňová péče				
	Průvodcovské a předčitatelské služby				
	Podpora samostatného bydlení	2	1		
	Odlehčovací služby	14	3	7	2
	Centra denních služeb	10	1		
	Denní stacionáře	5	1	5	1
	Týdenní stacionáře	7	1	11	1
	Domovy pro osoby se ZP			36	2
	Domovy pro seniory	95	8	26	4
	Domovy se zvláštním režimem	42	2	31	32
Chráněné bydlení			2	1	
Služby sociální prevence	Raná péče	3	1		
	Telefonická krizová pomoc				
	Tlumočnické služby				
	Azylové domy	23	5	24	3
	Domy na půl cesty				
	Kontaktní centra				
	Krizová pomoc	10	1	5	1
		z kapacitních důvodů		ze zdravotních důvodů	

Druh sociální služby	počet odmítnutí	počet služeb	počet odmítnutí	počet služeb
Intervenční centra	3	1		
Nízkoprahová denní centra				
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	40	4		
Noclehárny	227	2		
Služby následné péče			1	1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	59	7		
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1	1		
Sociálně terapeutické dílny				
Terapeutické komunity				
Terénní programy	15	3		
Sociální rehabilitace	12	2		

Zdroj: Analýza současného stavu sociálních služeb v Moravskoslezském kraji, 2012, <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/projekt-cesta-k-vytvoreni-site-mistne-a-typove-dostupnych-socialnich-sluzeb-kraje-12284/>

Z analýzy stavu sociálních služeb provedené Moravskoslezským krajem vyplývá, že v Ostravě je 33 zařízení služeb sociální péče s evidovanými jmény zájemců o tuto službu (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem aj.), dále 29 služeb sociální prevence (azylové domy, soc. aktivizační služby, terénní programy) a 7 služeb sociálního poradenství s evidovanými zájemci.

Z kapacitních důvodů nemohly být poskytnuty služby osobám u odborného sociálního poradenství, v 8 domovech pro seniory nebylo přijato 95 osob, 59 osob nemohlo být přijato v sedmi zařízeních poskytujících sociálně aktivizační služby pro rodiny a 5 azylových domů neposkytlo službu 23 osobám.

Mezi nejčastější skupinu, jejich členové jsou odmítnuti danou službou z důvodu zdravotního stavu, je cílová skupina seniorů a osob se zdravotním postižením.

4.1.2.3. Financování sociálních služeb

Financování sociálních služeb je vícezdrojové. V Ostravě se jedná především o úhrady samotných uživatelů služeb (38 %), dotace z rozpočtu statutárního města Ostrava (32 %) a státní dotace MPSV (17 %). Ostatní zdroje financování mají pak doplňkovou funkci. Tento poměr se však výrazně liší v závislosti na druhu poskytované služby. Služby sociální péče jsou z největší části financovány prostřednictvím příjmů z úhrad od uživatelů služeb (44 %) a dotacemi obce (33 %). Dotace z rozpočtu obce tvoří nejvýznamnější podíl v případě pečovatelské služby (65 %), odlehčovacích služeb a center denních služeb.

Tab. 4.8: Přehled financování sociálních služeb v roce 2012

Druh služby	finanční prostředky				
	dotace MPSV	dotace obec	úhrady uživatelů	jiné finanční zdroje	celkem
Centra denních služeb	1 885 000	5 206 000	1 769 062	696 916	9 556 978
Denní stacionáře	4 121 066	2 799 059	2 915 528	1 241 068	11 076 721
Týdenní stacionáře	2 136 000	4 222 242	3 445 471	732 048	10 535 761
Domovy pro osoby se ZP	15 769 934	61 545 338	35 517 773	8 897 031	121 730 076
Domovy pro seniory	51 674 000	131 557 085	252 166 474	50 342 196	485 739 755
Domovy se zvl. režimem	18 848 000	41 928 516	75 830 523	19 402 954	156 009 993
Chráněné bydlení	1 666 000	1 952 000	1 029 385	851 675	5 499 060
Azylové domy	18 406 527	14 239 080	9 337 059	8 022 116	50 004 782
Domy na půl cesty	1 520 000	1 649 000	469 053	421 947	4 060 000
Zařízení pro krizovou pomoc	3 212 000	1 551 999	10 500	891 804	5 666 303
Nízkoprahová denní centra	1 864 000	745 000	-	1 393 079	4 002 079
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	4 643 784	3 137 000	-	6 678 450	14 459 234
Noclehárny	3 856 000	2 258 000	838 886	447 801	7 400 687
Sociální poradny	10 067 686	3 970 878	407 062	7 791 285	22 236 911
Sociálně terapeutické dílny	1 080 524	5 408 000	168 604	1 161 079	7 818 207
Centra soc. rehab. služeb	6 665 687	1 945 000	704 116	1 467 419	10 782 222
Pracoviště rané péče	2 645 000	550 000	-	1 517 488	4 712 488
Intervenční centra	809 000	106 000	-	160 000	1 075 000
Služby následné péče	578 000	449 429	179 124	1 912 967	3 119 520
Ostatní sociální služby	35 856 497	67 855 542	39 237 985	34 290 220	177 240 244
celkem	187 304 705	353 075 168	424 026 605	148 319 543	1 112 726 021

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit, oddělení koncepce a rozvoje sociálních služeb; data pouze za město Ostrava

Celkové náklady na sociální služby na území města Ostravy v roce 2012 byly ve výši 1,1 mld. Kč.

Finanční prostředky vynaložené z rozpočtu statutárního města Ostravy se skládají z prostředků vynaložených prostřednictvím dotačního řízení, prostředků na zajištění provozu příspěvkových organizací (domovy pro seniory, organizace Čtyřlístek aj.) a prostředků vynaložených městskými obvody (např. na pečovatelské a odlehčovací služby). Do ostatních finančních zdrojů spadají dotace z kraje, úhrady od zdravotních pojišťoven, dary, nadační zdroje aj.

Financování jediného zařízení mimo území města Ostravy – Domov pro seniory Klimkovice, p. o. – se v roce 2012 skládalo z dotace MPSV (1,1 mil. Kč), dotace zřizovatele/obce (0,75 mil. Kč), z úhrad uživatelů (3,5 mil. Kč) aj., přičemž celkové náklady byly ve výši 6,15 mil. Kč.

Nejvíce finančně náročné jsou domovy pro seniory (v Ostravě téměř 0,5 mld. Kč v r. 2012), uživatelé se podílí 50 % na těchto nákladech, obec doplácí 131,5 mil. Kč. Dále následují domovy se zvláštním režimem (156 mil. Kč, z toho dotace obce 42 mil. Kč) a domovy pro osoby se zdravotním postižením s náklady 121,7 mil. Kč, u kterých je podíl úhrad uživatelů pouze 30 % a obec se podílí 50 % na těchto nákladech.

Nejvyšší dotace z MPSV kromě DpS a DsZR dostávají azylové domy (18,4 mil. Kč) a procentuálně se ministerstvo podílí nejvíce na financování dalších služeb soc. prevence, např. intervenčního centra, soc. rehabilitačních služeb a zařízení pro krizovou pomoc.

Za poskytované služby soc. prevence jsou příjmy od uživatelů velmi různorodé v závislosti na tom, zda se jedná o službu poskytovanou zdarma (např. raná péče, nízkoprahová zařízení) či za úplatu (azylové domy). Služby sociálního poradenství jsou téměř z poloviny financovány státními dotacemi MPSV (45 %), přičemž příjmy od uživatelů jsou v případě sociálního poradenství, jež je z velké části poskytováno zdarma, zanedbatelné (2 % z celkových nákladů).

Tab. 4.9: Náklady na uživatele sociálních služeb v roce 2012 v členění na ambulantní, terénní a pobytové služby (v Kč/den)

Druh zařízení sociálních služeb	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměr. náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Centra denních služeb	210,3		
Denní stacionáře	226,2		
Týdenní stacionáře			687,3
Domovy pro osoby se ZP			1 419,2
Domovy pro seniory			711,5
Domovy se zvláštním režimem			812,6
Chráněné bydlení			474,0
Azylové domy			165,8
Domy na půl cesty			195,1
Zařízení pro krizovou pomoc	13,1		
Nízkoprahová denní centra	6,6		
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	25,9		
Noclehárny			16,1
Terapeutické komunity			334,3
Sociální poradny	6,1		
Sociálně terapeutické dílny	255,0		
Centra sociálně rehabilitačních služeb	73,3		
Pracoviště rané péče	124,1		
Intervenční centra	11,4		
Služby následné péče	43,2		
ostatní		53,4	

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit, oddělení koncepce a rozvoje sociálních služeb, data jsou pouze za město Ostrava. Náklady na uživatele konkrétní soc. služby byly do ambulantní, terénní či pobytové služby zařazeny dle převažujícího počtu klientů.

Terénní služby jsou poskytovány v přirozeném prostředí, kde člověk žije, za ambulantními službami osoby dochází nebo jsou dopravovány do specializovaných zařízení. Pobytové služby jsou spojeny s ubytováním, klient v zařízeních dlouhodobě žije. Poskytovatelé sociálních služeb nabízí tyto formy vesměs kombinovaně. V ORP Ostrava poskytuje nejvíce zařízení služby ambulantní.

Nejvyšší průměrné denní náklady na uživatele ambulantní služby jsou u sociálně terapeutických dílen (255 Kč/uživatel/den), centra denních služeb a denní stacionáře mají průměrné náklady 210 Kč, resp. 226 Kč /uživatel/den.

Z pobytových služeb jsou nejnákladnější domovy pro osoby se zdravotním postižením (1419 Kč /klient/den). U domovů pro seniory jsou v Ostravě průměrné náklady 711 Kč /klient/den a v Klimkovicích 647 Kč /klient/den

Výdaje ve správním obvodu na sociální služby

Výdaje obcí na sociální služby lze sledovat dle odvětvového třídění a také dle položkového třídění, kde se jedná o běžné výdaje a investiční výdaje.

Tab. 4.10: Výdaje obcí na sociální služby dle odvětvového třídění (v tis. Kč)

odvětvové třídění	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sociální poradenství - 431	11 457	11 912	7 276	6 618	9 863	5 473
Sociální péče a pomoc dětem a mládeži, manželstvím a rodinám - 432, 433	38 406	40 876	41 566	43 540	48 345	50 464
Sociální rehabilitace a ostatní sociální péče a pomoc - 434	31 269	25 307	24 495	22 381	21 435	35 376
Služby sociální péče - 435	397 774	338 731	324 629	307 984	355 933	469 292
Služby sociální prevence - 437	28 583	37 387	35 396	48 655	57 333	71 894
Celkem	507 489	454 214	433 363	429 178	492 909	632 500

Zdroj: data poskytnuta Ministerstvem financí, třídění dle vyhlášky MF ČR č. 323/2002 Sb. (platné pro rok 2013)

Tab. 4.11: Výdaje obcí na sociální služby dle položkového třídění (v tis. Kč)

položkové třídění	2007	2008	2009	2010	2011	2012
501, 502, 503 - výdaje na platy, ostatní platby za práci a pojistné	52 928	61 214	65 369	68 679	73 977	78 764
516 - nákup služeb	17 295	15 627	11 134	11 514	11 875	15 952
522 - neinvestiční transfery neziskovým organizacím	58 270	75 973	78 070	80 147	83 186	98 288
533 - neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím	264 772	254 971	249 076	229 884	243 970	243 221
ostatní běžné výdaje	15 402	12 749	12 389	11 410	15 720	19 083
61 - investiční nákupy	26 663	2 906	3 291	15 105	39 608	123 756
63 - investiční transfery	71 820	30 254	13 594	12 078	8 267	34 648

položkové třídění	2007	2008	2009	2010	2011	2012
64 - investiční půjčené prostředky (příspěvkovým organizacím)	340	520	440	360	16 306	18 787
celkem	507 489	454 214	433 363	429 178	492 909	632 500

Zdroj: data poskytnuta Ministerstvem financí, třídění dle vyhlášky MF ČR č. 323/2002 Sb. (platné pro rok 2013)

Obecní výdaje na sociální oblast od roku 2007 (kdy proběhla sociální reforma), byly za ORP Ostrava nejnižší v roce 2010 (429 mil. Kč). V roce 2012 částka stoupla až na 632,5 mil. Kč, a to zejména díky zvýšeným investičním výdajům.

Výdaje na sociální poradenství klesají, naopak stoupají výdaje na sociální prevenci. Nejvyšší výdaje jsou vydávány na služby sociální péče (469,3 mil. Kč v r. 2012, tj. 74 % z celkových výdajů).

Z hlediska položkového třídění nejvíce financí je obcemi dáno jako neinvestiční transfer příspěvkovým organizacím (243,2 mil. Kč v r. 2012), následují transfery neziskovým organizacím (98,3 mil. Kč).

Investiční výdaje v r. 2012 činily 177 mil. Kč, v r. 2009 pouhých 17 mil. Kč.

4.1.2.4. Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Na cílovou skupinu seniorů a osob se zdravotním postižením (ZP), jako nejčastější uživatelé sociálních služeb, jsou zaměřeny zejména služby sociální péče. Ze služeb sociální prevence jsou těmto uživatelům poskytovány sociálně aktivizační služby a dále například pro občany se sluchovým postižením jsou určeny tlumočnické služby.

Tab. 4.12: Příjmy z úhrad uživatelů a výdaje na terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením v roce 2012

	Výdaje	Příjmy z úhrad uživatelů	Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu
Pečovatelská služba	52 846 578	13 263 564	25%
Osobní asistence	20 732 590	7 693 830	37%
Tísňová péče	1 937 000	260 000	13%
Průvodcovské a předčitatelské služby	401 000	5 000	1%
Podpora samostatného bydlení	3 137 000	223 000	7%
Odlehčovací služby	14 586 990	7 811 880	54%
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	7 944 020	2 167 000	27%
Tlumočnické služby	532 870	225 000	42%

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit - Roční výkaz o sociálních službách a sociální péči za rok 2012 a údaje z úřadů měst Šenov a Vratimov.

V rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením jsou nejvyšší výdaje v ORP Ostrava na pečovatelskou službu (52,8 mil. Kč), dále na osobní asistenci (20,7 mil. Kč) a odlehčovací služby (14,6 mil. Kč).

U pečovatelské služby jsou k výši příjmu z úhrad uživatelů za město Ostrava (13 mil. Kč) a celkovým výdajům (51,6 mil. Kč) připočteny příjmy z úhrad pečovatelské služby v Šenově (203 tis. Kč) a Vratimově (89,8 tis. Kč) a celkové výdaje za službu v Šenově 652 tis. Kč a Vratimově 566,3 tis. Kč. Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích za pečovatelskou službu činí 25 %.

Nejvyšší podíl úhrad uživatelů u terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se ZP je u odlehčovacích služeb (54 %), následují tlumočnické služby (42 %) a osobní asistence (37 %).

Téměř žádnými náklady se uživatelé nepodílí na výdaje za službu průvodcovskou a předčitatelskou.

Tab. 4.13: Evidovaný počet neuspokojených žadatelů u terénních a ambulantní služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením v roce 2012

Pečovatelská služba	21
Osobní asistence	33
Tísňová péče	0
Průvodcovské a předčitatelské služby	0
Podpora samostatného bydlení	6
Odlehčovací služby	17
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	3

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit - Roční výkaz o sociálních službách a sociální péči za rok 2012.

V rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením bylo celkem v Ostravě v r. 2012 evidovaných 80 neuspokojených žadatelů, z toho nejvíce na službu osobní asistence (33 žadatelů).

Pečovatelská služba, která je poskytována občanům v jejich domácnostech, včetně domácností v domech s pečovatelskou službou, případně v zařízeních pečovatelské služby je zřizována ve městě Ostrava městskými obvody. Pro občany, kteří jsou poživateli starobního nebo invalidního důchodu a potřebují pomoc pečovatelské služby, jsou zřizovány domy s pečovatelskou službou, přidělování bytů provádějí úřady městských obvodů. V Ostravě bylo 21 neuspokojených žadatelů.

Pečovatelskou službu poskytují také města Šenov a Vratimov, přičemž neevidovaly žádného odmítnutého žadatele o tuto službu.

4.1.2.5. Dobrovolnická činnost v ORP

Poskytovatelé sociálních služeb mohou využít dobrovolnictví dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, jako rozšířenou součást svých profesionálních služeb.

Tab. 4.14: Organizace vykonávající dobrovolnickou péči a počet jejich projektů

	Počet organizací sídlících ve správním obvodu ORP			Počet projektů		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Dobrovolnická činnost v ORP				1	1	5
z toho: občanská sdružení	1	1	2			
církevní právnické osoby						
obecně prospěšné společnosti			1			

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR

V roce 2010 byla v ORP Ostrava akreditována pouze jedna organizace vykonávající dobrovolnickou péči (občanské sdružení Senior servis), v r. 2012 další dvě organizace se čtyřmi projekty, z toho občanské sdružení S.T.O.P. s projekty „Dobrovolnické centrum“, „Doučování dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí“ a „KMOTR“ a obecně prospěšná společnost SPOLEČNĚ-JEKHETANE, která poskytuje sociální a vzdělávací služby převážně Romům v soc. vyloučených lokalitách. Jedná se o dobrovolnickou činnost vykonávanou dlouhodobě.

Dlouhodobou dobrovolnickou činnost na území ORP Ostrava rovněž vykonává občanské sdružení ADRA se sídlem v Praze 5, které vysílá a koordinuje činnost dobrovolníků zejména v domovech pro seniory v Ostravě, a Slezská diakonie (sídlo v Českém Těšíně).

Další organizace mají své dobrovolníky (např. Centrum pro rodinu a sociální péči, Asociace TRIGON) nebo uvažují o využití dobrovolníků do budoucna.

Tab. 4.15: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012

pomoc:	Počet projektů		
	2010	2011	2012
nezaměstnaným			
osobám sociálně slabým			1
osobám zdravotně postiženým	1	1	1
příslušníkům národnostních menšin			1
imigrantům			
osobám po výkonu trestu odnětí svobody			
osobám drogově závislým			
osobám trpícím domácím násilím			
při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase			1
při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách			
při ochraně a zlepšování životního prostředí			
při péči o zachování kulturního dědictví			
pořádání kulturních akcí			
při sbírkových charitativních akcích			
uskutečňování rozvojových programů			1

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR

Spektrum dobrovolnické služby je velmi široké. Zaměření projektů na dobrovolnickou činnost v ORP Ostrava je na pomoc osobám sociálně slabým, při péči o děti (občanské sdružení S.T.O.P.), pomoc příslušníkům národnostních menšin (SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o.p.s.) a seniorům (Občanské sdružení ADRA).

4.1.2.6. Očekávaný vývoj ve správním obvodu

V důsledku vývoje demografických změn, zejména stárnutí populace, lze do budoucna předpokládat zvyšující se nárůst počtu osob v postproduktivním věku, s čímž bude souviset také nutnost posilování sociálních služeb především pro tuto cílovou skupinu. Bude nutné zajistit nejen jejich dostupnost a dostatečnou kapacitu, ale také nabídkovou pestrost zahrnující mimo terénní, ambulantní a pobytové služby také doplňkové aktivity, mezi něž může být zařazena např. klubová aktivita, vzdělávací činnosti či další možnosti uplatňování aktivního způsobu života seniorů. Velkým problémem při využívání sociál-

ních služeb může být finanční náročnost jednotlivých služeb, kdy poskytované služby není možné zcela pokrýt z příjmů klienta.

Ve Vratimově, stejně jako v dalších obcích ORP Ostrava je třeba podpořit sociálními službami převážně seniory a osoby se ZP, poté rodiny s dětmi. Vzhledem k stárnutí populace se očekává zvyšování počtu klientů terénních služeb. Staří a nemohoucí lidé chtějí zůstat doma ve svém přirozeném prostředí, kde by se o ně někdo postaral, ať už rodina nebo sociální služba. Terénní služby si jsou obce schopny zajistit samy, ať už jako poskytovatelé (např. pečovatelské služby) nebo zadavatelé u organizací mimo svou obec. Případné zřízení nových domovů pro seniory a dalších pobytových zařízení by však pro tyto obce nebylo možné ufinancovat, zejména provoz takového zařízení. Obce však chtějí mít možnost umístit své obyvatele do potřebného zařízení ve velkých měst a případně se i podílet na financování.

Poptávka po pobytových službách pro seniory je stále vysoká (pořadníky na umístění v některých domovech čítají stovky jmen), nicméně má sestupnou tendenci. Navyšování kapacit pobytových služeb (komunitního typu) pro seniory v Ostravě závisí na zajištění finančních zdrojů zejména s ohledem na jejich udržitelnost. Spíše než ve vytváření nových domovů je snahou města rozvoj terénních služeb (osobní asistence, pečovatelská služba) tak, aby lidé mohli zůstat co nejdéle ve svém přirozeném domácím prostředí. Vzhledem k stoupajícímu počtu lidí s Alzheimerovou diagnózou bude nutno řešit nedostatečnou kapacitu pobytových zařízení pro tyto klienty (terénní služby v pokročilejších stádiích nemoci nemůžou pobytové zařízení nahradit).

Současným trendem je transformace sociálních služeb, kdy původní ústavní pobytové služby pro osoby se zdravotním postižením jsou nahrazovány jinými způsoby podpory. Cílem je integrace těchto osob do přirozeného prostředí. Kapacity v domovech pro osoby se ZP se snižují, naopak bude stoupat podpora samostatného bydlení a kapacita chráněného bydlení.

Ke zvýšení kvality a udržitelnosti systému soc. služeb podporujících soc. začleňování mohou pomoci fondy Evropské unie. Pro programovací období 2014 - 2020 je plánována v rámci OP Zaměstnanost podpora aktivit na zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených soc. vyloučením nebo soc. vyloučených ve společnosti a na trhu práce a rozvoj sociální ekonomiky, a dále např. podpora transformace a deinstytucionalizace pobytových soc. služeb, podpora systému soc. bydlení, podpora preventivních programů, podpora koordinovaného využívání dobrovolníků, a také podpora procesu střednědobého plánování služeb. Na investiční projekty bude možné využít Integrovaný regionální operační program, kde je rovněž plánována podpora aktivit zaměřených na sociální a zdravotní oblast. Z dalších finančních nástrojů je možné využít Švýcarských fondů, které jsou určeny k financování doplňkových aktivit, a Norských fondů a fondů EHP.

Velkým tématem v sociální oblasti zůstává problematika bydlení pro sociálně slabé občany, poptávka i potřeba po sociálním nízkonákladovém bydlení je vysoká. Zvyšuje se počet lidí bez domova. Město Ostrava se problémy sociálního bydlení snaží řešit, schází se pracovní skupina.

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

4.1.3.1. Analýza cílových (dotčených) skupin

Mezi dotčené skupiny oblasti sociálních služeb lze zařadit poskytovatele sociálních služeb (obce, církevní organizace, nestátní neziskové organizace) a pracovníky sociálních služeb, dále jednotlivé cílové skupiny (senioři, osoby se ZP, osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené a ostatní). Dotčenou skupinou sociálních služeb jsou také jednotlivé obce ORP.

Tab. 4.16: Analýza cílových skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Opatření
<i>Poskytovatelé služeb</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostatek finančních prostředků na běžný provoz, investice a vybavení ➤ jistota financování na období delší než 1 rok ➤ zájem uživatelů ➤ dostatek vybavení a vhodné prostory ➤ dostatečný počet a kvalitní zaměstnanci ➤ zapojení dobrovolnické služby 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nízká kvalita poskytované služby ➤ nespolupráce mezi poskytovateli ➤ duplicitní nebo umělé udržované služby, absence potřebné služby ➤ nedostatek financí na obnovu vybavení a provoz ➤ nedostatečné prostory pro poskytování služeb ➤ nízký počet uživatelů ➤ nedostatek odborných pracovníků ➤ nízké platové ohodnocení zaměstnanců 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spolupráce mezi jednotlivými poskytovateli služeb, pravidelná společná setkání ➤ vytvoření a vznik nových nebo rozvoj stávajících služeb, rozšíření kapacity požadovaných služeb ➤ rozvoj dobrovolnictví a neformální péče ➤ využití externího financování na rozvoj a zvýšení kvality ➤ podpora poskytovatelů při čerpání prostředků z externích zdrojů (zajištění předfinancování a spolufinancování) ➤ víceletá grantová schémata u vybraných služeb
<i>Senioři</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kapacitní dostupnost služeb ➤ nabídková pestrost služeb (pobytové, terénní i ambulantní služby) ➤ doplňkové aktivity (např. kluby, vzdělávací činnost apod.) ➤ dostupnost vhodného bydlení ➤ vstřícné jednání 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zvýšení poptávky po soc. službách z důvodu stárnutí populace ➤ nedostatečná kapacita služeb pro seniory a pečovatelské služby ➤ finanční nedostupnost služeb ➤ dlouhé čekací lhůty ➤ nízká informovanost ➤ stoupající počet lidí s 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozvoj zařízení s menším počtem osob ➤ posílení terénních služeb zejména v obcích mimo Ostravu (osobní asistence, pečovatelská služba), aby lidé mohli zůstat ve svém přirozeném domácím prostředí ➤ doplnění pobytových odlehčovacích služeb pro seniory (zejména na krátkodobé pobyty)

	<p>pracovníků v zařízeních</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ finanční dostupnost služeb 	<p>Alzheimerovou diagnózou</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spolupráce poskytovatelů služeb s lékaři (zlepšení informovanosti o službách) ➤ zvýšení povědomí o alternativních možnostech péče - terénních služeb ➤ podpora dobrovolnictví (zejm. k zajištění sociálních kontaktů seniorů)
Název dotčene skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Opatření
<i>Osoby se zdravotním postižením</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poskytování kvalitní potřebné péče ➤ nabídková pestrost služeb ➤ uplatnění na trhu práce (chráněná pracovní místa) ➤ bezbariérovost (dopravní i komunikační) ➤ vhodné a dostupné bydlení 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ institucionální ústavní péče ➤ nízké příjmy ➤ nedostatek vhodných pracovních míst ➤ nedostatečná kapacita služeb (chráněné bydlení, odlehčovací služby a další) ➤ nedostatečná informovanost o nabídce služeb 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ proces transformace domovů pro osoby se ZP ➤ podpora vzniku nebo rozvoje pobytových služeb komunitního charakteru ➤ podpora odlehčovacích služeb, zvýšení kapacity chráněného bydlení ➤ podpora chráněných pracovních míst ➤ odstraňování bariér pohybu osob s hendikepem ➤ dny otevřených dveří a další promo akce k zlepšení informovanosti ➤ zlepšení provázanosti s dalšími resorty (zdravotnictví, vzdělávání)
<i>Osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo vyloučené</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odborné poradenství a pomoc v nouzi ➤ pracovní příležitosti ➤ dostupné bydlení 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysoká nezaměstnanost, chudoba domácností, zadluženost ➤ závislost na sociálním systému ➤ nedostatečná informovanost o nabídce služeb ➤ nedostupnost bydlení ➤ vznik sociálně vyloučených lokalit ➤ nízká vzdělanost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podpora služeb sociální prevence ➤ vznik dostupného bydlení ➤ mezioborová spolupráce ➤ motivace k aktivnímu uplatnění na trhu práce, podpora sociálního podnikání ➤ rozšíření poradenství zaměřeného na finanční gramotnost, prevenci zadlužování apod. ➤ podpora volnočasových aktivit pro mladistvé a zvýšení kapacity nízkoprahových zařízení pro děti a mládež

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Opatření
<i>Ostatní uživatelé sociálních služeb</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nabídka nízkonákladového bydlení ➤ pomoc v nouzi, odborné poradenství 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ místní, dopravní, časová a finanční nedostupnost služeb 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozšíření nabídky startovacích bytů, sociální nebo nízkonákladové bydlení ➤ zvýšení informovanosti o existenci služeb
<i>Pracovníci v sociálních službách</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpovídající finanční ohodnocení ➤ vhodné pracovní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatek pracovníků 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zvýšení kreditu a prestiže pracovníků v soc. službách ➤ zvýšení finančního ohodnocení
<i>Obce ORP</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zajištění a udržení sítě sociálních služeb, jejich kvalita a vzájemná návaznost a provázanost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nespolupráce obcí a organizací ➤ nedostatečné pokrytí území službami ➤ stárnutí populace ➤ sociálně vyloučené lokality ➤ omezení finančních prostředků na soc. služby ➤ slabá informovanost a propagace 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ společné komunitní plánování pro více obcí (nutná nezbytná opora v legislativě, nastavení kompetencí a povinný podíl finanční spoluúčasti jednotlivých obcí) ➤ optimalizace služeb zajišťovaných obcemi ➤ zajištění informovanosti o poskytovatelích soc. služeb ➤ spolupráce a komunikace obcí s poskytovateli soc. služeb, meziobecní spolupráce ➤ pravidelné zjišťování potřeb veřejnosti (uživatelů)

4.1.3.2. Analýza rizik – registr rizik

Rizika jsou rozdělena do pěti oblastí - finanční rizika, právní rizika (legislativa), technická rizika (např. stav budov, vybavení) a věcné rizika.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika (v tabulce sloupec „V“) je součinem pravděpodobnosti a dopadu (hodnota významnosti 1 až 25). Vlastníci jednotlivých rizik jsou instituce odpovědné za řízení a monitorování daného rizika.

Tab. 4.17: Registr rizik v sociální oblasti

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V		
Finanční riziko					
Nejistota financování sociálních služeb, nedostatek financí na běžný provoz	4	3	12	víceletá dotační schémata, využití fondů EU, meziobecní spolupráce	Obec (je-li zřizovatel), zřizovatel, poskytovatel
Nedostatek financí na investice a vybavení	4	2	8	využití fondů EU, podpora poskytovatelů při čerpání prostředků z externích zdrojů	Obec (je-li zřizovatel), zřizovatel, poskytovatel
Finanční náročnost služeb pro klienty	3	3	9	optimalizace financování služeb	Obec, zřizovatel, poskytovatel
Organizační riziko					
Špatné rozmístění soc. služeb, zhoršená prostorová (dopravní) dostupnost	2	2	4	společné komunitní plánování pro více obcí, meziobecní spolupráce	Obce daného území
Stárnutí populace, zvýšení poptávky po soc. službách	5	4	20	zvýšení dostupnosti a kapacit zařízení soc. péče, využívání zejména terénních služeb	Obce daného území
Nezájem či neochota obcí na spolupráci, nespolupráce mezi poskytovateli soc. služeb navzájem a s obcemi	2	3	6	navázání užší spolupráce mezi obcemi a poskytovateli služeb, zapojení do komunitního plánování	Obce daného území, poskytovatelé soc. služby
Mezioborová nespolupráce, neinformovanost	3	2	6	zapojení aktérů zaměstnanosti, školství, zdravotnictví, problematiky bydlení apod.	Obce daného území
Nízká informovanost o soc. službách (zejména občané ohrožení soc. s vyloučením a soc. vyloučení a občané se zdravotním postižením)	3	3	9	pravidelná informovanost v tištěných médiích; spolupráce s lékaři, dny otevřených dveří, pořádání informačních kampaní (médiá), webové stránky,	Obce, poskytovatelé soc. služby

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V		
Právní riziko					
Změny legislativy soc. služeb	5	4	20	včasná reakce na chystané změny	Obce, zřizovatelé soc. služby
Změny ve výplatě státní sociální podpory a příspěvku na péči	3	3	9	včasná reakce na chystané změny	Obce daného území
Změna v systému financování sociálních služeb	4	2	8	včasná reakce na chystané změny	Obec, zřizovatel, kraj
Technické riziko					
Špatný technický stav zařízení soc. služeb, bariérovost, velkokapacitní zařízení	3	3	9	využití externího financování (EU aj.), transformace zařízení	Obec (je-li zřizovatel), zřizovatel, poskytovatel
Zastaralé či nevyhovující vybavení (kompenzační a rehabilitační pomůcky, obnova vozového parku apod.)	3	2	6	využití externího financování (EU aj.), dotační programy	Obec (je-li zřizovatel), zřizovatel, poskytovatel
Věcné riziko					
Nízká kvalita poskytované sociální služby	2	2	4	nahrazení nekvalitního poskytovatele novým, podpora vzdělávání poskytovatelů, inspekce kvality sociálních služeb	Obec, zřizovatel, poskytovatel
Duplicitní nebo umělé udržované služby	2	3	6	komunitní plánování, optimalizace služeb	Obec, poskytovatel soc. služby,
Personální rizika (odbornost, fluktuace, ...)	3	3	9	vzdělávání, finanční motivace, úprava legislativy	Poskytovatel soc. služby

4.1.4. SWOT analýza oblastí sociálních služeb

Tab. 4.18: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ochota obcí řešit sociální problémy občanů ➤ zavedené a fungující služby, komplexní síť soc. služeb v Ostravě ➤ dobrá prostorová (dopravní) dostupnost služeb ➤ dostatek poskytovatelů služeb, různorodost právních forem poskytovatelů ➤ dobrá spolupráce obcí s NNO ➤ zavedený dotační systém včetně víceletého financování v Ostravě ➤ fungující struktura komunitního plánování v Ostravě ➤ informační systém pro podporu řízení soc. služeb ➤ spokojenost klientů s poskytovanými službami ➤ silná propagace soc. služeb 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatečná kapacita sociálního bydlení ➤ dlouhé čekací doby na přijetí klienta především do zařízení soc. péče ➤ nedostatečná provázanost soc. služeb s oblastmi zdravotnictví, bydlení a zaměstnávání ➤ duplicitní nebo uměle udržované služby ➤ bariérovost prostor soc. služby ➤ nedostatek dobrovolníků ➤ v obcích mimo Ostravu problematická možnost zajištění jiných služeb než pečovatelských pro své občany (špatná dostupnost a prodražení služby) ➤ nedostatečná informovanost veřejnosti o nabídce soc. služeb ➤ neexistující finanční spoluúčast okolních obcí ORP (mimo Ostravu) na provozu sociálních služeb poskytovaných pro jejich občany ➤ chybějící institucionalizace meziobecní spolupráce
Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ kvalitně zpracovaný strategický dokument (komunitní plán) pro území celého ORP a jeho realizace ➤ optimalizace rozložení sociálních služeb v území ➤ transformace sociálních služeb, posílení terénních služeb ➤ projekty na podporu dobrovolnické služby ➤ změna systému financování soc. služeb ➤ využití dotací z fondů EU a dalších finančních nástrojů (Švýcarské fondy, fondy EHP/Norska) ➤ podpora sociálního podnikání ➤ aktivní politika zaměstnanosti ➤ zákon o sociálním bydlení ➤ zvyšující se status sociálních služeb včetně zvýšení prestiže sociálních pracovníků ➤ Program sociální inkluze v Ostravě ➤ existence odborných škol a VŠ ve městě ➤ mezioborová spolupráce 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nesystémové změny v legislativě v sociální oblasti ➤ stárnutí populace ➤ migrace obyvatel ➤ sociální problémy (nezaměstnanost, kriminalita) ➤ pokles příjmů domácností, zadluženost ➤ nízká vzdělanost ➤ vznik dalších sociálně vyloučených lokalit ➤ narůstající výdaje městského rozpočtu v důsledku demografických změn a potřeby zajištění potřebných služeb v důsledku narůstajících sociálních rizik ➤ nedostatečná finanční podpora státu, změny ve financování z kraje ➤ velkorysý sociální systém (nenutící k aktivitě lidí) ➤ nespolečenská spolupráce obcí

Zdroj: Analýza potřeb občanů města Ostravy v kontextu sociálních služeb, 2013
(<https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-skolstvi-sportu-a-volnocasovych-aktivit/oddeleni-koncepce-a-rozvoje-socialnich-sluzeb/studie-a-analyzy/studie-a-analyzy>),
Komunitní plánování sociálních služeb města Ostravy (<http://www.kpostrava.cz/>),
Dokumenty projektu "Plánování sociálních služeb – cesta k vytvoření místně a typově dostupných sociálních služeb na území Moravskoslezského kraje" (<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/eu/projekt-cesta-k-vytvoreni-site-mistne-a-typove-dostupnych-socialnich-sluzeb-kraje-12284/>),
Dotazníkové šetření v rámci projektu a vlastní šetření.

Na území ORP Ostrava je spektrum sociálních služeb dostatečně široké, je zajištěno poskytování všech 33 druhů sociálních služeb vymezených zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Celkem je poskytováno 183 služeb, z toho 180 služeb v Ostravě a po jedné v Klimkovicích (DpS), Šenově a Vratimově (pečovatelská služba). Zřizovateli služeb jsou organizace zřízené obcemi (46 služeb) a nestátními neziskovými organizacemi s církvemi (137 služeb).

Největší počet sociálních služeb je situován v městských obvodech Moravská Ostrava a Přívoz, Slezská Ostrava, Ostrava-Jih a Poruba, tedy v plošně a populačně velkých městských obvodech, v nichž je dostupnost jak pomocí individuální automobilové dopravy, tak pomocí MHD, relativně dobrá.

Mnohé obce vnímají jako nedostatečné zajištění služeb z hlediska kapacity, a to zejména pro potřeby osob ohrožených sociálním vyloučením a seniorů. V obcích mimo Ostravu (např. v Šenově) je problematická možnost zajištění jiné vhodné služby např. u imobilních občanů, (forma osobní asistence apod.), služby z Ostravy, Havířova, Frýdku-Místku nechtějí dojíždět. Ve Vratimově funguje zavedená pečovatelská služba, jako slabou stránku pocítují nedostatek dobrovolníků pomáhajících v této službě a žádoucí je denní stacionář. Ve Vratimově hodnotí velmi kladně spolupráci s dalším poskytovatelem soc. služby (Podané ruce, o. s.).

Nedostatečná kapacita jednotlivých zařízení v Ostravě je důvodem k odmítání klientů, především v oblasti sociální péče (nejvíce u odlehčovacích služeb, DpS a azylových domů) a dále také situace, kdy klient nespadá do cílové skupiny sociálních služeb (např. chráněného bydlení a terapeutických komunit). Vzhledem k stárnutí populace se očekává zvyšování počtu klientů terénních služeb.

V Ostravě probíhá komunitní plánování od r. 2003, v současnosti je připravován 4. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2015 až 2018. Ve Vratimově bylo nyní obnoveno komunitní plánování po 4 letech, v dubnu 2014 proběhlo první setkání KPSS. Ve Vratimově spolupracují i v rámci KPSS se Spolkem seniorů města Vratimova a Svazem tělesně postižených Vratimov. Pro menší obce je výhodou znalost terénu a osobních potřeb občanů.

Na financování aktivit rozvoje soc. služeb v obcích kromě Ostravy nebyly dosud využívány dotace z EU aj. V nadcházejícím programovacím období EU bude opět možné využít dotací na podporu zvýšení kvality a udržitelnosti systému soc. služeb podporujících soc. začleňování osob ohrožených soc. vyloučením nebo soc. vyloučených, a to na neinvestiční i investiční projekty.

Problémem Ostravy je velký výskyt sociálně vyloučených lokalit (cca 15 lokalit) a problémové, sociálně nepřizpůsobivé obyvatelstvo v nich (odhadovaný počet 6 tis. obyvatel, zejména Romů). Počet obyvatel v soc. vyloučených oblastech stoupá. Proces sociálního vyloučení je primárně důsledkem chudoby a nízkých příjmů.

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Analýza sociálních služeb

Sociální služby jsou poskytovány jednotlivým občanům nebo jejich rodinám, pokud se ocitnou v nepříznivé sociální situaci a potřebují pomoc při jejím zvládnutí. ORP Ostrava je tvořeno hlavním centrem celého regionu – statutárním městem Ostrava, třemi městy s počtem okolo 5 tis. obyvatel (Vratimov, Šenov a Klimkovice) a dalšími 9 malými obcemi. Z pohledu jednotlivých obcí je rozmístění a dostupnost sociálních služeb koncentrováno v přirozeném centru (180 služeb v Ostravě a jen 3 v ostatních obcích). Služeb poskytovaných na území statutárního města Ostravy však využívá 13 % mimoostravských klientů. Sociální služby se občanům mohou poskytovat v jejich domácím prostředí jako tzv. terénní služby, ambulantně (uživatel dochází do zařízení) nebo v pobytových zařízeních sociálních služeb.

Na území ORP Ostrava působí 120 poskytovatelů sociálních služeb a souvisejících aktivit (z toho 117 na území statutárního města Ostravy). Je zajištěno poskytování všech 33 druhů sociálních služeb vymezených zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v pl. znění. Celkem je poskytováno 183 služeb (data z r. 2012), z toho 180 služeb v Ostravě a po jedné v Klimkovicích (domov pro seniory), Šenově a Vratimově (pečovatelské služby). Zřizovateli služeb jsou organizace zřízené statutárním městem Ostrava (29 služeb), organizace zřízené městskými obvody (20 služeb), organizace zřízené dalšími obcemi (3 služby), církevní organizace (40 služeb) a další neziskové organizace i fyzické osoby. Obce jsou zřizovateli zejména pečovatelské služby, domovů pro seniory a dalších služeb soc. péče. V celé řadě služeb jsou výhradními poskytovateli nestátní neziskové organizace, zejména služeb terénních a ambulantních. Někteří poskytovatelé sociálních služeb na území města Ostravy mají sídlo mimo ORP Ostrava, např. Slezská Diakonie (Český Těšín), Armáda spásy v ČR (Praha) a další zejména celostátní organizace.

V ORP Ostrava se nachází 14 domovů pro seniory, z toho 1 v Klimkovicích, 12 azylových domů, 4 noclehárny a 3 domovy pro osoby se zdravotním postižením (ZP). Nejvíce frekventovaným druhem sociálních služeb jsou služby sociální prevence, následovány službami sociální péče. Nejčastějšími službami soc. prevence jsou soc. aktivizační služby pro rodiny s dětmi (15x), azylové domy (12x) a nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. Pečovatelských služeb je v ORP zřízeno celkem 12 pro necelých 2,5 tis. klientů. Kapacita pobytových soc. služeb je 2976 lůžek nebo klientů, z toho 1555 lůžek v domovech pro seniory a 394 lůžek v domovech se zvláštním režimem, 374 lůžek v azylových domech a 217 v domovech pro osoby se ZP. V rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením bylo v Ostravě celkem 80 evidovaných neuspokojených žadatelů, z toho nejvíce na osobní asistenci. Nejvíce uživatelů mají domovy pro seniory, následují noclehárny. U těchto zařízení je kapacita nedostačující. Sociální poradny v r. 2012 evidovaly 11 tis. klientů. Děti a mládež jsou klienty domovů pro osoby se zdravotním postižením (235 klientů) a nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (1532 klientů), zde se jedná hlavně o děti a mládež z Ostravy. Nejvíce mimoostravských klientů mají služby sociální prevence, např. raná péče 64 %, soc. aktivizační služby pro seniory a osoby se ZP 39 % a noclehárny 36 % klientů z okolních měst a obcí. Naopak služby sociální péče, jako pečovatelské služby, domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením slouží hlavně pro místní obyvatele.

V ORP Ostrava působily v roce 2012 akreditované organizace vykonávající dobrovolnické služby se zaměřením na pomoc seniorům, osobám se zdravotním postižením a osobám sociálně slabým (Senior

servis, ADRA, Slezská diakonie), při péči o děti (občanské sdružení S. T. O. P.), na pomoc příslušníkům národnostních menšin (SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o.p.s.). Další organizace mají své dobrovolníky, využívají dobrovolníků ADRY nebo uvažují o využití dobrovolníků do budoucna.

Komunitní plánování probíhá v Ostravě (od r. 2003), v současnosti je připravován 4. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2015 až 2018. V rámci komunitního plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit v Ostravě jsou uživatelé sociálních služeb členěni do deseti cílových skupin. Nejvíce sociálních služeb je zaměřeno na cílovou skupinu seniorů, dalšími skupinami jsou děti a rodina, občané se zdravotním postižením (duševním, smyslovým, mentálním a tělesným), občané ohrožení soc. vyloučením a soc. vyloučení, romské etnikum a poslední skupinou je prevence kriminality a protidrogová prevence.

Financování

Financování sociálních služeb v ORP Ostrava je vícezdrojové. Jedná se především o úhrady samotných uživatelů služeb (38 %), finanční prostředky z rozpočtu statutárního města Ostrava (32 %) a státní dotace MPSV (17 %). Celkové náklady na sociální služby v roce 2012 byly ve výši 1,1 mld. Kč.

Nejvíce finančně náročné pro obce jsou domovy pro seniory (celkové náklady téměř 0,5 mld. Kč), uživatelé se však podílí 50 % na těchto nákladech. Dále následují domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením, které mají také nejvyšší průměrné denní náklady na uživatele (1419 Kč/klient/den). U domovů pro seniory vychází v Ostravě průměrné náklady na 711 Kč/klient/den.

V rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením jsou nejvyšší výdaje v ORP Ostrava vydávány na pečovatelskou službu (52,8 mil. Kč), dále na osobní asistenci (20,7 mil. Kč) a odlehčovací služby (14,6 mil. Kč). Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích za pečovatelskou službu činí 25 %, u odlehčovacích služeb je 54 % a osobní asistence 37 %. Nejvyšší průměrné denní náklady na uživatele ambulantních služeb jsou u sociálně terapeutických dílen (255 Kč/uživatel/den), center denních služeb a denních stacionářů. V rámci služeb sociálního poradenství a služeb soc. prevence, tvoří nejvýznamnější zdroj financování státní dotace MPSV, protože velká část služeb je poskytována zdarma.

Z hlediska porovnání obecních výdajů na sociální oblast v ORP Ostrava stoupají výdaje na sociální prevenci, nejvyšší výdaje jsou však na služby sociální péče (74 % z celkových výdajů). Nejvíce financí je obcemi dáno jako neinvestiční transfer příspěvkovým organizacím, následují dotace neziskovým organizacím. Investiční výdaje v r. 2012 v ORP Ostrava činily 177 mil. Kč.

Analýza cílových skupin a rizik

Nejčastější problémy, se kterými se poskytovatelé sociálních služeb potýkají, spočívají v nedostatečném počtu zaměstnanců, bariérovost prostor sociální služby, nedostatečných prostorách pro poskytování sociální služby.

Z pohledu uživatelů je velkým problémem při využívání sociálních služeb jejich finanční náročnost, u cílové skupiny seniorů pak dále dlouhé čekací doby na přijetí a nízká informovanost. Osoby se zdravotním postižením mají problém s prostorovou dostupností služeb a nedostatkem pracovních příležitostí. Osoby ohrožené sociálním vyloučením nejvíce potřebují pomoc v nouzi, odborné poradenství a dostupnost služeb, zejména bydlení.

Z dotazníkového šetření v rámci projektu v jednotlivých obcích ORP Ostrava vyplynulo, že zajištění sociálních služeb je obcemi vnímáno jako dostatečné, i z hlediska kvality dobré, pouze z hlediska kapacity, a to zejména pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením a pro potřeby seniorů, jako nedostatečné. Jako největší problémy v oblasti sociálních služeb obce řeší nedostatečnou kapacitu pečovatelské služby a nedostatečnou kapacitu pobytových služeb pro seniory, dále chybějící možnosti dostupného bydlení a nedostatek financí, které je možné směřovat do sociální oblasti. V malých obcích v ORP Ostrava nejsou zřízeny žádné sociální služby a to z důvodů finančních i menší potřeby.

Tématem pro rozvojovou strategii v oblasti sociálních služeb v rámci meziobecní spolupráce by mělo být řešení problémů, které trápí nejen město Ostrava, jako centrum všech poskytovaných sociálních služeb, ale i ostatní obce ORP a jejich obyvatelé. Z uvedených analýz vyplývá, že se jedná zejména o problematiku nárůstu potřeb sociálních služeb pro seniory a dostupnosti (prostorové, dopravní, kapacitní i finanční) dalších terénních a ambulantních služeb.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z odborníků k danému tématu – pracovníků odvětvových odborů Magistrátu města Ostravy, a zástupců obcí ORP Ostrava. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

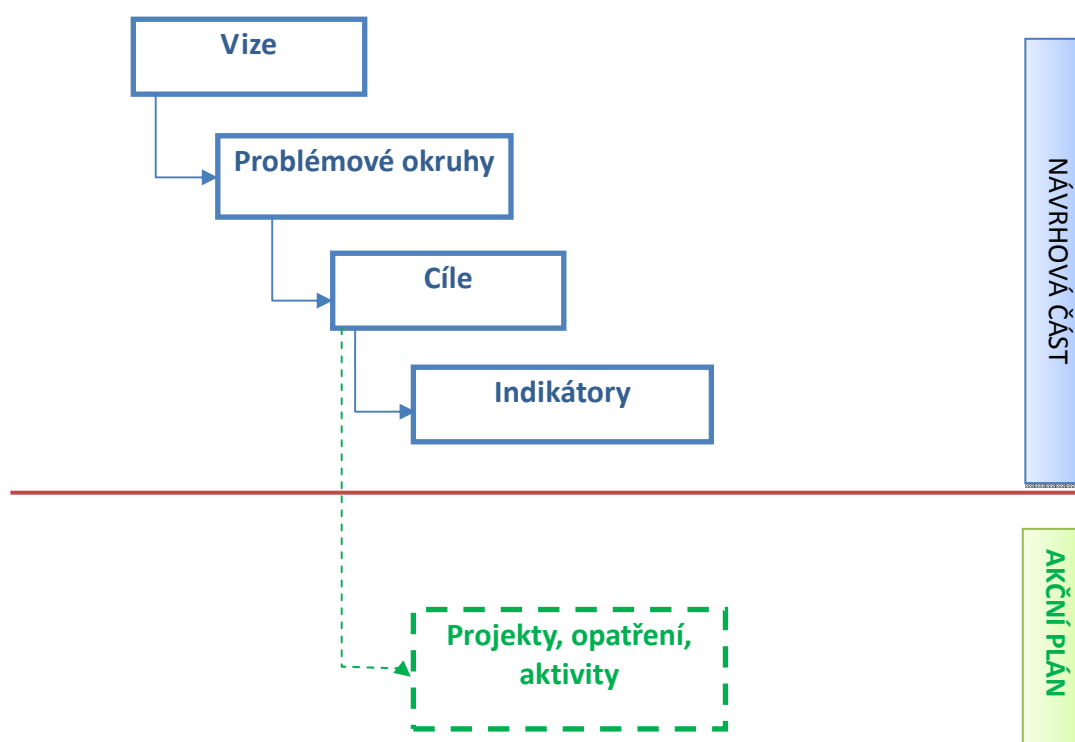
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 4.1: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Obrázek 4.2: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast sociálních služeb

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“			
Sociální služby	Komunitní plánování sociálních služeb nepokrývající celé území ORP	Stárnutí populace, zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory	Nízká informovanost o sociálních službách
	1.1. Vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit	2.1. Zajistit dostupnost terénních a ambulantních sociálních služeb včetně podpory setrvání seniorů v domácím prostředí (zlepšit nabídkovou pestrost služeb pro seniory)	3.1. Rozšířit informační systém sociálních služeb města Ostravy na ostatní obce SO ORP
		2.2. Zajistit dostatečnou kapacitu pobytových sociálních služeb pro seniory	3.2. Zajistit informovanost široké veřejnosti o možnostech nabídky podpory a pomoci v sociální oblasti
		2.3. Zvýšit počet dobrovolnických aktivit a dobrovolníků	

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

V tomto bodě je popsána vize a popis problémových oblastí. Vizi chápeme jako stav, který má nastat na konci období dokumentu (předpoklad 2023) a současně jako nástroj marketingu.

4.2.2.1. Vize

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“

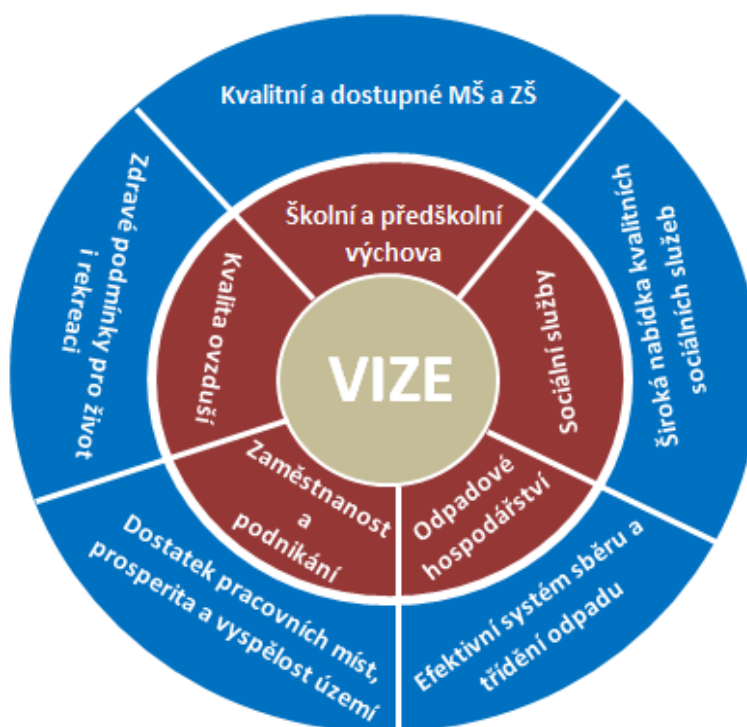
Správní obvod ORP Ostrava je ekonomicky prosperující a vyspělou průmyslovou oblastí, zajímavou pro investory.

Jeho obyvatelé mají možnost se zde kvalitně vzdělávat, mají dostatek atraktivních pracovních příležitostí a širokou nabídku kvalitních služeb dostupných všem věkovým skupinám. Je zde zdravé životní prostředí a rozmanité příležitosti pro trávení volného času a rekreaci. Navzdory výrazným rozdílům mezi jádrovým městem a ostatními obcemi byla nastavena kvalitní spolupráce založená na pravidelné komunikaci.

Ostrava a okolí nabízí svým obyvatelům takové podmínky pro život, díky kterým zde mají důvod žít.

Strategie ORP Ostravy reaguje na identifikované problémy a potřeby a je postavena na pěti klíčových pilířích (odpovídajících problémovým oblastem) a k nim přiřazeným strategickým cílům.

Obrázek 4.3: Strategie ORP Ostrava

4.2.2.2. Problémové oblasti

Na základě výstupů z analytických prací a jednání se zástupci obcí SO ORP Ostrava a dalšími odborníky byly identifikovány následující tři společné problémy v oblasti sociálních služeb:

- I. Komunitní plánování sociálních služeb nepokrývající celé území ORP
- II. Stárnutí populace, zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory
- III. Nízká informovanost o sociálních službách

I. Komunitní plánování sociálních služeb nepokrývající celé území ORP

Věcné argumenty

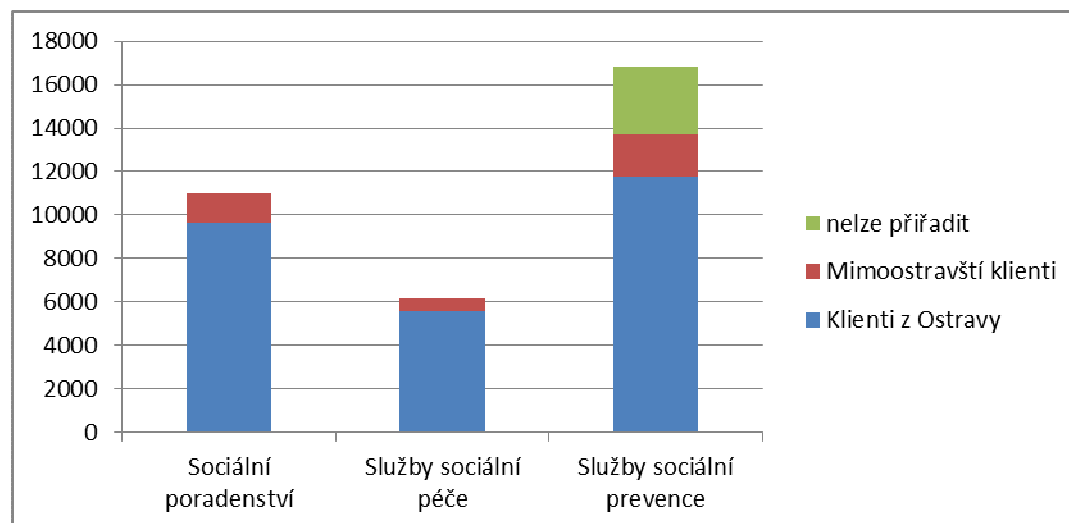
Úkolem obcí je zajistit dostatek dostupných sociálních služeb na území, na kterém působí a hospodárně investovat veřejné finanční prostředky. Vzhledem k situaci v SO ORP Ostrava (stárnoucí obyvatelstvo, vysoká nezaměstnanost), je třeba zajistit služby pro některé cílové skupiny (dlouhodobě nezaměstnaní, rodiny s dětmi, terénní a ambulantní služby pro seniory), aby byly pokryty potřeby těchto cílových skupin a předešlo se výskytu sociálně patologických jevů.

Proces komunitního plánování sociálních služeb v rámci SO ORP probíhá na území města Ostravy, okolní obce nejsou oficiálně do procesu zapojeny. V současnosti je připravován 4. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2015 až 2018. O komunitní plánování se pokoušejí ve Vratimově.

Komunitní plánování má přínos především v tom, že systém sociálních a souvisejících služeb odpovídá zjištěným potřebám, a je schopen pružně reagovat na změnu požadavků a potřeb, finanční prostředky jsou vynakládány efektivněji.

Rozmístění a dostupnost sociálních služeb v SO ORP Ostrava je koncentrováno na území města Ostravy. V obcích mimo Ostravu existují pouze tři sociální služby (jsou zaměřené na seniory). Služeb poskytovaných na území statutárního města Ostravy však využívá 13 % mimoostravských klientů.

Graf 4.1: Počet klientů všech sociálních služeb v Ostravě v roce 2012

Zdroj: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit (Analýza potřeb občanů města Ostravy v kontextu sociálních služeb 2013), graf vlastní zpracování

Doposud neexistuje významná finanční spoluúčast okolních obcí ORP na provozu sociálních služeb poskytovaných pro jejich občany na území města Ostravy. U některých zařízení je nastavena nesystémová finanční podpora na zabezpečení sociální služby pro potřebného klienta z jiné obce. Jako významné riziko v oblasti sociálních služeb v rámci analýzy byla identifikována nejistota financování sociálních služeb, nedostatek financí na běžný provoz. Riziko by mohlo být sníženo zahájením meziobecní spolupráce v oblasti sociálních služeb.

Příčiny problému

V malých obcích v SO ORP Ostrava (kromě 3 služeb ve městech Vratimov, Klimkovice a Šenov) nejsou zřízeny žádné sociální služby a to z důvodů finančních i menší potřeby. Obyvatelé využívají sociálních služeb na území města Ostravy, a to především služeb sociální prevence. Služby sociální péče, jako pečovatelská služby, domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením, ale slouží hlavně pro ostravské obyvatele. Obce SO ORP mimo Ostravu tak řeší problematiku nárůstu potřeb sociálních služeb pro seniory a její dostupnosti.

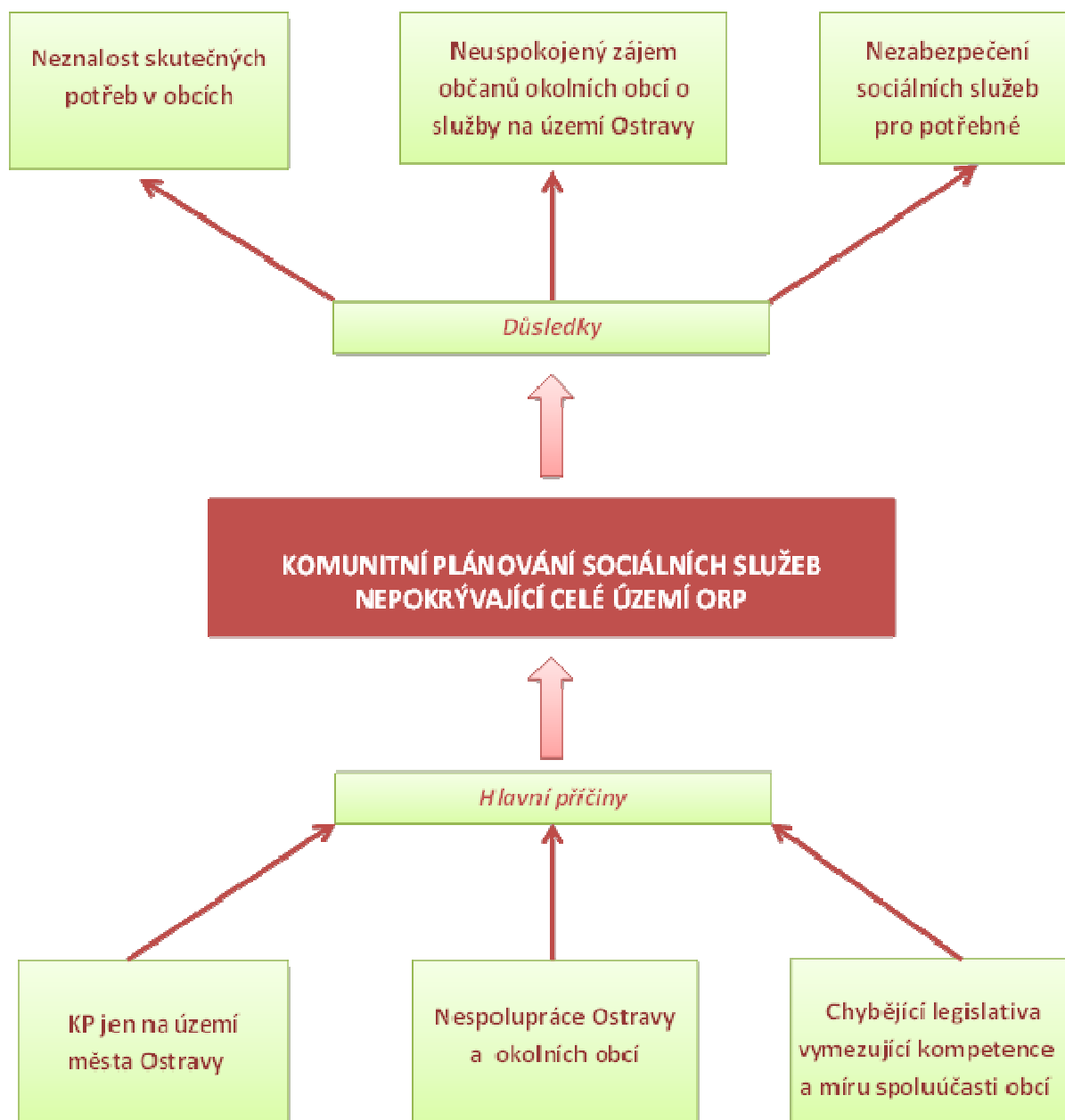
Pro aktivní zapojení více samospráv do procesu komunitního plánování sociálních služeb je nutná nezbytná opora v legislativě, nastavení kompetencí a povinný podíl finanční spoluúčasti jednotlivých obcí jak na zajištění procesu komunitního plánování, tak na spolufinancování provozu služeb. Rizikem je neschválení strategického dokumentu všemi zastupitelstvy obcí a nesouhlas obcí s příspěvkem na sociální služby, které by zvýšily výdaje obcí na sociální služby.

Důsledky neřešení problému

V případě, že obce SO ORP nebudou zahrnuty do komunitního plánování, nezmění se současný stav provozu a financování sociálních služeb, jejich vzájemné návaznosti a provázanosti na základě zjištění skutečných potřeb území. Obce se nebudou podílet na financování služeb pro jejich obyvatele. Nerozvine se širší partnerství mezi obcemi (zadavateli) a organizacemi (poskytovateli). V případě nezajištění dané péče o člověka může dojít k ohrožení jeho života či zhoršení zdravotního nebo sociálního stavu.

Společné komunitní plánování by přineslo akceschopnost při řešení aktuálních problémů a pravidelné zjišťování potřeb veřejnosti (uživatelů) v celém SO ORP.

Obrázek 4.4: Strom problémů k problémovému okruhu I.

II. Stárnutí populace, zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory

Věcné argumenty

V důsledku vývoje demografických změn, zejména stárnutí populace, lze do budoucna předpokládat zvyšující se nárůst počtu osob v postproduktivním věku, s čímž bude souviset také nutnost posilování sociálních služeb především pro tuto cílovou skupinu. Bude nutné zajistit nejen jejich dostupnost a dostatečnou kapacitu, ale také nabídkovou pestrost zahrnující mimo terénní, ambulantní a pobytové služby také doplňkové aktivity, mezi něž může být zařazena např. klubová aktivita, vzdělávací činnosti či další možnosti uplatňování aktivního způsobu života seniorů. Velkým problémem při využívání sociálních služeb je finanční náročnost jednotlivých služeb, kdy poskytované služby není možné zcela pokrýt z příjmů klienta.

Poptávka po pobytových službách pro seniory je v Ostravě stále vysoká (domovy pro seniory a domovy se zvl. režimem evidují řádově stovky žadatelů o tyto sociální služby). Spíše než ve vytváření nových domovů je však přínosem rozvoj terénních služeb (osobní asistence, pečovatelská služba) tak, aby lidé mohli zůstat co nejdéle ve svém přirozeném domácím prostředí. Síť sociálních služeb by měla být komplexní, pouze tak se zmírní tlak na nárůst kapacit pobytových služeb. Vzhledem k stoupajícímu počtu lidí s Alzheimerovou diagnózou bude nutno řešit nedostatečnou kapacitu pobytových a ambulantních (denních) zařízení pro tyto klienty (terénní služby v pokročilejších stádiích nemoci nemůžou pobytové zařízení nahradit).

Problematika zajištění péče o seniory se může také týkat využití dobrovolnictví dle zákona o dobrovolnické službě jako rozšířenou součást profesionálních sociálních služeb (např. pro zajištění sociálních kontaktů seniorů). Dobrovolnická služba není zatím významně využívána, nikoliv z důvodu nedostatku dobrovolníků, ale z důvodu malé finanční podpory na koordinaci a podpory dobrovolnictví.

Příčiny problému

Staří a nemohoucí lidé chtějí zůstat doma ve svém přirozeném prostředí, kde by se o ně někdo postaral, ať už rodina nebo sociální služba. Volba způsobu uspokojení životních potřeb seniorů se sníženou soběstačností v jejich domácím prostředí je podmíněna především mírou zachovaných schopností dotyčného seniora, ale např. i rozsahem a charakterem nabízených sociálních služeb, možnostmi a preferencemi pečovatelů z řad rodinných příslušníků apod. Pobyt nesoběstačného seniora v rodině při současném pracovním zapojení členů pečující rodiny mnohdy naráží na nákladovost zajištění péče, tedy nedostatečnou výši příspěvků na zajištění terénní péče a nedostatek denních pobytů pro seniory s demencí a diagnózou Alzheimerova choroba. Zabezpečení péče nesoběstačným seniorům prostřednictvím blízké osoby je často doprovázeno obavami ze ztráty zaměstnání a omezenou možností nalézt zaměstnání po ukončení péče, nedostačujícím příspěvkem na péči o blízkou osobu nebo vzdálenosti mezi bydlištěm dětí a seniorů. Absence rodiny je tak častým důvodem požadavků na okamžité umístění seniora do domova seniorů, domu s pečovatelskou službou či léčeben dlouhodobých nemocí. Za problém je v některých případech považováno i bydlení seniorů.

Terénní služby pro seniory si obce zajišťují samy, ať už jako poskytovatelé (např. pečovatelské služby) nebo zadavatelé u organizací mimo svou obec. Případné zřízení nových domovů pro seniory a dalších pobytových zařízení je však pro menší obce neufinancovatelné, zejména provoz takového zařízení. Umístění občana z okolní obce do zařízení (např. domova pro seniora) v Ostravě je omezené, zejména z důvodu absence finančního podílu obce na provoz takového zařízení.

V obcích s malým počtem obyvatel je poskytování pečovatelské služby pro malý počet příjemcům nerentabilní. Absence dostatečného počtu pečovatelek a automobilů je také důvodem, proč nemohou být pečovatelské služby poskytovány ve vzdálenějších místech od sídel pečovatelské služby.

Z pohledu uživatelů je velkým problémem při využívání sociálních služeb pro cílovou skupinu seniorů, kromě finanční náročnosti, také nízká informovanost o možnostech/nabídce, zejména o terénních službách.

Důsledky neřešení problému

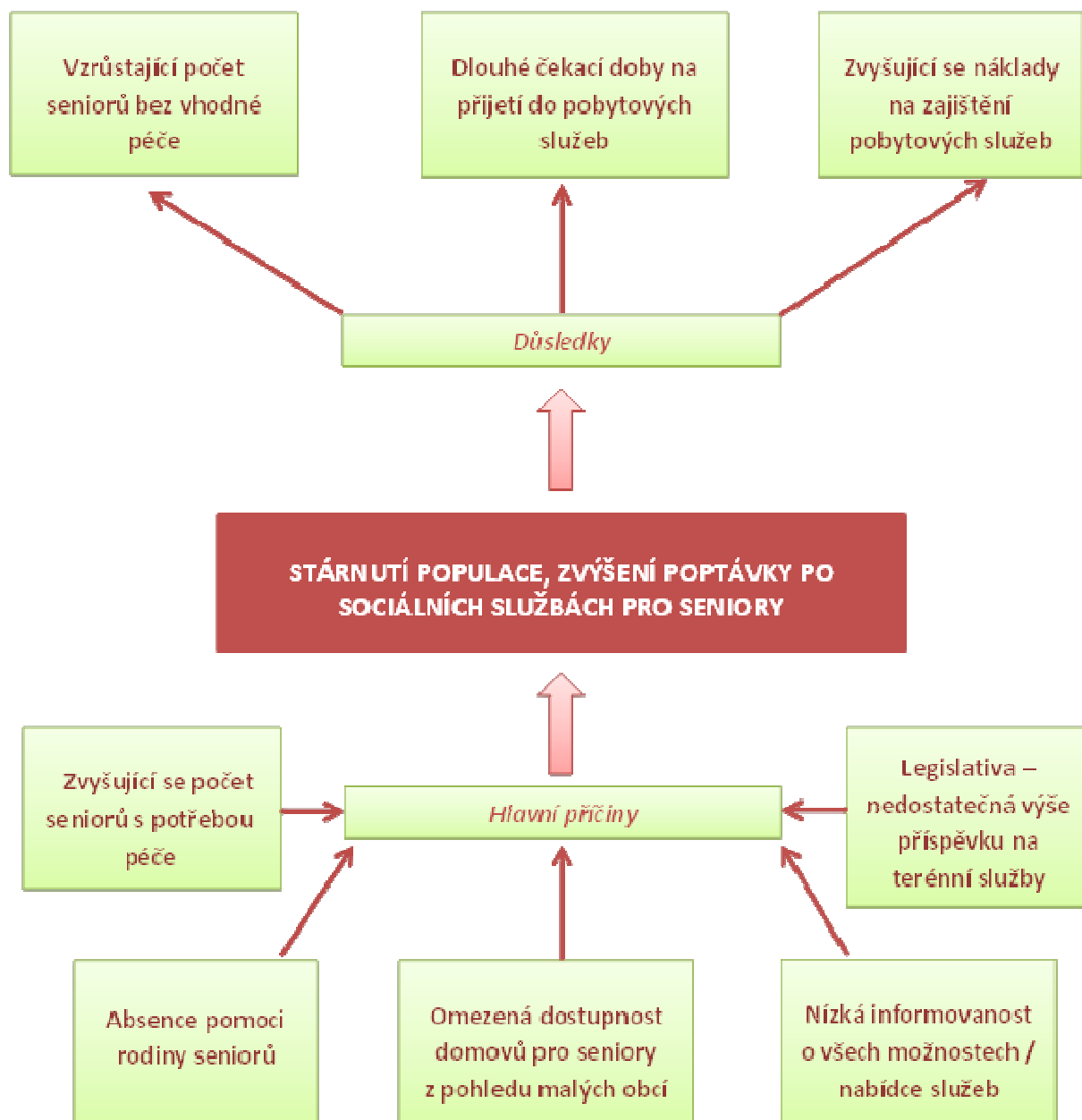
Důsledkem neřešení problému bude vzrůstající počet seniorů bez vhodné péče. Nerozšíření terénních služeb, a s tím související nezvýšení příspěvku na péči v domácím prostředí, nepomůže k uvolnění kapacit v domovech pro seniory, neprodlouží se doba, po kterou klient může setrvat doma. Zůstane

tak nedostatečná kapacita pobytových služeb pro nemohoucí seniory a dlouhé čekací doby na přijetí klienta do zařízení.

Bez meziobecní spolupráce dojde k nedostatečnému pokrytí území službami v rámci celého SO ORP a k zvýšení nákladů na zajištění sociálních pobytových služeb.

Slabá podpora dobrovolníků, kteří mohou zlepšit naplnění lidských potřeb seniorů (zmírnit pocit osamělosti, zprostředkovat kontakt s vnějším prostředím), nepovede ke zkvalitnění poskytovaných sociálních služeb (doplnění profesionální péče) s minimem nákladů.

Obrázek 4.5: Strom problémů k problémovému okruhu II.

III. Nízká informovanost o sociálních službách

Věcné argumenty

Mezi významná rizika v rámci analýzy sociálních služeb se řadí nízká informovanost o soc. službách. Podpora informovanosti široké veřejnosti o nabídce sociálních služeb, souvisejících aktivit a jejich intenzivní propagace je nezbytná. Lidé mají potřebu získávat informace o sociálních službách až v okamžiku krizové situace. Nepostradatelný je dostupný a ucelený přehled poskytovatelů služeb na území ORP Ostrava a jejich prezentace před širokou veřejností, zvýšení povědomí o alternativních možnostech péče, např. terénních službách.

Malé obce nemají kapacitu zřizovat zařízení sociální služby, nemohou poskytovat všechny typy sociálních služeb, ale mohou poskytovat a zajišťovat informace a osvětu o poskytovatelích a možnostech pro své obyvatele jím blízkým způsobem.

Příčiny problému

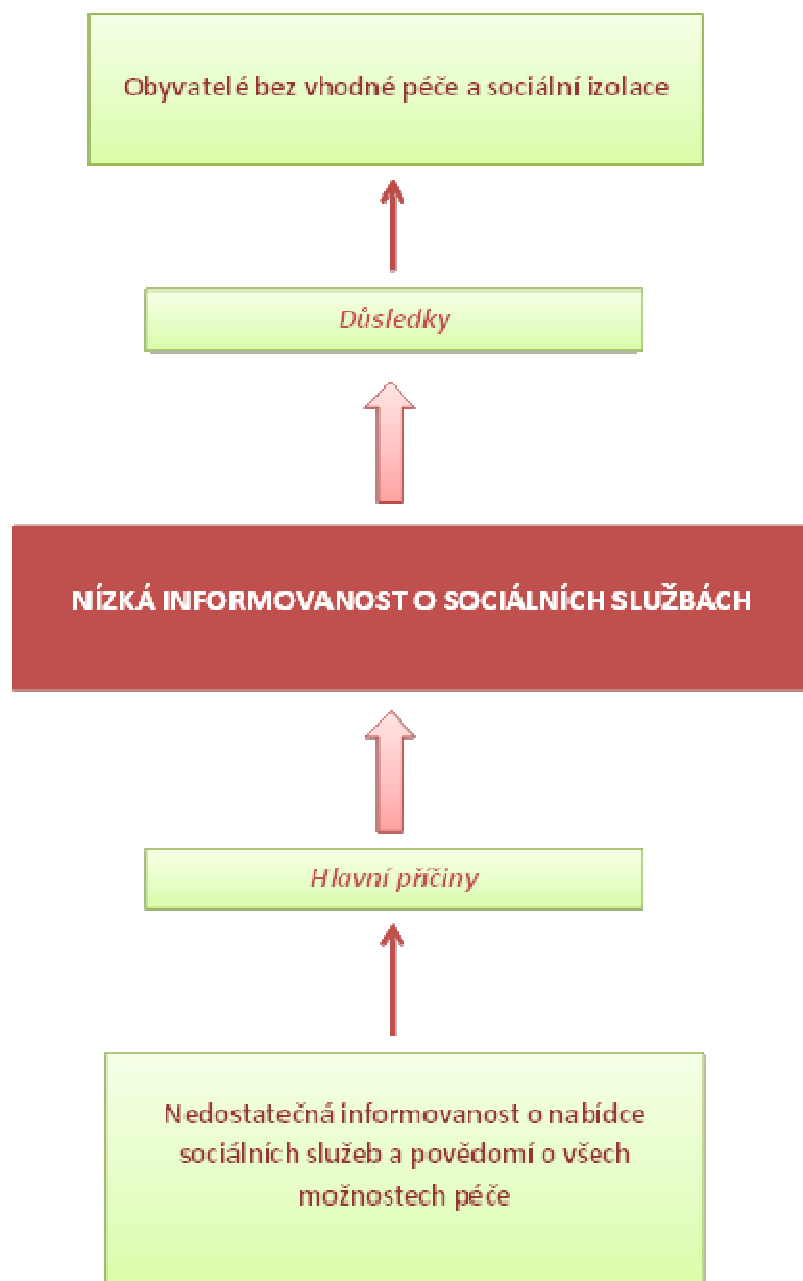
Pravidelná informovanost o sociálních a návazných službách je zajištěna ve městě Ostrava, nikoliv však v dalších obcích ORP. Ostrava má zpracovaný a pravidelně aktualizovaný katalog poskytovatelů sociálních služeb a veřejně dostupný je webový informační portál o sociálních službách.

Občané hledají informace zejména u blízkých osob, na obecních úřadech, u sociálních pracovníků, na internetu. Slabou stránkou informovanosti občanů je spolupráce s lékaři a dalším personálem zdravotnických zařízení z důvodu jejich neznalosti nebo neochoty sdělení o možnostech poskytování sociálních služeb.

Důsledky neřešení problému

Bez meziobecní spolupráce nedojde v celém ORP ke zvýšení informovanosti veřejnosti o možnostech využívat sociální služby, o nabídce sociálních služeb, dostupnosti, kapacitě vybraných služeb. Občané v krizové situaci na celém území ORP se ne vždy dostanou k adekvátním informacím, což může mít za následek neposkytnutí vhodné péče, případně sociální izolaci.

Obrázek 4.6: Strom problémů k problémovému okruhu III.

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

V této kapitole byly definovány cíle ve vymezených problémových tématech. Cíle jsou podrobně popsány a jsou navržena opatření k realizaci cílů.

Problémový okruh 1	Komunitní plánování sociálních služeb nepokrývající celé území ORP
Cíl 1.1	Vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit
Popis cíle	<p>Vzhledem k situaci ve SO ORP Ostrava (stárnoucí obyvatelstvo, vysoká nezaměstnanost), je třeba zajistit služby pro některé cílové skupiny (dlouhodobě nezaměstnaní, rodiny s dětmi, terénní a ambulantní služby pro seniory), aby byly pokryty potřeby těchto cílových skupin a předešlo se výskytu sociálně patologických jevů. V současné době probíhá komunitní plánování sociálních služeb na území města Ostravy.</p> <p>Cílem je zapojení dalších obcí do komunitního plánování, ideálně celého území ORP Ostrava, tj. průzkum a analýza potřeb v daném území a zapojení představitelů jednotlivých obcí do pracovních skupin, zabývajících se definováním potřeb a návrhů řešení vedoucí k zajištění a udržení sítě sociálních služeb, jejich kvalitě a vzájemné návaznosti a provázanosti za efektivního využívání finančních zdrojů. Při zpracovávání komunitního plánu sociálních služeb mohou být využity současné struktury komunitního plánování v Ostravě, přičemž by vznikl komunitní plán sociálních služeb pro celé ORP s ústřední úlohou statutárního města.</p> <p>Komunitního plánování je založené na vzájemné a aktivní spolupráci v triádě zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb a je procesem umožňující optimální nastavení a řízení sociální politiky obcí tak, že vychází ze skutečných potřeb obyvatel. Pro aktivní zapojení více samospráv do procesu komunitního plánování sociálních služeb je však nutná nezbytná opora v legislativě, nastavení kompetencí a povinný podíl finanční spoluúčasti jednotlivých obcí jak na zajištění procesu komunitního plánování, tak na spolufinancování provozu služeb. Doposud neexistuje systémová finanční spoluúčast okolních obcí ORP na zabezpečení sociálních služeb poskytovaných pro jejich občany. Obce však chtějí mít možnost využívat sociální služby na území města Ostravy (např. domovy pro seniory) i za předpokladu finanční spoluúčasti.</p> <p>Společné komunitní plánování umožní optimalizaci stávajícího spektra poskytovaných sociálních a souvisejících služeb, zlepšit jejich kvalitu a vzájemnou návaznost a provázanost na základě zjištění skutečných potřeb území.</p> <p>Na zpracování komunitního plánu sociálních služeb bude i nadále možné získat finanční prostředky z fondů EU (plánovaný OP Zaměstnanost) nebo ze státních či krajských dotací (podpora komunitního plánování je dlouhodobou prioritou MPSV).</p>

Hlavní opatření	<p>A. Přípravná opatření (právní + finanční opatření)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastavení kompetencí a povinného podílu finanční spoluúčasti jednotlivých obcí, nastavení systému kofinancování služeb pro obce ORP • Zajištění realizace procesu plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit • Zajištění financování procesu plánování, tzn. činnost organizační struktury, vzdělávací, podpůrné a motivační aktivity apod. <p>B. Realizační opatření (finanční + věcná opatření)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zjištění skutečných potřeb v obcích • Zajištění přímé či nepřímé podpory ze strany obcí • Zajištění finančních prostředků na spolufinancování provozu služeb • Zajištění průběžného monitorování realizace jednotlivých opatření a jejich vyhodnocování - provádění hodnocení
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořený komunitní plán pro více obcí ORP
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 2	Stárnutí populace, zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory
Cíl 2.1	Zajistit dostupnost terénních a ambulantních sociálních služeb včetně podpory setrvání seniorů v domácím prostředí (zlepšit nabídkovou pestrost služeb pro seniory)
Popis cíle	<p>Z důvodu zvyšujícího se nárůstu počtu osob v postproduktivním věku je nutnost posilování sociálních služeb pro cílovou skupinu seniorů. Cílem je zajistit nejen dostupnost a dostatečnou kapacitu kvalitních sociálních služeb, ale také nabídkovou pestrost zahrnující terénní, ambulantní a pobytové služby a také doplňkové aktivity. Síť sociálních služeb by měla být komplexní, pouze tak se zmírní tlak na nárůst kapacit pobytových služeb. Podpora a rozvoj terénních a ambulantních sociálních služeb bude mít přednost před navyšováním kapacit pobytových sociálních služeb. Je zapotřebí zajistit vyváženost všech možností péče o seniory – péče doma (příspěvky na péči), terénní i ambulantní služby a pobytové služby (domovy pro seniory).</p> <p>Rozvoj terénních služeb (osobní asistence, pečovatelská služba), stejně jako zvýšení kapacit služeb denních stacionářů pro seniory (s dovozem a odvozem klientů), umožní, aby lidé zůstávali co nejdéle ve svém přirozeném domácím prostředí. Většina osob by chtěla svou tíživou sociální situaci řešit setrváním ve vlastním obydlí, a to s pomocí rodiny či sociální služby. Tento požadavek je možné uspokojit zvýšenou podporou pečujících osob o seniory. Vznik terénních a ambulantních služeb pomůže ke snížení počtu čekajících žadatelů o pobytové</p>

	<p>služby pro seniory, uvolní se tak i kapacita v domovech pro seniory pro mimostravské žadatele.</p> <p>Terénní služby si obce (jednotlivě nebo vzájemnou spoluprací) mohou zajistit samy, ať už jako poskytovatelé (např. pečovatelské služby) nebo zadavatelé u organizací mimo svou obec.</p> <p>Mezi zmíněné doplňkové aktivity může být zařazena podpora např. klubových aktivit, vzdělávací činnosti či další možností uplatňování aktivního způsobu života seniorů.</p> <p>Jako podpora pečujících osob je myšleno vzdělávání a psychická podpora pro profesionální pečovatele i pečující rodinu.</p> <p>S naplněním tohoto cíle souvisí také cíl zvýšení informovanosti o nabídce sociálních služeb a souvisejících aktivit - viz cíl III., který má vést k rozšíření povědomí pečujících osob o možnostech pomoci.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navrhnout úpravu legislativy týkající se příspěvků na péči <p>B. Finanční opatření + C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cíleně podpořit vznik nových a doplnění kapacit stávajících služeb pro cílovou skupinu seniorů formou společného grantu • Rozšířit kapacity stávajících organizací i pro ostatní obce • Umožnit rozvoj terénních služeb (osobní asistence, pečovatelská služba) • Rozšířit nabídku odlehčovacích aktivit, vytvořit společný denní stacionář pro seniory pro více obcí • Podpořit pečující osoby pro seniory (vzdělávání a psychická podpora pro profesionální pečovatele i pečující rodinu) • Podpořit informovanost a šířit osvětu o existujících terénních a ambulantních službách formou blízkou seniorům (místní tisk, letáky, informace u lékařů)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet terénních a ambulantních služeb pro seniory
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 2	Stárnutí populace, zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory
Cíl 2.2	Zajistit dostatečnou kapacitu pobytových sociálních služeb pro seniory
Popis cíle	Cílem je zajistit dostatečný počet míst v pobytových službách pro seniory vzhledem stárnutí populace. Přestože podpora a rozvoj terénních a

	<p>ambulantních sociálních služeb bude mít přednost před navýšováním kapacit pobytových sociálních služeb, stoupá však počet lidí s Alzheimerovou chorobou a podobně nemohoucích seniorů, pro které v pokročilejších stádiích nemoci terénní služby nemůžou pobytové zařízení nahradit. Cílem je tedy navýšit kapacitu pobytových sociálních služeb na základě ověřených potřeb osob v nepříznivé životní situaci, které nelze řešit obvyklým způsobem (vlastními silami, pomocí rodiny, terénními sociálními službami apod.). Ostravské domovy pro seniory a domovy se zvl. režimem nacházející se na území města Ostravy evidují řadově ve stovkách odmítnuté zájemce o tuto sociální službu.</p> <p>Případné zřízení nových domovů pro seniory a dalších pobytových zařízení v menších obcích je problematické z důvodu zajištění finančních zdrojů zejména s ohledem na udržitelnost zařízení. V rámci meziobecní spolupráce je v případě zjištěné potřeby možné zřídit společný domov pro seniory (komunitního typu) nebo domov se zvláštním režimem pro více obcí. Jedním z důvodů je také problémové umístění obyvatel okolních obcí (zejména seniorů) do potřebných zařízení, které jsou jen v Ostravě, zejména z důvodu absence finančního podílu obce na provoz takového zařízení. Řešením je navýšení stávajících kapacit v Ostravě a vyřešení spolufinancování provozu služeb (viz cíl I.1).</p> <p>V rámci pobytových odlehčovacích služeb pro seniory je navrženo doplnění těchto kapacit (zejména na krátkodobé pobyty) a zřízení společných míst odlehčovacích služeb vyhrazených pro zájemce z daných obcí ve stávajících domovech pro seniory.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření Nerelevantní</p> <p>B. Finanční opatření + C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cíleně podpořit doplnění kapacit stávajících pobytových služeb, případně vznik nových, pro cílovou skupinu seniorů formou společného grantu • Zařídit možnost využívat sociální služby na území města Ostravy (zejména u domovů pro seniory) pro občany okolních obcí za předpokladu finanční spoluúčasti obcí na provozu zařízení, nastavit systém kofinancování pro využití služby pro obce SO ORP • Navýšit kapacitu pobytové sociální služby pro seniory (domova pro seniory, domova se zvláštním režimem)- rekonstrukce nebo výstavba společného objektu pro pobytovou službu (zajistit investora - soukromý subjekt, NNO, město Ostrava, DSO)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Kapacita zařízení pobytových služeb pro seniory
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 2	Stárnutí populace, zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory
Cíl 2.3	Zvýšit počet dobrovolnických aktivit a dobrovolníků
Popis cíle	<p>Cílem je zvýšit počet dobrovolnických aktivit podporou koordinovaného využívání dobrovolníků, rozvíjením realizace dobrovolnických programů a zvýšením nabídky neformálních aktivit pro seniory.</p> <p>V roce 2012 byly v ORP Ostrava akreditovány tři dobrovolnické organizace s pěti projekty, přičemž pro cílovou skupinu seniorů vykonává dlouhodobou dobrovolnickou činnost pouze občanské sdružení ADRA, které vysílá a koordinuje činnost dobrovolníků zejména v domovech pro seniory v Ostravě.</p> <p>Dobrovolnická činnost vhodně doplňuje nabídku sociálních služeb, pomáhá zkvalitnit poskytované sociální služby a současně šetří kapacitu jejich pracovníků. Projekty na dobrovolnickou činnost lze zaměřit na pomoc osobám sociálně slabým, při péči o děti, pomoc příslušníkům národnostních menšin a také seniorům. U cílové skupiny seniorů je činnost dobrovolníků důležitá zejména k zajištění sociálních kontaktů. Přínosem je zkvalitnění poskytovaných sociálních služeb (doplnění profesionální péče) s minimem nákladů, zlepšení psychosociální pohody seniorů a naplňování jejich lidských potřeb (zmírnění pocitu osamělosti, kontakt s vnějším prostředím).</p> <p>Podpora koordinovaného využívání dobrovolníků v oblasti sociální integrace organizacemi s udělenou akreditací Ministerstva vnitra, vznik dobrovolnických center apod. bude podporováno z plánovaného Operačního programu Zaměstnanost.</p> <p>Je nezbytné, aby byl rozvoj dobrovolnictví na území ORP řešen systémově jako celek, byla podpořena spolupráce organizací a došlo ke zviditelnění dobrovolnické činnosti např. formou propagace, odměňování dobrovolníků apod.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření + B. Finanční opatření + C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření systému dobrovolnické činnosti a ustanovení koordinátora • Získání finančních prostředků na koordinaci dobrovolnické činnosti • Zviditelnění dobrovolnické činnosti
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořené dobrovolnické centrum
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 3	Nízká informovanost o sociálních službách
Cíl 3.1	Rozšířit informační systém sociálních služeb města Ostravy na ostatní obce SO ORP
Popis cíle	<p>Stejně důležité jako samotné poskytování sociálních služeb a souvisejících aktivit je informovanost cílových skupin, odborníků i veřejnosti o nabízených sociálních službách, souvisejících aktivitách a možnostech jejich využití.</p> <p>Pro zvýšení informovanosti o sociálních službách je důležitý dostupný a ucelený přehled poskytovatelů sociálních služeb na území ORP Ostrava a jejich prezentace před širokou veřejností.</p> <p>Ostrava má zpracovaný a pravidelně aktualizovaný katalog poskytovatelů sociálních služeb a veřejně dostupný je webový informační portál o sociálních službách (http://socialnisluzby.ostrava.cz/ - Přehled sociálních služeb a souvisejících aktivit, které Vám mohou pomoci).</p> <p>Cílem je zajistit také pro ostatní obce ORP společný informační systém o dostupnosti, kapacitě, kvalitě a dobré praxi, který by rovněž sloužil pro podporu řízení a plánování sítě sociálních služeb na území ORP. Výstupní data by byla základními zdrojovými daty pro společné komunitní plánování.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření + B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Nastavení spolupráce obcí ve výměně informací a finanční spoluúčasti na vzniku společného informačního systému <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Analýza stávajícího systému a sumarizace podkladových dat Návrh řešení rozšíření systému Vytvoření systému a zajištění jeho provozu
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Vytvořený informační systém sociálních služeb pro SO ORP
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 3	Nízká informovanost o sociálních službách
Cíl 3.2	Zajistit informovanost široké veřejnosti o možnostech nabídky podpory a pomoci v sociální oblasti
Popis cíle	Zajištění informovanosti cílových skupin, odborníků i veřejnosti o nabízených sociálních službách a možnostech jejich využití je stejně důležité jako samotné poskytování sociálních služeb.

	<p>Obecným cílem je zvýšení informovanosti veřejnosti (odborné i laické) o nabídce sociálních služeb, jejich intenzivní propagace, zajištění osvěty o poskytovatelích a možnostech pro obyvatele území ORP Ostrava jím blízkým způsobem, včetně spolupráce s lékaři.</p> <p>Zajištění informovanosti o nabídce sociálních služeb je jedním z hlavních cílů komunitního plánování ve městě Ostrava. Jsou realizovány opatření a akce k zajištění tohoto cíle (propagační materiály, mediálně kampaně, konference, prezentace sociálních služeb pro veřejnost aj.). Malé obce nemají kapacitu zřizovat zařízení sociální služby, nemohou poskytovat všechny typy sociálních služeb, ale mohou poskytovat informace a osvětu o poskytovatelích a možnostech v rámci území ORP.</p> <p>Cílem je podpora a udržení stávajících akcí v Ostravě k zlepšení povědomí veřejnosti, zájemců i samotných uživatelů sociálních služeb o možné nabídce - propagační materiály (informační letáky, katalogy apod.), pořádání informačních akcí pro veřejnost (prezentace sociálních služeb, semináře, konference, přednášky apod.), a dále zajištění pravidelné informovanosti o sociálních a návazných službách také v dalších obcích ORP. Jako vhodné je používat ty informační zdroje, které jsou pro občany obvyklé - blízké osoby, obecní úřad, sociální pracovník, články v tištěných periodikách (zpravodaje obcí, jež jsou pravidelně vydávány a distribuovány všem obyvatelům v jednotlivých obcích), internetové stránky, besedy.</p> <p>Dosud opomíjeným možným zdrojem informací o možnostech sociálních služeb je spolupráce s lékaři a dalšími pracovníky zdravotnických zařízení. Je nutno posílit mezioborovou spolupráci se zdravotním sektorem, zejména pak v oblasti zvýšení povědomí o možnostech sociální péče a pomoci pečujícím osobám o seniory včetně zvýšení informovanosti seniorů a jejich rodin o kompletní nabídce sociálních služeb a souvisejících aktivitách pro seniory.</p>
<p>Hlavní opatření</p>	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit komunikační strategii a navrhnout společné aktivity <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajistit finanční prostředky na informační kampaň <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrealizovat společnou podpůrnou informační kampaň – propagační materiály (vytvořit informační leták včetně jeho elektronické podoby, tisk a distribuce letáků), informační akce pro veřejnost • Zveřejňovat informace o sociálních službách v místním tisku, obecních periodikách (zpravodajích) • Zajistit adekvátní informace o sociálních službách na obecních úřadech • Navázat spolupráci s lékaři a zdravotnickými zařízeními ke zvýšení informovanosti zdravotního sektoru o sociálních službách a jejich možnostech ve vztahu k pečujícím osobám (rozšířit spolupráci s

	praktickými a odbornými lékaři a sociálními pracovníky v nemocnicích, např. letáky v ordinacích, lékárnách)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Společná informační kampaň
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

4.2.4. Indikátory

V této kapitole jsou popsány indikátory, jimiž se bude měřit úspěšnost nastavené strategie. K hodnocení cíle byly stanoveny indikátory výstupu, k problémovým výstupům indikátory výsledku. Ke každému indikátoru je stanovena jednoduchá metodika měření a cílový stav.

Problémový okruh	1. Komunitní plánování sociálních služeb nepokrývající celé území ORP		
Číslo indikátoru	1-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	9
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	Komunitní plánování je v současnosti realizováno pouze ve městě Ostrava. Zapojování dalších obcí v rámci SO ORP Ostrava je předpokládáno postupně, přičemž současný komunitní plán v Ostravě je schválen do roku 2018. Změna hodnoty je tedy uvedena až u roku 2020 a počítá minimálně se zapojením obcí s počtem nad 1 tisíc obyvatel.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zapojených do společného komunitního plánování v SO ORP Ostrava		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	1.1 Vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit		
Číslo indikátoru	1.1-1		
Název indikátoru	VYTVOŘENÝ KOMUNITNÍ PLÁN PRO VÍCE OBCÍ ORP		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		NE	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Jedná se o vytvoření společného komunitního plánu pro více obcí v rámci SO ORP Ostrava. Komunitní plán sociálních služeb ve městě Ostrava je v současnosti schválen na období 2015-2018. Tvorba dalšího komunitního plánu se tedy předpokládá v roce 2018.		

Metodika a výpočet:	Odpověď na otázku, zda byl vytvořen komunitní plán se zapojením více obcí v rámci ORP Ostrava.
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – správce cíle

Problémový okruh	2. Stárnutí populace, zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory		
Číslo indikátoru	2-1		
Název indikátoru	POČET SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY POSKYTOVANÝCH V RÁMCI MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE		
Měrná jednotka	počet sociálních služeb		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	8
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Za účelem zajištění dostatečné kapacity sociálních služeb pro seniory, kdy malé obce nejsou schopny financovat zřízení a provoz takové služby, indikátor sleduje počet sociálních služeb pro seniory poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce na základě definovaného systému kofinancování pro využití služby více obcí.		
Metodika a výpočet:	Počet sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou senioři, a jež jsou poskytovány na základě meziobecní spolupráce.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	2.1 Zajistit dostupnost terénních a ambulantních sociálních služeb včetně podpory setrvání seniorů v domácím prostředí		
Číslo indikátoru	2.1-1		
Název indikátoru	POČET TERÉNNÍCH A AMBULANTNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY		
Měrná jednotka	počet služeb		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		27	30
Skutečnost	25		
Popis měřítka:	Pro zajištění kvalitní péče o zvyšující se počet seniorů je nutné zajistit dostupnost a dostatečnou kapacitu a také nabídkovou pestrost terénních a ambulantních sociálních služeb, přičemž využívání těchto služeb napomůže ke snížení tlaku ze strany seniorů na pobytové sociální služby. Přínosem je rozvoj terénních služeb (osobní asistence, pečovatelská služba), aby lidé mohli zůstat co nejdéle ve svém přirozeném domácím prostředí, a zapotřebí doplnit kapacitu ambulantních (denních) zařízení např. pro lidi s Alzheimerovou chorobou. Indikátor sleduje počet terénních a ambulantních služeb pro seniory na území SO ORP Ostrava.		
Metodika a výpočet:	Celkový součet sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou senioři, v rámci šesti druhů ambulantních a terénních služeb: <ul style="list-style-type: none"> • Osobní asistence • Pečovatelská služba 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Tísňová péče • Odlehčovací služby • Centra denních služeb • Denní stacionáře
Zdroj čerpání dat:	Registr poskytovatelů sociálních služeb

Cíl	2.2 Zajistit dostatečnou kapacitu pobytových sociálních služeb pro seniory		
Číslo indikátoru	2.2-1		
Název indikátoru	KAPACITA ZAŘÍZENÍ POBYTOVÝCH SLUŽEB PRO SENIORY		
Měrná jednotka	počet lůžek		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2030	2080
Skutečnost	1949		
Popis měřítka:	Indikátor sleduje kapacitu zařízení pobytových sociálních služeb, konkrétně domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem. Jedná se o maximální počet klientů v daném časovém okamžiku, tedy počet lůžek. Záměrem je přizpůsobit kapacitu zařízení počtu oprávněných žadatelů doplněním kapacit stávajících pobytových služeb, případně vznikem nových.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu lůžek v pobytových zařízeních sociálních služeb: domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem v SO ORP Ostrava		
Zdroj čerpání dat:	Registr poskytovatelů sociálních služeb		

Cíl	2.3 Zvýšit počet dobrovolnických aktivit a dobrovolníků		
Číslo indikátoru	2.3-1		
Název indikátoru	VYTVOŘENÉ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Jako rozšířenou součást profesionálních sociálních služeb je vhodné podpořit dobrovolnickou činnost v oblasti pomoci seniorům dle zákona o dobrovolnické službě (např. k zajištění sociálních kontaktů seniorů). Měřítka ukazuje, zda bude vytvořeno dobrovolnické centrum pro SO ORP Ostrava, které by zajistilo koordinované využívání dobrovolníků v oblasti sociální integrace, podpořilo spolupráci organizací a zviditelnilo dobrovolnickou činnost.		
Metodika a výpočet:	Odpověď na otázku, zda existuje dobrovolnické centrum pro SO ORP Ostrava.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – správce cíle		

Problémový okruh	3. Nízká informovanost o sociálních službách		
Číslo indikátoru	3-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO ZVÝŠENÍ INFORMOVANOSTI O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	13
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	Měřítka ukazuje počet obcí v rámci SO ORP Ostrava zapojených do společného zajištění informovanosti široké i odborné veřejnosti o nabízených sociálních službách v ORP a možnostech jejich využití. Jako první se předpokládá spolupráce obcí, ve kterých je zřízená sociální služba, s postupným rozšířením na celé území ORP.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí spolupracujících na zvýšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách v SO ORP Ostrava		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	3.1 Rozšířit informační systém sociálních služeb města Ostravy na ostatní obce ORP		
Číslo indikátoru	3.1-1		
Název indikátoru	VYTVORENÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SO ORP		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Pro zvýšení informovanosti a získání uceleného přehledu všech poskytovatelů sociálních služeb na území ORP Ostrava se přepokládá rozšíření stávajícího informačního systému sociálních služeb města Ostravy o další obce SO ORP Ostrava. Jedná se o aktualizaci katalogu sociálních služeb včetně webového portálu a v konečné fázi zapojení všech obcí SO ORP Ostrava do informačního systému.		
Metodika a výpočet:	Odpověď na otázku zda byl vytvořen společný informační systém sociálních služeb v rámci SO ORP Ostrava, a to minimálně v zapojení dalších obcí do webového portálu a uvedení v katalogu sociálních služeb.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – správce cíle		

Cíl	3.2 Zajistit informovanost široké veřejnosti o možnostech nabídky podpory a pomoci v sociální oblasti		
Číslo indikátoru	3.2-1		
Název indikátoru	SPOLEČNÁ INFORMAČNÍ KAMPAŇ		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020

Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Na základě vytvořené komunikační strategie a navržení společných aktivit v rámci SO ORP Ostrava se předpokládá uskutečnění společné informační kampaně/kampaní pro širokou i odbornou veřejnosti o možnostech nabídky podpory a pomoci v oblasti sociálních služeb, přičemž akce by mohly mít různé zaměření.		
Metodika a výpočet:	Odpověď na otázku, zda byla uskutečněná společná informačních kampaní pro veřejnost o sociálních službách uskutečněná za spolupráce více obcí SO ORP Ostrava		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – správce cíle		

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tab. 4.19: Složení řídící skupiny

Složení řídící skupiny
Dosud nestanoveno

(tabulka bude doplněna)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tab. 4.20: Přehled správců cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit	zástupce statutárního města Ostrava
2.1	Zajistit dostupnost terénních a ambulantních sociálních služeb včetně podpory setrvání seniorů v domácím prostředí	zástupce statutárního města Ostrava
2.2	Zajistit dostatečnou kapacitu pobytových služeb pro seniory	zástupce statutárního města Ostrava
2.3	Zvýšit počet dobrovolnických aktivit a dobrovolníků	zástupce statutárního města Ostrava
3.1	Rozšířit informační systém sociálních služeb města Ostravy na ostatní obce ORP	zástupce statutárního města Ostrava
3.2	Zajistit informovanost široké veřejnosti o možnostech nabídky podpory a pomoci v sociální oblasti	zástupce statutárního města Ostrava

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tab. 4.21: Přehled gestorů indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1-1	Počet obcí zapojených do komunitního plánování	zástupce statutárního města Ostrava
1.1-1	Vytvořený komunitní plán pro více obcí ORP	zástupce statutárního města Ostrava
2-1	Počet sociálních služeb pro seniory poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce	zástupce statutárního města Ostrava
2.1-1	Počet terénních a ambulantních služeb pro seniory	zástupce statutárního města Ostrava
2.2-1	Kapacita zařízení pobytových služeb pro seniory	zástupce statutárního města Ostrava
2.3-1	Vytvořené dobrovolnické centrum	zástupce statutárního města Ostrava
3-1	Počet obcí zapojených do zvýšení informovanosti o sociálních službách	zástupce statutárního města Ostrava
3.1-1	Vytvořený informační systém sociálních služeb pro SO ORP	zástupce statutárního města Ostrava
3.2-1	Společná informační kampaň	zástupce statutárního města Ostrava

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tab. 4.22: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako proces dlouhodobý a opakovaný, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tab. 4.23: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														

Realizace Vyhodnocení	
Akční plán na r. 2017	
Příprava Realizace Vyhodnocení	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tab. 4.24: Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude

projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

Pro téma sociální služby byly identifikovány tři problémové oblasti, a to problém komunitního plánování sociálních služeb nepokrývající celé území ORP, stárnutí populace a tím zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory a nízká informovanost o sociálních službách. První problémová oblast má jeden cíl, druhá tři cíle a třetí problémová oblast má dva cíle. Celkem tedy v rámci tohoto tématu sledujeme 6 tematických cílů.

V první problémové oblasti věnované komunitnímu plánování je jediným cílem vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit pro obce v ORP Ostrava.

V rámci druhé oblasti týkající se sociálních služeb pro seniory byly identifikovány tři cíle, a to zajistit dostupnost terénních a ambulantních sociálních služeb včetně podpory setrvání seniorů v domácím prostředí (tj. zlepšit nabídkovou pestrost služeb pro seniory), zajistit dostatečnou kapacitu pobytových sociálních služeb pro seniory a zvýšit počet dobrovolnických aktivit a dobrovolníků.

Třetí a poslední oblast řešící nízkou informovanost o sociálních službách obsahuje dva cíle. Cílem je rozšířit informační systém sociálních služeb města Ostravy na ostatní obce ORP a zajistit informovanost široké veřejnosti o možnostech nabídky podpory a pomoci v sociální oblasti.

Vzhledem k tomu, že všech šest cílů navržených v rámci tématu sociální služby spolu velmi úzce souvisí, mají všechny jednoho správce – zástupce statutárního města Ostravy v oblasti sociálních služeb. Naplňování všech cílů bude sledováno prostřednictvím nastavených indikátorů.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část tématu sociální služby byla zpracována v období od září 2014 do prosince 2014. Do její tvorby bylo zapojeno zhruba 12 osob, a to členové realizačního týmu, členové pracovní skupiny k oblasti sociální služby a motivující starostové. Prvotní návrh zpracoval pracovník pro analýzy a strategie. Tento návrh byl postupně připomínkován v rámci celého realizačního týmu, poté v rámci expertní pracovní skupiny a následně s motivujícími starosty na setkání dne 24. 11. 2014. Celý dokument budou schvalovat starostové na 2. oficiálním shromáždění představitelů obcí, které se uskuteční v dubnu 2015.

4.5. Přílohy

Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Graf 1: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Graf 2: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

Graf 3: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

Graf 4: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

Graf 5: Poskytované sociální služby dle cílových skupin uživatelů

Graf 6: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Graf 7: Počet klientů všech sociálních služeb v Ostravě v roce 2012

Graf 8: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

Graf 9: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Graf 10: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP

Graf 11: Typy dobrovolnických projektů v ORP

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svazu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod. Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

5.1.1.1. Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění

- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice
- Metodický návod o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady podle stávajících právních předpisů
http://www.mzp.cz/cz/nakladani_s_biologicky_rozlozitelnymi_odpady_metodika
- Metodický návod- komunitní/obecní kompostárna
http://www.mzp.cz/cz/komunitni_obecni_kompostarna

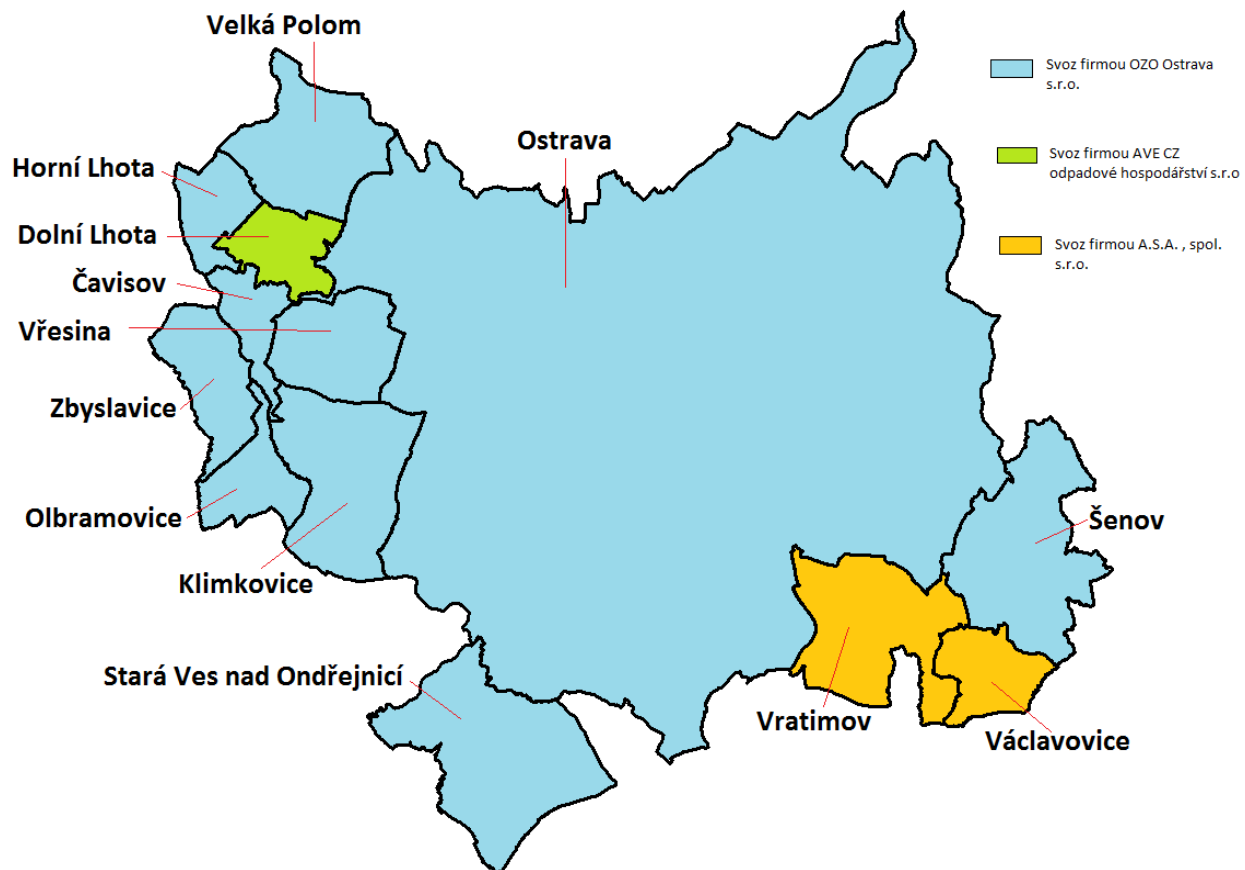
5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu

Systém nakládání s odpady je v ORP Ostrava veskrze funkční, funguje i systém separovaného sběru. OZO Ostrava, s.r.o. (dále jen OZO) je hlavní svozovou firmou v ORP svázející odpad z 10 obcí z celkového počtu 13. Jediným společníkem a současně zakladatelem společnosti je statutární město Ostrava. OZO zajišťuje zpracování tuhých odpadů v rámci integrovaného systému pro oblast s 400 tis. obyvateli (svoz celkem z 38 obcí). Odpady se ukládají na Hrušovské skládce a třídí na třídících linkách provozovny OZO. OZO má ve své režii rovněž kompostárnu.

A.S.A., spol. s.r.o. (dále jen A.S.A.) zajišťuje svoz z 2 obcí, v jedné z nich má své sídlo i třídící linku. A.S.A. ukládá svezený odpad na skládku v Řepištích. AVE CZ odpadové hospodářství, s.r.o. (dále jen AVE) z 1 obce, jejichž odpady končí na skládkách AVE v Markvartovicích nebo Chlebičově (skládku svozové firmy Marius Pedersen).

5.1.2.1. Vymezení území a působení svozových společností

Mapa 5.1: Svozové firmy v ORP Ostrava

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.2.2. Identifikace problémů

Současný systém svozu je hodnocen jako fungující. Zástupci obcí v dotazníkovém šetření identifikovali problémy a nedostatky, se kterými se v souvislosti s odpadovým hospodářstvím nejvíce potýkají. Jedná se zejména o ceny za svoz a nakládání s odpady, systém separace, existence černých skládek a nízkou motivaci některých občanů třídít.

Určité problémy způsobuje stále rostoucí množství biologicky rozložitelných komunálních i jiných odpadů, který lze v obcích řešit domácím nebo komunitním kompostováním (nelze formou mezi-obecní spolupráce), popř. svozem prostřednictvím velkoobjemových kontejnerů.

Příklady sběru BRKO (biologicky rozložitelný komunální odpad) v obcích ORP Ostrava:

V Šenově byly v roce 2014 z dotací MŽP zakoupeny domácí kompostéry o objemu 1000 l pro 1000 rodinných domků. Odvoz bioodpadu od občanů má smluvně ošetřeno s OZO 127 domácností (domků). Občané rovněž mají možnost odevzdat bioodpad v rámci poplatku za sběr a nakládání s komunálními odpady, vybíraném od občanů, ve sběrném místě do velkoobjemových kontejnerů OZO. Ročně sběrná místa vykazují cca 300 tun bioodpadu ke kompostování na OZO. Je to součet velkoobjemových kontejnerů se sběrného místa a malých kontejnerů, které mají nasmlouvány domácnosti přímo s OZO.

Obec Václavovice obdržela dotaci na domovní kompostéry pro 250 domů. Někteří občané mají smlouvu s A.S.A na odvoz bioodpadu z malých kontejnerů, jedná se o smlouvu mezi občanem a svozovou společností.

Občané Vratimova mohou odvézt bioodpad do soukromé kompostárny bez poplatku. Někteří, prostřednictvím města, uzavřou s firmou A.S.A na odvoz v kontejnerech od domu. Další variantou jsou Vratimovské služby s.r.o., které přijímají bioodpad za poplatek.

Občané Staré Vsi n. Ondřejnicí a Klimkovic mohou odevzdat odpad ze zahrad ve sběrném dvoře/místě nebo si s firmou OZO sjednat přistavení hnědých kontejnerů na bioodpad o objemu 120 l nebo 240 l vždy na období od 1. dubna do 30. listopadu, stejně tak ostatní obce svážené firmou OZO Ostrava, s.r.o.

Obec Dolní Lhota v tuto chvíli řeší možnosti svozu a nakládání s bioodpady.

V obcích, které zavedly sběr bioodpadu formou umístění hnědých nádob do domácností, se však zcela neplní podmínka povinného třídění BRKO. Nevýhodou nádob na sběr BRKO je cena za pořízení a obsluhu. Bioodpad proto třídí jen někteří občané. Nádoby si pořizují většinou jen občané s vyššími příjmy, ostatní občané i nadále odkládají bioodpad do nádob na SKO a v období jara a podzimu zahradní odpad pálí přímo na svých zahradách či v kotlích. Obec by měla poskytnout alternativní možnost pro odkládání bioodpadu dostupnou všem občanům. Například formou velkoobjemových kontejnerů nebo výstavbou sběrného dvora.

Kontejnery určené k odkládání bioodpadu občané využívají téměř výhradně k separaci odpadu ze zahrad. Schází možnosti třídění odpadů z kuchyní domácností, školních jídelen a restaurací nacházejících se v obci, například zbytky potravin, ale i použité fritovací oleje, apod.

Cena za svoz a nakládání s odpady se liší obec od obce, ale ne v příliš velkých odchylkách. Vzhledem k tomu, že OZO je městskou společností, ceny pro obyvatele s trvalým bydlištěm na území města Ostrava jsou nižší než v ostatních SO ORP, kde OZO rovněž zajišťuje svoz. Obecně, v cenách za svoz fir-

mou OZO jsou v rámci jednotlivých SO drobné odchylky - záleží na tom, jaké konkrétní služby má obec se svozovou firmou nasmlouvané nad rámec svozu SKO a separovaného odpadu, dále záleží na svozové vzdálenosti, vzdálenosti na skládku, popř. zda svozová firma využívá subdodavatelů služeb. Snížení cen lze předejít posílením vyjednávací pozice obcí vytvořením většího celku (např. prostřednictvím mikroregionů), společným výběrovým řízením či optimalizací svozu odpadů s využitím příkladů dobré praxe a zkušeností obcí.

Počet sběrných dvorů je na území města Ostravy dostačující, rovněž v ostatních městech ORP. Menší obce však nedisponují svým vlastním sběrným dvorem, ani vhodnou lokalitou, nýbrž finančními prostředky na jeho zřízení a provoz. Občané proto vhazují komodity, které se běžně odevzdávají do sběrných míst, do popelnic na směsný komunální odpad a nepodporují tak snížení množství ukládaných odpadů na skládky. Vzhledem k tomu, že poplatky za skládkování v budoucnu porostou, tento trend obcím rozhodně finance neušetří. Obce odkládají běžně separované odpady do separačních hnízd. Např. obec Čavisov má hnízda v 5 lokalitách (1 hnízdo/105 obyv.), město Klimkovice má separační hnízda na 26 lokalitách (1 hnízdo/170 obyv.) a město Ostrava má v současnosti kontejnery na tříděný odpad na cca 1 450 místech (1 hnízdo/206 obyv.).

Chuť třídít odpad závisí na vzdálenosti k nejbližšímu kontejneru. Pokud by domácnosti měly svůj kontejner přímo u domu, spíše se do třídění zapojí. V obcích jsou třídící kontejnery, tzv. hnízda, rozmístěny ve větších vzdálenostech od domů než je tomu v sídlištních zástavbách. V některých obcích se třídí plasty do pytle (např. Dolní Lhota – svoz pytlů s PET láhvemi 1x do měsíce a svoz nápojových kartonů každý druhý měsíc), který je v daném intervalu odvezen přímo od domu. Výhoda je v tom, že lidé nemusí chodit daleko ke kontejneru a mají jistotu, že jejich vytríděné suroviny neskončí na skládce, ale budou skutečně recyklovány. Rozhodně bude potřeba se zaměřit na osvětu a kampaň vybízející občany k zodpovědnějšímu přístupu k nakládání s odpady.

Rovněž poplatky za nádobu se zdají být efektivnější. Doporučuje se nastavit systém poplatku tak, aby se domácnostem vyplatilo odpadům předcházet, anebo je třídít. Většina obcí stále upřednostňuje vybírání poplatků za osobu s argumentem, že se tak sníží množství černých skládek. Výsledkem je, že černých skládek neubývá a lidé ztratili motivaci k důslednému třídění. Navíc, lidé plní popelnice leda s čím, jen aby je zaplnili, tudíž se zde mnohdy objeví i bioodpad, tráva ze zahrad a podobně.

Průměrná cena za svoz SKO v ORP činí zhruba 2 780 Kč vč. DPH a za svoz tříděného odpadu zhruba 2 570 Kč vč. DPH, cena za pronájem kontejnerů na tříděný odpad je rovněž zahrnuta v celkových nákladech.

Tab. 5.1: Průměrné náklady obcí na odpadové hospodářství

Průměrná cena [Kč] za 1 t svezeneho směsného komunálního odpadu (SKO)	Průměrná cena [Kč] za 1 t svezeneho tříděného komunálního odpadu (TKO)	Průměrná výše poplatku [Kč] na občana obce	Průměrná částka [Kč], která se doplácí na občana z rozpočtu obce
2777	2568	541	237
Podíl obcí [%], které platí nadprůměrnou cenu za svoz SKO	Podíl obcí [%], které platí nadprůměrnou cenu za svoz TKO	Podíl obcí [%] nadprůměrnou výši poplatku na občana	Podíl obcí [%] nadprůměrnou výši doplatku na občana
70	60	43	43

(z celkového počtu 12 obcí)

(z celkového počtu 7 obcí)

Zdroj: vlastní šetření

V rámci ORP Ostravy nebyl doposud vytvořen žádný dobrovolný svazek obcí (dále jen „DSO“), který spolupracuje v oblasti odpadového hospodářství. Svozové společnosti, které působí na území ORP poskytují služby i pro další obce mimo sídelní ORP. Vzhledem k tržnímu prostředí, doposud nevězla potřeba vytvářet svazky obcí v oblasti odpadového hospodářství.

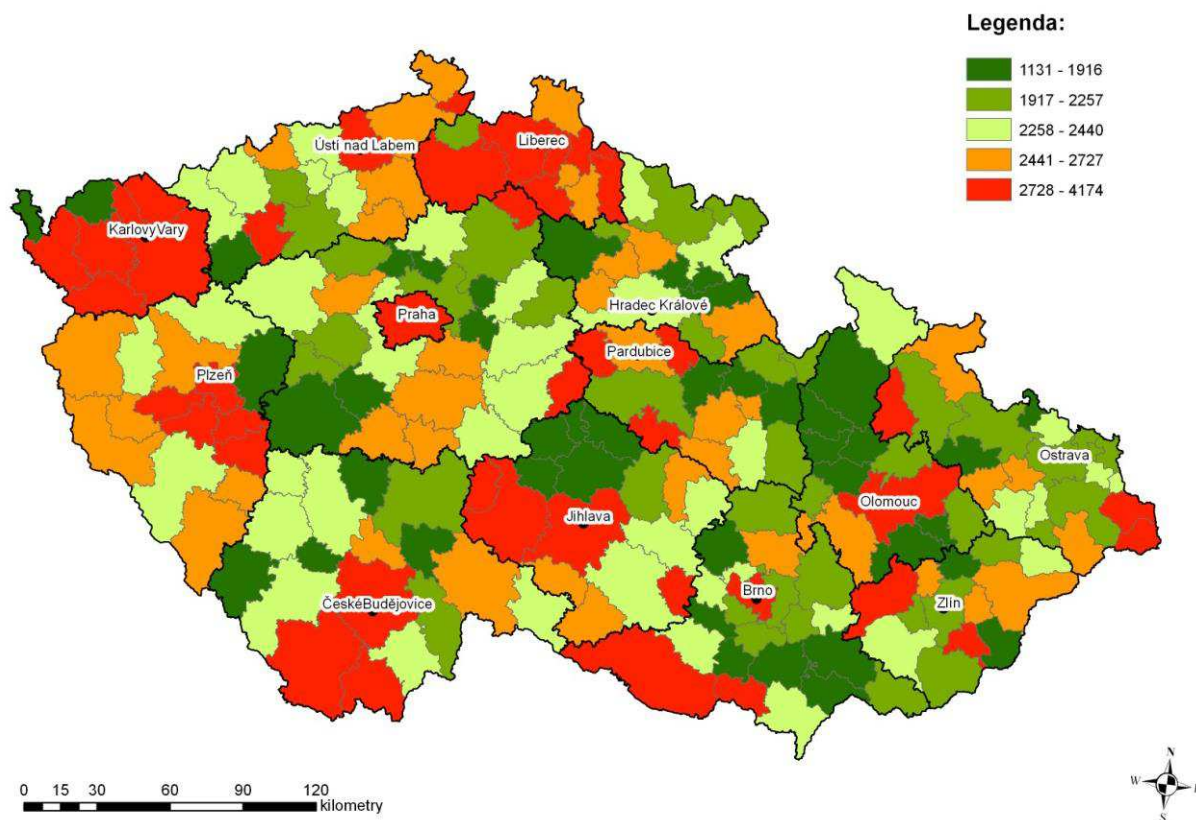
Tab. 5.2: Jednotkové náklady na nakládání s SKO celkem (Kč/t, Kč/obyvatel), produkce SKO (kg/obyvatel) v krajích v r. 2012

Kraj	Kč/t	Kč/obyv.	kg/obyv.	Směrodatná odchylka Kč/t
Hlavní město Praha	3 253	640,0	196,7	
Jihočeský kraj	2 460	517,1	210,2	903,2
Jihomoravský kraj	2 774	550,4	198,4	811,0
Karlovarský kraj	2 864	563,8	196,9	1019,3
Královéhradecký kraj	2 193	433,8	197,8	1080,0
Liberecký kraj	3 050	591,0	193,8	1141,6
Moravskoslezský kraj	2 307	466,4	202,2	925,8
Olomoucký kraj	2 138	456,1	213,3	691,2
Pardubický kraj	2 351	458,1	194,9	1324,2
Plzeňský kraj	2 503	526,8	210,4	1183,4
Středočeský kraj	2 270	595,6	262,4	1106,7
Ústecký kraj	2 535	519,1	204,8	1044,9
Vysočina	2 275	475,1	208,8	1030,5
Zlínský kraj	2 353	449,5	191,0	736,7

Zdroj: Institut UMRO, 2013

Největší rozdíly v jednotkových nákladech na SKO (Kč/t) jsou mezi obcemi v Pardubickém, Libereckém a Středočeském kraji. Nejmenší rozdíly a rozptýl nákladů jsou naopak v krajích Olomouckém a Zlínském. Z hlediska optimální organizace nakládání s SKO (sběr, svoz, přeprava, odstranění) jsou na tom nejlépe obce v Olomouckém, Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina. Nejhorší systém má nastavený hl. m. Praha, Liberecký kraj (vysoké jednotkové ceny Kč/t) a Středočeský kraj (vysoká produkce SKO v kg/obyvatel/rok).

Mapa 5.2: Náklady na sběr, svoz a odstranění SKO v ORP v ČR, rok 2012

Zdroj: Institut UMRO, 2013

Průměrný náklad na sběr, svoz, přepravu a odstranění/energetické využití SKO činil v roce 2012 cca 2 549 Kč/t při průměrné produkci SKO 207,8 kg/obyvatel/rok. **Náklady v SO ORP Ostrava jsou nižší než je celorepublikový průměr.**

5.1.2.3. Situační analýza

Zařízení k nakládání s odpady

Tab. 5.3: Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1	OZO Ostrava, s.r.o.	Ostravská 96	Klimkovice	599549	100,00	Kapacita je dostačující, resp. optimální	O

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasyl>

Tab. 5.4: Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1	VRATIMOVSKÉ SLUŽBY	J. Žemly 1083	Vratimov	598879	5,00	S
2	Obec Stará Ves nad Ondřejnicí	Záhumenní	Stará Ves nad Ondřejnicí	598739	-	O
3	MěPOS	Zámecká 27	Šenov	598798	-	O
4	OZO Ostrava, s.r.o.	Průmyslová zóna, areál Nad Porubkou	Ostrava Poruba	546135	200,00	O
5	OZO Ostrava, s.r.o.	U Výtopny	Ostrava Jih	546135	200,00	O
6	OZO Ostrava, s.r.o.	K Turkovu 2421/2	Ostrava Martinov	554570	200,00	O
7	OZO Ostrava, s.r.o.	Blatnická	Ostrava	554235	200,00	O
8	OZO Ostrava, s.r.o.	ČS. Armády 20	Ostrava	546046	200,00	O
Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Provozovatel/vlastník

		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	kapacita [t]	(O, S)
9	OZO Ostrava, s.r.o.	Slovenská 1	Ostrava	545911	200,00	O
10	OZO Ostrava, s.r.o.	Lihovarská	Ostrava	554537	200,00	O
11	OZO Ostrava, s.r.o.	Frýdecká 680/444	Ostrava	546046	200,00	O
12	OZO Ostrava, s.r.o.	Rybářská 287	Ostrava	554286	200,00	O
13	OZO Ostrava, s.r.o.	Krásnopolská	Ostrava	554561	200,00	O
14	OZO Ostrava, s.r.o.	Na Pastvinách	Ostrava	554375	200,00	O
15	OZO Ostrava, s.r.o.	K Vydralinám 114/5	Ostrava	554588	200,00	O
16	OZO Ostrava, s.r.o.	Na Sedlácích	Šenov	598798	100,00	O

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Z ročních zpráv kolektivních systémů zabývajících se zpětným odběrem a dalším zpracováním vysloužilých elektrospotřebičů je zřejmé, že dochází jak ke zvyšování počtu míst, kde mohou občané staré elektrozařízení bezplatně odevzdat, tak ke zvyšování množství odebraných elektrozařízení. Cílem zahušťování sítě sběrných míst je snížit donáškovou vzdálenost pro občany. Občané mají možnost odevzdat domácí vysloužilá elektrozařízení především ve sběrných dvorech měst a obcí nebo jej odevzdat při mobilních svozích odpadů. Nejjednodušší možností je při nákupu nového elektrospotřebiče odevzdat starý spotřebič prodejci. Výrobci domácích spotřebičů, včetně chladniček, jsou odpovědní za ekologickou likvidaci a zpětný odběr vysloužilých spotřebičů. Při koupi nového spotřebiče se dozvíte, jak vysoká je částka, kterou za něj výrobce musí zaplatit do systému zpětného odběru. Další možností je odevzdat starý elektrospotřebič do sběrných dvorů ve vašem okolí nebo jej odevzdat při mobilních svozích odpadů. Kontejnery na některé menší druhy elektrozařízení se stávají součástí sběrných míst (téměř všechny obce), původně určených pouze pro sběr využitelných odpadů plastů, skla a papíru.

Tab. 5.5: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	Ivo Hlatký	Štramberská 2874/41a	Ostrava - Vítkovice	554227	1000,00	100,00	S	kovy
2	Jaroslav Huráb	-	Ostrava	546046	500,00	11190,00	S	kovy
3	Jiří Průdek	-	Ostrava	546046	1500,00	1219,00	S	kovy, papír, elektr. zařízení
4	Josef Jelínek	Kunčičky	Ostrava - Slezská Ostrava	546046	2500,00	909,00	S	kovy
5	Demonta T, s.r.o.	věžnice Heřmanice	Ostrava	546135	5000,00	3309,00	S	kovy, odpad
6	Demonta T, s.r.o.	Důl Heřmanice	Ostrava	546135	2020,00	11784,00	S	kovy
7	Dušan Kušnierik s.r.o.	-	Ostrava - Slezská Ostrava	546046	400,00	734,00	S	kovy
8	ESET, s.r.o.	-	Ostrava	545911	1360,00	-	S	
9	EURO EDGU s.r.o.	1. Čs. armádního sboru 6135/21	Ostrava	554227	1000,00	1176,00	S	kovy
10	HK ŠROT, s.r.o.	-	Ostrava	546135	999,00	1780,00	S	kovy
11	IC METAL spol. s r.o.	-	Ostrava - Přívoz	546135	180,00	411,00	S	kovy
12	BG KOVOMET, s.r.o.	-	Ostrava - Poruba	546135	3000,00	4955,00	S	kovy, papír
13	CENTROMAT s.r.o.	Lihovarská 654/2	Ostrava - Kunčičky	546135	2020,00	133019,00	S	kovy
14	CRONIMET Ostrava, s.r.o.	Polanecká 820	Ostrava - Svinov	554685	18000,00	17741,00	S	kovy
15	TERRY TRADE s.r.o.	Štramberská	Ostrava - Vítkovice	554227	600,00	743,00	S	kovy
16	Abnote Czech s.r.o.	-	Ostrava - Svinov	554685	10,00	2,00	S	plast

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
17	Bedřich Beneš	Přívoz	Ostrava	546135	23,00	1946,00	S	plast, papír, kabely
18	Antonín Riegel	Přívoz	Ostrava	545911	1500,00	-	S	
19	KARLA spol. s r.o.	Zahradní 32	Ostrava	546135	1500,00	13551,00	S	kovy, papír
20	ZENYT TRADE s.r.o.	-	Ostrava - Vítkovice	554227	12000,00	1085,00	S	kovy
21	Krista Glacová	-	Ostrava	546135	1000,00	329,00	S	kovy
22	Libor Lyčka	-	Ostrava - Hrabová	546135	30070,00	37788,00	S	kovy
23	METALIMEX a.s.	-	Ostrava - Heřmanice	546135	35000,00	71218,00	S	kovy
24	Moravskoslezský kovošrot a.s.	-	Ostrava - Mariánské Hory a Hulváky	554286	15000,00	64429,00	S	kovy, strusky
25	Mostová VÁHA s.r.o.	-	Ostrava - Mariánské Hory a Hulváky	554286	804,00	1557,00	S	kovy, plasty, papír, elektr. zařízení
26	ODPADOVÁ s.r.o.	-	Ostrava - Moravská Ostrava a Přívoz	545911	321,40	1157,00	S	kovy, papír
27	ORC group s.r.o.	-	Ostrava - Poruba	546224	1000,00	1050,00	S	kovy, papír, plasty
28	ORC group s.r.o.	-	Ostrava - Petřkovice	546135	60000,00	35473,00	S	kovy, papír, plasty
29	ORC group s.r.o.	Rybářská	Ostrava - Mariánské Hory a Hulváky	546135	700,00	535,00	S	kovy, papír, plasty
30	OVAKOV s.r.o.	-	Ostrava - Michálkovice	554430	10400,00	280,00	S	kovy

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
31	PENTA STEEL GROUP CZ s.r.o.	Briketářská 356/6	Ostrava - Michálkovice	554430	10400,00	-	S	kovy
32	Rostislav Němec	-	Ostrava - Kunčičky	546135	5000,00	104,00	S	kovy, papír
33	SENDY KOVY s.r.o.	-	Ostrava - Radvanice a Bartovice	546135	20000,00	1713,00	S	kovy, papír
34	SILESIA KOVOŠROT s.r.o.	Heřmanice	Ostrava	546135	630,00	1167,00	S	kovy, elektr. zařízení
35	Stanislav Huráb	Hrušov	Ostrava	546135	10,00	12,00	S	kovy
36	Stanislav Huráb	-	Ostrava - Slezská Ostrava	546135	20000,00	12723,00	S	kovy
37	ŠROTKOVNY Ostrava s.r.o.	Martinovská 3168	Ostrava - Martinov	554570	3000,00	6345,00	S	akumulátory
38	TERRY TRADE s.r.o.	-	Ostrava - Mariánské Hory a Hulváky	554227	2000,00	1675,00	S	kovy
39	TERRY TRADE s.r.o.	Syllabova	Ostrava - Vítkovice	554286	8030,00	10918,00	S	kovy
40	TERRY TRADE s.r.o.	Štramberská	Ostrava - Vítkovice	554227	600,00	982,00	S	kovy
41	TKR STEEL a.s.	Heřmanice	Ostrava	546135	3000,00		S	kovy
42	TROJEK a.s.	-	Ostrava - Mariánské Hory a Hulváky	546135	250000,00	429587,00	S	kovy
43	TROJEK a.s.	-	Ostrava - Kunčičky	546135	1000	1650,00	S	kovy
44	TSR Czech Republic s.r.o.	-	Ostrava - Svinov	546135	1010	416,00	S	kovy, papír, elektr. zařízení, akumulátory

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
45	TSR Czech Republic s.r.o.	Přívoz	Ostrava	546135	3535	17821,00	S	kovy, papír
46	TSR Czech Republic s.r.o.	Pavlovova	Ostrava	546135	2520	2307,00	S	kovy, papír, elektr. zařízení, akumulátory
47	TSR Czech Republic s.r.o.	-	Ostrava - Vítkovice	546135	2020	284,00	S	kovy, papír, elektr. zařízení, akumulátory
48	TSR Czech Republic s.r.o.	Na jízdárně	Ostrava	546135	1020	351,00	S	kovy, papír, elektr. zařízení, akumulátory
49	UNCIA s.r.o.	-	Ostrava - Martinov	554570	1000	495,00	S	papír, plasty
50	Universal Recycling s.r.o.	-	Ostrava - Mariánské Hory a Hulváky	554286	950	138,00	S	kovy, sklo, textil, papír, elektr. zařízení, plasty, komun. odpad
51	Universal Recycling s.r.o.	-	Ostrava - Petřkovičky	554308	38000	6806,00	S	kovy, sklo, textil, papír, elektr. zařízení, plasty, komun. odpad
52	Universal Recycling s.r.o.	-	Ostrava - Poruba	546224	950	266,00	S	kovy, sklo, textil, papír, elektr. zařízení, plasty, komun. odpad
53	VAVKOV s.r.o.	-	Ostrava - Moravská Ostrava a Přívoz	545911	-	4319,00	S	kovy
54	Infinito 69 s.r.o.	-	Ostrava	554227	8000	1184,00	S	kovy

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasyl>

Síť sběrných dvorů, sběren a výkupu odpadů se v rámci města Ostravy jeví jako poměrně dostatečná. V současné době je v Ostravě rozmístěno 16 sběrných dvorů, takže ze všech částí města je k nim snadný přístup. Některé z nich mají otevřeno denně včetně víkendu, a to od 8 do 20 hodin. Ne každý má ale možnost snadno si zařídit odvoz objemných odpadů do sběrného dvora. Pro tyto případy jsou tady velkoobjemové kontejnery, které obvykle dvakrát ročně nechávají pro občany do ulic přistavovat městské obvody. Třetí možností je objednat si u svozové společnosti OZO službu svozu objemného odpadu z místa bydliště. Zde je však nutno počítat s poplatkem za přepravu odpadu.

Hustotu této sběrné sítě je nutné posuzovat také z ekonomického hlediska vzhledem ke všem možnostem odložení odpadu, např. zda jsou v obci k dispozici také kontejnery na objemný odpad. Obce bez přítomnosti sběrných dvorů řeší situaci přistavením velkoobjemových kontejnerů (starý nábytek, objemné kovové předměty, koberce, atd.) v intervalu 2x do roka, některé obce využívají možnosti pojízdného sběrného dvora. Za přistavení velkoobjemového kontejneru obec zaplatí nemalou částkou, mnozí občané však nestihnou přinést odpad v daném časovém rozmezí nebo na sběrnou akci zapomenou či nejsou v daném termínu přítomni. Odpadu se nezbaví a vytváří se tak předpoklad odložení odpadu mimo určená sběrná místa a vytvoření černých skládek. Strategie proto navrhuje výstavbu sběrného dvora s možností využití dotací ze strukturálních fondů. V menších obcích zajišťují sběr kovů či starých elektrozařízení dobrovolní hasiči (1x do roka), kteří je poté odvezou do sběrného dvora, kde obdrží odměnu. Sběru papíru se účastní některé základní školy, které za obdrženou odměnu pořizují dětem například pracovní sešity a učebnice.

Koncepce rozvoje ostravských sběrných dvorů počítá s postupným rozvojem služeb těch sběrných dvorů, které to prostorově umožňují, případně i s budováním modernějších sběrných dvorů místo těch, které již nevyhovují současným požadavkům na pohodlí, bezpečnost a hygienu pro občany při odkládání odpadů i pro pracovníky, kteří se o provoz sběrných dvorů starají. Cílem je zvýšit ve sběrných dvorech komfort a bezpečnost pro občany Ostravy. A také přistavením většího množství kontejnerů zajistit roztřídění využitelného odpadu přímo na místě, zlepšit logistiku svozu a samozřejmě snížit celkové náklady na provoz sběrných dvorů. Hlavním smyslem separace odpadu je jednak ochrana přírodních zdrojů, ale i ekonomický přínos. Protože vysoké procento tohoto odpadu lze dále materiálově či energeticky využít. I díky tomu tak město může udržovat poplatky za odpady oproti jiným městům na nízké úrovni.

Tab. 5.6: Třídící linky na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel / vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	OZO Ostrava, s.r.o.	Frýdecká 680/444	Ostrava - Slezská Ostrava	546046	29 000	30 552,29	O	Třídění skla – Provoz 23 Třídění plastů - Provoz 25
2	A.S.A. , spol. s.r.o.	Frýdecká 740	Vratimov	598879	25 000,00	91 676,61	S	Recyklinka Vratimov, třídění a lisování - kapacita překročena, zřejmě z důsledku toho, že některé subjekty vozí již zpracovaný papír, vytríděný a upravený do balíků, které jdou následně do papíren.
3	ECOPAK, spol. s.r.o.	-	Ostrava - Kunčičky	546135	28 000,00	25 434,65	S	Linka na úpravu odpadů - odpad ze třídění papíru a lepenky, dále papír a lepenka
4	Charita Sv. Alexandra	Holvekova 651/28	Ostrava - Kunčičky	546135	1 000,00	-	S	Zařízení slouží k úpravě a třídění výhradně plastů. Denní kapacita do 3t - původně se zabývali se zpětným odběrem elektra, elektro rozebrali na plasty, kovy, atd. a zavezli na OZO, atd. ve smyslu druhotného odpadu/surovin.

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.7: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	Frýdecká skládka, a.s.	Panské Nové Dvory 3559	Frýdek-Místek	598003	-	-	O	separace skla, provoz 521, skládka bývá zaplněna z poloviny
2	Frýdecká skládka, a.s.	K Sedlištím 402, Lískovec	Frýdek-Místek	598003	-	-	O	třídírna KO, skládka bývá zaplněna z poloviny
3	BM servis a.s.	Koperníkova 1185	Nový Bohumín	599051	1000,00	800,00	O	třídírna separovaného odpadu Bohumín

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.8: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení		Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	A.S.A. , spol. s.r.o.	Frýdecká 740	Vratimov	598879	13	papír	S	Recyklinka Vratimov, třídění a lisování - papír končí v provozovně A.S.A. ve Vratimově, A.S.A. vykupuje od občanů papír
2	A.S.A. , spol. s.r.o.	-	Řepiště	568830	2	sklo	S	Sklo z obcí Vratimov a Václavovice
3	OZO Ostrava, s.r.o.	Frýdecká 680/444	Ostrava - Slezská Ostrava	546046	10	sklo a plast	O	Třídění na plochách - OZO

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Papír ze všech obcí ORP je dotříděn a slisován firmou A.S.A. ve Vratimově. Nejedná se jen o přímé klienty firmy A.S.A, ale o všechny obce svážené firmou OZO a AVE, které zde vozí papír po separaci. Slisovaný papír dále pokračuje do Žimrovic u Opavy, kde je zajištěn odbyt materiálu. Sklo sváží A.S.A. na sklád-

ku do Řepišť. Plasty a obaly z nápojových kartonů třídí A.S.A na své vlastní lince v areálu Vratimova, zde končí rovněž plasty a nápojové kartony z obce Dolní Lhota, kde svoz plastů zajišťuje firma AVE. Dále jsou zde dotřídovány a následně zpracovávány druhotné suroviny z průmyslových podniků a od živnostníků. Sběrna v areálu vykupuje od občanů plastové fólie a starý papír. Celková kapacita zařízení je 25 tisíc tun odpadů za rok, kapacita třídírny ve dvou-směnném provozu je 3 tisíce až 6 tisíc tun za rok v závislosti na typu materiálu. Zařízení ve Vratimově upravuje odpady tříděním a lisováním do balíků. Druhotné suroviny jsou následně předávány k recyklaci do papíren, případně pro výrobu plastů.

Jediná třídící linka na sklo v MSK se nachází v provozovně OZO, kde se třídí sklo bílé, zelené a barevné, taktéž přední skla ze starých aut. Protřídí se zhruba 5 tun skleněného odpadu ročně. K celoročnímu provozu a zkvalitnění hygienických podmínek pracovníků linky přispěla technická úprava – opláštění třídícího pracoviště, které tak umožní třídění i v mrazivých zimních dnech a zpracování většího množství skla dováženého na linku nejen ze svozové oblasti OZO, ale i partnerskými firmami z celého regionu.

OZO třídí dále plasty na PET, PE folie a zbytek. Dotřídovací linkou plastů prošlo v roce 2013 2 683 tun odpadu, z čehož se vytřídilo a k materiálovému využití dalším zpracovatelům dodalo 376 tun PET lahví, 36 tun tvrdých PE plastů a 33 tun PE fólií. Výstupem z třídící linky plastů bylo i 24 tun nápojových kartonů a 31 tun kovových obalů, které OZO ve své svozové oblasti sbírá spolu s plastem. PET materiály jsou tříděny podle barev a slisovány. Následně jsou předávány společnosti Silon Planá nad Lužnicí, která z těchto materiálů vyrábí netkané textilie a umělá vlákna. PE fólie se zpracovávají na lince pro výrobu regenerátu v OZO a nových fólií, zbytek plastů je využíván na lince pro výrobu náhradního paliva pro cementárny (Cement Hranice, a.s.). Nápojové kartony se po protřídění zužitkují k výrobě recyklovaného papíru nebo stavebních listovaných desek. Do žlutých kontejnerů a popelnic s šedou nálepkou nově náleží i plechovky od potravin, nápojů a obaly od kosmetiky, které se rovněž dotřídí na lince a vyrábí se z nich kovy. Sklo a kovy jsou dotříděny a předány společností, které se zabývají odbytem těchto materiálů.

V ORP i jeho bezprostředním okolí je dostatečná kapacita třídících linek na všechny hlavní druhy separovaných složek komunálních odpadů.

Tab. 5.9: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	OBSED a.s.	-	Velká Polom	510882	3750,00	1047,00	S	Nemocniční 998/14 (sídlo)
2	OZO Ostrava, s.r.o.	Bohumínská	Ostrava-Hrušov	546046	3750,00	13019,00	O	Kompostárna Hrušov

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.10: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	Frýdecká skládka, a.s.	Areál ZD Bruzovice	Bruzovice	598046	-	-	O	-
2	RABIO s. r. o.	Polanova 4/2347	Opava	555321	-	-	S	-
3	DEPOS	Solecká 1	Horní Suchá	552739	5644,00	5644,00	S	Kompostárna
4	BM servis a.s.	Krátká 775	Bohumín	599051	1800,00	1170,00	O	Kompostárna

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.11: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1	OZO Ostrava, s.r.o.	Bohumínská	Ostrava-Hrušov	546046	13	O	Kompostárna Hrušov
2	OBSED a.s.	-	Velká Polom	510882	13	S	Nemocniční 998/14 (sídlo)

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

SKLÁDKA TKO OSTRAVA - Ostrava-Hrušov má svou vlastní bioplynovou stanici, rovněž ZOO Ostrava má k dispozici svou bioplynovou stanici. V obou případech pro své vlastní potřeby. V areálu skládky je umístěna i velkokapacitní kompostárna. Vzhledem k tomu, že provozovatelem hrušovské skládky je OZO, končí na ní odpad i z obcí mimo ORP Ostrava, resp. ze všech obcí z Moravskoslezského kraje svážených firmou OZO. OZO v tuto chvíli sváží odpad z 38 obcí Moravskoslezského kraje.

Biologicky rozložitelný komunální odpad (dále jen BRKO) ze zahrad (tráva, listí, plevel, rostlinné zbytky) a z kuchyní (pouze tuhé zbytky potravin) končí na kompostárně OZO v Hrušově, která jej využívá k výrobě zeminových substrátů a následně prodává zájemcům. Jedná se pouze o občany města Ostravy, kteří mohou odkládat BRKO ve sběrných místech na území města Ostravy, kdykoliv během otevíracích hodin a zdarma. Ostatním obcím SO ORP Ostravy se nabízí systém hnědých kontejnerů, a to v průběhu vegetačního období (duben - listopad). Nádoby o objemu 120 litrů či 240 litrů, které jsou ve spodní části odvětrané, jsou v rámci služby přistaveny k domu objednatele a sváženy 1x za 14 dní. Tento systém je preferován v obcích se zástavbou rodinných domků, ovšem ne všechny obce v ORP mají tento systém zaveden. Byly zavedeny i nádoby o větším objemu 770 a 1 100 l, které jsou výhodné pro producenty většího množství zeleného odpadu – na území měst.

Vzhledem ke stále se zvyšujícímu množství svezené zeleně prošla Hrušovská skládka intenzifikací kompostárny, jejíž kapacita je již naplněna. Byly podniknuty přípravné kroky, které v budoucnu pomohou zvládnout zpracovat i větší množství zeleně. Na 4. etapě skládky komunálního odpadu bylo vybudováno dalších 8 odplynovacích vrtů pro získávání skládkového plynu k výrobě elektrické energie. V roce 2013 bylo takto ze skládky v Ostravě-Hrušově odčerpáno 2 891 327 m³ plynu, který posloužil k výrobě 4 022 020 kWh elektřiny.

Systém ukládání BRKO do hnědých nádob je dobrovolný, tudíž ne všichni občané jej využívají. Obec Dolní Lhota provozuje svou vlastní skládku, kde mohou místní občasně ukládat a) zahradní odpad (tráva, seno, ostříhané větve) bezplatně a hlínu, kámen, stavební suť, beton za poplatek 100 Kč/m³. Od 1. ledna 2015 jsou obce povinny zajistit sběr a svoz BRKO. Obcím, které neměly do konce roku 2014 zaveden žádný systém třídění BRKO, se nabízí hned několik variant – zřízení komunitní kompostárny, hromadné zakoupení kompostérů a distribuce mezi občany, hnědé nádoby či velkoobjemové kontejnery a v neposlední řadě výstavba sběrného místa/dvora. Další informace k nakládání s BRKO na straně 3 – 4.

Tab. 5.12: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	SITA CZ a.s., Divize Sever - Spalovna nebezpečného odpadu	Slovenská 2084/102	Ostrava	554286	21200,00	20691,00	Spalovna NO, PrO	S

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.13: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Obec	Roční maximální kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)
1.	SAKO Brno	Brno	248000,00	ZEVO	S

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.14: Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel / vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	SITA CZ a.s., Divize Sever - Spalovna NO Ostrava	Slovenská 2084/102	Ostrava	554286	13	S	Odstraňování odpadů se zvýšeným obsahem PCB, těžkých kovů, regulovaných látek – freony, odpadů se zvýšeným obsahem Cl, jako jediná spalovna nebezpečných odpadů v ČR má povoleno spalovat odpady s vysokým obsahem PCB, freonů i těžkých kovů
2.	PALOZO	Frýdecká	Ostrava	546046	9	O	Výroba alternativního paliva, které nahrazuje částečně uhlí v cementárně v Hranicích. Spaluje - dřevo, plasty, textil, papír, pneu a pryž. Všechny obce, které sváží OZO

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasyl>

Vzhledem k absenci klasického zařízení pro energetické využití komunálních odpadů je v ORP i celém kraji využíváno mnoho teplárenských zdrojů a při využití náhradních paliv i cementárny a elektrárny. Výstavba zařízení pro energetické využití odpadů (dále jen ZEVO) je z velké části politické rozhodnutí podmíněné souhlasem veřejnosti. Výstavba ZEVO byla odložena na neurčito, přesto se toto téma na posledním konání Konference Odpady 21 v květnu 2014 znovu oprášilo. Ministerstvo životního prostředí chce oživit projekt Krajského integrovaného centra pro energetické využívání komunálních odpadů v Moravskoslezském kraji (KIC). Ministerstvo chce přesvědčit Evropskou komisi o nutnosti výstavby dalších ZEVO v Česku. Projekt KIC Karviná by měl být podle ministerstva ale přepracován do ekologičtější a ekonomičtější podoby. Nejbližší ZEVO pro KO je situováno v BRNĚ, kde OZO v malém množství sváží zbytky KO.

Tab. 5.15: Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel / vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	AWT Rekultivace a.s.	Ul. Podzámčí	Ostrava	546046	S - NO	V rekultivaci - předpokládaný termín ukončení rekultivace 31. 12. 2025	S	Volná kapacita 105 000 m ³ /provozovaná kapacita 580 000m ³
2.	BorsodChem MCHZ, s.r.o.	Chemická 1/2039	Ostrava	554286	S - OO	Dostatečná kapacita - bez omezení provozu	S	Volná kapacita 7 900 m ³ /provozovaná kapacita 12 000m ³
3.	Czech Slag	Frýdecká 462	Ostrava	546046	S - IO	Dostatečná kapacita - bez omezení provozu	S	Volná kapacita 1 000 000 m ³ /provozovaná kapacita 100 000 m ³ / Plánovaná kapacita 1 000 000 m ³
4.	OZO Ostrava, s.r.o.	Frýdecká a Bohumínská	Ostrava	546046	S - OO	V provozu do 2015	O	Volná kapacita 175 000 m ³ /provozovaná kapacita 2 089 805 m ³ / Plánovaná kapacita 1 900 000 m ³

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.16: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	BM Servis a.s. - skládka SOO	Krátká 775	Bohumín	599051	IO, OO	1. a 2. etapa zrekultivována, 3. etapa - předpokládaná kapacita do r. 2025	S	skládka je ve vlastnictví obce (města), celková kapacita 3. etapy je 142 tis. t, volná kapacita je 105 600 m ³
2	Depos Horní Suchá, a.s. - skládka S-003 Solecká	Solecká 1/1321	Horní Suchá	552739	OO	-	S	-
3	SOMA Markvartovice a.s. - skládka odpadů Markvartovice	Markvartovická 1148	Hlučín	507016	OO, NO	-	S	skládka Markvartovice (svoz společnosti AVE CZ)
4	MS UTILITIES&SERVICES a.s. - skládka průmyslových odpadů	Bezručova 1200	Bohumín	599051	OO	V rekultivaci	S	pro průmyslové odpady

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.17: Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení		Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	AWT Rekultivace a.s.	Ul. Podzámčí	Ostrava	546046	S - NO	V rekultivaci - předpokládaný termín ukončení rekultivace 31. 12. 2025	S	Volná kapacita 105 000m ³ z 580 000m ³
4	Ostrava, s.r.o.	Frýdecká a Bohumínská	Ostrava		S - OO	V provozu do 2015	O	Rozšíření

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravkoslezsky.cz/websouhlasy/>

Tab. 5.18: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1	Centililion Environment & Recycling CZ s.r.o.	-	Ostrava	554669	Zařízení ke sběru, úpravě a zpracování elektrozařízení a elektroodpadu	S	Kapacita 480 t/využito 304,202 t
2	Enviro-pol s.r.o.	Frýdecká	Ostrava	546135	Sběr a úprava elektrozařízení v areálu OZO - ruční demontáž zařízení	S	Kapacita 2 000 t/využito 1828,883 t
3	Charita Hrabyně	-	Ostrava	545911	Ruční demontáž, případné drcení odpadu mechanicky	S	Kapacita 900 t/využito 24,5668 t
4	OZO Ostrava s.r.o.	Frýdecká 680/444	Ostrava	546046	Demontáž EEZ	O	Kapacita 2 000 t/využito 2255,653 t. Dočasně odstavena od 1. 6. 2013

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
5	AWT Rekultivace a.s.	Ul. Podzámčí	Ostrava	546046	Dekontaminační středisko v areálu skládky. Bioremediace in-situ, bakteriální přípravek H10-CS, BAM 1	S	Kapacita 90 000t/2 574,22t
6	ECOCOAL s.r.o.	-	Ostrava	545911	Dekontaminační plocha, fyzikálně-mechanická úprava, biologická dekontaminace	S	Kapacita 35 000 t/využití 22 394,135 t
7	EPS s.r.o.	-	Ostrava	546046	Dekontaminační plocha, technologie biodegradace	S	Kapacita 30 000t/využití 28 905,3 t
8	Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě - autovrakoviště	Výškovická 38	Ostrava	546135	Zpracování-demontáž autovraků	S	Kapacita 50 t/využití 23,582 t
9	Demonta T, s.r.o. - autovrakoviště Věžnice Heřmanice	Orlovská 670/35	Ostrava	546046	Autovrakoviště	S	Kapacita 1000 t/ využití 441,7 t
10	Eva Basovínová - autovrakoviště	Polská 8/1542	Ostrava	546224	Demontáž autovraků	S	Kapacita 99 t/využití 128,25 t
11	Pavel Gráf - autovrakoviště	Komenského 146	Klimkovice	599549	Autovrakoviště	S	Kapacita 350 t/využití 1064,053 t
12	Trojek, a.s. - autovrakoviště Mariánské Hory	-	Ostrava	554286	Zpracování autovraků	S	Kapacita 2 000 t/ využití 1689,723 t
13	Vítkovice Recycling a.s. - autovrakoviště	Ruská 2927	Ostrava	554227	Zařízení pro zpracování autovraků	S	Kapacita 2 000 t/využití 1128,922 t

Zdroj: SMO, magistrát, odbor životního prostředí, <http://aplikace.kr-moravskoslezsky.cz/websouhlasy/>

Hrušovská skládka OZO - Jedná se o skládku skupiny S - OO a plochu pro biologickou úpravu odpadů, která slouží k ukládání komunálního a jemu podobného odpadu produkovaného městem Ostravou (občané) včetně ukládání odpadů od právnických a fyzických osob, přesto odpady od podnikatelů se ukládají na okolní skládky. Hrušovská skládka se bude v budoucnu rozšiřovat do Hrušovské průmyslové zóny s předpokládanou kapacitou na dalších maximálně 15 let. V ORP je vytvořena fungující síť zařízení pro nakládání s odpady. Jedná se o spalovnu, skládky, kompostárnu, zařízení pro nakládání s autovraky, biodegradační technologie, rekultivace, terénní úpravy, deemulgační stanice, materiálové recyklace papíru, plastů, kovů a práškových barev, zařízení určená k výrobě paliv a stavebních hmot, solidifikace, a další technologie, které jsou součástí celostátní sítě zařízení pro nakládání s odpady. Kapacity zařízení pro nakládání s odpady ve vztahu k celkové produkci odpadů, produkci odpadů v příslušných kategoriích a produkci využitelných odpadů jsou dostačující.

5.1.2.4. Černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

Jako typické staré ekologické zátěže lze charakterizovat lokality, ve kterých přetrvává znečištění horninového prostředí – zemin a podzemních vod – způsobené v minulosti úniky škodlivin z primárních zdrojů při výrobě, skladování a dalších manipulacích. Toto znečištění může ohrožovat životní prostředí, ekosystémy a zdraví obyvatel ještě dlouho poté, co byly zdroje odstraněny, a může znamenat omezení způsobů možného využívání lokality.

Jednou z velkých starých ekologických zátěží v Ostravě jsou laguny po bývalém státním podniku Ostramo. Jedná se zároveň o jednu z největších ekologických zátěží na území České republiky. Laguny vznikly ukládáním odpadů z rafinérské výroby zahájené už na konci 19. století. Od roku 1965 zde byly ukládány také odpady z regenerace upotřebených ropných olejů.

Dále jsou to rozsáhlé areály velkých hutních, strojírenských či chemických komplexů, koksovny, energetické zdroje a řada areálů menších podniků a provozů různého zaměření. Na charakter výroby je pak vázán specifický typ a rozsah kontaminace. Z hlediska vlivů na okolí jsou v Ostravě problémem především ty areály, které by mohly znečištěním ohrozit podzemní vody a jejich využívání, případně vodní toky, odvaly důlních hlušin, odvaly a skládky velkoobjemových odpadů z hutní výroby, odkaliště, skládky průmyslových odpadů a průmyslové areály s ukončeným provozem. Jedná se zejména o území města Ostravy.

S fenoménem černých skládek se v jisté míře potýkají všechny obce v ORP. Menší obce v menším měřítku, naopak město Ostrava zatím bojuje s četností vzniku černých skládek bez větších úspěchů. Lidé odvázejí odpady do řídce obydlených částí, ke garážím a hromadí odpady také u kontejnerů. Jedná se především o pneumatiky, stavební suť, staré kusy nábytku, pytle plné smetí, které hyzdí mnoho zákoutí Ostravy. Dopadnout pachatele je ovšem problematické. Do odstraňování nepovolených skládek na území města Ostravy míří z městské pokladny každoročně jeden milion korun. Další prostředky ve výši 1-2 miliony korun investují do likvidace nepovolených skládek městské obvody. Každoročně se jedná o přibližně stovku skládek. Nacházejí se převážně v obvodech Mariánské Hory a Hulváky a také ve Slezské Ostravě. V ostatních obvodech se skládky vyskytují méně často. Přesto jednotlivé městské obvody odstraňují velké množství drobných skládek. Malé obce v ORP se potýkají s menším množstvím skládek, běžně rozmezí 1-2 lokalit, maximálně však do 10 míst

v obci. V menších obcích jsou to zejména chataři, bez trvalého bydliště, kteří odkládají SKO vedle kontejnerů či menší stavební firmy, které vyváží stavební suť do odlehlých míst Ostravy, na tzv. venkov.

Produkce odpadů

Tab. 5.19: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	2 980 218,96	2 790 892,89	2 299 459,22	2 585 666,41	2 152 628,11	2 013 226,98
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	265 820,52	127 201,87	253 915,60	129 447,47	197 847,08	114 509,05
Celková produkce (OO a NO)	3 241 683,30	2 918 094,76	2 553 374,82	2 715 113,87	2 350 475,20	2 127 736,03

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Rok 2009 snížení produkce v důsledku ekonomické krize. Měrná produkce NO je nad průměrem z r. 2000 - příčinou je především průmyslový charakter oblasti. Celková produkce odpadů je v souladu s cíli POH, v posledních pěti letech je patrný pokles produkce odpadů s předpokladem dalšího snižování v následujících letech.

Tab. 5.20: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Ostrava	328 323	2 502,73	7,62	214 043,18	651,93	216 545,92	659,55
Moravskoslezský kraj	1 226 602	11 527,94	9,40	663 547,48	540,96	675 075,42	550,36

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 5.20 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 10 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 2 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 90 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce těchto subjektů.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Moravskoslezský kraj vykazuje ORP nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a vyšší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje nad průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 4,52 kg nižší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 116,74 kg vyšší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tab. 5.21: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	10 152,40	5 496,66	16 442,60	6 744,81	3 206,49
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	4 416,23	4 247,05	3 036,34	2 021,88	1 022,45
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	1 163,27	1 359,12	1 746,07	718,01	607,98
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	221,78	169,79	262,99	264,88	131,83
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	16 694,52	104 272,60	655,36	82 464,44	687,27

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
06	Odpady z anorganických chemických procesů	22 592,05	17 769,07	18 356,47	18 138,13	1 203,71
07	Odpady z organických chemických procesů	4 796,82	2 409,63	2 231,48	3 082,92	3 776,12
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	915,65	1 050,55	841,37	823,61	867,72
09	Odpady z fotografického průmyslu	77,04	111,55	91,14	81,18	53,63
10	Odpady z tepelných procesů	911 378,59	506 941,55	279 836,09	289 644,33	275 904,58
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	2 770,21	2 182,17	2 682,74	1 672,56	2 067,10
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	43 421,77	112 274,53	79 320,57	96 726,95	85 983,80
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	6 302,25	4 643,30	5 704,88	4 890,69	5 125,62
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	71,00	76,23	52,96	52,71	57,91
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	18 743,48	27 783,19	34 815,68	30 481,10	26 607,12

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	109 902,63	71 031,99	85 014,53	93 004,60	75 904,87
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	1 324 876,50	1 267 345,50	1 730 355,79	1 372 523,40	1 304 285,41
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	936,10	1 097,20	1 386,01	1 284,25	1 062,10
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	249 241,97	210 652,59	222 637,97	113 470,88	125 423,85
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	189 420,47	212 460,11	229 642,29	232 383,62	213 747,33
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,06	0,00	0,55	0,26	8,96
Celková produkce odpadů [t]		2 918 094,76	2 553 374,36	2 715 113,87	2 350 475,20	2 127 735,85

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Mezi pět množstevně nejvýznamnějších druhů odpadu patří:

1. STAVEBNÍ A DEMOLIČNÍ ODPADY (průmyslová oblast - otázka restrukturalizace a likviduje starých průmyslů),
2. ODPADY Z TEPELNÝCH PROCESŮ (Teplárny Třebovice, Elektrárna/teplárna ve Vítkovicích - dnes ČEZ) – odpady z tepláren, odpady z vysokých pecí - otázka restrukturalizace a likvidace starých průmyslových objektů
3. ODPADY ZE ZAŘÍZENÍ NA ZPRACOVÁNÍ ODPADU - kaly - ústřední ČOV (jsou napojeny i některé SO ORP) - čištění a úprava vody z průmyslu, dále odpady ze zařízení k nakládání s odpady – kompostárny, třídící linky, apod.
4. KOMUNÁLNÍ ODPADY - obyvatelé, průmysl, zemědělství, atd.
5. ODPADY JINAK NEURČENÉ

Kolísavé množství odpadů v jednotlivých skupinách má přímou vazbu na ekonomickou situaci občanů i průmyslu. Je zde také patrný vliv rostoucího uvědomění veřejnosti k otázkám životního prostředí.

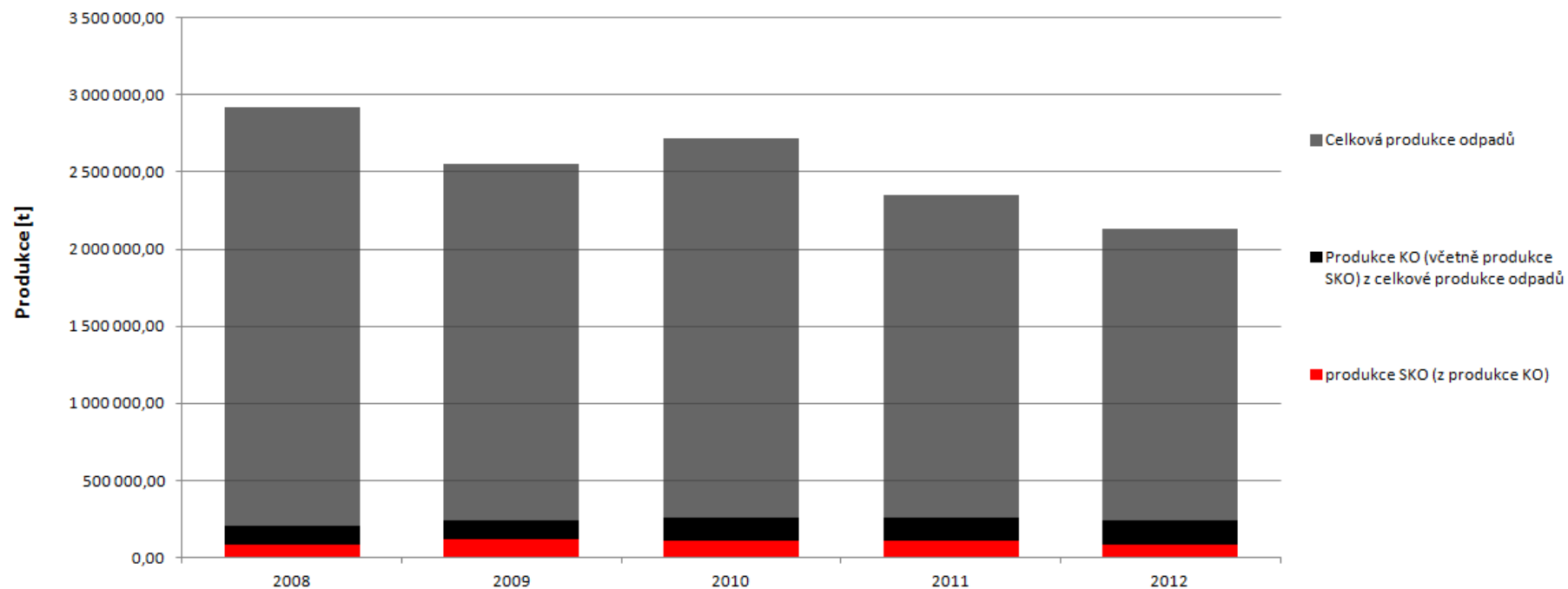
Tab. 5.222: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	2 918 094,76	2 553 374,82	2 715 113,87	2 350 475,20	2 127 736,03
Celková produkce KO	206 829,59	239 006,48	262 916,99	261 055,11	238 880,44
Celková produkce SKO	87 492,10	122 484,82	109 222,83	109 073,36	87 945,44

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Produkce komunálního odpadu je přímo úměrná životnímu stylu obyvatel. Hlavní roli zde hraje ekonomická situace a ovlivňování chování ekologickými kampaněmi. Klesající tendence produkce odpadů je mírně narušena rokem 2010 a to z důsledku povodní, které zasáhly i některé obce z ORP - suť, nábytek, atd. Porovnáme-li podíl produkce SKO na KO, zjistíme klesající trend, přičemž v roce 2008 byl podíl produkce SKO na KO okolo 42 %, poté se mírně snížil na 41 %. V roce 2012 již bylo snížení patrnější, až na 37 %. Snížení podílu produkce SKO na KO znamená lepší separaci odpadů.

Graf 5.1: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně:

1. Směsný komunální odpad - vysoký počet obyvatel v ORP
2. Kovy - výkup, průmysl - hutní
3. Papír a lepenka – obce, průmysl
4. Objemný odpad - dřevo, nábytek, koberce, palety
5. Papírové a lepenkové obaly – průmysl, obce

Území ORP Ostrava má převážně sídlištní charakter, a to na většině území města Ostravy, u ostatních obcí SO ORP zase převažuje zástavba rodinných domků. Ostrava je spádové centrum celého kraje s velkým zastoupením komerčních objektů. Celková produkce KO ani BRKO se od roku 2008 nesnížila.

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů), se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytríděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy

poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vyříděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tab. 5.233: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Ostrava	328 323	160 299,21	488,24	62 119,42	189,20	185,65
Moravskoslezský kraj	1 226 602	528 551,93	430,91	250 545,01	204,26	207,50

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce č. 5.23 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 67% celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 71 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 33 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 118,64 kg vyšší hodnoty měrné produkce KO a o 21,05 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Tab. 5.244: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	34 281,59	29 115,69	33 691,32	39 824,28	35 168,32
Sklo	150107, 200102	3 069,65	3 728,56	3 927,82	4 261,82	5 076,80
Plast	150102, 200139	5 748,32	6 534,82	6 985,70	7 174,28	7 789,51
Nápojové kartony	150105	215,84	114,82	88,49	154,05	90,88
Celkem separovaný sběr		43 315,40	39 493,90	44 693,32	51 414,44	48 125,50

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Separace skla podle poměrně přísných kritérií daných obalovým zákonem, který předpokládá 70 % separaci skleněné složky, je na velmi dobré úrovni.

Separace papíru je ovlivňována cenami druhotných surovin. Když jsou vysoké, je papír z obecního systému vykrádán a zpeněžen ve výkupnách, při nízkých nebo záporných cenách je odkládán do obecního systému, který se tímto prodražuje.

Pozitivní myšlení občanů k životnímu prostředí. Postupně se rozšiřující síť kontejnerů na vysloužilé elektrozařízení a obnošený textil. Množství separovaného sběru je v roce 2009 a 2012 ovlivněno ekonomickou krizí a vlivem tržního hospodářství, což se v konečném důsledku projevuje na cenách výkupu papíru. Při vyšších cenách za výkup papíru se vykazuje se větší odbyt. Zbytkové plasty z třídících linek OZO, které se už nehodí, pro materiálové využití se spolu s dalšími spalitelnými odpady používají k výrobě alternativního paliva určeného pro cementárny jako náhrada za černé uhlí. Protože cementárny mají v zimě odstávku výroby, je nutno během zimních měsíců vytvářet zásoby takových materiálů. Obce z ORP Ostrava se již několik let podílí na společném projektu s autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s. pod názvem „Intenzifikace odděleného sběru a zajištění využití komunálního odpadu včetně jeho obalové složky“. Součástí projektu je i nákup a bezplatné zapůjčení kontejnerů na tříděný odpad obcím ORP. Podporováno je zejména zahuštění sběrné sítě kontejnerů na sběr vytříděných komodit z komunálního odpadu a vzdělávání zástupců samosprávy a občanů v předmětné oblasti.

Plechovky od potravin a nápojů občané vhazují do nádob na plasty (žluté kontejnery se speciálním označením). Tento typ odpadu se následně dotřídí, stejně jako plasty, na třídící lince v OZO.

Tab. 5.255: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytříděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Ostrava	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	328 323	17 251,87	52,55	25,18
Sklo	(150107, 200102)		2 944,89	8,97	12,54
Plast	(150102, 200139)		4 077,88	12,42	7,48
Nápojové kartony	(150105)		0,00	0,00	0,07
Kovy	(200140, 150104)		50 608,33	154,14	26,14

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 5.25 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 49 %, produkce skla tvoří 58 %, produkce plastů tvoří 52 % a produkce nápojových kartonů tvoří 0 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že okolo poloviny vytříděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí. Vzhledem k tomu, že nápojové kartony a drobné kovové odpady z domácností (konzervy, plechovky) se sbírají do nádob společně s plasty, hodnoty v tabulce se zobrazují jako nulové.

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za ORP vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší u skla a nápojových kartonů a vyšší u papíru, plastů a kovů. Průměrné hodnoty měrné produkce vytříděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56, skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni.

Obecně prospěšná společnost Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o.p.s. zpracovala odbornou analýzu nákladů na odpadové hospodářství obcí⁴. Cílem studie je poskytnout obcím porovnání nákladů a výkonů v hlavních procesech odpadového hospodářství v rámci celé ČR a informace k očekávanému vývoji nákladů komunálních odpadových služeb za účelem optimalizace hospodaření s odpady na úrovni obcí.

Studie potvrzuje, že náklady na OH obcí jsou v praxi ovlivněny:

- místními podmínkami (hustota osídlení a druh zástavby, vzdálenost k zařízením pro nakládání s odpady, způsob sběru a svozu odpadů apod.) a rozsahem systému (směsný komunální odpad (SKO), tříděný odpad, nebezpečný odpad, objemný odpad, provoz sběrného dvora, bioodpady apod.),
- způsobem cenotvorby služeb v odpadovém hospodářství zajišťovaným odpadovými firmami (cena za komplexní službu, cena na 1 obyvatele, cena na tunu, cena na km, kombinace cen).

Následující tabulka srovnává ceny za SKO v krajích ČR.

Tab. 5.266: Jednotkové náklady na tříděný sběr využitelných odpadů celkem (Kč/t, Kč/obyvatel), výtěžnost tříděného sběru (kg/obyvatel) v krajích v roce 2012

Kraj	Kč/t	Kč/obyv.	kg/obyv.
Hlavní město Praha	6 524	264,3	40,5
Jihočeský kraj	4 258	148,9	35,0
Jihomoravský kraj	3 377	81,3	24,1
Karlovarský kraj	3 434	119,7	34,8
Královéhradecký kraj	4 194	146,7	35,0
Liberecký kraj	4 970	139,0	28,0
Moravskoslezský kraj	4 036	110,1	27,3
Olomoucký kraj	3 079	98,3	31,9
Pardubický kraj	4 286	130,6	30,5
Plzeňský kraj	4 708	182,4	38,7
Středočeský kraj	5 023	176,4	35,1
Ústecký kraj	5 735	135,7	23,7
Vysočina	3 461	122,4	35,4
Zlínský kraj	4 185	116,2	27,8

Zdroj: Institut URMO, 2013

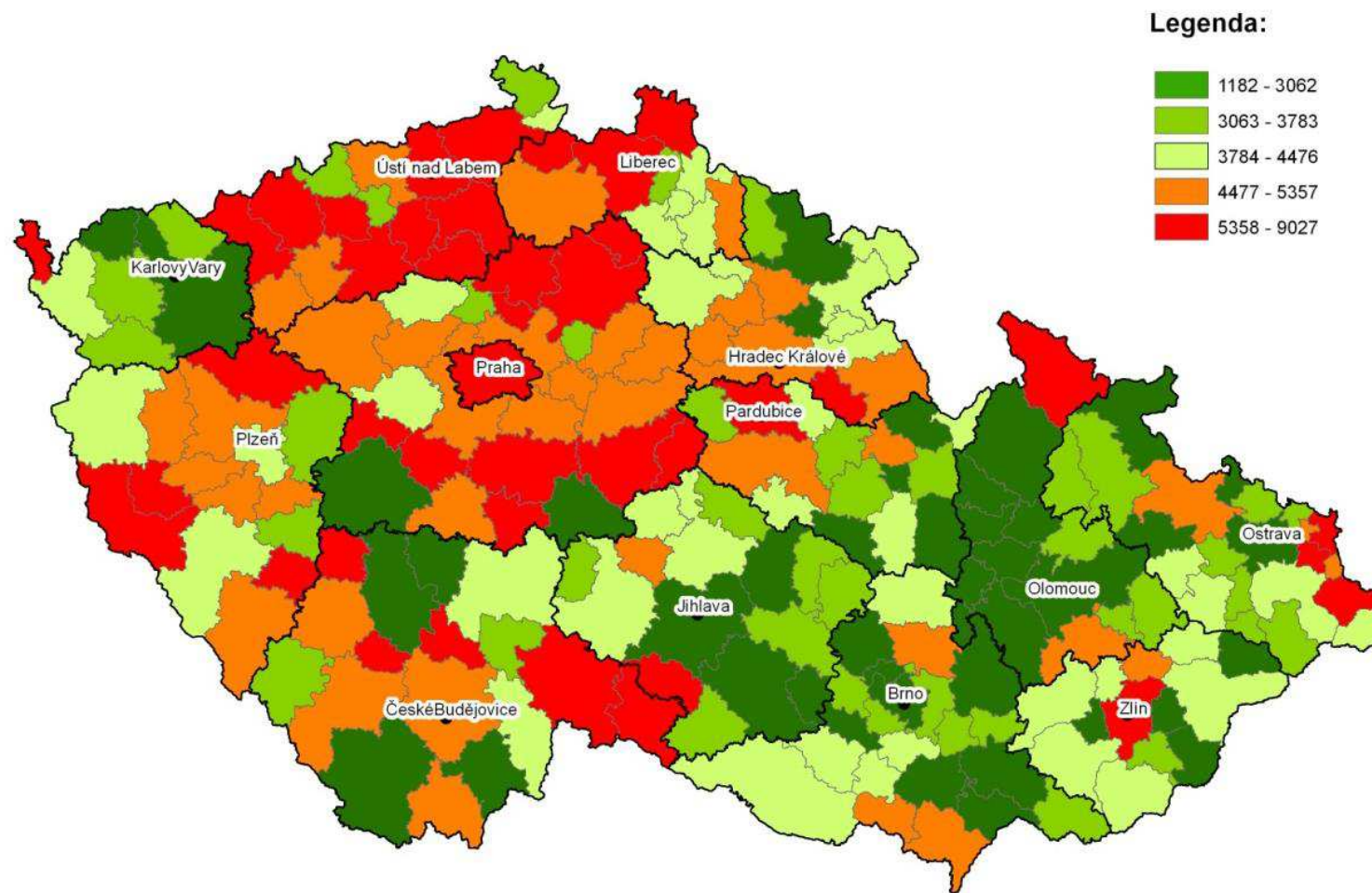
Tab. 5.276a: Jednotkové náklady na tříděný sběr využitelných odpadů celkem (Kč/t, Kč/obyvatel), výtěžnost tříděného sběru (kg/obyvatel) v MSK a ČR v roce 2012

Územní jednotka	Kč/t	Kč/obyv.	kg/obyv.
ČR	4 679	149	32
Moravskoslezský kraj	4 036	110	27

Zdroj: Institut URMO, 2013

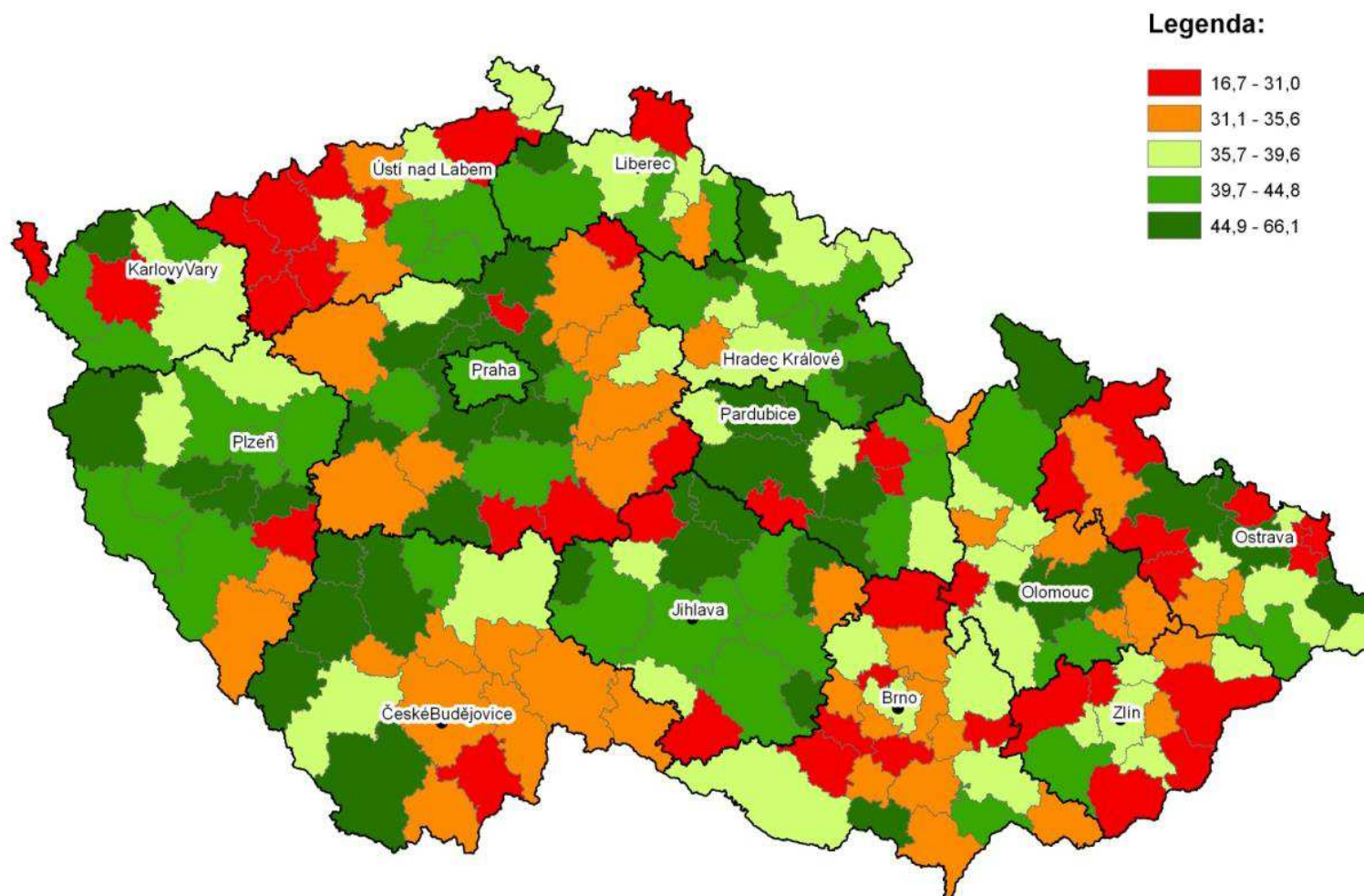
Z výše uvedených tabulek vyplývá, že jednotkové náklady na tříděný sběr využitelných odpadů jsou v MSK nižší, než je celorepublikový průměr a rovněž náklady v ORP Ostrava, které jsou výrazně nižší než celorepublikový průměr či náklady v MSK, jak ukazuje mapa č. 5.3.

Mapa 5.3: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr využitelných odpadů v území ORP za r. 2012

Zdroj: Institut UMRO, 2013

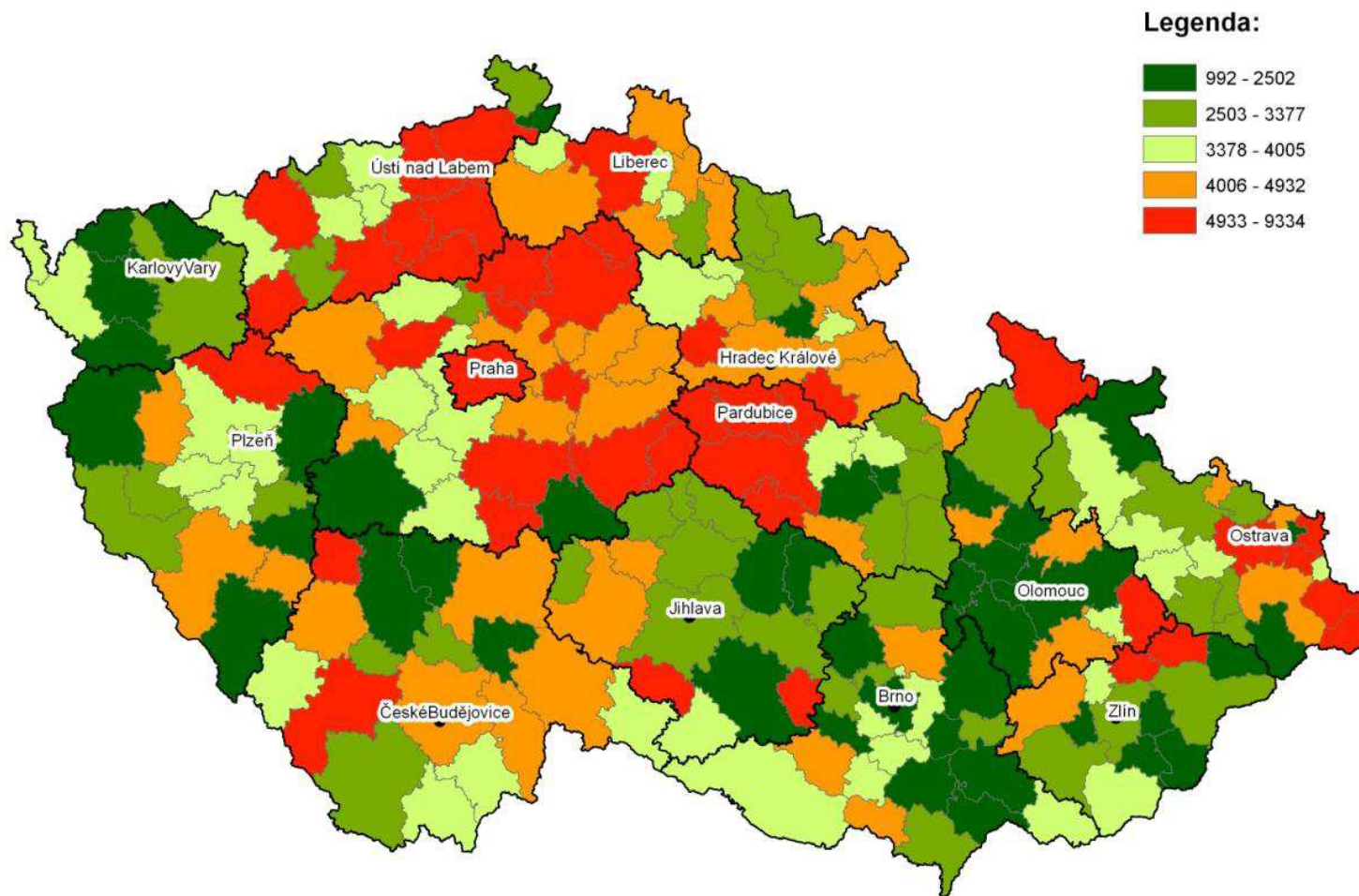
Mapa 5.4: Výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP v r. 2012

Zdroj: Institut URMO, 2013

Z map 5.3 a 5.4 je zřejmý zřetelný rozdíl v nákladech obcí především v moravských krajích oproti obcím ve středních a severních Čechách. Rozdíl nákladů je i u oblastí s vysokou výtěžností tříděného sběru, na Moravě jsou náklady obecně nižší i při vysokých výkonech třídění odpadů.

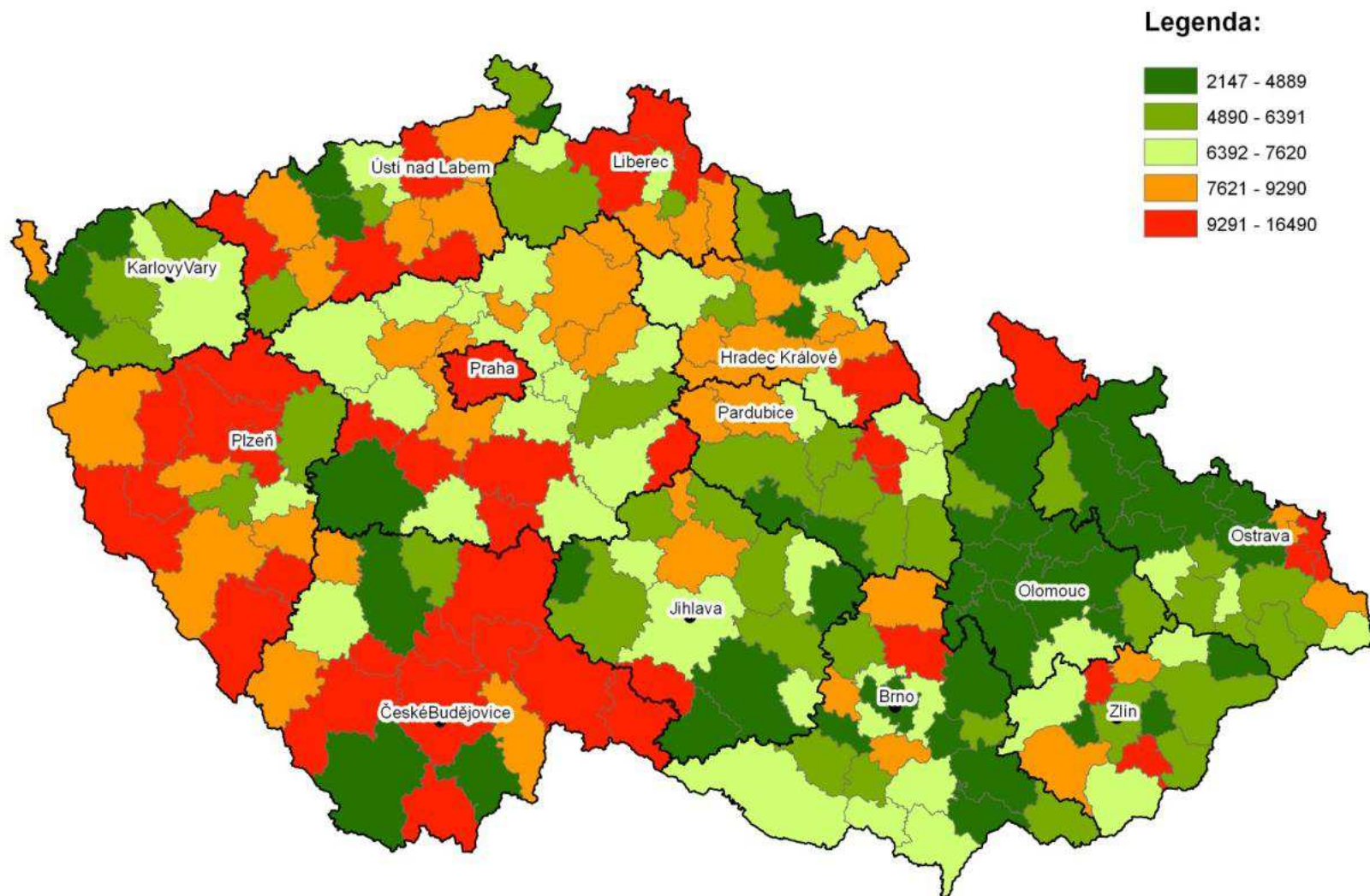
Mapa 5.5: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr papíru v území ORP za r. 2012

Zdroj: Institut URMO

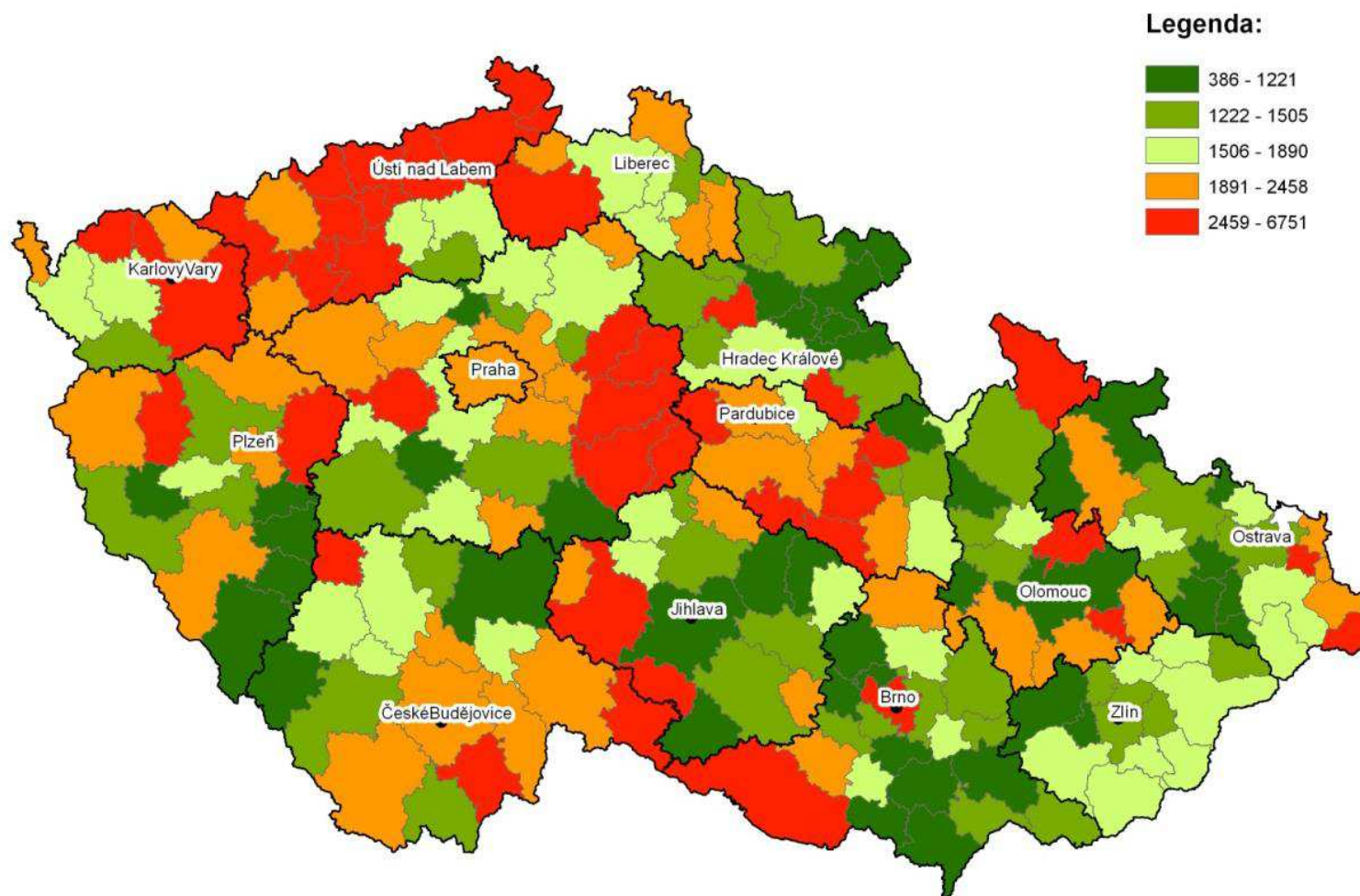
V Ústeckém a Moravskoslezském kraji jsou výrazně vyšší jednotkové náklady (Kč/t) a velmi nízká výtěžnost tříděného sběru organizovaného obcemi.

Mapa 5.6: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr plastů v území ORP za r. 2012

Zdroj: Institut UMRO, 2013

Mapa 5.7: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr skla v území ORP za r. 2012

Zdroj: Institut UMRO, 2013

Z mapy jsou zřejmé velké rozdíly v jednotkových cenách Kč/t. Největší rozdíly v jednotkových nákladech na tříděný sběr skla (Kč/t) jsou mezi obcemi v Pardubickém a Ústeckém kraji. Nejmenší rozdíly naopak jsou v kraji Královéhradeckém a Moravskoslezském.

Tab. 5.28: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Ostrava	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	328 323	25,64	17,44
Plast	(150102, 200139)		11,20	10,01
Sklo	(150107, 200102)		8,86	10,16
Nápojové kartony	(150105)		0,07	0,16
Kovy	(200140, 150104)		27,20	39,78

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce č. 5.27 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u skla a nápojových kartonů a vyšší u papíru, plastů a kovů. Průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tab. 5.29: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Moravskoslezský kraj	18,29	10,47	10,25	0,15	36,57	75,73
(0 až 500 obyv. včetně)	4,81	12,59	13,30	0,12	4,47	35,29
(501 až 1000 obyv. včetně)	5,96	12,77	13,99	0,17	8,06	40,96
(1001 až 4000 obyv. včetně)	8,20	12,26	13,36	0,20	10,76	44,78
(4001 až 10000 obyv. včetně)	14,34	10,99	11,46	0,19	43,31	80,29
(10001 až 20000 obyv. včetně)	21,75	8,98	8,05	0,28	93,28	132,33
(20001 až 50000 obyv. včetně)	22,67	9,81	9,54	0,21	52,52	94,75
(50001 až 100000 obyv. včetně)	18,93	7,06	8,23	0,12	38,68	73,03
(100001 a více obyvatel)	26,93	11,88	8,96	0,06	38,64	86,47
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Moravskoslezském kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel. Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 10 001 do 20 000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídají v ORP žádná města. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 216 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji mírně podprůměrná, přičemž hustota sběrné sítě v Moravskoslezském kraji je 199 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo.

V Moravskoslezském kraji každoročně probíhá soutěž O keramickou popelnici, ve které obce a města Moravskoslezského kraje zapojené do systému EKO-KOM soutěží ve výtěžnosti tříděného odpadu (celkem jich je 299). Soutěž konkrétně hodnotí množství vytříděného odpadu přepočtené na jednoho obyvatele města nebo obce. V soutěži jsou každoročně hodnoceny aktivity obcí a měst v oblasti nakládání s komunálním odpadem, to především v tříděném sběru využitelných složek. Hodnotí se také systém hospodaření s odpady pro občany. Porovnání obcí se provádí především na základě údajů, poskytovaných obcemi do systému EKO-KOM v rámci jejich pravidelného vykazování.

Tab. 5.30: Umístění obcí a měst v soutěži O keramickou popelnici v roce 2014 v Moravskoslezském kraji

Pořadí	obce a města nad 5000 obyvatel
11.	Statutární město Ostrava
14.	Město Vratimov
20.	Město Šenov
<i>z celkového počtu 34 měst</i>	
	obce a města od 1000 do 5000 obyvatel
41.	Václavovice
72.	Klimkovice
87.	Vřesina
97.	Dolní Lhota
102.	Stará Ves nad Ondřejnicí
<i>z celkového počtu 119 obcí a měst</i>	
	obce do 1000 obyvatel
15.	Zbyslavice
49.	Čavisov
92.	Olbramice
<i>z celkového počtu 146 obcí a měst</i>	

Zdroj: EKO-KOM, www.tridime.info

Z umístění jednotlivých obcí SO ORP Ostrava v soutěži O Keramickou popelnici, pořádanou každoročně společností EKO-KOM v Moravskoslezském kraji, je zřejmé, že se obcím stále naskytá prostor pro zlepšení v oblasti třídění odpadů. Nejlépe se umístila obec Zbyslavice, a to v kategorii obcí do 1000 obyvatel. Město Ostrava sklouzlo oproti výsledkům z roku 2013 o dvě místa dolů a již se nedostalo do první desítky.

Tab. 5.31: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
191201	Papír a lepenka	23495,07	21538,94	28848,77	33435,05	28584,36
200201	Biologicky rozložitelný odpad	8473,89	10004,72	12456,72	15417,99	12462,20
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	10477,16	7398,50	9942,06	10956,75	8191,03
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	9103,87	6068,52	6505,25	7021,65	6663,11
170201	Dřevo	754,54	983,15	1458,46	2011,21	1406,82

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Produkce BRO je přímo úměrná životnímu stylu obyvatel. Hlavní roli zde hraje ekonomická situace a ovlivňování chování ekologickými kampaněmi. Graf vykazuje částečně konstantní množství - obyvatelé produkují víceméně stejné množství BRO, průmysl se chová tržně, kopíruje hospodářskou situaci. V jednom roce může být osvěta větší, v dalším roce méně významná nebo nulová; životní styl pozvolna klesá; ekonomická situace byla ve výše uvedených letech kolísavá; chování obyvatel hraje roli. Nárůst hodnot v roce 2011 může být způsoben záplavami na území SO ORP Ostrava. Trend zaznamenává celkový pokles v produkci BRO oproti roku 2011. Zavedením efektivního systému separace a následného využívání BRKO ve spolupráci s okolními obcemi lze snížit odstraňování BRKO ukládáním na skládky.

Tab. 5.32: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	205 943,98	230 943,00	226 921,68	241 714,81	204 613,73
z toho celková produkce BRKO	139 915,16	170 890,45	153 671,21	165 447,83	142 778,49

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Množstevní podíl BRKO zůstává v průběhu let na přibližně stejné úrovni k celkovému množství BRO. V důsledku ekonomické krize v průmyslu (útlum) je patrný nárůst v letech 2009 - 2011. Rok 2012 je téměř vyrovnán s rokem 2008, tj. rok před hospodářskou krizí. V ORP Ostrava je velká koncentrace obyvatel i průmyslu. Pro snížení množství BRO ukládaného na skládky lze využít BRO pro výrobu kompostu, substrátů, alternativních paliv nebo zavést domácí kompostování.

Tab. 5.33a: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Ostrava	328 323	100 457,90	305,97	9 438,56	28,75
Moravskoslezský kraj	1 226 602	365 500,49	297,98	35 449,53	28,90

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 5.31a je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 70 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 30 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 17,82 kg vyšší hodnoty měrné produkce BRKO a o 9,22 kg vyšší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaveden prozatím jen v obcích Šenov a Václavovice. Ostatní obce řeší sběr BRKO odkládáním na sběrných místech, do velkoobjemových kontejnerů nebo formou odkládání BRKO do hnědých kontejnerů pronajatých od firmy OZO Ostrava s.r.o. v období od dubna do listopadu.

Nakládání s odpady

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukovan. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tab. 5.34: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	1 744 933,98	2 169 777,33	2 625 260,01	2 651 044,59	2 768 854,44	2 643 120,22
	Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓						
		53,83	74,36	102,82	97,64	117,80	124,22
	Energetické využití	1 092,90	8 248,26	2 367,15	486,82	80,85	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	1 728 794,23	2 178 025,59	2 627 627,16	2 651 531,41	2 768 935,29	2 643 120,22
	Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓						
	53,33	74,64	102,91	97,66	117,80	124,22	
Celková produkce odpadů		3 241 683,30	2 918 094,76	2 553 374,82	2 715 113,87	2 350 475,20	2 127 736,03
Odstranění	Skládkování	280 585,28	116 011,37	93 168,55	86 550,20	93 681,00	198 244,32
	Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →						
	Spalování		13 426,42	16 334,26	9 838,91	16 935,70	17 289,72
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		129 437,79	109 502,81	96 389,11	110 616,70	215 534,04

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Z tabulky je patrné postupné zvyšování materiálového využití odpadů, mírný pokles oproti roku 2011 byl zaznamenán v roce 2012, což může být způsobeno vlivem ekonomické situace. Podíl materiálového využití odpadů převyšuje celkovou produkci odpadů na území ORP Ostrava, a to proto, že na území ORP se materiálově využívá i odpad z jiných územních celků.

Nejvíce materiálově využitého odpadu pochází ze skupiny 17 – stavební a demoliční odpady. V roce 2012 bylo z celkového materiálově využitého odpadu na území ORP využito okolo 70 % stavebních a demoličních odpadů. Jednalo se zejména o železo a ocel (kat. č. 170405), které bylo recyklováno v množství okolo 691 tis. t a využito předúpravou pro další využití v množství okolo 301 tis. t. Dále se pak jednalo o druh odpadu zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03 (kat. č. 170504), který byl především využit na terénní úpravy, a to v množství okolo 353 tis. t. Další skupinou odpadů, materiálově využitou na území ORP byly odpady z tepelných procesů (sk. 10), kdy bylo využito nejvíce škváry, strusky a kotelního prachu (kromě kotelního prachu uvedeného pod číslem 10 01 04) (kat. č. 100103), a to k terénním úpravám (množství okolo 133 tis. t). Nakládání s těmito druhy odpadů souvisí především s rozvinutým hutním průmyslem v ORP Ostrava.

Skládkováním byl v největším množství odstraněn směsný komunální odpad (kat. č. 200301). V roce 2012 bylo ale nejvíce odpadu, odstraněného skládkováním ze skupiny 10 – odpady z telených procesů, konkrétně odpady jinak blíže neurčené (kat. č. 100299, v množství okolo 100 tis t.). Skládkování se na území ORP projevuje z důvodu umístění skládky OZO v Ostravě Hrušově. Na území ORP se nachází několik dalších skládek, které jsou určeny zejména pro skládkování odpadů z provozů průmyslových podniků na území ORP (Czech Slag, BorsodChem MCHZ, s.r.o.). Na skládky na území ORP se dováží odpad i z jiných územních celků.

Spalováním se na území ORP odstraňují pouze průmyslové nebezpečné odpady, odpady ze zdravotní a veterinární péče, chemikálie, regulované látky, odpady PCB. Hodnoty jsou tedy nízké.

Tab. 5.35: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s odpady [t]									
KO	Využití	Materiálové využití	31 973,96	114 193,21	114 568,82	142 800,67	159 905,53	154 287,48	
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							
			19,22	55,21	47,94	54,31	61,25	64,59	
		Energetické využití	0,01	0,11	0,11	0,11	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	29 386,42	114 193,32	114 568,93	142 800,78	159 905,53	154 287,48	
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							
		17,66	55,21	47,94	54,31	61,25	64,59		
	Celková produkce KO [t]			166 379,06	206 829,59	239 006,48	262 916,99	261 055,11	238 880,44
	Odstranění	Skládkování			75 002,09	78 344,87	74 816,29	79 937,50	81 448,21
		Spalování			715,70	2 016,44	796,17	1 834,07	2 190,40
Jiné uložení				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Celkem vybrané způsoby odstranění				75 717,78	80 361,32	75 612,46	81 771,58	83 638,61	
SKO	Využití	Materiálové využití		2 286,43	2 279,35	1 536,97	871,28	1 048,94	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití		2 286,43	2 279,35	1 536,97	871,28	1 048,94	
	Odstranění	Skládkování		67 119,55	74 019,52	70 207,52	68 929,11	63 425,99	
		Spalování		15,22	15,34	0,83	3,47	5,79	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby odstranění		67 134,77	74 034,86	70 208,35	68 932,57	63 431,78	

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Přestože rok od roku narůstá množství materiálově využitého komunálního odpadu, narůstá i podíl odpadu ukládaného na skládku, tj. SKO. Celkem 65 % KO je využíváno pro výrobu druhotných surovin. Zbýlých 45 % KO se ukládá na skládku.

Nejvíce materiálově využitého odpadu pochází ze skupiny KO jsou kovy pod kat. č. 200140. V roce 2012 bylo z celkového materiálově využitého odpadu na území ORP využito 32 % kovových odpadů, které byly předupraveny pro další využití v množství okolo 49 tis. t. Dále se pak jednalo o papírové a lepenkové obaly ze skupiny 15, uvedené pod kat. č. 150101, který byl především využit na předúpravu na třídící lince, a to v množství okolo 19 tis. t. a prodejem jako druhotné suroviny v množství okolo 20 tis. t. Další skupinou odpadů, materiálově využitou na území ORP byl papír a lepenka (sk. 20) k předúpravě a prodejem jako druhotné suroviny v celkovém množství okolo 22 tis. t.

Lze rovněž říci, že veškerý SKO vyprodukovaný na území SO ORP byl odstraněn skládkováním. Podíl SKO z celkového množství KO odstraněného skládkováním činí 78%. Další 19% KO uloženého na skládku tvoří objemný odpad kat. č. 200307.

V oblasti energetického využití sehrává roli i legislativa, která změnila názor na pojem odpad jako druhotná surovina. V minulosti se druhotné suroviny označovaly jako odpad, v současnosti je stejná surovina kategorizovaná jako palivo, nikoli odpad. Absence zařízení na energetické využití odpadů se projevuje nulovými hodnotami v kategorii využívání odpadů.

Tab. 5.36: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	44109,23	45289,35	45289,35	63989,10	61198,08
		Energetické využití	0,11	0,11	0,11	0,00	0,00
		Odstranění	104,43	228,16	39,41	178,15	93,31
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	5604,69	5588,25	5625,30	468,48	4703,20
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	5,08	7,41	6,91	0,55	0,67
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	9151,86	9853,73	11937,59	13593,19	15580,67
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	208,99	86,75	50,45	218,05	361,43
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	336,95	128,23	161,31	227,37	136,29
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kovy	200140	Materiálové využití	29163,28	26561,03	44209,73	46505,37	48747,15
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Obecně lze říci, že veškerý vytříděný odpad je po dotřídění na jednotlivé využitelné složky prodán k dalšímu materiálovému využití.

Materiálové využití papíru a plastu zaznamenalo od roku 2008 výrazný nárůst. Na materiálové využití papíru mají vliv především výkupní ceny (obchod s druhotnými surovinami). Zatímco v případě materiálového využití nápojových kartonů a skla je trend opačný. V roce 2012 činila celková produkce kovů (kat. č. 200140) a kovových obalů (kat. č. 150104) na území ORP 55 083 t (tab. č. 3 - přílohy) a z tabulky č. 7 vyplývá, že 50 608,33t bylo vyprodukováno obcemi. Materiálově bylo využito celkem 90% kovů z celkového vyprodukovaného množství na území ORP.

Linku na výrobu paliva ze spalitelných složek odpadu považuje OZO za strategickou investici, jejíž provoz přispívá k využitelnosti separovaného odpadu v celém kraji. V roce 2013 OZO oslovilo partnerské firmy i mimo jejich svozovou oblast, které na severní a střední Moravě provozují třídící linky plastů, a právě zbytky z těchto linek, které nejsou vhodné k materiálovému využití a končily až donedávna na skládkách, už nyní našly své využití jako materiál pro vý-

robu paliva PALOZO. Skládkován je nevyužitelný odpad, pochází i z jiných území, protože se odpad k dotřídění vozí i z jiných územních celků. Více informací k tokům separovaného odpadu v komentáři pod tabulkou 5.8.

Odpady jsou zdroje, které mohou významně pomoci evropské ekonomice dostat se zpět na cestu zeleného růstu. Je společným úkolem nás všech, abychom tyto zdroje dokázali maximálně využít. Sektor odpadového hospodářství hraje klíčovou roli, odpovědný přístup v nakládání s odpady znamená navrácení druhotných zdrojů a energie do výrobního a spotřebního cyklu. Oběhové hospodářství zajišťuje ochranu zdrojů a životního prostředí, tvorbu pracovních míst.

Obrázek 5.1: Oběhové hospodářství

Zdroj: SITA CZ, <http://www.sita.cz/24980-obehove-hospodarstvi>

Tab. 5.37: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]									
BRO	Využití	Materiálové využití		138 558,21	79 731,74	81 603,25	118 962,47	113 980,06	
		Energetické využití		453,31	434,11	486,82	80,85	0,00	
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		72 474,68	76 494,86	72 753,82	78 225,07	79 210,83	
		Spalování		133,78	181,32	29,54	98,63	182,71	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
BRKO	Využití	Materiálové využití		42 082,03	41 001,46	40 597,02	46 040,16	36 584,53	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		72 434,26	76 388,71	72 738,92	78 064,97	79 144,20
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu		37 833,47	58 164,71	61 340,14	58 409,35	62 686,17
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)		Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓					
				148,00	172,73	182,87	175,10	189,98	194,87
				Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →					
		Spalování		40,54	77,10	22,05	30,79	40,36	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Počet obyvatel v území ORP				336 735	335 425	333 579	329 961	326 121

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Rezervy přetrvávají v systému nakládání s komunálními odpady, kdy se stále ještě velký podíl z produkce komunálních odpadů odstraňuje ukládáním na skládkách a stále se sládkuje velké množství BRKO. Materiálové využití zahrnuje i kompostování na výrobu hnojiva. Energetické využití se týká především výroby alternativních paliv.

Skládkování BRO se drží napříč let 2008 - 2012 v rovině. Materiálové využití BRO je ve srovnání s rokem 2008 nižší, podíl BRO, které se ukládá na skládku či spaluje, zaznamenává oproti roku 2008 navýšení hodnot. Přestože je současný trend udržitelný, není v souladu s cíli POH ČR ani kraje a za předpokladu, že nedojde k výstavbě ZEVO nebo nedojde úpravě legislativy ve smyslu nakládání s BRO, žádné větší změny se v budoucnosti nepředpokládají.

Z tabulky je evidentní, že podíl BRKO na BRO je přiměřený. Produkce BRO a z toho BRKO se pozvolna snižuje. Rok 2009 a 2011 byl ovlivněn ekonomikou krizí a produkce odpadu se mírně navýšila.

Největší množství skládkovaného BRKO je v SKO. SKO obsahuje okolo 48 % biologicky rozložitelné složky odpadu. Pokud by se měla situace skládkování BRKO změnit, musí se jasně přistoupit k jinému způsobu nakládání s SKO. Dále se na skládkování BRKO podílí vysokou měrou i skládkování objemného odpadu, který v sobě obsahuje v průměru okolo 30 % biologicky rozložitelné složky. Část odpadu z SKO je kompostovatelná, ale např. biologicky rozložitelná složka v objemném odpadu se na kompostování příliš nehodí. Ne všechny BRKO je vytříditelné a velká část není kompostovatelná.

5.1.2.5. Finanční analýza

Tab. 5.38: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP (neinvestiční náklady)

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	141 340	120 400	112 690
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	198 368 430	201 276 320	198 795 510
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	1 235 640	1 585 280	803 600
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0	0	0
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	26 032 110	32 262 430	28 666 260
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	0	7 920	
3727	Prevence vzniku odpadů	0	0	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	0	0	0
3729	Ostatní nakládání s odpady	1 002 660	1 322 850	1 540 040
Celkové náklady		226 780 180	236 575 200	229 918 100

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Celkové neinvestiční náklady na odpadové hospodářství v ORP se pohybují v rozmezí 227 mil. Kč v roce 2010 až 237 mil. Kč v roce 2011. Rok 2012 zaznamenal pokles oproti roku 2011. Největší část vynaložených prostředků na OH tvoří náklady na sběr a svoz komunálních odpadů. Tato částka se jeví jako velmi konstantní bez větších výkyvů.

Tabulka příjmů z odpadového hospodářství není v dokumentu uvedena z několika důvodů. Vyhláškou č. 452/2011 Sb., o rozpočtové skladbě, došlo od 1. 1. 2012 ke změně položek (rozdělení položky 1337 přidáním položky 1340) a nebyly zahrnuty všechny příjmové položky.

Tab. 5.39a: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP (investiční náklady)

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů			
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	1 331 720	1 967 760	204 660
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)			
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů			
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů		3 100 000	
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů			
3727	Prevence vzniku odpadů			
3728	Monitoring nakládání s odpady			
3729	Ostatní nakládání s odpady	64 560	1 200	
Celkové náklady		1 396 280	5 079 760	204 660

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Celkové investiční náklady na odpadové hospodářství ORP dosahují ve sledovaných letech velkých rozdílů v hodnotách. Největší investice vykazuje rok 2011 v oblasti využívání a zneškodňování komunálních odpadů, dále pak každoroční investice do sběru a svozu komunálních odpadů, opět nejvyšší výdaje vykazuje rok 2011.

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

5.1.3.1. Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. 5.40: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
<i>Občané - obyvatelé obce/města vč. školních dětí, mládeže a rekreatantů</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostupná, kvalitní služba s širokou nabídkou <ul style="list-style-type: none"> ○ pravidelnost/četnost svozu ○ dostupná výše poplatků (poměr kvalita x cena) ○ velikost kontejneru ○ vzdálenost kontejneru od domu ○ kontejner na bio-odpad ➤ Čistota obce, čistota v okolí kontejnerů ➤ Eliminace černých skládek 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Změna chování občanů -> budou méně třídit/přestanou třídit -> menší využívání sběrných dvorů ➤ S rostoucími poplatky za odpady bude přibývat dlužníků a černých skládek, což povede k zvýšení poplatků do budoucna či výše doplatků z rozpočtu obcí. ➤ Špatná disciplinovanost občanů při <ul style="list-style-type: none"> ○ vhazování odpadků do kontejnerů (nedůslednost, nedůkladná separace - např. papír do plastu, nebezpečný odpad do KO) = porušování zákonů/obecních vyhlášek ○ udržování čistoty v okolí kontejnerů ➤ Negativní reakce veřejnosti na 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osvětové/informační kampaň - tisk, rozhlas, zelená telefonní linka, informační brožury/ letáky, místní média, tiskové konference, obecní/městská periodika, webové stránky obce, webové stránky svozové firmy. ➤ Školní děti - v rámci ekologické výchovy i mimoškolních aktivit, zajímavé školní projekty. ➤ Den otevřených dveří u svozových společností (OZO), kde cílovou skupinu tvoří převážně rodiny s dětmi. (např. právě běží osvětová kampaň s názvem POCHOŇÁKY propagující sběrné dvory - zábavná forma šíření pově- 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prohlubovat osvětu mezi občany - obecní/městský zpravodaj ➤ Soutěže o nejlépe třídící domácnosti - ve stávajících podmínkách aplikovatelné na obce se zástavbou rodinných domků ➤ Vyčlenit zaměstnance úřadu na údržbu veřejných prostranství vč. okolí kontejnerů ➤ V případě, že by to dovolovala legislativa - namátková kontrola popelnic úředníkem samosprávy (za předpokladu, že se v popelnici nachází více než 10% odpadu typu: papír,

		<p>výstavbu nových zařízení (viz - ZEVO pro MS kraj), přestože se tím sníží poplatky za odpady.</p>	<p>domí o správném nakládání s odpady)</p>	<p>sklo, plast, plechovky - občan může být pokutován (aplikovatelné pouze na obyvatele obcí se zástavbou rodinných domků)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zavedení kontejnerů na textil (nezaměňovat s kontejnery na oblečení pro charitativní účely) - jedná se o třídění ➤ Neskládkovat kompostovatelný odpad - možnost pořízení kontejnerů na bioodpad, obce budou moci získat dotace na výstavbu komunitní kompostárny (dotace v rámci nového programového období), vybudování sběrných dvorů na bioodpad. <p>V případě, že vláda v následujících letech zvedne ceny za skládkování, naroste potřeba třídít.</p>
--	--	---	--	---

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
<i>Návštěvníci, turisté</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Čistota obcí - černé skládky v okolí lesů, parků, naučných stezek, - v okolí kontejnerů ➤ Dostatek odpadkových košů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Chování turistů - disciplinovanost, udržování čistoty 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostatek a dostupnost odpadkových košů v místech navštěvovaných turisty 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kontrola dostatečného množství dostupnosti odpadkových košů v klíčových oblastech
<i>Školy</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Motivace/výzva obcí/městem k recyklaci ➤ Dostatek financí na vytvoření podmínek pro recyklaci a následnou motivaci žáků ➤ Kvalitní prostředky určené pro ekologickou výchovu ➤ Incentiva poskytovaná za sběr komodit různého charakteru - drobné spotřebiče, papír, plastové láhve, atd. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatečná motivace ze strany obcí/měst ➤ Neochota recyklovat spojená s nedostatkem motivace a odměn 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komunikační kanál: ředitel školy - obec/odbor životního prostředí ➤ Projednávat možnosti recyklace škol na zastupitelstvech za přítomnosti vedení škol ➤ Prostřednictvím svozových firem -OZO Ostrava pravidelně realizuje výukové/výchovné programy pro žáky ZŠ, kterých se většina škol aktivně účastní. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Umístění kontejnerů do bezprostřední blízkosti škol ➤ Pomoc se zavedením recyklace ➤ Odměny za nejlépe recyklující školy v ORP/kraji

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
<i>Podnikatelské subjekty</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nízké náklady na svoz odpadu ➤ Sběrné dvory v blízkosti firem 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zneužívání městského systému (ukládání odpad do přistavěných nádob pro občany, které jsou zdarma) ➤ Vytváření černých skládek - riziko vzniku ekologické zátěže ➤ Vliv ekonomiky 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komunikace s představiteli měst/obcí, se svozovými firmami o nových produktech, případně cenách ➤ Média, TV, webové stránky, obecní vyhláška 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Důsledná kontrola kraje/města/obce nad způsobem nakládání s odpady ➤ Tlak na ekologizaci odpadového hospodářství ➤ Zpřísnění legislativy (obecní vyhláška) ve smyslu pokutování za nedovolený způsob pro nakládání s odpady.
<i>Velké průmyslové podniky</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nízké náklady na svoz odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vznik ekologické zátěže ➤ Porušování zákona/ vyhlášek či metodických pokynů MŽP 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komunikace s představiteli měst/obcí, se svozovými firmami o nových produktech, případně cenách ➤ Média, TV, webové stránky, obecní vyhláška 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Důsledná kontrola např. orgány státní správy, MŽP nad způsobem nakládání s odpady ➤ Tlak na ekologizaci odpadového hospodářství
<i>Obec/město</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Soulad s cíli POH ČR, kraje a obce ➤ Optimalizace výdajů na provoz a investic ➤ Zajistit občanům dostupnou a kvalitní službu ➤ Realizace projektů z dotačních titulů EU 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatek financí (např. na efektivní odstraňování černých skládek) ➤ Neplnění závazků POH ➤ Nedůslednost/lhostejnost při zabezpečování čistoty v obcích, případné pokutování občanů a podniků za porušování místních vyhlášek či zákonů o nakládání s odpady 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komunikace s okolními obcemi - prostřednictvím MAS, Mikroregionů ➤ Média, TV, webové stránky, obecní vyhláška 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spolupráce s okolními obcemi (MAS, Mikroregiony, v rámci ORP) - hledání vhodných forem spolupráce, společné projekty, implementace příkladů dobré praxe, účast na konferencích (tuzemských i zahraničních) věnovaných problematice OH

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
<i>Svozové firmy</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Získání zakázky a smlouvy na více let ➤ Maximalizace zisku ➤ Získání maximálního počtu smluvních partnerů (obcí) v sousedící blízkosti ->vytvoření souvislé sítě obcí s minimalizací výdajů na logistiku ➤ Využívání maximální kapacity 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ceny neúměrné kvalitě a kvantitě služeb ➤ Neplnění smluvních podmínek - úprava smluv ve svůj prospěch v průběhu sml. svazku ➤ Porušování zákonů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komunikace s představiteli měst a obcí ➤ Média, TV, webové stránky, obecní vyhláška 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Změna svozové firmy po uplynutí smluvního svazku
<i>Majitelé zařízení pro nakládání s odpady (skládky, výkupny, sběrný, atd.)</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Maximální naplnění kapacit ➤ Maximální zisk ➤ Přívětivá legislativa ➤ Podpora ze strany obcí/měst 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Porušování zákonů <ul style="list-style-type: none"> ○ překračování kapacity bez uvědomění zodpovědných úřadů ○ výkup nepovolených surovin ○ nedodržování zákonů o ochraně životního prostředí ➤ Vysoké ceny za skládkování ➤ Nezodpovědní/neprofesionální zaměstnanci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komunikace s představiteli měst a obcí ➤ Média, TV, webové stránky, obecní vyhláška 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Důsledná kontrola kraje/města/obce ➤ Tlak vlády na inovační/moderní technologie, popř. poskytnutí grantů ➤ Oceňování a odměňování nejčistější sběrnou, atd.

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
<i>Média</i>	➤ Senzace	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Medializace negativních jevů v OH -> pesimistické/skeptické smýšlení a postoje občanů ➤ Zveřejňování neobjektivních/ zkreslených informací -> poškození ekonomických subjektů a jeho reputace v budoucnosti 	➤ Jednání s představiteli měst/obcí	➤ Pravidelná komunikace

Svozové oblasti jednotlivých svozových společností. Každé ORP má hlavní svozovou společnost. Jedná se o domluvu na trhu, svozové firmy si navzájem asistují, současný stav se na ORP Ostrava budoval po cca 10 let - zásahy do zaběhlého funkčního systému by mohlo narušit konkurenční prostředí. Ostrava je velikostně i průmyslově nesrovnatelná s ostatními městy/obcemi v ORP, proto nelze zavést jednotný systém.

Mezi hlavní cílové skupiny v odpadovém hospodářství patří obce, jejich představitelé a jejich občané a dále společnosti, které poskytují služby v oblasti odpadového hospodářství.

5.1.3.2. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme je jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tab. 5.41: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P*D		
<i>Finanční riziko</i>	Nedostatek financí na provoz kvalitního systému OH	2	4	8	Změna svozové společnosti Změna systému výběru poplatků od občana Meziobecní spolupráce - Mikroregiony, MAS - příklady dobré praxe a jejich implementace	Obec
	Velký podíl neplatičů poplatků za odpady	4	2	8	Změna systému výběru poplatků - efektivnějším systémem se jeví platba za nádobu/službu - dle výběru občana než poplatek na občana	Obec
	Snížení příjmů z EKO-KOMU	2	4	8	Zlepšení ekonomické situace a tudíž zvýšení poptávky po druhotných surovinách/výrobků z recyklátu Motivace občanů k důslednější separaci cestou osvěty a kampaní	Obec/současná ekonomická situace
	Extra výdaje za odstraňování černých skládek	5	2	10	Motivace občanů k větší zodpovědnosti při nakládání s odpady cestou osvěty a kampaní Medializace problémů, které zakládání černých skládek způsobují Zajištění/zřízení sběrných míst v místě bydliště/v blízké vzdálenosti či mobilních sběrů s četností svozu	Obec
	Nedostatek financí na inovace, modernizace technologií, osvětlení/kampaň, zlepšení podmínek separace	2	3	6	Čerpání dotací z OPŽP, granty, příklady dobré praxe, spolupráce mezi obcemi	Obec

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P*D		
<i>Organizační riziko</i>	Nepoměr plnosti nádob na tříděný odpad v návaznosti na odměny z EKO-KOMU	2	2	4	Nutnost odvažování nádob pro zajištění férových podmínek	Obec
	Špatná logistika - umístění skládek, sběrných dvorů, recyklačních linek-dovozová vzdálenost	3	2	6	Vytvoření integrovaného systému	ORP, popř. Kraj
	Nezájem obcí navázat spolupráci v oblasti odpadového hospodářství a řešit společné problémy	3	2	6	Zakládání mikroregionů, DSO - meziobecní spolupráce	Obec
<i>Právní riziko</i>	Špatně sestavená smlouva - nízké sankce, výpovědní podmínky, atd.	2	4	8	Kvalitně sestavená smlouva - kontrola smluv kvalitními právníky, domýšlení důsledků	Obec
	Změny legislativy vyvolávající nutnost zvýšení investic do OH	5	3	15	Informovanost o chystaných změnách, upozornění na dopady - meziobecní spolupráce	Obce ORP
	Neschopnost plnění závazků POH ČR obcemi z důvodu nedostatku zdrojů	2	2	4	Sankce ze strany státu	Obec
<i>Technické riziko</i>	Nedostatečná kapacita skládek, problém nalézt vhodnou lokalitu pro založení nové skládky	3	3	9	Nutno rozšiřovat stávající skládky nežli budování nových	Obec - ORP - Kraj
	Nedostatečná kapacita sběren v blízkosti bydliště (docházková, popř. dojezdová vzdálenost)	2	5	10	Doplnit síť sběrných míst dne nutnosti, čerpání dotací EU či grantů na národní úrovni	Obec
	Kvalita svozové techniky - zastaralá technika, špatný technický stav - auta, zařízení třídících linek	3	2	6	Čerpání dotací z EU	Obec

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P*D		
<i>Věcné riziko</i>	Odložení výstavby krajského integrovaného centra KIC, resp. výstavba ZEVO v Moravskoslezském kraji	5	4	20	Nutnost prosazení pozitivních zájmů u politiků a občanů	Kraj, ORP, Obec
	Nedisciplinovanost občanů vedoucí ke zvyšování nákladů	3	2	6	Důsledná kontrola	Obec
	Omezení skládkování využitelných odpadů od roku 2025	5	4	20	Nutnost vypracovat strategii alternativních způsobů nakládání s odpady, inspirace v zahraničí, příklady dobré praxe	Stát, kraj

U rizika neplatičů je nutno zvážit riziko, že dosavadní neplatiči poplatků si při změně způsobu platby za nádobu tuto službu neobjednají a jejich odpad bude končit na nepovolených skládkách, v nádobách sousedů nebo v obecních nádobách a nakládání s tímto odpadem bude na náklady obce.

5.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tab. 5.42: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
Zavedený a fungující systém sběru, třídění a svozu komunálních odpadů – dlouhodobé zkušenosti se separací	Velké množství černých skládek a jejich opětovné tvoření
Dostačená kapacita i umístění skládky do roku 2025	Nedostatečný sběr BRKO, vysoké množství skládkovaného BRO a BRKO
Dostatečné množství sběrných dvorů a jejich umístění, dostatečné množství kontejnerů a hnízd pro sběr tříděného odpadu ve městě Ostrava	Neměřitelná účinnost třídění na úrovni domácností – absence účinných motivačních nástrojů
Zapojení dalších subjektů do stávající separace (školy)	Velké množství odpadů je ukládáno na skládku
Zapojení všech obcí ORP do systému EKO-KOM	Absence zařízení na energetické využívání odpadů
Příležitosti	Hrozby
Účelové dotační tituly (SFŽP, operační programy EU)	Neochota obcí spolupracovat, nedůvěra v přínos meziobecní spolupráce
Pomoc neziskových organizací při osvětové činnosti (Hnutí duha)	Neochota občanů třídit (životní styl, nedostatečné pobídky pro třídění, nedostatečná osvěta)
Využití zkušeností z jiných měst či zemí - příklady dobré praxe, know-how	Staré ekologické zátěže
Meziobecní spolupráce s okolními obcemi a dalšími původci	Nedostatečná lokální politická podpora
Využití centra odpadové výchovy pro osvětu obyvatel ORP	Odložení výstavby ZEVO v Moravskoslezském kraji

Centrum odpadové výchovy (COV), vzdělávací středisko společnosti OZO Ostrava (viz cov.ozoostrava.cz) funguje již přes 11 let. Centrum se věnuje environmentální výchově a osvětě obyvatel Ostravy a dalších obcí v regionu a od jeho založení prošlo vzdělávacími programy už 75 tisíc žáků základních, středních i vysokých škol. COV se zaměřuje hlavně na školní mládež - základním a středním školám nabízí šest bezplatných vzdělávacích programů, které žákům a studentům objasní zásady správného nakládání s odpady. Vysokoškoláci se zase mohou účastnit odborných exkurzí do provozů, kde se dotřídí, zpracovávají a odstraňují jednotlivé složky komunálních i průmyslových odpadů. Osvětové programy jsou však připraveny pro organizované skupiny dospělých zájemců o problematiku odpadového hospodářství.

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Očekávaný vývoj odpadového hospodářství v ČR

Budoucí vize strategie odpadového hospodářství v ČR Ministerstvo životního prostředí chce do roku 2020 snížit množství odpadu odváženého na skládky z poloviny zhruba na třetinu celkového množství. Přednost mají dostat kompostárny, recyklační linky, ZEVO a prevence. „Předcházení vzniku odpadu bude základním cílem strategie.“ Nový Plán odpadkového hospodářství ČR bude platný pro období 2015 – 2024 a jeho hlavním cílem je výrazně snížit množství odpadu odváženého na skládky.

Například Belgie, Německo, Nizozemsko či Rakousko umí opětovně využít kolem poloviny komunálního odpadu, z druhé půlky v ZEVO vyrábí energii. Do země nezahrabávají téměř nic. Množství skládkovaných odpadů v ČR je nepřijatelné.

Ministr za ŽP Brabec se hodlá důsledně držet hierarchie „nakládání s odpady“ dané evropskou směrnicí, která na první místa řadí předcházení vzniku odpadu a recyklaci, až potom má přicházet na řadu spalování či skládkování.

Součástí plánu odpadového hospodářství bude pak poprvé i Program předcházení vzniku odpadů, který se má řídit heslem, že nejlepší jsou odpady, které vůbec nevzniknou. Ministerstvo hodlá ambiciózních cílů dosáhnout pomocí několika podpůrných ekonomických nástrojů, které budou zejména finančně motivovat ke snižování množství odpadu v popelnicích na směsný komunální odpad a povedou ke zvyšování míry třídění v barevných kontejnerech, a tedy k recyklaci.

S novelizací zákona o odpadech vzešla na počátku roku 2015 v platnost povinnost třídění BRKO a kovů v obcích.

Hovoří se zejména o zvýšení poplatku za odvoz na skládky, který se v Česku již deset let neměnil – tento způsob zbavování se odpadu je nejlevnější, dále například spolupracovat s potravinovými bankami, znovu využívat výrobky jako suroviny a šetřit tak přírodní zdroje. Uvažujeme také o recyklační slevě, která může obce i jednotlivce motivovat k omezování odpadu, který skončí na skládkách.

Pilotní projekty pracující se systémem recyklačních slev již fungují v několika městech, například v Letohradu či v Novém Boru, kde obyvatelé třídí odpad do pytlů opatřených čárkovými kódy a za tříděný odpad dostanou slevu z poplatku za odvoz běžného odpadu. Kromě toho, že chrání životní prostředí, šetří zároveň i svou vlastní peněženku.

Současný stav v ORP

Celková produkce odpadů v ORP Ostrava v letech 2008 – 2012 se pomalu snižuje (až na rok 2010). Rok 2012 je v porovnání s rokem 2008 zhruba o 1/3 nižší. Rok 2010 a pozvolný charakter snižování produkce může souviset, kromě přirozených důvodů jako je útlum nebo oživení výroby a dalších činností produkujících odpady, se změnami legislativy (např. změna způsobu ohlašování kalů z ČOV, zavedení nových kódů způsobů nakládání, atd.), způsobem nakládání s odpady a na to navazující evidencí stavebních odpadů, zejména zeminy, odpadů z hutních a ocelářských výroby, odpadů z tepelných procesů a v neposlední řadě i nepřesnostmi v evidenci (uvádění chybných jednotek, kódů nakládání). Na výkyvech v produkci odpadů v Moravskoslezském kraji se rovněž podílí činnosti související s odstraňováním starých ekologických zátěží (např. „GEOSAN – Nápravná opatření – Laguny Ostramo“) a odtěžováním a zpracováním starých hald z hutní a ocelářské výroby. Produkce nebezpečných odpadů v ORP Ostrava má kolísavý charakter Pohybuje se v rozmezí 114 509 t v roce 2012 po 253 916

t v roce 2009. Ve vztahu k roku 2000 je však cíl snížení produkce o 20 % do roku 2010 splněn – při porovnání roku 2012 s rokem 2000 jde o snížení produkce o 57 % (z 265 821 t na 114 509 t).

V rámci ORP je nejproblematictější plnění cílů v oblasti komunálních odpadů. Nedochozí ke snižování množství produkovaného komunálního odpadu v míře, která by odpovídala POH ČR. Celková produkce KO zaznamenala 15 % nárůst oproti roku 2008. Nejsou plněny ani cíle v produkci BRKO, která je kolísavá, opět se ukazuje nárůst produkce BRKO od roku 2008, kdy se vyprodukovalo celkem 139 915 t v porovnání s rokem 2012, kdy množství dosáhlo hodnoty 142 778 t. Přes rostoucí produkci komunálního odpadu, se množství uložené na skládku, postupně snižuje.

Situaci v oblasti využívání komunálních odpadů by mělo dořešit vybudování KIC navazujícího na systémy nakládání s komunálními odpady obcí. Součástí KIC bude energetický zdroj. Systém jako celek zvýší materiálové využití komunálních odpadů díky oddělenému sběru využitelných složek v obcích a předpokladu další intenzifikace a realizace nových projektů v této oblasti v rámci obecních systémů. Prostřednictvím energetického zdroje KIC dojde k energetickému zhodnocení jinak nevyužitelné zbytkové směsi komunálního odpadu, v hierarchii způsobu nakládání s odpady půjde o energetické využívání odpadů. Dojde tak ke snížení množství komunálních odpadů ukládaných na skládky a s tím související snížení množství sládkovaného BRKO.

Výsledky dotazníkového šetření

V ORP Ostrava je současný systém svozu hodnocen jako fungující. Starostové by uvítali zejména snížení nákladů na odpadové hospodářství, lepší systém separace a nalezení účinného způsobu, jak eliminovat vznik černých skládek.

Chuť třídít odpad závisí jednak na vzdálenosti k nejbližšímu kontejneru, tak na lidském přesvědčení. Pokud by domácnosti měly svůj kontejner přímo u domu, spíše se do třídění zapojí. V obcích jsou rozmístěny třídící kontejnery (hnízda) rozmístěna ve větších vzdálenostech od domů než je tomu v sídlištních zástavbách. V některých obcích se třídí plasty do pytle, který je jednou za čas odvezen přímo od domu. Výhoda je v tom, že lidé nemusí chodit nikam daleko ke kontejneru a mají jistotu, že jejich vytříděné suroviny neskončí na skládce, ale budou skutečně recyklovány.

Obce jsou s hustotou sítě sběrných dvorů, systémem svozu recyklačních kontejnerů i komunálního odpadu celkově spokojeny.

Zhruba polovina obcí upřednostňuje poplatky za nádobu, které se zdají být efektivnější i co do počtu neplatičů, druhá polovina vybírá poplatky takzvaně za hlavu s argumentem, že se tak sníží množství černých skládek. Výsledkem je, že černých skládek neubývá a lidé ztratili motivaci k důslednému třídění. Navíc, lidé plní popelnice leda s čím, jen aby je zaplnili, tudíž se zde mnohdy objeví i bioodpad, tráva ze zahrad a podobně. Obce by měly nastavit systém poplatků tak, aby se domácnostem vyplatilo odpadům předcházet, anebo je třídít.

Rozhodně bude potřeba se zaměřit na osvětu a kampaně vybízející a motivující občany k zodpovědnějšímu nakládání s odpady, a nově zdůraznit nutnost a možnosti pro třídění bio odpadu vč. odpadu z kuchyní. V cenách za svoz firmou OZO jsou v rámci jednotlivých SO drobné odchylky - záleží na tom, jaké konkrétní služby má obec se svozovou firmou nasmlouvané nad rámec svozu SKO (např. údržba veřejného prostranství), jistou roli hraje také svozové vzdálenosti- vzdálenost na skládku, zda svozová firma využívá služeb jiných firem ke svozu či ne.

Na území ORP Ostrava chybí ZEVO, které by efektivně a poměrně ekologicky zajistilo odstranění SKO a snížilo podíl skládkovaného SKO. Rovněž, kompostárna je k dispozici pouze jedna a to v režii OZO. Někteří starostové se začínají zajímat o komunitní kompostárny, které jednak zajistí odstranění bioodpadu a zároveň poslouží k jeho následnému využití. Bioplynové stanice pro potřeby obyvatel ORP neexistují. Bioplynovou stanici mají v našem ORP zatím k dispozici jen některé subjekty pro vlastní potřeby, tj. ZOO Ostrava, Ostravské vodárny a kanalizace vyrábějí teplo z kalů a OZO získává bioplyn z hald odpadků Hrušovské skládky a ten využívá k výrobě elektřiny pro provoz skládky. Bioplynové stanice, stejně jako ZEVO nejsou v tuto chvíli podporovány Evropskou komisí, jejich výstavba bez možnosti získání dotace vzhledem k výši nákladů není reálná. Vyjednávání mezi MŽP a Evropskou komisí v tomto kontextu stále probíhá, budoucí podpora tudíž zatím není zcela vyloučena.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z odborníků k danému tématu – pracovníků odvětvových odborů Magistrátu města Ostravy, a zástupců obcí ORP Ostrava. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

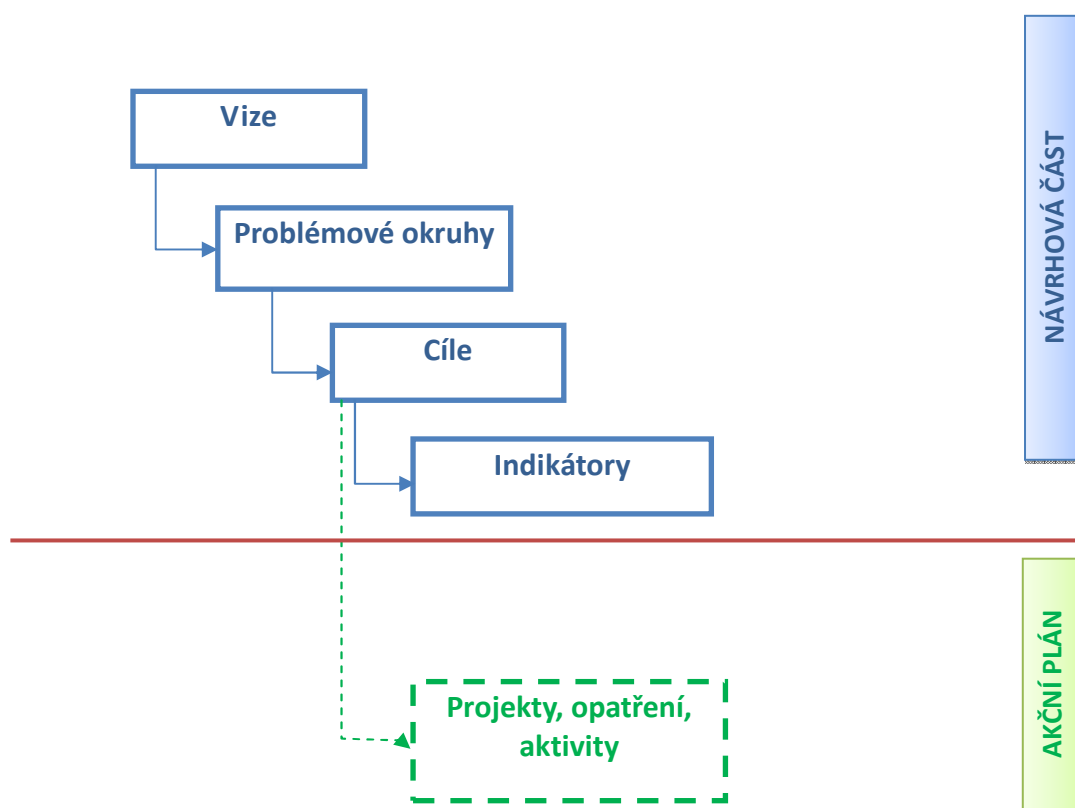
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálními investorem, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 5.2: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů je uvedena v níže uvedeném schématu.

Obrázek 5.3: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast odpadového hospodářství

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“			
Odpadové hospodářství	Nedostatečné nakládání s BRKO	Nedostatečná separace odpadů	Absence osvěty a nízké povědomí obyvatel o důležitosti separace a vážných důsledcích ukládání odpadu na skládku
	1.1 Navrhnout a vyhodnotit efektivní možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady	2.1 Postavit nový sběrný dvůr po vyhodnocení skutečné potřeby a zajištění nakládání s odpady ze sběrného dvora	3.1 Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň
	1.2 Zavést a podpořit systém domácího kompostování ve vhodných typech zástavby v obcích	2.2 Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí)	3.2 Podpořit ekologickou výchovu na školách s využitím dostupných celostátních programů

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

V tomto bodě je popsána vize a popis problémových oblastí. Vizi chápeme jako stav, který má nastat na konci období dokumentu (předpoklad 2023) a současně jako nástroj marketingu.

5.2.2.1. Vize

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“

Správní obvod ORP Ostrava je ekonomicky prosperující a vyspělou průmyslovou oblastí, zajímavou pro investory.

Jeho obyvatelé mají možnost se zde kvalitně vzdělávat, mají dostatek atraktivních pracovních příležitostí a širokou nabídku kvalitních služeb dostupných všem věkovým skupinám. Je zde zdravé životní prostředí a rozmanité příležitosti pro trávení volného času a rekreaci. Navzdory výrazným rozdílům mezi jádrovým městem a ostatními obcemi byla nastavena kvalitní spolupráce založená na pravidelné komunikaci.

Ostrava a okolí nabízí svým obyvatelům takové podmínky pro život, díky kterým zde mají důvod žít.

Strategie ORP Ostravy reaguje na identifikované problémy a potřeby a je postavena na pěti klíčových pilířích (odpovídajících problémovým oblastem) a k nim přiřazeným strategickým cílům.

Obrázek 5.4: Strategie ORP Ostravy

5.2.2.2. Problémové oblasti

Na základě výstupů z analytických prací a jednání se zástupci obcí ORP Ostrava byly identifikovány následující tři společné problémy v oblasti odpadového hospodářství, které jsou příčinou stagnace v této oblasti.

- I. Nedostatečné nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO)
- II. Nedostatečná separace odpadů
- III. Absence osvěty - nízké povědomí obyvatel o důležitosti separace a vážných důsledcích ukládání na skládku

I. Nedostatečné nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO)

Věcné argumenty

Bioodpad doposud nepatřil mezi složku KO, která by byla předmětem separace. Lidé ve velkých městech nemají k dispozici nádoby či kontejnery určené k separaci bioodpadu, proto odpad končí na skládkách. V menších obcích s většinovou zástavbou rodinných domků je nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (odpad ze zahrad a kuchyní) předmětem většího zájmu obyvatel, využívají jej ke kompostování nebo jim přizívují svá drobná hospodářská zvířata (především odpad z kuchyní).

V obcích jsou rovněž k dispozici hnědé kontejnery na separaci bioodpadu (poskytovány společností OZO), které mají ovšem sezónní charakter, od dubna do konce listopadu. V průběhu zimních měsíců nejsou hnědé popelnice k dispozici. Přestože množství odpadu ze zahrad v tomto období výrazně poklesne, odpad z kuchyní nadále přetrvává. Občan si tudíž vytvoří návyk správného nakládání

s kuchyňským odpadem, s vědomím, že na období zimních měsíců učiní mentální krok nazpět a vytvořeného návyku se vzdá. Rovněž, vzhledem k velikosti mnohých zahrad (starší rodinné domky), nádoby na bioodpad nemají dostačující kapacitu pojmout veškerý bioodpad, který v podzemním období vzniká - shnilé ovoce, tráva, keře, listí. Obec by měla zvážit alternativní způsob nakládání s bioodpadem v období zimních měsíců a v období jara a podzimu pak zavedení doplňkové služby například formou přistavení velkoobjemových kontejnerů na bioodpad.

Tab. 5.43: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	205 943,98	230 943,00	226 921,68	241 714,81	204 613,73
z toho celková produkce BRKO	139 915,16	170 890,45	153 671,21	165 447,83	142 778,49

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Množstevní podíl BRKO zůstává v průběhu let na přibližně stejné úrovni k celkovému množství BRO. V důsledku ekonomické krize v průmyslu (útlum) je patrný nárůst v letech 2009 - 2011. Rok 2012 je téměř vyrovnán s rokem 2008, tj. rok před hospodářskou krizí. Procentuálně vyjádřeno, podíl BRKO v BRO se v letech 2008 až 2012 pohybuje mezi 68% - 74%. Do BRKO jsou započítány komunální odpady, které obsahují podíl biologicky rozložitelné složky (např. objemný odpad, směsný komunální odpad, papír a lepenka anebo textil). V ORP Ostrava je velká koncentrace obyvatel i průmyslu. Pro snížení množství BRO ukládaného na skládky je nutno odpad vytrídít a využít pro výrobu kompostu, substrátů, alternativních paliv nebo domácí kompostování.

Tab. 5.44: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
191201	Papír a lepenka	23495,07	21538,94	28848,77	33435,05	28584,36
200201	Biologicky rozložitelný odpad	8473,89	10004,72	12456,72	15417,99	12462,20
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	10477,16	7398,50	9942,06	10956,75	8191,03
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	9103,87	6068,52	6505,25	7021,65	6663,11
170201	Dřevo	754,54	983,15	1458,46	2011,21	1406,82

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Všechny složky biologicky rozložitelného odpadu s výjimkou kalů zaznamenaly od roku 2008 průběžný nárůst. Produkce odpadu kat. č. 200201, biologicky rozložitelný odpad, postupně roste, maximálních hodnot bylo dosaženo v roce 2011. V tabulce níže je znázorněna celková a měrná produkce BRKO v obcích ORP za rok 2012.

Produkce BRO je přímo úměrná životnímu stylu obyvatel. Hlavní roli zde hraje ekonomická situace a ovlivňování chování ekologickými kampaněmi.

Tab. 5.45: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012 a porovnání s celorepublikovým a krajským průměrem

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Ostrava	328 323	100 457,90	305,97	9 438,56	28,75
Moravskoslezský kraj	1 226 602	365 500,49	297,98	35 449,53	28,90
Celkem ČR	10 516 125	3 030 194,74	288,15	205 388,46	19,53

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

V tabulce č. 5.42 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 70 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 30 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 17,82 kg vyšší hodnoty měrné produkce BRKO a o 9,22 kg vyšší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaveden prozatím jen v obcích Šenov a Václavovice. Ostatní obce řeší sběr BRKO odkládáním na sběrných místech, do velkoobjemových kontejnerů nebo formou odkládání BRKO do hnědých kontejnerů pronajatých od firmy OZO v období od dubna do listopadu.

Tab. 5.46: Produkce a měrná produkce odpadů BRO kat. č. 200201 za rok 2012, benchmark – Moravskoslezský kraj

ORP	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Biologicky rozložitelný odpad (200201) [t]	*MP Biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv./rok]
Bílovec	25 873	226,86	8,77
Bohumín	34 051	1 187,04	34,86
Bruntál	38 013	0,00	0,00
Český Těšín	26 300	293,99	11,18
Frenštát pod Radhoštěm	19 120	984,22	51,48
Frýdek-Místek	110 532	2 372,48	21,46
Frýdlant nad Ostravicí	23 941	34,80	1,45
Havířov	92 319	6 404,40	69,37
Hlučín	40 224	539,96	13,42
Jablunkov	22 711	3,19	0,14
Karviná	69 158	2 106,73	30,46
Kopřivnice	41 256	3 092,81	74,97
Kravaře	21 324	960,31	45,03
Krnov	41 680	194,92	4,68
Nový Jičín	48 410	1 892,08	39,08
Odry	17 301	1 037,12	59,95
Opava	101 758	1 680,83	16,52
Orlová	39 091	1 518,21	38,84
Ostrava	328 323	9 438,56	28,75
Rýmařov	16 180	435,25	26,90
Třinec	55 264	1 045,78	18,92
Vítkov	13 773	0,00	0,00
Průměr kraj	1 226 602	35 449,53	28,90
Průměr ČR	10 516 125	205 388,46	19,53

Zdroj dat: ISOH (MŽP (CENIA))

Lze konstatovat, že v porovnání s krajským výsledkem se ORP Ostrava pohybuje mírně pod hranici podprůměru, ovšem v porovnání s celorepublikovou produkcí BRKO se hodnoty ORP Ostrava pohybují o 50 % nad průměrem.

Příčiny problému

Slabá legislativní opora, která nenastavuje systém postihování neekologického nakládání s odpady a neposkytuje obcím nástroj ani pravomoci k řešení takových přestupků. V minulosti neexistovala osvěta v souvislosti s životním prostředím a rovněž pojem ekologie, starší generace nebyly vedeny k budování povědomí o negativním vlivu ukládání odpadů na skládku či jiného neekologického zbavování se odpadu.

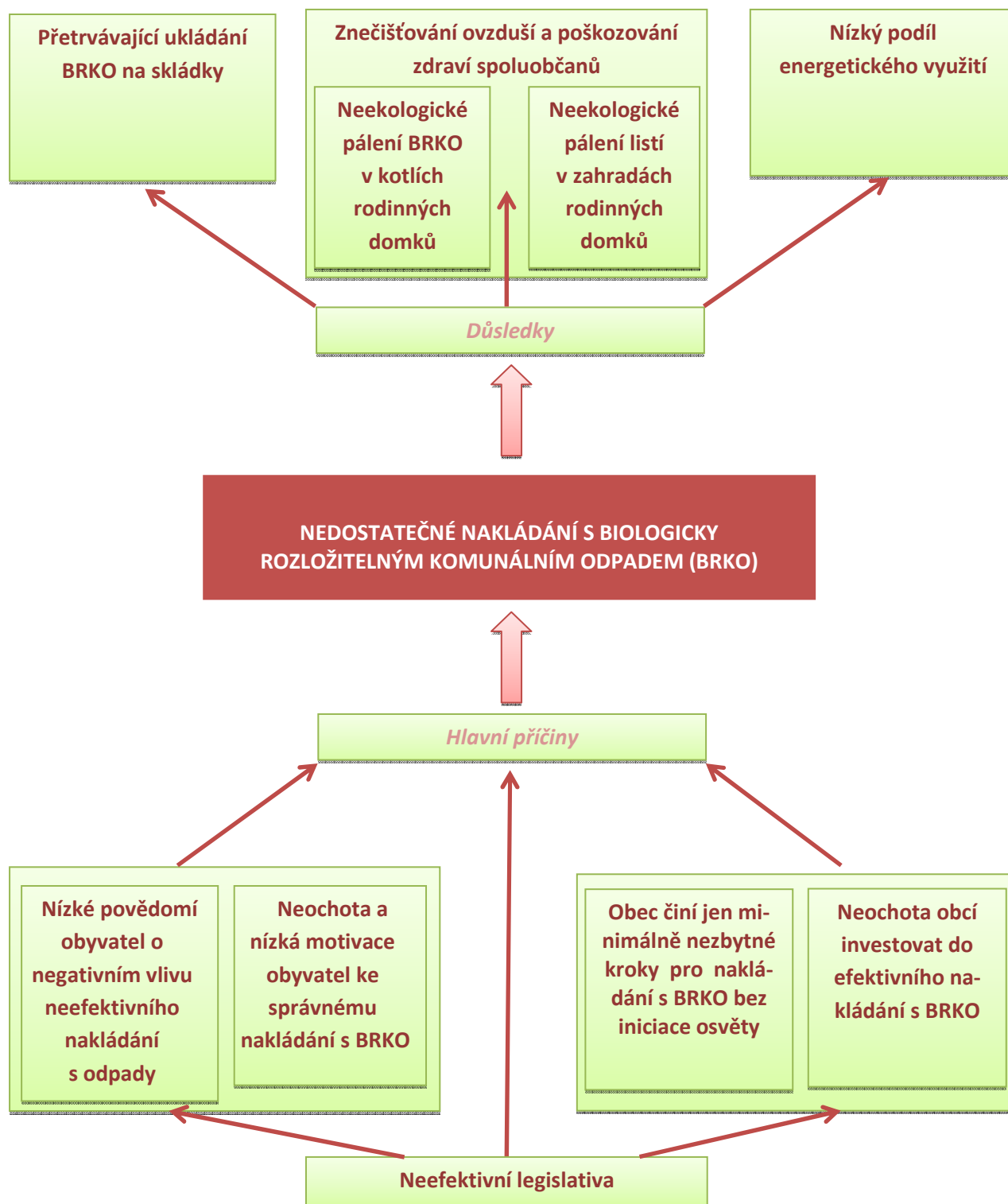
Důsledky neřešení problému

Velké množství odpadu ukládaného na skládku, které se nesnižuje a nerespektuje cíle POH ČR. Přetrvávající trend skládkování takových složek odpadu, které lze následně využít nebude v budoucnu podporován.

Důsledky skládkování bioodpadu:

- nestabilita skládky (propadáním po rozkladu organických látek, nebo hromaděním plynu – nebezpečí vzdouvání terénu nebo výbuchu vznikajících plynů)
- přispívá ke skleníkovému efektu produkcí metanu
- zvyšuje množství skládkového odpadu a snižuje tak životnost skládky jako celku

Obrázek 5.5: Strom problémů k problémovému okruhu I.

II. Nedostatečná separace odpadů

Věcné argumenty

Tab. 5.47: Hustota sběrné sítě na území ORP Ostrava, Moravskoslezského kraje a ČR za 1. čtvrtletí roku 2014

Územní jednotka	Počet obyvatel	Průměrná hustota sběrné sítě (obyv./průměrné hnízdo*)
Průměr za ORP Ostrava	328 323	216
Průměr za kraj	1 226 294	211
Průměr za ČR	10 480 704	148

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

Nižší hodnota znamená lépe dostupnou a vybavenou sběrnou síť. ORP Ostrava by dle výše uvedených výsledků měla svou síť výrazně rozšířit.

Koncentrace nádob na separovaný odpad je ve **městě Ostrava** přiměřená (216 obyv./1 hnízdo). Ostrava plánuje počet hnízd v budoucnu navýšit, stejně tak počet sběrných míst. Veškeré služby zajišťuje společnost, která je ve vlastnictví města. V menších obcích ORP nejsou sběrná místa k dispozici (viz tabulka č. 5.4 Sběrná místa na území ORP, současný stav). Občané tudíž separují pouze ty složky odpadu, pro něž obec zajišťuje svoz, tj. plasty, papír, sklo, nově i měkké kovové obaly, drobné kovové předměty, případně drobné elektrospotřebiče a textil. Například sběr přepálených olejů z kuchyní není v našich podmínkách běžnou komoditou separace, zatímco ve vyspělých státech Evropy ano.

Obyvatelé nemají příliš zájem o recyklaci baterií, ačkoli si většina uvědomuje, že obsahují jedovaté látky. Obyvatelé ORP Ostrava mohou odkládat baterie v prodejnách větších obchodních řetězců (např. Tesco, Lidl), přímo u svých zaměstnavatelů, ve školách, na obecních úřadech apod. Důvodem nezájmu je především nízká informovanost o možnostech zpětného odběru baterií, a to hlavně v obcích.

V komunálním odpadu je podle statistik až 80 % surovin, které by se daly dál zpracovat a nemusely by skončit na skládce.

Odpady ukazují také to, jak se mění chování výrobců. V popelnicích se objevuje víc "kombinovaného materiálu", což je např. "platíčko" na léky, které je vyrobené z plastu potaženého hliníkovou fólií. Takové obaly nejde recyklovat. Vyhadzovat se proto mají právě do směsného odpadu. Relativně novým odpadem jsou také CD nebo DVD disky. Ty patří do plastu.

Faktem zůstává, že jenom správně roztríděný odpad je možné dále zpracovávat - recyklovat.

Příčiny problémů

Nejedná se vždy jen o neochotu občanů třídít, ale rovněž o neochotu nebo finanční náročnost pro obce zlepšit občanům recyklační služby. Zabývat se odpady není pro některé obce prioritou. Rovněž nastavení poplatků za svoz odpadu není pro občany motivačním stimulem k důslednějšímu třídění.

Svoz objemného odpadu probíhá půlročně, výjimečně kvartálně, ale mnohé domácnosti nemají prostory k uchování rozměrných nepotřebných předmětů. Potřebují se jich zbavit ihned. V obcích, kde nemají žádný sběrný dvůr, je nutno jezdit s odpady do jiných obcí, kde musí občané za odložení odpadu zaplatit.

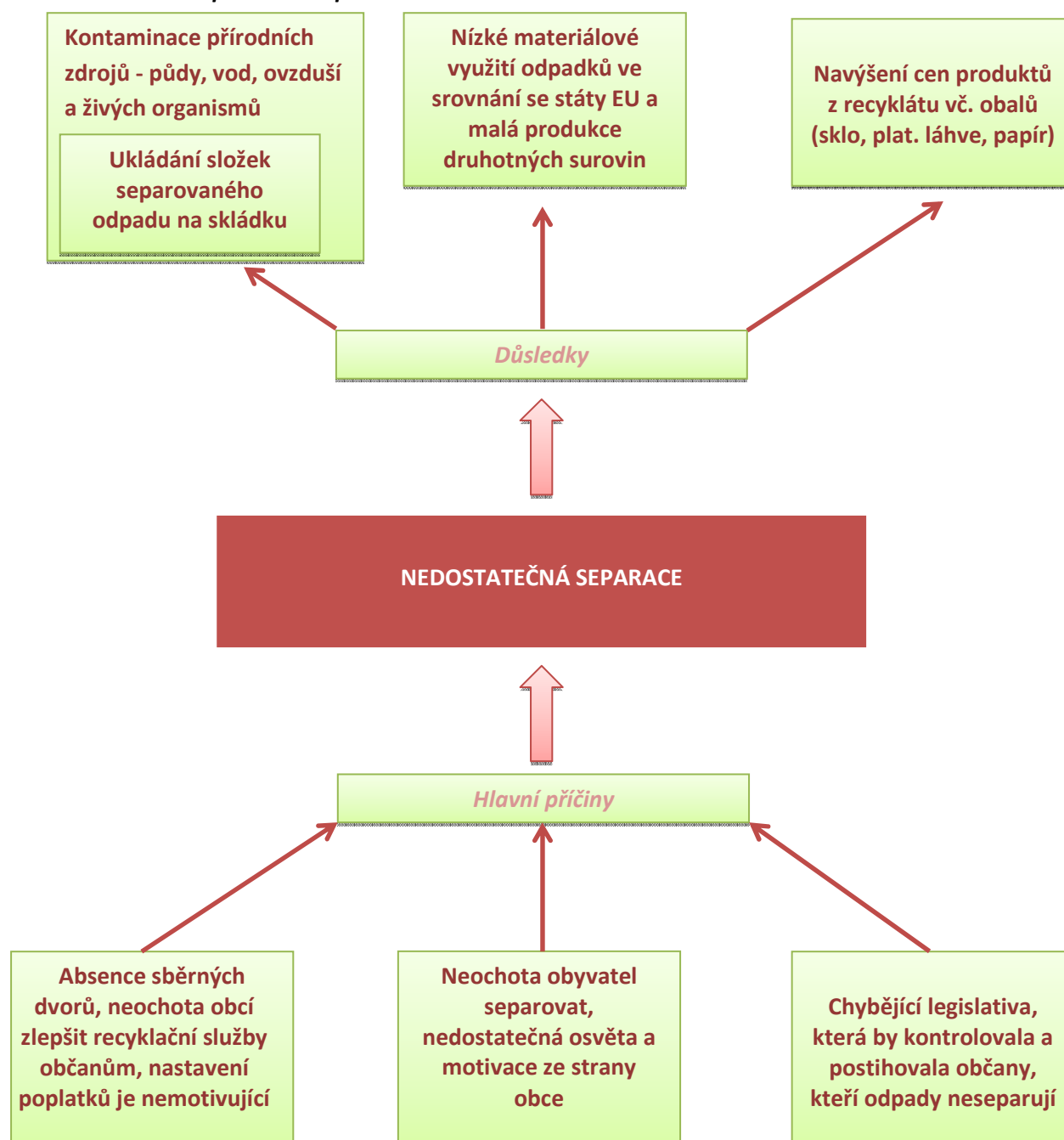
Legislativa nedovoluje postihnout občany, kteří nepřístupují k nakládání s odpady zodpovědně, proto to není ani v pravomoci obcí, které nemohou upravit vyhlášku bez souladu se zákonem a nařízením vlády.

Dále je tady opakovaná neochota některých skupin obyvatel separovat a přistupovat k problematice odpadů ekologicky.

Důsledky neřešení problému

Absence sběrných dvorů je příčinou vzniku černých skládek, jejichž odstranění způsobuje nechtěné výdaje z rozpočtu obcí. Odpadů, které každoročně končí na skládce, neubývá, a proto se ani nezlepšuje kvalita životního prostředí.

Obrázek 5.6: Strom problémů k problémovému okruhu II.

III. Absence osvěty - nízké povědomí obyvatel o důležitosti separace a vážných důsledcích ukládání na skládku

Věcné argumenty

Statistiky potvrzují, že většina odpadů stále ještě končí na skládkách. Svědčí to o nedostatečné separaci odpadů. Čím více separujeme a recyklujeme odpady, tím méně skládkujeme. Tuny druhotných surovin, které bychom mohli znovu využít, končí na skládkách. Každou tunu zbytečně vyhozeného materiálu je potom nutné pokácet, vytěžit nebo vyrobit, často za cenu nového znečištění.

Tab. 5.48: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směšného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	2 918 094,76	2 553 374,82	2 715 113,87	2 350 475,20	2 127 736,03
Celková produkce KO	206 829,59	239 006,48	262 916,99	261 055,11	238 880,44
Celková produkce SKO	87 492,10	122 484,82	109 222,83	109 073,36	87 945,44

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Produkce komunálního odpadu je přímo úměrná životnímu stylu obyvatel. Hlavní roli zde hraje ekonomická situace a ovlivňování chování ekologickými kampaněmi. Klesající tendence produkce odpadů je mírně narušena rokem 2010 a to z důvodu povodní, které zasáhly i některé obce z ORP - suť, nábytek, atd. Zatímco v roce 2008 se SKO podílel na množství KO 42,3%, v roce 2012 byl ve stejném případě zaznamenán mírný nárůst poměru SKO v KO, a to v řádu cirká 5,5%. V roce 2009 došlo k mírnému navýšení obou složek, jak KO, tak SKO, které se navíc na množství KO podílelo 51,5%. Roky 2010 a 2011 vypadají velmi obdobně, navýšení je zřejmé zejména u množství KO, zatímco podíl SKO v množství KO je dokonce nižší než v roce 2008.

Příčiny problémů

Přestože většina občanů si uvědomuje důvody, proč a jak by měli třídít, ne vždy třídí správně a stále jsou mezi námi i takoví, kteří třídění odpadů úspěšně ignorují. Každý občan má své důvody proč třídít a proč ne. Zatímco popelnice stojí před každým vchodem, k barevným kontejnerům na tříděný odpad obvykle musíme chodit o několik ulic dál, jedná se o lenost? V případě starších občanů se zase jedná o generační problém. Ekologická výchova a aktivní vedení dětí k úctě k přírodním zdrojům nebylo v osnovách vzdělávacího systému v letech předrevolučních. Lidé se třídít neučili, tak jako je tomu dnes.

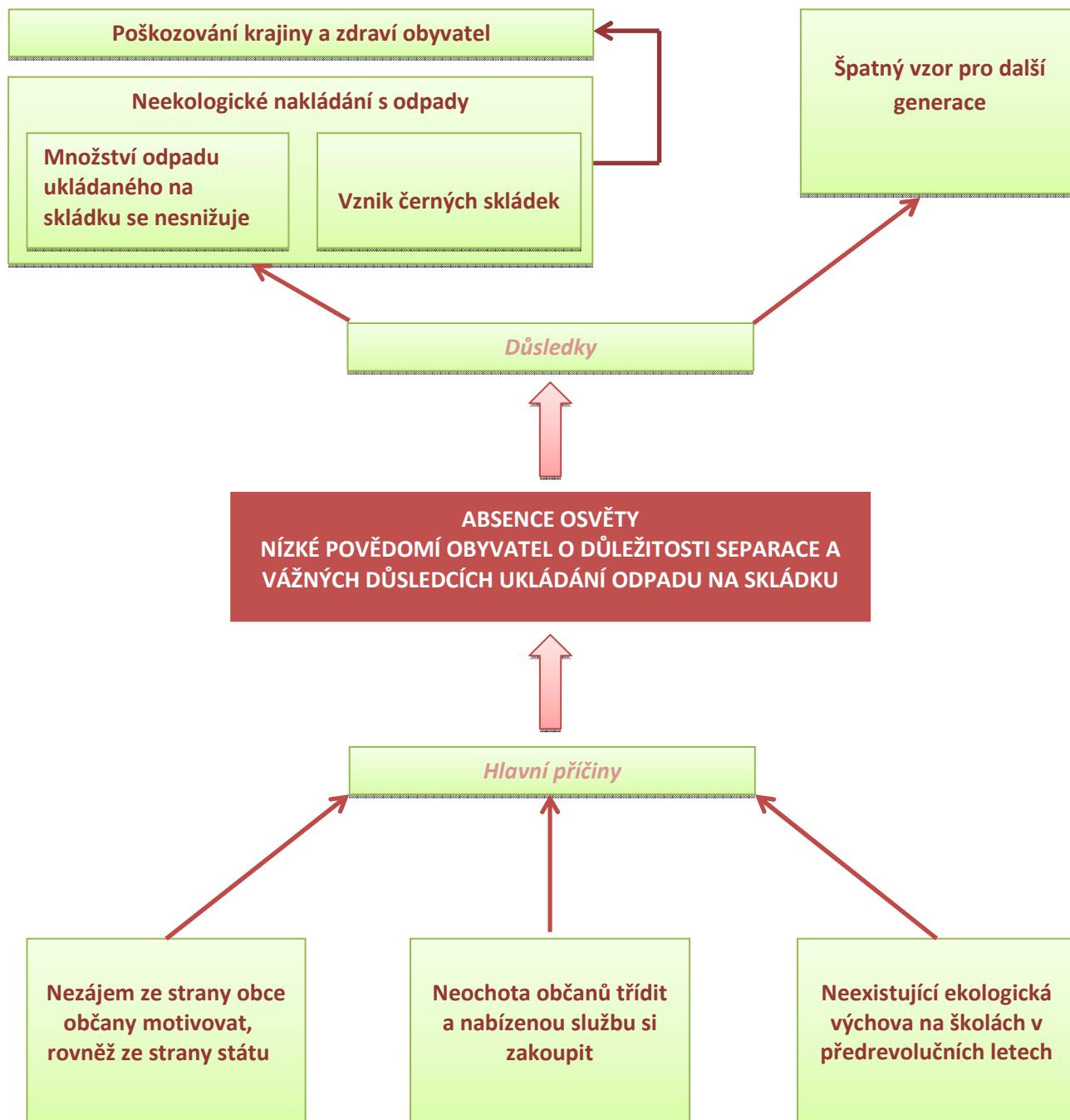
V mnohých rodinách se odpad netřídí, děti, tak přicházejí o možnost osvojení si správného návyku na třídění přirozenou cestou.

Obce sehrávají důležitou roli v šíření osvěty, kterou je nutno posílit. V oblasti osvěty existuje mnoho příkladů dobré praxe, kterými se obce mohou inspirovat. Rovněž využití externích poradců pro zajištění osvěty v obcích je reálnou možností, a to především v případě, že se na pořízení takové služby finančně podílí více obcí najednou.

Důsledky neřešení problému

Množství odpadů na skládkách neubývá, tím dochází k postupnému znečišťování přírodních zdrojů a krajiny, vznikají nové černé skládky a neřešením vážných důsledků se problémů nezavíme, akorát je přesuneme na následující generace, naše děti a vnoučata.

Obrázek 5.7: Strom problémů k problémovému okruhu III.

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

V této kapitole byly definovány cíle ve vymezených problémových tématech. Cíle jsou podrobně popsány a jsou navržena opatření k realizaci cílů.

Problémový okruh 1	Nedostatečné nakládání s BRKO
Cíl 1.1	Navrhnout a vyhodnotit efektivní možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady
Popis cíle	<p>Bioodpady by mohly být vytříděny a využity pro výrobu bioplynu, elektrické energie a kompostu. Každý rok je na skládky ukládáno více než 3 miliony tun směsných komunálních odpadů, z toho přibližně 40% tvoří BRKO.</p> <p>Cílem pro rok 2010 bylo snížit množství bioodpadů na skládkách o 25 %, v roce 2013 o 50% a v roce 2020 o 65 % ve srovnání s množstvím v roce 1995. Česká republika své závazky v roce 2010 a 2013 nesplnila, reálně ji hrozí pokuty v řádech miliard Kč za nedodržení směrnice EU o skládkování odpadů. Občané svým odpovědným přístupem tak mohou přispět k odvrácení zbytečných penalizací.</p> <p>Kompostováním tak přispíváme ke snižování emisí skleníkových plynů a k ochraně životního prostředí. Z jedné tuny bioodpadu může být vyrobeno cca 0,4 tuny kompostu, tvořeného přibližně z 60 % sušinou, která obsahuje až 40% uhlíku (C). Uhlík tvoří necelou třetinu CO₂. Jestliže C tvoří 12/44 CO₂, může jedna tuna zkompostovaného bioodpadu ušetřit cca 0,352 tun emisí CO₂.</p> <p>V případě, že by se ve všech domácnostech třídil bioodpad, mohly by veškeré dnes nevytříděné bioodpady z domácností pokrýt roční spotřebu elektrické energie pro cca 14 000 domácností a dodat potřebné organické hnojivo pro cca 76 000 ha orné půdy, což je pouze malá část veškeré zemědělské půdy, která by komposty z bioodpadů mohla využít.</p> <p>Opatření předpokládá vybudování systému pro nakládání s bioodpadem, za účelem snížení množství skládkovaného odpadu dle cílů nového POH ČR, zajištění zpracování a následného využití, především v zemědělství.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • postupovat v souladu s novelou zákona o odpadech (novela č. 229/2014) a dle legislativního vymezení postupů pro nakládání s BRO a BRKO v jednotlivých obcích • stanovení podmínek ke spolufinancování nově vzniklé sítě zařízení pro zpracování BRO a BRKO • zpracování návrhů pro veřejnoprávní smlouvu mezi jednotlivými obcemi o využívání zařízení na zpracování BRO <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • provést analýzu investičních a provozních nákladů zařízení

	<ul style="list-style-type: none"> stanovení podmínek spolufinancování vzniklého zařízení na sběr a zpracování BRKO Vyhodnotit další možné způsoby nakládání – např. využití sběrných dvorů pro kompostování odpadu <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> výstavba malých zařízení pro zpracování BRKO (do 150 tun) najít vhodné místo pro kompostovací zařízení zvolit vhodný typ kompostéru (pro kompostování lze využít vermikompostování, automatické kompostéry, dřevěné kompostéry, plastové kompostéry nebo speciální komunitní kompostéry pro bytovou a sídlištní zástavbu) zrealizovat osvětu
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet obcí, které mají zaveden systém sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady
Správce cíle	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

Problémový okruh 1	Nedostatečné nakládání s BRKO
Cíl 1.2	Zavést a podpořit systém domácího kompostování ve vhodných typech zástavby v obcích
Popis cíle	<p>V souvislosti s kompostováním BRKO se naskýtá další varianta tzv. domácí kompostování, která může být přínosná především pro občany se zahradami a dalšími vhodnými zástavbami. Vycházejme z faktu, že třídění a kompostování bioodpadu je nenáročná činnost, která má velký dopad na kvalitu našeho životního prostředí. Obec zajistí nákup domácích kompostérů a se slevou nabídne občanům obce/DSO.</p> <p>Cílem domácího kompostování je především:</p> <ul style="list-style-type: none"> snížení množství směsného odpadu z domácnosti až o 40 % odstranění zápachu ze směsného komunálního odpadu z odpadkových košů, neboť zápach tvoří nevhodně uložený bioodpad (správně vytříděný bioodpad v kompostérech a kompostovatelných taškách nepáchne) výroba kvalitního kompostu pro vlastní spotřebu navracení půdě to, co si z ní bereme a co v ní chybí prevenci extrémních klimatických jevů spojených s degradací půdy
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření nerelevantní</p> <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> nutno vyčlenit finanční částku na nákup kompostérů v rozpočtu obce. Při

	<p>nákupu většího množství se často naskýtá množstevní sleva.</p> <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrealizovat osvětu a propagaci domácího kompostování • sledovat využitelnost podpořených kompostérů
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí, které mají zaveden systém domácího kompostování
Správce cíle	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

Problémový okruh 2	Nedostatečná separace/recyklace
Cíl 2.1	Postavit nový sběrný dvůr po vyhodnocení skutečné potřeby a zajištění nakládání s odpady ze sběrného dvora
Popis cíle	<p>Cílem výstavby nového sběrného dvora/místa je nabídnout občanům kvalitní službu a možnost, jak nakládat s odpady z domácností v souladu se základními zásadami ochrany životního prostředí.</p> <p>Předmětem projektu je vybudování nového moderně vybaveného sběrného dvora odpadů společného pro více obcí v rámci DSO na pozemku jedné z obcí nejlépe v jejím vlastnictví. Obce rozhodnou, jak se budou podílet na spolufinancování nákladů na výstavbu i na následný provoz.</p> <p>Obyvatelé obcí budou moci do sběrného dvora ukládat jakýkoli odpad, který vyprodukovali ve své domácnosti. Pro ukládání nebezpečných odpadů bude sběrný dvůr vybaven speciálním ekologickým skladem s nádobami pro ukládání tuhých i kapalných nebezpečných látek. Biologický odpad jako je tráva, listí či např. větve budou ukládány na zvláštní plochu ve sběrném dvoře, případně rovněž nově vybudované tzv. komunitní kompostárny s kapacitou 150 tun tohoto odpadu ročně. Celá plocha sběrného dvora bude plně ze zpevněného povrchu (asfalt). Dalšími prvky vybudovaného sběrného dvora může například být digitální mostová váha s kapacitou do 30 tun a zázemí pro obsluhu s nezbytným administrativním a sociálním zázemím. Celý areál sběrného dvora je nutno oplotit a vybavit nejmodernějším elektronickým zabezpečovacím systémem včetně kamer. Elektronický zabezpečovací systém bude napojen přímo na Policii ČR, obvodní oddělení obce.</p> <p>Za využití podpory prostředků Evropské unie může sloužit nově vybudovaný sběrný dvůr odpadů zcela zdarma pro všechny občany, kteří mají v podílejících se obcích své trvalé bydliště a kteří uhradili roční místní poplatek za odpady. Ostatní obyvatelé a také podnikatelské subjekty, které mohou sběrný dvůr odpadů využívat, zaplatí za uložení odpadů dle platného ceníku.</p>

Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> smlouva ošetřující zajištění provozu a odvozu odpadů ze sběrného dvora <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> možnost získání dotace z OPŽP až 90% dohoda obcí na zajištění způsobu spolufinancování provozu <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> nalezení vhodného pozemku příprava projektu pro financování z OPŽP (veškeré náležitosti)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet obcí využívajících sběrné dvory/sběrná místa na území ORP
Správce cíle	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

Problémový okruh 2	Nedostatečná separace
Cíl 2.2	Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí)
Popis cíle	<p>Rozšíření stávajícího sběrného dvora a využití i pro ostatní obce v rámci DSO, které byly doposud nuceny za služby sběrného dvora platit, by pro některé obce/svazky mohlo představovat schůdnější variantu. Jednalo by se o rozšíření plochy a zvýšení maximální kapacity sběrného dvora. Podmínkou je stejná svozová firma všech zapojených obcí. Obce se podílejí na spolufinancování dle předem určených podmínek a kritérií. Pro občana ovšem platí, že ten kdo zaplatí za nádobu na SKO dostává kartičku a na základě ní může zdarma využívat sběrného dvora v rámci svazu. Ze zkušeností plane, že vhodným vybavením sběrného dvora se jeví kamerový systém se záznamovým zařízením. Díky takovému zařízení dochází k omezení vandalismu, krádežím na sběrných dvorech a černých skládek před branami sběrných dvorů.</p> <p>Budování nových a modernizace stávajících sběrných dvorů bude podporováno OPŽP pro příjem dotace. Bude se jednat o prioritní osu 3, specifický cíl 2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> smlouva o provozu sběrného dvora smlouva o společném financování výstavby a provozu <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> finanční podpora ze strukturálních fondů z OPŽP až do výše 90% nutno vyčlenit vlastní finance

	C. Věcná opatření <ul style="list-style-type: none"> zpracování projektu se všemi formálními a věcnými náležitostmi
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet smluvních dohod spadových obcí o využívání sběrného dvora
Správce cíle	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

Problémový okruh 3	Absence osvěty a nízké povědomí obyvatel o důležitosti separace a vážných důsledcích ukládání odpadu na skládku
Cíl 3.1	Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň
Popis cíle	<p>Jedná se o kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného nakládání s komunálním odpadem a aktivní účasti obyvatel na systému odpadového hospodářství obce. Tisk letáků, zábavné a zároveň vzdělávací akce pro děti s rodiči, workshopy, přednášky (v rámci setkání členů klubu důchodců, využití prostor a publikací v místních knihovnách, den Země se může stát vhodným prostředkem pro uspořádání ekologické kampaně a zapojení občanů do úklidové dobrovolnické akce v obci.</p> <p>Je nutno objasnit potřebu separovat odpad z domácností a zahrad a ukázat občanům, že se nejedná o nic zatěžujícího a nesnadného. Záleží na kreativitě koordinátora akcí a výši uvolněných finančních prostředků.</p>
Hlavní opatření	A. Právní opatření Nerelevantní <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> investice na vzdělávací kampaně, zajištění koordinátora workshopů, zajištění přednášek z expertů, náklady na tisk brožur a letáků, v případě medializace realizovaných akcí či kampaní – náklady na natáčení a vysílání v místních TV stanicích zajištění finančních prostředků ze strukturálních fondů (Operační program Životní prostředí) <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> propagace chystaných akcí mezi občany distribuce letáků, brožur distribuce programu kampaně a chystaných akcí – rovněž umístění na webových stránkách obce zajištění kvalifikovaných osob v oblasti odpadů, které pomohou vzdělávat občany

	<ul style="list-style-type: none"> • zajištění prostor pro přednášky a workshopy • konzultace s neziskovými organizacemi působícími v oblasti ekologie – Arnika, Čisté nebe, Hnutí Duha
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet akcí v rámci společné informační kampaně
Správce cíle	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

Problémový okruh 3	Absence osvěty a nízké povědomí obyvatel o důležitosti separace a vážných důsledcích ukládání odpadu na skládku
Cíl 3.2	Podpořit ekologickou výchovu na školách s využitím dostupných celostátních programů
Popis cíle	<p>Svazek obcí najme ekologického koordinátora, který bude dle potřeby a dohody zástupců obcí realizovat ekologickou výchovu na místních školách. Výchova bude spočívat v realizaci zajímavých studentských projektů, exkurzí do firem zabývajících se nakládáním s odpady, návštěva skládky, pořádáním prezentací, seminářů a workshopů se zajímavými osobnostmi pohybujícími se v oblasti nakládání s odpady. Cílem rovněž je, prostřednictvím studentů, působit na místní podniky. Týmy studentů by uspořádaly návštěvy do místních podniků a za vhodně sestavené prezentace (ekologickým koordinátorem) o významu recyklace by měli přimět podniky k podpisu závazku o odstartování tzv. in-house recyklačního programu pro zaměstnance nebo hledat způsoby, jak třeba zlepšit to, co už dělají. Podobných projektů je nespočetně mnoho. Lze využít stávajících výukových, výchovných a osvětových programů, kterých existuje celá řada. Mezi ně patří například Globe, Recyklohraní, Tonda Obal, programy krajských ekologických center a stejně tak výchovný program společnosti OZO.</p> <p>Učitelé čtou každé ráno citát či moto k recyklaci. Moto by mělo být inspirativní, informativní a humorné.</p> <p>Děti tvoří umělecká díla (dvou či lépe trojrozměrná) z recyklovatelných materiálů a účastní se tak umělecké soutěže.</p> <p>Tvorba písní, básní, krátkých divadelních scének, školní magazín na téma ekologie a odpady, které je možno prodat rodičům a občanům obce při ekologicky zaměřených komunitních akcích.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzavření DPP s koordinátorem ekologické výchovy

	<p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> vyčlenit finanční prostředky na koordinátora ekologické výchovy, případně na realizaci projektů v rámci ekologické výchovy vyžadující nadstandardní materiální zajištění <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> zajištění koordinátora ekologické výchovy vč. pořádání akcí, zajímavých projektů, exkurzí, apod.
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet škol zapojených do ekologické výchovy
Správce cíle	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

5.2.4.Indikátory

V této kapitole jsou popsány indikátory, jimiž se bude měřit úspěšnost nastavené strategie. K hodnocení cíle byly stanoveny indikátory výstupu, k problémovým výstupům indikátory výsledku. Ke každému indikátoru je stanovena jednoduchá metodika měření a cílový stav.

Problémový okruh	1. Nedostatečné nakládání s BRKO		
Číslo indikátoru	1-1		
Název indikátoru	CELKOVÁ PRODUKCE BRO (KAT. Č. 200201)		
Měrná jednotka	t/rok		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2012	2017	2020
Plán		15 000,00	25 000,00
Skutečnost	9 438,56		
Popis měřítka:	Parametr sleduje vývoj v oblasti produkce BRO v obcích ORP kat. č. 200201, který je kompostovatelný. Čím vyšší je produkce BRO, tím méně bioodpadu se ukládá na skládky. Z provedených analýz vyplývá, že většina recyklovatelného odpadu v ORP je materiálově využita.		
Metodika a výpočet:	Data celkové produkce odpadu kat .č. 200201 za užití kódů produkce A00,AN60,BN30		
Zdroj čerpání dat:	Evidence o produkci a nakládání s odpady od obcí, hlášení o produkci a nakládání s odpady od obcí		

Cíl	1.1 Navrhnout a vyhodnotit efektivní možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady		
Číslo indikátoru	1.1-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ, KTERÉ MAJÍ ZAVEDEN SYSTÉM SBĚRU A DALŠÍHO NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍMI BIOODPADY		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Je nutné snížit množství BRKO plynoucí na skládky a toho se dá dosáhnout například zavedením sběrného systému v obcích formou zajištění velkoobjemového kontejneru na BRKO v období vegetace, sběrným dvorem či zřízením komunitní kompostárny.		
Metodika a výpočet:	Součet všech zapojených obcí do systému sběru BRKO		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	1.2 Zavést a podpořit systém domácího kompostování ve vhodných typech zástavby v obcích		
Číslo indikátoru	1.2-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ, KTERÉ MAJÍ ZAVEDEN SYSTÉM DOMÁCÍHO KOMPOSTOVÁNÍ		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	8
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor ukazuje, kolik obcí v ORP má zaveden systém domácího kompostování.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí ORP, které v rámci meziobecní spolupráce zavedli systém domácího kompostování		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Problémový okruh	2. Nedostatečná separace		
Číslo indikátoru	2-1		
Název indikátoru	MĚRNÁ PRODUKCE SEPAROVANÉHO ODPADU		
Měrná jednotka	kg/obyvatel/rok		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		150,00	170,00
Skutečnost	129,47		
Popis měřítka:	Jedná se o průměrné množství separovaného odpadu (v tunách), které připadne na jednoho občana daného ORP na rok. Požadavkem je navyšování této hodnoty.		
Metodika a výpočet:	Celkové množství separovaného odpadu v kg dáno součtem jednotlivých komodit: papír (200101, 150101), sklo (200102, 150107), plast (200139, 150102), nápojové kartony (150105), kovy (200140, 150104), bioodpad (200201, 150108) při způsobu nakládání A00, BN30 a vydělíme počtem obyvatel daného ORP ve sledovaném roce.		
Zdroj čerpání dat:	Hlášení o produkci a nakládání s odpady od jednotlivých obcí, evidence o produkci a nakládání s odpady jednotlivých obcí		

Cíl	2.1 Postavit nový sběrný dvůr po vyhodnocení skutečné potřeby a zajištění nakládání s odpady ze sběrného dvora		
Číslo indikátoru	2.1-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ VYUŽÍVAJÍCÍCH SBĚRNÉ DVORY/SBERNÁ MÍSTA NA ÚZEMÍ ORP		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	6
Skutečnost	4		
Popis měřítka:	V současnosti mají 4 obce ze 13 přístup ke sběrnému dvoru. Cílem je tuto hodnotu navýšit. V případě zřízení zcela nového sběrného dvora na území jedné z obcí lze zajistit jeho využití i ostatními obcemi v rámci stejného OR, a to na základě smluvní dohody stanovující podmínky užívání a výši finančních prostředků potřebných pro zapojení do společné činnosti. Zásadní tedy není jen navýšení počtu sběrných dvorů, ale jejich uživatelů, převedeno na počet obcí.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet všech obcí v ORP, které mají k dispozici sběrný dvůr, byť mimo svou obec		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	2.2 Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí)		
Číslo indikátoru	2.2-1		
Název indikátoru	POČET SMLUVNÍCH DOHOD SPADOVÝCH OBCÍ O VYUŽÍVÁNÍ SBĚRNÉHO DVORA		
Měrná jednotka	počet dohod		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Jedná se o využití, případně i rozšíření stávajícího sběrného dvora nacházejícího se v jedné z obcí ORP ostatními obcemi v rámci stejného ORP na základě smluvní dohody stanovující podmínky užívání a výši finančních prostředků potřebných pro zapojení do vztahu.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet všech uzavřených dohod obcí podílejících se na užívání sběrného dvora		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Problémový okruh	3. Absence osvěty a nízké povědomí obyvatel o důležitosti separace a vážných důsledcích ukládání odpadu na skládku		
Číslo indikátoru	3-1		
Název indikátoru	SNÍŽENÍ PRODUKCE SKO		
Měrná jednotka	snížení produkce SKO v %		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10,00 %	20,00 %
Skutečnost	0%		
Popis měřítka:	V případě větší osvěty v oblasti recyklace, by mělo stoupnout množství vytríděných složek z SKO, které se dají využít, a naopak množství SKO ukládaného na skládky by se mělo snížit.		
Metodika a výpočet:	Základními daty pro výpočet jsou celková produkce SKO (kat. č. 200301, způsob nakl. A00, BN30). Jelikož se SKO z území ORP výhradně skládá, pak vyprodukované množství SKO je potažmo i množství uložené na skládku.		
Zdroj čerpání dat:	Hlášení o produkci a nakládání s odpady od jednotlivých obcí, evidence o produkci a nakládání s odpady jednotlivých obcí		

Cíl	3.1 Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň		
Číslo indikátoru	3.1-1		
Název indikátoru	POČET AKCÍ V RÁMCI SPOLEČNÉ INFORMAČNÍ KAMPANĚ		
Měrná jednotka	počet akcí		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Některé obce se již po léta podílejí na organizaci kulturních akcí pro své a okolní občany. Tentokrát by se jednalo o společnou organizaci vzdělávacích akcí zaměřených na rozvoj lidského povědomí o recyklaci. Akce mohou být pořádány v létě ve venkovním prostředí, zaměřené na všechny věkové skupiny, ale rovněž formou debaty v místní knihovně či v rámci klubu důchodců.		
Metodika a výpočet:	Celkový počet společně koordinovaných akcí zaměřených na téma recyklace a nakládání s odpady v rámci daného roku.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	3.2 Podpořit ekologickou výchovu na školách s využitím dostupných celostátních programů		
Číslo indikátoru	3.2-1		
Název indikátoru	POČET ŠKOL ZAPOJENÝCH DO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY		
Měrná jednotka	počet škol		
Správce měřítka	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Děti jsou bezpochyby tou nejvnmávější skupinou, proto je potřeba začít s osvětou již od raného věku dítěte. Právě u nich je největší šance k vytvoření stabilního a zdravého přístupu k životnímu prostředí na celý život, k úctě k přírodě a ke všemu živému, k šetrnosti a uchování přírodních zdrojů i do budoucna pro příští generace. Ekologická výchova by měla být hravá, interaktivní, zajímavá, ale hlavně poučná. Zahrnuje výchovné exkurze, prezentace, mimoškolní akce, školní projekty, zapojení škol do národních a nadnárodních programů.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet ZŠ na území ORP zapojených do ekologické výchovy či využívajících programů zaměřených na ekologickou výchovu dětí		
Zdroj čerpání dat:	Starostové obcí, Výroční zprávy ZŠ		

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tab. 5.49: Složení řídící skupiny

Složení řídící skupiny	
Dosud nestanoveno	

(tabulka bude doplněna)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tab. 5.50: Přehled správců cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Navrhnout a vyhodnotit efektivní možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
1.2	Zavést a podpořit systém domácího kompostování ve vhodných typech zástavby v obcích	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
2.1	Postavit nový sběrný dvůr po vyhodnocení skutečné potřeby a zajištění nakládání s odpady ze sběrného dvora	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
2.2	Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí) prostředí	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

3.1	Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
3.2	Podpořit ekologickou výchovu na školách s využitím dostupných celostátních programů	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tab. 5.51: Přehled gestorů indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1-1	Celková produkce BRO kat. č. 200201	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
1.1-1	Počet obcí, které mají zaveden systém sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
1.2-1	Počet obcí, které mají zaveden systém domácího kompostování	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
2-1	Měrná produkce separovaného odpadu	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
2.1-1	Počet obcí využívajících sběrné dvory/sběrná místa na území ORP	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
2.2-1	Počet smluvních dohod spadových obcí o využívání sběrného dvora	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
3-1	Snížení produkce SKO	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
3.1-1	Počet akcí v rámci společné informační kampaně	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí
3.2-1	Počet škol zapojených do ekologické výchovy	starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 5.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tab. 5.52: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu

Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako proces dlouhodobý a opakovaný, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tab. 5.53: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tab. 5.54: Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

V rámci tématu odpadového hospodářství byly zvoleny tři problémové oblasti, a to nedostatečné nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem, nedostatečná separace odpadů, absence osvěty a nízké povědomí obyvatel o důležitosti separace a vážných důsledcích ukládání odpadu na skládku. Na každou problémovou oblast se pojí dva cíle, celkem tedy v rámci tohoto tématu sledujeme 6 tematických cílů.

Obce by se měly v první řadě zaměřit na prevenci vzniku odpadů, dále na zefektivnění dosavadního způsobu třídění a recyklace, zhodnocení odpadů např. formou kompostování a energetického využití odpadů, redukcí množství odpadů odstraněním skládkování a to vše za účinné formy šíření osvěty.

V první oblasti věnované recyklaci biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) byly identifikovány dva cíle s cílem navrhnout a vyhodnotit efektivní opatření pro snížení množství BRKO ukládaného na skládky například zavedením systému domácího kompostování.

Druhá oblast upozorňuje na nedostatečnou recyklaci a obsahuje dva cíle s cílem zefektivnit způsob recyklace, případně rozšířit stávající systém recyklace o další komodity formou expanze sběrného dvora a umožnění jeho využívání občany spádových obcí či výstavbou nového, opět společného pro několik okolních obcí.

Třetí oblast řeší problém chybějící osvěty v oblasti odpadového hospodářství. Navrhujeme realizovat pravidelné informační a výchovně-vzdělávací kampaně. V případě, že se podaří přesvědčit zbylou část obyvatel, která doposud nezavedla separaci na recyklovatelné složky KO, k recyklování, množství SKO ukládaného na skládky bude nižší.

Všech šest cílů navržených v rámci tématu odpadového hospodářství mají spolu jednoho správce – starostu obce Stará Ves nad Ondřejnicí. Naplňování všech cílů bude sledováno prostřednictvím nastavených indikátorů.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část tématu odpadového hospodářství byla zpracována v období od září 2014 do prosince 2014. Do její tvorby bylo zapojeno zhruba 10 osob, a to členové realizačního týmu, pracovní skupiny a motivující starostové. Prvotní návrh zpracoval pracovník pro analýzy a strategie. Tento návrh byl postupně připomínkován v rámci celého realizačního týmu, poté v rámci expertní pracovní skupiny a následně s motivujícími starosty na setkání dne 24. 11. 2014. Celý dokument budou schvalovat starostové na 2. oficiálním shromáždění představitelů obcí, které se uskuteční v dubnu.

5.5. Přílohy

Příloha č. 1: Tabulkové a grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Tabulka č. 1: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Tabulka č. 2: Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Tabulka č. 3: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Tabulka č. 4: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Tabulka č. 5: Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Tabulka č. 6: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka č. 7: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Tabulka č. 8: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Tabulka č. 9: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Tabulka č. 10: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Tabulka č. 11: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem

6. Volitelné téma: Podpora zaměstnanosti a podnikání

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Analýza zahrnuje území celého ORP Ostrava, ale zaměřuje se především na potenciál jádrového města Ostravy. V roli hlavního koordinátora hospodářského rozvoje území, jehož prioritou do roku 2020 je především rozvoj trhu práce, tj. hledání nových investorů, přilákání významných nadnárodních společností do území, podpora malých a středních podniků (vznik a prosperita), s cílem vytvořit dostatek nových pracovních příležitostí a přispět tak k lepší životní úrovni obyvatel území celého ORP.

Zaměstnanost a úroveň lidského kapitálu jsou chápány jako jeden z klíčových prvků regionální konkurenceschopnosti, který významnou mírou určuje vyspělost regionu. Jinými slovy, zaměstnanost úzce souvisí s kvalitou vzdělávání, protože kvalitní vzdělávání zvyšuje reálnou uplatnitelnost na současném dynamickém trhu práce. Současný trend vývoje českého školství, kdy je uplatňována spíše kvantita před kvalitou a přizpůsobením se aktuálním potřebám na trhu práce, by mohl vést v budoucnu k zásadní ztrátě konkurenceschopnosti území. Pro zvýšení konkurenceschopnosti území je zásadní udržet lidský potenciál v dané lokalitě, který ovlivňuje trh práce v regionu.

Starostové jednotlivých obcí v řadě případů diskutují o možnostech vytváření kvalitních podmínek pro podnikání a zároveň se snaží o uplatnění obyvatelstva na trhu práce. Zmíněné aktivity je možné velice dobře propojit v rámci meziobecní spolupráce, která přispívá k rozvoji celého území ORP.

6.1.1.1. Základní legislativa

- Zákon o zaměstnanosti (zákon č. 1/1991 Sb.)

Zákon o zaměstnanosti upravuje zabezpečování státní politiky zaměstnanosti, jejímž cílem je dosažení plné zaměstnanosti a ochrana proti nezaměstnanosti

- Zákoník práce

Zákoník práce je zákoník upravující převážnou část českého individuálního pracovního práva. Současný zákoník práce (zákon č. 262/2006 Sb.) nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2007

- Listina základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod je součástí ústavního pořádku České republiky. Hlava čtvrtá - článek 26-28 Listiny pojednává o oblasti zaměstnanosti.

- Úmluva č. 122 o politice zaměstnanosti (1964) (sdělení č. 490/1990 Sb.)

Jedna z úmluv přijatých na půdě *Mezinárodní organizace práce*, která stanovuje, že „za účelem podpory hospodářského růstu a rozvoje, zvýšení životní úrovně, krytí potřeby pracovních sil a překonání nezaměstnanosti a neúplné zaměstnanosti má každý členský stát vyhlásit a provádět jako jeden ze svých hlavních cílů aktivní politiku zaměřenou na podporu plné a produktivní zaměstnanosti (prostředkem k praktickému uskutečňování práva na práci) a svobodné volby povolání“.

- Evropská sociální charta (1961)

Zabývá se svobodnou volbu zaměstnání a co nejširší možností, aby každý mohl získat kvalifikaci pro zaměstnání, pro které se nejlépe hodí, a aby mohl využít svých schopností bez ohledu na rasu, barvu pleti, pohlaví, náboženství, politické přesvědčení, apod.

- Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (1966)

Deklaruje nejen právo na práci, uvádí i opatření k jeho realizaci.

6.1.1.2. Možné zaměření budoucí meziobecní spolupráce

Obce doposud nespolupracovaly na řešení problémů se zaměstnaností či podporou podnikání. Bude se jednat o premiéru v této oblasti. Obce se mohou ve spolupráci s ostatními obcemi nebo veřejnými subjekty zaměřit především na následující:

- Vybudování kvalitní infrastruktury je prostředkem pro podporu podnikání. Vhodným vymezením podnikatelských zón, revitalizací současných brownfieldů, navázání vzájemné podnikové spolupráce, např. ve formě klastrů, propojení soukromého a veřejného sektoru a jiné formy meziobecní spolupráce.
- Aktivity spojené se tvorbou vhodných podmínek pro podnikání a opatření na zvyšování zaměstnanosti jsou úzce navázány na možnost čerpat finanční prostředky z Evropské unie na zajištění vymezených aktivit. Tyto programy ESF jsou zaměřené především na oblast podnikání a zvýšení zaměstnanosti, např. Operační programy Podnikání a Inovace (OPPI) a Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ).
- Jednotlivá ORP by měla provést analýzu potřeb, která by měla ukázat, jaké společné aktivity na podporu podnikání a na zvýšení zaměstnanosti by bylo vhodné realizovat v rámci ORP. Identifikované projekty by dále měly být zařazeny do příslušného operačního programu a identifikovat konkrétní dotační program.
- Dalším nástrojem pro zvýšení zaměstnanosti je efektivní využití prostředků aktivní politiky zaměstnanosti (např. přímo obec či její příspěvkové organizace vytváří veřejně prospěšné práce) nebo zapojení do projektů financovaných ze strukturálních fondů týkající se rozvoje lidských zdrojů, rekvalifikací a zaměstnanosti atd.
- Obce podporují a vytváří podmínky pro drobné podnikání a poskytování služeb na území obce (např. formou pronájmu nebytových prostor, přičemž nesmí být porušen princip transparentnosti a hospodárnosti).
- V případě větších měst a aglomerací by jádrové město mělo zastávat koordinační a systémovou pozici při podpoře a spolupráci se všemi typy škol (na svém území nebo na území ORP) a místních podniků např. organizací společných setkání, podporou stáží ve firmách a bezplatného získání praxe ve studovaném oboru, případně podporou úspěšných studentů a jejich přímého umístění do výrobních podniků a obchodních společností.

V uvedeném případě se jedná o propojení VŠ (střední školy) a průmyslové výroby:

Propojení VŠ a velkých podniků v rámci MOS má za cíl podporovat rozvoj subjektů zaměřených na technologický vývoj a inovace, realizaci nových technologií a konkurenceschopných výrobků a služeb, **zakládání a rozvoj vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů, center pro**

transfer technologií⁵. Zvláštní pozornost je věnována i **sítím Business Angels**, kteří mají za cíl podpořit vznikající malé a střední podniky s velkým potenciálem.

➤ Investiční pobídky

Další možností meziobecní spolupráce v této oblasti je **přilákání zahraničního nebo tuzemského investora**. Jedná se o systematickou podporu investorů (tuzemských i zahraničních) zavádějící výrobu nebo rozšiřující produkci ve zpracovatelském průmyslu, ale také technologických center na území ČR.

Pozitivní efekty investičních pobídek na ORP

- Příliv nových investic;
- Přínos know-how od mateřské zahraniční společnosti;
- Nové výrobní procesy a technologie výroby;
- Tvorba nových pracovních příležitostí;
- Zvyšování kvalifikace zaměstnanců.

Typy investičních pobídek:

- Průmysl - zavedení nebo rozšíření výroby v oborech zpracovatelského průmyslu;
- Technologická centra - vybudování nebo rozšíření VaV center;
- Centra strategických služeb - zahájení nebo rozšíření činnosti;
- High-tech opravárenských center.

➤ Zvážení možnosti využít ve vhodných případech podmínky zaměstnávání 10 % dlouhodobě nezaměstnaných osob ve veřejných zakázkách v souladu s ustanovením § 44 odst. 10 z. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů⁶. Lze tak ze strany obcí podpořit vytváření pracovních míst pro osoby obtížně zaměstnatelné a dlouhodobě nezaměstnané v rámci veřejných zakázek obce. Více viz: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/podminka-zamestnavani-deseti-procent-dlouhodobě-nezaměstnaných-osob-ve-verejnych-zakazkach>

-
- ⁵ **Vědeckotechnický park (VTP)** - jsou subjekty orientované do oblasti vědy a technologie, inovačního podnikání a odborného vzdělávání, které fungují v úzké spolupráci s vysokými školami, vědeckými pracovišti a výzkumnými ústavy.
 - **podnikatelské inkubátory** - poskytují zázemí pro zasedání začínajících firem s vysokou přidanou hodnotou. Zainkubované podniky mohou získat od provozovatele inkubátoru dotaci na nájem kancelářských, laboratorních a dalších prostor a dále dotaci na konzultantské služby, školení nebo rekvalifikaci.
 - **centra pro transfer technologií** - ve spolupráci s výzkumnými institucemi a s vysokými školami napomáhají při přenosu nových a dosud nevyužitých technologií do firem (odborné poradenství a poradenství v oblasti ochrany duševního a průmyslového vlastnictví).
 - **sítě business Angels** - jsou nástrojem pro poskytnutí finančního kapitálu podnikatelům v počáteční fázi podnikání, která je spojena s vyšší mírou rizika a tím rozšířit možnosti financování jejich podnikatelských nápadů“.

⁶ „Zadavatel může v zadávacích podmínkách uvést též požadavky týkající se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky, a to zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.“

6.1.2. Popis zaměstnanosti a podnikání ve správním obvodu

6.1.2.1. Informace o městech a obcích správního obvodu z pohledu zaměstnanosti a podnikatelských příležitostí

Tabulky zachycující stručný přehled dat vyplývajících ze Sčítání lidu, které proběhlo v roce 2011 za každou obec (počet obyvatel, rozdělení dle věkových kategorií, rozdělení na ekonomicky aktivní a neaktivní obyvatelé a počty vyjíždějících z jednotlivých obcí ORP) jsou obsahem přílohy dokumentu *(Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.)*.

Tab. 6.1: Počet uchazečů o práci a míra nezaměstnanosti v obcích SO ORP Ostrava

Obec	Rok	Uchazeči o zaměstnání	Dosažitelní uchazeči o zaměstnání	Nezaměstnaní více než 12 měsíců	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu nezaměstnaných	Míra nezaměstnanosti (%)
Čavisov	2008	9	8	4	50%	3,7
	2009	12	12	4	33%	5,5
	2010	17	15	5	33%	6,9
	2011	18	17	4	24%	7,8
Dolní Lhota	2008	35	31	17	55%	4,9
	2009	55	54	17	31%	8,5
	2010	46	45	21	47%	7,1
	2011	44	41	16	39%	6,5
Horní Lhota	2008	31	28	12	43%	9,6
	2009	29	29	13	45%	9,9
	2010	41	36	14	39%	12,3
	2011	34	31	18	58%	10,6
Klimkovice	2008	104	102	28	27%	5,5
	2009	124	118	36	31%	6,3
	2010	152	144	45	31%	7,7
	2011	144	138	49	36%	7,4
Olbramice	2008	18	18	4	22%	7,2
	2009	23	22	5	23%	8,8
	2010	29	28	12	43%	11,2
	2011	22	22	8	36%	8,8
Ostrava	2008	14 553	13 642	6 214	46%	8,5
	2009	19 251	18 825	6 394	34%	11,8
	2010	20 540	19 532	8 402	43%	12,2
	2011	19 350	18 379	8 704	47%	11,5
Stará Ves nad Ondřejnicí	2008	66	60	18	30%	5,0
	2009	103	101	19	19%	8,4
	2010	94	90	28	31%	7,5
	2011	93	91	30	33%	7,6
Šenov	2008	175	162	72	44%	6,4
	2009	248	243	74	30%	9,6
	2010	260	244	105	43%	9,6
	2011	226	214	97	45%	8,4

Obec	Rok	Uchazeči o zaměstnání	Dosažitelní uchazeči o zaměstnání	Nezaměstnaní více než 12 měsíců	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu nezaměstnaných	Míra nezaměstnanosti (%)
Václavovice	2008	33	31	11	35%	4,3
	2009	76	73	12	16%	10,1
	2010	73	71	21	30%	9,8
	2011	72	70	25	36%	9,6
Velká Polom	2008	43	42	16	38%	5,4
	2009	68	66	20	30%	8,5
	2010	76	73	23	32%	9,4
	2011	65	59	22	37%	7,6
Vratimov	2008	220	203	85	42%	6,3
	2009	291	286	75	26%	8,9
	2010	275	257	90	35%	8,0
	2011	253	233	96	41%	7,3
Vřesina	2008	68	59	20	34%	5,2
	2009	98	95	25	26%	8,4
	2010	103	95	41	43%	8,4
	2011	93	84	44	52%	7,4
Zbyslavice	2008	7	7	2	29%	2,6
	2009	22	21	2	10%	7,9
	2010	26	26	6	23%	9,8
	2011	31	30	9	30%	11,3

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ, vlastní zpracování

Míra nezaměstnanosti jednotlivých obcí v rámci ORP Ostrava je až na dvě výjimky největší ve městě Ostrava. Menší obce mají sice většinou míru nezaměstnanosti nižší, zato ale nemohou svým obyvatelům nabídnout dostatek volných pracovních míst.

Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání

Významnou úlohu v zaměstnanosti obyvatel mimo Ostravu hraje dojíždka za prací. Například do samotné Ostravy dojíždí za prací celých 30 % všech zaměstnaných osob ve městě. Pro okolní menší obce je Ostrava jako administrativní a správní centrum regionu nejčastějším místem zaměstnání. Samotná Ostrava má tedy pozitivní saldo dojíždky do zaměstnání, zatímco okolní obce jej mají přirozeně negativní, tedy více obyvatel vyjíždí za prací, než jich do obce dojíždí.

Tab. 6.2: Bilance dojížděky - vyjížděky do zaměstnání a školy za okresy a města

Okres, město	Počet zaměstnaných osob	Dojíždějící		Vyjíždějící		Saldo dojížděky do zaměstnání (+,-)	Obsazená pracovní místa	
		do zaměstnání	žáci, studenti, uční	do zaměstnání	žáci, studenti, uční		celkem	na 1 000 zaměstnaných osob
	celkem	celkem	celkem	celkem				
Okres Ostrava-město	134 383	37 984	16 014	14 493	5 439	23 491	157 874	1 175
Klimkovice	1 890	190	54	797	248	-607	1 283	679
Ostrava	121 288	35 663	15 232	8 339	3 402	27 324	148 612	1 225
Šenov	2 505	497	128	1 375	468	-878	1 627	650
Vratimov	2 986	741	58	1 281	332	-540	2 446	819

Zdroj: Faktografické listy Ostrava 2014

Z pohledu všech obyvatel ORP Ostrava pracuje většina obyvatel v místě své obce, což jsou samozřejmě obyvatelé Ostravy. Pouze 7% obyvatel dojíždí za prací do jiného okresu, 2% do jiného kraje a jen 1% do zahraničí.

Tab. 6.3: Dojížděka a vyjížděka – ORP a jádrové obce

Správní obvod ORP	Vyjíždějící celkem (zaměstnaní/žáci/studenti)	v tom								
		vyjíždějící do zaměstnání	v tom					vyjíždějící do škol	v tom	
			v rámci obce	do jiné obce	do jiného okresu	do jiného kraje	do zahraničí		v rámci obce	mimo obec
Ostrava	84278	61409	46916	5305	6444	1723	1021	22869	17430	5439

Zdroj: Faktografické listy Ostrava 2014

Předběžné výsledky statistické analýzy více než 20 tisíc měsíčních pozorování o nezaměstnanosti v Ostravě a ostatních obcích MSK za roky 2005 až 2011 dokazují, že:

- čím nižší nezaměstnanost v Ostravě, tím nižší nezaměstnanost v okolních obcích.
- čím vyšší počet dojíždějících do Ostravy, tím nižší nezaměstnanost v těchto obcích.

Závěry:

- Nezaměstnanost v Ostravě a okolí sleduje podobné trendy.
- Ekonomická provázanost Ostravy s nejbližšími obcemi je vysoká a pozitivně ovlivněna městskou hromadnou dopravou.
- Z investic Ostravy netěží jenom její obyvatelé, ale také ti dojíždějící do Ostravy denně z okolních obcí.

Zdroj: EEIP, CSÚ, MPSV, Město Ostrava, DPO

Ekonomické subjekty v ORP Ostrava

Počet ekonomických subjektů v Ostravě tvoří přes 30 % ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji. Nejnovější data o podnikatelské aktivitě jsou k dispozici pouze na úrovni kraje. Podle statistik je Moravskoslezský kraj nejhorším regionem v ČR, co do podnikatelské aktivity obyvatelstva.

V obcích s větším počtem obyvatel se nachází větší množství podnikatelských subjektů, ovšem v mnoha případech, i vyšší nezaměstnanost. Město Ostrava má relativně vysokou míru nezaměstnanosti ve srovnání se zbytkem ORP. Vysoký podíl nezaměstnanosti jádrového města rovněž úzce souvisí i s přetrvávajícím trendem migrace zaměstnaných obyvatel města Ostravy s vyšším vzděláním a vyššími příjmy do okolních obcí, a to především z důvodu nedostatku atraktivních míst pro život.

Díky silné provázanosti ekonomik okresu v rámci MS kraje, přispěl k pozitivnímu vývoji nezaměstnanosti do roku 2008 kromě růstu české ekonomiky a rozvoji průmyslových zón v Ostravě, také příchod zahraničních investorů z odvětví automobilového průmyslu, kteří spolupracují s jihokorejskou automobilkou Hyundai. Podíl nezaměstnanosti ve městě Ostrava je v porovnání s ostatními obcemi ORP nejvyšší.

Představitelé obcí přirozeně předpokládají, že v oblasti zaměstnanosti, to bude právě jádrové město, které podnikne zásadní kroky pro vytvoření pracovních míst pro občany celého ORP.

Tab. 6.4: Počet podnikatelů a živnostenských oprávnění v SO ORP v rámci MSK

Obecní živnostenský úřad (obec s rozšíř. působností)	Podnikatelé				Živnostenské oprávnění				
	Počet podnikatelů	FO	PO	z toho cizinci	celkem ŽO	Koncese	Vázaná	Řemeslná	Volná
Bílovec	4589	4247	342	37	6431	207	589	1979	3656
Bohumín	5230	4828	402	87	7733	360	739	2207	4427
Bruntál	6750	6185	565	55	9796	465	879	3060	5392
Český Těšín	4342	3679	663	129	6070	260	592	1506	3712
Frenštát pod Radhoštěm	3817	3442	375	42	5496	264	471	1692	3069
Frýdek-Místek	20940	18429	2511	322	30275	1198	3010	8378	17689
Frýdlant nad Ostravicí	5066	4569	497	80	7554	308	774	2190	4282
Havířov - město	13220	12102	1118	152	18898	657	1789	5116	11336
Hlučín	7372	6812	560	41	10762	468	936	3748	5610
Jablunkov	3386	3056	330	92	4877	201	358	1596	2722
Karviná	8334	7502	832	151	12038	535	1230	3301	6972
Kopřivnice	7069	6444	625	182	10023	415	883	2885	5840
Kravaře	3863	3630	233	26	5670	183	422	2499	2566
Krnov	7121	6453	668	82	10596	462	957	3239	5938
Nový Jičín	8657	7958	699	128	12782	528	1223	4128	6903

Obecní živnostenský úřad (ORP)	Podnikatelé				Živnostenské oprávnění				
	Počet podnikatelů	FO	PO	z toho cizinci	celkem ŽO	Koncese	Vázaná	Řemeslná	Volná
Odry	2850	2572	278	32	4162	211	324	1367	2260
Opava	19838	17857	1981	278	28280	1102	2833	8385	15960
Orlová	5112	4687	425	78	7434	331	722	2044	4337
Ostrava	66901	54309	12592	1950	97113	4319	10732	23152	58910
Rýmařov	2930	2684	246	25	4341	175	341	1552	2273
Třinec	8673	7512	1161	216	12858	536	1277	3579	7466
Vítkov	2226	2070	156	23	3210	205	219	999	1787

Zdroj: Moravskoslezský kraj

Zajímavost pro srovnání

MĚSTO PRO BYZNYS je srovnávací výzkum, do kterého se jednotlivá města nepřihlašují, ale jsou do vyhodnocení zařazena automaticky.

Cílem výzkumu je vytvořit diskusní platformu na téma možnosti malého a středního podnikání ze strany samospráv. Organizátoři a partneři výzkumu si jsou velmi dobře vědomi, že úkolem samosprávy je vytvářet co nejlepší životní podmínky pro všechny, proto chtějí zprostředkovat jednotlivým radnicím dobré zkušenosti a nápady z ostatních regionů.

Pro pracovníky městských úřadů, podnikatele ale i veřejnost bude sestaven unikátní žebříček nejlepších měst s největším podnikatelským potenciálem v ČR. V rámci výzkumu budou shrnuty všechny důležité informace a statistická data, která rozvinou důstojnou diskuzi o vývoji podnikatelského prostředí v ČR.

Samotná Ostrava se v tomto průzkumu ocitla na 10. místě z 22., podprůměrné hodnoty

<http://www.mestoprobyznys.cz/>

Tab. 6.5: Podnikatelské prostředí – aktuální rozvoj

Tabulka udává pořadí měst (SO ORP) z MS kraje v jednotlivých kritériích.

Pořadí	Podíl podnikatelů	Podíl firem	Vývoj počtu ekonomických subjektů	Podíl středních a velkých firem	Cena za odvoz odpadu	Cena vodného a stočného	Názor podnikatelů
							Ekonomický rozvoj
1. Odry	15	11	18	5	12-13	2-20	5-11
2. Nový Jičín	6	9	16-17	11-12	21	2-20	5-11
3. Hlučín	8-9	17	7	21	8-11	2-20	12-19
4. Opava	4	3	16-17	10	6	2-20	1-3
5. Křov	10-11	4	8	7	2	1	5-11
6. Vítkov	14	13	6	14-15	22	2-20	5-11
7. Třinec	18-19	12	13	1	7	2-20	5-11
8. Bohumín	13	20	1	6	8-11	2-20	4
9. Bílovec	7	15	5	19	16-18	2-20	1-3
10. Ostrava	10-11	1	10	4	8-11	2-20	12-19
11. Frýdlant nad Ostravicí	1	7	3	13	14	2-20	5-11
12. Frenštát pod Radhoštěm	3	8	4	20	16-18	2-20	12-19
13. Rýmařov	2	10	11-12	22	20	21-22	12-19
14. Havířov	18-19	19	21	16-18	4-5	2-20	20
15.-16. Jablunkov	20	18	2	14-15	1	2-20	5-11
15.-16. Orlová	22	22	22	16-18	3	2-20	1-3
17. Frýdek-Místek	8-9	5	11-12	8-9	15	2-20	12-19
18. Kopřivnice	16	14	15	8-9	12-13	2-20	12-19
19. Kravaře	12	21	9	16-18	8-11	2-20	12-19
20. Bruntál	5	6	14	11-12	16-18	21-22	21
21. Karviná	21	16	20	2-3	4-5	2-20	22
22. Český Těšín	17	2	19	2-3	19	2-20	12-19

Zdroj: Město pro byznys; <http://www.mestoprobyznys.cz/>

6.1.3. Ekonomická situace území

Ekonomická situace v ORP Ostrava není příznivá, což je zapříčiněno nízkou mírou ekonomické participace, nízkým využitím nových znalostí a znalostně náročnějších aktivit a vyšším podílem obtížně adaptovatelné pracovní síly. Tradiční těžký průmysl stagnuje a v budoucnu hrozí zavření podniků, které dnes zaměstnávají tisíce lidí. Příkladem je např. situace okolo společností OKD, a.s. a Evraz Vítkovice Steel, a.s.

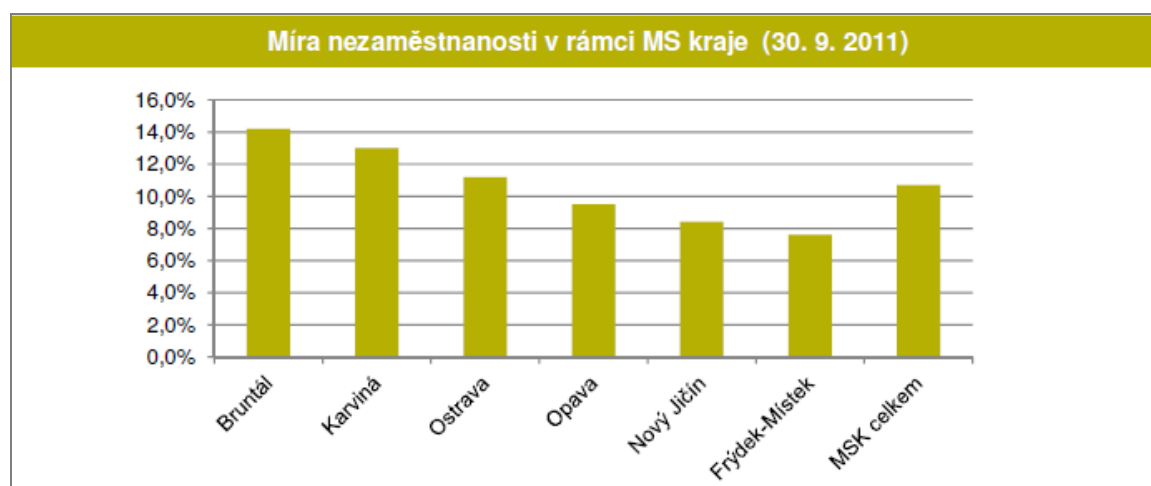
Důležitým rysem těžkého průmyslu je většinou jeho koncentrace do několika geografických oblastí, kde se stávají regionální ekonomika a zaměstnanost rozhodujícím způsobem závislé na několika velkých podnicích. Takovým regionem byla i Ostrava s celým svým širokým zázemím.

Ostravský region je oblast, v níž dlouhodobě probíhal politicky motivovaný proces preference těžkého průmyslu (zejména těžby uhlí, hutnictví železa a těžkého strojírenství). Jeho výsledkem je deformovaná a monostrukturní ekonomická základna regionu, kde např. v průmyslu paliv bylo v území zaměstnáno více než polovina pracovníků tohoto odvětví a v hutnictví železa dokonce 70 % pracovníků odvětví z celé ČR. Ostatní průmyslová odvětví, zemědělská výroba a z velké části i terciéra pak nutně plní pouze doplňkovou funkci.

Ekonomická struktura je ještě stále charakterizována vysokými podílem těch odvětví, jejichž účinky na životní prostředí nejsou dobré. Schází větší zastoupení zpracovatelského a spotřebního průmyslu. V podílu průmyslu převažují hutnictví železa, chemický průmysl, těžké strojírenství, výroba elektrické energie a stavebnictví. V těžkém průmyslu přetrvává nadále vysoká koncentrace především v hutnictví, soustředěném do dvou velkých hutních kombinátů. Se zastavením těžby uhlí v roce 1994 na území města se stává problematickým i další provoz několika stávajících koksoven a úpraven ve městě. Vedle koksochemických, jsou to především chemické závody. Tato odvětví však procházejí významnými transformačními a restrukturalizačními změnami, spojených s výrazným snižováním pracovních míst. Stále negativněji se z hlediska dalších potřeb a směru rozvoje města projevuje malé zastoupení odvětví zpracovatelského průmyslu, především lehkého strojírenství, dřevozpracujícího, textilního a potravinářského průmyslu. Projevují se zde všechny negativní důsledky typické pro celou Ostravskou aglomeraci, jako je deformace ekonomické struktury, sociální struktury i struktury osídlení a další. Dochází ke snížení výroby, k poklesu produktivity práce a útlumu investiční činnosti. V dopravní infrastruktura patřila k nejzávažnějším problémům nedostatečná silniční síť a její nízká technická úroveň, zejména pro tranzitní dopravu. Propojení Ostravy na dálniční síť zajistila výstavba dálnice D47, zahájená v roce 1999, která se stane součástí VI. Evropského multimodálního koridoru, jenž vede ve směru sever - jih od hranice Polska dálnicí D47 přes Ostravu po napojení na dálnici D1 na Brno u Vyškova. V blízkosti města Ostravy se nachází mezinárodní letiště Ostrava-Mošnov.

Uvolňované pracovní síly byly v první polovině devadesátých let zčásti absorbovány přechodem do drobného podnikání, do služeb, drobné řemeslné výroby a obchodní sítě, a část přešla do starobního důchodu. V současné době se s postupným poklesem těžkého průmyslu na území města dostává do popředí i jeho role obchodního, administrativního, vzdělávacího a kulturního centra regionu. Státní dotace jsou směřovány na rekvalifikaci, formou přeškolení v kursech organizovaných úřady práce. Tyto aktivity jsou stále nedostačující. V uvedeném období se snižovala zaměstnanost a postupně narůstala nezaměstnanost. V porovnání s ostatními okresy Moravskoslezského kraje se celé území ORP Ostrava pohybuje zhruba na krajském průměru.

Graf 6.1: Porovnání míry nezaměstnanosti ORP Ostrava s ostatními ORP v rámci MSK

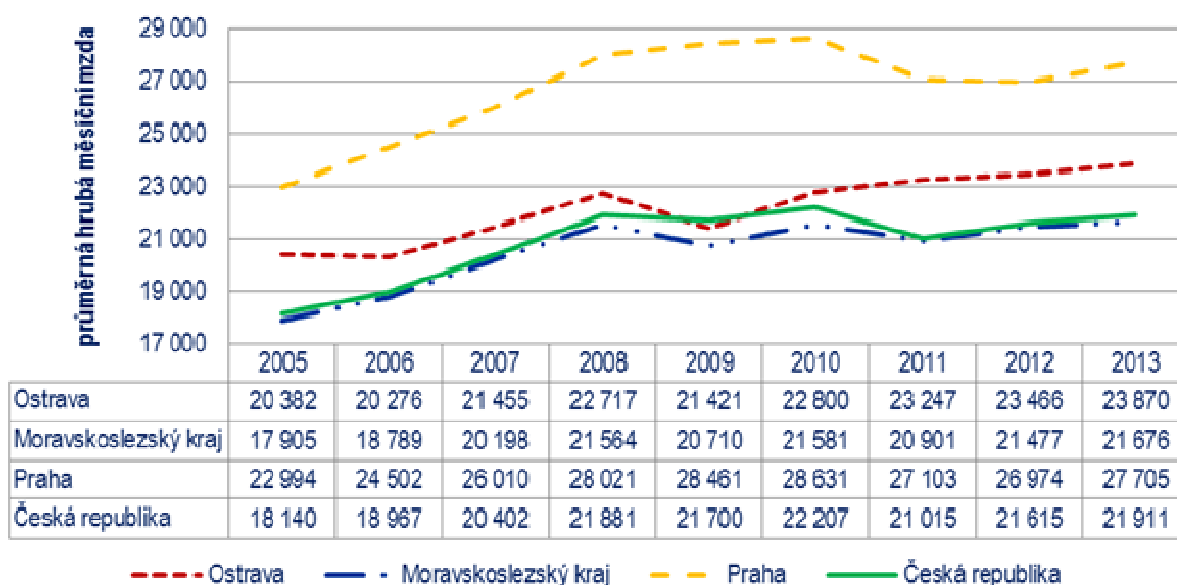

Zdroj: MPSV 2011

Mzdové srovnání

Průměrná hrubá měsíční mzda obyvatel Moravskoslezského kraje se pohybuje mírně pod celorepublikovým průměrem. V samotné Ostravě je situace lepší, průměrná mzda zde v roce 2013 přesahovala celorepublikový průměr téměř o 2 tis. Kč.

Graf 6.2: Průměrná hrubá měsíční mzda v letech 2005 – 2013 (porovnání na úrovni okres - kraj – ČR)

Zdroj: ISPV, regionální statistiky ceny práce (březen 2014)

Aktuální (za rok 2014) míra hrubé měsíční mzdy za ORP (popř. okresy) není v tuto chvíli k dispozici. Pro ilustraci uvádíme údaje za všechny kraje ČR.

Tab. 6.6: Počet zaměstnanců a hrubé měsíční mzdy podle krajů v 1. čtvrtletí 2014

ČR, kraje	Průměrný evidenční počet zaměstnanců			Průměrná měsíční mzda		
	tis. osob	rozdíl proti roku 2013	index 2014/2013	Kč	rozdíl proti roku 2013	index 2014/2013
Česká republika¹⁾	3 709,0	4,6	0,1	24 806	793	3,3
v tom kraje:						
Hl. m. Praha	741,3	4,2	0,6	32 948	840	2,6
Středočeský	369,8	3,6	1,0	24 412	849	3,6
Jihočeský	207,7	-1,4	-0,7	22 145	824	3,9
Plzeňský	201,2	1,6	0,8	23 439	763	3,4
Karlovarský	89,9	-0,9	-1,0	21 182	564	2,7
Ústecký	233,4	-1,0	-0,4	22 295	626	2,9
Liberecký	136,1	0,2	0,2	22 656	659	3,0
Královéhradecký	174,2	-2,2	-1,2	22 192	710	3,3
Pardubický	167,2	0,5	0,3	21 801	801	3,8
Vysočina	164,7	0,0	0,0	22 185	799	3,7
Jihomoravský	423,5	3,4	0,8	23 947	890	3,9
Olomoucký	201,5	-0,4	-0,2	21 679	706	3,4
Zlínský	190,6	1,5	0,8	21 687	886	4,3
Moravskoslezský	405,5	-4,7	-1,2	22 524	658	3,0

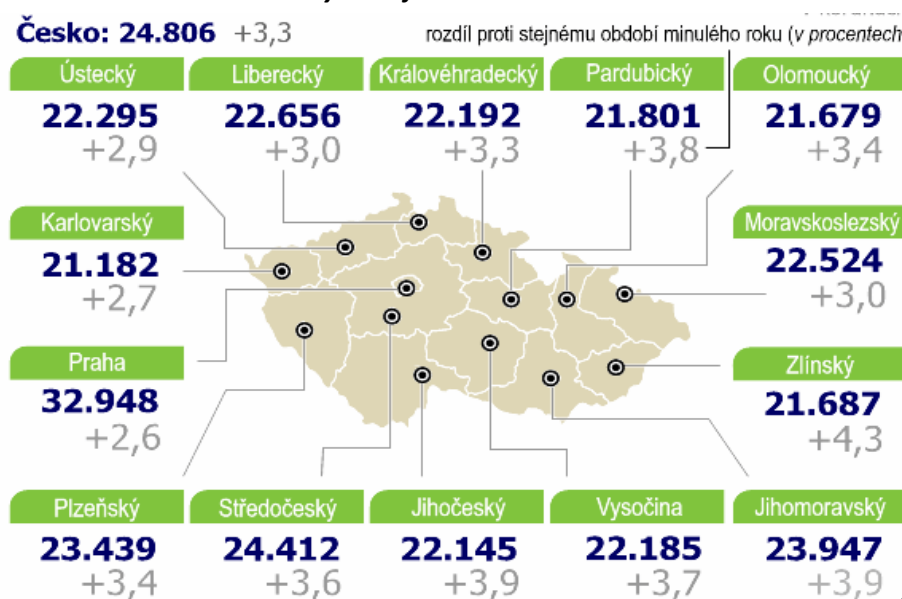
¹⁾ podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců; vč. podnikatelských subjektů do 20 zaměstnanců

²⁾ zahrnuti jsou i zaměstnanci sledovaných subjektů pracující mimo území ČR

Zdroj: ČSÚ

V 1. čtvrtletí 2014 se průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v Moravskoslezském kraji zvýšila proti stejnému období předchozího roku o 3,0 %, s ohledem na inflaci se reálně zvýšila o 2,8 %. Průměrná hrubá nominální mzda v Moravskoslezském kraji za 1. čtvrtletí 2014 činila 22 524 Kč. Meziročně se zvýšila o 3,0 %, a je tak o 658 Kč vyšší než ve stejném období roku 2013 a o více než 2 tisíce Kč pod celorepublikovým průměrem. V porovnání s ostatními kraji je průměrná měsíční mzda šestou nejvyšší za průměrnými mzdami dosahovanými v Praze, Středočeském, Jihomoravském, Plzeňském kraji a Libereckém kraji.

Obrázek 6.1: Průměrné mzdy v krajích ČR v 1. čtvrtletí 2014

Zdroj: ČTK

6.1.3.1. Zaměstnanost v ORP Ostrava podle odvětví

Nejvýznamnějšími zaměstnavateli na území jsou především průmyslové podniky. V území ORP je vysoká zaměstnanost v průmyslu (24%), což odpovídá celorepublikovému průměru. V rámci celého kraje je zaměstnanost v průmyslu pod krajským průměrem (krajská zaměstnanost v průmyslu je 30%). Druhým nejčetnějším odvětvím zaměstnání je velkoobchod a maloobchod.

Tabulka uvedená níže poskytuje přehled zaměstnanosti podle odvětví. Při srovnání mezi územními celky vyplývá, že struktura zaměstnanosti se v některých odvětvích liší oproti průměru v ČR nebo kraji. Například s ohledem na velmi urbanizované území ORP je zde minimální zaměstnanost v zemědělství a lesnictví. Z krajského hlediska má velký význam zaměstnanost v oblasti IT. V oblasti IT pracuje celých 45% všech krajských zaměstnanců v ORP Ostrava. Město Ostrava jako administrativní centrum kraje se významně podílí i na zaměstnanosti v oblasti vědeckých a administrativních činností, kde zaujímá podíl 36% krajské zaměstnanosti, v oblasti veřejné správy 28%.

Tab. 6.7: Zaměstnanost podle odvětví v roce 2011

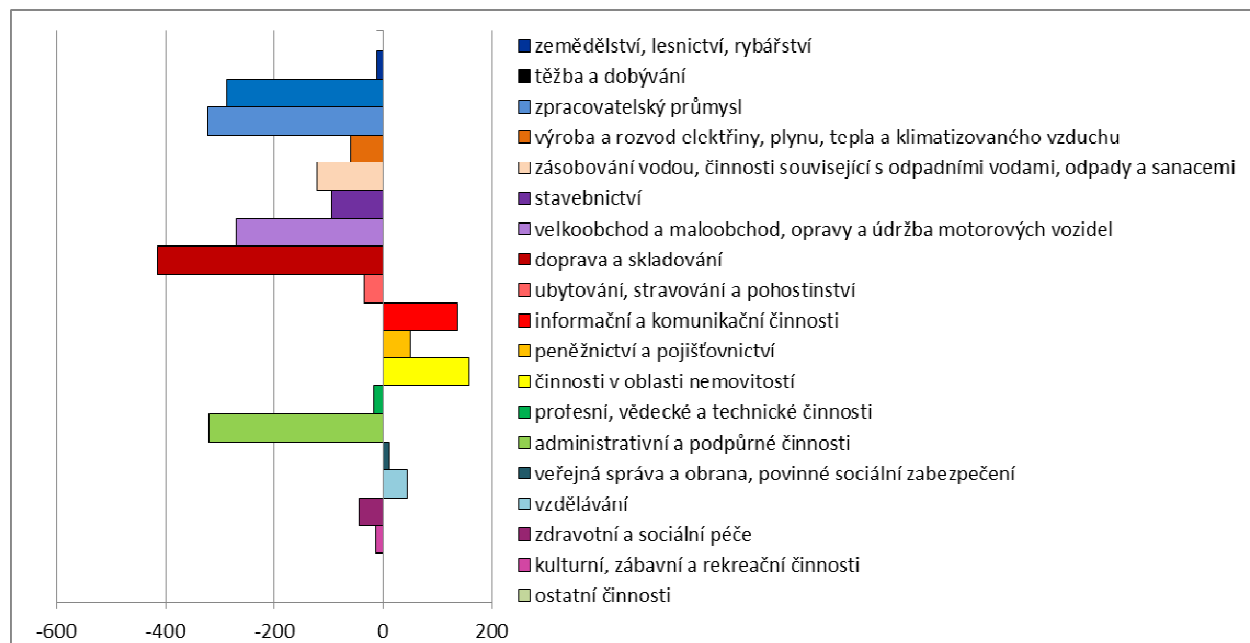
	Česká republika	% podíl	MSK kraj	% podíl	ORP Ostrava	% podíl
počet obyvatel	10 436 560		1 205 834		326 018	
- z toho zaměstnaní	4 580 714	100%	504 301	100%	136 935	100%
zemědělství, lesnictví, rybářství	124 284	3%	8 517	2%	667	0%
průmysl	1 161 216	25%	151 923	30%	33 225	24%
stavebnictví	313 662	7%	31 527	6%	8 663	6%
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	466 324	10%	50 221	10%	14 874	11%
doprava a skladování	257 645	6%	27 173	5%	7 999	6%
ubytování, stravování a pohostinství	144 136	3%	14 556	3%	4 053	3%
informační a komunikační činnosti	136 119	3%	11 799	2%	5 215	4%
peněžnictví a pojišťovnictví	112 816	2%	9 766	2%	3 307	2%
činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a admin., podpůrné činnosti	357 124	8%	33 386	7%	12 128	9%
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	269 797	6%	27 252	5%	7 569	6%
vzdělávání	276 436	6%	32 281	6%	9 612	7%
zdravotní a sociální péče	296 681	6%	35 842	7%	9 826	7%
nezjištěno	510 987	11%	54 813	11%	14 736	11%

Zdroj: Veřejné databáze ČSU, SLDB 2011, vlastní zpracování

Při meziročním srovnání odvětvové zaměstnanosti došlo ve většině odvětví k poklesu počtu zaměstnanců. Výjimkou je pouze 5 odvětví, u kterých byl mezi lety 2012 a 2013 sledován nárůst zaměstnanců:

- informační a komunikační činnosti
- peněžnictví a pojišťovnictví
- činnosti v oblasti nemovitostí
- veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení
- vzdělávání

Graf 6.3: Meziroční změny zaměstnanosti v jednotlivých oblastech rok 2013/2012, ORP Ostrava

Zdroj: Úřad práce Ostrava

Při meziročním srovnání odvětvové zaměstnanosti došlo ve většině odvětví k poklesu počtu zaměstnanců. Výjimkou je pouze 5 odvětví, u kterých byl mezi lety 2012 a 2013 vysledován nárůst zaměstnanců:

- informační a komunikační činnosti
- peněžnictví a pojišťovnictví
- činnosti v oblasti nemovitostí
- veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení
- vzdělávání

Těžba nerostných surovin

Těžba nerostných surovin hrála v minulém století významnou roli v zaměstnanosti regionu. V území se nachází ložiska nerostných surovin regionálního i nadregionálního významu. Nejvýznamnější jsou zahrnuta mezi chráněná ložisková území. Ložiska černého uhlí a zemního plynu vázaného na uhelné sloje jsou na území ORP Ostrava z převážné části vytěžena. Rozvoj těžby nerostných surovin ve větší míře na území ORP Ostrava se již neočekává.

Na základě usnesení vlády ČR o restrukturalizaci uhelného hornictví byla v 90. letech 20. století ukončena těžba uhlí v dolech na území města Ostravy a doly tak byly uzavřeny. Jako první ukončil svou činnost Důl Jan Šverma dne 31. 12. 1991 a jako poslední Důl Odra, k 30. 6. 1994.

Na území města Ostravy je povolena těžba písku na ložisku v Polance nad Odrou.

Zaměstnanost v oblasti těžby nerostných surovin významně ovlivňují oblasti mimo ORP, především firma OKD a Důl Paskov. V souvislosti s postupným útlumem těžby se v budoucnu očekává ukončení i tohoto dolu. V zájmu odvrácení sociálních problémů a prudkého nárůstu nezaměstnanosti v případě náhlého ukončení těžby na Dole Paskov se český stát dohodl s firmou OKD na pokračování těžby do konce roku 2017. Do té doby by se měl stát a region připravovat na komplexní opatření pro vytvoření dalších pracovních míst. I přesto lze při postupném útlumu činnosti očekávat významný negativní

dopad na regionální zaměstnanost. Společnost OKD je největším zaměstnavatelem v kraji (13.068 zaměstnanců), vedle dolu Paskov působí také v Dole Karviná, Darkov a ČSM.

V důsledku postupného útlumu dochází meziročně k poklesu zaměstnanosti v tomto odvětví, za ORP Ostrava v posledním meziročním sčítání o 48%.

Tab. 6.8: Vývoj zaměstnanosti v oblasti těžby nerostných surovin za ORP Ostrava

počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	zhodnocení vývoje v roce 2013 oproti roku 2012
308	596	603	-288

Zdroj: Úřad práce Ostrava

Průmyslová výroba

Oblast průmyslové výroby je z pohledu zaměstnanosti nejvýznamnějším odvětvím. Z posledního sčítání v roce 2011 bylo za ORP Ostrava zjištěno, že v průmyslu pracuje celkem 33 225 osob, tj. 24 % všech zaměstnaných v ORP Ostrava.

Tab. 6.9: Zaměstnanost v průmyslu, podniky s více než 100 zaměstnanci

	Průměrný počet podniků	Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Průměrná hrubá měsíční mzda
2012			
Česká republika	2 318	776 043	27 249
Moravskoslezský kraj	233	111 496	27 532
2008			
Česká republika	2 545	885 593	23 619
Moravskoslezský kraj	236	125 793	24 741
	Průměrný počet podniků	Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Průměrná hrubá měsíční mzda
2005			
Česká republika	2 412	847 166	18 898
Moravskoslezský kraj	204	116 312	20 214

Zdroj: Veřejné databáze ČSU, vlastní zpracování

V důsledku hospodářské krize dochází k poklesu počtu zaměstnanců také v průmyslu.

Tab. 6.10: Vývoj zaměstnanosti v oblasti průmyslu za ORP Ostrava

Odvětví průmyslu	počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	zhodnocení vývoje v roce 2013 oproti roku 2012
zpracovatelský průmysl	30 618	30 941	32 865	-323
výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	1 565	1 626	1 539	-61
zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	1 900	2 022	2 032	-122

Zdroj: Úřad práce Ostrava

Stavebnictví

Oblast stavebnictví je z pohledu zaměstnanosti šestým nejvýznamnějším odvětvím. V celém ORP Ostrava průmyslu pracuje celkem 8 663 osob, tj. 6 % všech zaměstnaných v ORP Ostrava.

Tab. 6.11: Zaměstnanost ve stavebnictví, podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v oblasti

	Průměrný počet podniků	Základní stavební výroba (mil. Kč)	Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Průměrná hrubá měsíční mzda
2012				
Česká republika	642	160 202	93 899	29 997,00 Kč
MSK kraj	67	10 642	8 220	24 564,00 Kč
2008				
Česká republika	755	205 879	109 180	26 674,00 Kč
MSK kraj	81	14 939	10 573	23 212,00 Kč

Zdroj: Veřejné databáze ČSU, vlastní zpracování

Z krajských statistik vyplývá, že i v tomto odvětví dochází v důsledku hospodářské krize k poklesu počtu zaměstnanců ve stavebnictví.

Tab. 6.12: Vývoj zaměstnanosti v oblasti stavebnictví za ORP Ostrava

počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	zhodnocení vývoje v roce 2013 oproti roku 2012
3 678	3 772	4 293	-94

Zdroj: Úřad práce Ostrava

Komerční služby, maloobchodní sféra

V odvětvích velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel, doprava a skladování, ubytování, stravování a pohostinství dochází meziročně také k poklesu počtu zaměstnanců.

Tab. 6.13: Vývoj zaměstnanosti ve vybraných odvětvích za ORP Ostrava

Odvětví	počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	zhodnocení vývoje v roce 2013 oproti roku 2012
velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	6 368	6 639	6 898	-271
doprava a skladování	7 173	7 587	7 700	-414
ubytování, stravování a pohostinství	706	741	1 095	-35

Zdroj: Úřad práce Ostrava

Věda a výzkum, inovace

V oblasti inovací je patrný postupný nárůst zaměstnanosti v tomto sektoru. Z pohledu celorepublikového krajský podíl není významný. Z regionálního pohledu je většina pracovišť vědy a výzkumu koncentrována na území města Ostravy a na základě dynamického vývoje a velkého potenciálu Ostravy lze v této oblasti očekávat i do budoucna nárůst zaměstnanosti.

Tab. 6.14: Zaměstnanost ve vědě a výzkumu

Počet pracovišť VaV a výzkumných pracovišť, 2007–2012						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Moravskoslezský	189	192	201	228	259	265
Celkem ČR	2 204	2 233	2 345	2 587	2 720	2 778
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců ve V a V, 2007–2012						
Moravskoslezský	2 759	2 931	3 191	3 459	3 965	4 742
Celkem ČR	49 192	50 808	50 961	52 290	55 697	60 329
Celkové výdaje na VaV v ČR, 2007–2012 v mil. Kč, 2007–2012						
Moravskoslezský	2 765	2 661	3 030	3 114	4 941	4 578
Celkem ČR	50 009	49 872	50 875	52 974	62 753	72 360

Zdroj: Veřejné databáze ČSU, vlastní zpracování

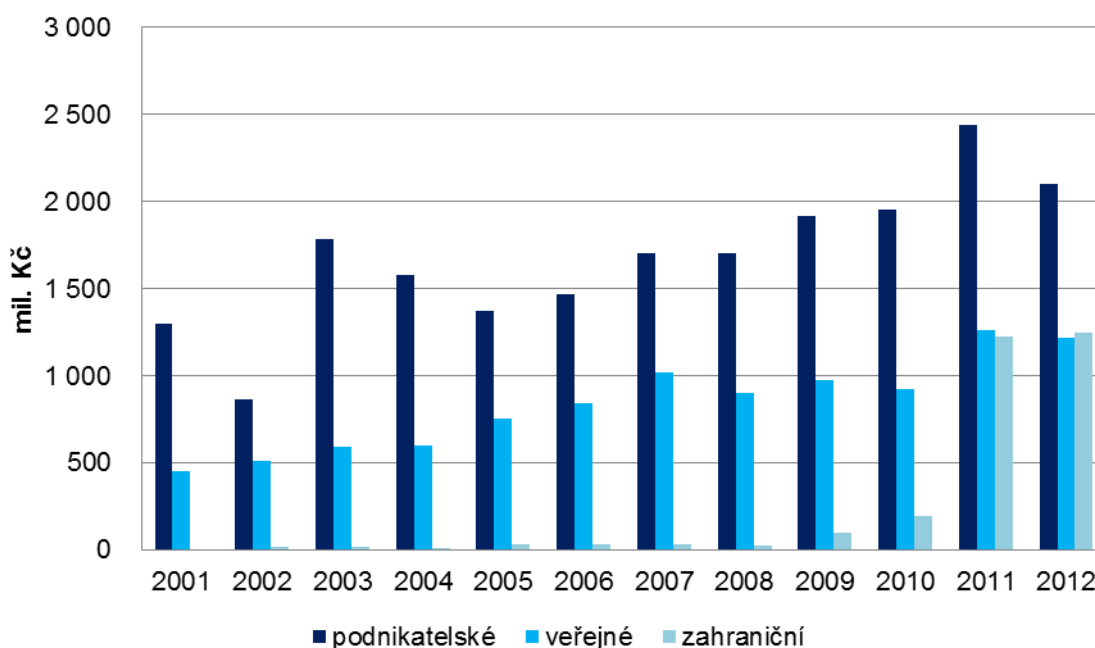
Nejvýznamnější projekty a zaměstnavatelé v oblasti inovací:

- Vědecko-technologický park - zakladateli společnosti Vědecko-technologický park Ostrava, a. s. jsou statutární město Ostrava, Agentura pro regionální rozvoj, a. s., VŠB-Technická univerzita Ostrava, Ostravská univerzita v Ostravě a Slezská univerzita v Opavě. Stávající areál VTPO je tvořen multifunkčními budovami PIANO a TANDEM s pronajímatelnými plochami o rozloze cca 5 400 m². V areálu se nacházejí rovněž komerční objekty společností Ingeteam a. s. a ELCOM, a. s. Dva nově budované objekty budou sloužit jako podnikatelské inkubátory pro malé a střední podniky k rozvoji inovativního podnikání. V rámci nové multifunkční budovy III nově vznikne 2 794 m² využitelných ploch a v rámci nové multifunkční budovy IV nově vznikne 2 504 m² využitelných ploch.
- IT4INNOVATIONS - cílem tohoto projektu je vybudování špičkového evropského centra excelentního výzkumu v oblasti IT s důrazem na high-performance computing a zabudované výpočetní systémy. Projekt společně připravuje pět subjektů: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ostravská univerzita v Ostravě, Slezská univerzita v Opavě, Vysoké učení technické v Brně a Ústav geoniky AV ČR. Centrum excelence IT4Innovations skloubí funkci výzkumného centra pro akademické účely s výzkumem pro potřeby aplikační sféry.
- BIC Ostrava, s. r. o. - podnikatelské inovační centrum vzniklo roku 1993 a jeho posláním je podpora, pomoc a konzultace v různých oblastech činnosti na trhu. Nabízí komplexní služby začínajícím firmám
- Podnikatelský inkubátor VŠB – TU Ostrava - byl založen v roce 2008 na území Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. Inkubátor nabízí kromě moderního zázemí řadu služeb, které mají začínajícím, ale i zkušeným podnikatelům pomoci k úspěchu a prosperitě, např. Centrum podpory Inovací a Centrum projektové podpory.
- Centrum nanotechnologií - vzniklo 1. února 2007 z Vysokoškolského ústavu chemie materiálů jako jeden z vysokoškolských ústavů Vysoké školy báňské - Technické university Ostrava. Aktivity

Centra nanotechnologií jsou zaměřena na výzkum, přípravu a analýzu materiálů, a to především těch, jejichž rozměry se pohybují v oblasti nanometrů.

- Podnikatelský inkubátor VŠP, a. s. Ostrava - cílem tohoto inkubátoru, založeného v roce 2011, je rozvíjet a podporovat podnikavost široké veřejnosti, především tedy studentů a absolventů Vysoké školy podnikání, a. s. a to prostřednictvím zázemí, podpory a obvyklých služeb.
- Technologické centrum Ostrava - výstavba první haly Technologického centra Ostrava, které se nachází v městské části Vítkovice, byla dokončena v říjnu 2010, jeho program zahrnuje vývoj celé řady technologií využívajících netradiční zdroje energie, netradiční paliva včetně odpadu a jejich tepelného zpracování, nové metody akumulace energie. V současné době probíhá druhá etapa výstavby. V nové hale se budou testovat především vývojové technologie na ekologickou likvidaci odpadů.
- 4MEDI - Centrum buněčné terapie a diagnostiky a. s. je inovativní evropské centrum designované pro klinický vývoj a produkci léčivých přípravků a produktů oboru Regenerativní medicíny a Moderní terapie v nejvyšší celosvětové kvalitě. Jedinečný vědeckotechnický park, navrhovaný s celkovým rozsahem 6450 m², prezentuje celosvětově jedinečnou a zároveň vysoce konkurenceschopnou infrastrukturu s využitím nejmodernějších moderních technologií pro testování, diagnostiku, vývoj a klinický výzkum nových buněčných léčivých přípravků tzv. léčivých přípravků Moderní terapie.

Graf 6.4: Výdaje na vědu a výzkum, dle zdrojů financování, za celý Moravskoslezský kraj za období 2001 – 2012 (mil. Kč)

Zdroj: Faktografické listy Ostrava 2014

Také podle vzrůstajících výdajů na oblast vědy a výzkum lze očekávat v této oblasti pozitivní posun. Od roku 2010 je patrný výrazný nárůst výdajů na výzkum především u zahraničních subjektů.

6.1.3.2. Struktura a počet ekonomických subjektů

Při srovnání počtu ekonomických subjektů podle jednotlivých odvětví, nalezneme v ORP Ostrava nejpočetnější skupinu ve velkoobchodě, maloobchodě, stavebnictví a nemovitostech (viz Příloha č. 2: Ekonomické subjekty podle odvětví (NACE)).

Nejpočetnější skupinou ekonomických subjektů jsou podnikající osoby bez zaměstnanců, tedy OSVČ. Jejich počet v meziročním srovnání poklesl.

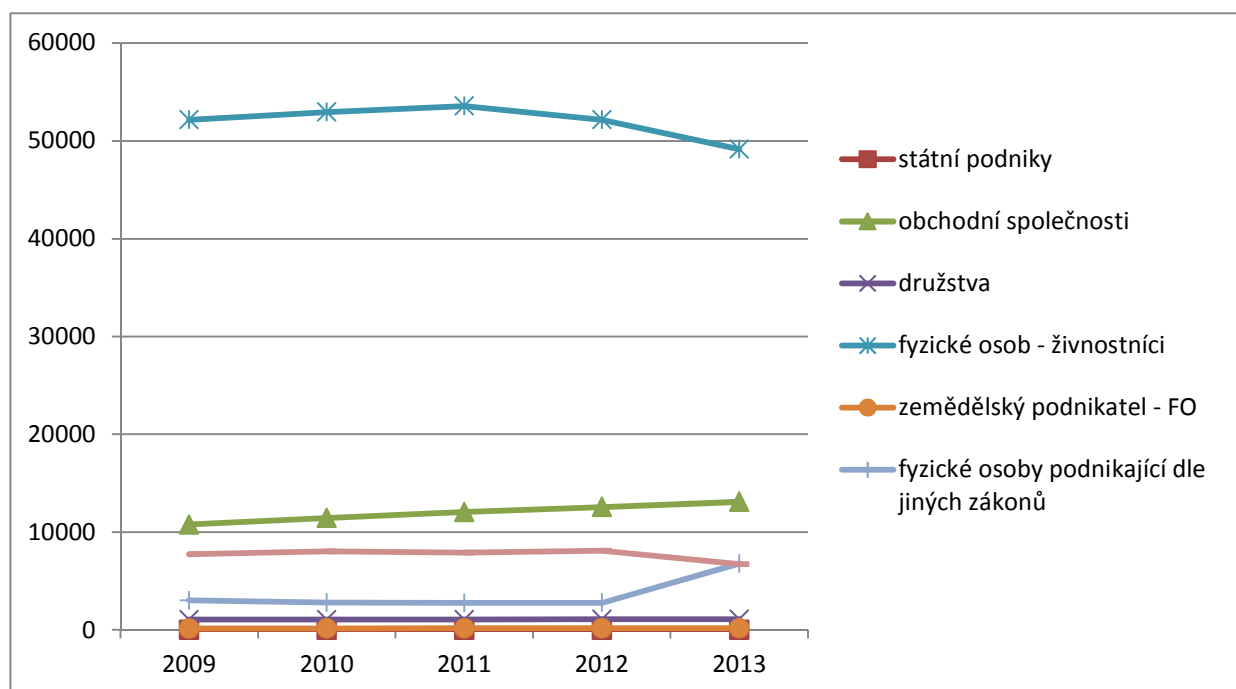
Tab. 6.15: Počet ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců

	Registrované subjekty				z toho subjekty se zjištěnou aktivitou
	2008	2010	2012	2013	2013
Ekonomické subjekty celkem	73 697	76 491	76 890	77 033	41 817
Neuvedeno	43 177	44 624	45 152	46 735	11 582
Bez zaměstnanců	21 020	22 640	22 417	21 203	21 144
1 - 5 zaměstnanců	6 365	6 276	6 492	6 383	6 381
6 - 9 zaměstnanců	1 053	1 013	977	913	913
10 - 19 zaměstnanců	970	908	850	810	810
20 - 24 zaměstnanci	225	189	163	174	173
25 - 49 zaměstnanců	400	372	402	386	386
50 - 99 zaměstnanců	269	252	221	218	217
100 - 199 zaměstnanců	102	99	101	94	94
200 - 249 zaměstnanců	18	20	17	21	21
250 - 499 zaměstnanců	44	47	46	44	44
500 - 999 zaměstnanců	27	25	28	29	29
1000 - 1499 zaměstnanců	8	7	6	8	8
1500 - 1999 zaměstnanců	7	7	6	4	4
2000 - 2499 zaměstnanců	6	5	4	4	4
2500 - 2999 zaměstnanců	1	1	1	1	1
3000 - 3999 zaměstnanců	3	3	2	2	2
4000 - 4999 zaměstnanců	-	1	4	3	3
5000 - 9999 zaměstnanců	1	1	-	1	1
10 000 a více zam.	1	1	1	-	-

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ

Při srovnání právních forem ekonomických subjektů jsou opět nejčastější formou živnostníci (viz Příloha č. 1: Ekonomické subjekty podle právní formy).

Graf 6.5: Vývoj struktury podnikatelských subjektů dle právní formy v letech

Zdroj: vlastní zpracování

6.1.3.3. Identifikace velkých podniků a hlavních zaměstnavatelů v ORP

V rámci ORP Ostrava se nachází mnoho velkých zaměstnavatelů, kteří jsou významnými zaměstnavateli v rámci širšího regionu. Většina zaměstnavatelů má své provozy na území města Ostravy. V tabulce níže je patrné, které podniky, respektive odvětví zaznamenávají pokles zaměstnanců. V oblasti strojírenství a hutnictví je patrný pokles zaměstnanců ve všech podnicích Vítkovice, ArcelorMittal. Výrazný pokles lze sledovat také např. u společnosti Pegatron Czech, která působí v oblasti elektro-technicky a z důvodu snížení nákladů postupně přesouvá část výroby mimo ČR.

Tab. 6.16: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v ORP Ostrava z hlediska počtu zaměstnanců

Název zaměstnavatele	počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	odvětví
ArcelorMittal Ostrava, a. s.	3998	3 999	4756	hutnictví
Fakultní nemocnic Ostrava	3200	3 194	3184	zdravotnictví
VŠB-TU Ostrava	2746	2 643	2511	vzdělávání
Tieto Czech, s. r. o.	2011	1 952	1948	obchod
Dopravní podnik Ostrava, a. s.	1890	1 939	1944	doprava a spoje
Městská nemocnice Ostrava	1898	1 896	1924	zdravotnictví
VÍTKOVICE HEAVY MACHINERY, a. s.	1446	1 610	1568	strojírenství
VÍTKOVICE POWER ENGINEERING, a.s.	1568	1 610	1503	strojírenství
SUNGWOO HITECH, s. r. o.	1460	1 505	1552	výroba motorových vozidel

Název zaměstnavatele	počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	odvětví
Česká pošta, s. p., Severní Morava	1399	1 402	cca 1400	doprava a spoje
HRUŠKA, s. r. o.	1178	1 210	1228	obchod
EVRAZ VÍTKOVICE STEEL, a. s.	1080	1 111	1387	hutnictví
ArcelorMittal Tubular Products Ostrava, a. s.	1022	1 035	1055	hutnictví
Ostravská univerzita v Ostravě	1036	982		vzdělávání
Vítkovická nemocnice, a. s.	805	807		zdravotnictví
VÍTKOVICE MECHANIKA, a. s.	801	793	701	strojírenství
Hayes Lemmrz Czech, s. r. o.	677	749	726	automobilový průmysl
OKK Koksovny, a. s.	726	732	732	zpracování paliv
Třinecké železářny, a. s., provoz VT	713	699	714	hutnictví
ArcelorMittal Engineering Products Ostrava, a. s.	654	651	770	hutnictví
Hutní montáže, a. s.	485	580	616	výroba kovo- vých konstrukcí a kovodělných výrobků
PEGATRON Czech, s. r. o.	517	548	1015	elektrotechnika

Zdroj: Faktografické listy Ostrava 2014

V Ostravě nalezneme významné zahraniční zaměstnavatele.

Tab. 6.17: Nejvýznamnější zahraniční firmy a podniky se zahraniční účastí v ORP Ostrava z hlediska počtu zaměstnanců

Název zaměstnavatele	počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	odvětví	domovská země / zahraniční spoluúčasť
ArcelorMittal Ostrava, a. s.	3998	3 999	4756	hutnictví	Švýcarsko
Tieto Czech, s. r. o.	2011	1 952	1948	obchod	Finsko
SUNGWOO HITECH, s.r.o.	1460	1 505	1552	výroba motorových vozidel	Korea
EVRAZ VÍTKOVICE STEEL, a.s.	1080	1 111	1387	hutnictví	Rusko
Dalkia ČR, a. s.	717	750	770	energetika	ČR / Francie

Název zaměstnavatele	počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	odvětví	domovská země / zahraniční spoluúčasť
Hayes Lemmrz Czech, s.r.o.	677	749	726	automobilo- vý průmysl	USA
GE Money Bank, a. s.	751	706	637	peněžnictví	USA
KES - kabelové a elektro- nické systémy, s. r. o.	717	647	645	automobilo- vý průmysl	Rakousko
ITT Holdings Czech Republic, s. r. o.	572	571	543	automobilo- vý průmysl	Itálie
PEGATRON Czech, s. r. o.	517	548	1015	elektrotech- nika	Nizozem- sko
Tesco Stores ČR, a. s.	435	465	512	obchod	Velká Británie
AHOLD Czech Republic, a.s.	398	430	392	obchod	Nizozem- sko
BREMBO Czech, s. r. o.	520	420		automobilo- vý průmysl	Itálie
Telefónica O2 Czech Republic, a. s.	391	419	501	doprava a spoje	Španělsko
Kaufland ČR, v. o. s.	447	403	398	obchod	Německo
Ostravské vodárny a kanalizace, a. s.	379	382	381	služby	ČR / Francie
GLOBUS ČR, k. s.	388	362	385	obchod	SRN
BorsodChem MCHZ, s.r.o.	352	354	355	chemie	Čína

Zdroj: Faktografické listy Ostrava 2014

Tab. 6.18: Nejvýznamnější stavební firmy v okrese Ostrava z hlediska počtu zaměstnanců

Název zaměstnavatele	počet zaměstnanců k 31. 12. 2013	počet zaměstnanců k 31. 12. 2012	počet zaměstnanců k 31. 12. 2011	domovská země / zahraniční spoluúčasť
VOKD, a. s.	193	208	212	ČR
EUROVIA CS, a. s.	170	188	195	Francie
ALPINE Bau CZ, s. r. o.	155	161	178	Rakousko
STRABAG, a. s., odštěpný zá- vod Ostrava	75	73	-	Rakousko, Německo

Zdroj: Faktografické listy Ostrava 2014

Průmyslové zóny

A. Ostrava Hrabová

Průmyslová zóna Ostrava-Hrabová je strategickou rozvojovou lokalitou společnosti CTP Invest, spol. s.r.o. V zóně situované projekty mají základní význam pro zvýšení ekonomické atraktivity města a zaměstnanost v Ostravě. Celková rozloha infrastrukturou vybaveného území průmyslové zóny činí více než 110 ha.

Investoři v zóně dohromady proinvestovali ke konci roku více než 11 mld. Kč a vytvořili přibližně 6 599 nových pracovních míst. Průmyslová zóna Ostrava-Hrabová se tak stala jednou z nejúspěšnějších průmyslových nemovitostí v rámci celé České republiky, za což získala celou řadu ocenění. Zóna je situována na jižním okraji města, v blízkosti rychlostní komunikace I. třídy Ostrava – Frýdek-Místek se spojením na Prahu a Brno, Polsko, Slovensko a Rakousko. Spolu se zázemím regionální metropole s rozvinutou infrastrukturou a vyspělou školskou základnou poskytuje investorům nutnou jistotu pro zajištění pracovních sil a budoucí rozvoj.

Tab. 6.19: Investoři v průmyslové zóně Ostrava - Hrabová

Investoři	výše investice ze strany investora (v mil. Kč)	stav pracovních míst k 31. 12. 2013	předpokládaný počet prac. míst k 31. 12. 2014
PEGATRON Czech, s. r. o. (nástupnická organizace ASUS Czech)	976	746	1030
CTP Invest, s. r. o. (+jednotlivé společnosti v rámci CTParku)	4700	4400	4600
SUNGWOO HITECH, s. r. o.	5631	1453	1470
celkem	11307	6599	7100

Zdroj: Faktografické listy Ostrava 2014

B. Ostrava Mošnov

Strategická průmyslová zóna Ostrava-Mošnov (SPZ Ostrava-Mošnov) je jedinečnou investiční příležitostí pro investory, kteří mají zájem těžit především z její strategické polohy v blízkosti mezinárodního letiště s možností napojení na rychlostní komunikace a železniční síť. SPZ Ostrava-Mošnov je plně otevřena nejrozličnějším obchodním aktivitám, jejichž atributem je modernost, orientace na export a technický pokrok. Zvláště vítána je spolupráce s místními výrobci a dodavateli. Zóna je akreditována agenturou pro zahraniční investice CzechInvest a je podporována státem.

Zóna je situována 25 km jižně od centra města s velmi dobrou dopravní dostupností s možností využití silniční, železniční a letecké dopravy. V bezprostřední blízkosti zóny se nachází 30ha obchodně-podnikatelský areál, v němž jsou umístěny malé a střední podniky. V areálu se rovněž nacházejí prostory vhodné k administrativním účelům, které si lze pronajmout.

Rozloha průmyslové zóny je 200 ha, z čehož je již 85 ha obsazeno investory a 45 ha je vyčleněno pro strategického investora. Investoři zde proinvestovali 4,5 mld. Kč a bylo vytvořeno 1792 pracovních míst.

Tab. 6.20: Investoři v průmyslové zóně Mošnov

Investoři	výše investice ze strany investora (v mil. Kč)	stav pracovních míst k 31. 12. 2013	předpokládaný počet prac. míst k 31. 12. 2014
Behr Ostrava, s. r. o.	1484	732	753
PLAKOR CZECH, s. r. o.	1901	792	763
CROMODORA WHEELS, s. r. o.	1108	252	263
Free Zone Ostrava, a. s.	12,6	16	16
Železniční cargo MOŠNOV, s. r. o.	2500 (budoucí investice)	0	0
celkem	7005,6	1792	1795

Zdroj: Faktografické listy Ostrava 2014

6.1.3.4. Specifické problémy ORP v oblasti podnikání a na trhu práce

Výkonnost ekonomiky v ORP Ostrava i přes nadprůměrné tempo růstu MSK je stále nízká, pod průměrem ČR i EU. HDP na obyvatele zaostává do značné míry především kvůli nízké ekonomické aktivitě obyvatel, vysoké nezaměstnanosti a zejména nízké míře podnikavosti obyvatel.

Podnikatelská aktivita v Ostravě roste poměrně pomalu. Tento problém je dán do značné míry historickým vývojem regionu, silnou zaměstnaneckou tradicí ve velkých podnicích těžkého průmyslu. Perspektiva zásadní změny je negativně ovlivněna do značné míry pracovní migrací velkého množství mladších a vzdělanějších obyvatel mimo Ostravu.

ORP Ostrava se vyznačuje vysokou koncentrací podnikatelských inkubátorů. Obecně se dá říci, že podnikatelská infrastruktura aglomerace je na dobré úrovni, ale nekoreluje s celkově nízkou podnikatelskou aktivitou danou historickou zaměstnaneckou tradicí obyvatel regionu.

V aglomeraci se nachází téměř čtvrtina **brownfields** ČR. Mnohé z nich jsou ještě dnes zatíženy ekologicky, tudíž způsobují další problémy v území a jejich revitalizace a následná využitelnost je finančně náročnější. Častým problémem jsou také majetkové vztahy znemožňující jakékoli další řešení situace. Množství brownfields je jak velkým problémem, tak i příležitostí pro rozvoj dalších aktivit. Vhodná revitalizace by přinesla nové příležitosti pro podnikatelské subjekty, možnosti bydlení a úspory v nárocích na nově zastavěném území. Vzhledem k rozloze zainvestovaných průmyslových zón a současně jejich vysoké obsazenosti (aktuálně několik volných ha v průmyslové zóně Mošnov) lze konstatovat, že podnikatelská infrastruktura není z tohoto pohledu problémem.

Ostrava má stále výrazně **průmyslový charakter**. Rozvoj služeb, zejména kvalifikovanějších (informační, finanční, profesní, vědecké a technické činnosti) je pomalý ve srovnání s např. s Brnem. Z pohledu dlouhodobé perspektivy může představovat problém zejména koncentrace velkých podniků v tradičních odvětvích, více citlivých na vývoj cen na trhu, a ekonomika málo orientovaná na znalostně a kvalifikačně více náročné podnikatelské aktivity. S tím souvisí vysoké riziko ekonomiky regionu odražející současné problémy velkých zaměstnavatelů, jako jsou OKD, a.s., Arcelor Mittal Ostrava, a.s. či Evraz Vítkovice Steel, a.s. Negativní vliv této koncentrace je také ve zhoršeném životním prostředí a atraktivitě bydlení, stejně tak profesní a vzdělanostní skladbě obyvatelstva.

Investiční aktivita jako jeden ze základních předpokladů budoucího ekonomického růstu je z dlouhodobého hlediska nízká. Investice v Ostravě jsou výrazněji ovlivněny vysokým přílivem zahraničních investic, zejména pak investicí automobilky Hyundai v Nošovicích, která zaměstnává vysoký podíl obyvatel z ORP Ostrava. Chybí zde však významnější investice do nových oborů s vyšší přidanou hodnotou zaměřených na technologický vývoj a inovace. Tento stav koresponduje se současnou strukturou ekonomiky a potvrzuje celkově malou orientaci ekonomiky na znalostně a kvalifikačně více obory.

Investice do vědy a výzkumu jsou jedním z důležitých aspektů orientace na znalostně náročnější ekonomické aktivity determinující inovační schopnost a perspektivu konkurenceschopnosti regionu v dlouhodobém horizontu. VaV je dlouhodobě orientován na podnikatelský sektor, zejména ve velkých podnicích. Počet pracovníků v podnikatelském sektoru v porovnání např. s Brnem přesto výrazně zaostává, což souvisí s orientací ekonomiky na tradiční a méně sofistikovanou výrobu a služby. Otázkou a příležitostí je efektivní využití vybudovaného centra excelence IT4Innovations VŠB-TUO, které má nadregionální ambice a velký potenciál ve VaV pro podnikatelský i veřejný sektor.

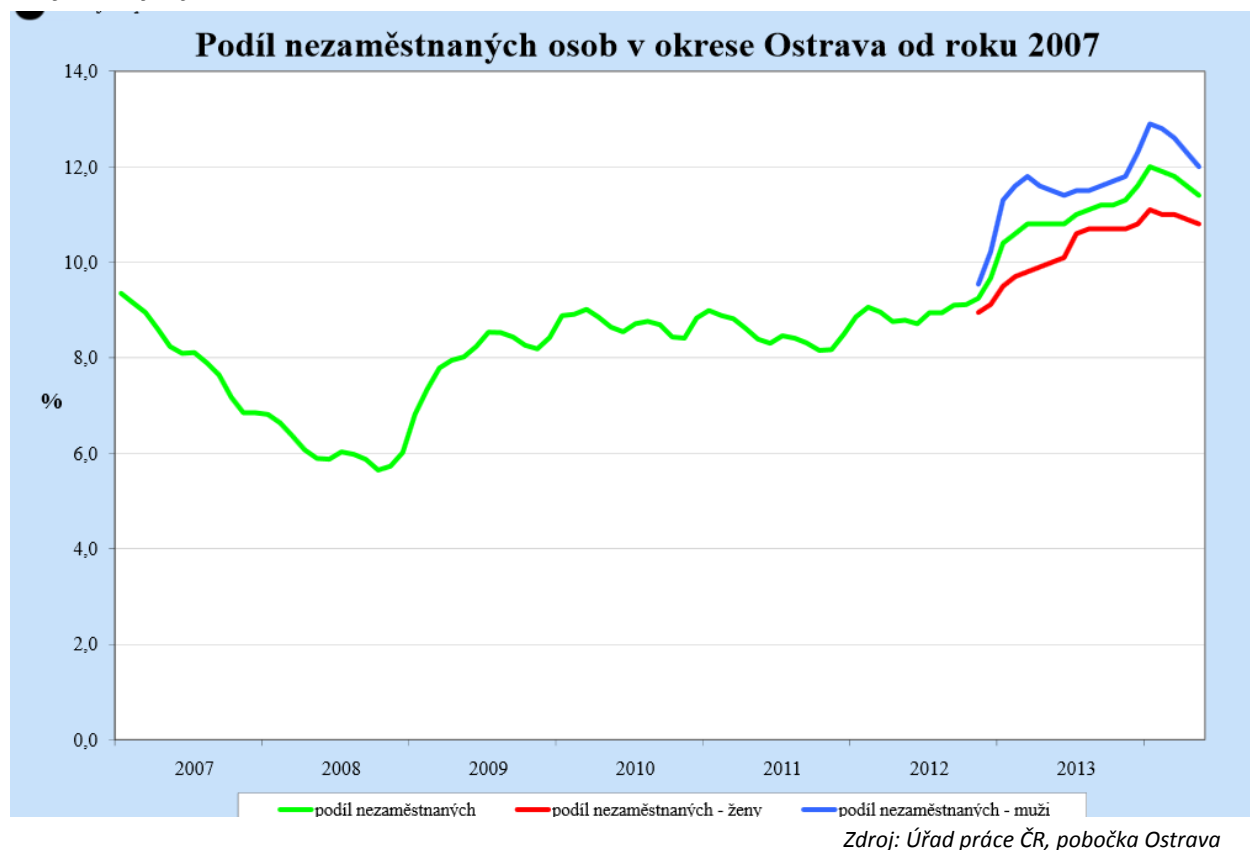
Problémy města Ostravy a s tím spojené aktivity v oblasti zaměstnanosti se výrazně liší od problému, se kterými se potýkají okolní obce. Nezaměstnanost v malých obcích dosahuje ve většině případů průměru ČR, zatímco Ostrava se pohybuje výrazně nad celorepublikovým průměrem. Rovněž, obce s nízkým počtem obyvatel neřeší aktivně politiku zaměstnanosti.

6.1.3.5. Vývoj nezaměstnanosti v ORP a struktura uchazečů o zaměstnání

Prvotní příčinou rostoucí míry nezaměstnanosti, způsobenou reorganizačními změnami, se stal dlouhodobý strukturální nesoulad mezi nabídkovou a poptávkovou stranou trhu práce. Vlivem restrukturalizace a útlumu dříve silného postavení těžkého průmyslu v kraji došlo ke zrychlenému uvolňování pracovních sil, které nedostatečně rozvinutý terciární sektor nebyl schopen absorbovat.

Z neumístěných na trhu práce narůstaly počty nezaměstnaných a okres se postupně začal potýkat také se zvyšující se mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, která je vzhledem k prokazatelnému negativnímu vlivu na osobnost a chování jedince závažným problémem. V posledních letech došlo k dalšímu prohloubení míry nezaměstnanosti v důsledku predominance zaměstnanosti v odvětvích, jež jsou velmi náchylné k hospodářským cyklům a hospodářská recese (krize) tak postihla řadu firem nacházejících se na území Ostravy. Velkým problémem je dlouhodobá nezaměstnanost a nezaměstnanost absolventů, důvodem však dle tvrzení mnohých expertů není jen kvalifikační úroveň ale i ochota pracovat, ovlivněná sociálním systémem, rodinnými vzory, apod.

Graf 6.6: Vývoj nezaměstnanosti v ORP Ostrava

Vývoj nezaměstnanosti v ORP Ostrava posledních šesti letech kopíruje vývoj v celé ČR.

Tab. 6.21: Vývoj nezaměstnanosti, porovnání okres – kraj - ČR

	stav k 31. 12.					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
okres Ostrava	8,4	11,3	12,0	11,4	12,8	11,6
<i>vývoj okres Ostrava</i>		<i>2,9</i>	<i>0,7</i>	<i>-0,6</i>	<i>1,4</i>	<i>-1,2</i>
Moravskoslezský kraj	8,5	12,1	12,4	11,2	12,3	10,5
<i>vývoj Moravskoslezský kraj</i>		<i>3,6</i>	<i>0,3</i>	<i>-1,2</i>	<i>1,1</i>	<i>-1,8</i>
Česká republika	6,0	9,2	9,6	8,6	9,4	8,2
<i>vývoj ČR</i>		<i>3,2</i>	<i>0,4</i>	<i>-1,0</i>	<i>0,8</i>	<i>-1,2</i>
pořadí okr. Ostrava v rámci všech úřadů práce ČR	16.	25.	21.	17.	15.	71.

Zdroj: Úřad práce ČR, pobočka Ostrava

Nejvíce postiženou skupinou obyvatel, co do nezaměstnanosti, jsou obyvatelé se základním vzděláním a výučním listem, resp. řemeslníci, s čímž souvisí právě i nízká podnikatelská aktivita v oblasti řemeslné výroby a služeb. Problémem nízkokvalifikovaných pracovníků je zčásti i nechuť se seberealizovat a nedostatečné manažersko-podnikatelské schopnosti.

Tab. 6.22: Vývoj počtu nezaměstnaných osob dle dosaženého vzdělání

	31. 3. 2013	30. 6. 2013	30. 9. 2013	31. 12. 2013	31. 3. 2014
Základní vzdělání	8 865	8 852	9 089	9 295	9 565
Výuční list	10 174	9 885	10 210	10 591	10 740
Střední škola	4 681	4 608	4 663	4 822	5 134
Vysoká škola	1 365	1 419	1 554	1 485	1 448
Celkem	25 085	24 764	25 516	26 193	26 887

Zdroj: Úřad práce ČR, pobočka Ostrava

Z hlediska věku jsou dlouhodobě nejpočetnější skupinou nezaměstnaných absolventi ve věku 20-24 let, lidé mezi 35-39 lety a 55-59 lety. Obecně ale žádná z věkových skupin nezaujímá podstatnou část nezaměstnaných.

Tab. 6.23: Počet nezaměstnaných dle věkových kategorií

věková kategorie	stav k				
	31.03.2013	30.06.2013	30.09.2013	31.12.2013	31.03.2014
do 19 let	1 021	919	1 118	1 015	931
z toho mladiství	267	267	282	291	281
20-24 let	3 035	2 946	3 032	2 991	3 149
25-29 let	2 803	2 793	2 880	2 959	3 095
30-34 let	2 831	2 749	2 812	2 933	3 011
35-39 let	3 057	3 060	3 084	3 253	3 380
40-44 let	2 683	2 652	2 684	2 855	2 991
45-49 let	2 836	2 805	2 835	2 908	2 935
50-54 let	2 770	2 758	2 791	2 853	2 959
55-59 let	3 097	3 096	3 178	3 263	3 268
60-64 let	924	956	1 060	1 119	1 128
65 a více let	28	30	42	44	42
celkem	25 085	24 764	25 516	26 193	26 889

Zdroj dat: Úřad práce ČR, pobočka Ostrava

Počet zaměstnanců ve firmách v roce 2013 zaznamenává pokles oproti všem předchozím letům. Největší propast vzniká v porovnání let 2008 a 2013, kde rozdíl činí 10 271 zaměstnanců. Samostatně výdělečně činných osob každoročně přibývá vyjma roku 2013, přesto je hodnota počtu OSVČ vyšší než v roce 2006. Počet volných míst v ORP zaznamenal útlum v období první vlny ekonomické krize, tj. rok 2009, následně, až do roku 2011 mírně vzrostl s podobnými hodnotami se udržel i rok 2012. Rok 2013 vykazuje nejnižší výrazný několikanásobný pokles jak v počtu volných míst, tak v počtu uchazečů o práci.

Tab. 6.24: Vývoj zaměstnanosti v ORP Ostrava 2008 - 2013

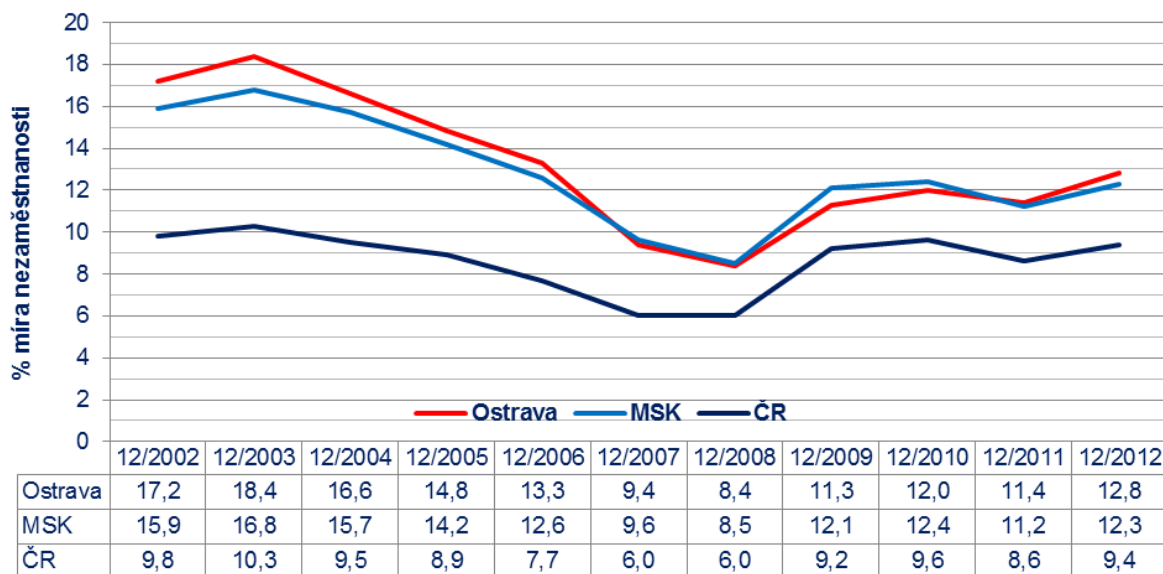
ukazatel (celkový počet)	stav k 31. 12. 2013							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
zaměstnanci u firem se stavem 26 a více osob	97 184	103 367	105 881	102 006	101 083	99 858	97 226	95 610
OSVČ	23 485	24 770	25 160	25 269	26 295	26 768	26 267	25 343

ukazatel (celkový počet)	stav k 31. 12. 2013							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
evidování uchazeči o zaměstnání	22 750	17 853	15 362	20 400	21 732	20 445	22 782	26 193
volná pracovní místa	3 523	4 247	4 272	889	1 441	1 715	1 700	629
uchazeči připadající na jedno volné pracovní místo	6,5	4,2	3,6	22,9	15,1	11,9	13,4	41,6

Zdroj: Úřad práce ČR, pobočka Ostrava

Od roku 2004 se situace na trhu práce v okrese Ostrava začala obracet k lepšímu, a to i přes doznívající vliv restrukturalizace. Vývoj od roku 2008 byl poznamenán celosvětovou finanční a hospodářskou krizí, zasahující všechna odvětví hospodářství. Nárůst nezaměstnanosti mezi rokem 2009 až 2012 je raději pozvolný, poté až do poloviny roku 2013 se vývoj nezaměstnanosti rapidněji prohlubuje. Rok 2013 se vyznačoval raději stagnujícím stavem, který se projevoval dlouhodobě nízkým počtem volných míst. Firmy se snažily nepropouštět alespoň své hlavní zaměstnance a tím jsou firmy v určitém odvětví nuceny zůstat dlouhodobě na nízké úrovni produkce, zasahuje to často i do dalších odvětví subdodavatelů. K tomu se připojují opatření, která nutí snižovat spotřebu na nejnížší možnou míru.

Graf 6.7: Míra nezaměstnanosti (%) v letech 2002 – 2012

Zdroj: Integrovaný portál MPSV ČR, Faktografické listy Ostrava 2014

Report Úřadu práce o stavu nezaměstnanosti v okrese Ostrava za měsíc květen 2014

Evidovaná nezaměstnanost v měsíci květnu opět poklesla, a to již třetí měsíc v řadě. K 31. 05. 2014 bylo v registru kontaktního pracoviště Ostrava (dále jen KoP Ostrava) celkem 26 011 osob, což je meziměsíčně o 395 méně. V porovnání s loňským květnovým evidenčním stavem se situace zhoršila, došlo k nárůstu o 1 184 nezaměstnaných osob. V průběhu sledovaného měsíce počet nově zaevidovaných osob oproti dubnu poklesl a jeho hodnota je nejnižší od června minulého roku. Meziměsíčně zároveň ale poklesl i počet uchazečů s ukončenou evidencí. Podíl nezaměstnaných osob proti předchozímu měsíci poklesl, a to o 0,2 procentního bodu na 11,4 %. V meziročním srovnání je tento stav o 0,6 procentního bodu vyšší. U žen oproti minulému měsíci podíl nezaměstnaných poklesl o 0,1 procentního bodu na 10,8%, u mužů poklesl o 0,3 procentního bodu a v závěru sledovaného měsíce tak činil 12,0 %.

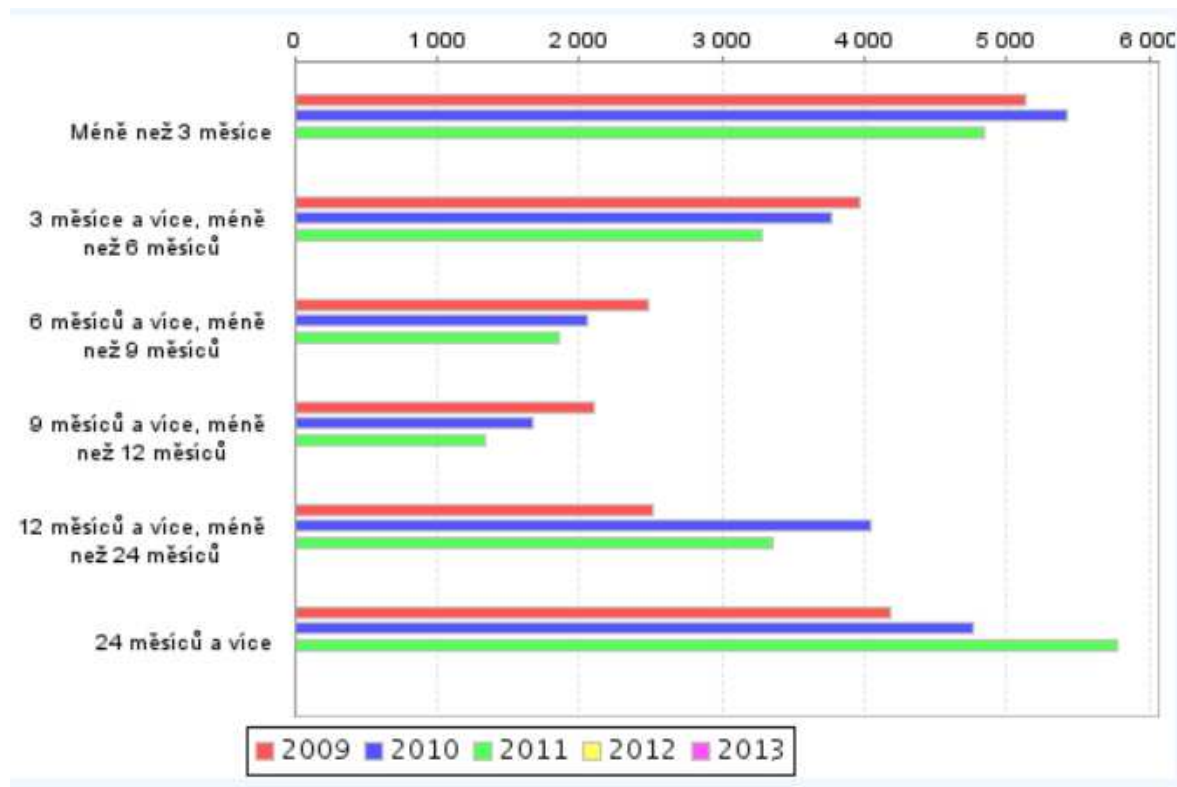
Z povolání, u nichž zaměstnavatelům postačuje základní vzdělání, bylo v databázi Úřadu práce nejvíce pracovních příležitostí pro svářeče, pomocné pracovníky ve výrobě, pracovníky ostrahy a bezpečnostních agentur, uklízeče a řidiče nákladních automobilů. Z profesí vyžadujících střední odborné vzdělání s výučním listem byla poptávka nejvíce po operátorech telefonních panelů, zednících, svářečích, nástrojařích a finančních a investičních poradcích. Pro osoby s úplným středním odborným vzděláním s maturitou jsme registrovali nejvíce volných pracovních míst pro obchodní zástupce, pracovníky v zákaznických kontaktních centrech, policisty, administrativní pracovníky, finanční a investiční poradce, strojírenské techniky a zprostředkovatele služeb. Zájem o vysokoškoláky zůstává stále na nižší úrovni, poptávka byla ke konci měsíce jen po strojních inženýrech, zubních lékařích a řídicích pracovnících ve stavebnictví a zeměměřictví. O jedno volné pracovní místo se mohlo koncem května 2014 v okrese Ostrava teoreticky ucházet 23,7 osob, což je o 0,5 více než v předchozím měsíci. Meziročně je hodnota tohoto ukazatele o 12,7 vyšší.

Zdroj dat: Úřad práce ČR, pobočka Ostrava ze dne 9. 6. 2014

Dlouhodobě existuje největší počet volných pracovních míst v oborech techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a zejména je zájem o řemeslníky a kvalifikované výrobce, zpracovatelé, opraváři. Co se týče kvalifikační struktury volných pracovních míst, největší zájem je o osoby s kvalifikací střední odborné a střední odborné s maturitou (31 %).

Rok 2011 zjevně poukazuje na nárůst podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob v ORP. Kategorii délky nezaměstnanosti do 3 měsíců tvoří převážně absolventi po ukončení VŠ a lidé propuštěni ze zaměstnání z důsledku snižování stavu či ti, kteří z vlastní vůle mění zaměstnání či připravují vlastní živnost.

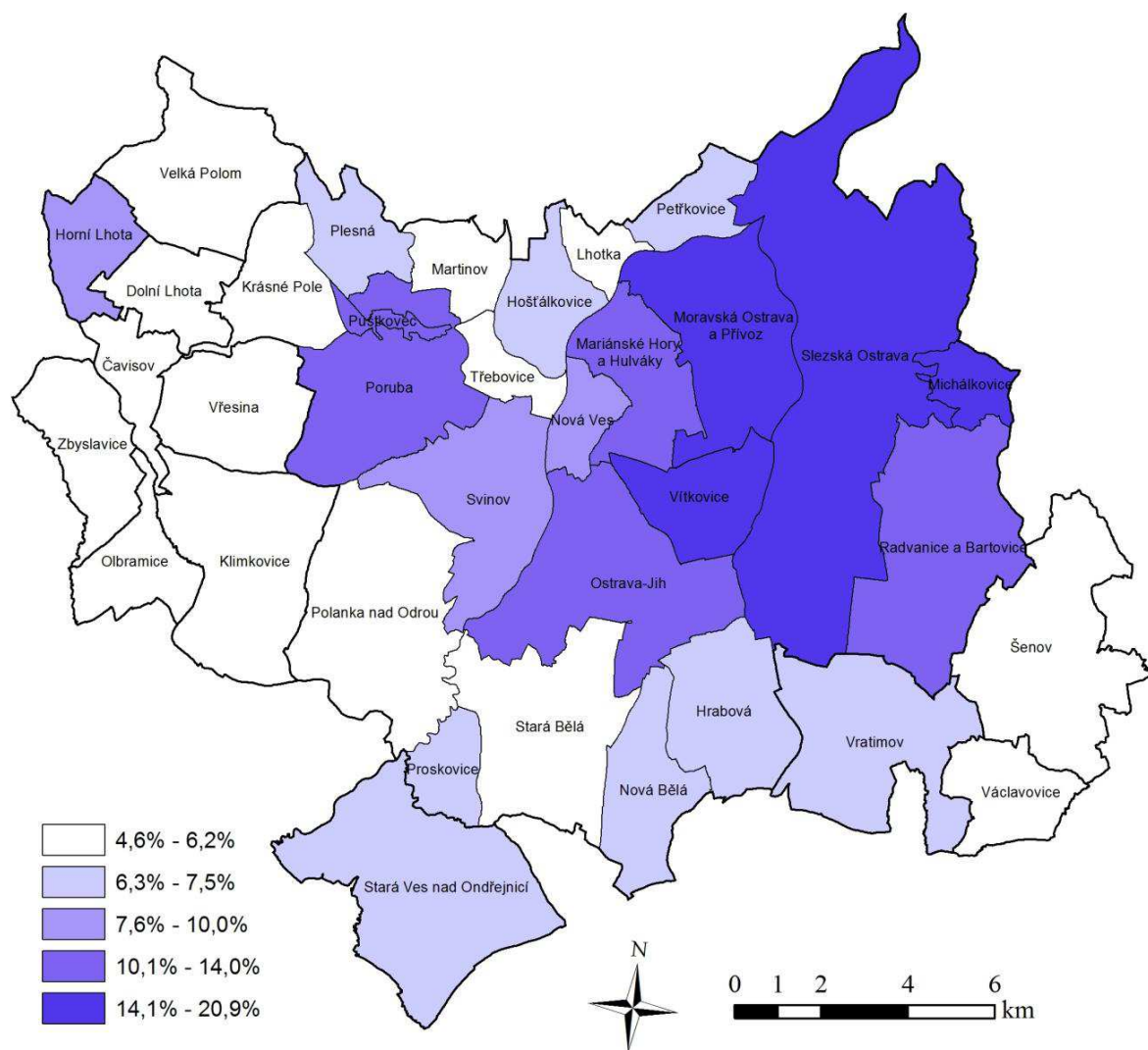
Graf 6.8: Struktura uchazečů podle délky nezaměstnanosti

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ, MPSV 2011

Z územního hlediska jsou samozřejmě nejvíce postiženy nezaměstnaností nejlidnatější ostravské městské obvody. Z okolních obcí je největší míra nezaměstnanosti ve Vratimově a Horné Lhotě.

Mapa 6.1: Nezaměstnanost v jednotlivých obcích ORP Ostrava dle jednotlivých obcí a městských obvodů k 30. 6. 2014

Zdroj: Úřad práce, pobočka Ostrava

Tab. 6.25.: Míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích ORP, vč. městských obvodů

Obec	Počet nezaměstnaných	Míra nezaměstnanosti v %
Čavisov	22	5,7
Dolní Lhota	59	5,8
Horní Lhota	46	7,8
Klimkovice	168	5,6
Olbramice	26	5,6
Ostrava	23 331	11,3
<i>z toho :</i>		
<i>Hošťálkovice</i>	75	6,9
<i>Hrabová</i>	187	7,5
<i>Krásné Pole</i>	96	5,2
<i>Lhotka</i>	47	6
<i>Mariánské Hory a Hulváky</i>	1 152	13,6
<i>Martinov</i>	60	5,5
<i>Michálkovice</i>	337	15,7
<i>Moravská Ostrava a Přívoz</i>	4 050	14,5
<i>Nová Bělá</i>	76	6,5
<i>Nová Ves</i>	47	9,9
<i>Ostrava-Jih</i>	7 944	10,3
<i>Petřkovice</i>	145	7,1
<i>Plesná</i>	54	6,4
<i>Polanka nad Odrou</i>	174	5,3
<i>Poruba</i>	4 472	10,2
<i>Proskovice</i>	57	6,9
<i>Pustkovec</i>	85	11,8
<i>Radvanice a Bartovice</i>	504	11,5
<i>Slezská Ostrava</i>	2 301	15,6
<i>Stará Bělá</i>	152	6,1
<i>Svinov</i>	230	7,8
<i>Třebovice</i>	63	5,1
<i>Vítkovice</i>	1 023	20,9
Stará Ves nad Ondřejnicí	123	6,4
Šenov	266	6,1
Václavovice	60	4,6
Velká Polom	76	5,5
Vratimov	362	7,4
Vřesina	121	6
Zbyslavice	25	5,7
Ostatní	1 108	
ORP Ostrava celkem	25 793	11,3

Zdroj: Úřad práce, pobočka Ostrava

6.1.4. Popis situace a tendence v podpoře zaměstnanosti a podnikání

6.1.4.1. Klíčoví aktéři podporující podnikání a zaměstnanost

Statutární město Ostrava, Magistrát - odbor ekonomického rozvoje

- Vytváří a usměrňuje podmínky ekonomického rozvoje města.
- Vytváří pracovní týmy složené z odborníků magistrátu a externích specialistů k zajištění strategických cílů ekonomického rozvoje města.
- Zprostředkovává informace o programech vyhledávaných a podporovaných Evropskou unií, krajským úřadem Moravskoslezského kraje, ministerstvy ČR a zajišťuje poradenství pro zpracovatele a předkladatele projektů v rámci statutárního města.
- Ve spolupráci s ústředními a regionálními institucemi poskytuje informace zájemcům o vhodných lokalitách a možnostech investování ve městě a provádí ve vztahu k nim aktivní marketing.

Regionální instituce:

- Agentura pro regionální rozvoj, a.s.
- Global Networks
- Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje
- Podnikatelské a inovační centrum - BIC Ostrava s.r.o.
- Regionální a informační centrum - RPIC-ViP s.r.o.
- Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje

Klastry

Spolupráce ve formě klastrů v regionálním pojetí se jedná o propojení kooperujících podniků (tradiční průmyslová výroba), které mohou vystupovat na regionální a nadregionální úrovni. Tímto způsobem mohou fungovat jako nosný nástroj rozvoje ORP nebo kraje. Další činnosti klastrů (propojených podniků) mohou být výzkumné a vývojové aktivity, které odpovídají inovačním potřebám malých a středních podniků příslušného průmyslového odvětví

V Ostravě a Moravskoslezském kraji jsou nejvýznamnější průmyslové sektory organizovány v klustrech, což dává kraji nový profil a výrazně zjednodušuje přístup investorů k jednotlivým subdodavatelům. Region je v tomto ohledu lídrem mezi kraji v České republice.

- Bezpečnostně-technologický klastr, o. s.
- IT Cluster
- Družstvo ENVICRACK klastr obnovitelných zdrojů energie
- KLACR, o. s. – MS klastr cestovního ruchu
- Moravskoslezský automobilový klastr, o. s.
- Moravskoslezský dřevařský klastr, občanské sdružení (MSDK)
- Moravskoslezský energetický klastr, o. s. (MSEK)
- Národní strojírenský klastr, o. s.
- Moravský lesnický klastr, o. s.

Podnikatelské inkubátory, výzkumná centra, vědecko-technologické parky:

V Ostravě existuje kvalitní infrastruktura výzkumných, vývojových i vzdělávacích institucí, což představuje dostatečný potenciál pro rozvoj inovačního podnikání.

- Vědecko-technologický park, a.s.

Vědecko-technologický park představuje účinný nástroj rozvoje podnikání a zaměstnanosti v oblasti vyspělých technologií a jeho vznik byl inspirován desítkami úspěšných projektů v zahraničí. Zakladateli společnosti jsou Statutární město Ostrava, Agentura pro regionální rozvoj, a.s., VŠB-Technická univerzita Ostrava, Ostravská univerzita v Ostravě a Slezská univerzita v Opavě

- BIC Ostrava, s. r. o.

Podnikatelské inovační centrum vzniklo roku 1993 a jeho posláním je podpora, pomoc a konzultace v různých oblastech činnosti na trhu. Nabízí komplexní služby začínajícím i rozvíjejícím se firmám.

- Podnikatelský inkubátor VŠB – TU Ostrava

Podnikatelský inkubátor byl založen v roce 2008 na území Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. Inkubátor nabízí kromě moderního zázemí řadu služeb, které mají začínajícím, ale i zkušeným podnikatelům pomoci k úspěchu a prosperitě. Tyto služby jsou rozděleny do třech základních programů: program pronájem, program inkubace a program spin – off společnosti.

- Podnikatelský inkubátor VŠP, a. s. Ostrava

Cílem inkubátoru, založeného v roce 2011, je rozvíjet a podporovat podnikavost široké veřejnosti, především tedy studentů a absolventů Vysoké školy podnikání, a. s. a to prostřednictvím zázemí, podpory a jednotlivých služeb, kterými jsou např. pronájem prostor k podnikání, pronájmy konferenčních, poradenství pro podnikatele.

- Centrum nanotechnologií

Centrum nanotechnologií (CNT) vzniklo 1. února 2007 z Vysokoškolského ústavu chemie materiálů (VÚCHEM) jako jeden z vysokoškolských ústavů Vysoké školy báňské - Technické univerzity Ostrava a jako první vědeckotechnologické centrum v republice s nanotechnologiemi ve svém názvu.

- Technologické centrum Ostrava – Centrum Václava Roubíčka

Výstavba první haly Technologického centra Ostrava, které se nachází v městské části Vítkovice, byla dokončena v říjnu 2010. V nové hale se testují především vývojové technologie na ekologickou likvidaci odpadů.

- IT4Innovations Národní superpočítačové centrum

Cílem tohoto projektu je vybudování špičkového evropského centra excelentního výzkumu v oblasti IT s důrazem na high performance computing a zabudované výpočetní systémy. Projekt společně připravuje pět subjektů: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ostravská univerzita v Ostravě, Slezská univerzita v Opavě, Vysoké učení technické v Brně a Ústav geoniky AV ČR.

6.1.4.2. Podpora z fondů EU a investiční pobídky

Operační programy 2007 – 2013

- OP Podnikání a inovace

Jedná se o operační program, jenž je zaměřen na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a podporu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Je navázán na OP Průmysl a podnikání, který běžel ve zkráceném programovacím období 2004 – 2006, po vstupu České republiky do Evropské Unie. OP PI řadíme mezi tematické operační programy v cíli Konvergence. Prostředky plynou z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Podporuje nejen vznik nových a rozvoj stávajících firem, ale také jejich inovační potenciál, využívání moderních technologií, obnovitelných zdrojů energie a další.

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Podnikání nepředstavuje pouze nákup nemovitostí a strojů, jedná se především o lidi, kteří pracují. Tento OP se zabývá snižováním nezaměstnanosti, prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, vzdělávání, sociální inkluze a zkvalitňování veřejné správy. OP LZZ řadíme mezi tematické operační programy v cíli Konvergence. Prostředky plynou z Evropského sociálního fondu.

Operační programy 2014 – 2020

- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Cílem tohoto operačního programu je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky, která bude založena na znalostech a inovacích. Místní firmy by měly být schopny nejen se prosadit u nás i ve světě, ale také by měly být schopny vytvářet dostatek pracovních míst. Je podporován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a řadíme jej mezi tematické operační programy.

- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

Prioritou tohoto programu jsou investice do rozvoje lidského potenciálu. Hlavním cílem je posunout ČR směrem k ekonomice, která bude založena na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle a na tvorbě významných výsledků výzkumu. Finanční prostředky do tohoto tematického OP plynou ze dvou strukturálních fondů: Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Evropského sociálního fondu.

- OP Zaměstnanost

Jak vyplývá z názvu, tento program je zaměřen na podporu zaměstnanosti, rovných příležitostí žen a mužů, přizpůsobivosti zaměstnanců i zaměstnavatelů, sociální inkluze, modernizace veřejné správy, sociálních inovací. Finance na tento operační program plynou z Evropského sociálního fondu.

Investiční pobídky

System investičních pobídek pro zahraniční i domácí investory:

- **sleva na daních z příjmů právnických osob** - slevu je možné uplatnit po dobu 10 let, resp. po dobu deseti po sobě následujících zdaňovacích období;
- **převod technicky vybaveného území za zvýhodněnou cenu** - za investiční pobídku se v tomto případě považuje rozdíl mezi kupní cenou a tržní cenou pozemku;
- **hmotná podpora na nově vytvořené pracovní místo** - hmotná podpora činí 50 000 Kč na jedno pracovní místo, a to pouze v regionech A;

- **hmotná podpora na rekvalifikace nebo školení zaměstnanců** - hmotná podpora je poskytována ve výši 25 % z celkových výdajů na školení a rekvalifikace;
- **hmotná podpora na pořízení majetku** (v případě strategické investiční akce) - hmotná podpora může být poskytnuta až do výše 5 % z uznatelných nákladů.

Podporované oblasti:

- zpracovatelský průmysl;
- technologická centra a
- centra strategických služeb.

Kromě investičních pobídek nabízených českou vládou je také možné v případě investice na Ostravsku žádat místní úřady o pomoc v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Jedná se o souhrn opatření směřujících k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti. Aktivní politiku zaměstnanosti zabezpečují Ministerstvo práce a sociálních věcí a úřady práce; podle situace na trhu práce spolupracují při její realizaci s dalšími subjekty.

Úřad práce nabízí zejména tyto nástroje aktivní politiky zaměstnanosti:

- veřejně prospěšné práce
- společensky účelná pracovní místa včetně míst k zahájení samostatné výdělečné činnosti
- příspěvek na zapracování
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program
-
- V Ostravě je každoročně pořádána burza práce pod záštitou MPSV.
- <http://portal.mpsv.cz/eures/burzaova>

6.1.4.3. Výdaje obcí a měst

Město Ostrava už několik let směřuje své investice do průmyslových zón a rozvojových ploch, které se bezesporu vyplatily, město přilákalo množství zahraničních investorů, kteří vytvořili velkou řadu nových pracovních míst.

Tab. 6.26: Výdaje města Ostravy na rozvoj průmyslových zón (v tis. Kč)

akce	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	celkem
Průmyslová zóna Mošnov	31 751	264 364	0	0	0	0	0	296 115
Průmyslová zóna Mošnov	25 065	205 828	154 709	153 140	21 872	0	340	560 954
celkem	56 816	470 192	154 709	153 140	21 872	0	340	857 069
PZ Mošnov - plocha R	0	977	154	23 460	3 183	0	0	27 774
PZ Hrabová - vedení VNN 110 kV	0	722	468	348	0	0	0	1 538
Rozvojové zóna Hrušov	0	6 688	2 605	592	480	5 789	0	16 154
Bezruč - Hrušov - vedení 110 kV	0	0	0	990	1 184	0	0	2 174
ÚHRN	56 816	478 579	157 936	178 530	26 719	5 789	340	904 709

*/k 31. 8. 2014

Zdroj: Magistrát města Ostrava, odbor financí a rozpočtu

6.1.4.4. Podnikatelská činnost obcí

Město Ostrava

Tab. 6.27: Seznam obchodních společností s majetkovou účastí města Ostravy

Poř. č.	Název obchodní společnosti	IČ	Majetkový podíl % *
1	OZO Ostrava s.r.o.	62300920	100,00
2	Dopravní podnik Ostrava a.s.	61974757	100,00
3	Sportovní a rekreační zařízení města Ostravy, s.r.o.	25385691	100,00
4	Ostravské komunikace, a.s.	25396544	100,00
5	Krematorium Ostrava, a.s.	25393430	100,00
6	Ostravské výstavy, a.s.	25399471	100,00
7	Ostravské městské lesy a zeleň, s.r.o.	25816977	100,00
8	Technické služby, a.s. Slezská Ostrava	47674725	100,00
9	OVA!!!CLOUD.net a.s.	25857568	100,00
10	Dům kultury města Ostravy, a.s.	47151595	100,00
11	Dům kultury Akord Ostrava - Zábřeh, s.r.o.	47973145	100,00
12	Ostravský informační servis, s.r.o.	26879280	100,00
13	DK POKLAD, s.r.o.	47670576	100,00
14	VÍTKOVICE ARÉNA, a.s.	25911368	100,00
15	Vědecko-technologický park Ostrava, a.s.	25379631	59,09
16	Garáže Ostrava, a.s.	25360817	50,97
17	Koordinátor ODIS s.r.o.	64613895	50,00
18	Ostrava 2011, s.r.o.	28597966	50,00
19	Společnost pro využití letiště Ostrava-Mošnov, a.s.	60792914	40,00
20	KIC Odpady, a.s.	28564111	31,75
21	Ostravské vodárny a kanalizace a.s.	45193673	28,55
22	Union Group, a.s. v konkurzu	64609952	0,53
24	EKOVA ELECTRIC a.s.	28642457	V 100% vlastnictví společnosti DPO a.s.
25	OVANET a.s.	29399491	ve 100% vlastnictví společnosti OVA!!!CLOUD.net a.s.

* Majetkovým podílem se rozumí výše podílu na základním kapitálu společnosti vyjádřena v procentech

Dne 1. 1. 2011 vznikla společnost EKOVA ELECTRIC a.s., která je 100 % dcera společnosti DPO a.s.

Dne 1. 4. 2012 vznikla společnost OVANET a.s., která je 100% dcera společnosti OVA!!!CLOUD.net a.s.

Zdroj: SMO, magistrát, odbor majetkových účastí a sdruženého nákupu

Tab. 6.28: Vybrané ekonomické údaje obchodních společností s 100% majetkovou účastí statutárního města Ostravy (včetně těch, kterým jsou poskytovány z rozpočtu statutárního města Ostravy dotace)

	Základní kapitál	Vlastní kapitál		Pohledávky		Závazky		Výsledek hospodaření		Rezervní fond		Výnosy	Náklady	Dotace z rozpočtu města v roce 2013		
		2012	2013	Dlouh.	Krátk.	Dlouh.	Krátk.	2012	2013	2012	2013			Účelová neinvest.	Neinvest. (provozní)	Invest.
Dopravní podnik Ostrava a.s.	3 327 648	4 259 321	4 263 223	6 039	58 823	357 492	219 395	949	3 829	9 495	9 543	1 813 088	1 809 259	1 488	1 038 733	0
Dům kultury města Ostravy, a.s.	91 001	95 481	95 053	0	1 618	3 587	4 015	31	-426	667	668	39 840	40 266	500	6 867	0
Krematorium Ostrava, a.s.	26 318	39 807	41 510	0	1 638	0	1 544	1 730	1 867	1 373	1 500	22 029	20 162	8	0	0
Ostravský informační servis, s.r.o.	200	1 941	2 409	0	709	0	5 250	412	468	20	20	20 193	19 725	0	11 336	500
Ostravské komunikace, a.s.	105 378	296 767	307 169	0	40 805	6 336	41 783	34 617	32 633	13 539	15 087	403 692	371 058	0	0	0
Ostravské městské lesy a zeleň, s.r.o.	100	10 234	11 192	126	16 643	163	6 142	1 090	1 021	57	531	52 613	52 105	761	0	0
Ostravské výstavy, a.s.	1 000	863	248	0	1 657	0	5 514	5	-636	82	83	43 251	43 887	3 513	11 424	0
OVA!!!CLOUD.net a.s.	128 200	151 875	156 676	1 176	9 905	166	3 353	5 058	9 653	13 686	13 939	71 540	61 887	0	0	0
OZO Ostrava s.r.o.	409 206	511 029	526 585	305	55 706	17 053	28 704	32 247	33 477	18 873	22 098	413 441	379 964	0	0	0
SAREZA, s.r.o. °	357 872	348 992	340 528	0	6 307	21 536	17 458	-2 849	-1 105	473	473	165 222	166 327	18	65 141	2 900
Technické služby, a.s. Slezská Ostrava	22 797	45 403	44 819	193 101	2 719 272	2 200 947	5 482 065	547	294	4 398	4 807	55 996	55 702	0	0	0

	Základní kapitál	Vlastní kapitál		Pohledávky		Závazky		Výsledek hospodaření		Rezervní fond		Výnosy	Náklady	Dotace z rozpočtu města v roce 2013		
		2012	2013	Dlouh.	Krátk.	Dlouh.	Krátk.	2012	2013	2012	2013			Účelová neinvest.	Neinvest. (provozní)	Invest.
Dům kultury Akord Ostrava-Zábřeh, s.r.o.	51 133	51 942	49 209	0	1 126	0	42 585	-660	-2 734	1 870	1 870	21 880	24 614	247	5 684	121 685
VÍTKOVICE ARÉNA, a.s.	1 158 995	1 092 309	1 080 754	77	10 962	64 145	47 268	-35 535	-17 061	2 530	2 530	147 340	164 401	0	72 818	362 872
Ostrava 2011, s.r.o.	200	3 442	3 428	0	0	0	0	-660	-15	10	10	12	27	0	0	0
Koordinátor ODIS s.r.o.	920	1 249	1 291	2	2 427	0	3 762	-46	42	134	134	12 899	12 857	5 294	0	0

° Sportovní a rekreační zařízení města Ostravy, s.r.o.

Zdroj: SMO, magistrát, odbor majetkových účastí a sdruženého nákupu

Město Vratimov

Obchodní společností s majetkovou účastí města Vratimov: Vratimovské služby spol. s.r.o. ve 100% majetku města Vratimov. Výdaje nejsou k dispozici.

Město Šenov ani město Klimkovice nevlastní žádné vklady ve společnostech.

6.1.4.5. Rozvojové plochy a brownfieldy

Průmyslové zaměření Ostravského regionu mělo za následek vznik brownfieldů typu bývalé průmyslové areály, odvaly důlní hlušiny, odvaly velkoobjemových odpadů z hutní výroby, skládky průmyslových odpadů, odkaliště apod. Převážná většina této plochy brownfieldů je v rukách soukromých vlastníků, město Ostrava v tuto chvíli sceluje plochu připravované zóny v Hrušově. Pro investory je zde tedy několik velmi zajímavých příležitostí pro jejich aktivity.

Město Ostrava stejně jako vedení ostatních obcí navazuje spolupráci se soukromými subjekty, vlastníky brownfields, aby došlo k opětovnému rozvoji dnes nevyužívaných lokalit a objektů. K nejvýznamnějším projektům revitalizace brownfieldů patří výstavba Nové Karoliny- multifunkční centrum o celkové ploše 240 000 metru čtverečních. Obsahuje maloobchodní prostory, rezidenční objekty, kancelářské prostory, sportovní zařízení (Objekt Trojhalí), atd. Ještě většího rozsahu je projekt NOVÉ VÍTKOVICE na ploše 1 200 000 m² a s vytvořenými 600 pracovními místy a důležitou infrastrukturou pro kulturu, vzdělávání a inovace

Rozvojová zóna v Hrušově o rozloze téměř 35 ha, která má nyní charakter "sociálního brownfieldu". V současnosti je v území vymezeno platné asanační pásmo a probíhají výkupy a směny pozemků ze strany města. Zóna Hrušov představuje vhodnou lokalitu pro podnikání malých a středních firem. Předností hrušovské zóny je ideální dopravní napojení, bezprostřední blízkost dálnice D1 a železniční trati do vnitrozemí, ve směru na Polsko a Slovensko.

Brownfieldy představují značný rozvojový potenciál a jejich regenerace může přinést zhodnocení nemovitého majetku, zlepšení životního prostředí a může se také příznivě projevit například nárůstem cestovního ruchu. Město Ostrava proto hledá prostředky a nástroje jak pomoci stávajícím vlastníkům zajistit rekonverzi brownfieldů a jejich využití do budoucna a nabízí pomoc vlastníkům vybraných pozemků, například při získání finančních prostředků na asanaci a při dalších činnostech spojených s přípravou lokalit jako budoucích rozvojových zón pro potenciální investory.

Mnohé obce v ORP rovněž disponují opuštěnými, chátrajícími nebytovými prostorami či zónami, ovšem ve všech případech se jedná o budovy/pozemky v soukromém vlastnictví. Odkoupení brownfields, sanace, případně následná výstavba či rekonstrukce by pro obce znamenala nemalou investici.

Brownfieldy mohou být motorem inovací a příležitostí pro tvorbu nových pracovních míst.

Tab. 6.29: Seznam brownfieldů na území ORP Ostrava*(nejedná se o kompletní výčet, dle agentury CzechInvest, zveřejnění brownfieldů vyžaduje souhlas vlastníka)*

	Obec	Typ lokality	Stávající využití	Předchozí využití lokality	Rozloha lokality
Areál Trojice - Pozemky, Ostrava	Ostrava	Pozemek (plocha bez objektů)	Žádné	Průmysl	18 758 m ²
Areál u dálnice, Ostrava-Svinov	Ostrava	Areál (plocha s budovami)	Bez využití	Průmysl, závod lihovaru	46 791 m ²
Kasárna (monoblok), Stará Ves nad Ondřejnicí	Stará Ves nad Ondřejnicí	Areál (plocha s budovami)	Většinou bez využití	Vojenské areály, kasárny, střelnice	3 800 m ²
Lahos Hulváky, Ostrava	Ostrava	Areál (plocha s budovami)	Částečně využito	Průmysl, chemický průmysl	206 740 m ²
Rozvojová plocha pro průmysl, Ostrava - Kunčice	Ostrava	Pozemek (plocha bez objektů)	Regenerovaný pozemek určený k prodeji	Občanská vybavenost, zámek	17 034 m ²
Sádky, Ostrava - Svinov	Ostrava	Areál (plocha s budovami)	Není známo	Průmysl	66 806 m ²
Areál budov bývalé Dřevovýroby	Klimkovice	Areál	Žádné	Dřevoprůmysl	
Budova bývalé velkoobchodní Hruška na Náměstí	Klimkovice	Areál	Žádné	Komerční objekt	
Budova bývalé Hospodářské školy a bývalého Školního statku	Klimkovice	Areál a pozemek	Žádné	Škola	

Zdroj: Národní databáze brownfieldů, <http://www.brownfieldy.cz/seznam-brownfieldu/>; vlastní šetření

6.1.4.6. Rozvoj sociálních podniků v území ORP

Dalším nástrojem je rozvoj a vznik sociálních podniků. Mezi sociální podniky mohou patřit nejen integrační sociální podniky, které zaměstnávají znevýhodněné osoby, ale také podniky, které jsou zaměřeny ekologicky, podporují místní rozvoj nebo se věnují „fair-tradeovému“ obchodování.

Do sociálního podnikání může být zahrnuto i podnikání neziskových a příspěvkových organizací. Nástroji podpory sociálního podnikání budou např. umožnění sociálním firmám podnikat v objektech města např. za zvýhodněné nájemné, vymezit část prací pro sociální podniky (např. úklidy městských objektů, bytových domů, veřejných prostranství apod.), či využívání výrobků sociálních podniků pro prezentaci města.

Záměrem sociální ekonomiky je poskytovat prostor k seberealizaci znevýhodněným lidem, poskytovat služby členům nebo místnímu společenství, přispívat k udržitelnému rozvoji.

V zájmu obcí je spolupracovat se sociálními podniky a podporovat je např. prostřednictvím veřejných zakázek. Obce musí při zadávání veřejných zakázek zohledňovat sociální podniky a vytvářet takové podmínky, aby se na jejich realizaci mohly podílet. Vedle dostatečné informovanosti o sociálních podnicích je to jeden z hlavních způsobů, jak lze tento druh společensky prospěšného podnikání podpořit. Touto problematikou se zabývala konference Jak a proč podporovat sociální firmy v ČR, která proběhla v Praze v červnu 2013 za účasti zástupců městských částí, MPSV a zahraničních hostů.

<http://www.fokus-praha.cz/index.php/149-vystupy-z-konference-jak-a-pro-podporovat-socialni-podnikani-v-r>

Tab. 6.30: Sociální podniky v ORP Ostrava

Název podniku	místo podnikání	oblast podnikání
Kasea CZ, s.r.o.	Ostrava - Vítkovice	stavebnictví
Mléčný bar Naproti	Moravská Ostrava	gastronomie
MISENIRKO s.r.o.	Moravská Ostrava a Přívoz	výroba čisticích prostředků
Krabičky - výrobní družstvo	Ostrava - Přívoz	výroba obalů
Bizoll s.r.o.	Ostrava - Mariánské Hory	termoizolační a drobné stavební práce

Zdroj: <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/adresar-socialnich-podniku>

6.1.4.7. Směřování meziobecní spolupráce

Na území ORP Ostrava nebyly doposud realizovány žádné projekty v rámci meziobecní spolupráce zaměřené na podporu zaměstnanosti a podnikání.

Přepokládá se, že se obce začnou podílet na společné realizaci opatření/projektů, které mohou podpořit zaměstnanost obyvatel či jejich uplatnitelnost na trhu práce.

Obce ORP zamýšlí v rámci meziobecní spolupráce realizaci následujících projektů:

1. Řemeslný inkubátor

Projekt bude zahrnovat následující aktivity:

- poradenské činnosti a poradenské programy – rozvoj a podpora poradenských činností a poradenských programů;

- rekvalifikace – rozvoj a podpora při získávání nové kvalifikace a zvyšování, rozšiřování nebo prohlubování dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Za rekvalifikaci se považuje i získání kvalifikace pro pracovní uplatnění fyzické osoby, která dosud žádnou kvalifikaci nezískala;
- zajištění odborné praxe;
- motivační aktivity – pro zvýšení orientace v požadavcích trhu práce, včetně obnovení pracovních návyků;

Hlavní cíle projektu:

- inovativní prvky
- tvorba nových pracovních míst, umístěním na volná pracovní místa či zprostředkováním zaměstnání
- usnadnění přístupu cílové skupiny na trh práce

2. Inventarizace a pasportizace brownfields

Projekt bude zahrnovat následující aktivity:

- vytvoření katalogu brownfieldů na území ORP s velmi detailní specifikací, co do lokalizace, výměry, minulého využití, budoucí možnosti využití, ceny za sanaci/revitalizaci objektu či zóny, harmonogram prací na sanaci, apod.
- navázání úspěšné komunikace a spolupráce s vlastníky ploch
- propagace katalogu

Hlavní cíle projektu:

- poskytnutí všech potřebných informací o volných plochách či prostorách potenciálním investorům
- vytvoření nových pracovních míst
- podpora podnikání

3. Podpora vzdělání, terciálního vzdělání, doplnění či změny kvalifikace

Projekt bude zahrnovat následující aktivity:

- poskytování všestranného poradenství nezaměstnaným a zároveň nestudujícím občanům, pomoc při přípravě na interview, s vyhledáváním volných pracovních míst na web. stránkách, apod.
- umístění kiosků Úřadu práce do prostor Obecního úřadu pro vyhledávání pracovních nabídek přímo na území ORP.
- navázání spolupráce s místními podnikateli
- zajištění vzdělávacích kurzů a seminářů pro zájemce

Hlavní cíle projektu:

- podpora aktivní politiky zaměstnanosti
- usnadnění přístupu cílové skupiny na trh práce

6.1.4.8. Vybrané příklady indikátorů v rámci správního obvodu zaměřené na zaměstnanost v rámci MOS

Vhodné indikátory v rámci ORP Ostrava:

1. Míra nezaměstnanosti v území ORP
2. Míra nezaměstnanosti: průměr ČR minus ORP
3. Míra nezaměstnanosti: jádrové město minus obce v ORP
4. Počet ekonomických subjektů na 1000 obyvatel
5. Počet živnostníků na 1000 obyvatel
6. Existence klíčových průmyslových zón: ano / ne
7. Identifikace brownfields na území ORP
8. Dostatečné plochy pro podnikání v rámci územního plánování jednotlivých obcí: ano / ne
9. Počet míst (přepočtených úvazků) v rámci veřejně prospěšných prací
10. Počet aktivit v rámci sociálního podnikání
11. Celkové běžné výdaje všech obcí ORP na tuto oblast na 1000 obyvatel
12. Celkové kapitálové výdaje všech obcí ORP na tuto oblast (tříletý průměr) na 1000 obyvatele

6.1.5. Analýza rizik a další potřebné analýzy

6.1.5.1. Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. 6.31: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Opatření
<i>Absolventi</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lukrativní zaměstnání ve stabilní a prosperující společnosti s nadprůměrnými výdělky 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Odchod z Ostravy do Prahy či zahraničí v případě nenalezení ideálního zaměstnání 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Programy podpory pro zaměstnavatele v souvislosti se zaměstnáváním absolventů ➤ Podpora podnikatelských činností
<i>Zaměstnaní obyvatelé ORP</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Záruka trvalého pracovního poměru ➤ Možnost profesního růstu ➤ Možnost finančního růstu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obava ze ztráty zaměstnání ➤ Obava z redukce úvazku a snížení platu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora malých a středních podniků ➤ Zvýšení kvalifikace dalším vzděláváním
<i>Krátkodobě nezaměstnaní obyvatelé ORP</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Opětovné zařazení do pracovního poměru – rychle, v oboru, bez větších finančních ztrát ➤ Nárok na sociální příspěvek 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nezájem hledat zaměstnání ➤ Vysoké nároky na výši ohodnocení při hledání zaměstnání ➤ Vysoké nároky na druh práce a lokalitu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Programy na zvýšení kvalifikace, rekvalifikace
<i>Dlouhodobě nezaměstnaní obyvatelé ORP</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zachování nároku na sociální příspěvky ➤ Opětovné zařazení do pracovního poměru 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nezájem hledat zaměstnání ➤ Pohodlnost a spoléhání na pravidelný přísun sociálních dávek 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Systém pobírání soc. dávek by měl být zpřísněn ➤ Možnost veřejně prospěšných prací pro obec ➤ Programy na podporu zařazení dlouhodobě nezaměstnaných do pracovního procesu

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Opatření
<i>Podnikatelské subjekty a živnostníci</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rostoucí či alespoň udržitelná míra poptávky po produktu, službě, atd. ➤ Srozumitelná a nenáročná legislativa ➤ Přívětivé prostředí pro podnikání ze strany zákonodárců ➤ Pobídky ➤ Nízké nároky na mzdy ➤ Vysoké výnosy ➤ Ekonomická a politická stabilita 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zhoršení pracovních podmínek – více práce, menší odměna ➤ Redukce počtu zaměstnanců z důsledku ekonomické nestability ➤ Bankrot a s tím spojené nevyplacení mezd 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora státu – program podpory malých a středních podniků ➤ Změna legislativy ➤ Daňová politika
<i>Nadnárodní společnosti</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Investiční pobídky a další různá zvýhodnění ➤ Dostatečné množství kvalifikované síly ➤ Dostatečná síť subdodavatelů ➤ Dlouhodobá prosperita 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Relokace do jiného státu za levnější pracovní silou a prohloubení tak míry nezaměstnanosti a narušení místního podnikatelského trhu (subdodavatelé) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spolupráce se vzdělávacími institucemi a obcemi ➤ Poskytování zvýhodněných pracovních míst
<i>Ostatní zaměstnavatelé</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kvalifikované a spolehlivé pracovní síly ➤ Politiku podporující zaměstnavatelé 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zneužívání výhod – zaměstnávání uchazečů z úřadu práce na krátkou dobu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poskytování výhod při zaměstnání uchazečů z úřadu práce

Název dotčené skupiny	Očekáváníí dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Opatření
<i>Obec/město</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostatek a kvalita pracovních míst pro občany ➤ Nástroje na podporu nezaměstnaných ➤ Meziobecní spolupráce v oblasti zaměstnanosti ➤ Vysoké daňové výnosy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pasivita, nezáměr podporovat nezaměstnané občany ➤ Vedení obce není zaměřeno na politiku zaměstnanosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora vzniku průmyslových zón, vědecko-technologických parků a inkubátorů ➤ Veřejně prospěšné práce ➤ Vytváření podmínek pro podnikatelskou činnost ➤ Spolupráce obcí s místními podnikateli ➤ Poskytování poradenství nezaměstnaným osobám
<i>Stát</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rostoucí/udržitelná ekonomika ➤ Nízká míra nezaměstnanosti ➤ Spravedlivý sociální systém 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nestabilní politická situace (různorodost zájmů vládnoucích stran), neshoda na společném řešení ➤ Nedostatek financí 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktivní politika zaměstnanosti ➤ Fondy EU ➤ Inspirace v zahraničí – příklady dobré praxe ➤ Změna systému vyplácení sociálních dávek – motivace k práci

6.1.5.2. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojuje s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika (v tabulce sloupec „V“) je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tab. 6.32: Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V		
<i>Finanční riziko</i>	Nedostatek financí/volných prostředků v pokladně obcí	3	4	12	Nutnost meziobecní spolupráce – zapojení prostředků z okolních obcí, DSO, využití dotačních titulů	Obec/současná ekonomická situace
	Nárůst počtu sociálně slabých s tím rostoucí nároky na soc. dávky, malé daň. příjmy do pokladen obcí	3	3	9	Aktivní politika zaměstnanosti, zpřísnění podmínek pro vyplácení soc. dávek a příspěvků v nezaměstnanosti, motivační prvky	Stát
<i>Organizační riziko</i>	Odchod významného zaměstnavatele z obce/města, bankrot	3	5	15	Programy na podporu velkých a zahraničních investorů, pobídky	Obec, Kraj
	Neochota dlouhodobě nezaměstnaných návratu do pracovního prostředí	4	3	12	Spolupráce s místními podnikateli, poradenství či veřejně prospěšné práce	Obec, DSO

	Lokalita významného zaměstnavatele v nedostupnosti veřejné dopravy	3	2	6	Zefektivnění infrastruktury veřejné dopravy	Obec, kraj
Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V		
<i>Právní riziko</i>	Složitá legislativa a nesnadné podmínky pro začínající i pro dlouholeté podnikatele/živnostníky	4	3	12	Zjednodušení podmínek, tak aby se zvýšil zájem občanů podnikat	Stát
	Nevyřešené majetkoprávní vztahy - brownfields	3	3	9	Změna legislativy, spolupráce obcí s vlastníky pozemků a nemovitostí	Vlastník pozemku/budovy
<i>Věcné riziko</i>	Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil	3	3	9	Investice do vzdělávání, rekvalifikace, vzdělávací kurzy, podpora technických oborů na ZŠ a SŠ	Obec, Kraj
	Odchod kvalifikovaných pracovníků z území ORP	4	4	16	Rozvoj terciálního sektoru, podpora vytváření pracovních příležitostí s přidanou hodnotou	Stát, kraj

6.1.6. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tab. 6.33: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nejlidnatější ORP v MSK ➤ Nejvyšší HDP v MSK ➤ Nejvyšší průměrná hrubá mzda v MSK ➤ Nejvyšší koncentrace podnikatelských subjektů v MSK ➤ Příliv investic ➤ Technické know-how ➤ Přítomnost univerzit a výzkumných center ➤ Dopravní napojení – letiště, dálniční a železniční síť ➤ Kvalitní systém veřejné dopravy ➤ Existence klastrů ➤ Dostupnost a kvalita veřejných služeb ➤ Velké množství opuštěných nebytových prostor a zón (brownfields) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vysoká míra nezaměstnanosti a především dlouhodobé nezaměstnanosti ➤ Vysoká míra nezaměstnanosti absolventů ➤ Omezený vznik a růst malých a středních podniků ➤ Preference zaměstnaneckého vztahu před samostatným podnikáním ➤ Nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce ➤ Spolupráce škol s podniky a zaměstnavateli je omezená a výuka na školách neodpovídá současným potřebám trhu práce ➤ Odliv vzdělaných obyvatel v produktivním věku ➤ Výrazný pokles poptávky po produkci vyráběné na území města ➤ Skupina sociálně slabších obyvatel roste ➤ Ekonomická krize zpomalila pozitivní vývoj ➤ Negativní celorepublikový image Ostravy a jejího okolí

Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vyšší efektivita služeb veřejného sektoru ➤ Spolupráce obcí s místními podnikateli ➤ Poradenství v oblasti zaměstnanosti, podpora start-upů ➤ Vznik nových průmyslových zón a inkubátorů – rekultivace brownfieldů pro podnikání ➤ Čerpání prostředků ze strukturálních fondů - prostředky v programovém období 2014 – 2020 budou směřovány na revitalizaci ploch pro podnikání oproti budování na zelené louce ➤ Rozvoj spolupráce škol s podnikatelským sektorem – zvýšení motivace studia technických oborů ➤ Intenzivnější využití Ostravského letiště pro nákladní dopravu ze strany investorů a leteckých společností ➤ Evropské investice ➤ Vytváření pracovních míst s vyšší přidanou hodnotou - investice do technologických a kreativních oborů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Přetrvávání nemotivujícího sociálního systému a neflexibilního trhu práce, neochota obyvatel pracovat ➤ Odchod největších zaměstnavatelů z ORP za levnější pracovní silou ➤ Přetrvávání dlouhodobé nezaměstnanosti a nárůst kriminality a sociálně patologických jevů ➤ Nevyužité opuštěné budovy a plochy (brownfields) nadále chátrají a prohlubují negativní dojem o obcích ➤ Investice do vědeckotechnologických parků a projektů typu IT4 Innovations (supercomputer) se nevrací z důsledku nezájmu vědeckých a vysoce kvalifikovaných pracovníků se usadit v regionu ➤ Politická nestabilita ČR a pokračování ekonomické recese prohlubuje významnost slabých stránek ➤ Nižší příjmy do rozpočtů měst a obcí ➤ Nedostatečné investice do tvorby nových pracovních míst a řešení aktivní politiky zaměstnanosti ➤ Zadluženost obcí a nedostatek volných prostředků na čerpání dotací v období 2014 + ➤ Neefektivní využití peněz ze strukturálních fondů EU

Jádrové město Ostrava hraje v oblasti zaměstnanosti a podnikání klíčovou roli jak pro obyvatelé ORP, tak pro široké okolí či celý region. Ne všechny slabé stránky a hrozby vyplývající ze SWOT analýzy, se lze řešit meziobecní spoluprací. Slabé stránky a hrozby, které jsou v textu vyznačeny tučným písmem, hodnotíme jako vhodné pro zaměření budoucí meziobecní spolupráce.

6.1.7. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Prvotní příčinou rostoucí míry nezaměstnanosti, způsobenou reorganizačními změnami, se stal dlouhodobý strukturální nesoulad mezi nabídkovou a poptávkovou stranou trhu práce. Vlivem restrukturalizace a útlumu dříve silného postavení těžkého průmyslu v kraji došlo ke zrychlenému uvolňování pracovních sil, které nedostatečně rozvinutý terciární sektor nebyl schopen absorbovat. Z neumístěných na trhu práce narůstaly počty nezaměstnaných a okres se postupně začal potýkat také se zvyšující se mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, která je vzhledem k prokazatelnému negativnímu vlivu na osobnost a chování jedince závažným problémem. V posledních letech došlo k dalšímu prohloubení míry nezaměstnanosti v důsledku predominance zaměstnanosti v odvětvích, jež jsou velmi náchylné k hospodářským cyklům a hospodářská recese (krize) tak postihla řadu firem nacházejících se na území Ostravy. Velkým problémem je dlouhodobá nezaměstnanost a nezaměstnanost absolventů, důvodem však dle tvrzení mnohých expertů není jen kvalifikační úroveň ale i ochota pracovat. Absolventi bez pracovních návyků a s nepřiměřeným očekáváním výše mzdy, pak často po prvních neúspěších vítají výhody sociálního systému. Vyplývá to i ze vzorů z rodinného prostředí a vnímání života jejich okolím.

I přes relativně kvalitní a dostupnou podnikatelskou infrastrukturu včetně možností využití brown-fields je v ORP Ostrava poměrně nízká ochota podnikat, což vyplývá z dlouhodobé zaměstnanecké tradice v aglomeraci. Důsledkem je pak neochota obyvatel přijímat podnikatelské riziko na rozdíl od jistoty zaměstnání. V Ostravě převládá trend se nechat zaměstnat. Nízká je i míra inovačních aktivit. Vzdělanostní úroveň obyvatel je mírně pod průměrem ČR, existuje zde však nadprůměrná nabídka vzdělávání, problémem však je, že mnozí absolventi z regionu odejdou, tudíž velká skupina osob, u níž se dá předpokládat podnikatelská aktivita, region opouští.

Ostrava se v posledních letech výrazně vylidňuje. Za posledních 10 let Ostrava zaznamenala nejvyšší migrační úbytek v celé ČR. Úbytek počtu obyvatel je dán jak přirozeným úbytkem, tak zejména vystěhovalectvím do jiných regionů ČR. Odcházejí zejména vzdělaní a mladí lidé, zatímco skupina sociálně slabších a málo adaptabilních roste. Nejvýznamnější je úbytek v jádrovém městě ORP, jedním z hlavních důvodů vystěhovávání je uváděna atraktivita nabídky práce a nedostatek pracovních příležitostí, což je způsobeno především nesouladem nabídky a poptávky na trhu práce, který pramení z restrukturalizace těžkého průmyslu.

Především v jádrovém městě se výrazně koncentruje počet obyvatel s nízkými příjmy, vznikají nové sociálně vyloučené lokality. Rostou sociální problémy doprovázené zvýšenou kriminalitou, atraktivita života v takové společnosti pak klesá více a více. Území ORP je dlouhodobě výrazně závislé na několika málo silných zaměstnavatelích v těžkém průmyslu, potýkajícími se průběžně s většími či menšími ekonomickými problémy, které mohou vyústit k omezení či zastavení činnosti. Z toho pramení obrovské riziko ztráty zaměstnání velké masy lidí, s jeho souvisejícími katastrofálními dopady na socioekonomický vývoj v ORP i celém kraji.

6.1.8. Nástin možných variantních návrhů v oblasti zaměstnanosti a podnikání

Podpora v oblasti zaměstnanosti a podnikání bude pro ORP Ostrava v následujících letech klíčovou aktivitou.

Vlastním dotazníkovým šetřením bylo zjištěno následující:

1) Klíčové problémy v oblasti zaměstnanosti a podnikání

- Nízká podpora technických směrů u žáků ZŠ a SŠ a s tím související neprovázanost poptávky trhu práce s nabídkou
- Programy podpory sociálně vyloučených/slabých občanů
- Chátrající budovy a nevyužité pozemky v soukromém vlastnictví
- Nedostatek financí na aktivity na podporu zaměstnanosti

2. Oblasti vhodné pro meziobecní spolupráci

- Aktivity na podporu zaměstnanosti – vzdělávací aktivity, poradenské činnosti, součinnost obce s místními podnikateli v oblasti pracovní poptávky
- Veřejně prospěšné práce
- Podpora začínajících či stávajících řemeslníků a drobných podnikatelů

I. ŘEMESLNÝ INKUBÁTOR

Popis stávající situace a návrh řešení

Proces dlouhodobé restrukturalizace hospodářských odvětví v posledních desetiletích v České republice, Moravskoslezském kraji a v samotné Ostravě přináší významné změny. Jednou z nich je masivní přesun řemeslných profesí a jejich výkonu mimo zaměstnanecký poměr. Celá řada řemeslníků logicky dospěla nebo byla okolnostmi dotlačena k volbě samostatné výdělečné činnosti jako formy svého zapojení na trh práce. Stát vytváří stále liberálnější podmínky pro zahájení samostatné činnosti i pro absolventy učebních oborů. Ne vždy tato otevřenost systému, jinak obecně prospěšná, koresponduje se skutečnými dovednostmi, schopnostmi a obecnou vyspělostí těchto nových živnostníků.

Návrh řešení:

Jedním z návrhů v oblasti podpory sektoru malého a středního podnikání vidíme v podobě zřízení tzv. Řemeslného inkubátoru.

Spočívá především v nabídce krátkodobého poskytnutí dílenských prostor, ale také pomoci odborné. Další neméně významnou pomocí bude poradenství a asistence při vypracování konkrétního podnikatelského záměru a poradenství a asistence při hledání vhodných finančních zdrojů.

Provozovatel zařízení „Řemeslný inkubátor“ také poskytne zájemcům standardní služby vč. základního úklidu dílen, vybavení servisních pracovišť (sociální zařízení, kuchyňky, kopírovací technika, připojení k internetu apod.) nebo také bezplatnou propagaci produktů a služeb na svých internetových stránkách, či služeb vedení účetnictví.

Důležitým aspektem je, že zájemce může těchto služeb využít dlouho předtím, než je schopen zformulovat podnikatelský plán, nemusí opouštět stávající zaměstnání, studium a hned zakládat firmu, ale získá čas, prostor a podporu, aby nápad mohl „dozrát“.

Zájemce si tak může s minimálními, spíše symbolickými náklady ověřit, zda je jeho nápad proveditelný, jaká je pravděpodobnost příznivé odezvy trhu (nápady je nutné přeměnit v úspěšné a dobře prodejné produkty) a získat přesnější představu o tom, co bude realizace celého záměru představovat a jak bude náročná.

Cena všech služeb, zaměřených především na potřeby zájemců bude přiměřená cíli projektu. Požadavky na prostor + možnost parkování.

Hlavní cíle:

- Ekonomická a právní podpora absolventů učebních oborů při zahájení živnostenského podnikání
- Systémové zapojení zkušených starších řemeslníků věkové kategorie 55+ z podnikové sféry a současně řešení jejich sociální a profesní problematiky jako skupiny znevýhodněné na trhu práce.

Pozn.: Jedním ze záměrů EU, na který tento návrh navazuje, je dosáhnout alespoň 50% zaměstnanosti této kategorie (řešení zátěže důchodových systémů, sociální aspekty, ale i ztráty lidských investic v podnicích a organizacích).

Plusy a mínusy dané varianty

PLUSY	MÍNUSY
Poskytnutí zázemí (prostor) a pracovních nástrojů za zvýhodněnou cenu	Po uplynutí inkriminované zkušební lhůty se musí řemeslník postavit na vlastní nohy, prokazatelně
Poskytnutí poradenství začínajícím živnostníkům, vzdělávacích kurzů, seminářů, propagaci produktů, atd.	Projekt je částečně hrazen z evropských fondů, zbytek je nutno dofinancovat z rozpočtu obcí
Není požadován vlastní základní kapitál, vše za minimální náklady	Nalezení vhodných prostor s dostačující kapacitou
Vytvoření nových pracovních míst a snížení počtu dlouhodobě nezaměstnaných	
Zájemcem může být kdokoliv s trvalým bydlištěm v SO ORP Ostrava	

Finanční dopady

Financování projektu bude rozdělena do dvou fází – vybudování řemeslného inkubátoru a provoz. Náklady na realizaci budou vycházet z projektové dokumentace, provozní náklad pak z počtu zájemců a poskytovaných služeb.

Bližší upřesnění finančních nákladů na zřízení a provoz řemeslného inkubátoru bude rozpracován v návrhové části souhrnného dokumentu.

Příklady dobré praxe

- Podnikatelský inkubátor Nymburk, p. o.

Nymburští vybudovali podnikatelský inkubátor za pomoci Evropského fondu pro regionální rozvoj a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Jedná se o poskytnutí vhodného prostředí, převážně pro začínající inovativní firmy, které v tomto prostředí požívají za předem stanovených podmínek zvýhodněného nájemného a služeb poskytovaných provozovatelem inkubátoru, a které jsou schopny uplatnit svůj produkt v rozumném časovém horizontu na trhu.

<http://www.inkubator-nymburk.eu/>

II. KATALOG A DATABÁZE VOLNÝCH PLOCH K PODNIKÁNÍ

Popis stávající situace a návrh řešení

Průmyslové zaměření Ostravského regionu mělo za následek vznik brownfieldů typu bývalé průmyslové areály, odvaly důlní hlušiny, odvaly velkoobjemových odpadů z hutní výroby, skládky průmyslových odpadů, odkaliště apod. V menších obcích ORP pak hovoříme spíše o opuštěných, chátrajících budovách, které jsou většinou v soukromém vlastnictví a proto není v rukou obce, aby zajistila jejich revitalizaci.

Návrh řešení:

Předmětem projektu bude sběr dat, tj. zmapování opuštěných objektů, prostor a ploch na území ORP a následné hledání nového využití pro podnikání. Projekt bude zaměřen na objekty a plochy různých velikostí, jako například nevyužité školy, prostory pro potenciální klubové a spolkové aktivity, nevyužité prostory pro rozvoj služeb a drobného podnikání, nevyužité plochy určené v územních plánech

pro bytovou výstavbu, ale i velké objekty a plochy s potenciálním využitím pro průmyslové zóny, zázemí velkých firem, vědecko-technologické parky apod.

Hlavním výstupem projektu bude internetová databáze a propagační katalog nevyužitých prostor, určený investorům k nastartování procesů vedoucích k rozvoji podnikatelských aktivit a zaměstnanosti obyvatel v daných oblastech. V databázi budou uvedeny strukturované popisy objektů formou tzv. karet brownfieldů. Každý brownfield bude představovat jednu kartu s informacemi typu: název plochy, umístění, GPS, využití – současné, původní, doporučené – budoucí, dostupnost, přístup a vjezd, památková ochrana, stručná charakteristika, vlastník a příp. jeho kontakt, záměr vlastníka, lokační mapka, situační plánec, fotografie, v případě doporučeného budoucího využití – náklady na revitalizaci/sanaci a realizaci, popř. harmonogram.

Posláním databáze bude tedy napomoci využití co nejvíce takovýchto objektů a tím zlepšit kvalitu života v obcích našeho regionu.

Plusy a mínusy dané varianty

PLUSY	MÍNUSY
Ucelený přehled všech volných zón pro zástupce obcí i investory	Finanční náklady na pravidelnou aktualizaci databáze a katalogu – monitoring zaniklých a nově vzniklých zón
Snadnější plánování územního rozvoje obcí a práce s rozpočtem	Komunikace s vlastníky pozemku nemusí být vždy efektivní
Případná revitalizace brownfields přispívá k větší atraktivitě obcí	
Potenciální vytvoření nových pracovních míst	

Finanční dopady

V minulém programovém období 2007 – 2013 bylo možno čerpat finance na podobné aktivity z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Takto například postupovalo MAS Mohelnicko při realizaci svého projektu - viz příklad dobré praxe 1. Náklady na realizaci tenkrát činily cca 200 tis. Kč. ORP Ústí nad Labem získalo dotaci na realizaci projektu CABRAMAN z Operačního programu Central Europe.

Příklady dobré praxe

- Zmapování a marketing nevyužitých prostor na území třech partnerských regionů - MAS Rozvojové partnerství Regionu **Hranicko**, MAS na cestě k prosperitě o. s. region **Němčicko**, MAS **Mohelnicko** o. s.
<http://www.masmohelnicko.cz/projekty/2010-zmapovani-a-marketing-nevyuzitych-prostor/>
- **Mělník** provedl pasportizaci ploch pro podnikání a průmysl. Odbor výstavby a rozvoje pořídil inventarizaci a pasportizaci ploch pro podnikání a průmysl. Pasport slouží jako orientační pomůcka pro případné investory.
<http://melnicek.cz/node/689>
- **Projekt COBRAMAN** se zaměřuje na zlepšení dovedností zaměstnanců samospráv tak, aby byly schopny řídit a rozvíjet lokality, které se nazývají brownfieldy rychleji, efektivněji a se

širokým environmentálním a společenským přínosem. Jedním z pomocných nástrojů je pravidelně obnovovaná evidence brownfieldů, jejíž analýza umožní samosprávám pochopit, co se s brownfieldy v jejich území děje. V české republice je možné v rámci pořizování územně analytických podkladů (dále ÚAP), v jednotlivých ORP, samosprávám takovýto nástroj nabídnout. Je však nutné vyjasnit pojem poskytovatele dat a na národní úrovni sjednotit přístup k inventarizaci. Metodika byla testována v rámci projektu COBRAMAN na území **ORP Ústí nad Labem**.

<http://www.usti-nad-labem.cz/files/Metodika.pdf>

http://www.cobraman-ce.eu/Portals/0/CM%20outputs/2.2.8_Final_brochure_CZ.pdf

III. POKUSME SE NĚKDE ZAČÍT

(Podpora občanů, kteří nepracují, nestudují ani se současně nerequalifikují)

Popis stávající situace a návrh řešení

Nezaměstnanost v ORP Ostrava je poměrně vysoká, a to především zásluhou obyvatel Ostravy. Podíl nezaměstnaných osob v menších obcích se pohybuje na hranici průměru ČR. Malé obce tudíž netrápí vysoká nezaměstnanost, ale zaměstnatelnost lidí bez práce. Jedná se především o absolventy, občany ve věku 50+ a občany s nízkou kvalifikací. Úřady práce (dále ÚP) zastávají poradenskou funkci občanům daného okresu v době jejich nezaměstnanosti. Nevýhodou ÚP je ovšem velké množství uchazečů o zaměstnání a omezený čas konzultanta na každého zájemce o práci.

Návrh řešení:

Cílem projektu je zřízení kiosku ÚP v koridoru obecního úřadu obce, zřízení poradenské jednotky a navázání spolupráce s místními a okolními podnikateli.

Zřízení poradenské jednotky by obnášelo následující: zaměstnat vhodný počet vysoce kvalifikovaných pracovníků v oblasti problematiky zaměstnanosti, zajistit místnost a materiální vybavení.

Poradenská činnost pak bude spočívat ve vytvoření vazeb mezi obcí a místními zaměstnavateli a určení kvalifikačních požadavků na potenciální pracovní místa, která je zaměstnavatel ochoten vytvořit na podporu snížení počtu dlouhodobě nezaměstnaných. Referenti poradenské jednotky provedou u žadatelů identifikaci mezer v pracovní kvalifikaci a dle možností zajistí jejich následné proškolení tak, aby odpovídalo kvalifikačním požadavkům zaměstnavatelů a aby byl uchazeč zaměstnatelný.

Další poradenské činnosti se zaměří na pomoc s přípravou životopisů, přípravou na pracovní pohovor, pomoc s orientací na webových portálech nabízejících zaměstnání, praktické rady pro začínající životníky, a další provázané aktivity.

Občané obcí zapojených do projektu pak získají ucelený přehled informací v místě bydliště s výhodou individuálního přístupu při každé schůzce.

Plusy a mínusy dané varianty

PLUSY	MÍNUSY
Vytvoření nových pracovních míst	Nároky na zřízení nové agendy při obecním úřadu – mzdy nových zaměstnanců, materiální zajištění a prostory
Individuální přístup k zájemcům, což umožní malé množství zájemců oproti množství, které navštěvují úřady práce	Nastavení podmínek spolupráce mezi obcí a místními podnikateli - finanční motivace nebo úleva na daních, apod.
Zájemci budou mít šanci získat praxi či zaměstnání v místních podnicích – snižuje náklady na dojíždění do zaměstnání	Pravidelná komunikace s místními zaměstnavateli
Snížení podílu nezaměstnaných	

Finanční dopady

Náklady na mzdy, materiální zajištění a poskytnutí prostor. Spolupráce s místními zaměstnavateli bude obnášet finanční motivaci poskytnutou ze strany obce. Některé aktivity bude možno financovat se strukturálních fondů, např. „OP Zaměstnanost, specifický cíl 1.3 Zvýšit odbornou úroveň znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků a soulad kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce“. Konkrétní vyčíslení nákladů bude blíže rozpracováno v návrhové části souhrnného dokumentu.

Příklady dobré praxe

- Projekt "Centrum zaměstnanosti" ve Velkém Meziříčí nabízí semináře pro školy i veřejnost jako prevenci nezaměstnanosti, individuální poradenství ke správné volbě povolání, vyhledávání práce, nácvik jak napsat životopis a motivační dopis, jak si založit e-mailovou schránku, získat praxi pro určitou profesi vykonáváním dobrovolnických aktivit a zvýšit tak svoji šanci na trhu práce. V rámci projektu financovaného z OPLZZ vznikla i nová pracovní místa dvou konzultantek, manažera a administrátora projektu a finančního manažera projektu. <http://www.dobrapraxe.cz/cz/tema/vel-mezirici-centrum-zamestnanosti-mikroregionu-velkomezirisko-bitessko>

Další příklady dobré praxe podporující zaměstnanost:

- Prostředkem dobré praxe zde je **zvláštní podmínka plnění veřejné zakázky** (která má oporu v příslušném zákoně), která říká, že nejméně 10 % osob, které se budou podílet na plnění zakázky, přijme dodavatel do pracovního poměru z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob, a to minimálně na dobu celého trvání plnění veřejné zakázky. Jedná se o společný zájem státu a obcí na vytváření pracovních příležitostí a pracovním uplatněním sociálně znevýhodněných osob. <http://www.dobrapraxe.cz/cz/tema/most-10-pracovnich-mist-pro-dlouhodobě-nezamestnane>

- Šanci na životní změnu nabízí lidem z problémových lokalit radnice ve Vysokém Mýtě na Orlickoústecku. Místo čekání na sociální dávky dává možnost výdělků při veřejně prospěšných pracích. Příležitosti využily už desítky nezaměstnaných. Město tím navíc ušetří miliony. Vysokomýtská radnice se v centru města pustila do stavby parkoviště. Místo dodavatelské firmy ale dostali šanci ti, kteří si chtějí vydělat.

<http://www.dobrapraxe.cz/cz/stripsy/vysoke-myto-recept-na-nezamestnanost-verejne-prace>

- Zástupci sociálních měst vyrazili na závěrečnou studijní stáž do Haagu a Amsterdamu. Snahou nizozemských hostitelů bylo předání dobrých praxí při podpoře sociální ekonomiky ze strany měst, obcí a jejích svazů. Zástupci českých měst i zahraničních partnerských organizací se vzájemně informovali o hlavních bariérách rozvoje sociální ekonomiky a sociálního podnikání

<http://www.socialnimesta2020.cz/podpora-socialni-ekonomiky-ze-strany-obci-v-nizozemsku>

Dalších 20 příkladů dobré praxe v oblasti zaměstnanosti a sociálního podnikání naleznete na tomto odkazu:

<http://www.socialni-zaclenovani.cz/priklady-dobre-praxe-oblast-zamestnanosti-a-socialniho-podnikani>

6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Podpora zaměstnanosti a podnikání“, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti Podpory zaměstnanosti a podnikání.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma Podpora zaměstnanosti a podnikání.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z odborníků k danému tématu – pracovníků odvětvových odborů Magistrátu města Ostravy a Úřadu práce, a zástupců obcí ORP Ostrava. Zároveň byly projednány se zástupci obcí SO ORP Ostrava. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma Podpora zaměstnanosti a podnikání

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

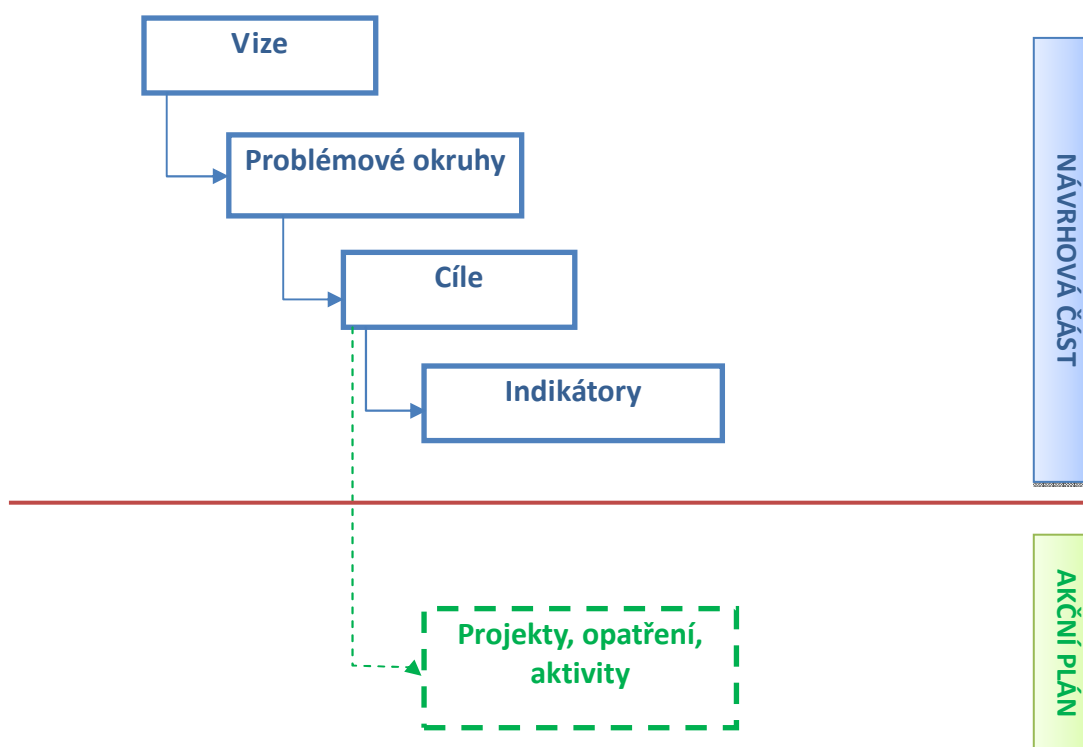
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma Podpora zaměstnanosti a podnikání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 6.2: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Podpora zaměstnanosti a podnikání je uvedena v níže uvedeném schématu.

Obrázek 6.3: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast zaměstnanosti a podnikání

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“						
Podpora zaměstnanosti a podnikání	Vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost + Nevyhovující kvalifikovanost obyvatel				Nízká podnikatelská aktivita	
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2
	Navázat spolupráci s místními podnikateli	Uspadnit přístup dlouhodobě nezaměstnaných občanů na trh práce	Zlepšit podmínky pro příchod investorů do ORP	Vytvořit nové pracovní příležitosti	Podpořit vznik malých a středních podniků	Zvýšit podnikatelské kompetence občanů

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

V tomto bodě je popsána vize a popis problémových oblastí. Vizi chápeme jako stav, který má nastat na konci období dokumentu (předpoklad 2023) a současně jako nástroj marketingu.

6.2.2.1. Vize

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“

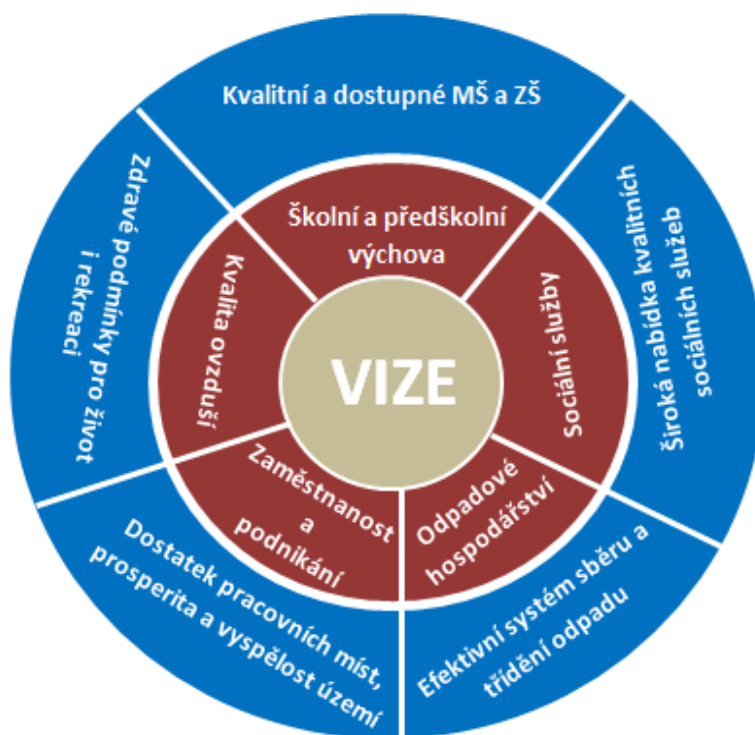
Správní obvod ORP Ostrava je ekonomicky prosperující a vyspělou průmyslovou oblastí, zajímavou pro investory.

Jeho obyvatelé mají možnost se zde kvalitně vzdělávat, mají dostatek atraktivních pracovních příležitostí a širokou nabídku kvalitních služeb dostupných všem věkovým skupinám. Je zde zdravé životní prostředí a rozmanité příležitosti pro trávení volného času a rekreaci. Navzdory výrazným rozdílům mezi jádrovým městem a ostatními obcemi byla nastavena kvalitní spolupráce založená na pravidelné komunikaci.

Ostrava a okolí nabízí svým obyvatelům takové podmínky pro život, díky kterým zde mají důvod žít.

Strategie ORP Ostravy reaguje na identifikované problémy a potřeby a je postavena na pěti klíčových pilířích (odpovídajících problémovým oblastem) a k nim přiřazeným strategickým cílům.

Obrázek 6.4: Strategie ORP Ostrava

6.2.2.2. Problémové oblasti

Na základě výstupů z analytických prací a jednání se zástupci obcí ORP Ostrava a dalšími odborníky byly identifikovány následující tři společné problémy v oblasti zaměstnanosti a podnikání:

- I. Vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost
- II. Nízká podnikatelská aktivita
- III. Nevyhovující kvalifikovanost obyvatel

I. Vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost

Věcné argumenty

ORP Ostrava (= okres Ostrava) patří mezi okresy s nejvyšším podílem nezaměstnanosti v ČR. Dlouhodobá nezaměstnanost je rovněž stále velmi vysoká a je trvale vážným problémem trhu práce, např. počet uchazečů o zaměstnání v kategorii tzv. dlouhodobě nezaměstnaných (nad 12 měsíců) během roku 2012 stoupl o 400 (+4,4 %).

Kategorii dlouhodobě evidovaných nezaměstnaných tvoří především:

- osoby se zdravotním postižením,
- fyzické osoby starší 50 let věku,
- lidé bez vzdělání, popřípadě pouze s ukončenou základní školní docházkou,
- příslušníci národnostních menšin,
- fyzické osoby pečující o malé dítě či o dlouhodobě zdravotně postiženého člena rodiny,
- fyzické osoby společensky nepřizpůsobené.

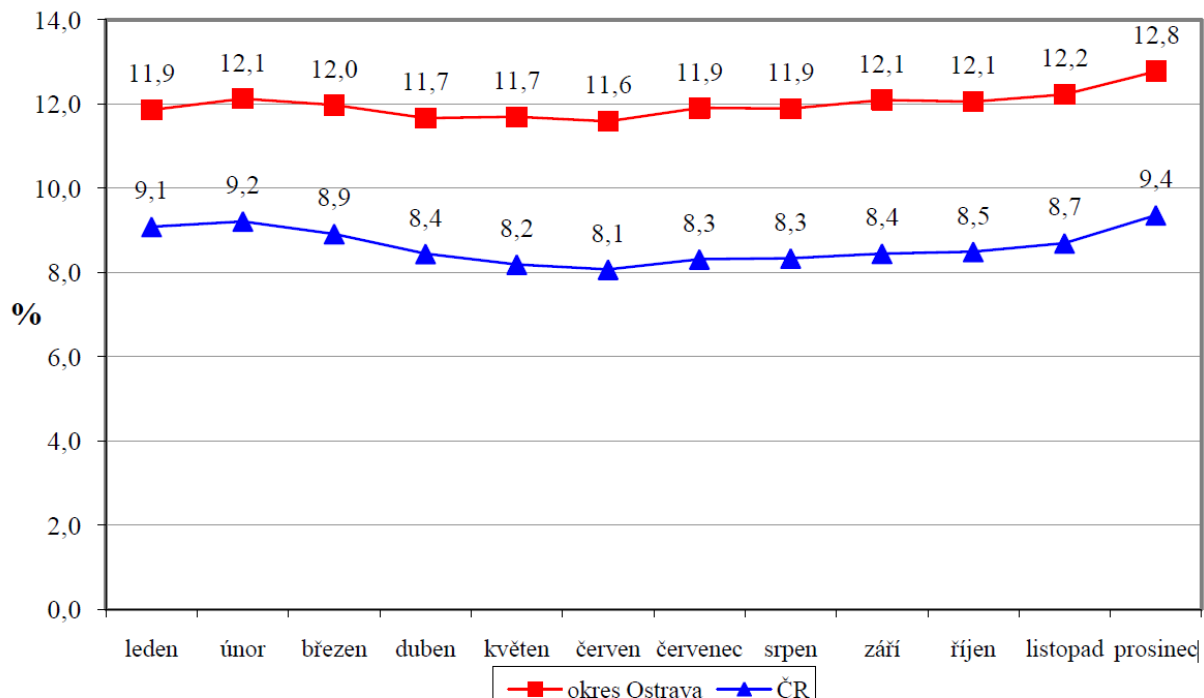
Dlouhodobá, ale i opakovaná nezaměstnanost se velmi negativně promítá nejen do sociální oblasti, ale i do oblasti vnímání morálních hodnot, osobních vlastností a zájmů této ohrožené skupiny lidí. Zpravidla bývá příčinou i jejich asociálního chování a často také nárůstu kriminality /Portál MPSV/.

Obrázek 6.5: Okresy s nejvyšší mírou registrované nezaměstnanosti v ČR k 31. 12. 2012

Okres	Míra nezaměstnanosti	Pořadí	Okres	Míra nezaměstnanosti	Pořadí
Bruntál	17,97	77.	Třebíč	13,40	67.
Jeseník	16,44	76.	Louny	13,29	66.
Most	16,02	75.	Teplice	12,97	65.
Znojmo	15,13	74.	Šumperk	12,82	64.
Chomutov	15,09	73.	Ostrava-město	12,77	63.
Hodvín	14,92	72.	Přerov	12,76	62.
Dědín	14,77	71.	Vsetín	11,95	61.
Karviná	14,43	70.	Česká Lípa	11,87	60.
Ústí nad Labem	14,13	69.	Kroměříž	11,59	59.
Sokolov	13,82	68.	Litoměřice	11,55	58.

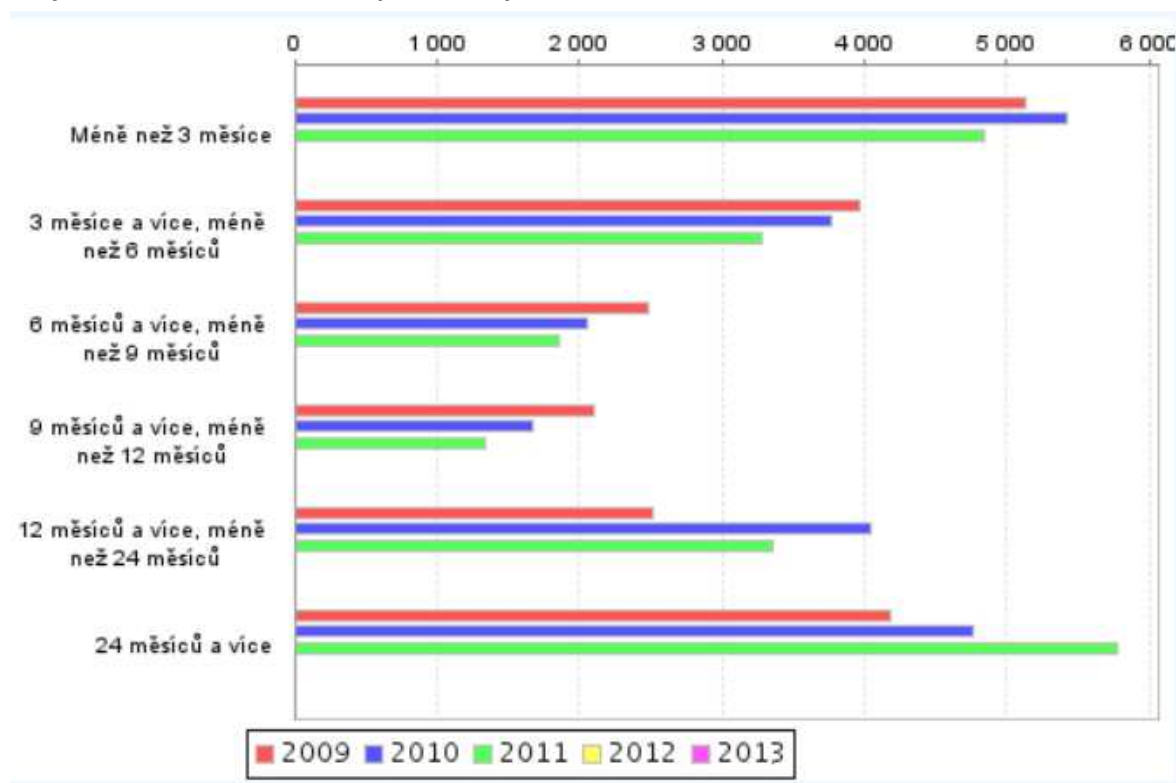
Zdroj: Databáze ČSÚ – Míra nezaměstnanosti dle MPSV

Graf 6.9: Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Ostrava a ČR v roce 2012

Zdroj: Portál MPSV

Graf 6.10: Struktura uchazečů podle délky nezaměstnanosti

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ, MPSV 2011

Příčiny problému

Vlivem restrukturalizace a útlumu dříve silného postavení těžkého průmyslu v kraji došlo ke zrychlenému uvolňování pracovních sil, které nedostatečně rozvinutý terciární sektor nebyl schopen absorbovat. Z neumístěných na trhu práce narůstaly počty nezaměstnaných a kraj se postupně začal potýkat také se zvyšující se mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, která je vzhledem k prokazatelnému negativnímu vlivu na osobnost a chování jedince závažným problémem. V posledních letech došlo k dalšímu prohloubení míry nezaměstnanosti v důsledku predominance zaměstnanosti v odvětvích, jež jsou velmi náchylné k hospodářským cyklům a hospodářská recese (krize) tak postihla řadu firem nacházejících se na území ORP.

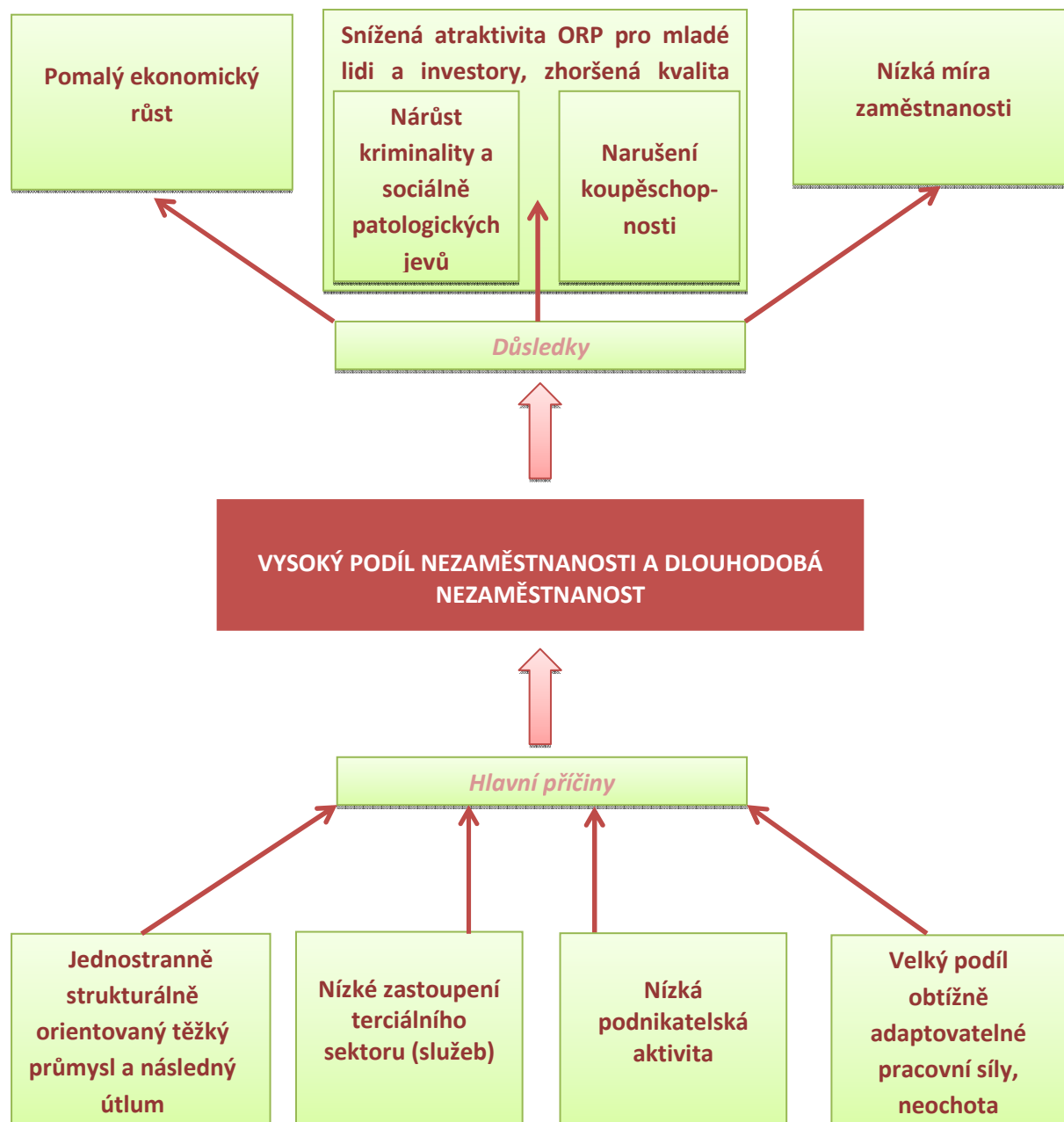
Dlouhodobě nadprůměrná míra nezaměstnanosti souvisí rovněž s obtížnou adaptabilitu pracovníků uvolněných z hutního, strojírenského odvětví a hornictví na nová pracovní místa, která v ORP vznikají.

Tento problém je doprovázen i disproporcí na trhu práce, kdy systém středního a vysokého školství neregeneruje absolventy, kteří by své znalosti uplatnili v trhem nabízených oborech. Proto významná část mladých absolventů, ale rovněž i vysoce kvalifikovaných profesionálů každoročně z ORP odchází.

Důsledky neřešení problému

Absolventi a vysoce kvalifikovaní občané ORP odcházejí za prací či lepší pracovní nabídkou do jiných měst ČR nebo do zahraničí. Zatímco penzisté, studenti, sociálně slabší občané a skupina nízkokvalifikovaných obyvatel v ORP zůstává a narůstá do nepoměru. V ORP tak pomalu roste podíl obyvatel s velmi nízkými příjmy či těch, kteří jsou závislí na sociálních dávkách (nezaměstnaní, studenti, důchodci). Dosavadní sociální systém nikterak nemotivuje dlouhodobě nezaměstnané k návratu do zaměstnání, mnozí nejsou vůbec ochotni pracovat. S dlouhodobou nezaměstnaností souvisí i nárůst kriminality a patologických jevů a tím se atraktivita prostředí a chuť obyvatel v ORP žít snižuje.

Obrázek 6.6: Strom problémů k problémovému okruhu I.

II. Nízká podnikatelská aktivita

Věcné argumenty

ORP dlouhodobě disponuje nízkou inovativní a podnikatelskou aktivitou, rovněž nízkým podílem osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Nízká podnikatelská aktivita je ovlivněna neochotou přijímat podnikatelské riziko na rozdíl od jistoty zaměstnání. I přes rostoucí trend v počtu podnikatelů a OSVČ na zaměstnanosti v transformačním období, podíl zaměstnanců nadále vysoký. Současný stav je způsoben dlouhodobou funkční závislostí (téměř stoletou) na několika velkých zaměstnavatelích v regionu. To je silná bariéra rozvoje malého a středního podnikání. Výraznější posun je podmíněn intervencemi a pobídkami.

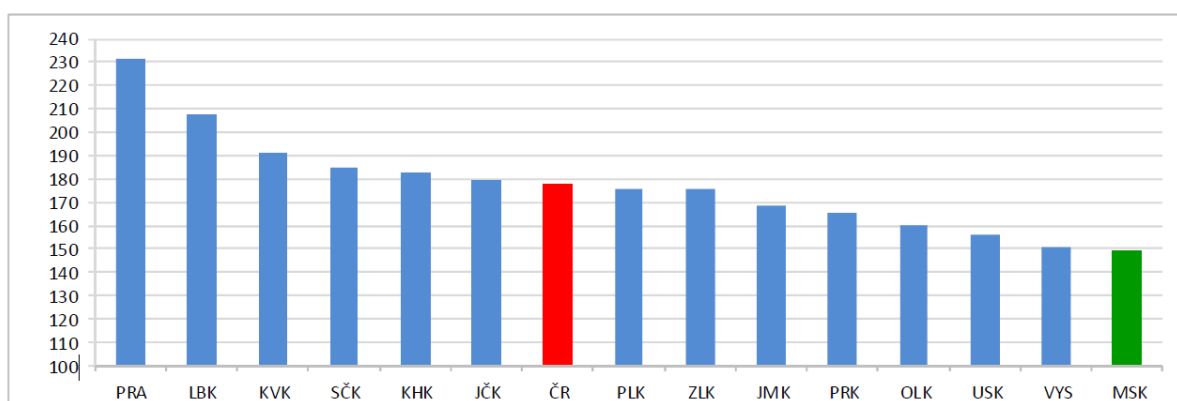
Statistiky týkající se počtu podnikatelů z velké části kopírují (nepřímo úměrně) data o nezaměstnanosti, tedy kde méně podnikatelů, tam vyšší nezaměstnanost. Počet registrovaných obchodních společností přepočtených na počet obyvatel je rovněž jeden z nejnižších. Je to dáno mimo jiné také nadprůměrným počtem velkých firem v ČR, které koncentrují relativně velké množství ekonomicky aktivních obyvatel jako zaměstnanců. Rovněž počet registrovaných živnostníků přepočtených na počet obyvatel je vůbec nejnižší.

Řada současných problémů přerůstá v přetrvávající trend, který nelze překonat bez pomoci shora. Nejprve bude potřeba posílit legislativu a upravit zákony shora a nastavit tak kvalitní podmínky nejen pro začínající, ale i pro stávající drobné podnikatele a živnostníky, proto, aby měli chuť podnikat. V Česku jsou podle výzkumu Světového ekonomického fóra druhé nejhorší podmínky pro rozjezd podnikání ze všech zemí Evropské unie. Zástupci domácích firem účastnících se studie označili tuzemské prostředí pro začínající podnikatele jako nepříznivé, což zařadilo ČR jen těsně před poslední Španělsko /Hospodářské noviny, 2014/.

Níže uvedené údaje jsou k dispozici pouze na úrovni kraje.

Graf 6.11: Počet živnostníků na 1 000 obyvatel

Graf 11 Počet živnostníků na 1 000 obyvatel v rámci krajů ČR v roce 2012 (v osobách)

Zdroj: ČSÚ, organizační statistiky, ČSÚ, statistiky Regionálních účtů

Příčiny problémů

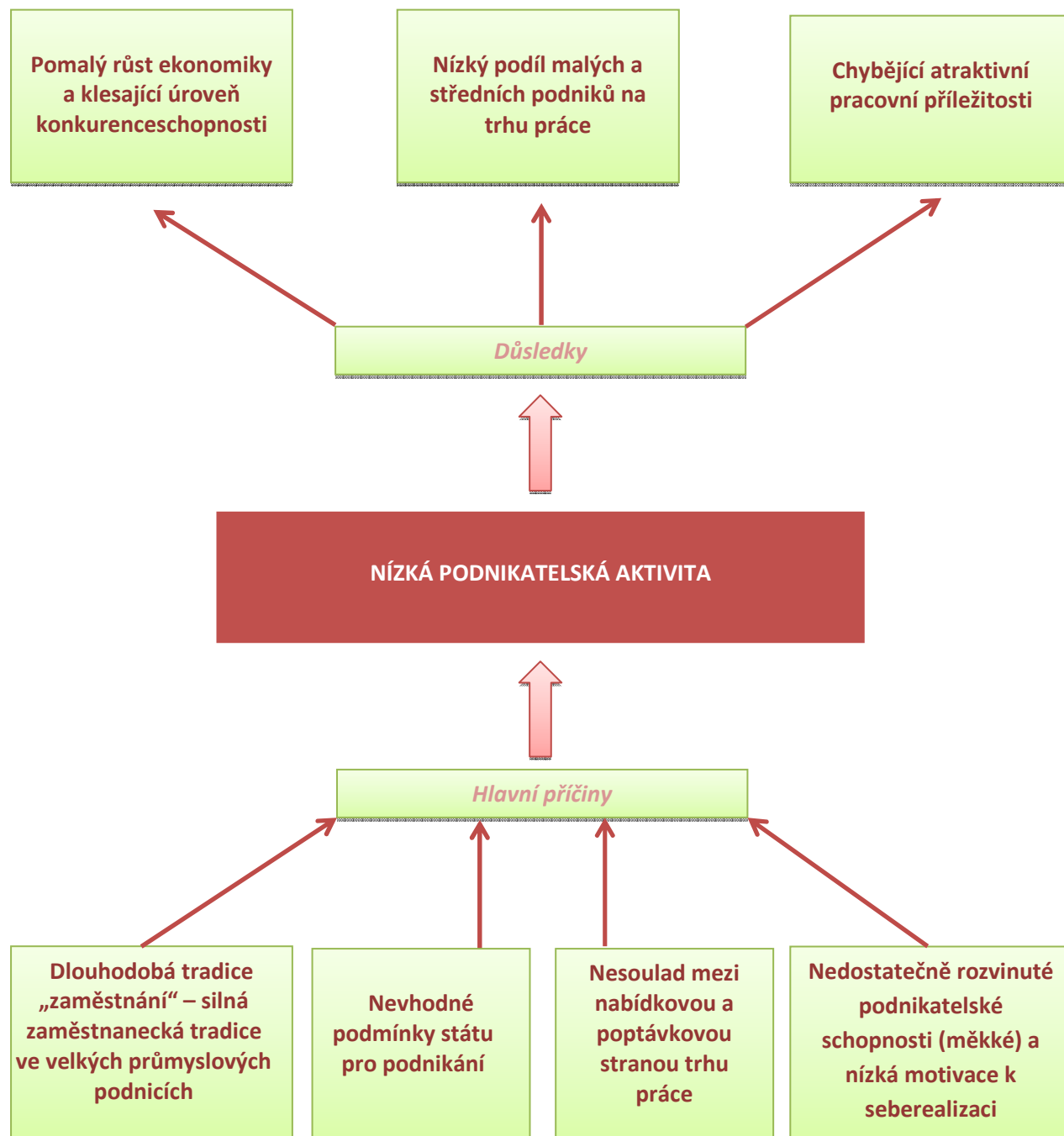
Vzdělanostní úroveň obyvatel MSK je mírně pod průměrem ČR, existuje zde však nadprůměrná nabídka vzdělávání, problémem však je, že mnozí absolventi z regionu odejdou, tudíž velká skupina osob, u níž se dá předpokládat podnikatelská aktivita, region opouští.

Velký počet sociálně slabých obyvatel, obyvatel s nižším stupněm vzdělání, nižšími příjmy a vysoký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti nepodněcuje v lidech chuť podnikat. Chybí zde jednak potřeba se seberealizovat, dostatečná dávka podnikatelské sebedůvěry a ověřená poptávka po předmětu podnikání. Větší část obyvatel nevěří, že má schopnosti, znalosti a zkušenosti pro založení nové firmy a zároveň se obávají neúspěchu. V ORP přetrvává závislost na zaměstnavatelích.

Důsledky neřešení problému

Čím nižší podnikatelská aktivita, tím nárůst dlouhodobé nezaměstnanosti a prohloubení negativních jevů, které dlouhodobá nezaměstnanost přináší. Růst ekonomiky se přinejmenším zpomalí, kvalita života obyvatel a celková atraktivita území se dramaticky zhorší. Kvalita života je zásadním faktorem pro modernizaci a rozvoj, neboť výrazným zlepšením je podmíněno otočení migračního trendu na kýžený "příliv mozků".

Obrázek 6.7: Strom problémů k problémovému okruhu II.

III. Nevyhovující kvalifikovanost obyvatel

Věcné argumenty

Středoškolský a vysokoškolský systém generuje každoročně absolventy se všeobecným či humanitním zaměřením, jež neodpovídá nabídce práce a prohlubuje se tak propast mezi nabídkou a poptávkou na straně trhu práce. Mnozí mladí lidé a absolventi bez pracovních návyků a s nepřiměřeným očekáváním výše mzdy často po prvních neúspěších vítají výhody sociálního systému. Vyplývá to i ze vzorů z rodinného prostředí a vnímání života jejich okolím.

Nesoulad nabídky a poptávky na trhu práce je dlouhodobý a pramení jednak z kvality pracovní síly a ochoty zaměstnavatelů ji zaměstnat.

Tab. 6.34: Vývoj počtu nezaměstnaných osob dle dosaženého vzdělání

	31. 3. 2013	30. 6. 2013	30. 9. 2013	31. 12. 2013	31. 3. 2014
Základní vzdělání	8 865	8 852	9 089	9 295	9 565
Výuční list	10 174	9 885	10 210	10 591	10 740
Střední škola	4 681	4 608	4 663	4 822	5 134
Vysoká škola	1 365	1 419	1 554	1 485	1 448
Celkem	25 085	24 764	25 516	26 193	26 887

Zdroj:

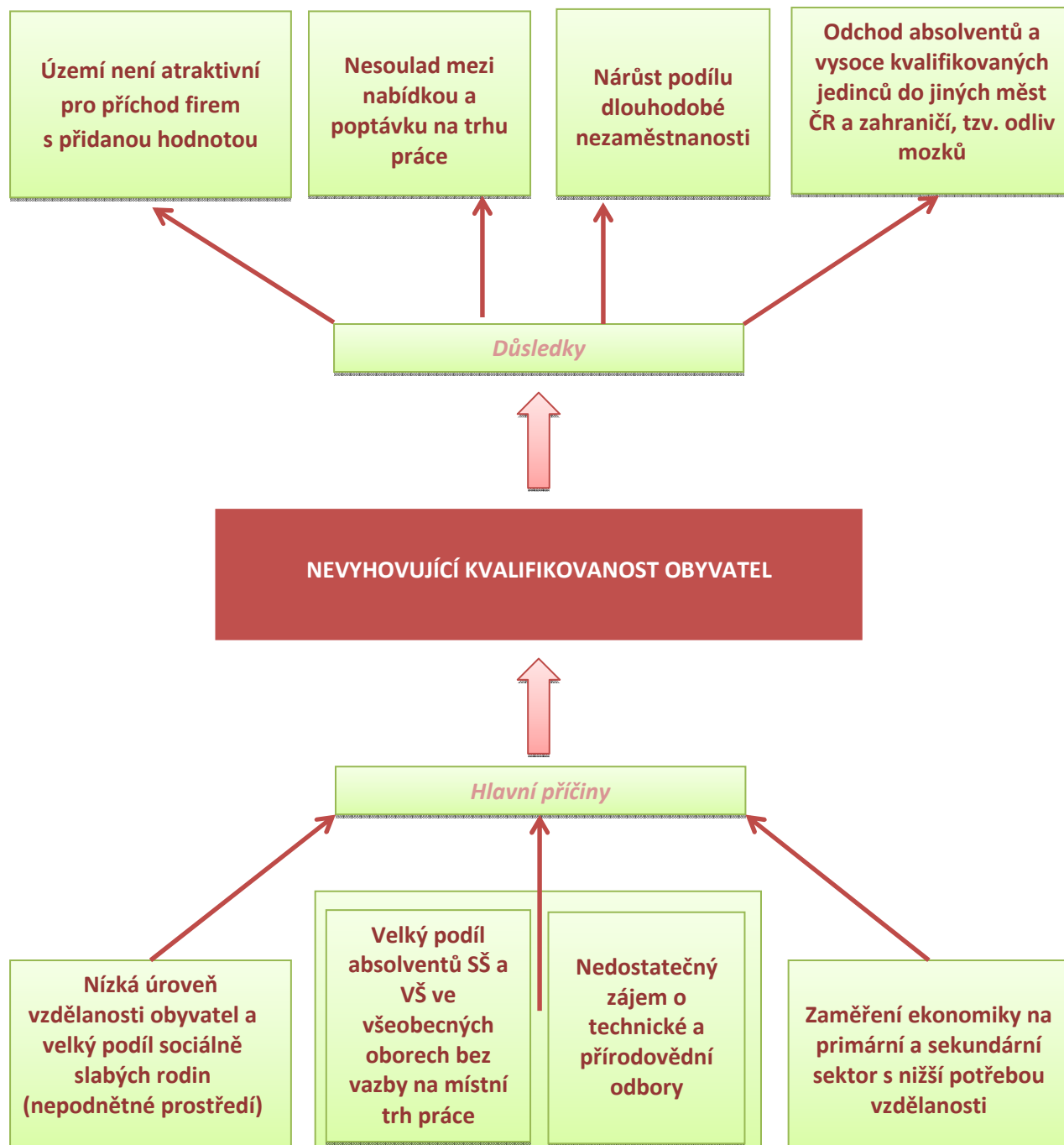
Příčiny problémů

Dlouhodobě jednostranně zaměřený trh práce na těžký průmysl nevyžadoval vysoké nároky na vzdělání. Vlivem restrukturalizace (útlum těžkého průmyslu, odstavení důlní činnosti) a přechodem na lehčí výrobní hospodářství, nové obory jako např. ICT, koncentrací na inovace a investice do vědy a výzkumu dochází jen k malému uplatnění pracovníků, kteří přišli o práci vlivem strukturálních změn v ekonomice.

Důsledky neřešení problému

Ambicióznější obyvatelé s nevhodnou kvalifikací pro místní trh odcházejí za prací do jiných regionů ČR s atraktivnější nabídkou práce a prohlubují tak migrační saldo v ORP. Méně ambiciózní část populace, zejména nízkokvalifikované osoby bez motivace a ochoty pracovat nadále pobírá sociální dávky a podílí se na snížení životní úrovně jak své tak celého ORP. Klesá ekonomická aktivita u mladých lidí do 25 let. Dlouhodobá nezaměstnanost a motivace pracovat se nadále prohlubuje. Firmy s přidanou hodnotou nejeví zájem o příchod do území ORP z důvodů nenalezení dostatečného množství vhodně kvalifikované pracovní síly a proto např. dochází k problémům s efektivním využíváním vědecko-ekotechnologických parků, které představují významné investice regionu.

Obrázek 6.8: Strom problémů k problémovému okruhu III.

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

V této kapitole byly definovány cíle ve vymezených problémových tématech. Cíle jsou podrobně popsány a jsou navržena opatření k realizaci cílů.

Problémový okruh 1 a 3	Vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost + Nevyhovující kvalifikovanost obyvatel
Cíl 1.1	Navázat spolupráci s místními podnikateli/zaměstnavateli
Popis cíle	<p>Z pohledu nezaměstnanosti je hlavním společným problémem dlouhodobá nezaměstnanost a nezaměstnanost absolventů (dále „cílová skupina“), důvodem však dle tvrzení mnohých expertů není jen kvalifikační úroveň ale i ochota pracovat, ovlivněná sociálním systémem, rodinnými vzory, nadměrnými požadavky na platové ohodnocení (u absolventů), apod.</p> <p>Navázání úzké spolupráce s místními podnikateli může napomoci zvýšení zaměstnanosti cílové skupiny. Podniky identifikují požadavky na kvalifikaci uchazeče a v případě vzniku volné pracovní pozice informují obec, která přes získané kontakty informuje registrované uchazeče z řad dlouhodobě nezaměstnaných s vyhovující kvalifikací. Zaměstnavatel nejprve zajistí uchazeči odbornou praxi nebo jej přijme do pracovního poměru.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> vytvoření podmínek spolupráce obcí se soukromým sektorem (iniciativa zástupců obcí/ DSO) – ošetření smlouvou <p>B. Finanční opatření nerelevantní</p> <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> zmapování místního trhu (území obce či DSO) navázání kontaktu s místními podnikateli zprostředkování zaměstnání, případně praxe
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet zapojených obcí do spolupráce s místními podnikateli v oblasti podpory zaměstnanosti
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 1 a 3	Vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost + Nevyhovující kvalifikovanost obyvatel
Cíl 1.2	Usnadnit přístup dlouhodobě nezaměstnaných občanů na trh práce
Popis cíle	<p>Opětovné zařazení dlouhodobě nezaměstnaných (dále DN) na pracovní trh závisí jak na jejich vlastní vůli, tak na charakteru sociálního systému a vhodných pracovních nabídkách. DN postupně ztrácí motivaci k návratu do zaměstnání, sociální systém jejich neproaktivní přístup podporuje vyplácením podpory v nezaměstnanosti a úřady práce, namísto aktivní podpory dlouhodobě nezaměstnaných, plní víceméně funkci evidenční pro statistické účely. Nezaměstnaní si na nižší životní úroveň po čase přivyknou a navíc nevytvářejí pozitivní vzor svým potomkům.</p> <p>Jedním z cílů meziobecní spolupráce je podpora zaměstnanosti poskytnutím individuální péče, bez které jsou jejich vyhlídky na nalezení a udržení pracovního uplatnění velmi omezené. Poradenství v oblasti sestavení profesního životopisu, přípravy na pracovní pohovor (vystupování, dress code, reakce na dotazy, atd.). Chceme zvýšit jejich zaměstnatelnost využitím motivačních a poradenských aktivit a doporučením rekvalifikačních kurzů. Dále sladit možnosti a schopnosti účastníků s konkrétními pracovními místy. Dalším prvkem podpory zaměstnanosti je usnadnit přístup místních obyvatel k informacím o aktuálních volných místech v ORP.</p> <p>Cílem je usnadnění přístupu dlouhodobě nezaměstnaných občanů na trh práce.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření Nerelevantní</p> <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • materiální vybavení prostor na poskytování poradenských služeb • náklady na mzdy nových pracovních sil • náklady na vzdělávací kurzy <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajištění prostor pro umístění poradenské služby • zajištění vysoce kvalifikované síly v oblasti nezaměstnanosti pro poradenskou činnost • vyjednání podmínek s úřadem práce o umístění informačního kiosku v obci (spolupráce úřadu práce s obcemi) • zajištění vzdělávacích kurzů (možnost financování z OP Zaměstnanost) • zajištění místnosti vhodné pro pořádání vzdělávacích kurzů
Název indikátorů k hodnocení	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí, které provozují poradenské služby na podporu zaměstnanosti při obecním úřadě

cíle	
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 1 a 3	Vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost + Nevyhovující kvalifikovanost obyvatel
Cíl 1.3	Zlepšit podmínky pro příchod investorů do ORP
Popis cíle	<p>Území SO ORP Ostrava se vyznačuje velkým množstvím opuštěných neobytných prostor a nevyužitých zón, které jsou především pozůstalostí průmyslové minulosti.</p> <p>Zmapování a inventarizace takových ploch by vytvořilo komplexní přehled nejen pro místní samosprávy a podniky, ale i pro nově příchozí, mnohdy strategické investory. Strategický investor je pak zásadním článkem při tvorbě nových pracovních míst ve větším měřítku. V případě, že vlastníkem plochy je obec, lze zvážit a připravit další zvýhodnění/pobídky, které by napomohly přesvědčit investora. Vytvoření podrobného katalogu ploch vhodných k podnikání, s velmi komplexními informacemi o aktuálním stavu, vhodnosti využití, základních parametrech, odhadnutím nákladů na sanaci či revitalizaci apod., s následnou propagací se může stát prvním krokem k naplnění cíle.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> vyřešení vlastnických vztahů <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> náklady na mzdy osob mapujících brownfields náklady na vytvoření tištěného katalogu brownfields náklady na propagaci brownfields na webových stránkách <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> spolupráce s agenturou CzechInvest a Agenturou pro regionální rozvoj zajištění týmu/externích pracovníků na zmapování brownfields uvedení výstupů na webové stránky vytvoření tištěné verze katalogu brownfields zajištění propagace
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Inventarizace opuštěných ploch či chátrajících nebytových prostor Počet revitalizovaných m² brownfields
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový	Vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá
-------------------	--

okruh 1 a 3	nezaměstnanost + Nevyhovující kvalifikovanost obyvatel
Cíl 1.4	Vytvořit nové pracovní příležitosti
Popis cíle	<p>Podpora růstu zaměstnanosti vytvářením nových pracovních míst se může stát novou výzvou pro obecní samosprávy. Existuje několik cest k dosažení takového cíle a jedním z nich může být vytvoření vhodných podmínek pro podnikání, a to revitalizací opuštěných budov a ploch, ve vlastnictví obce, popřípadě i soukromého, které se ve většině obcí nacházejí a navázáním spolupráce s místními podniky při náboru nových zaměstnanců, ale i formou vyhlašování veřejných zakázek.</p> <p>Jedná se o vytváření pracovních příležitostí a pracovním uplatněním sociálně znevýhodněných osob. Prostředkem bude zvláštní podmínka plnění veřejné zakázky, která má oporu v příslušném zákoně. Mnohá dosavadní opatření směřují na podporu nezaměstnaných, je však nutno přistoupit k opačnému přístupu a to podpořit vznik/vyčlenění pracovních míst.</p> <p>Prostředkem zvýšení zaměstnanosti je zvláštní podmínka plnění veřejné zakázky, která říká, že nejméně 10 % osob, které se budou podílet na plnění zakázky, přijme dodavatel do pracovního poměru z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob, a to minimálně na dobu celého trvání plnění veřejné zakázky. Vítězný uchazeč předloží do 1 týdne od oznámení o výběru nejvhodnější nabídky, nejpozději však před uzavřením smlouvy, seznam osob, s nimiž uzavřel pracovněprávní vztah v souvislosti s plněním zakázky, potvrzený místně příslušným úřadem práce, a zároveň předloží prohlášení o celkovém počtu osob, které se budou na plnění zakázky podílet.</p> <p>Posouzení ze strany ÚOHS vyznívá ve prospěch opatření. Metodika Ministerstva pro místní rozvoj k provádění novely zákona o veřejných zakázkách vydaná dne 15. 7. 2012 odkazuje na společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • příprava smluv s právníky, tak aby byla v souladu s patřičnými zákony <p>B. Finanční opatření Nerelevantní</p> <p>C. Věcná opatření Nerelevantní</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí zapojených do programu vytváření pracovních míst
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 2	Nízká podnikatelská aktivita
Cíl 2.1	Podpořit vznik malých a středních podniků
Popis cíle	<p>Moravskoslezský kraj, stejně tak území ORP, které se v něm nachází, se nevyznačuje velkou podnikatelskou aktivitou ve srovnání se ostatními kraji a ORP v ČR. Tento nedostatek je způsoben jednak dlouhodobou tradicí zaměstnanosti ve velkých podnicích, neochotou podnikat, nízkými podnikatelskými a manažerskými schopnostmi či nedostatečnou sebedůvěrou obyvatel. Postavit se na vlastní nohy znamená zainvestovat, mít k dispozici vstupní kapitál nebo získat půjčku u banky. Lidé, kteří nemají zaměstnání po delší dobu, zpravidla nemají ani finance ani možnost si peníze zapůjčit.</p> <p>Cílem je podpořit založení nových podnikatelských aktivit a zvýšení počtu živnostníků v ORP, snížit tím podíl nezaměstnaných osob a naopak zvýšit zaměstnanost, což povede k utužení ekonomiky a navýšení příjmů obcí.</p> <p>Toho lze dosáhnout využitím dlouhodobě nevyužitých prostor (ve vlastnictví obce či soukromé osoby), tzv. brownfields v obci či ORP a vytvořením zázemí pro řemeslníky, tj. řemeslných dílen. Principiálně by se jednalo o pronájem pracovního místa a nástrojů za velmi nízké poplatky. Zájemci by se tak mohli připravit, pod vedením odborných konzultantů, na samostatně výdělečnou činnost a ověřit si tak poptávku po produktu (svém výrobku) v praxi. Doprovodnou aktivitou bude poskytnutí poradenství v oblasti zakládání podniků tzv. start-off, stejně tak spin-off, tj. následné uchycení se na trhu a udržitelnost podniku, dále právní, finanční a další praktické rady, které by začínající živnostníci mohli uvítat.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyřešení vlastnických práv (v případě, že budova je v soukromém vlastnictví) • zajistit znalce obchodního práva <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • odkup, sanace a revitalizace vhodných prostor • zajištění/nákup pracovních nástrojů • nákup poradenských služeb – právnícké služby, finanční služby • zajištění financování aktivit ze strukturálních fondů, konkrétně z OP Zaměstnanost nebo OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost) <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmapování vhodných prostor (projekt Inventarizace brownfields) • zajištění sanace a revitalizace budovy (projekt Řemeslný inkubátor) • zajištění nákupu pracovních nástrojů (projekt Řemeslný inkubátor) • zajištění poradenských služeb (projekt Řemeslný inkubátor) • propagace a zajištění zájemců o propagované služby • navázání spolupráce s velkými místními podnikateli

Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet obcí, které podporují vznik a udržitelnost malých a středních podniků
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

Problémový okruh 2	Nízká podnikatelská aktivita
Cíl 2.2	Zvýšit podnikatelské kompetence občanů
Popis cíle	<p>Manažerské a podnikatelské kompetence místních podnikatelů, ale i mladých absolventů jsou omezené a jsou jednou z brzd většího rozvoje podnikání v regionu.</p> <p>Řada občanů má zájem rozjet své podnikání nebo už podniká, ale nedaří se jim dosahovat stanovených cílů. Mají nápady, přemýšlí o nich, ale neví, jak je uvést do praxe. Úkolem obcí bude zajištění praktických workshopů zaměřených na nalezení a ověření nápadu, jeho realizaci a ověření v praxi (zda stojí za investici a zda o ně trh projeví zájem, zda zvolili správnou cílovou skupinu, atd.), jak nalézt jednoduché řešení s minimálními náklady, které už může vydělávat. Součástí bude setkávání se zkušenými lidmi z praxe a zajištění mentorů.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní opatření</p> <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> zajištění finančních prostředků na náklady spojené s pořádáním workshopů ze strukturálních fondů zajištění finančních prostředků na energie, případně pronájem prostor <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> zajištění vhodných prostor zajištění organizace workshopů zajištění propagace a rozeslání pozvánek evidovaným uchazečům zajištění občerstvení a doprovodné techniky
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet společně realizovaných vzdělávacích akcí v oblasti rozvoje podnikatelských schopností a kompetencí
Správce cíle	zástupce statutárního města Ostrava

6.2.4. Indikátory

V této kapitole jsou popsány indikátory, jimiž se bude měřit úspěšnost nastavené strategie. K hodnocení cíle byly stanoveny indikátory výstupu, k problémovým výstupům indikátory výsledku. Ke každému indikátoru je stanovena jednoduchá metodika měření a cílový stav.

Problémový okruh	1. Vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost + Nevyhovující kvalifikovanost obyvatel		
Číslo indikátoru	1-1		
Název indikátoru	DLOUHODOBÁ MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V ORP		
Měrná jednotka	počet dlouhodobě nezaměstnaných osob		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		13 655 (- 2%)	12 237 (-5%)
Skutečnost	13 934		
Popis měřítka	Počet nezaměstnaných osob po dobu jednoho roku a déle na území ORP v daném roce – žádoucí je snížení. Jedná se o obecný indikátor, jehož snížení může být zapříčiněno plněním cílů stanovených níže.		
Metodika a výpočet:	Vychází z aktuální evidence míry nezaměstnanosti patřičného úřadu práce.		
Zdroj čerpání dat:	Úřad práce Ostrava, http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/msk/kop/ostrava/statistiky		

Cíl	1.1. Navázat spolupráci s místními podnikateli		
Číslo indikátoru	1.1-1		
Název indikátoru	POČET ZAPOJENÝCH OBCÍ DO SPOLUPRÁCE S MÍSTNÍMI PODNIKATELI V OBLASTI PODPORY ZAMĚSTNANOSTI		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Jedná se o počet obcí v ORP, které úspěšně navázaly spolupráci s místními podnikateli v oblasti podpory zaměstnanosti efektivním způsobem a podmínky této spolupráce byly stvrzeny partnerskou smlouvou.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí ORP Ostrava podílejících se na spolupráci s místními podnikateli charakterizovaném smluvním vztahem		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	1.2. Usnadnit přístup dlouhodobě nezaměstnaných občanů na trh práce		
Číslo indikátoru	1.2-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ, KTERÉ PROVOZUJÍ PORADENSKÉ SLUŽBY NA PODPORU ZAMĚSTNANOSTI PŘI OBECNÍM ÚŘADĚ		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	3
Skutečnost	0		

Popis měřítka:	Důvodem vysoké míry nezaměstnaných osob není jen omezený počet volných pracovních příležitostí na trhu práce, ale i ochota pracovat. Indikátor umožňuje sledovat především občany, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, např. z důsledku nevhodné kvalifikace, ale jsou ochotni pracovat. Potřebují však pomoc s přípravou na opětovné zařazení do pracovního procesu. Vytvoření poradenské služby při místním obecním úřadě může tuto potřebu dané cílové skupině zajistit.
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí, které zřídily a provozují poradenskou službu pro nezaměstnané občany v SO ORP Ostrava.
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí

Cíl	1.3 Zlepšit podmínky pro příchod investorů do ORP		
Číslo indikátoru	1.3-1		
Název indikátoru	INVENTARIZACE OPUŠTĚNÝCH PLOCH ČI CHÁTRAJÍCÍCH NEBYTOVÝCH PROSTOR		
Měrná jednotka	počet inventarizačních karet		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	SO ORP Ostrava disponuje s řádkou nevyužitých prostor či ploch, které rok od roku chátrají, jelikož vlastníci nemají prostředky na jejich revitalizaci či sanaci. Důkladná a podrobná inventarizace a následná propagace takovýchto zón i např. v rámci databáze CzechInvestu, napomůže nalézt vhodného developera či investora a zajistit potenciální využití a vytvoření pracovních míst.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet všech opuštěných ploch a nebytových prostor na území ORP, pro které byly vytvořeny inventarizační karty a které byly zveřejněny na některých veřejně dostupných databázích.		
Zdroj čerpání dat:	Starostové obcí a měst, CzechInvest, ARR		

Cíl	1.3 Zlepšit podmínky pro příchod investorů do ORP		
Číslo indikátoru	1.3-2		
Název indikátoru	POČET REVITALIZOVANÝCH M² BROWNFIELDS		
Měrná jednotka	m ²		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		400	1000
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	V SO ORP Ostrava se nachází řada nevyužitých prostor či ploch. Revitalizace těchto brownfields a nalezení vhodného developera či investora napomůže k vytvoření nových pracovních míst.		
Metodika a výpočet:	Počet m ² opuštěných ploch a nebytových prostor na území ORP, které byly revitalizovány pro vytvoření nových pracovních míst.		
Zdroj čerpání dat:	Starostové obcí a měst, CzechInvest, ARR		

Cíl	1.4 Vytvořit nové pracovní příležitosti		
Číslo indikátoru	1.4-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO PROGRAMU VYTVÁŘENÍ PRACOVNÍCH MÍST		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	2	5
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka:	Tento indikátor sleduje, kolik obcí využívá inovativních nástrojů k vytváření nových pracovních míst (např. kritéria u veřejných zakázek, veřejně prospěšné práce aj.).		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet všech obcí, které využily nástrojů na vytvoření nových pracovních míst pro občany SO ORP Ostrava		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Problémový okruh	2. Nízká podnikatelská aktivita		
Číslo indikátoru	2-1		
Název indikátoru	REGISTROVANÉ FYZICKÉ OSOBY		
Měrná jednotka	počet fyzických osob		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	51 000	53 000
Skutečnost	49 140	 	
Popis měřítka:	Míra podnikatelské aktivity je jedním z blíže sledovaných měřítek na území ORP především pro jeho nízký podíl. Cílem je motivovat nezaměstnané osoby k nastartování svého vlastního podniku vhodnými prostředky. V případě, že se obcím podaří nalézt způsob, jak přimět občany k větší podnikavosti, hodnoty uvedené v roce 2013 by měly vzrůstat.		
Metodika a výpočet:	Počet osob vykonávajících samostatně výdělečnou činnost s trvalým bydlištěm v rámci SO ORP Ostrava		
Zdroj čerpání dat:	RISY – Regionální informační systém www.risy.cz		

Cíl	2.1 Podpořit vznik malých a středních podniků		
Číslo indikátoru	2.1-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ, KTERÉ PODPORUJÍ VZNIK A UDRŽITELNOST MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ (MSP)		
Měrná jednotka	počet obcí		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	1	2
Skutečnost	0	 	

Popis měřítka:	Indikátor udává počet všech obcí, které podporují jak vznik, tak udržitelnost MSP a to různým typem aktivit – pobídky, poradenské činnosti, pronájem prostor, pronájem náčiní či vybavení nezbytnému k podnikání apod.
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí podporujících vznik a udržitelný rozvoj MSP na území ORP
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí

Cíl	2.2 Zvýšit podnikatelské kompetence občanů		
Číslo indikátoru	2.2-1		
Název indikátoru	POČET SPOLEČNĚ REALIZOVANÝCH VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ V OBLASTI ROZVOJE PODNIKATELSKÝCH SCHOPNOSTÍ A KOMPETENCÍ		
Měrná jednotka	počet akcí		
Správce měřítka	zástupce statutárního města Ostrava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	2
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Řada nezaměstnaných je ochotna podnikat, ale překážkou jsou nedostatečné kompetence či schopnosti začít, čelit nátlaku konkurence a udržet se na trhu. Obce mohou občanům napomoci uspořádáním akcí konaných přímo v obcích zaměřených na rozvoj potřebných kompetencí.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet všech akcí zaměřených na rozvoj podnikatelských kompetencí a schopností, které byly na území ORP realizovány v rámci meziobecní spolupráce za dané období		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

6.3. Pravidla pro řízení strategie

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tab. 6.35: Složení řídící skupiny

Složení řídící skupiny
Dosud nestanoveno

(tabulka bude doplněna)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tab. 6.36: Přehled správců cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Navázat spolupráci s místními podnikateli	zástupce statutárního města Ostrava
1.2	Uspadnit přístup dlouhodobě nezaměstnaných občanů na trh práce	zástupce statutárního města Ostrava
1.3	Zlepšit podmínky pro příchod investorů do ORP	zástupce statutárního města Ostrava
1.4	Vytvořit nové pracovní příležitosti	zástupce statutárního města Ostrava
2.1	Podpořit vznik malých a středních podniků	zástupce statutárního města Ostrava
2.2	Zvýšit podnikatelské kompetence občanů	zástupce statutárního města Ostrava

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tab. 6.37: Přehled gestorů indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1-1	Dlouhodobá míra nezaměstnanosti v ORP	zástupce statutárního města Ostrava
1.1-1	Počet zapojených obcí do spolupráce s místními podnikateli v oblasti podpory zaměstnanosti	zástupce statutárního města Ostrava
1.2-1	Počet obcí, které provozují poradenské služby na podporu zaměstnanosti při obecním úřadě	zástupce statutárního města Ostrava
1.3-1	Inventarizace opuštěných ploch či chátrajících nebytových prostor	zástupce statutárního města Ostrava
1.3-2	Počet revitalizovaných m2 brownfields	zástupce statutárního města Ostrava
1.4-1	Počet obcí zapojených do programu vytváření pracovních míst	zástupce statutárního města Ostrava
2-1	Registrované fyzické osoby	zástupce statutárního města Ostrava
2.1-1	Počet obcí, které podporují vznik a udržitelnost malých a středních podniků (MSP)	zástupce statutárního města Ostrava
2.2-1	Počet společně realizovaných vzdělávacích akcí v oblasti rozvoje podnikatelských schopností a kompetencí	zástupce statutárního města Ostrava

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tab. 6.38: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako proces dlouhodobý a opakovaný, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tab. 6.39: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava					■									
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tab. 6.40: Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

V rámci volitelného tématu zaměstnanost a podnikání byly zvoleny tři problémové oblasti, a to vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost, nevyhovující kvalifikovanost obyvatel a nízká podnikatelská aktivita. Vzhledem k tomu, že první dvě oblasti spolu úzce souvisí, došlo k jejich sloučení a vytvoření celkem čtyř cílů. Rovněž u poslední oblasti byly stanoveny dva cíle. Celkem tedy v rámci tohoto tématu sledujeme 6 tematických cílů.

V první oblasti věnované především dlouhodobé zaměstnanosti a nevyhovující kvalifikovanosti obyvatel byly stanoveny čtyři cíle s cílem navázat spolupráci s místními zaměstnavateli, usnadnit přístup dlouhodobě nezaměstnaným na trh práce, zlepšit podmínky pro příchod investorů a vytvořit nové pracovní příležitosti především pro občany se ztíženým přístupem na trh práce.

Další oblast je věnovaná především podnikání, a to s cílem vytvořit podmínky pro vznik malých a středních podniků a zvýšit podnikatelské kompetence jak nových, tak stávajících podnikatelů.

Vzhledem k tomu, že všech šest navržených cílů v rámci tématu zaměstnanost a podnikání spolu velmi úzce souvisí, mají všechny jednoho správce – zaměstnance Magistrátu města Ostravy zodpovědného za ekonomický rozvoj města. Naplňování všech cílů bude sledováno prostřednictvím nastavených indikátorů.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část tématu podpora zaměstnanosti a podnikání byla zpracována v období od září 2014 do prosince 2014. Do její tvorby bylo zapojeno zhruba 8 osob, a to členové realizačního týmu, pracovní skupiny a motivující starostové. Prvotní návrh zpracovali jednotliví experti. Tento návrh byl postupně připomínkován v rámci celého realizačního týmu, poté v rámci expertní pracovní skupiny a následně s motivujícími starosty na setkání dne 24. 11. 2014. Celý dokument budou schvalovat starostové na 2. oficiálním shromáždění představitelů obcí, které se uskuteční v dubnu 2015.

6.5. Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Informace o městech a obcích správního obvodu z pohledu zaměstnanosti a podnikatelských příležitostí

Příloha č. 2: Ekonomické subjekty podle odvětví (NACE) v ORP Ostrava

Příloha č. 1: Ekonomické subjekty podle právní formy v ORP Ostrava

7. Téma aglomerace: Životní prostředí (kvalita ovzduší)

7.1. Analytická část: definice a analýza řešeného problému

7.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

7.1.1.1. Vymezení území aglomerace

Pojem aglomerace je v legislativě různě vymezen s ohledem na jejich účel při ochraně veřejného zdraví nebo složek životního prostředí (např. vyhláška č. 561/2006 Sb., o stanovení seznamu aglomerací pro účely hodnocení a snižování hluku nebo příloha č. 3 k zákonu č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, aj.). Takto vymezené aglomerace přesahují v obou případech území správního obvodu ORP Ostrava. Podle zákona o ochraně ovzduší zasahuje jím definovaná aglomerace nejen území okresu Ostrava-město, ale také území dvou sousedních okresů, a to Karviná a Frýdek-Místek.

Mapa 7.1: Administrativní členění Moravskoslezského kraje dle jednotlivých ORP

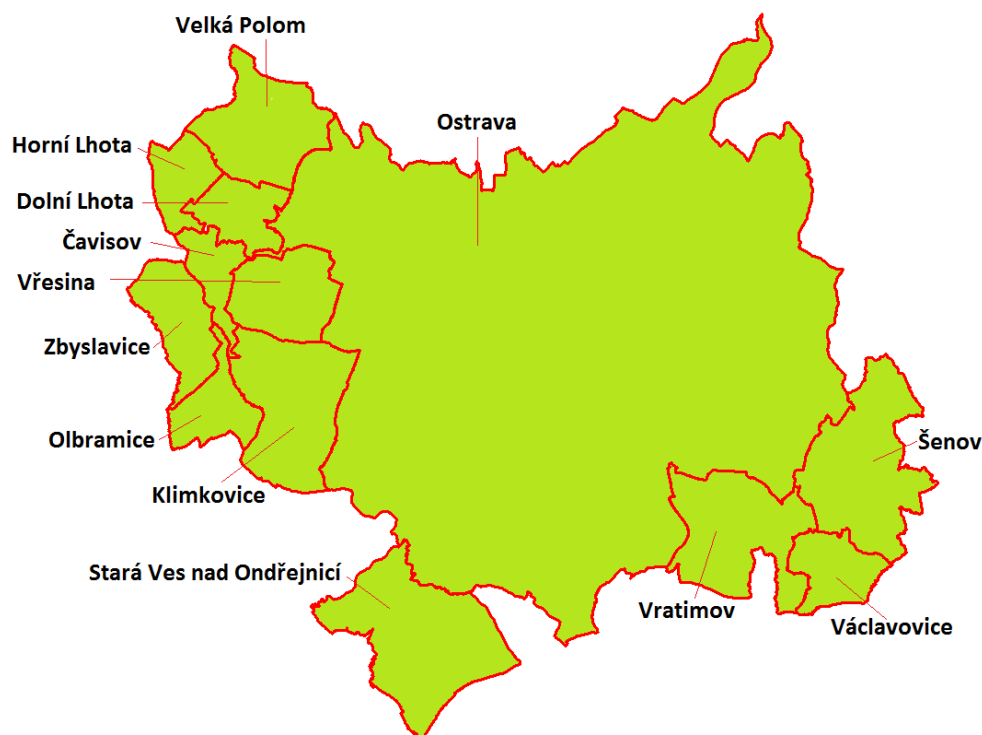
Zdroj: www.kr-moravskoslezsky.cz

Pouze pro účely projektu MOS bylo území aglomerace vymezeno územím ORP Ostrava. Aglomerace ORP Ostrava představuje seskupení vzájemně blízkých sídel, kde výrazně dominuje jádrové město, s intenzivními ekonomickými, sociálními a územně technickými vazbami.

Identifikace rozsahu území aglomerace: Správní území obce s rozšířenou působností Ostrava, tj. všechny městské obvody statutárního města Ostravy (Hošťákovice, Hrabová, Krásné Pole, Lhotka, Mariánské Hory a Hulváky, Martinov, Michálkovice, Moravská Ostrava a Přívoz, Nová Bělá, Nová Ves, Ostrava – Jih, Petřkovice, Plesná, Polanka nad Odrou, Poruba, Proskovice, Pustkovec, Radvanice a

Bartovice, Slezská Ostrava, Stará Bělá, Svinov, Třebovice, Vítkovice), města Klimkovice, Šenov, Vratimov, a obce Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Olbramice, Stará Ves nad Ondřejnicí, Václavovice, Velká Polom, Vřesina, Zbyslavice.

Mapa 7.2: Vymezení aglomerace

Zdroj: vlastní zpracování

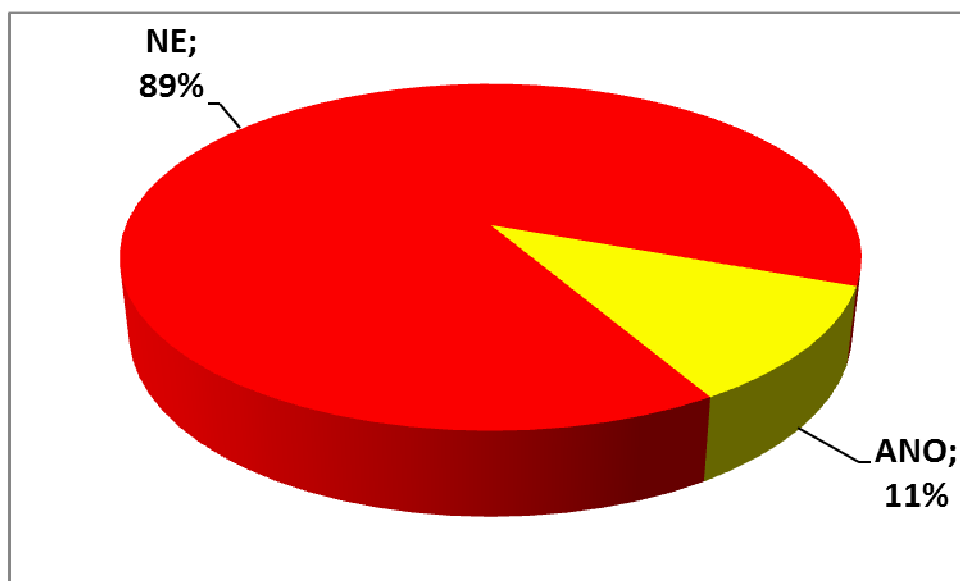
7.1.1.2. Identifikace společného tématu pro aglomeraci

Při individuálních schůzkách s představiteli jednotlivých obcí bylo identifikováno téma, které je společné všem obcím v rámci ORP Ostrava, a to **kvalita ovzduší**. Na společném jednání starostů obcí a primátora statutárního města Ostravy (dne 28. 4. 2013 v Ostravě a dne 15. 5. 2014 v Ostravě) bylo toto téma potvrzeno. Iniciátorem tohoto tématu byl primátor Ing. Petr Kajnar, který uvedl toto téma a informoval všechny zúčastněné o aktuálních výsledcích nejnovějších studií. Vedle tohoto tématu zazněly také další návrhy (dopravní obslužnost, sociální služby pro seniory, zaměstnanost, podpora podnikání), které byly ponechány k diskuzi pro rozpracování jako další volitelné téma s tím, že vybrané téma, tj. kvalita ovzduší ať už přímo či nepřímo ovlivňuje všechna ostatní navrhovaná témata.

Kvalita ovzduší v ORP Ostrava, stejně jako širším Ostravským regionu je všeobecně chápána jako špatná. Ostravsko je již tradičně spojováno se špatným ovzduším, často je však toto téma mediálně zneužíváno. Oproti minulosti se kvalita ovzduší v rámci celé aglomerace sice výrazně zlepšila, hodnoty znečištění ale stále převyšují průměrné celorepublikové hodnoty. I přes velké zlepšení kvality ovzduší dochází stále k překračování jednotlivých limitů.

Postoje občanů vůči místnímu životnímu prostředí jsou převážně negativní. Toto potvrzuje poslední průzkum veřejného mínění, který proběhl v rámci projektu Integrovaný plán mobility Ostrava v průběhu měsíce března 2014. Průzkum proběhl pouze na území města Ostravy.

Graf 7.1: Spokojenost s kvalitou ovzduší ve městě – odpověď na otázku: Jste spokojeni s kvalitou ovzduší ve městě?

Zdroj: Je Vám dobře v Ostravě? Výsledky ankety v rámci Integrovaného plánu mobility Ostrava, dostupný na http://mobilita-ostrava.cz/wp-content/uploads/2014/04/Vyhodnocen%C3%AD-dotazn%C3%ADku-JE_VAM_DOBRE_V_OSTRAVE.pdf

Většina respondentů tak vyjádřila nespokojenost s kvalitou ovzduší ve městě. Dle názoru těchto respondentů tvoří průmysl 53% znečištění, 19 % doprava, 18% domácnosti a zbylých 10% ostatní zdroje znečištění. Respondenti dále identifikovali jako výrazný zdroj znečištění průmysl z Polska.

Na téma kvality ovzduší v jednotlivých obcích byli dotázáni i zástupci všech obcí ORP Ostrava. Všichni byli emailem i osobně osloveni dotazníkovou formou (celý dotazník viz příloha č. 1).

Většina zástupců obcí se nejčastěji setkává s problémem lokálních topenišť. V této oblasti jsou nejproblematičtější skupinou starší obyvatelé topící nekvalitními palivy, kteří nejsou ochotni měnit své návyky. V důsledku zvyšujících se cen plynu a sociálních problémů přechází mnoho obyvatel i přes plynofikaci zpět k pevným palivům. Někteří obyvatelé využívají státní dotace na výměnu kotlů. Nikdo z dotazovaných nepociťuje v důsledku špatného ovzduší odliv obyvatel z jednotlivých obcí.

Všechny obce vidí v této oblasti především **legislativní bariéry**. Chybí jim větší kompetence. Je velmi obtížné dokazovat, že soukromá osoba znečišťuje ovzduší spalováním odpadů v lokálním topeništi. Žádná z obcí zatím nevyužila instituty dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, a to nízkoemisní zóny, regulační řád). V jednom případě je zatím zadána studie proveditelnosti nízkoemisní zóny. Pro zlepšení ovzduší zajišťují obce na svém území výsadbu zeleně, čištění místních komunikací, případně regulují problematiku spalování suchého rostlinného materiálu obecně závaznými vyhláškami. S ohledem na omezené finanční prostředky jsou tyto aktivity značně omezené. Velkým problémem se například stává provoz dotovaných čistících vozů. Podmínky dotace na pořízení čistícího vozu jsou v provozu velmi náročné a nesou s sebou nemalé náklady.

Zástupci obcí se shodli na tom, že by uvítali především změnu ve vlastních kompetencích vůči individuálním znečišťovatelům ovzduší. Dalším námětem na změnu byla oblast dopravy a možnost změny celkové koncepce dopravy. Kritizován byl regionální integrovaný dopravní systém, který je pro některé obce nevyhovující a neumožňuje tak optimálně využívat MHD. V rámci meziobecní spolupráce navrhuje společný postup pro řešení námětů na legislativní změny. Primátor Ostravy zároveň vyzval

starosty obcí na jednání dne 17. 6. 2014 ke společnému postupu vůči Ministerstvu životního prostředí s cílem zvýhodnění regionu při poskytování státních dotací na výměnu lokálních topenišť.

Špatná kvalita ovzduší v regionu ovlivňuje všechny oblasti života aglomerace. Má za příčinu odchod některých mladých lidí, špatnou image regionu a především negativní dopady na zdravotní stav obyvatel a kvalitu života vůbec.

Při řešení problematiky se zde setkáváme s konfliktem dvou zájmů – zvyšování zaměstnanosti vs. životní prostředí. Těžký průmysl jako jeden ze zdrojů špatného životního prostředí, zaujímá velkou část pracovního trhu. Je podstatným zaměstnavatelem a při jeho odchodu by došlo ke skokovému zvýšení nezaměstnanosti.

7.1.1.3. Legislativní rámec v oblasti kvality ovzduší

Základní právní normou upravující hodnocení kvality ovzduší v České republice je zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, který také vymezuje zóny a aglomerace pro hodnocení kvality ovzduší. Podrobnosti pak dále specifikuje vyhláška č. 330/2012 Sb., o způsobu posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění, rozsahu informování veřejnosti o úrovni znečištění a při smogových situacích.

Česká legislativa zahrnuje požadavky Evropské unie stanovené směrnicemi pro kvalitu venkovního ovzduší. V květnu 2008 Evropský parlament přijal směrnici 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu, která sjednocuje směrnici 96/62/ES s prvními třemi dceřinými směrnicemi a s rozhodnutím Rady 97/101/ES, kterým se zavádí vzájemná výměna informací a údajů ze sítí a jednotlivých stanic měřících znečištění vnějšího ovzduší v členských státech. Čtvrtá dceřiná směrnice 2004/107/ES, o obsahu arsenu, kadmia, rtuti, niklu a polycyklických aromatických uhlovodíků ve vnějším ovzduší, je také implementována do české legislativy.

Znečišťující látky, které je třeba sledovat a hodnotit vzhledem k prokazatelně škodlivým účinkům na zdraví populace, mají stanoveny imisní limity. Legislativa navíc určuje limitní hodnoty pro ochranu ekosystémů a vegetace.

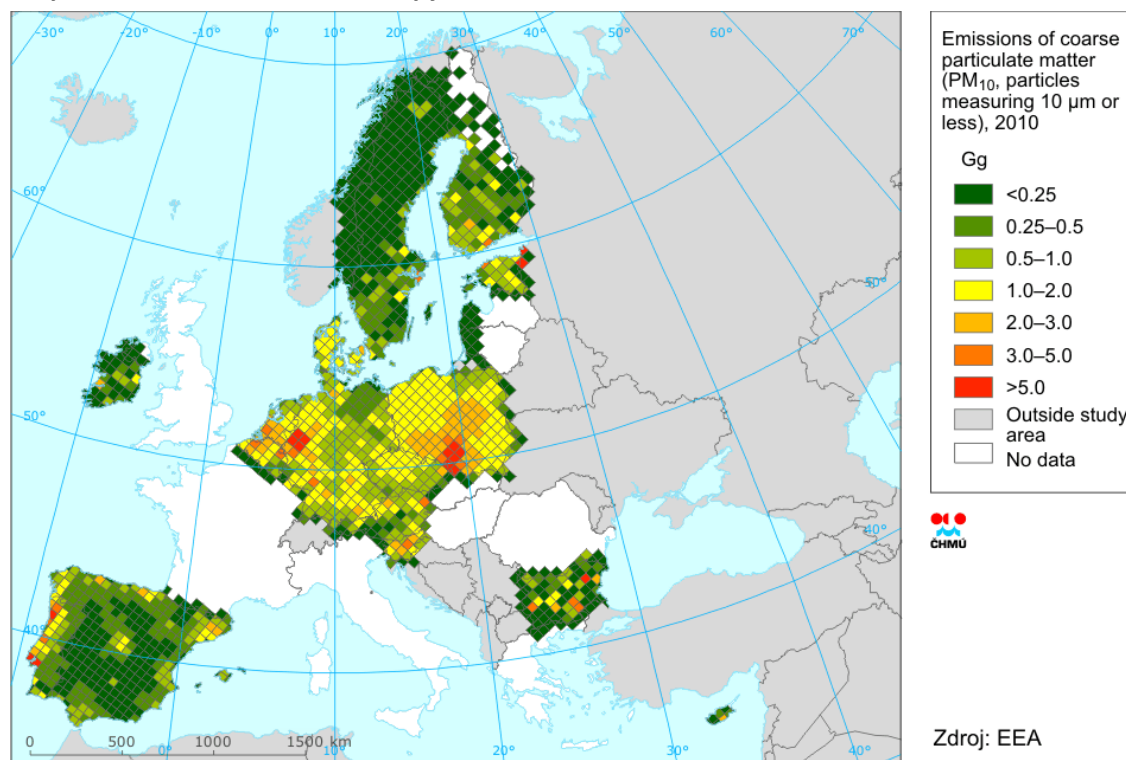
1. Imisní limity pro ochranu lidského zdraví jsou stanoveny pro znečišťující látky: oxid siřičitý, oxid dusičitý, oxid uhelnatý, benzen, částice frakce PM10 a PM2,5, olovo, arsen, kadmium, nikl, benzo (a)pyren (indikátor znečištění polycyklickými aromatickými uhlovodíky), troposférický ozon.
2. Imisní limity pro ochranu ekosystémů a vegetace jsou stanoveny pro znečišťující látky: oxid siřičitý, oxidy dusíku, troposférický ozon (AOT40).

7.1.2. Popis kvality ovzduší

7.1.2.1. Stav kvality ovzduší v ORP Ostrava

S ohledem na specifika vybraného tématu jsou v tomto případě relevantní pouze údaje, které jsou dostupné v rámci pravidelných měření kvality ovzduší, které jsou dostupné především za území statutárního města Ostravy, některé údaje jsou sledovány za území ORP, ostatní pouze v rámci kraje. Tato data ale vzhledem k povaze tématu můžeme vztáhnout na celé území ORP.

Mapa 7.3: Emisní znečištění Evropy

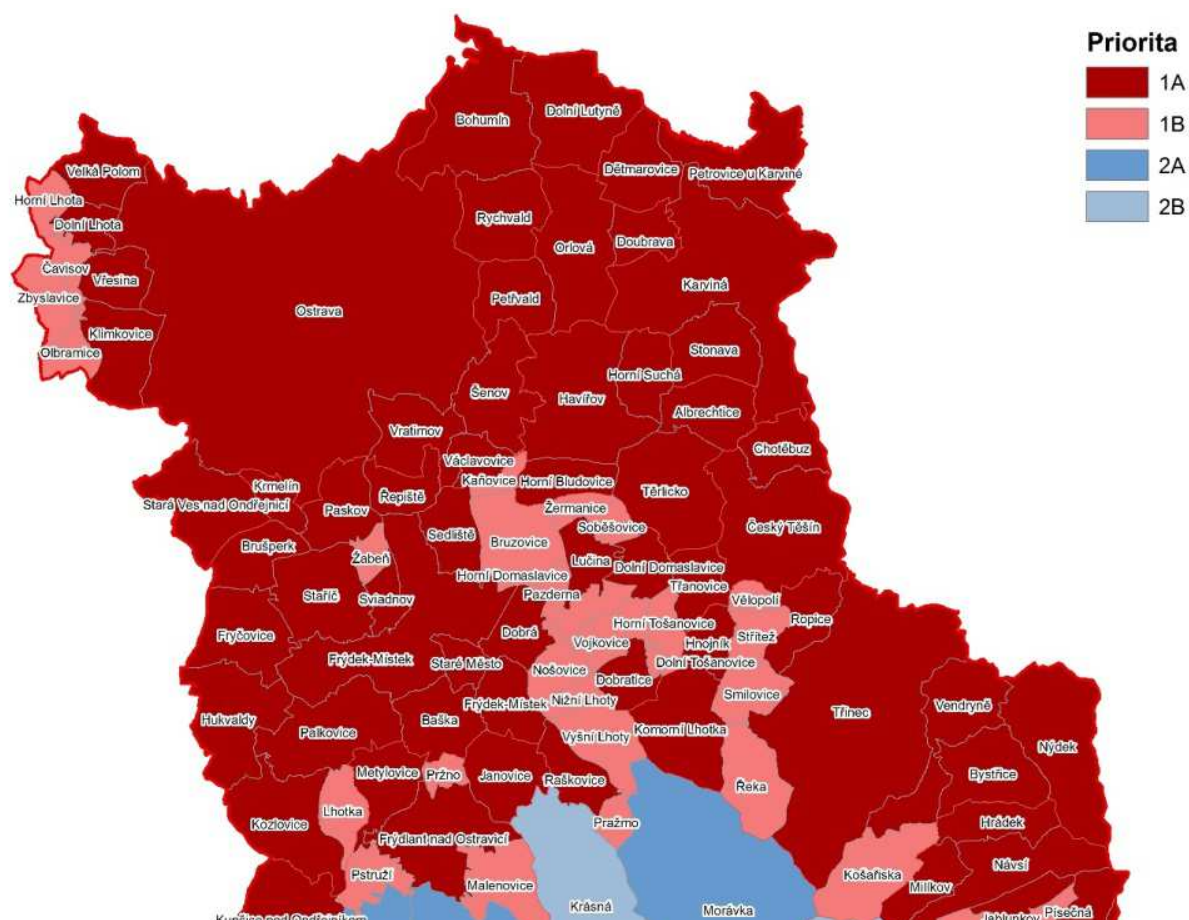
Hodnoty znečištění stále převyšují průměrné celo-republikové hodnoty, kvalita ovzduší v rámci celého regionu se oproti minulosti ale výrazně zlepšila. Například v roce 1980 byly emise tuhých znečišťujících látek v ovzduší přes 65 tisíc tun za rok, dnes je to hluboko pod dva tisíce tun za rok. Za snížením stojí zejména pokles průmyslové výroby, omezení těžby černého uhlí, ale také zavádění modernějších výrobních technologií, které jsou šetrnější k životnímu prostředí.

Přes zlepšující se trend v kvalitě ovzduší patří aglomerace stále podle kritérií evropské legislativy mezi oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší, zejména s ohledem na PM₁₀ (pevné prachové částice menší než 10 μm).

V rámci v současné době připravované „Střednědobé strategie (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR“, kterou zpracovává Ministerstvo ŽP, je celé území ORP zahrnuto do kategorie I. prioritních měst a obcí. Prioritní města a obce jsou rozdělena do 4 kategorií, podle počtu překročených imisních limitů v prostoru obytné zástavby a podle počtu obyvatel.

- KATEGORIE I – Překročení více než 1 imisního limitu alespoň na části obytné zástavby obce,
 - Kategorie Ia - obce nad 1000 obyvatel
 - Kategorie Ib - obce do 1000 obyvatel
- KATEGORIE II – Překročení jednoho imisního limitu alespoň na části obytné zástavby obce,
 - Kategorie IIa - obce nad 1000 obyvatel
 - Kategorie IIb - obce do 1000 obyvatel

Mapa 7.4: Vymezení prioritních oblastí Aglomerace Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek

Zdroj: Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR, Ministerstvo životního prostředí, pracovní verze

Tato mapa prezentuje kvalitu ovzduší v rámci celého širšího regionu. Území celého ORP se tak stává součástí I. kategorie území, kde dochází k překročení více než 1 imisního limitu.

Je prokázáno, že **znečištění ovzduší na Ostravsku pochází ze čtyř hlavních zdrojů:**

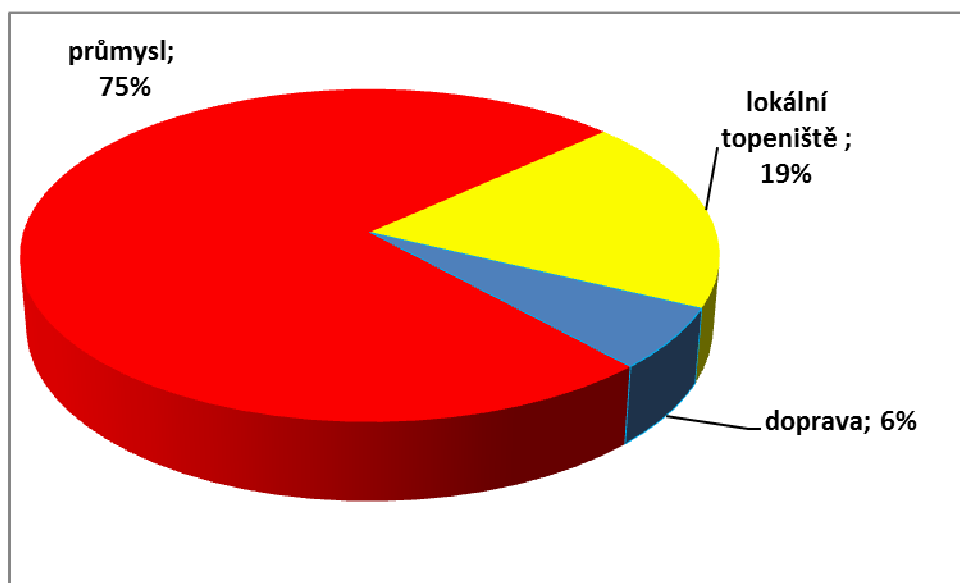
- průmyslových podniků,
- lokálních topenišť,
- dopravy
- emisí, které pocházejí z Polska.

Studie Zdravotního ústavu prokázala, že v období smogových situací (tedy extrémně zvýšených hodnot znečištění v ovzduší) pochází až 2/3 znečištění právě z Polska. Látkami, které znečišťují ovzduší v Ostravě, nejsou jen tuhé znečišťující látky (prachy), ale v menší míře také oxid uhelnatý (CO), oxidy dusíku (NO_x), oxid siřičitý (SO₂), amoniak nebo těkavé organické látky. Podstatnou roli při vzniku smogových situací v Ostravě hraje proudění vzduchu.

Ovzduší na daném území není ovlivňováno jen zdroji nacházejícími se na jeho území. Zdroje nacházející se na území ORP ovlivňují kvalitu ovzduší v okolních územích a naopak.

Podíly jednotlivých zdrojů znečišťování byly zpracovány v analýze „Posouzení podílu produkce emisí z automobilové dopravy vzhledem k ostatním zdrojům znečišťování“ dostupné na <https://dycham.ostrava.cz>.

Graf 7.2: Podíl jednotlivých zdrojů emisí tuhých znečišťujících látek na celkových emisích při teplotě -7°C v ORP Ostrava

Zdroj: vlastní zpracování

Podíl průmyslových zdrojů na celkových emisích tuhých znečišťujících látek vnášených do ovzduší se může pohybovat při teplotě -7 °C na úrovni 75 %. Jedná se tedy o největší producenty emisí TZL na území ORP Ostrava.

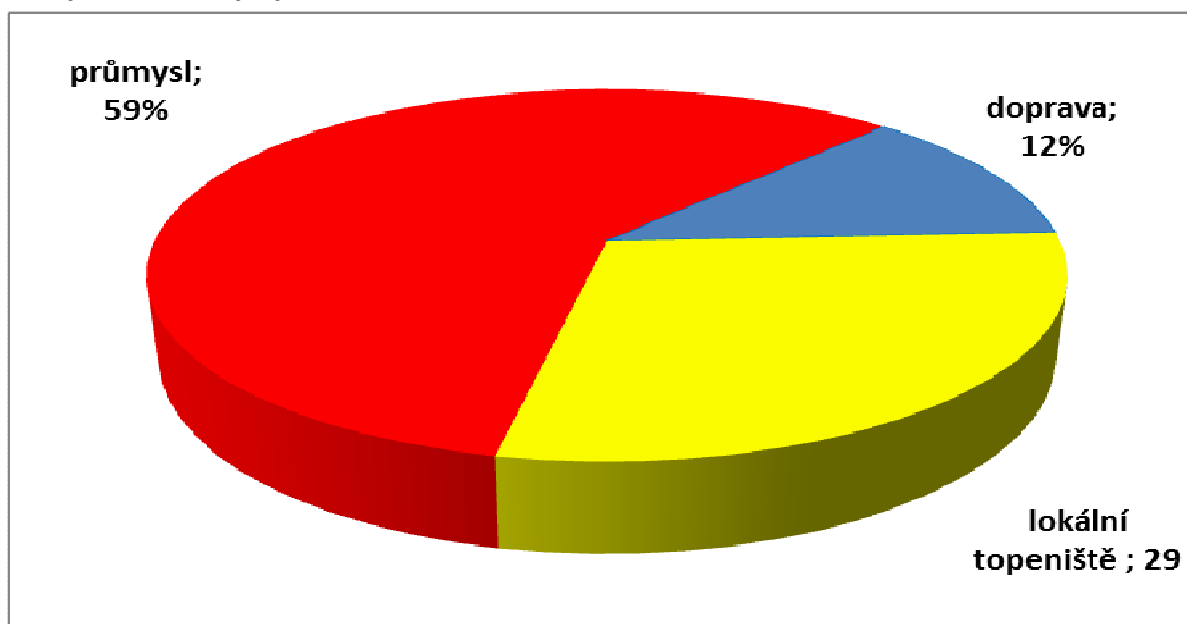
Významné průmyslové zdroje jsou v rámci Ostravy soustředěny zejména do:

- Průmyslové zóny společnosti ArcelorMittal v Kunčicích. Roční vydatnost emisí TZL zde dosahuje hodnoty 425 g/m².
- Průmyslových areálů na hranicích městských obvodů v Mariánských Horách, Vítkovicích (51 až 185 g/m²) a Přívoze (105 g/m²).
- Oblasti významného energetického zdroje pro centrální zásobování teplem provozovaného společností Dalkia Česká republika v Ostravě-Třebovicích s roční vydatností emisí 71 g/m².

Při interpretaci těchto emisních hodnot si je třeba uvědomit, že u emisně významných zdrojů často dochází k vypouštění emisí komíny se stavební výškou nad 100 m. Jedná se tedy spíše o zdroje dálkového přenosu emisí než o zdroje ovlivňující jejich bezprostřední okolí⁷.

⁷ BÍLEK, J., a kol. Analýza závislosti meteorologických veličin a kvality ovzduší. /Studie pro SMO/. Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě. Ostrava 2012.

Graf 7.3: Odhad podílu zdrojů na imisní zátěž částicemi PM10 v ORP Ostrava při teplotě -7°C, transformace dle výšky komína

Zdroj: vlastní zpracování

Při porovnání vlivu zdrojů na kvalitu ovzduší se zahrnutím vlivu výšky komína v lokalitě ORP je zřejmé, že míra vnášených emisí do ovzduší jednotlivými zdroji nemusí vždy být přímým měřítkem vlivu zdroje na kvalitu ovzduší. **Přízemní zdroje mají na kvalitu ovzduší v jejich okolí daleko větší vliv** než zdroje, jejichž emise do ovzduší odcházejí vysokými komíny.

Při teplotě -7°C pak může mít na kvalitu ovzduší z pohledu prašnosti v ORP nejvýznamnější vliv skupina zdrojů nazývaná „středně významné zdroje“. Jejich podíl na celkovém znečištění ovzduší může dosahovat cca 31%.

Podíl dopravy na celkových emisích tuhých látek v zimním období v ORP není příliš významný. Uvážíme-li však, že emise z dopravy jsou přízemní, pak můžeme odhadovat podíl dopravy na celkovém znečištění ovzduší v ORP v úrovni cca 12% u TZL, resp. 16% u NO_x. V emisích TZL ovšem není zahrnuta resuspenze prašných částic z povrchu vozovky, která může bilanci z pohledu TZL a dopravy změnit.

Území ORP Ostrava je specifickou oblastí Moravskoslezského kraje s výrazně odlišnou emisní charakteristikou v porovnání s okolními okresy.

Látky znečišťující ovzduší v Ostravě:

- **Emise tuhých znečišťujících látek** v okrese Ostrava (ORP) se po roce 1998 snížily o 30–40 %. Emise tuhých znečišťujících látek v ORP Ostrava ze stacionárních zdrojů tvoří přibližně 35–45 % všech evidovaných emisí tuhých znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji. Podíl Moravskoslezského kraje na celkových emisích ČR ze všech typů zdrojů se pohybuje okolo 12–14 %.

ORP Ostrava je specifickou lokalitou, ve které se nachází hned 4 největší průmyslové zdroje znečišťování. Jedná se o podniky:

- ArcelorMittal Ostrava a.s. – závod vysoké pece
- Teplárna společnosti ArcelorMittal Energy Ostrava s.r.o.
- Dalkia Česká republika, a.s. – Elektrárna Třebovice:
- ČEZ, a. s. – Teplárny Hodonín, Poříčí, Tisová a Vítkovice – lokalita Vítkovice

Podíl těchto zdrojů na celkových emisích vnášených do ovzduší se může pohybovat při teplotě -15°C na úrovni 51%, při teplotě +5°C je to cca 53%. Jedná se tedy o největší producenty emisí TZL na území okresu Ostrava.

- **Emise CO** v ORP Ostrava byly nejvyšší v roce 1998, poté poklesly zhruba o dvě pětiny a v dalších letech se pohybují na srovnatelné úrovni. Emise CO v ORP Ostrava ze stacionárních zdrojů tvoří přibližně polovinu všech evidovaných emisí CO v Moravskoslezském kraji, kde je produkována zhruba třetina emisí (uváděno včetně mobilních zdrojů) celé ČR.
- **Emise NO_x** se v ORP Ostrava mírně zvýšily od roku 2000. V letech 2002 a 2006 byly zhruba o 10 % nižší. Emise NO_x v ORP Ostrava ze stacionárních zdrojů tvoří přibližně 50–57 % všech evidovaných emisí NO_x v Moravskoslezském kraji. Celkové emise NO_x ze všech zdrojů v Moravskoslezském kraji se podílejí na emisích ČR zhruba 11 procenty.
- **Emise SO₂** byly v ORP Ostrava nejnižší v roce 2000. V roce 2003 dosáhly téměř hodnoty z roku 1998. Emise SO₂ v ORP Ostrava ze stacionárních zdrojů tvoří přibližně 50–60 % všech evidovaných emisí SO₂ v Moravskoslezském kraji. Celkové emise v kraji tvoří 12–14 procent emisí v ČR.
- **Emise těkavých organických látek** v ORP Ostrava stoupaly od začátku evidence v roce 2000 až do roku 2003, v dalších letech se jejich úroveň snížila. Emise těkavých organických látek v ORP Ostrava ze stacionárních zdrojů tvoří přibližně 6–13 % všech evidovaných emisí těkavých organických látek v Moravskoslezském kraji. Podíl Moravskoslezského kraje na celkových emisích ČR ze všech typů zdrojů se pohybuje okolo 10 %.
- **Emise amoniaku** v ORP Ostrava jsou vyrovnané. Tvoří několik procent všech evidovaných emisí amoniaku v Moravskoslezském kraji. Celková produkce amoniaku v Moravskoslezském kraji se podílí na emisi za celou ČR cca 6 procenty.

Tab. 7.1: Podíly jednotlivých zdrojů na imisní koncentraci PM₁₀

	Absolutně (µg/m ³)	Procentuální podíl	Lokálně až
Průmyslové zdroje	5 - 40	10 – 60	90%
Lokální topeniště	2 - 10	5 - 20	50%
Doprava	0,5 - 5	1 - 15	50%
Pozadí	15 -25	35 - 50	-

Zdroj: Jančík, P. a kol., 2013

Jedná se o odhad na základě existujících studií. Skutečný podíl jednotlivých typů zdrojů je významně ovlivněn meteorologickou situací a socioekonomickými parametry. V ploše Moravskoslezského kraje a v zájmové oblasti není vliv homogenní. V konkrétních lokalitách může převažovat vliv konkrétního typu až na úrovni 90 %, např. průmysl – Bartovice a Radvanice⁸.

⁸ BÍLEK, J. Projekt MŽP – Posílení kapacity prioritní osy 2. 2011

7.1.2.2. Lokální topeniště jako zdroje znečišťování

Tab. 7.2: Počet bytových jednotek vytápěných pevnými palivy v ORP Ostrava

Název	Obydlené byty v rodinných domech	Obydlené byty v bytových domech	BJ RD pevná paliva celkem	BJ BD pevná paliva celkem	Podíl BJ RD pevná paliva na BJ RD celkem	Podíl BJ BD pevná paliva na BJ BD celkem
Vřesina	961	0	121	0	12,59%	0,00%
Dolní Lhota	514	1	72	0	14,01%	0,00%
Velká Polom	639	26	91	0	14,24%	0,00%
Olbramice	200	5	51	0	25,50%	0,00%
Ostrava	20 298	106 287	2 858	1 051	14,08%	0,99%
Zbyslavice	205	10	63	0	30,73%	0,00%
Čavisov	169	10	26	4	15,38%	40,00%
Horní Lhota	233	4	53	4	22,75%	100,00%
Stará Ves nad O.	905	70	202	11	22,32%	15,71%
Šenov	1 935	166	529	25	27,34%	15,06%
Václavovice	637	10	134	0	21,04%	0,00%
Vratimov	1 613	1 102	541	1	33,54%	0,09%
Klimkovice	1 247	267	321	41	25,74%	15,36%
celkem ORP	29 556	107 958	5 062	1 137	21,48%	14,40%

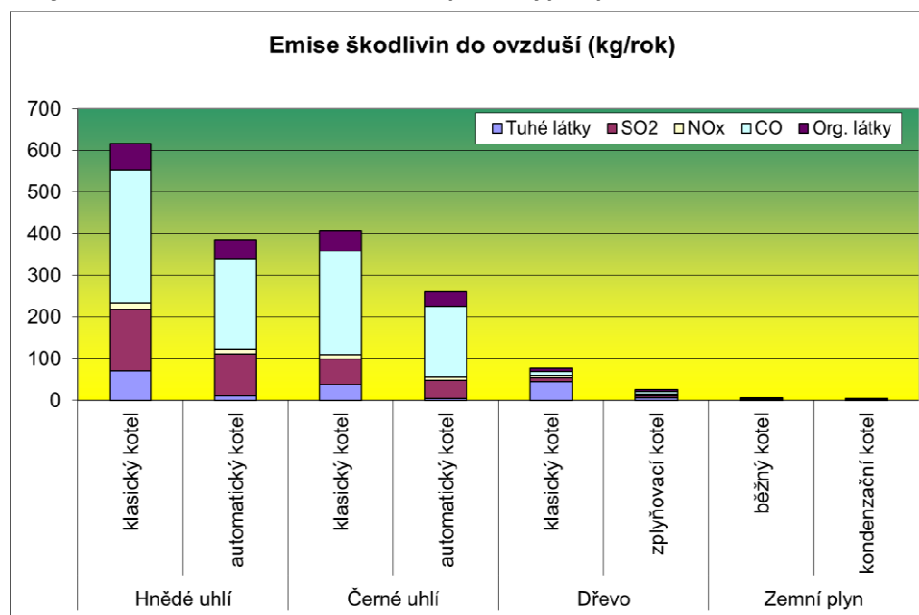
Zdroj: ČSÚ, SLBD 2011

Lokální topeniště, tedy malé energetické zdroje, určené k vytápění rodinných domů a bytů jsou v aglomeraci poměrně významné. Jsou soustředěny v obytné zástavbě, mají relativně nízké komíny a vypouštějí tak emise do dýchací zóny obyvatel. Kotle jsou navíc mnohdy zastaralé a nejsou používány v souladu s doporučením výrobců. Přitom je nutno podotknout, že vliv vytápění pevnými palivy na kvalitu ovzduší závisí především na typu kotle a zvláště na způsobu, jakým v něm člověk topí. Jejich majitelé v nich navíc často topí i nekvalitními palivy či dokonce odpadem.⁹

Jednoduché porovnání vlivu vytápění rodinného domku zobrazuje následující graf pro nezateplený dům s vytápěnou plochou 150 m².

⁹ JANČÍK, P. a kol. Atlas ostravského ovzduší. VŠB – TU Ostrava. 1. vyd. Ostrava 2013, ISBN 978-80-248-3006-3.

Graf 7.4: Emise škodlivin do ovzduší podle typů spalování

Zdroj: KÚ MSK, E-expert, 2012

Jedná se o konzervativní odhad emisí. Nově vyvíjené automatické kotle na tuhá paliva mohou produkovat méně emisí do ovzduší. Na celkový podíl emisí z lokálních topenišť má vliv i venkovní teplota. Při nižší teplotě lidé více topí a vliv skupiny těchto zdrojů výrazně roste. S rostoucí teplotou mohou naopak emise z lokálních topenišť klesat a procentuální podíl dopravy a průmyslu roste.

S ohledem na výše uvedené je vhodné podpořit náhradu stávajících nevyhovujících spalovacích zdrojů, např.:

- výměnou za kotle na pevná paliva s vyšší účinností a nižšími emisemi (dle části II. přílohy 10 zákona č. 201/2012 Sb.), jedná se např. o automaticky řízené kotle či zplyňovací kotle,
- nahrazením za topný systém založený na bázi bezemisních technologií (tepelná čerpadla, solární systémy).

7.1.2.3. Doprava jako zdroj znečišťování

Tab. 7.3: Emise hlavních znečišťujících látek v České republice podle krajů, REZZO 4 rok 2012

Kraj	TZL [t/rok]		SO ₂ [t/rok]		NO _x [t/rok]		CO [t/rok]		VOC [t/rok]		NH ₃ [t/rok]	
Hlavní město Praha	2 445,40	9%	60,7	11%	6 138,50	6%	14 041,70	10%	3 035,10	10%	316	15%
Středočeský kraj	5 160,20	19%	103,4	19%	17 635,80	18%	25 130,20	18%	5 866,50	19%	369,3	18%
Jihočeský kraj	1 818,30	7%	35,8	7%	8 371,20	9%	10 255,90	7%	2 230,60	7%	126,4	6%
Plzeňský kraj	1 722,10	6%	33,6	6%	6 950,00	7%	8 810,70	6%	1 989,90	6%	117,4	6%
Karlovarský kraj	620,8	2%	12,7	2%	2 354,40	2%	3 318,60	2%	749,7	2%	46,4	2%
Ústecký kraj	1 620,60	6%	32,5	6%	5 894,10	6%	8 201,20	6%	1 882,10	6%	117,1	6%
Liberecký kraj	829	3%	17,1	3%	2 837,30	3%	4 209,90	3%	965,2	3%	65,1	3%
Královéhradecký k.	1 343,60	5%	26,7	5%	5 457,00	6%	7 042,60	5%	1 569,00	5%	98,3	5%
Pardubický kraj	1 223,40	5%	23,8	4%	5 139,00	5%	6 358,90	5%	1 417,40	4%	84,6	4%
Vysočina	1 893,90	7%	36,4	7%	8 081,30	8%	9 800,40	7%	2 189,00	7%	126	6%
Kraj	TZL [t/rok]		SO₂ [t/rok]		NO_x [t/rok]		CO [t/rok]		VOC [t/rok]		NH₃ [t/rok]	

Jihomoravský kraj	3 047,00	11 %	61,8	11%	11 101,90	11%	15 748,40	11%	3 617,10	11%	218,7	11%
Olomoucký kraj	1 696,60	6%	33,8	6%	6 414,60	7%	8 641,70	6%	1 970,70	6%	120,6	6%
Zlínský kraj	1 167,70	4%	23,9	4%	4 276,00	4%	6 105,80	4%	1 389,90	4%	87,6	4%
Moravskoslezský kraj	2 280,90	8%	47,4	9%	7 572,00	8%	11 611,80	8%	2 692,80	9%	174,7	8%
CELKEM	26 869,30	100%	549,8	100%	98 223,10	100%	139 277,90	100%	31 565,00	100%	2 068,	100%

Zdroj: ČHMÚ, Emisní bilance za rok 2012, vlastní zpracování

Doprava je významným zdrojem znečištění ovzduší především ve velkých městech. S přibývajícím množstvím aut začíná tato skupina zdrojů nabývat na důležitosti. Osobní doprava je významně spojena i s těžkou nákladní dopravou, která je zase významná v rámci těžkého průmyslu pro dovoz materiálu a vyrobeného zboží. V rámci těžké nákladní dopravy je využíváno tzv. vznětových motorů (diesellových motorů), které jsou významnými producenty suspendovaných částic frakce PM₁₀ (prachy) a na nich navázaného benzo(a)pyrenu. Kromě výfukových plynů automobily produkují rovněž nezanedbatelné množství znečišťujících látek z otěrů pneumatik, brzd a povrchu vozovek. K tomu se v suchých obdobích přidává ještě znovu zviřený prach usazený na komunikaci, tzv. resuspenze.¹⁰

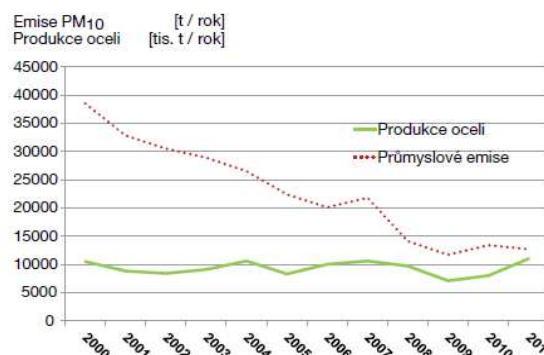
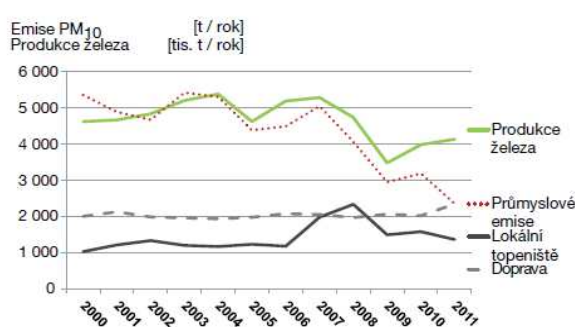
Emise z dopravy podléhají sezónnosti, jsou rozdílné v létě a v zimě. Při smogových situacích se podíl dopravy na celkových emisích tuhých látek podílí přibližně 8 % při teplotě -7°C, podíl lokálních topenišť může být ve stejnou dobu přes 40 %. V letním období může být pak podíl dopravy až 19 %, při zahrnutí resuspenze (zviření prachu) až 30 % v suchých dnech.¹¹

7.1.2.4. Znečištění pocházející z Polska

Znečištění ovzduší v řešené aglomeraci je významně ovlivňováno zdroji emisí, nacházející se v blízkém příhraničí na území Polské republiky.

Vývoj emisí a výroby železa a oceli v oblasti na českého i polského příhraničí ukazují následující grafy.

Graf 7.5: Vývoj emisí a výroby železa a oceli

Zdroj: Jančík, P. a kol., 2013

¹⁰ JANČÍK, P. a kol. Atlas ostravského ovzduší. VŠB – TU Ostrava. 1. vyd. Ostrava 2013, ISBN 978-80-248-3006-3.

¹¹ JEDLIČKA, J. a kol. Stanovení podílu produkce emisí z automobilové dopravy vůči ostatním zdrojům znečištění ovzduší na území Ostravské aglomerace. 2012

V grafech jsou uvedeny emise z různých skupin zdrojů, na polské straně pouze z průmyslových zdrojů. Zároveň je v nich uvedena výroba oceli a železa v regionu na obou stranách hranice.

V Polsku (pravá část grafu) je vidět trend snižování emisí do roku 2008 při stálé produkci oceli. Tento trend byl u nás do roku 1998. Od roku 1999 až do roku 2009 trend emisí z průmyslových zdrojů v Moravskoslezském kraji kopíruje přibližně výrobu železa (levá část grafu). Od roku 2009 do roku 2011 se začínají uplatňovat technická opatření ke snižování emisí jemného prachu z nejvýznamnějších zdrojů.¹²

Tab. 7.4: Emise jemného prachu ze všech skupin zdrojů

t/rok	CZ	PL	CZ	PL
	2006		2007	
Průmyslové zdroje v oblasti	3667	6684	2092	4239
Průmyslové zdroje mimo oblast	490	7939	223	9161
Lokální topeniště	1695	8829	1589	8610
Doprava	1134	1083	911	961

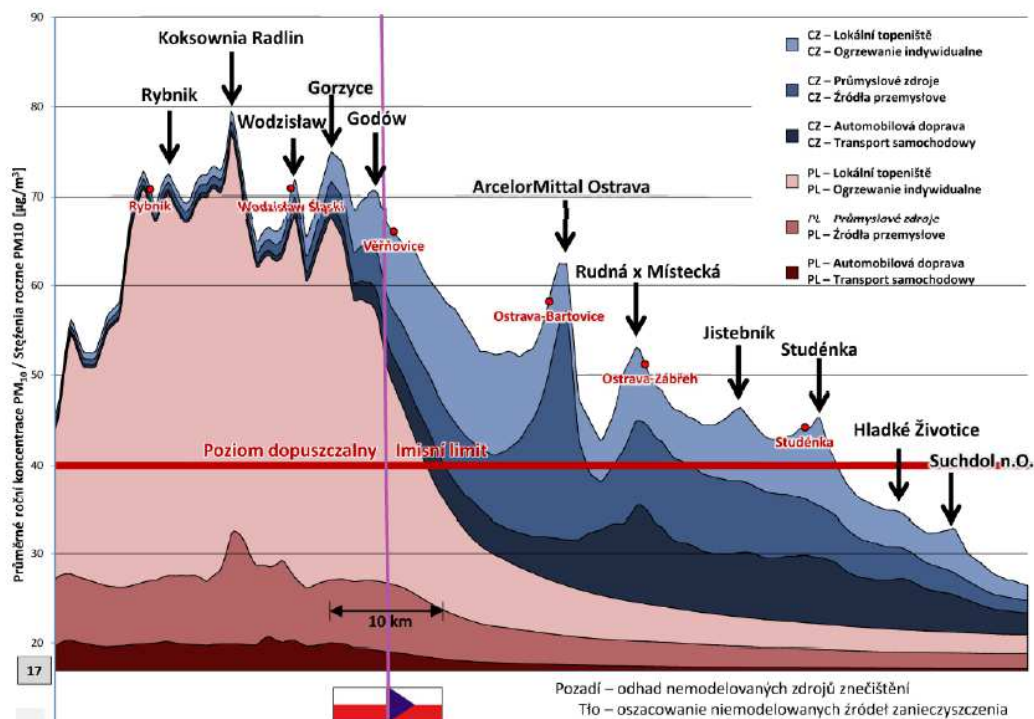
Zdroj: Jančík, P. a kol., 2013

Z výsledků provedených měření, rozborů a hodnocení v oblasti Polsko-Českého pohraničí ve Slezském a Moravskoslezském regionu pro roky 2006 a 2010 (v rámci projektu Air Silesia) vyplývá následující:

- Výsledky analýz vzorků odebraných v průběhu projektu Air Silesia ukazují na vyšší koncentrace PM₁₀, benzo(a)pyrenu, a PCDD/F na polské straně oblasti,
- plošně nejrozsáhlejší území s nejvyšším znečištěním ovzduší v oblasti se nachází přibližně mezi česko-polskou hranicí a okolím Rybníka; znečištěním pocházejícím z této oblasti je výrazně ovlivňováno i pohraničí České republiky,
- na polské straně oblasti mají největší vliv domácí topeniště a místní energetické zdroje, vliv velkých průmyslových zdrojů je však také významný (viz Graf 6),
- na české straně patří k nejvíce znečištěným zejména lokality s vysokým vlivem velkých průmyslových zdrojů, nicméně podíl ostatních typů zdrojů s nízkou emisí není zanedbatelný (viz Graf 6),
- větry vanou častěji z Česka do Polska; polské zdroje však produkují více emisí PM₁₀, které jsou velmi koncentrované přenášeny do Česka při převážně zhoršených rozptylových podmínkách a proto je vliv českých zdrojů v Polsku a polských v Česku na koncentrace PM₁₀ srovnatelný.

¹² JANČÍK, P. a kol. Atlas ostravského ovzduší. VŠB – TU Ostrava. 1. vyd. Ostrava 2013, ISBN 978-80-248-3006-3.

Obrazek 7.1: Podíl skupin zdrojů na imisích PM10 v roce 2010 v řezu Rybník, Wodzisław Śląski, Věřňovice, Ostrava-Bartovice, Ostrava-Zábřeh, Studénka, Hranice na Moravě

Zdroj: Jančík, P. a kol., 2013

7.1.3. Hlavní aktéři v oblasti kvality ovzduší

Hlavními aktéry v oblasti kvality ovzduší jsou:

- Obce
- Moravskoslezský kraj
- Krajská hygienická stanice
- Zdravotní ústav
- Český hydrometeorologický ústav
- Česká inspekce životního prostředí
- Ministerstvo životního prostředí
- Průmyslové podniky
- Občané a návštěvníci regionu

Menší obce nemají dostatečné legislativní prostředky a především finanční prostředky na ovlivňování kvality ovzduší.

Kompetence obcí v ochraně ovzduší podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů jsou následující:

- I. podle ust. § 14 odst. 1 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů může obec vydat obecně závaznou vyhlášku, kterou stanoví **zónu s omezením provozu motorových silničních vozidel (nízkoemisní zóna)**,
- II. podle ust. § 16 odst. 5 zmíněného zákona může obec vydat obecně závaznou vyhlášku, kterou stanoví **podmínky spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi**,

- III. podle ust. § 10 odst. 4 tohoto zákona může obec svým nařízením vydat pro případy vzniku smogové situace **regulační řád**, který bude obsahovat opatření na omezení provozu silničních motorových vozidel. V případě, že je pro dané území stanovena nízkoemisní zóna, jsou opatření na omezení provozu silničních motorových vozidel pro případ vzniku smogové situace stanovena jako zvláštní podmínky v rámci stanovení nízkoemisní zóny.

Velký význam pro omezování prašnosti mají preventivní opatření, jejichž aplikací lze omezit množství částic, které se na vozovku dostanou. Jedná se zejména o:

- důslednou údržbu a omezování prašnosti na plochách stavenišť, parkovišť, průmyslových areálů, antukových hřišť apod.,
- zajistit součinnost s údržbou a úklidem ostatních ploch a zeleně,
- zvyšování podílu zeleně ve městě, zatravňování volných ploch a výsadbu stromů a keřů na těchto plochách.

Obcím schází především dostatek finančních prostředků. Hlavním aktérem mezi obcemi je tak statutární město Ostrava. Pro zlepšení stavu životního prostředí podniká statutární město Ostrava množství různých aktivit. Pořádá pravidelné odborné konference za účasti předních odborníků, politiků, zástupců občanských sdružení i průmyslových podniků s cílem navrhnout řešení konkrétních problémů způsobených znečištěním ovzduší. Město také vytvořilo pracovní skupinu ze zástupců města, kraje, orgánů, odborníků a hlavně zástupců největších znečišťovatelů ovzduší s cílem společně navrhnout a realizovat Integrovaný projekt zlepšení kvality ovzduší ve městě a regionu.

Aktivity Ostravy:

- Nadlimitní čištění silnic
- Projekty městské a izolační zeleně
- Komunikace s velkými znečišťovateli
- Fond pro děti ohrožené znečištěním ovzduší
- Krátkodobý program pro zlepšení kvality ovzduší (realizace zeleně, snižování emisí v dopravě a energetické úspory ve veřejných budovách)
- Zpracování analýz příčin znečištění ovzduší
- Řešení starých ekologických zátěží
- Žaloba na stát

Samosprávy v rámci ORP nemají téměř žádné možnosti ovlivnění znečištění pocházejícího z Polska. Především statutární město Ostrava jako nejvýznamnější město v regionu se snaží diplomatickými cestami přispět ke spolupráci s polskou stranou. Naposledy v březnu 2014 uzavřelo město Ostrava a Katowice **memorandum o společném zájmu na zlepšení čistoty ovzduší v česko-polském příhraničí**, které by mělo pomoci k zintenzivnění komunikace mezi oběma městy v oblasti ochrany ovzduší a ke koordinaci konkrétních kroků. Tento společný postup by měl především zintenzivnit tlak na vedení obou států. Zástupci statutárního města Ostravy a města Katowice se zavázali k:

- V rámci vzdělávací kampaně vysvětlit občanům negativní dopady spalování nevhodných paliv (včetně odpadů) v neodpovídajících, zastaralých pecích a kotlech.
- Podporovat ekologické vytápění založené na dálkových zdrojích tepla, s cílem snížení emisí ze spalování paliva v lokálních topeništích.
- Aktivně podporovat zateplování budov.
- Podporovat výstavbu obchvatů a místních komunikačních přestupních stanic.

- Ve strategických dokumentech územního plánování brát ohled na podporu výsadby izolační zeleně v exponovaných místech.
- Zvýšit intenzitu čištění ulic.
- O své činnosti pravidelně informovat Moravskoslezský kraj a Slezské vojvodství a současně příslušné instituce na národní úrovni, jako jsou Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo hospodářství a úřady předsedů vlády obou zemí.

7.1.4. Podpora zlepšení kvality ovzduší z externích zdrojů

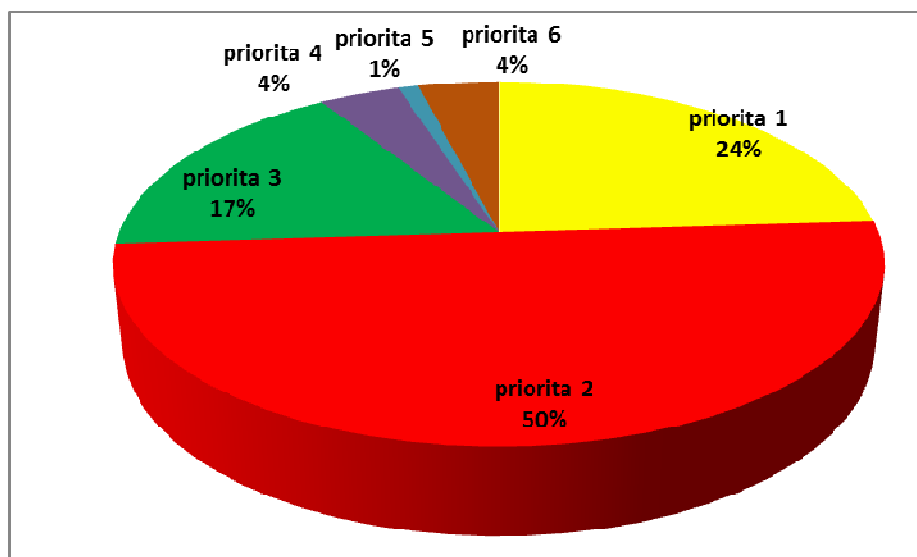
7.1.4.1. Podpora ze strukturálních fondů v období 2007-2013

Ze strukturálních fondů EU pro období 2007-2013 byl nejdůležitějším finančním zdrojem **Operační program životní prostředí** (dále jen OPŽP). Tento program již ukončuje podporu a v příštím roce by měly být ukončeny také všechny projekty financované z tohoto programu.

Prioritní osy OPŽP:

1. Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
2. Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí
3. Udržitelné využívání zdrojů energie
4. Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
5. Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik
6. Zlepšování stavu přírody a krajiny
7. Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

Graf 7.6: Rozložení nákladů úspěšných projektů MSK do jednotlivých prioritních os OPŽP

Zdroj: SFŽP, vlastní zpracování

Nejvíce nákladné jsou projekty schvalované v rámci prioritní osy 2 Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí.

Ke konci ledna 2014 byly v celém Moravskoslezském kraji za celé programové období schváleny projekty v rámci Operačního programu Životní prostředí s celkovými náklady necelých 30 mld. Kč. Poskytnutá podpora celkem 1125 projektů činila 15,5 mld. Kč.

Pro samotné zlepšování kvality ovzduší je přímo určena **priorita 2 - Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí**. Cílem podpory je zlepšení nebo udržení kvality ovzduší a omezení emisí základních znečišťujících látek do ovzduší s důrazem na využití environmentálně šetrných způsobů výroby energie včetně energetických úspor.

Tab. 7.5: Schválené nebo realizované projekty s podporou priority 2 OPŽP

Počet projektů	Celkové náklady v tis. Kč	Poskytnutá/schválená podpora v tis. Kč
Moravskoslezský kraj		
216	14 688 000	6 711 629
ORP Ostrava		
48	Údaje SFŽP neuvádí	2 911 395

Zdroj: Zhodnocení úspěšnosti a přínosů projektů pro životní prostředí, statutární město Ostrava

Většina projektů za ORP Ostrava je realizována statutárním městem Ostrava. Úspěšné ale byly také menší obce, např. město Klimkovice při pořízení samosběrného vozu nebo výsadbě zeleně a obec Čavisov se snižováním prašnosti. Především pro menší obce jsou velmi náročně nastavená pravidla provozu dotovaných čistících vozů, což je odrazuje od dalšího čerpání dotací.

Příklady projektů podpořených z OPŽP, priorita 2.

Izolační zeleň města Ostrava - projekt 04

Celkové náklady: 11 232 377 Kč

Celkové uznatelné náklady: 10 662 194 Kč

Celková výše podpory: 9 595 974 Kč

Příjemce: statutární město Ostrava

Pořízení samosběrného vozu pro Město Klimkovice

Celkové náklady: 5 644 000 Kč

Celkové uznatelné náklady: 5 359 650 Kč

Celková výše podpory: 4 823 684 Kč

Příjemce: Město Klimkovice

Autobusy CNG v DPO

Celkové náklady: 933 321 615 Kč

Celkové uznatelné náklady: 717 412 503 Kč

Celková výše podpory: 645 671 252 Kč

Příjemce: Dopravní podnik Ostrava a.s.

Snižování prašnosti v obci Čavisov

Celkové náklady: 2 044 900 Kč

Celkové uznatelné náklady: 2 044 900 Kč

Celková výše podpory: 1 840 410 Kč

Příjemce: obec Čavisov

Přínos pro kvalitu ovzduší mají samozřejmě i projekty realizované z podpor ostatních prioritních os. Například zateplením celkem více než 70 objektů ve městě Ostrava s podporou OPŽP došlo k úspoře energie na vytápění v průměrné výši 47% a snížení emisí vypouštěných z objektů průměrně o 35% u TZL a 32% u CO₂. Dále například v městském obvodu Poruba bylo v rámci projektu „Energetické úspory v objektech MOB Poruba“ zatepleno celkem 19 objektů s úsporou energie téměř 53%.

Díky projektům na zateplení některých budov a pavilonů Městské nemocnice Ostrava dojde k úspoře na daných objektech v průměru o 46%. Realizací projektů na snížení energetické náročnosti budovy úřadu městské části Ostrava-Nová Ves by mělo dojít k úspoře téměř 63% energie.

V rámci projektů zaměřených na snížení emisí a izolační zeleň bude ve vybraných lokalitách vysázeno přes 27 tis. ks dřevin a zregenerováno 69,7 ha plochy, což povede ke snížení TZL o 17%. Během projektu „Izolační zeleň města Ostrava – projekt 01“, který zahrnuje městské obvody Poruba, Martinov, Pustkovec, Třebovice a Svinov, bude vykáceno 324 stávajících stromů⁵, ovšem vysázeno 1161 nových stromů a 4873 keřů. Dojde k zregenerování plochy o výměře 21,2 ha. Mezi již ukončené projekty zaměřené na regeneraci zeleně patří např. „Obnova zeleně na hřbitově v Ostravě – Radvanicích“, během které došlo k zregenerování téměř 2,2 ha ploch a vysazení 897ks dřevin, nebo „Obnova lesoparku – Matuškův park, ul. Lipinská v Ostravě – Radvanicích“, kdy bylo vysázeno 24 ks dřevin.

7.1.4.2. Programy mimo OPŽP

Zelená úsporám

Program Ministerstva životního prostředí administrovaný Státním fondem životního prostředí zaměřený na úspory energie a obnovitelné zdroje energie v rodinných a bytových domech.

EFEKT 2013

Program Ministerstva průmyslu a obchodu podporuje energetické úspory a využití obnovitelných zdrojů energie v ČR a doplňuje energetické programy podporované ze strukturálních fondů Evropské unie.

Zeleň do měst a jejich okolí

Předmětem národního programu vyhlášeného Ministerstvem životního prostředí je podpora obnovy a zhodnocení přírodních ploch ve městech, obcích a jejich širším okolí a zkvalitnění životního prostředí a vizuální atraktivity intravilánu i extravilánu obce jak pro jeho obyvatele, tak návštěvníky.

7.1.4.3. Možnosti financování z fondů EU pro vybrané návrhy zlepšení kvality ovzduší v ORP Ostrava

Na základě aktuálních verzí operačních programů pro období 2014-2020 bude možné mnohé problémové oblasti financovat za pomoci dotací ze strukturálních fondů. V rámci sledovaných problémů za ORP Ostrava jsou vybrány nejrelevantnější potenciální zdroje:

Operační program Životní prostředí 2014-2020

Cíl 2.1: Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek

Podporované typy projektů:

- Výměna kotle na pevná paliva za nový kotel na pevná paliva.
- Výměna kotle na pevná paliva za nový spalovací stacionární zdroj na plynná nebo kapalná paliva.
- Výměna kotle na pevná paliva za tepelné čerpadlo.
- Výše uvedené výměny v kombinaci s doplňkovými nespalovacími zdroji tepelné energie.

Cíl 2.2: Snížit emise stacionárních zdrojů podílejících se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek,

Podporované typy projektů:

- Kompletní nebo dílčí náhrada či rekonstrukce stávajících stacionárních zdrojů znečišťování.
- Pořízení dodatečných technologií ke snížení emisí znečišťujících látek (např. tkaninové filtry, elektrostatické odlučovače, technologie ke snižování emisí z produkce, skladování a aplikace statkových hnojiv).
- Pořízení dodatečných technologií ke snížení úrovně znečištění ovzduší (např. vodní clony, skrápění, odprašovací nebo mlžící zařízení).
- Čistící a kropicí vozy.
- Změny technologických postupů za účelem snížení emisí.
- Rozšiřování a rekonstrukce soustav centralizovaného zásobování tepelnou energií.
- Rozšiřování středotlaké sítě zemního plynu případně dalších distribučních energetických systémů v obcích.

Operační program Doprava 2014-2020

Cíl 2.2: Vytvoření podmínek pro širší využití vozidel na alternativní pohon na silniční síti

Podporované typy projektů:

- Vybavení veřejné dopravní infrastruktury napájecími a dobíjecími stanicemi pro alternativní pohony, mimo jiné v rámci existujících park and ride a placených parkovacích míst.

Integrovaný regionální operační program 2014-2020

Cíl 1.2: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy

Podporované typy projektů:

- Výstavba a modernizace přestupních terminálů pro veřejnou dopravu a systémů pro přestup na veřejnou dopravu P+R, K+R, B+R .
- Výstavba, rekonstrukce nebo modernizace inteligentních dopravních systémů.
- Další zdroje směřují k podpoře alternativních pohonných systémů ve vozidlech veřejné dopravy a k podpoře alternativních druhů dopravy.
- Nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel pro přepravu osob a výstavba plnicích a dobíjecích stanic pro nízkoemisní a bezemisní vozidla.
- Nákup vozidel, zohledňujících specifické potřeby účastníků dopravy.
- Projekty rozvíjející cyklodopravu.
- Podpora zeleně v okolí přestupních terminálů budov a na budovách.

Cíl 2.5: Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení

Podporované typy projektů:

- Zateplení obvodového pláště, stěnových, střešních, stropních a podlahových konstrukcí, výměna a rekonstrukce oken a dveří.
- Prvky pasivního vytápění a chlazení, stínění a instalace systémů řízeného větrání s rekuperací odpadního vzduchu.
- Výměna zdroje tepla bytového domu pro vytápění, výměna rozvodů tepla a vody a instalace systémů měření a regulace otopné soustavy.

7.1.5. Analýza cílových skupin a rizik v oblasti kvality ovzduší

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. 7.6: Analýza cílových skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Opatření a způsob komunikace
<i>Občané trvale pobývající na území ORP</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dlouhodobě dobrá kvalita ovzduší ➤ příznivé životní prostředí a zdravé podmínky pro život ➤ „dobrá adresa“ ➤ dobrá dopravní dostupnost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nízká informovanost ➤ riziko stěhování mimo území ORP ➤ nízká ochota ke změně dopravních návyků (minimální preference hromadné dopravy osob nad individuální dopravou) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ informování a osvěta veřejnosti v otázkách ochrany ovzduší ➤ zlepšování image celého regionu ➤ zlepšování kvality ovzduší ➤ snížení emisí z mobilních zdrojů přesunem významné části individuální silniční dopravy na veřejnou dopravu (např. snížení cen jízdenek městské a příměstské autobusové dopravy) ➤ parkovací politika
<i>Občané dočasně pobývající na území ORP (dojíždějící za prací, do školy, za kulturou, turisté apod.)</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ momentální kvalita ovzduší ➤ dobrá dopravní dostupnost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nízká informovanost ➤ nízká ochota ke změně dopravních návyků 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ informování a osvěta veřejnosti v otázkách ochrany ovzduší ➤ snížení emisí z mobilních zdrojů přesunem významné části individuální silniční dopravy na veřejnou dopravu (např. snížení cen jízdenek městské a příměstské autobusové dopravy) ➤ parkovací politika

Název dotčené skupiny	Očekáváníí dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Opatření a způsob komunikace
<i>Vlastníci lokálních topenišť</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ finančně dostupné a pohodlné vytápění domácností 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nízká informovanost ➤ nízká ochota ke změně návyků ➤ omezené finanční možnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ informování a osvěta veřejnosti v otázkách ochrany ovzduší, především v oblasti domácího topení ➤ dostupnější dotace na výměnu kotlů nebo bezemisní zdroje (např. elektrický kotel, tepelné čerpadlo atd.) ➤ důslednější uplatňování sankcí za nedodržování pravidel
<i>Průmyslové podniky</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ maximalizace zisku 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ekonomická krize ➤ zpomalení investic do snižování emisí ze stacionárních zdrojů v souvislosti s ekonomickými problémy provozovatelů ➤ nedosažení imisních limitů i přes opatření realizovaná na významných zdrojích znečišťování ovzduší 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ komunikace veřejné správy s podnikateli (dobrovolné dohody s významnými zdroji znečišťování ovzduší)
<i>Samospráva v ORP: obce, kraj</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dlouhodobě dobrá kvalita ovzduší ➤ příznivé životní prostředí ➤ trvale udržitelný rozvoj území ➤ dlouhodobě stálé osídlení území ➤ image regionu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatečná komunikace a spolupráce mezi obcemi ➤ nedostatečná legislativa; např. absence prováděcího předpisu dle § 16 odst. 8 zákona č. 201/2012 Sb., týkající se objasnění pojmu o ekonomické přijatelnosti CZT ➤ omezené finanční možnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uplatňování všech nástrojů ke zlepšení kvality ovzduší, viz kap. VIII Nástin možných variantních návrhů ➤ změna legislativy

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Opatření a způsob komunikace
<p>ČR, Polsko, EU</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dlouhodobě dobrá kvalita ovzduší ➤ příznivé životní prostředí ➤ prosazování národních zájmů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatečná komunikace ➤ nedostatečná legislativa ➤ nedostatečná opatření na zdrojích mimo území ČR ➤ omezené finanční možnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ důsledné prosazování kvality ovzduší v rámci celého regionu nad rámec státních hranic ➤ spolupráce se sousedními regiony (státy) na mezinárodních projektech ➤ snížení emisí vyjmenovaných stacionárních zdrojů mimo území aglomerace, zejména na území Polska

7.1.6.SWOT analýza

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP.

Tab. 7.7: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
➤ nabídka a hustá síť veřejné hromadné dopravy	➤ omezené finanční možnosti
➤ dostatek informací o emisích zdrojů znečišťování ovzduší a o stavu kvality ovzduší prostřednictvím husté sítě stanic imisního monitoringu na území Ostravy	➤ nízká ochota ke změně dopravních návyků (minimální preference hromadné dopravy osob nad individuální dopravou)
➤ velké množství zeleně v městech a obcích	➤ nedostatečná legislativa
➤ velká politická motivace představitelů místní samosprávy k zlepšování kvality ovzduší	➤ nízká informovanost obyvatel v souvislosti s možnostmi ovlivňování kvality ovzduší (neexistence měřících stanic mimo území města Ostravy)
	➤ náročné podmínky pro využívání finančních zdrojů EU a „kotlíkové dotace“
	➤ nedokonalá identifikace zdrojů znečišťování ovzduší
	➤ nemožnost ovlivňování zdrojů znečištění na polské straně hranice
Příležitosti:	Hrozby:
➤ rozšiřování a udržování veřejné zeleně	➤ nárůst dopravy a s tím spojený nárůst znečištění ovzduší
➤ modernizace průmyslových provozů, technické infrastruktury a lokálních topenišť s důrazem na úspory energie a ochranu prostředí	➤ ekonomická krize a zpomalení (zastavení) trendu modernizace průmyslových provozů a technické infrastruktury
➤ kvalitní sanace a rekultivace území brownfields	➤ ekonomická krize a s tím spojené omezené finanční možnosti občanů ke změně vytápění
➤ podpora a zvýhodňování hromadné dopravy a optimalizace řízení dopravy, nízkoemisní zóny ve vybraných lokalitách	➤ neochota jednotlivých subjektů spolupracovat (veřejná správa, podniky, veřejnost na obou stranách hranice)
➤ připravované projekty parkovací politiky	➤ nárůst individuální dopravy
➤ využití finančních zdrojů EU	
➤ podpora meziobecní spolupráce	
➤ širší osvěta občanů v souvislosti s možnostmi ovlivňování kvality ovzduší (zejména vytápění lokálních topenišť)	

V oblasti kvality ovzduší má území ORP Ostrava nejsilnější pozici v oblasti veřejné dopravy. Především v Ostravě ale i menších obcích je dostupná široká síť MHD. Ostravský dopravní podnik zasahuje svými linkami i mimo území města. Úroveň MHD je dobrá, vozový park je z větší části modernizovaný. V době vyhlášené smogové regulace může být využívána ostravská MHD dokonce zdarma. Občané jsou také velmi dobře informováni o aktuálních stavech kvality ovzduší. V Ostravě je několik stacionárních i mobilních měřících stanic a aktuální informace o případně překročených limitech bývají rychle zveřejňovány.

K silným stránkám ORP Ostravy patří také velké množství zeleně v obcích ale i samotném městě Ostrava. K rozšiřování zeleně dochází také cílenou výsadbou, která má pomoci při zmírňování zátěže životního prostředí.

Velký potenciál v oblasti zlepšování kvality ovzduší lze spatřit právě v pokračování rozšiřování veřejné zeleně a jejího udržování. Významnou roli při zlepšování ovzduší bude hrát především tempo modernizace zdrojů znečištění, a to jak průmyslových provozů, tak lokálních topenišť. Při výměně domácích kotlů bude důležitá informovanost obyvatel. Doprava jako zdroj znečištění představuje další příležitost ke zlepšení, a to jak v rámci podpory veřejné dopravy, tak vytvářením nízkoemisních zón ve vybraných lokalitách. Všechny výše zmíněné příležitosti mají potenciál meziobecní spolupráce a na jejich podporu je možné očekávat finančních zdroje ze strukturálních fondů EU.

7.1.7. Souhrn výsledků analýz a nástin variantních řešení

Ovzduší v ORP Ostrava je i přes velké pozitivní změny stále na špatné úrovni. Jeho kvalitu ovlivňují především čtyři hlavní zdroje znečištění:

- průmyslové podniky,
- lokální topeniště,
- doprava,
- zdroje pocházející z Polska.

Pro případnou meziobecní spolupráci je relevantní dále se věnovat především lokálním topeništím a dopravě. U těchto zdrojů znečištění existuje potenciál k možnému ovlivnění ať už individuálními záměry, tak i společnými projekty.

7.1.7.1. Návrhy řešení

Oblast dopravy

- Omezení automobilové dopravy nástroji parkovací politiky
- Ekonomická podpora (dotace) provozu veřejné hromadné dopravy a podpora rozvoje integrovaných systémů dopravy
- Odklonění tranzitní dopravy mimo dosah obytné zástavby

Další oblasti

- Legislativní změny (širší pravomoci obcí v oblasti ochrany ovzduší)
- Výsadba izolační zeleně u komunikací a dalších zdrojů prašnosti
- Zvýšení intenzity čištění komunikací
- Instalace a využívání nových nízkoemisních či bezemisních zdrojů energie

- Podpora přeměny topných systémů v domácnostech – Instalace a využívání nových nízkoemisních či bezemisních zdrojů energie
- Osvěta veřejnosti v otázkách ochrany ovzduší
- Omezení větrné eroze

Konkrétní vybrané návrhy pro další zpracování:

1. Topné systémy v domácnostech - podpora a výměny lokálních topenišť (snížení karcinogenů a dioxinů v ovzduší)
2. Podpora hromadné dopravy - veřejné dopravní prostředky na alternativní pohon – elektrobusy, elektromobily (snížení emisí CO₂)
3. Čištění komunikací - pořízení a provoz čistícího vozu na místní komunikace (snížení prašnosti)

7.2. Návrhová část pro téma aglomerace: životní prostředí – kvalita ovzduší

7.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Životní prostředí – kvalita ovzduší“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti kvality ovzduší.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma Podpora zaměstnanosti a podnikání.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z odborníků k danému tématu – pracovníků odvětvových odborů Magistrátu města Ostravy, a zástupců obcí ORP Ostrava. Zároveň byly projednány se zástupci obcí SO ORP Ostrava. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma Životní prostředí – kvalita ovzduší.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení

dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

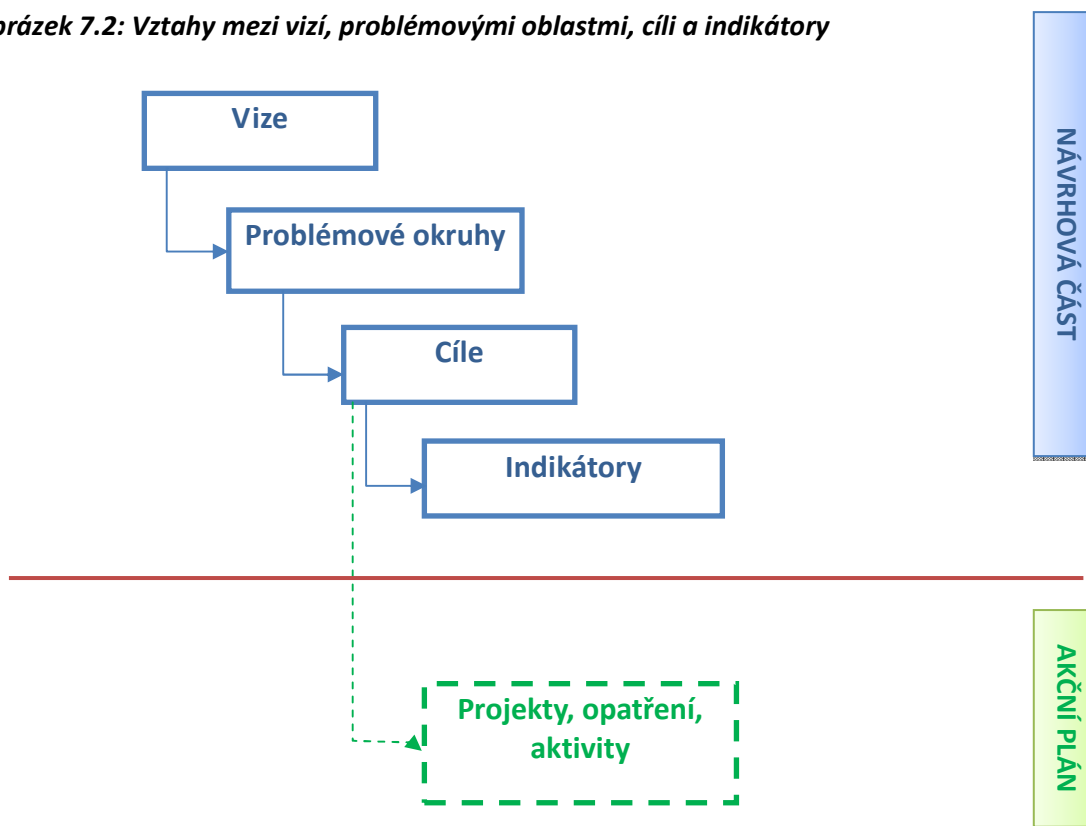
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma Životní prostředí – kvalita ovzduší. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 7.2: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Životní prostředí – kvalita ovzduší je uvedena v níže uvedeném schématu.

Obrázek 7.3: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast kvality ovzduší

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“			
Životní prostředí - kvalita ovzduší	Nadměrné emise z lokálních topenišť	Nadměrné emise z dopravy	Nadměrné emise z průmyslu v ČR a Polsku
	1.1. Výměna starých nevyhovujících kotlů na tuhá paliva s cílem snížení emisí z lokálních topenišť	2.1. Rozvoj šetrné veřejné dopravy s cílem snížení emisí z dopravy	3.1. Společný tlak na dotčené subjekty prostřednictvím vyjednávacího týmu s cílem snížení průmyslových emisí v ČR a Polsku
	1.2. Společná dlouhodobá informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného používání lokálních topenišť a snížení jejich emisí	2.2. Snížení prašnosti na místních komunikacích	

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

7.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

V tomto bodě je popsána vize a popis problémových oblastí. Vizi chápeme jako stav, který má nastat na konci období dokumentu (předpoklad 2023) a současně jako nástroj marketingu.

7.2.2.1. Vize

„Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“

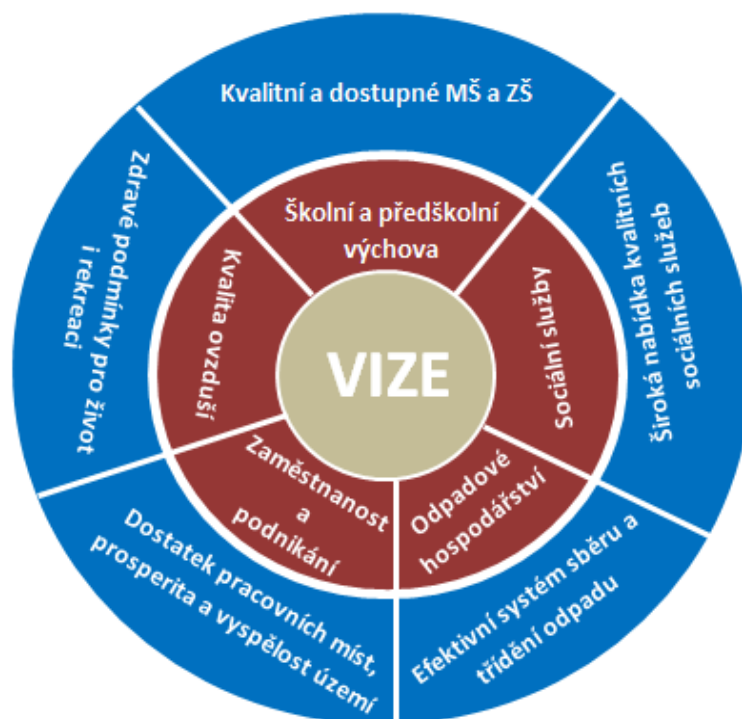
Správní obvod ORP Ostrava je ekonomicky prosperující a vyspělou průmyslovou oblastí, zajímavou pro investory.

Jeho obyvatelé mají možnost se zde kvalitně vzdělávat, mají dostatek atraktivních pracovních příležitostí a širokou nabídku kvalitních služeb dostupných všem věkovým skupinám. Je zde zdravé životní prostředí a rozmanité příležitosti pro trávení volného času a rekreaci. Navzdory výrazným rozdílům mezi jádrovým městem a ostatními obcemi byla nastavena kvalitní spolupráce založená na pravidelné komunikaci.

Ostrava a okolí nabízí svým obyvatelům takové podmínky pro život, díky kterým zde mají důvod žít.

Strategie ORP Ostravy reaguje na identifikované problémy a potřeby a je postavena na pěti klíčových pilířích (odpovídajících problémovým oblastem) a k nim přiřazeným strategickým cílům.

Obrázek 7.4: Strategie ORP Ostrava

7.2.2.2. Problémové oblasti (okruhy)

Na základě výstupů z analytických prací a jednání se zástupci obcí ORP Ostrava a dalšími odborníky byly identifikovány následující tři společné problémy životního prostředí – kvality ovzduší:

- I. Nadměrné emise z lokálních topenišť
- II. Nadměrné emise z dopravy
- III. Nadměrné emise z průmyslu v ČR i PL

I. Nadměrné emise z lokálních topenišť

Věcné argumenty

Lokální topeniště, tedy malé energetické zdroje, určené k vytápění rodinných domů a bytů jsou v aglomeraci poměrně významné. Jsou soustředěny v obytné zástavbě, mají relativně nízké komíny a vypouštějí tak emise do dýchací zóny obyvatel. Kotle jsou navíc mnohdy zastaralé a nejsou používány v souladu s doporučením výrobců. Přitom je nutné zmínit, že vliv vytápění pevnými palivy na kvalitu ovzduší závisí především na typu kotle a zvláště na způsobu, jakým v něm člověk topí. Jejich majitelé v nich navíc často topí nekvalitními palivy či dokonce odpadem.

Na celkový podíl emisí z lokálních topenišť má vliv i venkovní teplota. Při nižší teplotě lidé více topí a vliv skupiny těchto zdrojů výrazně roste. S rostoucí teplotou mohou naopak emise z lokálních topenišť klesat a procentuální podíl dopravy a průmyslu roste.

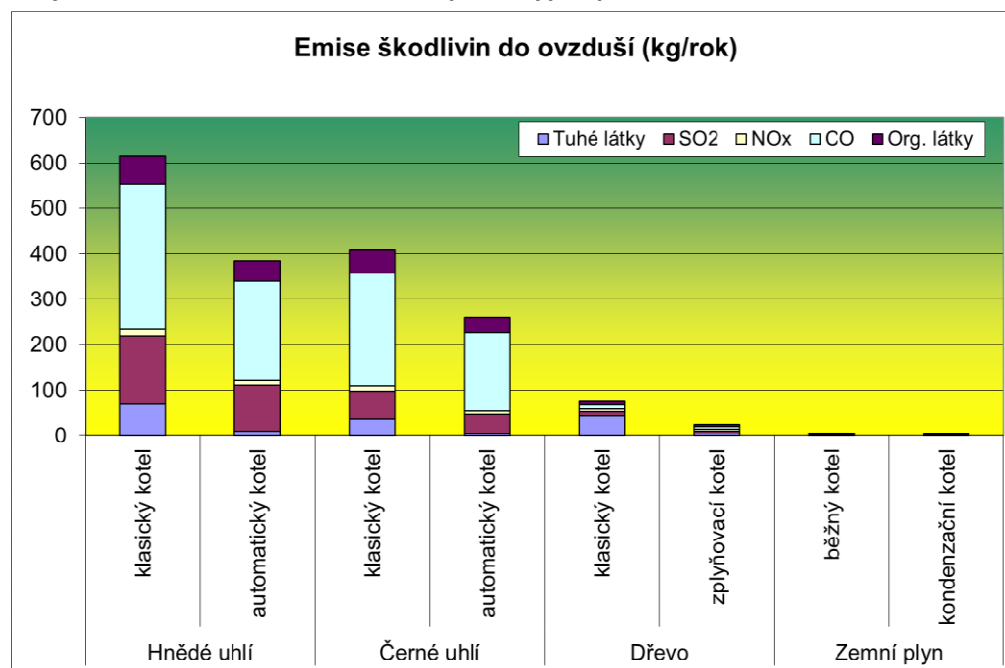
S ohledem na výše uvedené je vhodné podpořit náhradu stávajících nevyhovujících spalovacích zdrojů, např.:

- výměnou za kotle na pevná paliva s vyšší účinností a nižšími emisemi
- nahrazením za topný systém založený na bázi bezemisních technologií

Příčiny problému

Hlavní příčinou problému jsou zastaralé a špatně fungující kotle používané k vytápění a ohřevu vody a také zvolený druh paliva.

Graf 7.7: Emise škodlivin do ovzduší podle typů spalování

Zdroj: KÚ MSK, E-expert, 2012

Další příčinou je **špatný způsob užívání kotlů**, tedy čím a jak jednotliví uživatelé topí. Tato problematika se týká především dosud hojně rozšířených klasických kotlů na pevná paliva. Správná obsluha těchto kotlů má výrazný vliv na jejich provoz. Ostatní typy kotlů mají převážně automaticky řízený spalovací proces, což zaručuje minimální množství emisí. Nejedná se jen o správný postup při spalo-

vání černého a hnědého uhlí, ale také při spalování dřeva. Při jeho nesprávném použití jako paliva (mokrý dřev) vznikají velmi nebezpečné emise. Není výjimkou, že ke spalování se používají i zcela nevhodné materiály typu plasty, polystyren, PET lahve, nápojové kartony, bioodpad, pneumatiky apod.

Obě výše zmíněné příčiny souvisí s **nedostatečnou informovaností obyvatel** a především uživatelů jednotlivých kotlů. Občané si mnohdy neuvědomují důsledky svého chování a bagatelizují vliv svého nesprávného způsobu topení. Vlivy lokálních topenišť často občané nevnímají jako podstatné.

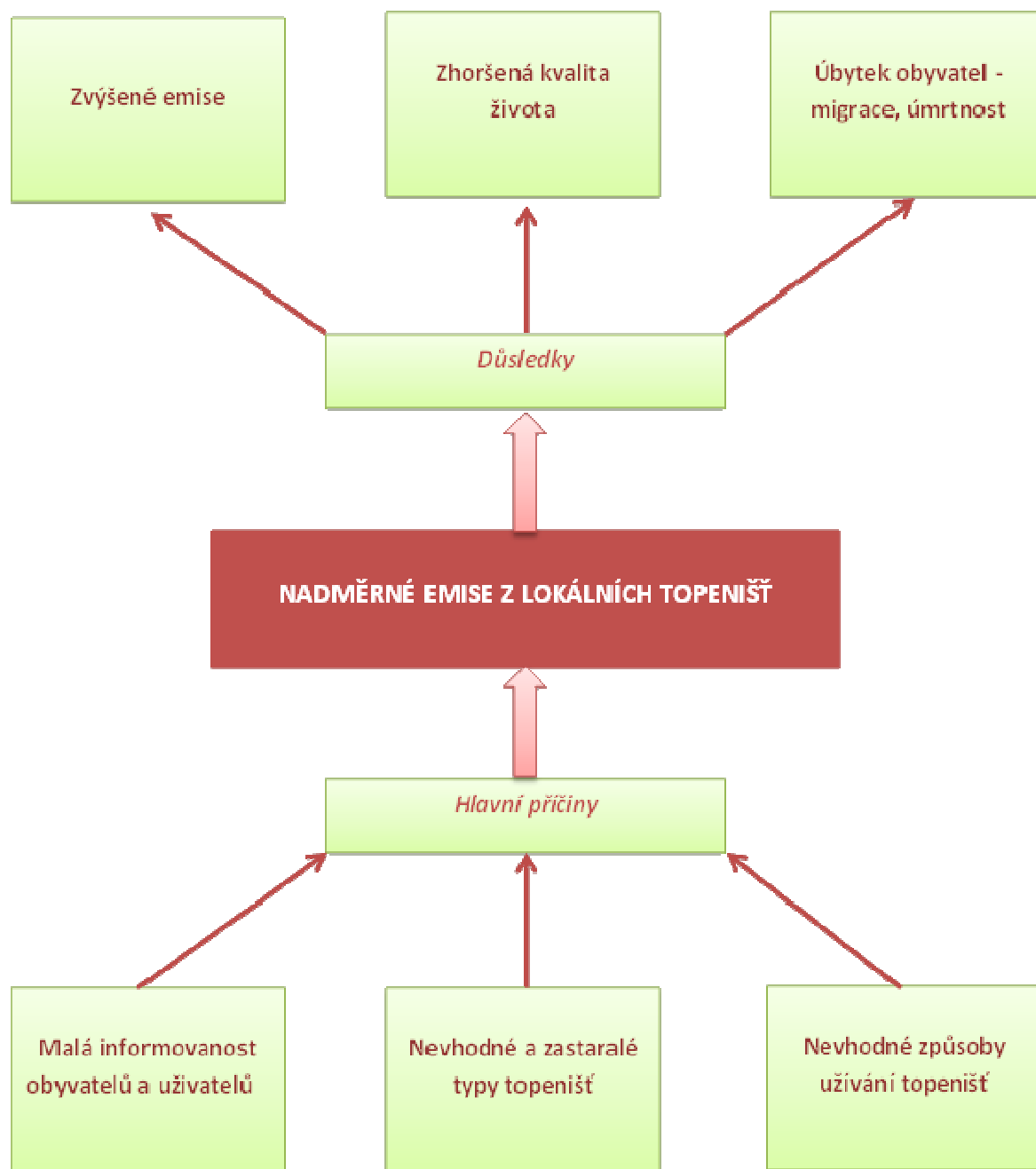
Důsledky neřešení problému

Kotle na tuhá paliva produkují tuhé znečišťující látky, které zůstávají dlouhodobě rozptýleny v ovzduší, váží na sebe těžké kovy a další škodliviny, které mají významný negativní podíl na zdraví. Tyto látky negativně ovlivňují dolní cesty dýchací, imunitní systém apod. Oxid siřičitý, který vzniká při spalování uhlí, především hnědého, negativně působí ve vysokých koncentracích na dýchací cesty, zhoršuje bronchitidu, astma apod. Při nesprávném spalování jsou do ovzduší vypouštěny další škodlivé látky – dioxiny, formaldehyd, těžké kovy.

V případě neřešení problému, tzn. postupnému stárnutí kotlů a jejich špatného používání bude docházet k vyššímu podílu emisí na znečištění. Vzhledem k tomu, že jejich význam má především lokální charakter, bude docházet ke zhoršení kvality ovzduší v jednotlivých lokalitách obytné zástavby a tím zhoršení zdravotního stavu obyvatel.

Se zhoršením kvality ovzduší a zdravotního stavu obyvatel by zároveň došlo ke všeobecnému zhoršení kvality života. Tento stav by přirozeně vedl k úbytku obyvatel ať už přirozenou cestou (zvýšenou úmrtností) nebo migrací obyvatel do regionů s lepšími životními podmínkami.

Obrázek 7.5: Strom problémů k problémovému okruhu I.

II. Nadměrné emise z dopravy

Věcné argumenty

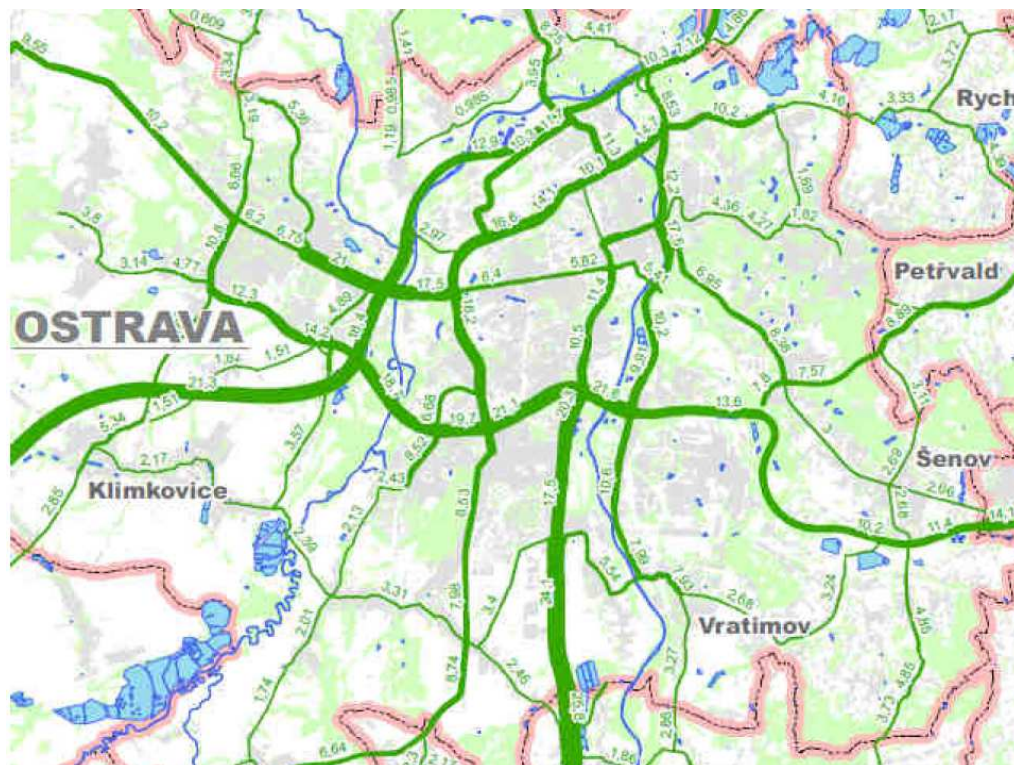
Samotné město Ostrava představuje významný dopravní uzel a hlavní křižovatku Moravskoslezského kraje. Je napojena na hustou síť silnic I. třídy, propojující města této aglomerace a sousední regiony, značná část těchto silnic je vícepruhových se středním dělicím pásem. Současnou hustou silniční sítí dále doplňuje dálnice D1.

Příčiny problému

Doprava je významným zdrojem znečištění ovzduší především ve velkých městech. S přibývajícím množstvím aut začíná tato skupina zdrojů nabývat na důležitosti. Osobní doprava je významně spojena i s těžkou nákladní dopravou, která je zase významná v rámci těžkého průmyslu pro dovoz materiálu a vyrobeného zboží. V rámci těžké nákladní dopravy je využíváno tzv. vznětových motorů (diesellových motorů), které jsou významnými producenty suspendovaných částic frakce PM10 (prachy) a na nich navázaného benzo(a)pyrenu. Kromě výfukových plynů automobily produkují rovněž nezanedbatelné množství znečišťujících látek z otěrů pneumatik, brzd a povrchu vozovek. K tomu se v suchých obdobích přidává ještě znovu zviřený prach usazený na komunikaci, tzv. resuspenze.

Emise z dopravy podléhají sezónnosti, jsou rozdílné v létě a v zimě. Při smogových situacích se podíl dopravy na celkových emisích tuhých látek podílí přibližně 8 % při teplotě -7°C , podíl lokálních topenišť může být ve stejnou dobu přes 40 %. V letním období může být pak podíl dopravy až 19 %, při zahrnutí resuspenze (zviření prachu) až 30 % v suchých dnech.

Obrázek 7.6: Emisní toky NO_x ze silniční dopravy v rámci ORP Ostrava

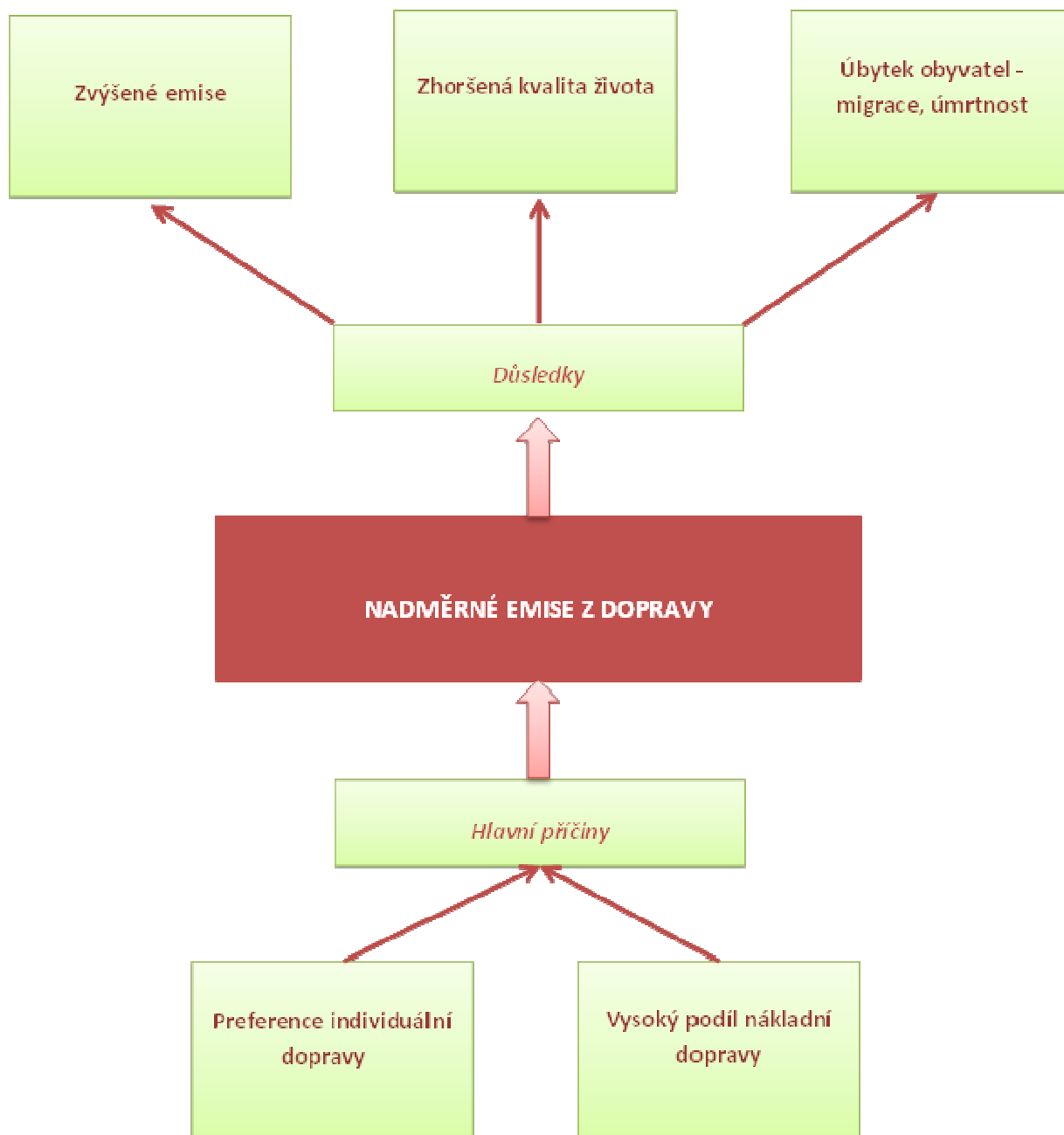
Zdroj: Stanovení podílu produkce emisí z automobilové dopravy vůči ostatním zdrojům znečištění ovzduší na území Ostravské aglomerace, CDV, prosinec 2012.

Výše zmíněný obrázek názorně ukazuje tok škodlivin, konkrétně NO_x na území ORP.

Důsledky neřešení problému

V případě neřešení problému s narůstající dopravní zátěží dojde ke zhoršením kvality ovzduší a zdravotního stavu obyvatel. Vedle kvality ovzduší by byla negativně ovlivněna také bezpečnost silničního provozu. Mohlo by tak dojít ke všeobecnému zhoršení kvality života. Tento stav by přirozeně vedl k úbytku obyvatel ať už přirozenou cestou (zvýšenou úmrtností) nebo migrací obyvatel do regionů s lepšími životními podmínkami.

Obrázek 7.7: Strom problémů k problémovému okruhu II.

III. Nadměrné emise z průmyslu v ČR a PL

Problémový okruh Nadměrné emise z průmyslu v ČR a PL zmiňujeme pouze okrajově pro celkové doplnění problematiky kvality ovzduší. Pro tento problémový okruh není v rámci meziobecní spolupráce potenciál pro spolupráci obcí v konkrétních projektech. Možná spolupráce je pouze v rovině společného politického a diplomatického tlaku na dotčené subjekty

Věcné argumenty

ORP Ostrava je specifickou lokalitou, ve které se nachází hned 4 největší průmyslové zdroje znečišťování. Jedná se o podniky:

- ArcelorMittal Ostrava a.s. – závod vysoké pece
- Teplárna společnosti ArcelorMittal Energy Ostrava s.r.o.
- Dalkia Česká republika, a.s. – Elektrárna Třebovice:
- ČEZ, a. s. – Teplárny Hodonín, Poříčí, Tisová a Vítkovice – lokalita Vítkovice

Znečištění ovzduší v řešené aglomeraci je významně ovlivňováno také zdroji emisí, nacházející se v blízkém příhraničí na území Polské republiky.

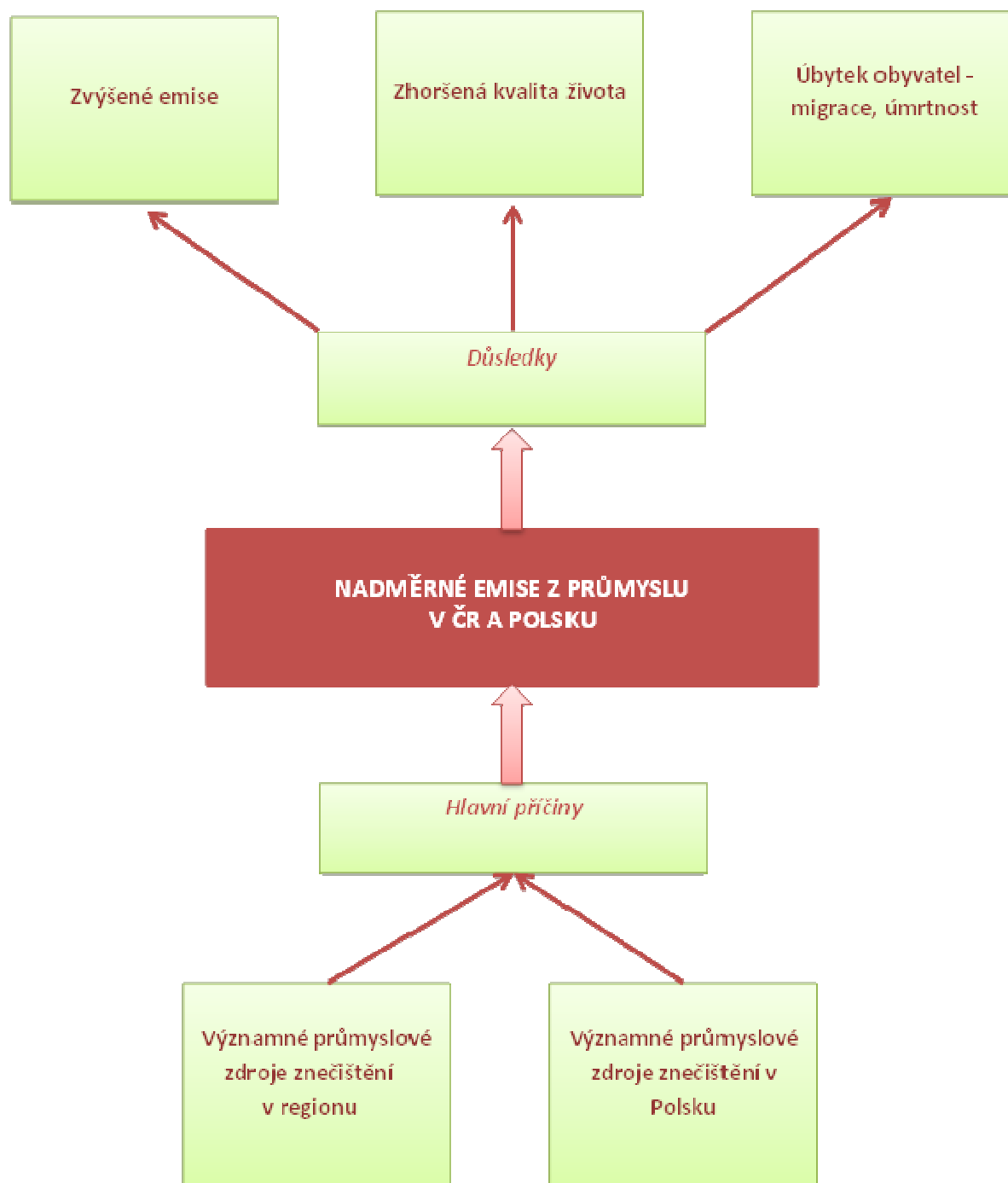
Příčiny problému

Podíl průmyslových zdrojů na celkových emisích vnášených do ovzduší se může pohybovat při teplotě -15°C na úrovni 51%, při teplotě +5°C je to cca 53%. Jedná se tedy o největší producenty emisí TZL na území ORP Ostrava.

Důsledky neřešení problému

V případě neřešení problému s narůstající dopravní zátěží dojde ke zhoršení kvality ovzduší a zdravotního stavu obyvatel. Mohlo by tak dojít ke všeobecnému **zhoršení kvality života**. Tento stav by přirozeně vedl k **úbytku obyvatel** ať už přirozenou cestou (zvýšenou úmrtností) nebo migrací obyvatel do regionů s lepšími životními podmínkami.

Obrázek 7.8: Strom problémů k problémovému okruhu III.

7.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

V této kapitole byly definovány cíle ve vymezených problémových tématech. Cíle jsou podrobně popsány a jsou navržena opatření k realizaci cílů.

Problémový okruh 1	Nadměrné emise z lokálních topenišť
Cíl 1.1	Výměna starých nevyhovujících kotlů na tuhá paliva s cílem snížení emisí z lokálních topenišť
Popis cíle	<p>Lokální topeniště určená k vytápění rodinných domů a bytů jsou v aglomeraci významným zdrojem znečištění ovzduší. Vliv vytápění pevnými palivy na kvalitu ovzduší závisí především na typu kotle a způsobu vytápění. Mnoho kotlů je zastaralých a nevyhovuje přísným ekologickým normám. Důvodem jejich nutné výměny jsou také přísnější podmínky zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší. Současná legislativa zároveň ale dostatečně neumožňuje orgánům veřejné správy kontrolu dodržování pravidel.</p> <p>Od roku 2022 nebude možné provozovat současné kotle na tuhá paliva, které přísnějším emisním normám nevyhovují. V praxi tedy lidé budou muset investovat do nového kotle s nižšími emisemi. Získají však modernější, úspornější a ekologičtější zařízení.</p> <p>Investice do lokálních topenišť jsou ekonomicky výhodné, neboť každá vynaložená koruna je zhruba pětikrát efektivnější než u průmyslové investice a na zlepšení kvality ovzduší se projeví okamžitě. Výměna jednoho kotle znamená úsporu emisí prachu v objemu až 100 kilogramů ročně.</p> <p>Pro výměnu kotlů je v současné době možné využít Společné výzvy MŽP a MSK na podporu výměny kotlů v Moravskoslezském kraji – „kotlíková dotace“ (v září 2014 ukončena 8. výzva) a dále dotace z programu Nová zelená úsporám. Podporu výměny zastaralých kotlů bude od roku 2015 řešit také Operační program životní prostředí (OPŽP) pro období 2014 – 2020.</p> <p>Pro mnoho žadatelů jsou dotace administrativně náročné a finančně nedostupné (musí mít zajištěno předfinancování, případně spolufinancování). V oblasti podpory výměny kotlů je možný společný postup především v oblasti informovanosti obyvatel o možnostech dotací na výměnu kotlů, pomoci při administraci dotací a především finanční půjčky na předfinancování a dofinancování výměny kotlů. V rámci meziobecní spolupráce by tak mohlo dojít ke společnému plánování podpory jednotlivých obcí, sdílení informací a společné informační kampani.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Právní analýza podmínek dotačního programu obce pro finanční podporu výměny kotlů • Tlak na legislativní změny v oblasti kontroly lokálních topenišť (umožnění

	<p>vstupu orgánů ochrany ovzduší ke kotlům fyzických osob, které znečišťují ovzduší)</p> <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyčlenění finančních prostředků pro dotační program obce s cílem finanční podpory výměny kotlů <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Společná informační kampaň na podporu výměny kotlů s finančním příspěvkem obce (půjčky, dotace) • Administrativní výpomoc při získávání dotací na výměnu kotlů • Finanční výpomoc při výměně kotlů
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet vyměněných kotlů finančně podpořených z dotace obce
Správce cíle	starosta města Klimkovice

Problémový okruh 1	Nadměrné emise z lokálních topenišť
Cíl 1.2	Společná dlouhodobá informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného používání lokálních topenišť a snížení jejich emisí
Popis cíle	<p>Lokální topeniště určená k vytápění rodinných domů a bytů jsou v aglomeraci poměrně významné. Kotle jsou navíc mnohdy zastaralé a nejsou používány v souladu s doporučením výrobců. Vliv vytápění pevnými palivy na kvalitu ovzduší závisí především na typu kotle a zvláště na způsobu, jakým v něm člověk topí. Jejich majitelé v nich navíc často topí nekvalitními palivy či dokonce odpadem.</p> <p>Špatný způsob užívání kotlů, tedy čím a jak jednotliví uživatelé topí, se týká především dosud hojně rozšířených klasických kotlů na pevná paliva. Správná obsluha těchto kotlů má výrazný vliv na jejich provoz. Není výjimkou, že ke spalování se používají i zcela nehodné materiály.</p> <p>Obě výše zmíněné příčiny souvisí s nedostatečnou informovaností obyvatel a především uživatelů jednotlivých kotlů. Občané si mnohdy neuvědomují důsledky svého chování a bagatelizují vliv svého nesprávného způsobu topení. Vlivy lokálních topenišť často občané nevnímají jako podstatné. Správnou osvětovou kampaní by mělo dojít ke zmírnění emisí z lokálních topenišť.</p> <p>Současná legislativa dostatečně neumožňuje orgánům veřejné správy kontrolu</p>

	<p>dodržování pravidel a kontrolu, zda občané nepoužívají k vytápění například domácí odpad. V tomto směru je vhodný společný tlak na změnu legislativy.</p> <p>Meziobecní spolupráce by v rámci tohoto cíle mohla vyústit především ve společnou informační a vzdělávací kampaň, která by na jednotlivé cílové skupiny vhodnými komunikačními nástroji působila s cílem informovat a naučit obyvatele správně používat domácí kotle.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tlak na legislativní změny v oblasti kontroly lokálních topenišť (umožnění vstupu orgánů ochrany ovzduší ke kotlům fyzických osob, které znečišťují ovzduší) <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyčlenění finančních prostředků pro informační kampaň <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Společná informační kampaň s využitím spolupráce s neziskovým sektorem a vědeckými pracovišti (např. projekt VŠB-TU “Smokeman”) • Účinná kontrola užívání lokálních topenišť orgány veřejné správy
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Společná informační kampaň • Počet subjektů zapojených do informační kampaně
Správce cíle	starosta města Klimkovice

Problémový okruh 2	Nadměrné emise z dopravy
Cíl 2.1	Rozvoj šetrné veřejné dopravy s cílem snížení emisí z dopravy
Popis cíle	<p>Doprava je významným zdrojem znečišťování ovzduší především ve velkých městech. S přibývajícím množstvím aut začíná tato skupina zdrojů nabývat na důležitosti. Příčinou je především preference individuální dopravy a vysoký podíl těžké nákladní dopravy, která je významná v rámci těžkého průmyslu pro dovoz materiálu a vyrobeného zboží.</p> <p>Rozvoj ekologicky šetrných forem dopravy může účinně pomoci při snižování emisí z dopravy. Obce mohou v rámci tohoto cíle vytvářet podmínky pro širší využití vozidel na alternativní pohon a především prosazovat alternativní pohony u prostředků veřejné dopravy.</p> <p>Podpora alternativních pohonných systémů ve vozidlech veřejné dopravy a podpora alternativních druhů dopravy (cyklodoprava) jsou a budou podporovanými oblastmi v rámci podpory strukturálních fondů. Meziobecní</p>

	spolupráce zde může vyústit ve společné užívání ekologicky šetrných veřejných hromadných prostředků, společnou spolupráci při výstavbě cyklostezek apod. za podpory operačních programů.
Hlavní opatření	<p>A. Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> Právní analýza podmínek společného užívání ekologicky šetrných veřejných hromadných prostředků <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Vyčlenění finančních prostředků pro předfinancování a spolufinancování projektů rozvoje šetrné veřejné dopravy. <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizace projektů podpory alternativních pohonných systémů ve vozidlech veřejné dopravy Realizace projektů podpory alternativních druhů dopravy
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet ekologicky šetrných veřejných hromadných prostředků fungujících v rámci meziobecní spolupráce Počet km nově vybudovaných cyklostezek
Správce cíle	starosta města Klimkovice

Problémový okruh 2	Nadměrné emise z dopravy
Cíl 2.2	Snížení prašnosti na místních komunikacích
Popis cíle	<p>Pořízení strojů a zařízení určených ke snížení prašnosti z plošných zdrojů a výsadba a revitalizace místní zeleně může velmi účinně snížit produkci emisí tuhých znečišťujících látek ze zpevněných ploch a tím významně přispět ke zlepšení kvality ovzduší</p> <p>Místní zeleň může jako izolační zeleň oddělovat obytnou zástavbu od průmyslových staveb či komerčních areálů nebo frekventovaných dopravních koridorů a tak zmírňovat důsledky emisí z dopravy. Samotná výsadba zeleně je v kompetenci jednotlivých obcí, meziobecní spolupráce zde může sehrát roli při plánování výsadby a sdílení zkušeností jednotlivých obcí.</p> <p>Meziobecní spolupráce v rámci tohoto cíle může vyústit především ve společné užívání víceúčelového stroje na úklid zpevněných cest a silničních komunikací. Pořízení dodatečných technologií ke snížení úrovně znečištění ovzduší (např. vodní clony, skrápění, odprašovací nebo mlžící zařízení) a čistící a kropící vozy jsou financovatelné z podpory operačních programů.</p>
Hlavní opatření	A. Právní analýza

	<ul style="list-style-type: none"> Právní analýza podmínek společného užívání víceúčelových čistících strojů <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Vyčlenění finančních prostředků pro předfinancování a spolufinancování projektů snížení prašnosti Vyčlenění finančních prostředků pro provoz víceúčelových čistících strojů <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizace projektů na podporu snížení prašnosti na místních komunikacích
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet pořízených zařízení na snížení prašnosti na úklid zpevněných cest a silničních komunikací v rámci meziobecní spolupráce
Správce cíle	starosta města Klimkovice

Problémový okruh 3	Nadměrné emise z průmyslu v ČR a Polsku
Cíl 3.1	Společný tlak na dotčené subjekty prostřednictvím vyjednávacího týmu s cílem snížení průmyslových emisí v ČR a Polsku
Popis cíle	V rámci tohoto cíle není pro meziobecní spolupráci potenciál pro v konkrétní projekty. Možná spolupráce je pouze v rovině společného politického a diplomatického tlaku na dotčené subjekty na úrovni kraje, ČR a Polska, EU.
Hlavní opatření	<p>A. Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Tlak na legislativní změny v oblasti průmyslových emisí na úrovni EU <p>B. Finanční opatření</p> <p>Nerelevantní</p> <p>C. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Společný tlak na dotčené subjekty
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Počet obcí zapojených do společných aktivit s cílem snížení průmyslových emisí
Správce cíle	starosta města Klimkovice

7.2.4. Indikátory

V této kapitole jsou popsány indikátory, jimiž se bude měřit úspěšnost nastavené strategie. K hodnocení cíle byly stanoveny indikátory výstupu, k problémovým výstupům indikátory výsledku. Ke každému indikátoru je stanovena jednoduchá metodika měření a cílový stav.

Problémový okruh	1. Nadměrné emise z lokálních topenišť		
Číslo indikátoru	1-1		
Název indikátoru	SNÍŽENÍ EMISÍ Z LOKÁLNÍCH TOPENIŠŤ		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2017	2020
Plán		90%	80%
Skutečnost	100%		
Popis měřítka:	Snížení emisí z lokálních topenišť, především koncentrace PM10 v daném roce vůči hodnotě v roce 2013. S ohledem na fakt, že měřicí místa napojená do Informačního systému kvality ovzduší jsou pouze na území města Ostravy, není tento indikátor měřitelný na celém území ORP. Stejně tak není možné plně identifikovat zdroj znečištění.		
Metodika a výpočet:	Počet dnů s překročeným denním limitem koncentrace PM10 v ORP Ostrava		
Zdroj čerpání dat:	ČHMÚ		

Cíl	1.1 Výměna starých nevyhovujících kotlů na tuhá paliva s cílem snížení emisí z lokálních topenišť		
Číslo indikátoru	1.1-1		
Název indikátoru	POČET VYMĚNĚNÝCH KOTLŮ FINANČNĚ PODPOŘENÝCH Z DOTACE OBCE		
Měrná jednotka	počet lokálních topenišť (kotlů)		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2013	2013
Plán		100	200
Skutečnost	40		
Popis měřítka:	Jedná se o počet vyměněných kotlů, které byly financovány z finančních zdrojů kraje, státu nebo EU a na které finančně přispěly také jednotlivé obce ORP Ostrava. V současnosti tuto aktivitu realizuje pouze město Klimkovic. V souvislosti s legislativními změnami a povinnostmi výměny kotlů do roku 2022 očekáváme rostoucí zájem obcí o podporu výměny lokálních topenišť jejich občanů formou příspěvku na výměnu kotle.		
Metodika a výpočet:	Počet vyměněných lokálních topenišť s finanční podporou programů obcí v SO ORP Ostrava.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – statistiky obcí, starostové obcí		

Cíl	1.2 Společná dlouhodobá informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného používání lokálních topenišť a snížení jejich emisí		
Číslo indikátoru	1.2-1		
Název indikátoru	SPOLEČNÁ INFORMAČNÍ KAMPAŇ		
Měrná jednotka	ano/ne		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Jedná se o společnou informační a vzdělávací kampaň, která by na jednotlivé cílové skupiny vhodnými komunikačními nástroji působila s cílem informovat a naučit obyvatele správně používat domácí kotle. Informační kampaň bude realizována prostřednictvím internetu, obecních tiskovin, brožur a přednášek.		
Metodika a výpočet:	Odpověď na otázku, zda existuje společná informační kampaň.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	1.2 Společná dlouhodobá informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného používání lokálních topenišť a snížení jejich emisí		
Číslo indikátoru	1.2-2		
Název indikátoru	POČET SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO INFORMAČNÍ KAMPAŇE		
Měrná jednotka	Počet subjektů		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Jedná se o subjekty, které se zapojí do společné informační a vzdělávací kampaně, s cílem informovat a naučit obyvatele správně používat domácí kotle. Zatím se v rámci této kampaně aktivně zapojuje jen Moravskoslezský kraj a výzkumné pracoviště VŠB-TUO.		
Metodika a výpočet:	Odpověď na otázku, kolik subjektů je aktivně zapojeno do společné informační kampaně.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Problémový okruh	2. Nadměrné emise z dopravy		
Číslo indikátoru	2-1		
Název indikátoru	SNÍŽENÍ EMISÍ Z DOPRAVY		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		

Roky	2013	2017	2020
Plán		90%	80%
Skutečnost	100%		
Popis měřítka:	Snížení emisí z dopravy, především koncentrace PM10 v daném roce vůči hodnotě v roce 2013. S ohledem na fakt, že měřicí místa napojená do Informačního systému kvality ovzduší jsou pouze na území města Ostravy, není tento indikátor měřitelný na celém území ORP. Stejně tak není možné plně identifikovat zdroj znečištění.		
Metodika a výpočet:	Počet dnů s překročeným denním limitem koncentrace PM10 v ORP Ostrava		
Zdroj čerpání dat:	ČHMÚ		

Cíl	2.1. Rozvoj šetrné veřejné dopravy s cílem snížení emisí z dopravy		
Číslo indikátoru	2.1-1		
Název indikátoru	POČET EKOLOGICKY ŠETRNÝCH VEŘEJNÝCH HROMADNÝCH PROSTŘEDKŮ FUNGUJÍCÍCH V RÁMCI MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE		
Měrná jednotka	počet vozidel		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	2
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Realizace projektů podpory alternativních pohonných systémů ve vozidlech veřejné dopravy a společného užívání ekologicky šetrných veřejných hromadných prostředků. V roce 2013 se této podpory účastnilo pouze statutární město Ostrava, které prostřednictvím Dopravního podniku Ostrava (DPO) podporuje ekologicky šetrnou dopravu (přesto, že DPO obsluhuje větší část ORP, nejedná se o cílenou meziobecní spolupráci).		
Metodika a výpočet:	Počet ekologicky šetrných vozidel fungujících v rámci meziobecní spolupráce		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	2.1. Rozvoj šetrné veřejné dopravy s cílem snížení emisí z dopravy		
Číslo indikátoru	2.1-2		
Název indikátoru	POČET KM NOVĚ VYBUDOVANÝCH CYKLOSTEZEK		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2017	2020
Plán		20	30
Skutečnost	0		

Popis měřítka:	Realizace projektů společné spolupráce při výstavbě cyklostezek. Jedná se počet km vybudovaných cyklostezek, jejichž využívání přispěje ke snížení emisí z dopravy (cyklodoprava za prací, do škol a za službami).
Metodika a výpočet:	Počet km nově vybudovaných cyklostezek
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí

Cíl	2.2. Snížení prašnosti na místních komunikacích		
Číslo indikátoru	2.2-1		
Název indikátoru	POČET POŘÍZENÝCH ZAŘÍZENÍ NA SNÍŽENÍ PRAŠNOSTI NA ÚKLID ZPEVNĚNÝCH CEST A SILNIČNÍCH KOMUNIKACÍ V RÁMCI MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE		
Měrná jednotka	počet zařízení		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Společné užívání víceúčelových strojů na úklid zpevněných cest a silničních komunikací, tj. počet čistících a kropících vozů v rámci programů společného užívání víceúčelových strojů na úklid zpevněných cest a silničních komunikací.		
Metodika a výpočet:	Počet strojů		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Problémový okruh	3. Nadměrné emise z průmyslu v ČR a Polsku		
Číslo indikátoru	3-1		
Název indikátoru	SPOLEČNÝ POSTUP VŮČI DOTČENÝM SUBJEKTŮM S CÍLEM SNÍŽENÍ PRŮMYSLOVÝCH EMISÍ		
Měrná jednotka	ano/ne		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	V rámci společného politického a diplomatického tlaku na dotčené subjekty na úrovni kraje, ČR, Polsko, EU se očekává 100% zapojení všech obcí v rámci SO ORP Ostrava. V rámci tohoto problémového okruhu se dokonce předpokládá meziobecní spolupráce v širším okruhu obcí než SO ORP Ostrava.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zapojených do společného politického a diplomatického tlaku.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

Cíl	3.1 Společný tlak na dotčené subjekty prostřednictvím vyjednávacího týmu s cílem snížení průmyslových emisí v ČR a Polsku		
Číslo indikátoru	3.1-1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO SPOLEČNÝCH AKTIVIT S CÍLEM SNÍŽENÍ PRŮMYSLVÝCH EMISÍ		
Měrná jednotka	ano/ne		
Správce měřítka	starosta města Klimkovic		
Roky	2013	2017	2020
Plán		13	13
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	V rámci společného politického a diplomatického tlaku na dotčené subjekty na úrovni kraje, ČR, Polska, EU se očekává 100% zapojení všech obcí v rámci SO ORP Ostrava. V současnosti se v této oblasti angažuje pouze statutární město Ostrava a Moravskoslezský kraj. Zástupci obcí by měli být součástí vyjednávacího týmu.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zapojených do společného politického a diplomatického tlaku.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – starostové obcí		

7.3. Pravidla pro řízení strategie

7.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tab. 7.8: Složení řídící skupiny

Složení řídící skupiny
Dosud nestanoveno

(tabulka bude doplněna)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tab. 7.9: Přehled správců cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Výměna starých nevyhovujících kotlů na tuhá paliva s cílem snížení emisí z lokálních topenišť	starosta města Klimkovice
1.2	Společná dlouhodobá informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného používání lokálních topenišť a snížení jejich emisí	starosta města Klimkovice
2.1	Rozvoj šetrné veřejné dopravy s cílem snížení emisí z dopravy	starosta města Klimkovice
2.2	Snížení prašnosti na místních komunikacích	starosta města Klimkovice
3.1	Společný tlak na dotčené subjekty prostřednictvím vyjednávacího týmu s cílem snížení průmyslových emisí v ČR a Polsku	starosta města Klimkovice

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tab. 7.10: Přehled gestorů indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1-1	Snížení emisí z lokálních topenišť	starosta města Klimkovice
1.1-1	Počet vyměněných kotlů finančně podpořených z dotace obce	starosta města Klimkovice
1.2-1	Společná informační kampaň	starosta města Klimkovice
1.2-2	Počet subjektů zapojených do informační kampaně	starosta města Klimkovice
2-1	Snížení emisí z dopravy	starosta města Klimkovice
2.1-1	Počet ekologicky šetrných veřejných hromadných prostředků fungujících v rámci meziobecní spolupráce	starosta města Klimkovice
2.1-2	Počet km nově vybudovaných cyklostezek	starosta města Klimkovice
2.2-1	Počet pořízených zařízení na snížení prašnosti na úklid zpevněných cest a silničních komunikací v rámci meziobecní spolupráce	starosta města Klimkovice
3-1	Společný postup vůči dotčeným subjektům s cílem snížení průmyslových emisí	starosta města Klimkovice
3.1-1	Počet obcí zapojených do společných aktivit s cílem snížení průmyslových emisí	starosta města Klimkovice

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 7.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tab. 7.11: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí

Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

7.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

7.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako proces dlouhodobý a opakovaný, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tab. 7.12: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tab. 7.13: Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

7.4. Závěr a postup zpracování

7.4.1. Shrnutí

V rámci tématu životní prostředí – kvalita ovzduší byly zvoleny tři problémové oblasti, a to nadměrné emise z lokálních topenišť, z dopravy a z průmyslu. První dvě oblasti mají každá dva cíle, poslední oblast jeden cíl. Celkem tedy v rámci tohoto tématu sledujeme 5 tematických cílů.

V první oblasti věnované lokálním topeništím jako zdrojům emisí byly identifikovány dva cíle s cílem snížení emisí z těchto zdrojů - výměna starých nevyhovujících kotlů na tuhá paliva a společná dlouhodobá informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů.

Druhá oblast věnovaná nadměrným emisím z dopravy obsahuje dva cíle s cílem snížení emisí z dopravy - rozvoj šetrné veřejné dopravy a snížení prašnosti na místních komunikacích.

Třetí a poslední řešenou oblastí jsou nadměrné emise z průmyslu v ČR a Polsku. Zde je nastaven jeden cíl, a to společný tlak na dotčené subjekty s cílem snížení průmyslových emisí v ČR a Polsko.

Vzhledem k tomu, že všech pět cílů navržených v rámci tématu životní prostředí – kvalita ovzduší spolu velmi úzce souvisí, mají všechny jednoho správce – starostu města Klimkovic. Naplňování všech cílů bude sledováno prostřednictvím nastavených indikátorů.

7.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část tématu aglomerace byla zpracována v období od září 2014 do prosince 2014. Do její tvorby bylo zapojeno zhruba 10 osob, a to členové realizačního týmu, členové pracovní skupiny k oblasti životní prostředí a motivující starostové. Prvotní návrh zpracoval tematický expert. Tento návrh byl postupně připomínkován v rámci celého realizačního týmu, poté v rámci expertní pracovní skupiny a následně s motivujícími starosty na setkání dne 24. 11. 2014. Celý dokument budou schvalovat starostové na 2. oficiálním shromáždění představitelů obcí, které se uskuteční v dubnu 2015.

7.5. Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Dotazník pro zástupce obcí ORP Ostrava

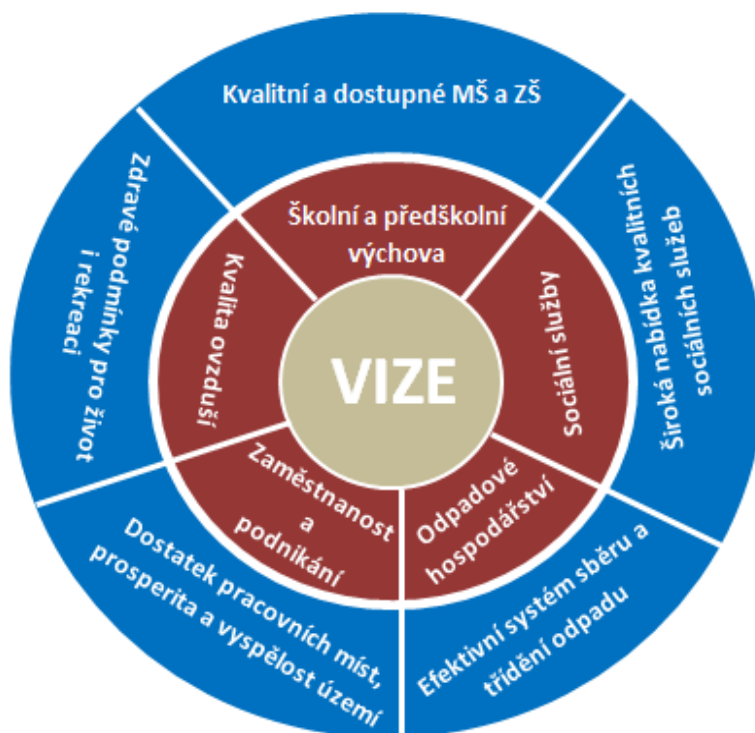
8. Závěr, kontakty

Souhrnný dokument Strategie území správního obvodu ORP Ostrava řeší území 13 obcí, ve kterých žije více než 336 tis. obyvatel. Dokument se zabývá pěti tématy, a to povinná témata: školství, sociální služby, odpadové hospodářství a témata zvolená starosty obcí: podpora zaměstnanosti a podnikání, životní prostředí (kvalita ovzduší). V rámci všech témat bylo identifikováno 15 problémových okruhů a 28 cílů, které byly dále rozpracovány do podoby návrhu opatření.

Jako stručná vize SO ORP Ostrava bylo stanoveno: „Ostrava a okolí 2020: Dobrá adresa pro spokojený život, práci i podnikání!“

Strategie ORP Ostravy reaguje na identifikované problémy a potřeby a je postavena na pěti klíčových pilířích (odpovídajících problémovým oblastem) a k nim přiřazeným strategickým cílům.

Obrázek 8.1: Strategie ORP Ostrava

V oblasti **školství** je strategie zaměřena na řešení kapacit mateřských a základních škol, a to kapacitě nadbytečné i nedostačující díky demografickému a lokálnímu vývoji. Dále se věnuje omezeným možnostem péče o děti mladší tři let a třetí oblastí je spolupráce aktérů v oblasti školství, a to s cílem zvýšení nabídky volnočasových a mimoškolních aktivit na území škol, neformálního vzdělávání pro děti a mládež a spolupráce obcí při čerpání dotací a grantů na zlepšování kvality výuky a vybavenosti škol a školských zařízení.

V oblasti **sociální služby** je řešeno komunitnímu plánování, jehož jediným cílem je vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit pro obce v ORP Ostrava. Dále byla identifikována problémová oblast stárnutí populace a tím zvýšení poptávky po sociálních službách pro seniory

a nakonec nízká informovanost o sociálních službách. Cílem je zajistit dostupnost terénních a ambulantních sociálních služeb včetně podpory setrvání seniorů v domácím prostředí, zajistit dostatečnou kapacitu pobytových sociálních služeb pro seniory, zvýšit počet dobrovolnických aktivit a dobrovolníků a zajistit informovanost široké veřejnosti o možnostech nabídky podpory a pomoci v sociální oblasti.

V rámci tématu **odpadového hospodářství** byly zvoleny tři problémové oblasti, a to nedostatečné nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem, nedostatečná separace odpadů, absence osvěty a nízké povědomí obyvatel o důležitosti separace a vážných důsledcích ukládání odpadu na skládku.

Doporučujeme se zaměřit na prevenci vzniku odpadů, dále na zefektivnění dosavadního způsobu třídění a recyklace, zhodnocení odpadů např. formou kompostování a energetického využití odpadů, redukcí množství odpadů odstraněním skládkováním a to vše za účinné formy šíření osvěty.

V rámci volitelného tématu **zaměstnanost a podnikání** byly identifikovány tři problémové oblasti, a to vysoký podíl nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost, nevyhovující kvalifikovanost obyvatel a nízká podnikatelská aktivita.

Strategie navrhuje zaměřit se především na opatření směřující ke snížení dlouhodobé nezaměstnanosti například prostřednictvím spolupráce s místními zaměstnavateli, řešení problému nevyhovující kvalifikovanosti obyvatel a usnadnění přístupu dlouhodobě nezaměstnaným na trh práce formou poskytování poradenských a vzdělávacích služeb. V neposlední řadě by bylo vhodné podporovat vytváření příznivých podmínek pro příchod investorů a pro vytvoření nových pracovních příležitostí pro občany se ztíženým přístupem na trh práce.

V rámci **aglomeračního tématu životní prostředí – kvalita ovzduší** jsou řešeny tři problémové oblasti, a to nadměrné emise z lokálních topenišť, z dopravy a z průmyslu. Cílem je snížení emisí z lokálním topenišť výměnou starých nevyhovujících kotlů na tuhá paliva a společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaní pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů. Snížení emisí z dopravy je doporučeno řešit rozvojem šetrné veřejné dopravy a snížením prašnosti na místních komunikacích. K řešení nadměrných emisí z průmyslu v ČR a Polsku je nastaven jeden cíl, a to společný tlak na dotčené subjekty.

Strategie byla zpracována realizačním týmem složeným ze zaměstnanců magistrátu města Ostravy a odborných poradců, za úzké spolupráce se starosty jednotlivých obcí, tak, aby reflektovala v co největší míře skutečné potřeby obcí, které budou jejími konečnými uživateli a rovněž realizátorem navržených opatření.

Přestože na území správního obvodu ORP Ostrava nebude založen nový dobrovolný svazek obcí, zapojení obcí do projektu výrazně přispělo k vytvoření stabilnějších vztahů mezi spádovými obcemi a jádrovým městem.

Strategie napomůže zefektivnit výkon mnoha povinností v rámci alespoň výše jmenovaných oblastí samosprávních činností, kterými jsou obce obtěžkány. Obcím se umožní sdružit své zájmy a zajistit tak některé zejména administrativně a finančně náročné činnosti za využití navrhovaných opatření. Většina navržených řešení vybízí k meziobecní spolupráci, která bude v ORP zajištěna formou smluvních dohod.

Zpracovatel:

Statutární město Ostrava

Odbor strategického rozvoje

Prokešovo náměstí 8

729 30 Ostrava

Kontaktní osoba:

Mgr. Kateřina Bonito

koordinátor projektu Podpora meziobecní spolupráce

Tel. 599 443 409

Email: kbonito@ostrava.cz

9. Přílohy

9.1. Seznam příloh

1. Přílohy k tématu školství

Příloha č. 1: Tabulkové výstupy zpracované v rámci analytické části

Příloha č. 2: Vazba na OP VVV - PO 3 a IROP – SC 2.4

2. Přílohy k tématu sociální služby

Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

3. Přílohy k tématu odpadové hospodářství

Příloha č. 1: Tabulkové a grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

4. Přílohy k tématu podpora zaměstnanosti a podnikání

Příloha č. 1: Informace o městech a obcích správního obvodu z pohledu zaměstnanosti a podnikatelských příležitostí

Příloha č. 2: Ekonomické subjekty podle odvětví (NACE) v ORP Ostrava

Příloha č. 1: Ekonomické subjekty podle právní formy v ORP Ostrava

5. Přílohy k tématu aglomerace

Příloha č. 1: Dotazník pro zástupce obcí ORP Ostrava

I. Přílohy k tématu školství

Příloha č. 1: Tabulkové výstupy zpracované v rámci analytické části

Tabulka 1: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Zřizovatel
celkem za SO ORP		40754	25116	15657	
Církevní základní škola a mateřská škola Přemysla Pittra	Ostrava	300	289	11	Církev
Základní škola speciální Diakonie ČCE Ostrava	Ostrava	18	27	0	Církev
Základní škola pro sluchově postižené a Mateřská škola pro sluchově postižené, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace	Ostrava	120	120	0	Kraj
Základní škola, Ostrava - Slezská Ostrava, Těšínská 98, příspěvková organizace	Ostrava	64	63	1	Kraj
Základní škola, Ostrava-Poruba, Čkalovova 942, příspěvková organizace	Ostrava	216	93	123	Kraj
Základní škola, Ostrava-Přívov, Ibsenova 36, příspěvková organizace	Ostrava	165	103	62	Kraj
Základní škola, Ostrava-Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace	Ostrava	270	148	122	Kraj
Základní škola, Ostrava-Mariánské Hory, Karasova 6, příspěvková organizace	Ostrava	212	121	91	Kraj
Základní škola, Ostrava-Hrabůvka, U Haldy 66, příspěvková organizace	Ostrava	208	97	111	Kraj
Základní škola a Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 19, příspěvková organizace	Ostrava	202	86	116	Kraj
Základní škola, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace	Ostrava	330	87	243	Kraj
Základní škola při zdravotnickém zařízení a Mateřská škola při zdravotnickém zařízení, Klimkovice, příspěvková organizace	Klimkovice	-	-	-	Kraj
Základní škola, Ostrava-Poruba, K. Pokorného 1382, příspěvková organizace	Ostrava	650	426	224	Obec
Základní škola Ostrava - Petřkovice	Ostrava	390	354	36	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hošťálkovice, Výhledy 210, příspěvková organizace	Ostrava	300	137	163	Obec

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Zřizovatel
Základní škola Ostrava-Kunčičky, Škrobálkova 51/300, příspěvková organizace	Ostrava	250	184	66	Obec
Základní škola Ostrava-Radvanice, Trnkovecká 55, příspěvková organizace	Ostrava	255	105	150	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, A. Kučery 20, příspěvková organizace	Ostrava	850	312	538	Obec
Základní škola, Ostrava - Hrabová, Paskovská 46, příspěvková organizace	Ostrava	700	404	296	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Kosmonautů 15, příspěvková organizace	Ostrava	660	388	272	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, Porubská 831, příspěvková organizace	Ostrava	690	658	32	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, Porubská 832, příspěvková organizace	Ostrava	630	582	48	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, Bulharská 1532, příspěvková organizace	Ostrava	540	383	157	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 1533, příspěvková organizace	Ostrava	400	227	173	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, J. Šoupala 1609, příspěvková organizace	Ostrava	500	333	167	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, A. Hrdličky 1638, příspěvková organizace	Ostrava	600	458	142	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, I. Sekaniny 1804, příspěvková organizace	Ostrava	650	492	158	Obec
Základní škola a Mateřská škola Ostrava-Krásné Pole, Družební 336, příspěvková organizace	Ostrava	270	221	49	Obec
Základní škola Heleny Salichové Ostrava-Polanka nad Odrou, Heleny Salichové 816, příspěvková organizace	Ostrava	540	337	203	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Svinov, příspěvková organizace	Ostrava	530	313	217	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, L. Štúra 1085, příspěvková organizace	Ostrava	450	215	235	Obec
Základní škola Ostrava-Zábřeh, Jugoslávská 23, příspěvková organizace	Ostrava	860	405	455	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, J. Valčíka 4411, příspěvková organizace	Ostrava	450	388	62	Obec

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Zřizovatel
Základní škola a mateřská škola, Ostrava-Zábřeh, Horymírova 100, příspěvková organizace	Ostrava	670	579	91	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Lhotka, příspěvková organizace	Ostrava	80	45	35	Obec
Základní škola a Mateřská škola Ostrava - Proskovice, Staroveská 62, příspěvková organizace	Ostrava	100	96	4	Obec
Základní škola Ostrava, Nádražní 117, příspěvková organizace	Ostrava	700	312	388	Obec
Základní škola waldorfská Ostrava, příspěvková organizace	Ostrava	650	222	428	Obec
Základní škola Ostrava, Kounicova 2, příspěvková organizace	Ostrava	450	194	256	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Bělský Les, B. Dvorského 1, příspěvková organizace	Ostrava	1050	540	510	Obec
Základní škola Ostrava-Nová Bělá, Mitrovická 389, příspěvková organizace	Ostrava	120	90	30	Obec
Základní škola Ostrava, Matiční 5, příspěvková organizace	Ostrava	860	689	171	Obec
Základní škola Ostrava, Gajdošova 9, příspěvková organizace	Ostrava	420	170	250	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, Krestova 36, příspěvková organizace	Ostrava	700	372	328	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Kosmonautů 13, příspěvková organizace	Ostrava	680	348	332	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Volgogradská 6B, příspěvková organizace	Ostrava	800	384	416	Obec
Základní škola Ostrava-Stará Bělá	Ostrava	550	402	148	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Výškovice, Šeříková 33, příspěvková organizace	Ostrava	600	345	255	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava, Ostrčilova 1, příspěvková organizace	Ostrava	780	694	86	Obec
Základní škola Ostrava, Zelená 42, příspěvková organizace	Ostrava	810	497	313	Obec

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Zřizovatel
Základní škola Ostrava, Gebauerova 8, příspěvková organizace	Ostrava	450	242	208	Obec
Základní škola Ostrava-Slezská Ostrava, Bohumínská 72/1082, příspěvková organizace	Ostrava	600	342	258	Obec
Základní škola Ostrava-Muglinov, Pěší 1/66, příspěvková organizace	Ostrava	350	225	125	Obec
Základní škola Ostrava-Vítkovice, Šalounova 56, příspěvková organizace	Ostrava	450	288	162	Obec
Základní škola Ostrava-Hrabůvka, Provaznická 64, příspěvková organizace	Ostrava	500	418	82	Obec
Základní škola a mateřská škola, Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 8, příspěvková organizace	Ostrava	550	318	232	Obec
Základní škola a mateřská škola, Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 16, příspěvková organizace	Ostrava	600	377	223	Obec
Základní škola a mateřská škola MUDr. Emílie Lukášové Ostrava-Hrabůvka, Klegova 29, příspěvková organizace	Ostrava	560	353	207	Obec
Základní škola Ostrava-Hrabůvka, Klegova 27, příspěvková organizace	Ostrava	800	371	429	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Březinova 52, příspěvková organizace	Ostrava	540	266	274	Obec
Základní škola Ostrava-Zábřeh, Chrjukinova 12, příspěvková organizace	Ostrava	770	348	422	Obec
Základní škola Ostrava - Výškovice, Srbská 2, příspěvková organizace	Ostrava	612	370	242	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, Komenského 668, příspěvková organizace	Ostrava	600	394	206	Obec
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Dubina, V. Košaře 6, příspěvková organizace	Ostrava	800	389	411	Obec
Základní škola Ostrava-Dubina, Františka Formana 45, příspěvková organizace	Ostrava	750	452	298	Obec
Základní škola Ostrava, Gen. Píky 13A, příspěvková organizace	Ostrava	910	522	388	Obec
Základní škola Ostrava - Mariánské Hory, Gen. Janka 1208, příspěvková organizace	Ostrava	840	459	381	Obec

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Zřizovatel
Základní škola Ostrava-Slezská Ostrava, Chrustova 24/1418, příspěvková organizace	Ostrava	400	204	196	Obec
Základní škola Ostrava - Michálkovice, U Kříže 28	Ostrava	550	339	211	Obec
Základní škola, Ostrava-Poruba, Dětská 915, příspěvková organizace	Ostrava	750	456	294	Obec
Základní škola Ostrava-Radvanice, Vrchlického 5, příspěvková organizace	Ostrava	560	269	291	Obec
Základní škola Dolní Lhota, příspěvková organizace	Dolní Lhota	103	86	17	Obec
Základní škola Klimkovice, příspěvková organizace	Klimkovice	660	405	255	Obec
Základní škola a mateřská škola Olbramice, příspěvková organizace	Olbramice	50	47	3	Obec
Základní škola a Mateřská škola Stará Ves nad Ondřejnicí, příspěvková organizace	Stará Ves nad Ondřejnicí	550	227	323	Obec
Základní škola Šenov, Radniční náměstí 1040	Šenov	750	668	82	Obec
Základní škola a Mateřská škola Václavovice, příspěvková organizace	Václavovice	135	91	44	Obec
Základní škola a Mateřská škola Velká Polom, příspěvková organizace	Velká Polom	400	285	115	Obec
Základní škola Vratimov, Datyňská 690	Vratimov	440	394	46	Obec
Základní škola Vratimov, Masarykovo náměstí 192	Vratimov	380	255	125	Obec
Základní škola a Mateřská škola Vřesina, okres Ostrava - město, příspěvková organizace	Vřesina	140	123	17	Obec
Základní škola a mateřská škola obce Zbyslavice, příspěvková organizace	Zbyslavice	40	25	15	Obec
Soukromá základní škola, spol. s r.o.	Ostrava	150	145	5	Privátní sektor
Soukromá základní škola speciální pro žáky s více vadami, Ostrava, s.r.o.	Ostrava	50	54		Privátní sektor
Základní škola, Ostrava-Výškovice, s.r.o.	Ostrava	100	75	25	Privátní sektor
Základní škola pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s. r. o.	Ostrava	150	148	2	Privátní sektor

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Zřizovatel
Soukromá základní škola a mateřská škola, s.r.o.	Ostrava	120	52	68	Privátní sektor
Základní škola Monty School	Ostrava	250	61	189	Privátní sektor
Základní škola a mateřská škola Hello	Ostrava	48	26	22	Privátní sektor
Dětský domov se školou a základní škola, Ostrava-Kunčice, Jeseninova 4	Ostrava	6	12		Státní správa

Zdroj: Seznam škol a školských zařízení, Výkazy MŠMT (počet žáků)

Tabulka 2: Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
celkem		11009	10374	635	594		
Církevní základní škola a mateřská škola Přemysla Pittra	Ostrava	40	27	13	0	Církev	
Základní škola pro sluchově postižené a Mateřská škola pro sluchově postižené, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace	Ostrava	27	26	1	0	Kraj	
Mateřská škola logopedická, Ostrava - Poruba, Na Robinsonce 1646, příspěvková organizace	Ostrava	60	60	0	4	Kraj	
Mateřská škola, Ostrava - Poruba, U Školky 1621, příspěvková organizace	Ostrava	82	56	26	0	Kraj	
Základní škola a Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 19, příspěvková organizace	Ostrava	82	30	52	0	Kraj	
Mateřská škola Ostrava-Radvanice, Těšínská 279, příspěvková organizace	Ostrava	80	80	0	21	Obec	
Mateřská škola Ostrava - Heřmanice, Požární 8/61, příspěvková organizace	Ostrava	151	150	1	0	Obec	MŠ má pobočky na ul. Na Liščině - počet dětí 27, a ul. Chrustova 71dětí
Mateřská škola, Ostrava-Michálkovice, Sládečkova 80	Ostrava	100	72	28	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava - Muglinov, Komerční 22a/704, příspěvková organizace	Ostrava	179	178	1	0	Obec	MŠ má pobočky na ul. Keramická a Antošovická

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
Mateřská škola Ostrava-Petřkovice, U Kaple 670, příspěvková organizace	Ostrava	90	82	8	25	Obec	
Mateřská škola Ostrava-Plesná - příspěvková organizace	Ostrava	43	39	4	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava - Mariánské Hory, Gen. Janka 1/1236, příspěvková organizace	Ostrava	84	77	7	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava - Martinov, příspěvková organizace	Ostrava	30	28	2	3	Obec	
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Čs. exilu 670, příspěvková organizace	Ostrava	120	120	0	25	Obec	
Mateřská škola Ostrava-Polanka nad Odrou, Malostranská 124, příspěvková organizace	Ostrava	150	150	0	14	Obec	
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 1530-1531, příspěvková organizace	Ostrava	155	155	0	16	Obec	
Mateřská škola Ostrava-Slezská Ostrava, Bohumínská 68/450, příspěvková organizace	Ostrava	164	164	0	3	Obec	Sloučené MŠ na ul. Bohumínská, Slívová, Frýdecká a Nástupní
Mateřská škola Ostrava-Bartovice, Za Ještěrkou 8, příspěvková organizace	Ostrava	76	76	0	8	Obec	
Alternativní mateřská škola Ostrava - Mariánské Hory, U Dvoru 22a, příspěvková organizace	Ostrava	48	44	4	0	Obec	

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
Křesťanská mateřská škola Ostrava - Mariánské Hory, U Dvoru 22, příspěvková organizace	Ostrava	100	100	0	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava - Hulváky, Matrosova 14/A, příspěvk. organizace	Ostrava	75	75	0	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava - Mariánské Hory, Zelená 73A, příspěvková organizace	Ostrava	130	106	24	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava-Slezská Ostrava, Jaklovecká 14/1201, příspěvk. organizace	Ostrava	120	115	5	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava-Nová Bělá, Kokešova 22, příspěvková organizace	Ostrava	40	40	0	5	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Šafaříkova 9, příspěvková organizace	Ostrava	75	71	4	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Blahoslavova 6, příspěvková organizace	Ostrava	81	81	0	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Dvořákova 4, příspěvková organizace	Ostrava	50	50	0	10	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Křížíkova 18, příspěvková organizace	Ostrava	125	125	0	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Poděbradova 19, příspěvková organizace	Ostrava	80	80	0	5	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Varenská 2a, příspěvková organizace	Ostrava	125	110	15	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Hornická 43A, příspěvková organizace	Ostrava	120	120	0	0	Obec	

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
Mateřská škola Ostrava - Dubina, F. Formana 13, příspěvková organizace	Ostrava	240	208	32	8	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Repinova 19, příspěvková organizace	Ostrava	132	95	37		Obec	
Mateřská škola Ostrava, Na Jízdárně 19a, příspěvková organizace	Ostrava	75	75	0	5	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Lechowiczova 8, příspěvková organizace	Ostrava	125	123	2	6	Obec	
Mateřská škola Ostrava, Špálova 32, příspěvková organizace	Ostrava	75	74	1	4	Obec	
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hošťálkovice, Výhledy 210, příspěvková organizace	Ostrava	56	53	3	0	Obec	
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, A. Kučery 20, příspěvková organizace	Ostrava	168	152	16	0	Obec	
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Kosmonautů 15, příspěvková organizace	Ostrava	144	136	8	1	Obec	MŠ na ul. P.Lumumby 25
Základní škola a Mateřská škola Ostrava-Krásné Pole, Družební 336, příspěvková organizace	Ostrava	75	75	0	12	Obec	
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Svinov, příspěvková organizace	Ostrava	157	157	0	27	Obec	

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
Základní škola a mateřská škola, Ostrava-Zábřeh, Horymírova 100, příspěvková organizace	Ostrava	140	138	2	12	Obec	MŠ na ul. Rezkova 14
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Lhotka, příspěvková organizace	Ostrava	56	53	3	0	Obec	
Základní škola a Mateřská škola Ostrava - Proskovice, Staroveská 62, příspěvková organizace	Ostrava	50	50	0	4	Obec	
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Bělský Les, B. Dvorského 1, příspěvková organizace	Ostrava	168	168	0	3	Obec	
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, Krestova 36, příspěvková organizace	Ostrava	80	80	0	0	Obec	
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Kosmonautů 13, příspěvková organizace	Ostrava	127	112	15	0	Obec	MŠ na ul. P. Lumumby 14
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Volgogradská 6B, příspěvková organizace	Ostrava	168	168	0	23	Obec	MŠ na ul. Výškovická - počet dětí 140 a na ul. Volgogradská - 28 dětí
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Výškovice, Šeříková 33, příspěvková organizace	Ostrava	156	144	12	31	Obec	MŠ na ul. Předškolní
Základní škola a mateřská škola Ostrava, Ostrčilova 1, příspěvková organizace	Ostrava	153	127	26	9	Obec	MŠ na ul. J. Lady

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
Základní škola a mateřská škola, Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 8, příspěvková organizace	Ostrava	160	149	11	1	Obec	
Základní škola a mateřská škola, Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 16, příspěvková organizace	Ostrava	140	140	0	8	Obec	
Základní škola a mateřská škola MUDr. Emílie Lukášové Ostrava-Hrabůvka, Klegova 29, příspěvková organizace	Ostrava	124	115	9	0	Obec	
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Březinova 52, přísp. organizace	Ostrava	60	50	10	0	Obec	MŠ na ul. Mozartova 9
Základní škola a mateřská škola Ostrava-Dubina, V. Košaře 6, příspěvková organizace	Ostrava	94	94	0	5	Obec	MŠ na ul. J. Maluchy – 68 dětí a na ul. J. Matuška - 26 dětí
Mateřská škola, "Klubíčko" Ostrava - Hrabová, Příborská 28, přísp. organizace	Ostrava	112	112	0	1	Obec	
Mateřská škola Ostrava - Vítkovice, Prokopa Velikého 37, příspěvk. organizace	Ostrava	197	176	21	11	Obec	MŠ má 4 pobočky
Mateřská škola Ostrava - Dubina, A. Gavlase 12A, příspěvková organizace	Ostrava	270	254	16	0	Obec	
Mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Za Školou 1, příspěvková organizace	Ostrava	355	329	26	5	Obec	MŠ má 4 pobočky
Mateřská škola Ostrava - Hrabůvka, Adamusova 7, příspěvková organizace	Ostrava	284	284	0	0	Obec	MŠ na ul. Adamusova - 159 dětí, na ul. Klegova 4 - počet dětí 125

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
Mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Volgo-gradská 4, příspěvková organizace	Ostrava	319	276	43	0	Obec	MŠ má pobočku na ul. Chrjukinova - 68 dětí a na ul. Gurtějova - 96 dětí
Mateřská škola Harmonie Ostrava - Hrabůvka, Zlepšovatelů 27, příspěvková organizace	Ostrava	252	207	45	12	Obec	MŠ má 3 pobočky
Mateřská škola Ostrava-Výškovice, Staňkova 2, příspěvková organizace	Ostrava	290	264	26	55	Obec	MŠ má pobočku na ul. Srbská - počet dětí 126
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Nezvalovo nám. 856, příspěvková organizace	Ostrava	216	212	4	0	Obec	MŠ má pobočku na nám. B. Němcové - 106 dětí
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Dětská 920, příspěvková organizace	Ostrava	200	201	-1	35	Obec	pobočka na ul. Větrná - 96 dětí
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Dvorní 763, příspěvková organizace	Ostrava	190	180	10	18	Obec	pobočka na ul. V Zahradách - 71 dětí
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Jana Šoupala 1611, příspěvková organizace	Ostrava	260	260	0	4	Obec	pobočka na ul. J. Skupy - 130 dětí
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Sokolovská 1168, příspěvková organizace	Ostrava	235	235	0	0	Obec	pobočka na ul. Žilinská - 135 dětí
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, V. Makovského 4429, příspěvková organizace	Ostrava	196	196	0	18	Obec	pobočka na ul. Slavíkova - 84 dětí
Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Oty Synka 1834, příspěvková organizace	Ostrava	272	272	0	29	Obec	MŠ má 3 pobočky
Mateřská škola Čtyřlístek, Ostrava-Poruba, Skautská 1082, příspěvková organizace	Ostrava	206	206	0	7	Obec	pobočka na ul. B. Martinů

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
Mateřská škola Ostrava-Stará Bělá, příspěvková organizace	Ostrava	112	112	0	10	Obec	MŠ má 2 pobočky
Anglicko-česká školka Wattsenglish	Ostrava	6	6	0	0	Privátní sektor	
Základní škola a Mateřská škola Monty School	Ostrava	20	20	0	0	Privátní sektor	
Gymnázium, základní škola a mateřská škola Hello s.r.o.	Ostrava	32	31	1	0	Privátní sektor	
Soukromá základní škola a mateřská škola, s.r.o.	Ostrava	42	12	30	0	Privátní sektor	
Mateřská škola SOKRATES	Ostrava	20	20	0	0	Privátní sektor	
Mateřská škola ZDRAVÍ s.r.o.	Ostrava	15	12	3	0	Privátní sektor	
Mateřská škola Liduška, s.r.o.	Ostrava	26	26	0	4	Privátní sektor	
Mateřská škola Dolní Lhota, příspěvková organizace	Dolní Lhota	75	68	7	0	Obec	pobočka v Čavisově - 23 dětí z celkového počtu
Mateřská škola Klimkovice, příspěvková organizace	Klimkovice	148	148	0	17	Obec	na ul. J. Glazarové - počet dětí 28, ul. 28. října - dětí 56, v Josefovích - 64 dětí
Základní škola při zdravotnickém zařízení a Mateřská škola při zdravotnickém zařízení, Klimkovice, příspěvková organizace	Klimkovice	-	-	-	-	Kraj	

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Neuspokojené žádosti	Zřizovatel	Komentář
Základní škola a mateřská škola Olbramice, příspěvková organizace	Olbramice	28	28	0	1	Obec	
Základní škola a Mateřská škola Stará Ves nad Ondřejnicí, příspěvková organizace	Stará Ves nad Ondřejnicí	90	89	1	3	Obec	MŠ na ul. Nad Zámkem - počet dětí 49, na ul. Zámecká - dětí 40
Mateřská škola Šenov, příspěvková organizace	Šenov	173	170	3	33	Obec	MŠ na ul. Lipová- počet dětí 119, na ul. U Hřiště - dětí 51
Základní škola a Mateřská škola Václavovice, příspěvková organizace	Václavovice	66	66	0	14	Obec	
Základní škola a Mateřská škola Velká Polom, příspěvková organizace	Velká Polom	153	136	17	5	Obec	MŠ na ul. Opavská - 40 dětí a v Horní Lhotě - 24 dětí
Mateřská škola Vratimov, Na Vyhlídce 25	Vratimov	240	240	0	2	Obec	MŠ má pobočku v Horní Datyni s počtem dětí 56
Základní škola a Mateřská škola Vřesina, okres Ostrava - město, příspěvková organizace	Vřesina	76	75	1	7	Obec	
Základní škola a mateřská škola obce Zbyslavice, příspěvková organizace	Zbyslavice	28	28	0	5	Obec	

Zdroj: Seznam škol a školských zařízení, Výkazy MŠMT (počet žáků a neuspokojené žádosti)

Tabulka 3: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ a MŠ do roku 2023

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka (v Kč)
celkem			1 542 314 031
Ostrava (projekty na snížení energetické náročnosti budov MŠ a ZŠ)	Ekotermo - budovy ZŠ Ostrčilova, MŠ Výhledy, ZŠ Chrustova, MŠ Polanecká, ZŠ Bílovecká, MŠ Repinova, Varenská, Škrobálková, MŠ A. Kučery, MŠ P. Lumumby, ZŠ Zelená, ZŠ Havláskova, MŠ Za školou, ZŠ Vrchlického	2014	197 800 000
	Revitalizace základní školy Ostrava Hošťálkovice	2014	10 604 000
	Zateplení a výměna oken Základní školy Volgogradská, Ostrava Zábřeh	2015	30 000 000
	Zateplení školských budov v Polance nad Odrou	2014	16 427 000
	Rekonstrukce budovy MŠ Záměstní - zateplení, výměna oken a dveří	2014	4 548 000
	Snížení energ. ztrát v objektu MŠ na ul. Těšínská v Ostravě - Radvanicích	2014	2 551 000
	MŠ Matrosova snížení energetické náročnosti budovy	2014	3 719 000
Ostrava (projekty na snížení energetické náročnosti budov MŠ a ZŠ)	MŠ U Dvoru snížení energetické náročnosti budovy	2014	10 631
	Zateplení a výměna oken MŠ Adamusova 7, Ostrava-Hrabůvka	2015	9 000 000
	Zateplení a výměna oken MŠ P. Lumumby 14, Ostrava-Zábřeh	2015	6 050 000
	Zateplení a výměna oken ZŠ Železárenská	2014	2 858 000
	Zateplení a výměna oken v ZŠ Gen. Janka	2014	7 494 000
	Zateplení objektu družiny u ZŠ Klegova, ZŠ A. Kučery a ZŠ Krestova, Ostrava-Hrabůvka	2014	20 300
	Stavební úpravy ZŠ Kosmonautů 15, Ostrava-Zábřeh	2014	21 050
	Stavební úpravy ZŠ Kosmonautů 13, Ostrava-Zábřeh	2014	23 050
	Zateplení objektu ZŠ Horymírova, Ostrava Zábřeh	2015	30 000 000
Ostrava - Jih	Učebny fyziky a chemie Ostrava-Jih	2015	9 866 000
	Přírodovědné učebny Ostrava-Jih	2015	3 825 000

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka (v Kč)
Ostrava - Jih	Revitalizace 2 ZŠ - ZŠ Košaře a ZŠ Mitušova 8 (zateplení budov s cílem snížení energetických nákladů)	2016-2023	45 000 000
	Revitalizace 21 MŠ - MŠ Staňkova, MŠ Srbská, MŠ Volgogradská, MŠ Chrjukinova, MŠ Tylova, MŠ Tarnarova, MŠ Mitušova 4, MŠ Klegova, MŠ Gavlase, MŠ Maluchy 13, MŠ Formana, MŠ Mjr. Nováka, MŠ Mitušova 6, MŠ Mitušova 90, MŠ I. Herrmanna, MŠ Maluchy 105, MŠ Matuška, MŠ Dvorského, MŠ Výškovická, MŠ Rezkova, MŠ Předškolní	2016-2023	116 000 000
	Rekonstrukce 10 hřišť ZŠ - ZŠ A. Kučery, ZŠ Klegova 27, ZŠ Mitušova 8 (atletický ovál), ZŠ Krestova, ZŠ Mitušova 16, ZŠ V. Košaře, ZŠ Dvorského, ZŠ Volgogradská, ZŠ Jugoslávská (doskočiště), ZŠ Srbská	2014-2023	99 000 000
	Rekonstrukce tělocvičen 19 ZŠ	2016-2023	38 000 000
	Odborné jazykové učebny ZŠ Ostrava-Jih	2014-2023	30 000 000
	Odborné učebny ZŠ Ostrava-Jih - výtvarné, umělecké, divadelní (ateliéry, sály, apod.)	2016-2023	15 000 000
Krásné Pole	Zahrada nové MŠ Krásné Pole v přírodním stylu	2014	6 726 000
	Modernizace výuky v ZŠ Krásné Pole (modernizace kmenových tříd)	2014	3 000 000
	Rekonstrukce kotelny ZŠ Krásné Pole (výstavba kogenerační jednotky)	2014	9 500 000
	Nadstavba ZŠ Krásné Pole - 3 nové třídy a šatna	2019	12 000 000
	Zateplení a výměna oken ZŠ Krásné Pole	2020	17 000 000
	Modernizace výuky v ZŠ Krásné Pole, III. etapa	2016	3 000 000
Mariánské Hory a Hulváky	Rekonstrukce zahrady MŠ Gen. Janka	2014	2 800 000
Michálkovice	Komplexní rekonstrukce kotelny ZŠ Ostrava - Michálkovice	2015-2017	500 000
	Rekonstrukce učebny fyziky ZŠ Ostrava - Michálkovice	2016	400 000
	Rekonstrukce zahrady při MŠ Sládečková v Michálkovicích (nové herní prvky a dětská hřiště, oplocení)	2016	421 000

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka (v Kč)
Moravská Ostrava a Přívoz	Zateplení školských zařízení v obvodu MOaP (MŠ Ostrčilova, MŠ Křižíková, MŠ Šafaříková, ZŠ Gajdošova, MŠ Na Jízdárně, ZŠ Nádražní, ZŠ Gen. Píky, ZŠ Gebauerova. MŠ Blahoslavova	2014-2015	104 169 000
	Ekoškolky (zahrady v přírodním stylu) u MŠ Špálova a MŠ Poděbradova	2014	3 986 000
	Rekonstrukce zahrady pro ZŠ a MŠ Waldorfská Na Mlýnici 36	2014	3 000 000
	Rekonstrukce zahrady při MŠ Lechowiczova	2014	2 650 000
	Zateplení ZŠ Gebauerova - odloučené pracoviště Ibsenova	2015	10 000 000
	Modernizace učeben pro ZŠ v Moravské Ostravě a Přívoz (vybavení PC, jazykovky, chemie, přírodopis, zeměpis)	2015	8 000 000
	Opravy ZŠ obvodu Moravská Ostrava a Přívoz (ZŠ Gebauerova, Ibsenova, ZŠ Gajdošova, ZŠ Ostrčilova)	2015 - 2023	14 000 000
	Opravy MŠ obvodu Moravská Ostrava a Přívoz (rekonstrukce zdravotnické, opravy fasád, rekonstrukce zahrad aj.)	2014- 2023	15 460 000
Nová Bělá	Stavba nové MŠ Nová Bělá	2014-2015	26 624 000
	Školní zahrada MŠ Nová Bělá	2016	1 000 000
Poruba	Přírodní zahrada MŠ Větrná	2015	1 930 000
	Modernizace přírodovědných a technických učeben základních škol na území MOB Poruba	2015	27 603 000
	Rekonstrukce zahrady u MŠ J. Skupy, MŠ Ukrajinská, MŠ J. Šoupala, MŠ Nezvalovo nám., MŠ O. Synka, MŠ V Zahradách (rekonstrukce chodníků, úprava a nová výsadba zeleně, nový dětský mobiliář	2014	16 000 000
	Rekonstrukce zahrady u 4 MŠ v O.-Porubě	2015	8 000 000
	Rekonstrukce zahrady u 4 MŠ v O.-Porubě	2016	8 000 000
	Rekonstrukce zahrady u 4 MŠ v O.-Porubě	2017	8 000 000
	Stavba sportovní haly u ZŠ J. Valčíka (multifunkční hala pro potřeby školy i veřejnosti)	2015	120 000 000
	Stavba multifunkčního hřiště u ZŠ Bulharská	2016	18 500 000

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka (v Kč)
Poruba	Stavba multifunkčního a dopravního hřiště u ZŠ I. Sekaniny	2017	35 000 000
	Stavba ping-pong haly u ZŠ A. Hrdličky	2018	25 000 000
	Stavba florbal haly u ZŠ Bulharská	2019	45 000 000
	Stavba tělocvičny u ZŠ Porubská 832	2020	85 000 000
Radvanice a Bartovice	Revitalizace ZŠ Trnkovecká	2015	18 000 000
	Revitalizace ZŠ Bartovice	2015	6 000 000
Slezská Ostrava	Modernizace výuky na základních školách městského obvodu Slezská Ostrava	2014	5 464 000
Svinov	Výstavba MŠ	2015	30 000 000
	Rekonstrukce zdroje vytápění budov ZŠ a MŠ O.-Svinov (Bílovecká 1, Bílovecká 10, Polanecká 92)	2016	12 000 000
Čavisov	Revitalizace a snížení energetické náročnosti budovy MŠ	2014	3 364 000
Klimkovice	Rekonstrukce základní školy (rekonstrukce pavilonů a kotelny)	2013	30 000 000
	Stavební úpravy MŠ (výměna oken, rozvodů apod.)		1 500 000
Šenov	Rekonstrukce venkovních prostor 2 MŠ v přírodním stylu	2014	5 000 000
	Zateplení fasády a střechy MŠ Lapačka	2015-2016	2 500 000
	Využití podkrovní místnosti v ZŠ Těšínská pro výuku	2018	8 000 000
	Vybudování hřiště s umělou trávou u ZŠ Radniční	2014	7 000 000
	Streetbolové hřiště při ZŠ Radniční náměstí	2015-2016	900 000
	Nástavba druhého pavilónu ZŠ Radniční	2015-2016	30 000 000
Vratimov	Přestavby Základní školy na ulici Datyňská včetně tělocvičny	2014	50 000 000
	Menší hřiště u ZŠ Datyňská pro školní družinu a volnočasové aktivity	2018	2 500 000
	Školní a víceúčelové hřiště pro ZŠ v Horních Datyních		
Velká Polom	Rekonstrukce tělocvičny při ZŠ	2014- 2016	10 000 000

Zdroj: SMO, magistrát, odbor ekonomického rozvoje a vlastní šetření, duben 2014

Příloha č. 2: Vazba na OP VVV - PO 3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

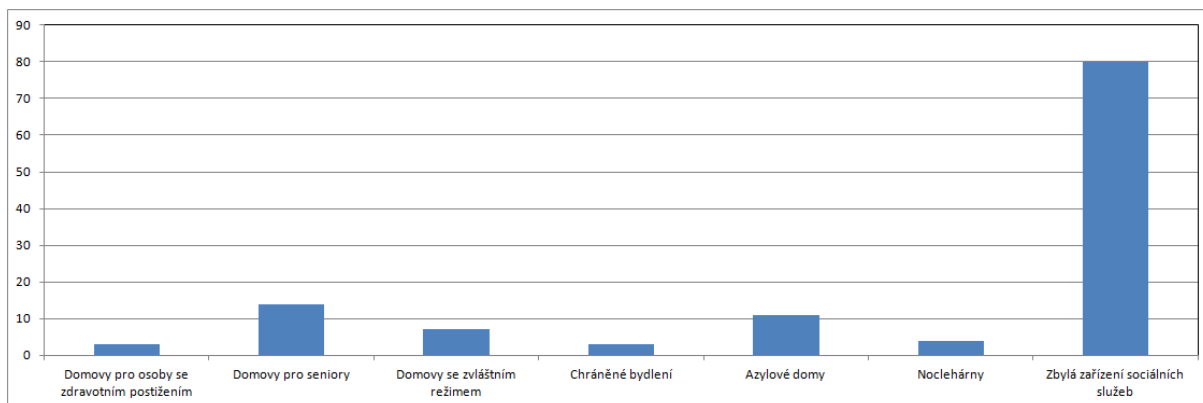
Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu anebo konektivita celých škol.

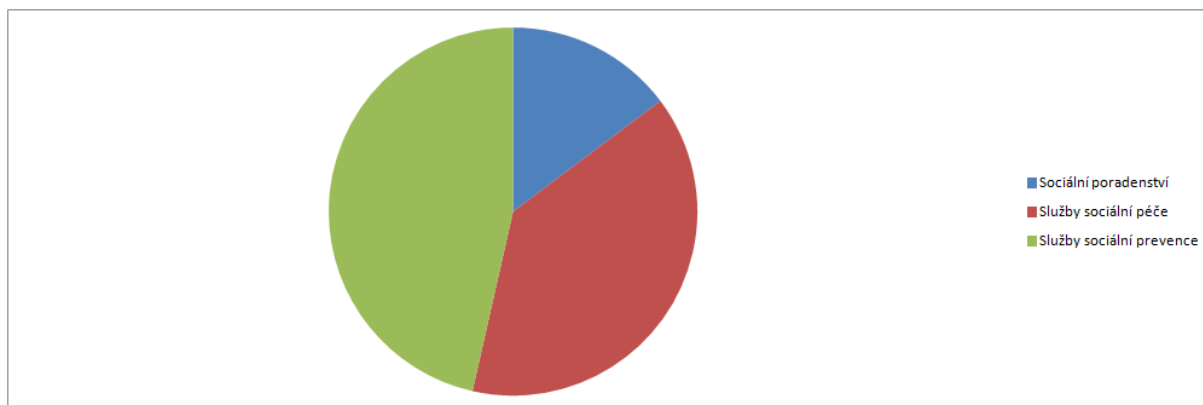
II. Přílohy k tématu sociální služby

Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

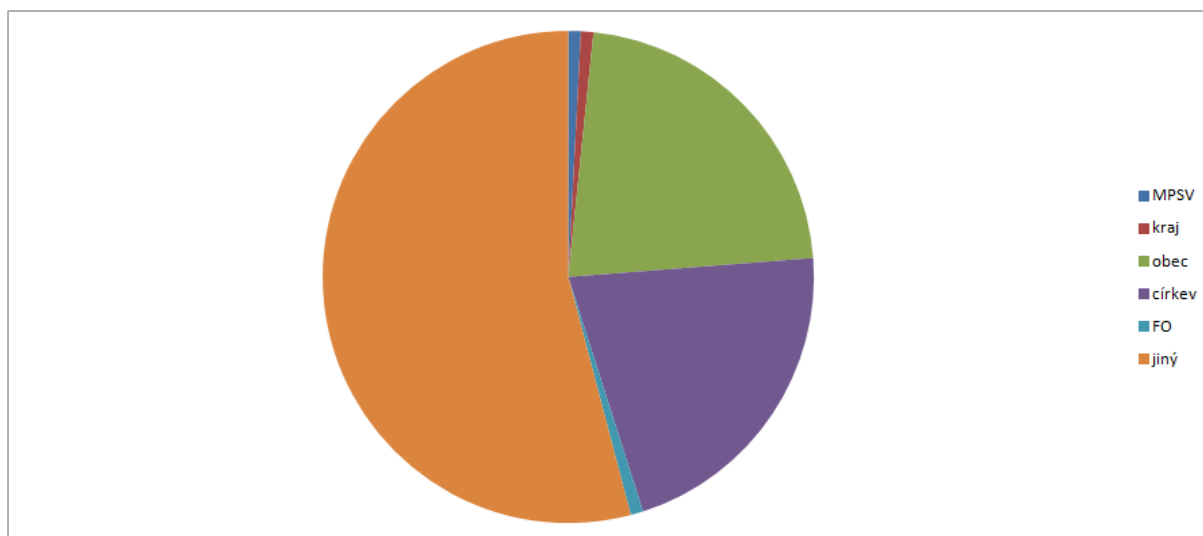
Graf 1: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

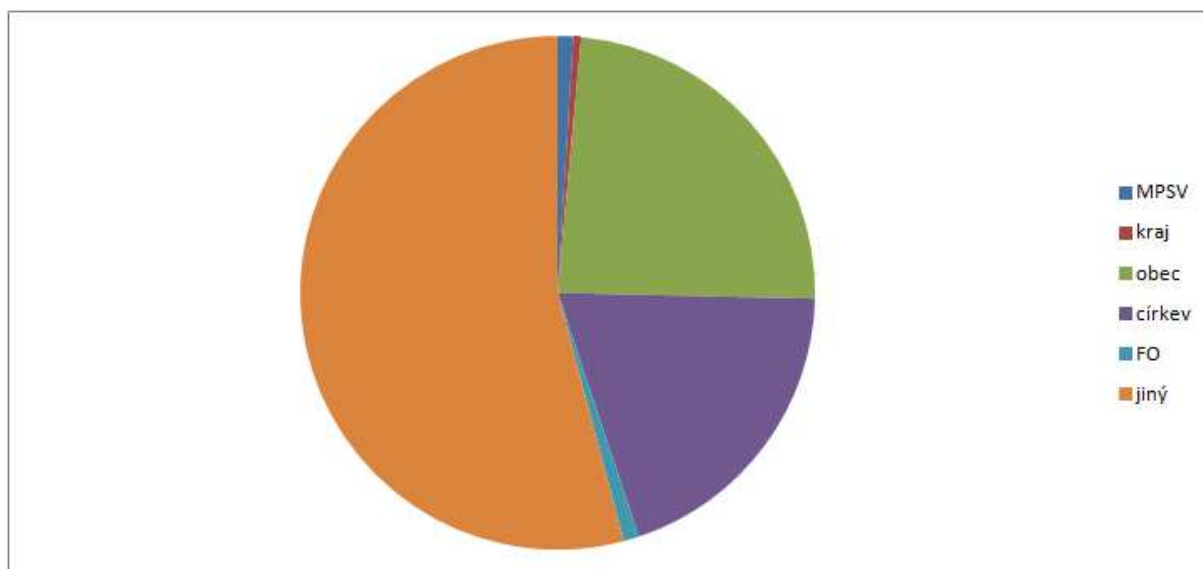
Graf 2: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

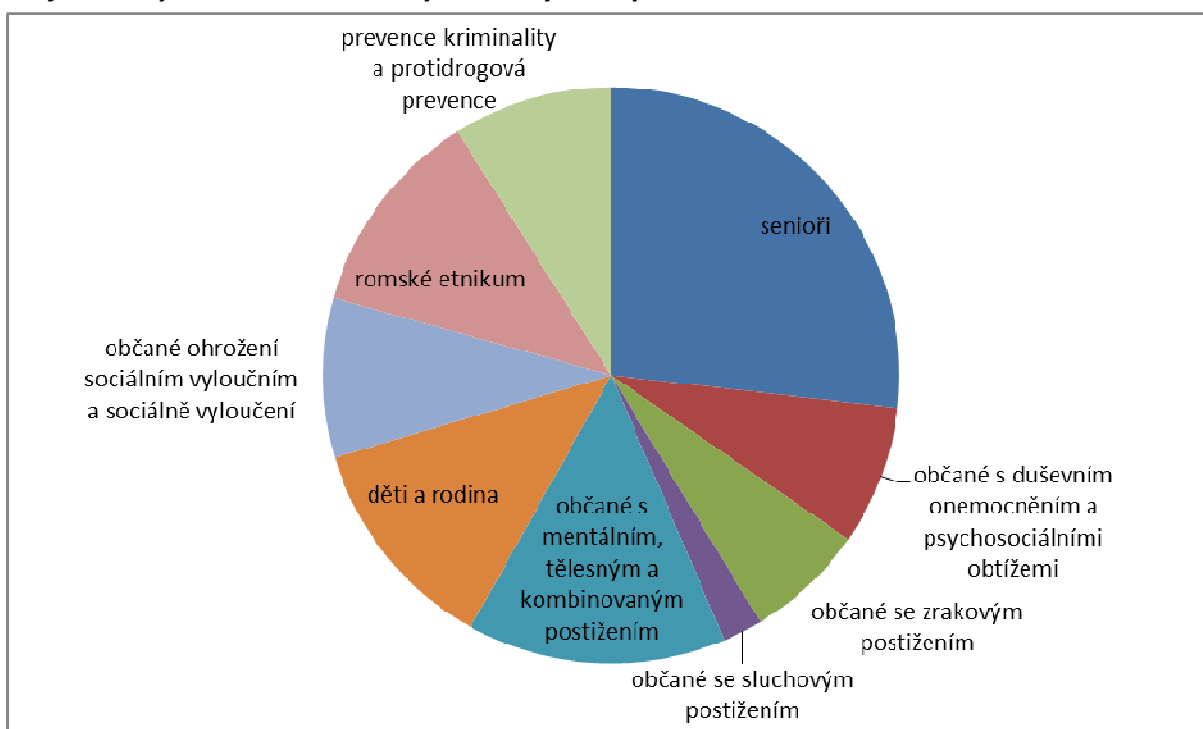
Graf 3: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

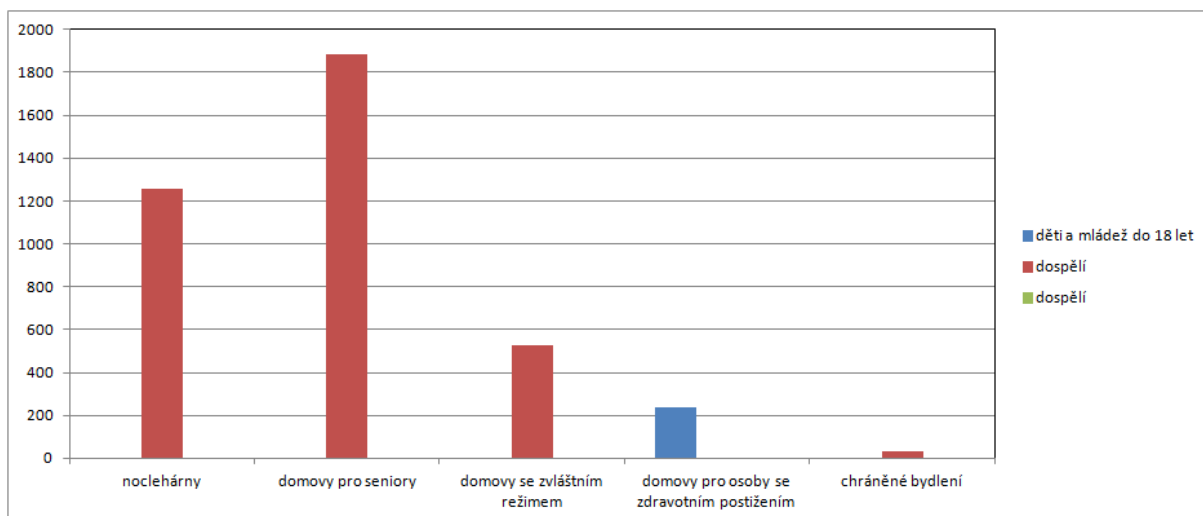
Graf 4: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

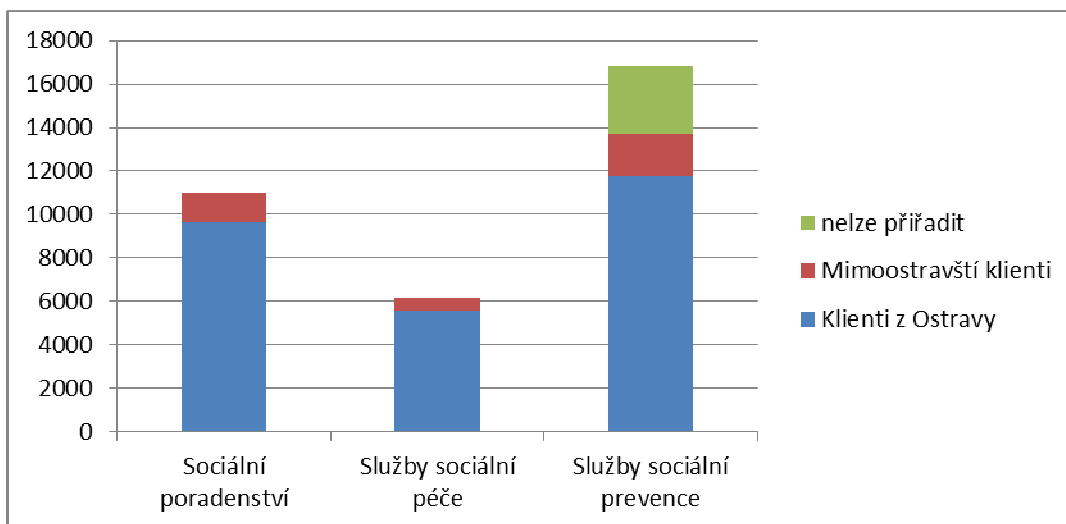
Graf 5: Poskytované sociální služby dle cílových skupin uživatelů

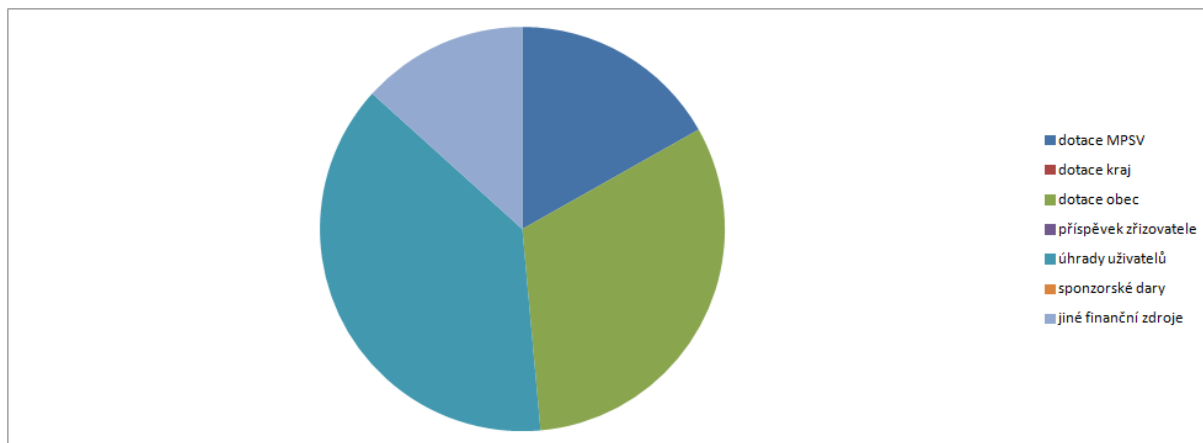
Graf 6: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

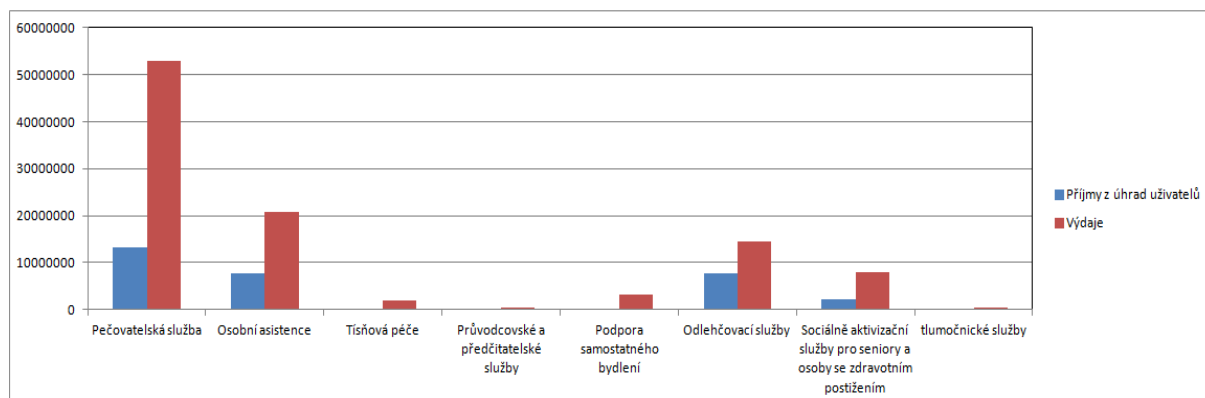
Graf 7: Počet klientů všech sociálních služeb v Ostravě v roce 2012

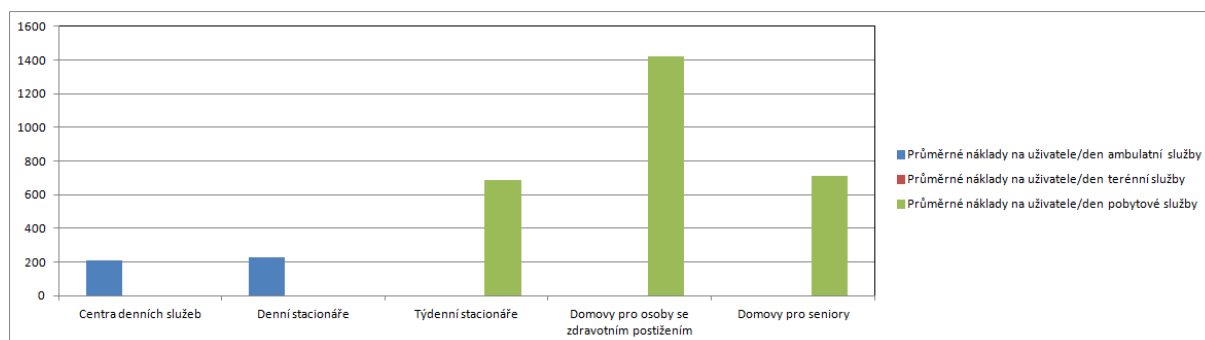
Graf 8: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

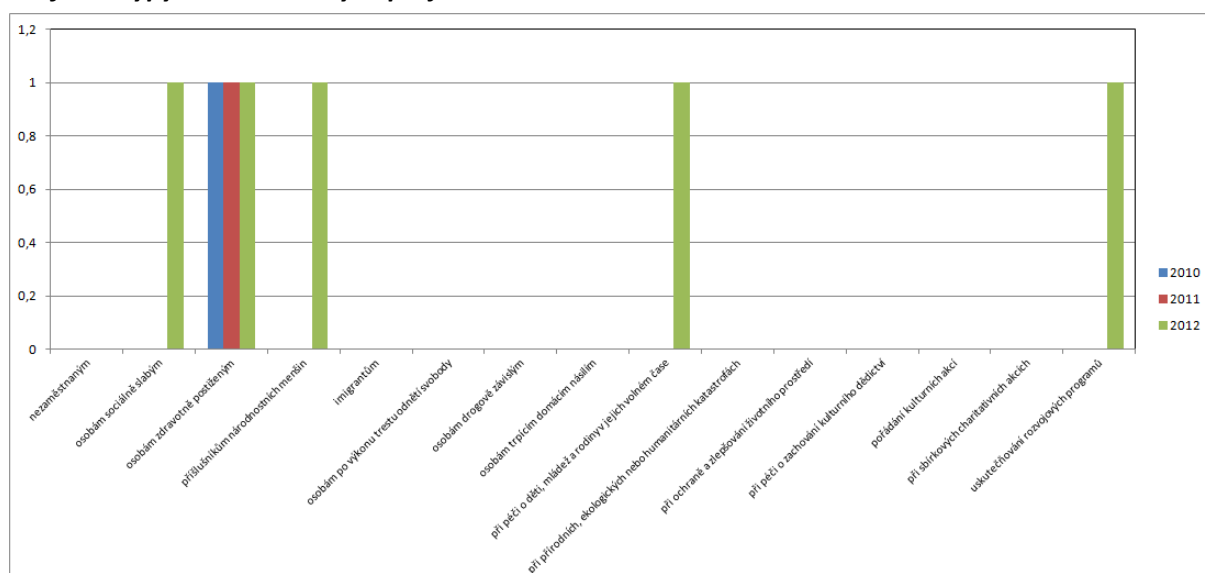
Graf 9: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Graf 10: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP

Graf 11: Typy dobrovolnických projektů v ORP

III. Přílohy k tématu odpadové hospodářství

Příloha č. 1: Tabulkové a grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

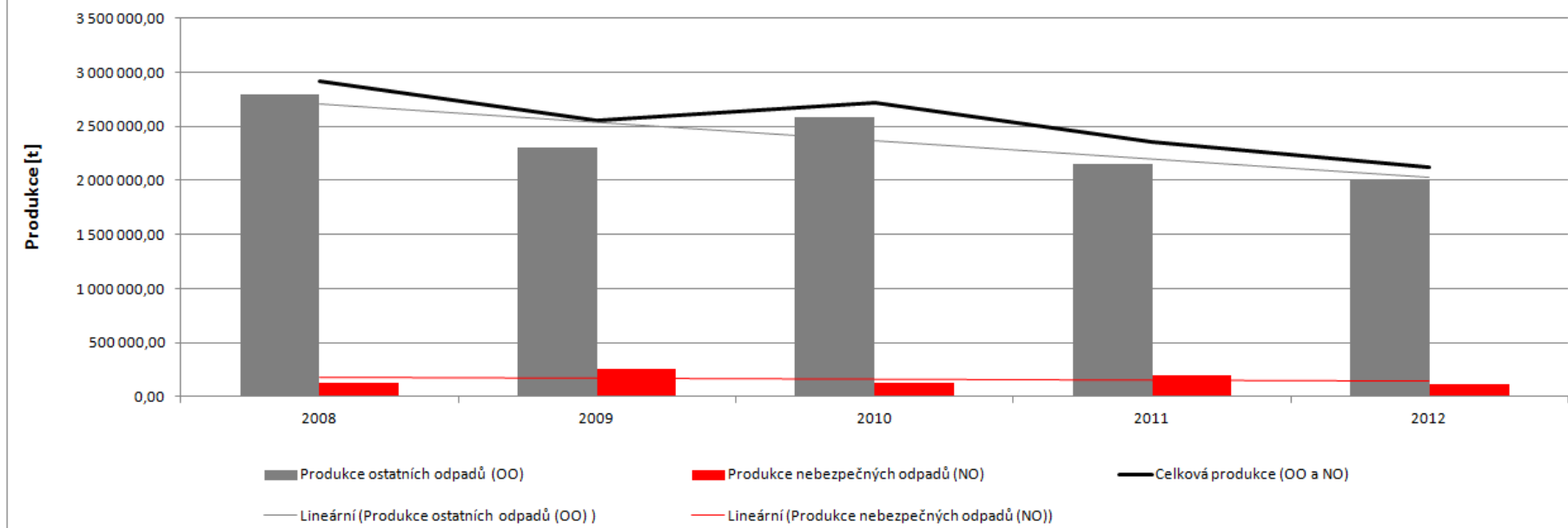
Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevyhovující (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Tabulka č. 1: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
							2008	2009	2010	2011
Produkce odpadů [t]										
Produkce ostatních odpadů (OO)	2 980 218,96	2 790 892,89	2 299 459,22	2 585 666,41	2 152 628,11	2 013 226,98	93,65	77,16	86,76	72,23
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	265 820,52	127 201,87	253 915,60	129 447,47	197 847,08	114 509,05	47,85	95,52	48,70	74,43
Celková produkce (OO a NO)	3 241 683,30	2 918 094,76	2 553 374,82	2 715 113,87	2 350 475,20	2 127 736,03	90,02	78,77	83,76	72,51
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		95,64	90,06	95,23	91,58	94,62				
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		4,36	9,94	4,77	8,42	5,38				
Měrná produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.-1]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		336 735	335 425	333 579	329 961	328 323				
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		8 665,85	7 612,36	8 139,34	7 123,49	6 480,62				
Měrná produkce OO		8 288,10	6 855,36	7 751,29	6 523,89	6 131,85				
Měrná produkce NO	300,20	377,75	757,00	388,06	599,61	348,77				
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		125,83	252,16	129,27	199,74	116,18				
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		+25,83	+152,16	+29,27	+99,74	+16,18				

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf č. 1 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka č. 2: Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	25 537,52	13 767,78	15 431,99	23 430,49	23 181,20
200102	Sklo	O	2 323,86	2 893,69	2 858,75	3 405,49	2 984,52
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	134,50	393,25	515,78	597,00	409,17
200110	Oděvy (BRKO)	O	3,87	33,81	15,40	19,81	4,22
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	31,41	38,07	36,07	55,32	18,46
200113*	Rozpouštědla	N	0,03	0,24	0,14	0,02	0,00
200114*	Kyseliny	N	0,00	0,32	0,29	0,07	0,06
200115*	Zásady	N	1,60	0,07	1,95	1,45	0,97
200117*	Fotochemikálie	N	0,02	0,01	0,04	0,09	0,01
200119*	Pesticidy	N	0,00	0,17	0,17	0,15	0,00
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	19,59	9,42	4,34	5,29	4,11
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlovodíky	N	1 381,85	1 032,63	906,39	841,02	736,12
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	52,04	243,35	238,72	326,67	156,03
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	20,45	15,32	19,66	2,18	0,91
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	100,94	89,02	92,01	112,11	110,90
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	57,64	0,80	0,61	0,53	0,16

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	8,07	14,42	17,43	18,91	12,21
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	9,12	1 162,55	833,06	1,71	56,21
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,00	0,02	0,00	0,00	0,03
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	877,00	853,28	524,33	341,04	1 380,81
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	664,33	1 010,28	1 173,50	1 474,32	785,50
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	874,10	1 475,65	1 486,92	1 853,09	1 323,25
200139	Plasty	O	2 650,06	3 445,10	3 310,98	3 816,64	3 994,39
200140	Kovy	O	25 573,17	21 062,48	49 433,38	45 217,88	55 054,13
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	1,76	7,85	16,45	0,23	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	8 473,89	10 004,72	12 456,72	15 417,99	12 462,20
200202	Zemina a kameny	O	1 670,78	893,72	5 900,95	4 301,70	110,25
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	2 889,90	2 925,07	2 138,20	1 926,75	2 274,09
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	87 492,10	122 484,82	109 222,83	109 073,36	87 945,44
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	445,50	355,58	406,79	381,29	370,64
200303	Uliční smetky	O	6 667,38	4 488,98	7 155,49	5 345,59	3 420,33
200304	Kal ze septiků a žump	O	2 663,26	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	1 879,32	1 626,50	1 566,26	80,84	41,60
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	16 870,23	22 093,43	13 860,01	14 292,82	16 907,88
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	8,73	24,58	14,73	41,77	1,54
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	8 744,07	15 347,91	18 259,32	16 393,79	11 987,12
150102	Plastové obaly	O	3 098,27	3 089,72	3 674,72	3 357,64	3 795,11
150103	Dřevěné obaly	O	1 153,26	1 462,41	1 305,82	1 218,03	1 295,15
150104	Kovové obaly	O	16,35	46,23	35,29	37,89	28,72
150105	Kompozitní obaly	O	215,84	114,82	88,49	154,05	90,88
150106	Směsné obaly	O	2 725,50	4 994,35	7 814,35	5 788,28	5 082,17
150107	Skleněné obaly	O	745,79	834,87	1 069,07	856,33	2 092,28
150109	Textilní obaly	O	0,00	48,30	70,38	57,98	0,98
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	724,63	620,60	823,29	800,60	760,64

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	21,90	0,32	135,91	6,89	0,07
Celková produkce KO			206 829,59	239 006,48	262 916,99	261 055,11	238 880,44
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			139 915,16	170 890,45	153 671,21	165 447,83	142 778,49
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			82 489,91	91 626,08	87 058,77	98 610,61	85 113,02

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka č. 3: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směšného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	2 918 094,76	2 553 374,82	2 715 113,87	2 350 475,20	2 127 736,03	-12,50	6,33	-13,43	-9,48
Celková produkce KO	206 829,59	239 006,48	262 916,99	261 055,11	238 880,44	15,56	10,00	-0,71	-8,49
Celková produkce SKO	87 492,10	122 484,82	109 222,83	109 073,36	87 945,44	40,00	-10,83	-0,14	-19,37
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů		7,09		9,36		9,68		11,11	11,23
Podíl SKO na produkci KO		42,30		51,25		41,54		41,78	36,82

Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP	336 735	335 425	333 579	329 961	328 323
Měrná produkce KO	614,22	712,55	788,17	791,17	727,58
Měrná produkce SKO	259,82	365,16	327,43	330,56	267,86

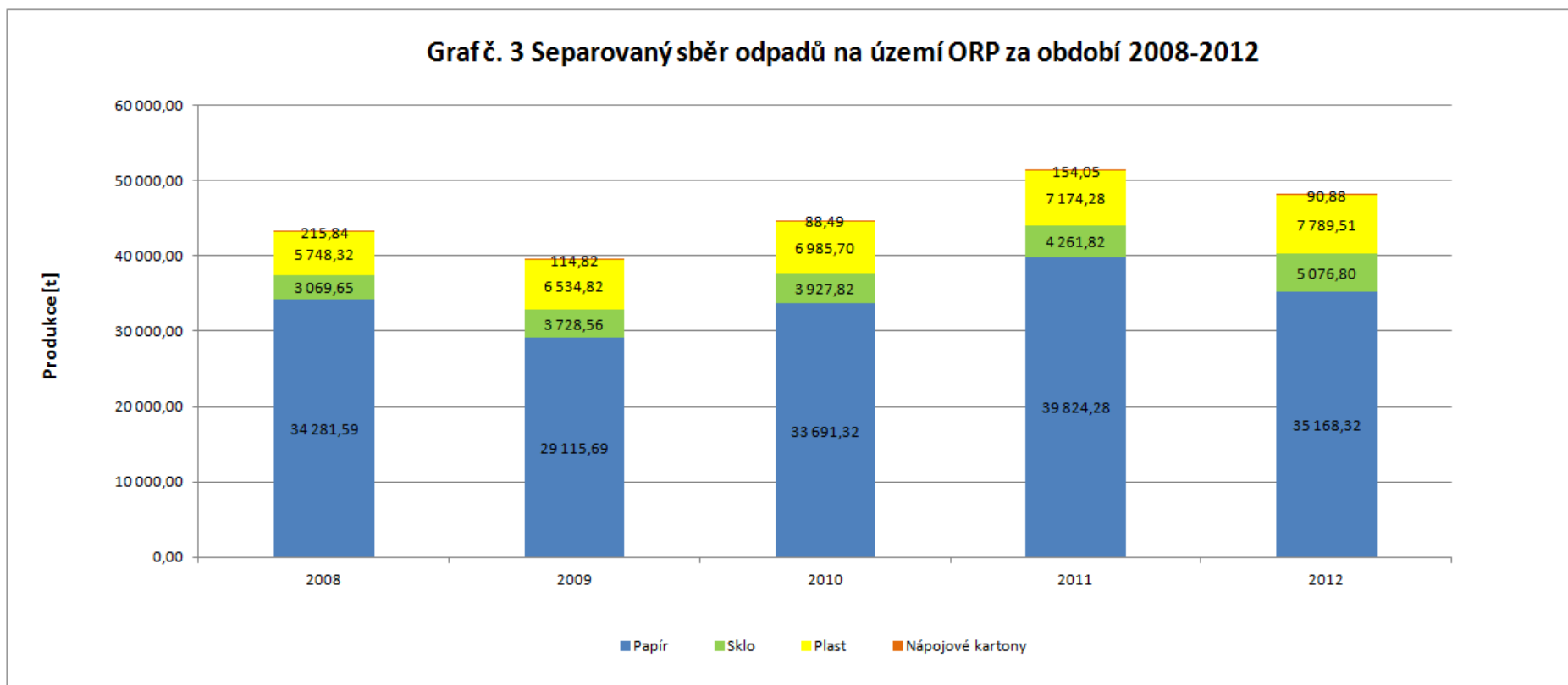
Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka č. 4: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	34 281,59	29 115,69	33 691,32	39 824,28	35 168,32	-15,07	+15,72	+18,20	-11,69
Sklo	150107, 200102	3 069,65	3 728,56	3 927,82	4 261,82	5 076,80	+21,47	+5,34	+8,50	+19,12
Plast	150102, 200139	5 748,32	6 534,82	6 985,70	7 174,28	7 789,51	+13,68	+6,90	+2,70	+8,58
Nápojové kartony	150105	215,84	114,82	88,49	154,05	90,88	-46,80	-22,93	+74,09	-41,01
Celkem separovaný sběr		43 315,40	39 493,90	44 693,32	51 414,44	48 125,50	-8,82	+13,17	+15,04	-6,40
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]		2008	2009	2010	2011	2012	2011	2012		
Počet obyvatel v území ORP		336 735	335 425	333 579	329 961	328 323				
Měrná produkce tříděného papíru			101,81	86,80	101,00	120,69		107,84		
Měrná produkce tříděného skla			9,12	11,12	11,77	12,92		15,46		
Měrná produkce tříděného plastu			17,07	19,48	20,94	21,74		23,73		
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů			0,64	0,34	0,27	0,47		0,28		
Měrná produkce tříděného odpadu			128,63	117,74	133,98	155,82		146,58		

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf č. 3 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka č. 5: Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	151,12	209,56	337,86	176,07	23,91
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	2 930,22	1 250,41	427,72	162,01	17,58
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	5,00	38,90	19,09	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	10,00	0,00	132,60	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,23	13,45	0,00	0,00
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	220,93	550,31	750,99	439,19	297,04
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	62,86	6,50	0,00	4,83
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	498,09	463,02	478,96	528,46	280,68
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	10,68	39,26	57,58	16,37
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	25,30	83,55	104,27	81,43	37,70
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

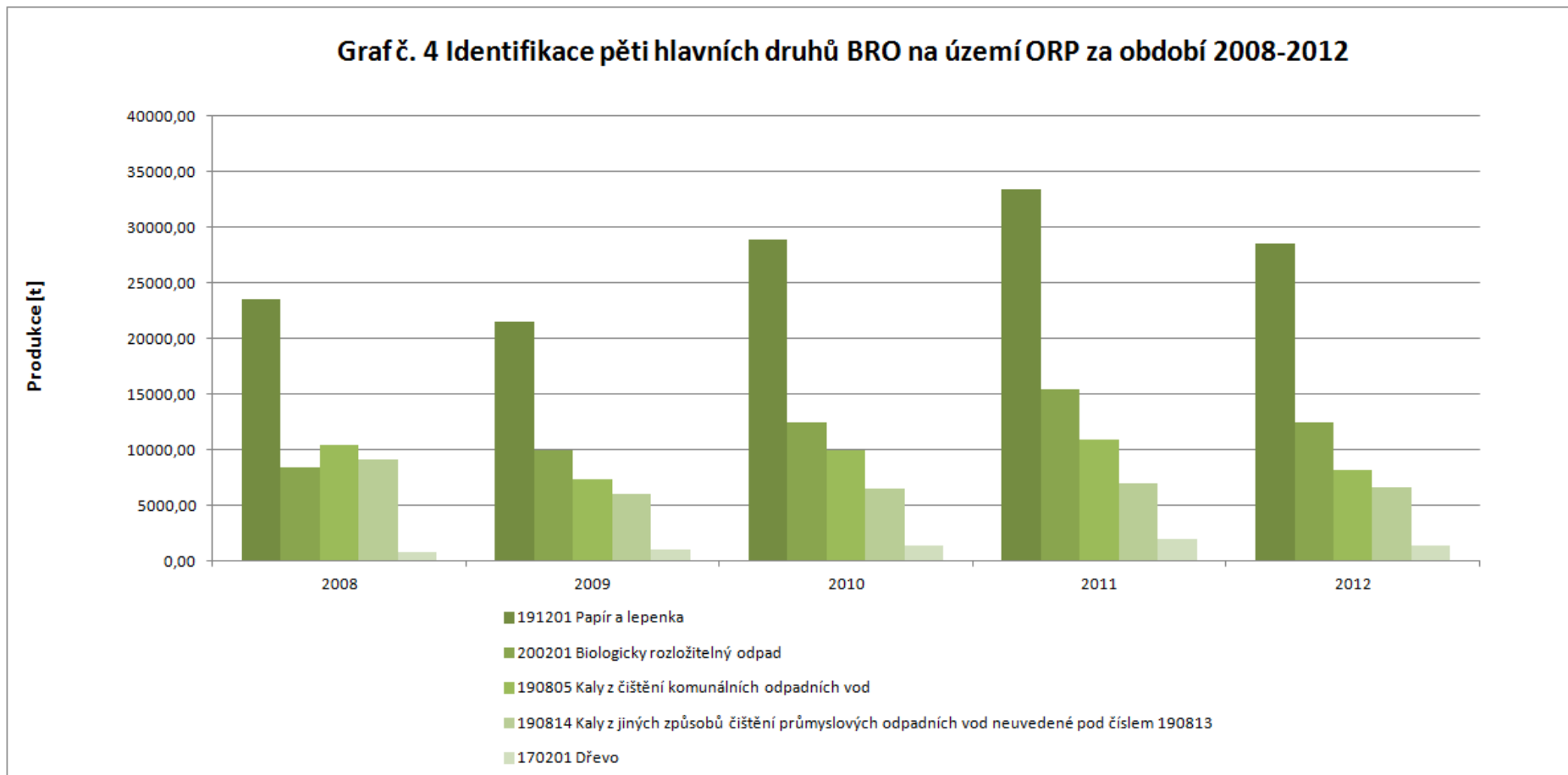
Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	11,58	34,21	33,77	31,77	4,14
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	8,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	4,26	17,34	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	526,30	1 460,28	630,29	413,50	340,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	81,08	28,86	6,80	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	0,00	38,50	136,35	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	1 134,55	926,96	1 136,66	567,25	288,55
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	4,82	383,70	0,70	0,20
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	159,05	87,06	145,92	56,53
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	25,63	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	4,87	10,42	14,13	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	4,64	76,10	62,70	26,31	22,93
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	8 744,07	15 347,91	18 259,32	16 393,79	11 987,12
150103	Dřevěné obaly	O	1 153,26	1 462,41	1 305,82	1 218,03	1 295,15
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	61,82	0,14
170201	Dřevo	O	754,54	983,15	1 458,46	2 011,21	1 406,82
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	10 477,16	7 398,50	9 942,06	10 956,75	8 191,03
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	123,42	282,39	245,43	341,30	234,74

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	3,52	15,75	3,00	2,00	1,00
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	9 103,87	6 068,52	6 505,25	7 021,65	6 663,11
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	1,20	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	O	747,73	117,19	1 559,97	105,56	1 162,38
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	23 495,07	21 538,94	28 848,77	33 435,05	28 584,36
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	3 223,36	1 416,31	277,84	2 024,27	918,94
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	25 537,52	13 767,78	15 431,99	23 430,49	23 181,20
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	134,50	393,25	515,78	597,00	409,17
200110	Oděvy	O	3,87	33,81	15,40	19,81	4,22
200111	Textilní materiály	O	31,41	38,07	36,07	55,32	18,46
200125	Jedlý olej a tuk	O	52,04	243,35	238,72	326,67	156,03
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	874,10	1 475,65	1 486,92	1 853,09	1 323,25
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	8 473,89	10 004,72	12 456,72	15 417,99	12 462,20
200301	Směsný komunální odpad	O	87 492,10	122 484,82	109 222,83	109 073,36	87 945,44
200302	Odpad z tržišť	O	445,50	355,58	406,79	381,29	370,64
200304	Kal ze septiků a žump	O	2 663,26	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	16 870,23	22 093,43	13 860,01	14 292,82	16 907,88
Celková produkce BRO			205 943,98	230 943,00	226 921,68	241 714,81	204 613,73

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf č. 4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

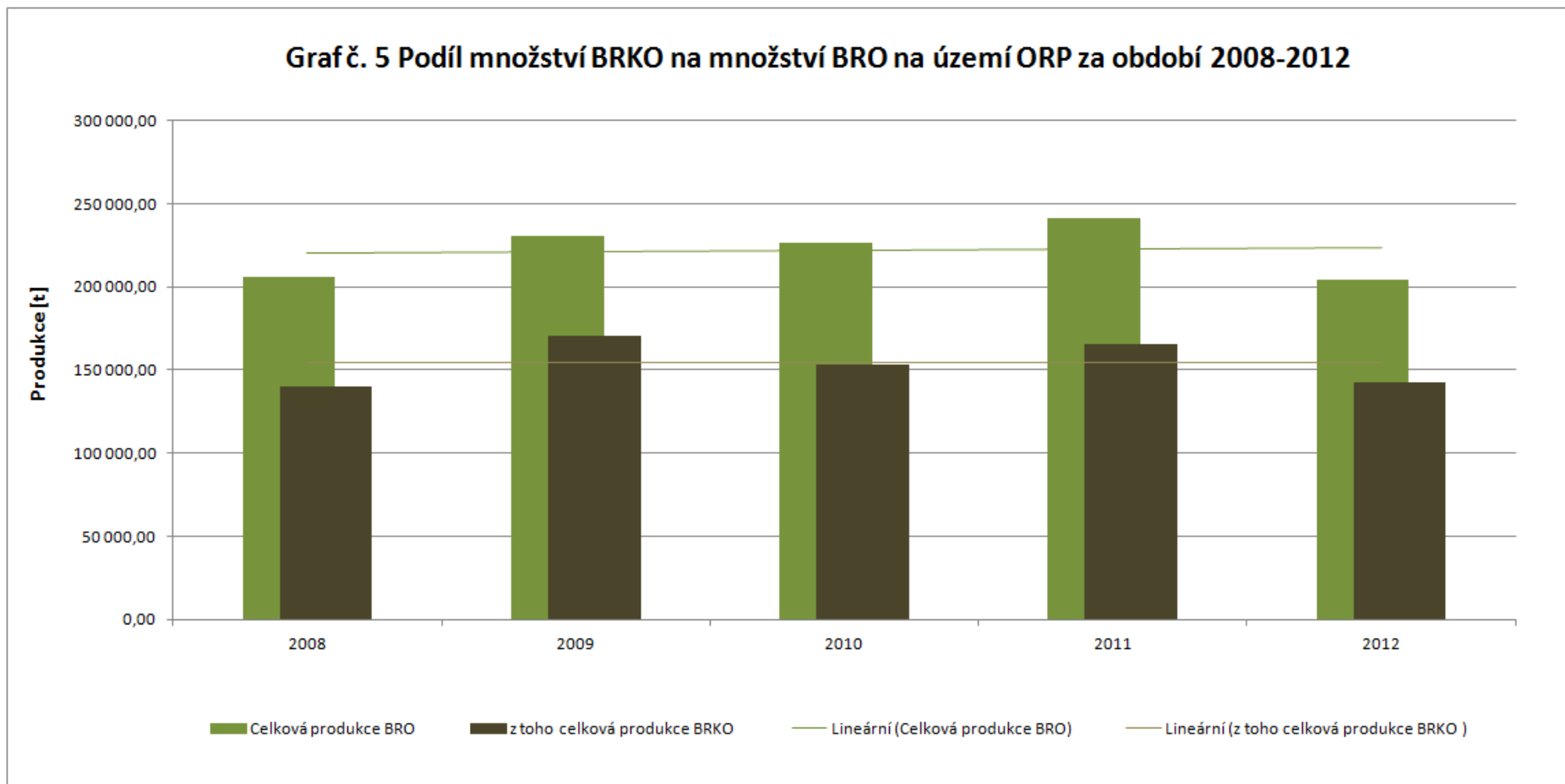
Graf byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tabulka č. 6: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	205 943,98	230 943,00	226 921,68	241 714,81	204 613,73	+12,14	-1,74	+6,52	-15,35
z toho celková produkce BRKO	139 915,16	170 890,45	153 671,21	165 447,83	142 778,49	+22,14	-10,08	+7,66	-13,70
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	67,94		74,00		67,72		68,45		69,78
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	336 735		335 425		333 579		329 961		326 121
Měrná produkce BRO	611,59		688,51		680,26		732,56		627,42
Měrná produkce BRKO	415,51		509,47		460,67		501,42		437,81

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf č. 5 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka č. 7: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
								2008	2009	2010	2011
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]											
Využití	Materiálové využití	1 744 933,98	2 169 777,33	2 625 260,01	2 651 044,59	2 768 854,44	2 643 120,22	124,35	150,45	151,93	158,68
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		53,83	74,36	102,82	97,64	117,80	124,22				
	Energetické využití	1 092,90	8 248,26	2 367,15	486,82	80,85	0,00	754,72	216,59	44,54	7,40
	Celkem vybrané způsoby využití	1 728 794,23	2 178 025,59	2 627 627,16	2 651 531,41	2 768 935,29	2 643 120,22	125,99	151,99	153,37	160,17
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		53,33	74,64	102,91	97,66	117,80	124,22				
Celková produkce odpadů		3 241 683,30	2 918 094,76	2 553 374,82	2 715 113,87	2 350 475,20	2 127 736,03				
Odstranění	Skládkování	280 585,28	116 011,37	93 168,55	86 550,20	93 681,00	198 244,32	41,35	33,21	30,85	33,39
	Spalování	13 426,42						Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
								21,66	-39,77	72,13	2,09
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
Celkem vybrané způsoby odstranění	129 437,79	109 502,81	96 389,11	110 616,70	215 534,04	-15,40	-11,98	14,76	94,85		

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf č. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

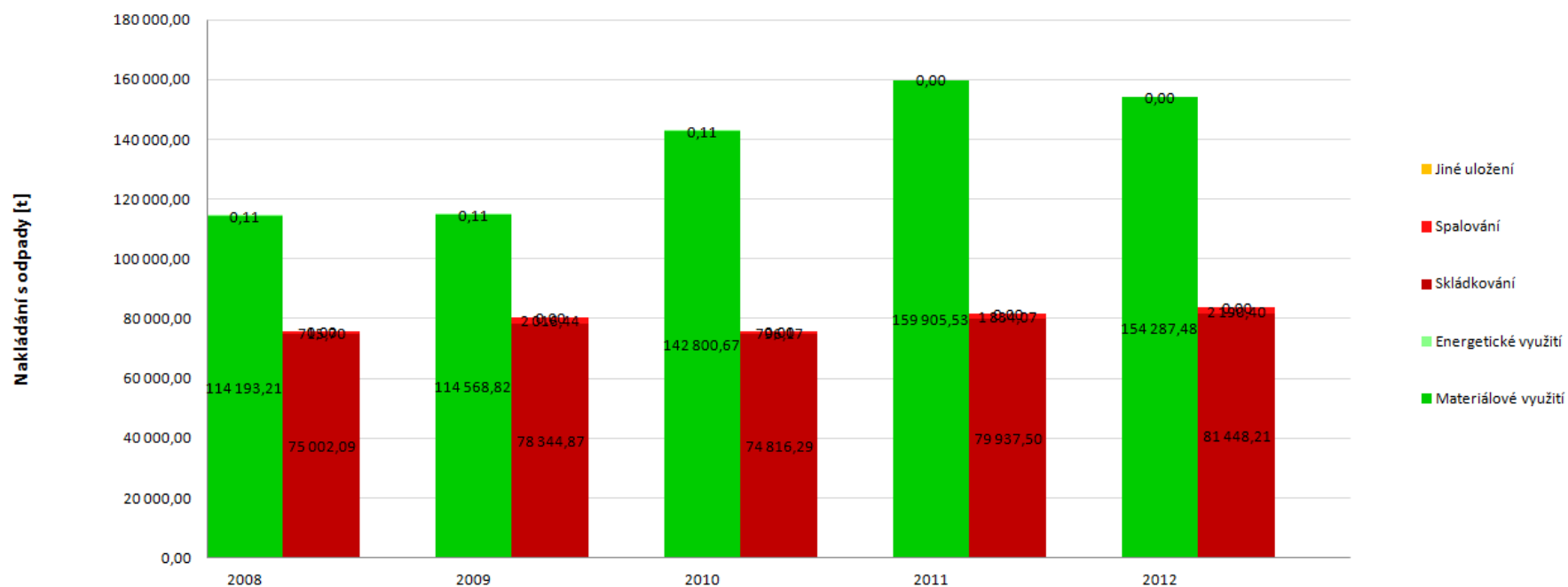
Tabulka č. 8: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
Nakládání s odpady [t]									2008	2009	2010	2011	
KO	Využití	Materiálové využití	31 973,96	114 193,21	114 568,82	142 800,67	159 905,53	154 287,48	357,14	358,32	446,62	500,11	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓			
			19,22	55,21	47,94	54,31	61,25	64,59	257,14	258,32	346,62	400,11	
		Energetické využití	0,01	0,11	0,11	0,11	0,00	0,00	1 206,42	1 206,42	1 206,42	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	29 386,42	114 193,32	114 568,93	142 800,78	159 905,53	154 287,48	388,59	389,87	485,94	544,15	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓										
		17,66	55,21	47,94	54,31	61,25	64,59	Meziroční změna [%] ↓					
	Celková produkce KO [t]			166 379,06	206 829,59	239 006,48	262 916,99	261 055,11	238 880,44	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		75 002,09	78 344,87	74 816,29	79 937,50	81 448,21	4,46	-4,50	6,85	1,89	
		Spalování		715,70	2 016,44	796,17	1 834,07	2 190,40	181,75	-60,52	130,36	19,43	
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-			
Celkem vybrané způsoby odstranění		75 717,78	80 361,32	75 612,46	81 771,58	83 638,61	6,13	-5,91	8,15	2,28			
SKO	Využití	Materiálové využití	2 286,43	2 279,35	1 536,97	871,28	1 048,94	-0,31	-32,57	-43,31	20,39		
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-		
		Celkem vybrané způsoby využití	2 286,43	2 279,35	1 536,97	871,28	1 048,94	-0,31	-32,57	-43,31	20,39		
	Odstranění	Skládkování		67 119,55	74 019,52	70 207,52	68 929,11	63 425,99	10,28	-5,15	-1,82	-7,98	
		Spalování		15,22	15,34	0,83	3,47	5,79	0,79	-94,59	317,47	67,10	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	

	Celkem vybrané způsoby odstranění	67 134,77	74 034,86	70 208,35	68 932,57	63 431,78	10,28	-5,17	-1,82	-7,98
--	-----------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------	-------	-------	-------

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf č. 7 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

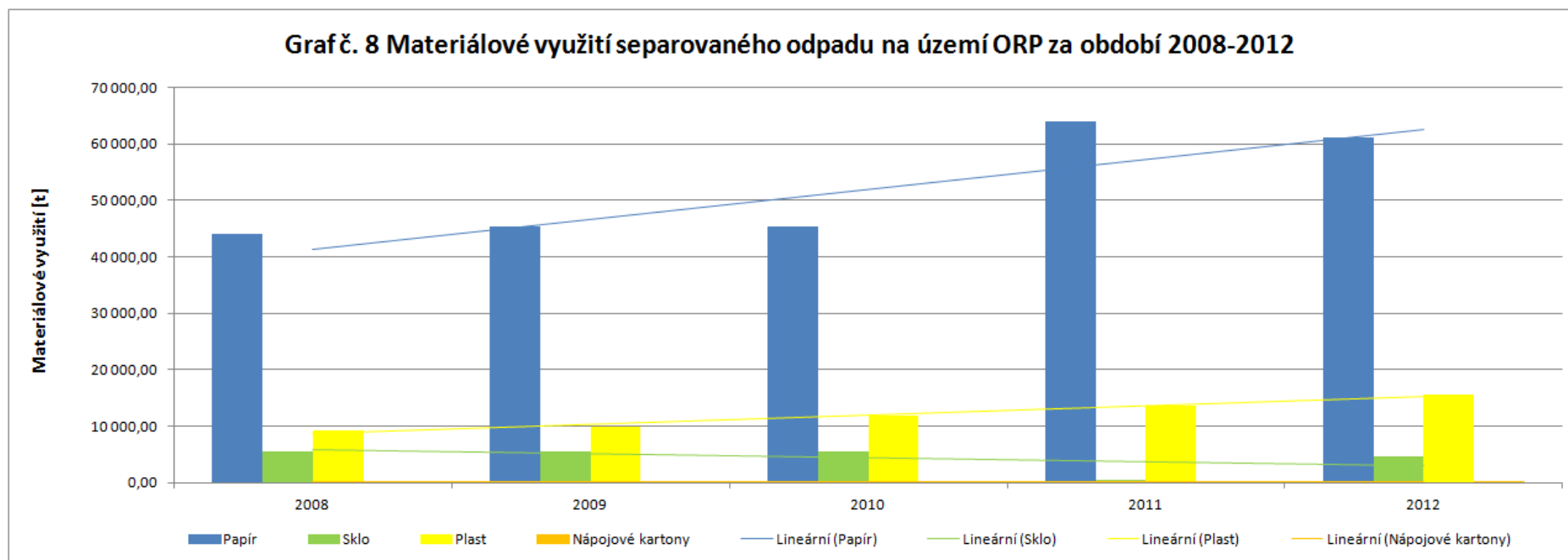

Tabulka č. 9: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo třídného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	44109,23	45289,35	45289,35	63989,10	61198,08	2,68	0,00	41,29	-4,36
		Energetické využití	0,11	0,11	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	-
		Odstranění	104,43	228,16	39,41	178,15	93,31	118,49	-82,73	352,05	-47,62
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	5604,69	5588,25	5625,30	468,48	4703,20	-0,29	0,66	-91,67	903,93
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	5,08	7,41	6,91	0,55	0,67	45,77	-6,68	-91,98	21,66
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	9151,86	9853,73	11937,59	13593,19	15580,67	7,67	21,15	13,87	14,62
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	208,99	86,75	50,45	218,05	361,43	-58,49	-41,84	332,19	65,76
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	336,95	128,23	161,31	227,37	136,29	-61,94	25,79	40,95	-40,06
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf č. 8 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka č. 10: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkovací BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Nakládání s BRO a BRKO [t]												
BRO	Využití	Materiálové využití		138 558,21	79 731,74	81 603,25	118 962,47	113 980,06	-42,46	2,35	45,78	-4,19
		Energetické využití		453,31	434,11	486,82	80,85	0,00	-4,24	12,14	-83,39	-100,00
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		72 474,68	76 494,86	72 753,82	78 225,07	79 210,83	5,55	-4,89	7,52	1,26
		Spalování		133,78	181,32	29,54	98,63	182,71	35,54	-83,71	233,94	85,24
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
BRKO	Využití	Materiálové využití		42 082,03	41 001,46	40 597,02	46 040,16	36 584,53	-2,57	-0,99	13,41	-20,54
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	72 434,26	76 388,71	72 738,92	78 064,97	79 144,20	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	37 833,47	58 164,71	61 340,14	58 409,35	62 686,17	63 552,80	162,13	154,39	165,69
								Podíl skládkování a měř. skládkování k DZ 1995 [%] ↓				

	Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓									
		148,00	172,73	182,87	175,10	189,98	194,87				
								123,56	118,31	128,37	131,67
		Spalování	40,54	77,10	22,05	30,79	40,36	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
						90,20	-71,40	39,64	31,08		
Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-		
Počet obyvatel v území ORP		336 735	335 425	333 579	329 961	326 121					

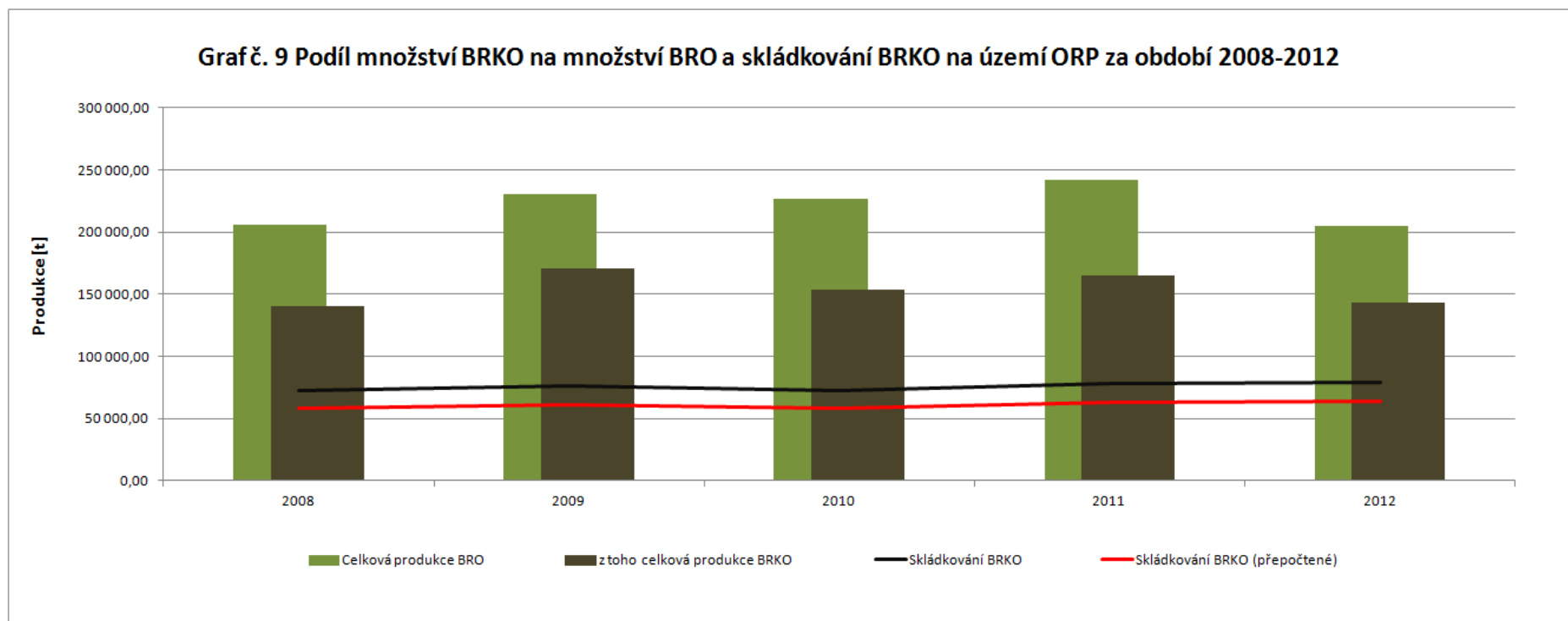
Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka č. 11: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012		
Nakládání BRKO [t]										
BRKO	Využití	Materiálové využití		42 082,03	41 001,46	40 597,02	46 040,16	36 584,53		
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		72 434,26	76 388,71	72 738,92	78 064,97	79 144,20	
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu		37 833,47	58 164,71	61 340,14	58 409,35	62 686,17	63 552,80
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)		Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓					
				148,00	172,73	182,87	175,10	189,98	194,87	
				Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →						
		Spalování			40,54	77,10	22,05	30,79	40,36	
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Počet obyvatel v území ORP				336 735	335 425	333 579	329 961	326 121	

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Velké množství BRKO se v ORP odstraňuje skládkováním.

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

IV. Přílohy k tématu podpora zaměstnanosti a podnikání

Příloha č. 1: Informace o městech a obcích správního obvodu z pohledu zaměstnanosti a podnikatelských příležitostí

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ, Sčítání lidu 2011

Čavisov

Obyvatelstvo podle věku - Čavisov

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		514	249	265
z toho ve věku	0 - 14	76	44	32
	15 - 19	37	17	20
	20 - 29	72	34	38
	30 - 39	97	50	47
	40 - 49	90	43	47
	50 - 59	59	28	31
	60 - 64	19	10	9
	65 - 69	25	8	17
	70 - 79	20	7	13
	80 a více let	17	7	10

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Čavisov

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			268	137	131
v tom:	zaměstnaní		253	133	120
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	199	100	99
		zaměstnavatelé	9	8	1
		pracující na vlastní účet	34	23	11
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	1	-	1
		ženy na mateřské dovolené	7	-	7
	nezaměstnaní		15	4	11
Ekonomicky neaktivní celkem			237	105	132
z toho	nepracující důchodci		89	34	55
	žáci, studenti, učni		99	50	49
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			9	7	2

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Čavisov

			Celkem
Vyjíždějící celkem			204
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		127
	v tom	v rámci obce	13
		do jiné obce okresu	107
		do jiného okresu kraje	6
		do jiného kraje	1
		do zahraničí	-
	vyjíždějící do škol		77
	v tom	v rámci obce	-
mimo obec		77	

Celková míra nezaměstnanosti: 5,9 %

Počet podnikatelských subjektů: 17

Dolní Lhota

Obyvatelstvo podle věku – Dolní Lhota

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		1 375	684	691
z toho ve věku	0 - 14	199	109	90
	15 - 19	88	45	43
	20 - 29	146	77	69
	30 - 39	217	104	113
	40 - 49	194	104	90
	50 - 59	217	100	117
	60 - 64	98	50	48
	65 - 69	68	32	36
	70 - 79	95	45	50
	80 a více let	48	17	31

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Dolní Lhota

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			666	354	312
v tom:	zaměstnaní		614	319	295
	z toho podle po- stavení v za- městnání	zaměstnanci	483	236	247
		zaměstnavatelé	30	25	5
		pracující na vlastní účet	66	48	18
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	29	11	18
		ženy na mateřské dovolené	6	-	6
	nezaměstnaní		52	35	17
Ekonomicky neaktivní celkem			673	312	361
z toho	nepracující důchodci		312	134	178
	žáci, studenti, učni		235	126	109
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			36	18	18

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Dolní Lhota

			Celkem
Vyjíždějící celkem			422
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		290
	v tom	v rámci obce	18
		do jiné obce okresu	242
		do jiného okresu kraje	22
		do jiného kraje	5
		do zahraničí	3
	vyjíždějící do škol		132
	v tom	v rámci obce	24
mimo obec		108	

Celková míra nezaměstnanosti: 7,8%

Počet podnikatelských subjektů: 25

Horní Lhota

Obyvatelstvo podle věku - Horní Lhota

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		770	369	401
z toho ve věku	0 - 14	107	46	61
	15 - 19	56	29	27
	20 - 29	91	48	43
	30 - 39	115	49	66
	40 - 49	138	71	67
	50 - 59	118	60	58
	60 - 64	44	24	20
	65 - 69	35	17	18
	70 - 79	43	18	25
	80 a více let	22	6	16

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Horní Lhota

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			374	204	170
v tom:	zaměstnaní		342	185	157
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	256	130	126
		zaměstnavatelé	23	18	5
		pracující na vlastní účet	56	35	21
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	6	4	2
		ženy na mateřské dovolené	11	-	11
	nezaměstnaní		32	19	13
Ekonomicky neaktivní celkem			355	147	208
z toho	nepracující důchodci		156	62	94
	žáci, studenti, učni		128	60	68
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			41	18	23

Vyjíždějící do zaměstnání a škol – Horní Lhota

			Celkem
Vyjíždějící celkem			246
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		168
	v tom	v rámci obce	6
		do jiné obce okresu	131
		do jiného okresu kraje	23
		do jiného kraje	5
		do zahraničí	3
	vyjíždějící do škol		78
	v tom	v rámci obce	-
		mimo obec	78

Celková míra nezaměstnanosti: 8,6%

Počet podnikatelských subjektů: 13

Klimkovice

Obyvatelstvo podle věku - Klimkovice

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		4 165	2 054	2 111
z toho ve věku	0 - 14	632	331	301
	15 - 19	263	140	123
	20 - 29	492	264	228
	30 - 39	678	324	354
	40 - 49	593	318	275
	50 - 59	551	266	285
	60 - 64	294	143	151
	65 - 69	233	109	124
	70 - 79	267	115	152
	80 a více let	153	40	113

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Klimkovice

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			2 058	1 117	941
v tom:	zaměstnaní		1 919	1 035	884
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	1 476	761	715
		zaměstnavatelé	91	70	21
		pracující na vlastní účet	233	157	76
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	92	49	43
		ženy na mateřské dovolené	46	-	46
	nezaměstnaní		139	82	57
Ekonomicky neaktivní celkem			1 992	872	1 120
z toho	nepracující důchodci		918	356	562
	žáci, studenti, učni		678	346	332
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			115	65	50

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Klimkovice

			Celkem
Vyjíždějící celkem			1 243
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		897
	v tom	v rámci obce	100
		do jiné obce okresu	665
		do jiného okresu kraje	98
		do jiného kraje	28
		do zahraničí	6
	vyjíždějící do škol		346
	v tom	v rámci obce	98
mimo obec		248	

Celková míra nezaměstnanosti: 6,8%

Počet podnikatelských subjektů: 112

Olbramice

Obyvatelstvo podle věku - Olbramice

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		643	331	312
z toho ve věku	0 - 14	106	64	42
	15 - 19	38	15	23
	20 - 29	94	52	42
	30 - 39	81	39	42
	40 - 49	115	60	55
	50 - 59	86	45	41
	60 - 64	38	18	20
	65 - 69	35	16	19
	70 - 79	32	14	18
	80 a více let	17	7	10

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Olbramice

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			309	174	135
v tom:	zaměstnaní		287	163	124
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	220	115	105
		zaměstnavatelé	14	11	3
		pracující na vlastní účet	40	32	8
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	9	3	6
		ženy na mateřské dovolené	5	-	5
	nezaměstnaní		22	11	11
Ekonomicky neaktivní celkem			303	142	161
z toho	nepracující důchodci		131	52	79
	žáci, studenti, učni		114	63	51
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			31	15	16

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Olbramice

			Celkem
Vyjíždějící celkem			187
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		127
	v tom	v rámci obce	6
		do jiné obce okresu	106
		do jiného okresu kraje	9
		do jiného kraje	3
		do zahraničí	3
	vyjíždějící do škol		60
	v tom	v rámci obce	13
		mimo obec	47

Celková míra nezaměstnanosti: 7,1%

Počet podnikatelských subjektů: 5

Ostrava

Obyvatelstvo podle věku - Ostrava

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		296 224	142 829	153 395
z toho ve věku	0 - 14	40 638	20 810	19 828
	15 - 19	16 193	8 258	7 935
	20 - 29	40 920	20 782	20 138
	30 - 39	47 598	24 414	23 184
	40 - 49	41 052	20 611	20 441
	50 - 59	40 000	19 230	20 770
	60 - 64	20 588	9 311	11 277
	65 - 69	16 917	7 298	9 619
	70 - 79	20 416	8 290	12 126
	80 a více let	10 627	3 074	7 553

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Ostrava

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			141 881	74 902	66 979
v tom:	zaměstnaní		123 645	65 687	57 958
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	99 860	51 197	48 663
		zaměstnavatelé	3 859	2 733	1 126
		pracující na vlastní účet	12 975	8 506	4 469
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	6 342	3 061	3 281
		ženy na mateřské dovolené	2 347	-	2 347
	nezaměstnaní		18 236	9 215	9 021
Ekonomicky neaktivní celkem			137 029	57 785	79 244
z toho	nepracující důchodci		68 461	25 950	42 511
	žáci, studenti, učni		40 037	19 905	20 132
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			17 314	10 142	7 172

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Ostrava

			Celkem
Vyjíždějící celkem			74 753
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		54 622
	v tom	v rámci obce	46 283
		do jiné obce okresu	539
		do jiného okresu kraje	5 303
		do jiného kraje	1 557
		do zahraničí	940
	vyjíždějící do škol		20 131
	v tom	v rámci obce	16 729
		mimo obec	3 402

Celková míra nezaměstnanosti: 12,6%

Počet podnikatelských subjektů: 10 412

Šenov

Obyvatelstvo podle věku - Šenov

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		6 013	2 950	3 063
z toho ve věku	0 - 14	914	478	436
	15 - 19	348	184	164
	20 - 29	717	361	356
	30 - 39	915	448	467
	40 - 49	889	462	427
	50 - 59	807	404	403
	60 - 64	420	195	225
	65 - 69	338	163	175
	70 - 79	408	176	232
	80 a více let	254	78	176

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Šenov

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			2 821	1 532	1 289
v tom:	zaměstnaní		2 539	1 386	1 153
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	2 058	1 086	972
		zaměstnavatelé	107	77	30
		pracující na vlastní účet	285	182	103
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	103	58	45
		ženy na mateřské dovolené	33	-	33
	nezaměstnaní		282	146	136
Ekonomicky neaktivní celkem			3 056	1 332	1 724
z toho	nepracující důchodci		1 462	592	870
	žáci, studenti, učni		973	489	484
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			136	86	50

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Šenov

			Celkem
Vyjíždějící celkem			2 228
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		1 545
	v tom	v rámci obce	170
		do jiné obce okresu	933
		do jiného okresu kraje	386
		do jiného kraje	39
		do zahraničí	17
	vyjíždějící do škol		683
	v tom	v rámci obce	215
		mimo obec	468

Celková míra nezaměstnanosti: 10,0%

Počet podnikatelských subjektů: 191

Stará Ves nad Ondřejnicí

Obyvatelstvo podle věku – Stará Ves n. O.

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		2 559	1 262	1 297
z toho ve věku	0 - 14	371	193	178
	15 - 19	142	67	75
	20 - 29	314	162	152
	30 - 39	391	212	179
	40 - 49	368	183	185
	50 - 59	348	168	180
	60 - 64	226	99	127
	65 - 69	127	67	60
	70 - 79	173	74	99
	80 a více let	94	34	60

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Stará Ves n. O.

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			1 228	678	550
v tom:	zaměstnaní		1 142	633	509
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	895	481	414
		zaměstnavatelé	57	40	17
		pracující na vlastní účet	141	91	50
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	47	30	17
		ženy na mateřské dovolené	19	-	19
	nezaměstnaní		86	45	41
Ekonomicky neaktivní celkem			1 282	552	730
z toho	nepracující důchodci		627	257	370
	žáci, studenti, učni		418	190	228
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			49	32	17

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Stará Ves n. O.

			Celkem
Vyjíždějící celkem			804
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		574
	v tom	v rámci obce	58
		do jiné obce okresu	357
		do jiného okresu kraje	141
		do jiného kraje	15
		do zahraničí	3
	vyjíždějící do škol		230
v tom	v rámci obce	59	
	mimo obec	171	

Celková míra nezaměstnanosti: 7,0%

Počet podnikatelských subjektů: 43

Václavovice

Obyvatelstvo podle věku - Václavovice

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		1 860	922	938
z toho ve věku	0 - 14	290	151	139
	15 - 19	106	51	55
	20 - 29	201	100	101
	30 - 39	320	160	160
	40 - 49	267	147	120
	50 - 59	261	128	133
	60 - 64	133	67	66
	65 - 69	94	42	52
	70 - 79	116	54	62
	80 a více let	69	20	49

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Václavovice

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			922	508	414
v tom:	zaměstnaní		855	476	379
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	682	368	314
		zaměstnavatelé	45	36	9
		pracující na vlastní účet	97	58	39
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	35	17	18
		ženy na mateřské dovolené	15	-	15
	nezaměstnaní		67	32	35
Ekonomicky neaktivní celkem			898	388	510
z toho	nepracující důchodci		423	171	252
	žáci, studenti, učni		287	142	145
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			40	26	14

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Václavovice

			Celkem
Vyjíždějící celkem			767
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		551
	v tom	v rámci obce	19
		do jiné obce okresu	391
		do jiného okresu kraje	126
		do jiného kraje	7
		do zahraničí	8
	vyjíždějící do škol		216
	v tom	v rámci obce	31
mimo obec		185	

Celková míra nezaměstnanosti: 7,2%

Počet podnikatelských subjektů: 27

Velká Polom

Obyvatelstvo podle věku – Velká Polom

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		1 861	917	944
z toho ve věku	0 - 14	328	168	160
	15 - 19	89	49	40
	20 - 29	221	111	110
	30 - 39	329	175	154
	40 - 49	224	113	111
	50 - 59	273	131	142
	60 - 64	104	54	50
	65 - 69	96	42	54
	70 - 79	124	49	75
	80 a více let	71	25	46

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity – Velká Polom

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			907	505	402
v tom:	zaměstnaní		832	464	368
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	644	339	305
		zaměstnavatelé	38	26	12
		pracující na vlastní účet	118	85	33
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	34	17	17
		ženy na mateřské dovolené	22	-	22
	nezaměstnaní		75	41	34
Ekonomicky neaktivní celkem			914	387	527
z toho	nepracující důchodci		400	157	243
	žáci, studenti, učni		265	133	132
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			40	25	15

Vyjíždějící do zaměstnání a škol – Velká Polom

			Celkem
Vyjíždějící celkem			534
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		396
	v tom	v rámci obce	45
		do jiné obce okresu	280
		do jiného okresu kraje	48
		do jiného kraje	12
		do zahraničí	11
	vyjíždějící do škol		138
	v tom	v rámci obce	34
		mimo obec	104

Celková míra nezaměstnanosti: 8,3%

Počet podnikatelských subjektů: 61

Vratimov

Obyvatelstvo podle věku - Vratimov

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		6 742	3 266	3 476
z toho ve věku	0 - 14	992	508	484
	15 - 19	358	175	183
	20 - 29	799	390	409
	30 - 39	1 110	550	560
	40 - 49	962	504	458
	50 - 59	909	434	475
	60 - 64	454	243	211
	65 - 69	342	158	184
	70 - 79	512	192	320
	80 a více let	286	102	184

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Vratimov

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			3 288	1 755	1 533
v tom:	zaměstnaní		3 033	1 629	1 404
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	2 489	1 301	1 188
		zaměstnavatelé	88	52	36
		pracující na vlastní účet	297	198	99
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	85	40	45
		ženy na mateřské dovolené	66	-	66
	nezaměstnaní		255	126	129
Ekonomicky neaktivní celkem			3 235	1 376	1 859
z toho	nepracující důchodci		1 629	649	980
	žáci, studenti, učni		973	485	488
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			219	135	84

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Vratimov

			Celkem
Vyjíždějící celkem			1 960
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		1 447
	v tom	v rámci obce	166
		do jiné obce okresu	998
		do jiného okresu kraje	230
		do jiného kraje	34
		do zahraničí	19
	vyjíždějící do škol		513
	v tom	v rámci obce	181
mimo obec		332	

Celková míra nezaměstnanosti: 7,8%

Počet podnikatelských subjektů: 182

Vřesina

Obyvatelstvo podle věku - Vřesina

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		2 693	1 311	1 382
z toho ve věku	0 - 14	409	208	201
	15 - 19	162	75	87
	20 - 29	280	153	127
	30 - 39	378	175	203
	40 - 49	399	210	189
	50 - 59	398	187	211
	60 - 64	187	93	94
	65 - 69	172	76	96
	70 - 79	185	86	99
	80 a více let	110	42	68

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Vřesina

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			1 294	713	581
v tom:	zaměstnaní		1 191	650	541
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	904	464	440
		zaměstnavatelé	70	52	18
		pracující na vlastní účet	148	102	46
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	58	38	20
		ženy na mateřské dovolené	18	-	18
	nezaměstnaní		103	63	40
Ekonomicky neaktivní celkem			1 323	565	758
z toho	nepracující důchodci		638	256	382
	žáci, studenti, učni		439	214	225
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			76	33	43

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Vřesina

			Celkem
Vyjíždějící celkem			758
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		531
	v tom	v rámci obce	26
		do jiné obce okresu	444
		do jiného okresu kraje	40
		do jiného kraje	15
		do zahraničí	6
	vyjíždějící do škol		227
	v tom	v rámci obce	36
		mimo obec	191

Celková míra nezaměstnanosti: 8,0%

Počet podnikatelských subjektů: 48

Zbyslavice

Obyvatelstvo podle věku - Zbyslavice

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		599	293	306
z toho ve věku	0 - 14	96	49	47
	15 - 19	34	17	17
	20 - 29	72	35	37
	30 - 39	101	59	42
	40 - 49	81	40	41
	50 - 59	87	42	45
	60 - 64	52	23	29
	65 - 69	18	11	7
	70 - 79	33	10	23
	80 a více let	25	7	18

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity - Zbyslavice

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			303	174	129
v tom:	zaměstnaní		283	163	120
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	232	128	104
		zaměstnavatelé	7	3	4
		pracující na vlastní účet	26	21	5
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	5	4	1
		ženy na mateřské dovolené	11	-	11
	nezaměstnaní		20	11	9
Ekonomicky neaktivní celkem			280	110	170
z toho	nepracující důchodci		134	48	86
	žáci, studenti, učni		73	33	40
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			16	9	7

Vyjíždějící do zaměstnání a škol - Zbyslavice

			Celkem
Vyjíždějící celkem			172
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		134
	v tom	v rámci obce	6
		do jiné obce okresu	112
		do jiného okresu kraje	12
		do jiného kraje	2
		do zahraničí	2
	vyjíždějící do škol		38
	v tom	v rámci obce	10
mimo obec		28	

Celková míra nezaměstnanosti: 6,6%

Počet podnikatelských subjektů: 8

Příloha č. 2: Ekonomické subjekty podle odvětví (NACE) v ORP Ostrava

	Registrované subjekty					z toho subjekty se zjištěnou aktivitou
	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Ekonomické subjekty celkem	74 943	76 491	77 565	76 890	77 033	41 817
Nezařazeno	1 311	2 012	2 543	2 969	3 387	1 433
Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti	630	753	832	877	891	587
Lesnictví a těžba dřeva	117	106	98	95	83	38
Rybolov a akvakultura	2	2	3	4	4	3
Těžba a úprava černého a hnědého uhlí	5	4	3	3	2	2
Těžba ropy a zemního plynu	1	1	1	1	1	1
Těžba a úprava rud	-	-	1	1	-	-
Ostatní těžba a dobývání	12	16	19	20	20	13
Podpůrné činnosti při těžbě	4	5	5	5	7	6
Výroba potravinářských výrobků	314	351	377	382	413	247
Výroba nápojů	23	29	31	28	72	49
Výroba tabákových výrobků	-	-	-	-	-	-
Výroba textilií	133	119	102	88	76	24
Výroba oděvů	789	842	891	874	856	359
Výroba usní a souvisejících výrobků	34	32	33	28	26	13
Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	740	650	601	549	513	287
Výroba papíru a výrobků z papíru	18	22	25	30	30	27
Tisk a rozmnožování nahaných nosičů	281	237	203	178	154	119
Výroba koku a rafinovaných ropných produktů	7	6	5	4	4	4

	Registrované subjekty					z toho subjekty se zjištěnou aktivitou
	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Výroba chemických látek a chemických přípravků	115	106	100	98	97	71
Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	3	3	2	2	1	1
Výroba pryžových a plastových výrobků	105	107	100	102	99	62
Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	179	187	191	189	183	96
Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství	57	58	64	75	70	49
Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	2 434	2 506	2 576	2 542	2 502	1 410
Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	99	90	82	80	79	53
Výroba elektrických zařízení	814	721	637	557	519	340
Výroba strojů a zařízení j. n.	178	179	179	175	167	134
Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	15	17	23	24	24	18
Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	15	15	18	18	24	15
Výroba nábytku	236	367	454	433	368	226
Ostatní zpracovatelský průmysl	327	335	377	408	407	247
Opravy a instalace strojů a zařízení	687	779	845	831	843	595
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	45	76	86	108	254	185
Shromažďování, úprava a rozvod vody	8	7	14	16	19	12
Činnosti související s odpadními vodami	11	17	17	13	10	7

	Registrované subjekty					z toho subjekty se zjištěnou aktivitou
	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Shromažďování, sběr a odstraňování odpadů, úprava odpadů k dalšímu využití	371	382	381	368	352	208
Sanace a jiné činnosti související s odpady	1	1	2	1	1	1
Výstavba budov	2 211	2 277	2 314	2 360	2 314	1 488
Inženýrské stavitelství	55	57	59	61	58	50
Specializované stavební činnosti	4 924	5 120	5 168	5 135	4 942	2 612
Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel	1 411	1 431	1 444	1 422	1 388	827
Velkoobchod, kromě motorových vozidel	7 220	8 286	9 164	9 728	9 395	4 876
Maloobchod, kromě motorových vozidel	12 901	11 740	10 545	9 479	7 871	2 917
Pozemní a potrubní doprava	1 783	1 766	1 745	1 628	1 530	945
Vodní doprava	1	1	1	1	1	1
Letecká doprava	-	-	1	2	2	2
Skladování a vedlejší činnosti v dopravě	215	228	241	223	223	137
Poštovní a kurýrní činnosti	7	7	7	7	7	4
Ubytování	132	130	139	143	137	86
Stravování a pohostinství	2 985	3 156	3 278	3 340	3 230	1 737
Vydavatelské činnosti	340	365	298	251	231	159
Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů, pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti	128	146	129	115	97	59
Tvorba programů a vysílání	11	9	10	13	11	11
Telekomunikační činnosti	36	44	43	42	59	49
Činnosti v oblasti informačních technologií	899	951	900	833	771	512
	Registrované subjekty					z toho subjekty se

						zjištěnou aktivitou
	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Informační činnosti	203	197	190	177	173	90
Finanční zprostředkování, kromě pojišťovnictví a penzijního financování	177	167	455	675	595	374
Pojištění, zajištění a penzijní financování, kromě povinného sociálního zabezpečení	1	1	1	1	1	1
Ostatní finanční činnosti	1 576	921	850	864	3 558	1 516
Činnosti v oblasti nemovitostí	4 689	4 904	5 030	5 097	5 149	3 557
Právní a účetnické činnosti	2 877	2 963	2 958	2 860	2 793	1 885
Činnosti vedení podniků; poradenství v oblasti řízení	1 492	1 421	1 315	1 139	975	496
Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy	1 930	1 893	1 904	1 816	1 809	1 265
Výzkum a vývoj	93	89	89	95	87	55
Reklama a průzkum trhu	1 123	1 107	1 108	1 065	1 021	562
Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti	4 090	4 345	4 345	4 161	4 030	1 875
Veterinární činnosti	72	70	75	72	66	39
Činnosti v oblasti pronájmu a operativního leasingu	422	373	371	334	318	169
Činnosti související se zaměstnáním	113	133	130	120	114	71
Činnosti cestovních agentur, kanceláří a jiné rezervační a související činnosti	369	351	337	323	307	152
Bezpečnostní a pátrací činnosti	246	243	251	258	233	156
Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny	319	293	282	280	271	148
Administrativní, kancelářské a jiné podpůrné činnosti pro podnikání	476	460	480	500	506	188
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	93	99	73	71	72	60
	Registrované subjekty					z toho subjekty se

						zjištěnou aktivitou
	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Vzdělávání	1 427	1 412	1 391	1 387	1 361	868
Zdravotní péče	1 012	1 033	1 050	1 020	997	885
Pobytové služby sociální péče	22	23	27	26	28	24
Ambulantní nebo terénní sociální služby	65	68	71	51	54	34
Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti	70	74	114	152	166	108
Činnosti knihoven, archivů, muzeí a jiných kulturních zařízení	13	12	12	13	12	10
Činnosti heren, kasin a sázkových kanceláří	54	57	52	50	48	35
Sportovní, zábavní a rekreační činnosti	1 627	1 661	1 650	1 636	1 614	820
Činnosti organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů	2 060	2 154	2 249	2 345	2 506	992
Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	456	628	740	770	795	493
Poskytování ostatních osobních služeb	2 394	2 483	2 556	2 571	2 547	1 474
Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	2	2	2	2	2	1

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrd=Zobrazit+tabulku&qo_zobraz=1&childsel0=4&childsel0=4&cislotab=ORG9030UC&vo=null&pro_3_114=8119&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp

Příloha č. 1: Ekonomické subjekty podle právní formy v ORP Ostrava

	Registrované subjekty					z toho subjekty se zjištěnou aktivitou
	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Ekonomické subjekty celkem	74943	76491	77565	76890	77033	41817
státní podniky	11	9	9	9	7	7
obchodní společnosti	10803	11474	12073	12574	13113	10552
družstva	1062	1059	1062	1095	1084	1023
fyzické osob - živnostníci	52155	52950	53570	52150	49140	22675
zemědělský podnikatel - FO	147	155	169	177	165	138
fyzické osoby podnikající dle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství	3027	2796	2768	2776	6791	3991
ostatní (rozpočtové organizace, příspěvkové organizace, nadace, školy, zahraniční osoby, sdružení, církevní org., apod.)	7738	8048	7914	8109	6733	3431

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrd=Zobrazit+tabulku&qo_zobraz=1&pro_3_142=8119&childsel0=4&childsel0=4&cislotab=ORG9020UC&vo=null&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp

V. Přílohy k tématu aglomerace

Příloha č. 1: Dotazník pro zástupce obcí ORP Ostrava

Vážená paní starostko, vážený pane starosto,
v souvislosti se zpracováním analýzy kvality ovzduší ORP Ostrava Vás prosíme o zodpovězení následujících otázek:

1. Pociťujete ve Vaší obci/měště resp. regionu nějaké konkrétní důsledky špatné kvality ovzduší? Např. nespokojenost občanů, stěhování občanů do jiných regionů, neshody mezi obyvateli v souvislosti s lokálními topeništi apod.
2. Jakými prostředky dokážete v současné situaci ovlivnit kvalitu ovzduší ve Vaší obci/měště resp. regionu? Uplatnili jste legislativní prostředky dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (nízkoemisní zóny, regulační řád)?
3. Jaké potenciální prostředky byste uvítali k ovlivňování kvality ovzduší Vaší obci/měště resp. regionu? Např. větší kompetence, finanční prostředky na opatření typu: čištění silnic, výsadba zeleně apod.
4. Co a do jaké míry by se podle Vás dalo v této oblasti řešit meziobecní spoluprací? Uvítali byste v nějaké oblasti větší spolupráci s městem Ostrava?

Uveďte, prosím, jakékoliv postřehy, zajímavé zkušenosti k výše uvedené problematice:

9.2. Seznam tabulek, grafů, map a obrázků

9.2.1. Seznam tabulek

Tab. 1.1: Základní informace o strategii	9
Tab. 1.2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí	11
Tab. 1.3: Relevantní významné strategické dokumenty	13
Tab. 2.1: Charakteristika území ORP	16
Tab. 2.2: Demografický vývoj obyvatel v území ORP	17
Tab. 2.3: Stručná charakteristika školství v území ORP	19
Tab. 2.4: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP	20
Tab. 2.5: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP ..	21
Tab. 2.6: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP	25
Tab. 2.7: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání	26
Tab.2.8: Charakteristika domácností.....	26
Tab. 2.9: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP	27
Tab. 2.10: Charakteristika trhu práce v území ORP	30
Tab. 2.11: Návštěvnost turistických cílů - TOP 10 v r. 2012	36
Tab. 2.12: Územní a strategické plánování	37
Tab. 2.13: Popis klíčových aktérů	40
Tab. 2.14: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v území ORP	41
Tab. 2.15: SWOT analýza	42
Tab. 3.1: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání.....	48
Tab. 3.2: Vývoj počtu škol a školských zařízení v předcházejících letech (počet škol a školských zařízení ve vybraných školních rocích)	48
Tab. 3.3: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP	50
Tab. 3.4: Soukromé školy/školská zařízení.....	50
Tab. 3.5: Církevní školy / školská zařízení.....	51
Tab. 3.6: Pracovníci ve školství ve školním roce 2012/2013 a předcházejících letech	51
Tab. 3.7: Počet ZŠ za ORP	53
Tab. 3.8: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP	54
Tab. 3.9: ZŠ zřizované obcemi	55
Tab. 3.10: ZŠ zřizované krajem a MŠMT.....	55
Tab. 3.11: Soukromé ZŠ.....	56
Tab. 3.12: Církevní ZŠ	56
Tab. 3.13: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP.....	57
Tab. 3.14: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP	57
Tab. 3.15: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP	58
Tab. 3.16: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP	58
Tab. 3.17: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP	59
Tab. 3.18: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP	59
Tab. 3.19: Průměrný počet žáků ve třídě v ORP ve vybraných letech.....	60
Tab. 3.20: Počet absolventů ZŠ v ORP ve vybraných letech.....	61
Tab. 3.21: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP	62
Tab. 3.22: Očekávaný vývoj počtu žáků ZŠ ve správním obvodu v ORP.....	62
Tab. 3.23: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP ve vybraných letech	63

Tab. 3.24: MŠ zřizované obcemi.....	65
Tab. 3.25: MŠ zřizované krajem	66
Tab. 3.26: Soukromé MŠ	66
Tab. 3.27: Církevní MŠ.....	66
Tab. 3.28: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ zřizovaných obcemi.....	67
Tab. 3.29: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ zřizovaných krajem, církví a soukromých MŠ ve školním roce 2012/2013	67
Tab. 3.30: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP	68
Tab. 3.31: Popis zařízení pro péči o děti do 3 let v ORP ve školním roce 2012/2013	69
Tab. 3.32: Školní družiny a školní kluby v ORP ve vybraných letech	70
Tab. 3.33: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP	71
Tab. 3.34: Počet ZUŠ podle zřizovatelů v obcích ORP	71
Tab. 3.35: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP.....	72
Tab. 3.36: Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP.....	72
Tab. 3.37: SVČ zřizované obcemi v ORP	72
Tab. 3.38: Údaje o pracovnících SVČ v ORP.....	73
Tab. 3.39: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP	73
Tab. 3.40: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP	74
Tab. 3.41: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (v tis. Kč)	74
Tab. 3.42: Celkové investiční výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (v tis. Kč)	75
Tab. 3.43: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP (v tis. Kč).....	75
Tab. 3.44: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP	76
Tab. 3.45: Analýza cílových skupin	78
Tab. 3.46: Registr rizik předškolního a základního vzdělávání správního obvodu	80
Tab. 3.47: SWOT analýza	83
Tab. 3.48: Složení řídicí skupiny	110
Tab. 3.49: Přehled správců cílů	110
Tab. 3.50: Přehled gestorů indikátorů.....	111
Tab. 3.51: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.	111
Tab. 3.52: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	113
Tab. 3.53: Vzor tabulky akčního plánu	113
Tab. 4.1: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP.....	119
Tab. 4.2: Zařízení sociálních služeb dle zřizovatele	120
Tab. 4.3: Kapacita zařízení sociálních služeb	121
Tab. 4.4: Počet jednotlivých typů sociálních služeb v rámci ORP.....	122
Tab. 4.5: Počet sociálních služeb dle cílových skupin uživatelů v Ostravě.....	124
Tab. 4.6: Počet klientů jednotlivých typů sociálních služeb v Ostravě v r. 2012.....	125
Tab. 4.7: Evidence odmítnutých zájemců o sociální službu	127
Tab. 4.8: Přehled financování sociálních služeb v roce 2012	129
Tab. 4.9: Náklady na uživatele sociálních služeb v roce 2012 v členění na ambulantní, terénní a pobytové služby (v Kč/den)	130
Tab. 4.10: Výdaje obcí na sociální služby dle odvětvového třídění (v tis. Kč)	131

Tab. 4.11: Výdaje obcí na sociální služby dle položkového třídění (v tis. Kč).....	131
Tab. 4.12: Příjmy z úhrad uživatelů a výdaje na terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením v roce 2012	132
Tab. 4.13: Evidovaný počet neuspokojených žadatelů u terénních a ambulantní služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením v roce 2012	133
Tab. 4.14: Organizace vykonávající dobrovolnickou péči a počet jejich projektů.....	133
Tab. 4.15: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012	134
Tab. 4.16: Analýza cílových skupin	136
Tab. 4.17: Registr rizik v sociální oblasti.....	139
Tab. 4.18: SWOT analýza.....	141
Tab. 4.19: Složení řídicí skupiny	169
Tab. 4.20: Přehled správců cílů	169
Tab. 4.21: Přehled gestorů indikátorů.....	170
Tab. 4.22: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.	170
Tab. 4.23: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	171
Tab. 4.24: Vzor tabulky akčního plánu	172
Tab. 5.1: Průměrné náklady obcí na odpadové hospodářství.....	180
Tab. 5.2: Jednotkové náklady na nakládání s SKO celkem (Kč/t, Kč/obyvatel), produkce SKO (kg/obyvatel) v krajích v r. 2012	181
Tab. 5.3: Sběrné dvory na území ORP, současný stav	183
Tab. 5.4: Sběrná místa na území ORP, současný stav	183
Tab. 5.5: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav	185
Tab. 5.6: Třídící linky na území ORP, současný stav	190
Tab. 5.7: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav	191
Tab. 5.8: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav.....	191
Tab. 5.9: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav	192
Tab. 5.10: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	193
Tab. 5.11: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav	193
Tab. 5.12: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav.....	195
Tab. 5.13: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav	195
Tab. 5.14: Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP), současný stav	196
Tab. 5.15: Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav	197
Tab. 5.16: Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav.....	198
Tab. 5.17: Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav.....	199
Tab. 5.18: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav	199
Tab. 5.19: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012.....	202
Tab. 5.20: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012.....	202

Tab. 5.21: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012	203
Tab. 5.22: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012.....	206
Tab. 5.23: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	209
Tab. 5.24: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012.....	210
Tab. 5.25: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vyříděných odpadů), rok 2012	211
Tab. 5.26: Jednotkové náklady na tříděný sběr využitelných odpadů celkem (Kč/t, Kč/obyvatel), výtěžnost tříděného sběru (kg/obyvatel) v krajích v roce 2012.....	212
Tab. 5.26a: Jednotkové náklady na tříděný sběr využitelných odpadů celkem (Kč/t, Kč/obyvatel), výtěžnost tříděného sběru (kg/obyvatel) v MSK a ČR v roce 2012	213
Tab. 5.27: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	219
Tab. 5.28: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013.....	220
Tab. 5.29: Umístění obcí a měst v soutěži O keramickou popelnici v roce 2014 v Moravskoslezském kraji.....	221
Tab. 5.30: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012.....	222
Tab. 5.31: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	222
Tab. 5.31a: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012.....	223
Tab. 5.32: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012.....	224
Tab. 5.33: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se smíšeným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012	226
Tab. 5.34: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012	228
Tab. 5.35: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012.....	230
Tab. 5.36: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP (neinvestiční náklady)	232
Tab. 5.36a: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP (investiční náklady)	232
Tab. 5.37: Analýza cílových (dotčených) skupin.....	234
Tab. 5.38: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)	240
Tab. 5.39: SWOT analýza.....	243
Tab. 5.40: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	252
Tab. 5.41: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012.....	252
Tab. 5.42: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012 a porovnání s celorepublikovým a krajským průměrem	253

Tab. 5.43: Produkce a měrná produkce odpadů BRO kat. č. 200201 za rok 2012, benchmark – Moravskoslezský kraj.....	254
Tab. 5.44: Hustota sběrné sítě na území ORP Ostrava, Moravskoslezského kraje a ČR za 1. čtvrtletí roku 2014	257
Tab. 5.45: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012.....	259
Tab. 5.46: Složení řídicí skupiny	272
Tab. 5.47: Přehled správců cílů	272
Tab. 5.48: Přehled gestorů indikátorů.....	273
Tab. 5.49: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie	273
Tab. 5.50: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	275
Tab. 5.51: Vzor tabulky akčního plánu	275
Tab. 6.1: Počet uchazečů o práci a míra nezaměstnanosti v obcích SO ORP Ostrava	282
Tab. 6.2: Bilance dojížděky - vyjížděky do zaměstnání a školy za okresy a města.....	284
Tab. 6.3: Dojížděka a vyjížděka – ORP a jádrové obce.....	284
Tab. 6.4: Počet podnikatelů a živnostenských oprávnění v SO ORP v rámci MSK	285
Tab. 6.5: Podnikatelské prostředí – aktuální rozvoj.....	287
Tab. 6.6: Počet zaměstnanců a hrubé měsíční mzdy podle krajů v 1. čtvrtletí 2014	290
Tab. 6.7: Zaměstnanost podle odvětví v roce 2011	291
Tab. 6.8: Vývoj zaměstnanosti v oblasti těžby nerostných surovin za ORP Ostrava	293
Tab. 6.9: Zaměstnanost v průmyslu, podniky s více než 100 zaměstnanci	293
Tab. 6.10: Vývoj zaměstnanosti v oblasti průmyslu za ORP Ostrava.....	293
Tab. 6.11: Zaměstnanost ve stavebnictví, podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v oblasti	294
Tab. 6.12: Vývoj zaměstnanosti v oblasti stavebnictví za ORP Ostrava	294
Tab. 6.13: Vývoj zaměstnanosti ve vybraných odvětvích za ORP Ostrava	294
Tab. 6.14: Zaměstnanost ve vědě a výzkumu	295
Tab. 6.15: Počet ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců	297
Tab. 6.16: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v ORP Ostrava z hlediska počtu zaměstnanců	298
Tab. 6.17: Nejvýznamnější zahraniční firmy a podniky se zahraniční účastí v ORP Ostrava z hlediska počtu zaměstnanců	299
Tab. 6.18: Nejvýznamnější stavební firmy v okrese Ostrava z hlediska počtu zaměstnanců	300
Tab. 6.19: Investoři v průmyslové zóně Ostrava - Hrabová	301
Tab. 6.20: Investoři v průmyslové zóně Mošnov.....	302
Tab. 6.21: Vývoj nezaměstnanosti, porovnání okres – kraj - ČR	304
Tab. 6.22: Vývoj počtu nezaměstnaných osob dle dosaženého vzdělání	305
Tab. 6.23: Počet nezaměstnaných dle věkových kategorií.....	305
Tab. 6.24: Vývoj zaměstnanosti v ORP Ostrava 2008 - 2013.....	305
Tab. 6.25: Míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích ORP, vč. městských obvodů.....	310
Tab. 6.26: Výdaje města Ostravy na rozvoj průmyslových zón (v tis. Kč)	314
Tab. 6.27: Seznam obchodních společností s majetkovou účastí města Ostravy	315
Tab. 6.28: Vybrané ekonomické údaje obchodních společností s 100% majetkovou účastí statutárního města Ostravy (včetně těch, kterým jsou poskytovány z rozpočtu statutárního města Ostravy dotace)	316
Tab. 6.29: Seznam brownfieldů na území ORP Ostrava	319
Tab. 6.30: Sociální podniky v ORP Ostrava.....	320

Tab. 6.31: Analýza cílových (dotčených) skupin	323
Tab. 6.32: Analýza rizik – registr rizik v oblasti	326
Tab. 6.33: SWOT analýza	328
Tab. 6.34: Vývoj počtu nezaměstnaných osob dle dosaženého vzdělání	347
Tab. 6.35: Složení řídicí skupiny	359
Tab. 6.36: Přehled správců cílů	359
Tab. 6.37: Přehled gestorů indikátorů	360
Tab. 6.38: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie	360
Tab. 6.39: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	362
Tab. 6.40: Vzor tabulky akčního plánu	362
Tab. 7.1: Podíly jednotlivých zdrojů na imisní koncentraci PM ₁₀	374
Tab. 7.2: Počet bytových jednotek vytápěných pevnými palivy v ORP Ostrava	375
Tab. 7.3: Emise hlavních znečišťujících látek v České republice podle krajů, REZZO 4 rok 2012	376
Tab. 7.4: Emise jemného prachu ze všech skupin zdrojů	378
Tab. 7.5: Schválené nebo realizované projekty s podporou priority 2 OPŽP	382
Tab. 7.6: Analýza cílových skupin	386
Tab. 7.7: SWOT analýza	389
Tab. 7.8: Složení řídicí skupiny	413
Tab. 7.9: Přehled správců cílů	413
Tab. 7.10: Přehled gestorů indikátorů	414
Tab. 7.11: Hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie	414
Tab. 7.12: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	416
Tab. 7.13: Vzor tabulky akčního plánu	416

9.2.2. Seznam grafů

Graf 3.1: Počet pracovníků v MŠ a ZŠ	52
Graf 3.2: Počet dětí v mateřských školách	65
Graf 3.3: Vývoj počtu dětí/žáků v MŠ a ZŠ	69
Graf 3.4: Vývoj počtu dětí/žáků v MŠ a ZŠ	93
Graf 4.1: Počet klientů všech sociálních služeb v Ostravě v roce 2012	150
Graf 5.1: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012	207
Graf 6.1: Porovnání míry nezaměstnanosti ORP Ostrava s ostatními ORP v rámci MSK	289
Graf 6.2: Průměrná hrubá měsíční mzda v letech 2005 – 2013 (porovnání na úrovni okres - kraj – ČR)	289
Graf 6.3: Meziroční změny zaměstnanosti v jednotlivých oblastech rok 2013/2012, ORP Ostrava ..	292
Graf 6.4: Výdaje na vědu a výzkum, dle zdrojů financování, za celý Moravskoslezský kraj za období 2001 – 2012 (mil. Kč)	296
Graf 6.5: Vývoj struktury podnikatelských subjektů dle právní formy v letech	298
Graf 6.6: Vývoj nezaměstnanosti v ORP Ostrava	304
Graf 6.7: Míra nezaměstnanosti (%) v letech 2002 – 2012	306
Graf 6.8: Struktura uchazečů podle délky nezaměstnanosti	308
Graf 6.9: Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Ostrava a ČR v roce 2012	342
Graf 6.10: Struktura uchazečů podle délky nezaměstnanosti	343
Graf 6.11: Počet živnostníků na 1 000 obyvatel	345

Graf 7.1: Spokojenost s kvalitou ovzduší ve městě – odpověď na otázku: Jste spokojeni s kvalitou ovzduší ve městě?	368
Graf 7.2: Podíl jednotlivých zdrojů emisí tuhých znečišťujících látek na celkových emisích při teplotě -7°C v ORP Ostrava	372
Graf 7.3: Odhad podílu zdrojů na imisní zátěž částicemi PM10 v ORP Ostrava při teplotě -7°C, transformace dle výšky komína.....	373
Graf 7.4: Emise škodlivin do ovzduší podle typů spalování	376
Graf 7.5: Vývoj emisí a výroby železa a oceli.....	377
Graf 7.6: Rozložení nákladů úspěšných projektů MSK do jednotlivých prioritních os OPŽP	381
Graf 7.7: Emise škodlivin do ovzduší podle typů spalování	396

9.2.3. Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Trojhalí Karolina	23
Obrázek 2.2: Svět vědy a techniky.....	24
Obrázek 2.3: Atletická hala Vítkovice	24
Obrázek 3.1: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory	90
Obrázek 3.2: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast školství.....	91
Obrázek 3.3: Strategie ORP Ostrava.....	92
Obrázek 3.4: Strom problémů k problémovému okruhu I.	94
Obrázek 3.5: Strom problémů k problémovému okruhu II.	96
Obrázek 3.6: Strom problémů k problémovému okruhu III.	98
Obrázek 4.1: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory	147
Obrázek 4.2: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast sociálních služeb.....	148
Obrázek 4.3: Strategie ORP Ostrava.....	149
Obrázek 4.4: Strom problémů k problémovému okruhu I.	152
Obrázek 4.5: Strom problémů k problémovému okruhu II.	154
Obrázek 4.6: Strom problémů k problémovému okruhu III.	156
Obrázek 5.1: Oběhové hospodářství	229
Obrázek 5.2: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory	249
Obrázek 5.3: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast odpadového hospodářství	250
Obrázek 5.4: Strategie ORP Ostravy.....	251
Obrázek 5.5: Strom problémů k problémovému okruhu I.	256
Obrázek 5.6: Strom problémů k problémovému okruhu II.	258
Obrázek 5.7: Strom problémů k problémovému okruhu III.	260
Obrázek 6.1: Průměrné mzdy v krajích ČR v 1. čtvrtletí 2014	290
Obrázek 6.2: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory	339
Obrázek 6.3: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast zaměstnanosti a podnikání	340
Obrázek 6.4: Strategie ORP Ostrava.....	341
Obrázek 6.5: Okresy s nejvyšší mírou registrované nezaměstnanosti v ČR k 31. 12. 2012	342
Obrázek 6.6: Strom problémů k problémovému okruhu I.	344
Obrázek 6.7: Strom problémů k problémovému okruhu II.	346
Obrázek 6.8: Strom problémů k problémovému okruhu III.	348
Obrázek 7.1: Podíl skupin zdrojů na imisích PM10 v roce 2010 v řezu Rybník, Wodzisław Śląski, Věřňovice, Ostrava-Bartovice, Ostrava-Zábřeh, Studénka, Hranice na Moravě.....	379

Obrázek 7.2: Vztahy mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory	393
Obrázek 7.3: Přehled problémových oblastí a cílů pro oblast kvality ovzduší	394
Obrázek 7.4: Strategie ORP Ostrava.....	395
Obrázek 7.5: Strom problémů k problémovému okruhu I.	398
Obrázek 7.6: Emisní toky NOx ze silniční dopravy v rámci ORP Ostrava.....	399
Obrázek 7.7: Strom problémů k problémovému okruhu II.	400
Obrázek 7.8: Strom problémů k problémovému okruhu III.	402
Obrázek 8.1: Strategie ORP Ostrava.....	420

9.2.4. Seznam mapových podkladů

Mapa 2.1: Administrativní členění správního obvodu	15
Mapa 2.2: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012	18
Mapa 2.3: Míra nezaměstnanosti	28
Mapa 2.4: Kvalifikační struktura uchazečů o zaměstnání v okrese Ostrava (ORP) a její vývoj	28
Mapa 2.5: Podíl nezaměstnaných osob v okrese Ostrava podle jednotlivých obcí a městských obvodů (v %) k 31. 12. 2013	29
Mapa 2.6: Zaměstnanost s počty monitorovaných firem se stavem 26 a více pracovníků v jednotlivých obcích a městských obvodech v ORP k 31. 12. 2013.....	31
Mapa 2.7: Množství PM10 částic v ovzduší v roce 2010.....	34
Mapa 2.8: Obce, které mají územní plán	38
Mapa 3.1: Rozmístění škol a školských zařízení na území ORP Ostrava	47
Mapa 5.1: Svozové firmy v ORP Ostrava	Chyba! Záložka není definována.
Mapa 5.2: Náklady na sběr, svoz a odstranění SKO v ORP v ČR, rok 2012.....	Chyba! Záložka není definována.
Mapa 5.3: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr využitelných odpadů v území ORP za r. 2012	Chyba! Záložka není definována.
Mapa 5.4: Výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP v r. 2012	Chyba! Záložka není definována.
Mapa 5.5: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr papíru v území ORP za r. 2012	Chyba! Záložka není definována.
Mapa 5.6: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr plastů v území ORP za r. 2012.....	Chyba! Záložka není definována.
Mapa 5.7: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr skla v území ORP za r. 2012	Chyba! Záložka není definována.
Mapa 6.1: Nezaměstnanost v jednotlivých obcích ORP Ostrava dle jednotlivých obcí a městských obvodů k 30. 6. 2014	309
Mapa 7.1: Administrativní členění Moravskoslezského kraje dle jednotlivých ORP.....	366
Mapa 7.2: Vymezení aglomerace	367
Mapa 7.3: Emisní znečištění Evropy	370
Mapa 7.4: Vymezení prioritních oblastí Aglomerace Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek	371

9.3. Seznam zkratk

Seznam zkratk k tématu školství

energ.	energetické (ztráty)
EU	Evropská unie
fin.	finanční
Mar. Hory	Mariánské Hory
MOaP	Moravská Ostrava a Přívoz
MŠ	mateřská škola
nám.	náměstí
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OP	operační program
ORP	obec s rozšířenou působností
OU	Ostravská univerzita
p. o.	příspěvková organizace
přepočt.	přepočtený (pracovník)
příspěvk.	příspěvková (organizace)
samost. MŠ	samostatná mateřská škola
SMO	statutární město Ostrava
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času/dům dětí a mládeže
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠD a ŠK	školní družina a školní klub
ŠJ	školní jídelna
šk. r.	školní rok
ul.	ulice
úv. pedag.	úvazek pedagoga
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

Seznam zkratk k tématu sociální služby

ČR	Česká republika
DpS	domov pro seniory
DsZR	domov se zvláštním režimem
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
KPSS	komunitní plánování sociálních služeb
MHD	městská hromadná doprava
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
nízk. zaříz.	nízkoprahové zařízení
o. s.	občanské sdružení
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
ORP	obec s rozšířenou působností
p. o.	příspěvková organizace
r.	rok
rehab.	rehabilitační
SMO	statutární město Ostrava
soc.	sociální/sociálně
ZP	zdravotní postižení

Seznam zkratk k tématu odpadové hospodářství

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce

MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Seznam zkratk k tématu podpora zaměstnanosti a podnikání

ARR	Agentura pro Regionální rozvoj
DN	dlouhodobá nezaměstnanost
ICT	informativně komunikační technologie
MSP	malé a střední podniky
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPI	Operační program Podnikání pro inovace
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
VaV	věda a výzkum
VTP	vědeckotechnologický park
VTPO	Vědeckotechnologický park Ostrava

Seznam zkratk k tématu životní prostředí - kvalita ovzduší

BJ	bytová jednotka
CNG	stlačený zemní plyn (Compressed Natural Gas)
CZ	Česká republika
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav

DPO	Dopravní podnik Ostrava a.s.
MOB	městský obvod
MSK	Moravskoslezský kraj
OPŽP	Operační program Životní prostředí
PL	Polská republika
RD	rodinný dům
SFŽP	Státní fond životního prostředí
TZL	tuhé znečišťující látky
VOC	těkavé organické látky
ŽP	životní prostředí